

ساواک و دستگاه اطلاعاتی اسرائیل

مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی

بهار ۱۳۸۷

ساواک و دستگاه اطلاعاتی اسرائیل / مؤسسه مطالعات و پژوهشهای سیاسی. -- تهران:
مؤسسه مطالعات و پژوهشهای سیاسی، ۱۳۸۵.
۵۵۱ ص.: مصور.

ISBN:978_964_5798_67_1 ریال ۴۵۰۰۰

فهرستنویسی براساس اطلاعات فیبا.
کتابنامه: ص. ۴۲۸ - ۴۲۲.

نمایه.

چاپ سوم: ۱۳۸۷

۱. ایران -- روابط خارجی -- اسرائیل -- اسناد و مدارک.

۲. اسرائیل -- روابط خارجی -- ایران -- اسناد و مدارک.

۳. سازمان اطلاعات و امنیت کشور -- اسناد و مدارک.

۴. ایران -- تاریخ -- پهلوی، ۱۳۲۰ - ۱۳۵۷.

الف. مؤسسه مطالعات و پژوهشهای سیاسی.

۳۲۷/۵۵-۵۶۴۹

۲ ص ۱۴۷ الف / DSR ۱۰۵۲

۱۳۸۴

۱۶۳۷۳ - ۸۱ م

کتابخانه ملی ایران

مؤسسه مطالعات و پژوهشهای سیاسی

تهران، خیابان ولی عصر (عج)، بالاتر از بزرگراه شهید چمران، شماره ۱۵۱۸

تلفن: ۲۲۶۶۶۷۰۴

ساواک و دستگاه اطلاعاتی اسرائیل

چاپ اول: زمستان ۱۳۸۱

چاپ دوم: بهار ۱۳۸۵

چاپ سوم: بهار ۱۳۸۷

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۵۷۹۸ - ۶۷ - ۱

قیمت: ۴۵۰۰ تومان

کلیه حقوق ناشر محفوظ است

تهران: صندوق پستی ۳۳۳ - ۱۹۶۱۵

info@ir-psri.com

www.psri.ir

فهرست

پیشگفتار.....	۹
مقدمه.....	۱۳
ضرورت ارتباط.....	۱۳
ویژگی‌های خاص ایران.....	۱۷
موقعیت جغرافیایی.....	۱۷
بستر مناسب فرهنگی - اجتماعی.....	۱۹
پهلوی دوم.....	۱۹
خودبزرگ‌بینی.....	۲۰
احیاگر نظام دو هزار و پانصد ساله.....	۲۲
بی‌جایگاهی.....	۲۵
ژاندارمی منطقه.....	۲۵
سرسپردگی.....	۲۷
یهودیان ایران.....	۲۸

۳۵	وضعیت اقتصادی یهودیان در ایران
۳۸	پوشیدگی روابط
۴۳	ساواک؛ بازوی اجرائی
۴۳	سازمان اطلاعات و امنیت کشور
۴۷	همکاری فرهنگی
۵۴	همکاری اقتصادی
۵۸	همکاری تجارتي (صادرات و واردات)
۶۰	همکاری نظامی
۶۱	همکاری صنعتی
۶۴	استخدام جاسوس
۶۴	استخدام جاسوس در خاورمیانه
۶۵	استخدام جاسوس در اروپا و آمریکا
۶۶	اعزام به اسرائیل
۶۷	امدادرسانی

آموزش و تجهیز

۷۳	آموزش
۷۳	مقدمات
۸۸	سرویس جایگزین
۱۰۶	سیر آموزش
۱۰۶	شناسایی نیازها
۱۰۶	تطمیع
۱۰۶	آموزش ناکافی
۱۰۷	مرحله نهایی
۱۰۷	مصدق عینی
۱۱۴	تجهیزات

۱۱۶	نقص تجهیزات
۱۱۷	اعزام کارشناس
۱۲۲	اهداف
۱۲۲	سرآغاز روابط
۱۲۵	تعمیم ارتباط اطلاعاتی
۱۲۷	تشکیل سازمان اطلاعاتی مشابه
۱۲۸	آموزش غیرمستقیم کشورهای منطقه
۱۲۸	استخدام نیرو
۱۳۱	دستیابی به اغراض خاص
۱۴۱	مقاصد اقتصادی
۱۴۳	فروش تجهیزات

همکاری دو جانبه

۱۴۷	پیشینه
۱۵۷	طرح کریستال (بلور)
۱۹۳	هزینه طرح
۱۹۷	توقف و از سرگیری
۲۰۱	گستره فعالیت
۲۰۴	نشان شدگان
۲۰۹	استخدام مأمور عراقی
۲۱۴	استخدام عراقی‌های مقیم کشورهای دیگر
۲۱۵	نیروهای نظامی-امنیتی
۲۱۷	دانشجویان عرب
۲۱۷	دانشجویان عرب مقیم ایران
۲۲۵	دانشجویان عرب مقیم خارج
۲۲۷	دیپلمات‌ها

۲۳۶	..... نشانگر
۲۴۱	..... گزارش‌ها
۲۵۸	..... مسافرین
۲۶۵	..... پایگاه امن
۲۶۹	..... آبی و سفید
۲۷۵	..... مصداق عینی
۳۳۰	..... عدم پیشرفت

پایگاه برون‌مرزی جنوب

۳۳۷	..... سابقه
۳۴۹	..... از مخالفت تا موافقت

بهره‌برداری

۳۷۳	..... نفوذ در سازمان‌ها
۳۷۸	..... گردآوری اطلاعات
۳۸۳	..... مسافرت و دیدار

سود یک سوپه!

۳۹۹	..... سود یک سوپه!
-----	--------------------

ضمائم

۴۱۷	..... ضمیمه ۱
۴۲۶	..... ضمیمه ۲
۴۲۸	..... ضمیمه ۳ (کتاب‌نامه)
۴۳۳	..... ضمیمه ۴ (فهرست اعلام)
۴۵۵	..... ضمیمه ۵ (اسناد)

پیشگفتار

مجموعه حاضر حول محور اسناد سازمان اطلاعات و امنیت رژیم پهلوی موسوم به ساواک است که رابطه آن سازمان با اسرائیل را نشان می‌دهد. اگر این اسناد امروز در اختیار ماست تا آن را بررسی و تجزیه و تحلیل کنیم بدان دلیل است که سال‌ها قبل، در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ آن رژیم به‌طور کامل از هم فرو پاشید و تماماً در اختیار نیروهای انقلاب اسلامی قرار گرفت؛ انقلابی که با ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ اولین شعله‌ فروزنده آن روشن شد و به‌رهبری نادره مردی از تبار معصومین آتشی به‌خرمن شاه و آمریکا و اسرائیل زد که هنوز گرم و سوزان است و ان‌شاءالله از پس نابودی شاه، آن دو ضلع دیگر این مثلث شوم را هم به خاک و خاکستر نابودی بنشانند.

آن رهبر فقید، نه تنها انقلاب اسلامی کبیر ما را رهبری کرد بلکه خود بهترین راوی و مفسر آن نیز بود و به‌قول رهبر کنونی و فرزانه انقلاب حضرت آیه‌الله العظمی خامنه‌ای حفظه‌الله تعالی:

شخصیت عظیم و قاطعیت بی‌مانند این رهبر بزرگ، سرانجام یکی از شگفت‌انگیزترین پدیده‌های تاریخ یعنی انقلاب اسلامی را به‌بار آورد و استقلال و آزادی را در کشوری که قرن‌ها در هجران آزادی و استقلال گذرانیده بود، مستقر ساخت. بدین ترتیب انقلاب و امام خمینی، دو پدیده انفکاک‌ناپذیرند. تحلیل انقلاب اسلامی ایران بدون شخصیت رهبر بزرگ آن و تحلیل شخصیت چند بعدی کم‌نظیر این چهره استثنائی زمان، جدا از

شناسایی انقلاب، ممکن نیست... از ۱۵ خرداد ۴۲ تا ۱۷ شهریور ۵۷، صدها روز سرنوشت‌ساز در شهرها و روستاهای این کشور آفریده شد که در آن رگبار گلوله‌های مزدوران شاه، سعی در خاموش کردن فریاد خلق داشت، در همه این روزها، نفس گرم امام آتش مبارزه را شعله‌ورتر و فریاد خلق را رساتر کرد.^۱

با این عنایت و توجه که سخن حضرت امام رحمة‌الله‌علیه از چه جایگاه و اهمیتی برخوردار است خوب است ببینیم، آن بزرگوار درباره شاه و اسرائیل و ساواک چه می‌گوید. همچنین ضروری است که دقت کنیم، سخنان زیر در روز عاشورا، ۱۳ خرداد ۱۳۴۲ بیان شده و همین سخنرانی و همین سخنان موجب دستگیری امام و باعث واقعه شورانگیز ۱۵ خرداد گردید:

اسرائیل نمی‌خواهد در این مملکت دانشمند باشد؛ اسرائیل نمی‌خواهد در این مملکت قرآن باشد؛ اسرائیل نمی‌خواهد در این مملکت علمای دین باشد؛ اسرائیل نمی‌خواهد در این مملکت احکام اسلام باشد [...]

امروز به من اطلاع دادند که بعضی از اهل منبر را برده‌اند در سازمان امنیت و گفته‌اند شما، سه چیز را کار نداشته باشید، دیگر هر چه می‌خواهید بگویید. یکی شاه را کار نداشته باشید، یکی هم اسرائیل را کار نداشته باشید، یکی هم نگویید دین در خطر است. این سه تا امر را کار نداشته باشید، هر چه می‌خواهید بگویید. خوب، اگر این سه تا امر را کنار بگذاریم، دیگر چه بگوییم؟ [...] ربط مابین شاه و اسرائیل چی است که سازمان امنیت می‌گوید از اسرائیل حرف نزنید، از شاه هم حرف نزنید؟ این دو تا تناسبشان چی است؟ مگر شاه اسرائیلی است؟ به نظر سازمان امنیت، شاه یهودی است؟ این طور که نیست. ایشان که می‌گویند مسلمانم. این که ادعای اسلام می‌کند؛ مفهوم اسلام به حسب ظواهرش است [...] این ممکن است سرّی در کار باشد^۲

۱. صحیفه نور، مجموعه رهنمودهای حضرت امام خمینی قدس سره الشریف، با تجدیدنظر و اضافات، (جلد اول، مقدمه)؛ سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی: چاپ دوم: ۱۳۷۰؛ صص ۳ و ۵.
۲. همان؛ صص ۹۱ و ۹۳ و ۹۴.

آیا نمی‌توان حدس زد که شاه و اسرائیل و ساواک، از این سخنان به وحشت افتادند و دست به کاری زدند که خود می‌دانستند خطرناک است؟ آیا امروز، بعد از گذشت نزدیک ۴۰ سال، ما اهمیت این سخنان را دریافته‌ایم؟ به راستی تناسب و رابطه شاه و اسرائیل چه بود، به واقع ساواک، ابزار قدرت شاه بود، یا دستگاهی در اختیار اسرائیل تا حتی شاه را کنترل کند؟

نفوذ اسرائیل در ایران زمان شاه، نفوذی همه جانبه و بلکه سلطه‌ای بی بدیل بود؛ اما قطعاً هیچ بخشی از این نفوذ به اندازه نفوذ و سلطه بر تشکیلات ساواک مهم و برای صهیونیست‌ها ارزشمند نبود؛ چرا که ساواک، یعنی ابزار سلطه بر تمامی مملکت؛ و هر گاه که اسرائیلی‌ها می‌توانستند بر این تشکیلات مسلط شوند، قطعاً بر همه اجزا و ابعاد ایران شاه - جزیره ثبات و امنیت در خاورمیانه و پایگاه اصلی استقرار نظام سلطه در منطقه - می‌توانستند سیطره داشته باشند.

اکنون اسناد به جا مانده^۱ از ساواک در دست ماست و می‌توان تا حدودی از زیان خود آنها، این رابطه را به عینه مشاهده و سپس تجزیه و تحلیل کرد. با این امید که این مجموعه بتواند تا حدودی، برخی از وقایع تاریخی را توضیح دهد تا در پرتو آن بتوان حضور اسرائیل را در هر کشور دنیا - و خصوصاً در کشورهای منطقه خاورمیانه - توضیح داد و معنی کرد.

همچنین این مجموعه ان شاء الله بتواند خطر واقعی اسرائیل و صهیونیسم را در مقابل چشمان همگان قرار دهد تا همگی، مثل امام راحل، از صمیم دل و از عمق جان باور کنند که «اسرائیل باید نابود شود و از صحنه روزگار محو گردد» تا منطقه خاورمیانه و جهان اسلام و بلکه سراسر جهان بتواند روی آسایش و آرامش را ببیند.

مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی

۱. باید توجه داشت که بسیاری از اسناد به کلی سری ساواک، در اواخر سلطنت محمدرضا به دستور سران رژیم معدوم شده‌است؛ لذا بسیاری از زوایای تاریخی نامعلوم مانده‌است؛ اما همین مقدار نیز می‌تواند راهگشا باشد.

مقدمه

ضرورت ارتباط

صهیونیسم جهانی، از دیر باز و به منظور گسترش سیطره خود بر بخش مهمی از کره زمین و برای نیل به آرزوی دیرینه «از نیل تا فرات»، و نفوذ در کشورهای اسلامی، مترصد فرصتی بوده تا جای پای مستحکم در بین سرزمین‌های اسلامی برای خود فراهم کند.

تئودور هرتصل، تئورسین و یکی از سردمداران بزرگ صهیونیسم، سال‌ها پیش از تأسیس رژیم غاصب، حدود جغرافیایی سرزمین مطلوب و مورد نظر را مشخص و بیان کرده بود:

هرتصل، خود شکل جغرافیایی کشوری را که بنا بود در آینده تشکیل شود، توصیف کرده بود: «ما باید به نسبت پیشرفت بازرگانی خارجی خود، به دریا راه پیدا کنیم. نیز باید مالک زمینی با بسیط پردامنه باشیم تا کشاورزی جدید خود را در مقیاسی بزرگ در آن زمین اجرا کنیم.» (از دفتر خاطرات تئودور هرتصل) شعار تبلیغاتی ما باید چنین باشد: «فلسطین داود و سلیمان» و سطح آن: «از رود نیل تا شطّ فرات»^۱.

با قطعه قطعه کردن سرزمین‌های اسلامی و به کمک کشورهای بیگانه، زائده شومی

۱. گزارش حقوقدانان عرب در الجزایر، مسئله فلسطین؛ ترجمه اسداله مبشری؛ انتشارات خوارزمی؛ چاپ دوم: ۱۳۷۵؛

در منطقه خاورمیانه به نام اسرائیل به وجود آمد.

رهبر فرزانه انقلاب، با هوشیاری خاص خود می‌فرماید:

یک باندی و گروهی مزدور وابسته به قدرت‌های جهانی با اتکاء به همین وابستگی آمدند سرزمین فلسطین را غصب کردند. آیا کسی می‌تواند منکر این بشود؟ از این چند میلیون صهیونیستی که امروز در سرزمین اشغالی ما در فلسطین هستند چند نفرشان فلسطینی هستند؟ پدرشان در فلسطین بوده یا خودشان متولد فلسطین هستند؟ بیگانه‌هایی هستند که از جاهای مختلف با اهداف شومی به اینجا آورده شده‌اند. برای اینکه اینجا را پایگاهی کنند و نفوذ قدرت‌های استکباری را در منطقه راحت‌گسترش دهند.^۱

این غده به منظور حفظ و گسترش سرطانی خود، به تحرکاتی دست می‌زد که کمتر کشوری به آن اعمال مبادرت می‌نمود. این واقعیت چنان غیرقابل انکار بود که ساواک نیز خود به آن اعتراف می‌کرد.

در بخشی از یک گزارش ساواک آمده است:^۲

کشور هدف [اسرائیل] بنا به وضع و موقعیت خاص منطقه‌ای و سیاسی خود که ملهم از نحوه به وجود آمدن کشوری به نام اسرائیل می‌باشد ناچار است برای حفظ ثبات سیاسی و موجودیت خود یک سلسله فعالیت‌های حاد اطلاعاتی گسترده و همه‌جانبه‌ای را به عمل آورد که با هیچ یک از کشورهای دیگر منطقه قابل قیاس نیست.

از سوی دیگر، از آنجا که اسرائیل هیچ جایگاهی در اذهان مردم مسلمان منطقه و افراد آزادی‌خواه جهان نداشت، دولت‌ها به منظور حفظ وجهه خود، از ارتباط یا اظهار علنی همکاری با این رژیم غاصب ابا می‌کردند. این تنفر، چنان بود که حتی سران سرسپرده عرب نیز مجبور بودند هیچ‌گونه رسمیتی برای این غده قائل نباشند.

در گزارش ساواک به صراحت آمده است:

از آنجایی که کشورهای عربی خاورمیانه اساساً منکر وجود کشوری بنام

۱. مسأله فلسطین و صهیونیسم، گزیده‌ای از پیام‌ها و بیانات حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی؛ به کوشش: تقی‌پور - احمدی؛ دفتر رسانه‌ها، معاونت آموزش و پژوهش سازمان تبلیغات اسلامی؛ ص ۱۷.
۲. به علت اهمیت گزارش مزبور، عیناً در بخش ضمیمه (ضمیمه ۱؛ ص ۴۱۷) نقل می‌گردد.

اسرائیل بوده و قلمرو تحت حکومت جدیدالتاسیس اسرائیل را متعلق به اعراب (فلسطینی‌ها) میدانند و احساسات ناسیونالیستی عرب اجازه پذیرش و برقراری هیچگونه رابطه‌ای را اعم از سیاسی و اقتصادی با کشور مذکور را نداده و افکار عمومی کشورهای عرب به نحویست که چنانچه اگر احیاناً کشوری حمایت آشکارائی از اسرائیل داشته باشد و یا حتی دارای روابط دیپلماتیک با کشور اسرائیل باشد از میزان نفوذ و اعتبارش در میان بعضی از کشورهای عربی کاسته خواهد شد.

این بستر و شرایط منطقه، ضرورت همکاری اسرائیل با کشورهای دیگر را بیش از پیش نمایان می‌ساخت. سران صهیونیستی در صدد بودند تا در پوشش کشوری دیگر، به اغراض خود در منطقه دست یابند. ویژگی‌هایی از قبیل: همجواری با کشورهای عربی، اسلامی بودن، سرسپردگی حکام و... از مواردی بود که یک کشور را مناسب این همکاری جلوه گر می‌ساخت.

ساواک می‌نویسد:

فعالتهای اطلاعاتی این کشور در درجه اول متوجه کشورهای عربی خاورمیانه بویژه مصر- سوریه - اردن - لبنان است که با در نظر گرفتن مندرجات فوق و نیاز اطلاعاتی اسرائیل به منظور حفظ موجودیت و برتری و تفوق نظامی خود مسلماً فعالتهای شدید اطلاعاتی این کشور از طریق سایر کشورها به ویژه کشورهای همجوار و همسایه کشورهای عربی خاورمیانه صورت می‌گیرد.

واضح و روشن است که فعالیت از کشورهای ثالثی که ضمن همجواری با کشورهای عربی دارای روابط حسنه‌ای با آنها بوده و از نظر مذهبی نیز دارای علائق با اعراب هستند مثمرتر خواهد بود.

ایران به علت موقعیت سوق‌الجیشی و منطقه‌ای خاص خود از یک سو و از سوی دیگر به عنوان یک کشور اسلامی، «گوهر تابناک»^۱ برای سران اسرائیل و استراتژی خاص آنان در زمینه ارتباط با دیگر کشورها محسوب می‌شد.

۱. رجوع کنید به: جنگ‌های نهانی اسرائیل: تاریخ ناگفته دستگاه جاسوسی اسرائیل؛ یان بلک، بنی موریس؛ ترجمه جمشید زنگنه؛ دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ چاپ اول: ۱۳۷۳؛ ص ۲۳۲.

این جایگاه از چنان اهمیت ویژه‌ای برخوردار بود که هم‌زمان با شروع و گسترش قیام مردم مسلمان و انقلابی ایران در سال‌های ۱۳۵۷، سران رژیم غاصب پیش و بیش از همه، نگران شده، به دقت شرایط و اوضاع ایران را مورد بررسی و دقت قرار می‌دادند. آنان حتی از سفر به دیگر کشورها و ابراز نگرانی خود ابا نداشته و تمام هم و غم خود را مصروف پابرجایی رژیم شاهنشاهی و جلوگیری از انقلاب اسلامی کردند.

ژنرال خوفی، رئیس سرویس اطلاعاتی اسرائیل در مذاکره‌ای خصوصی با همتای خود در سازمان اطلاعات و امنیت کشور ایران، بی‌پرده اعتراف می‌کند:

تا به حال هیچ وقت از اوضاع بحثی پیش نکشیده‌ام. فکر می‌کنم که از لحاظ منطقه با شما در یک قطب هستیم. الان با در نظر گرفتن وضع کنونی ایران خیلی متشکر خواهم شد چنانچه تیمسار اطلاعاتی از بروز حوادثی که در ایران رخ می‌دهد ما را در جریان قرار بدهند. زیرا از وضع منطقه ناراحت هستیم و مایلیم بدانیم چه اتفاقی در کشور ایران رخ می‌دهد.^۱

وی در ادامه چنین تأکید می‌کند:

دو ماه پیش به واشنگتن رفتم با «سیا» تماس گرفتم که وضع ایران برای ما نگران کننده است. در پاسخ گفتند که چیز کوچکی است و زیاد مهم نبوده و جای هیچگونه نگرانی نیست. در موقع بازگشتن درست مقارن با تغییر کابینه در ایران بود که با معاون عملیات «سیا» خداحافظی می‌کردم، گفت که در مورد اوضاع ایران الان باید کمی نگران باشیم.^۲

در اینجا ضروری به نظر می‌رسد که به برخی از ویژگی‌های خاص ایران، هر چند به شکلی گذرا، اشاره شود.

۱. متن مذاکرات ریاست ساواک با ژنرال خوفی، رئیس سرویس اطلاعاتی اسرائیل؛ مورخ ششم آبان ماه، ۱۳۵۷.

۲. همان.

ویژگی‌های خاص ایران

۱. موقعیت جغرافیایی

ایران در خاورمیانه قرار گرفته است. منطقه‌ای پر اهمیت که از سابقه و قدمتی طولانی برخوردار است. منطقه مزبور به دلیل اهمیت فوق‌العاده‌اش، «لولای سه قاره» نامیده شده است:

به نقشه جهان نگاه کنید. در میان آب‌های اقیانوس‌ها، دو خشکی بزرگ وجود دارد. یکی مجموعه سه قاره آسیا و آفریقا و اروپا و دیگری آمریکای شمالی و جنوبی. مجموعه اولی، هم به دلیل وسعت خاک و هم به خاطر جمعیت زیاد و هم به لحاظ قدمت تاریخی از ارزش و اعتبار بسیار بالایی برخوردار است.

با یک نگاه دقیق‌تر معلوم می‌شود که سه قاره آسیا و آفریقا و اروپا هر سه در یک جا به هم متصلند که آن را خاورمیانه می‌گویند، جایی که «لولای سه قاره» جهان است.

خاورمیانه امروز که مرکز تولید بیشترین خبر و بزرگترین نقطه برخورد قدرت‌های جهان سیاست است. اما اهمیت آن محدود و منحصر به روزگار ما نیست. در تمام طول تاریخ بشر، این سرزمین مهمترین منطقه عالم بوده است. ظهور ادیان الهی، بروز و رشد مهمترین تمدن‌ها، محل برخورد شدیدترین جنگ‌ها و خلاصه جای ظهور و بروز حساس‌ترین

وقایع تاریخ در این نقطه از زمین بوده است.^۱

عبور و مرور کاروان‌های تجاری، یکی از اصلی‌ترین دلایل اهمیت خاورمیانه از نظر مادی قلمداد شده است:

اما آنچه در این منطقه (خاورمیانه) در زمینه مسائل مادی از هر نظر مهم‌تر و اصلی‌تر است آن است که خاورمیانه به دلیل این که نقطه اتصال بین سه قاره است، از قدیم‌ترین ایام، محل عبور کاروان‌های تجاری بوده است.^۲

اما کشف نفت در خاورمیانه، به اهمیت این منطقه در استراتژی جهانی صد چندان افزود:

پس از کشف نفت، خاورمیانه در سیاست قدرت‌های امپریالیستی اهمیت بیشتری یافت. تا قبل از این تاریخ (کشف نفت) اهمیت خاورمیانه به خاطر موقعیت استراتژیکی آن بوده؛ اما اکنون نفت نیز به آن افزوده شده بود.^۳

نفوذ و سیطره بر منطقه خاورمیانه، از دیرباز کانون توجه مراکز قدرت بوده است و در جغرافیای قدرت، آن‌که بر این منطقه مسلط می‌شد، به سادگی می‌توانست خود را به دیگران تحمیل کند:

همه قدرت‌های جهانی می‌خواسته‌اند بر این منطقه مسلط شوند و هر قدرتی که بر آن سیطره پیدا می‌کرد از دست بالا و قدرت و نفوذ فوق‌العاده‌ای برخوردار بوده و در سیاست جهانی نقش اساسی داشته است.^۴

وضعیت خاص سوق‌الجیشی ایران در منطقه، باعث می‌گردید تا از جایگاهی پر اهمیت و ویژه در خاورمیانه و جهان برخوردار باشد. در گذشته، اغلب کاروان‌های

۱. لولای سه قاره: شمس‌الدین رحمانی؛ انتشارات تربیت؛ چاپ اول: پاییز ۱۳۷۸؛ صص ۱۴-۱۳.

۲. همان؛ ص ۱۴.

۳. بررسی تاریخی اختلافات مرزی ایران و عراق؛ اصغر جعفری ولدانی؛ مؤسسه چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه؛ چاپ سوم: ۱۳۷۶؛ ص ۸۲.

۴. لولای سه قاره؛ صص ۱۶-۱۵.

تجاری مجبور به عبور از سرزمین ایران بودند:

تقریباً عموم راه‌های خشکی و دریایی از هر یک از سه قاره (آسیا، آفریقا و اروپا) به دو قاره دیگر لزوماً باید از این منطقه (خاورمیانه) بگذرد. علت این امر آن است که دور تا دور آفریقا دریاست و فقط از راه صحرای سینا این قاره به خاورمیانه متصل است. دو قاره آسیا و اروپا نیز اگر چه در یک مرز طولانی از دریای سیاه تا قطب شمال به یکدیگر وصل هستند اما درست در همین منطقه کوه‌های «اورال» واقع شده دنباله کوه‌های قفقاز است و لذا رفت و آمد بین آسیا و اروپا از بالای دریای مازندران، باید از فراز کوه‌های اورال باشد که هم سخت و وقت‌گیر است و هم در فصول سرد سال اساساً غیرقابل عبور است. در واقع از آسیا هر کاروانی که می‌خواهد به خاورمیانه برود در اغلب موارد باید از ایران رد شود.^۱

کشف نفت در ایران؛ هم مرز بودن با رژیم کمونیستی شوروی از شمال؛ برخوردار بودن از سواحل خلیج فارس؛ دسترسی به بزرگترین دریاچه جهان به نام دریای خزر؛ هم مرز بودن با کشورهای عربی؛ برخورداری از فرهنگ کهن تاریخی؛ هوش فوق‌العاده مردم ایران و... همگی از عواملی محسوب می‌شدند که اهمیت این سرزمین را در معادلات جهانی صد چندان می‌کردند.

۲. بستر مناسب فرهنگی - اجتماعی

مردم مسلمان ایران، به علت برخورداری از فرهنگ اسلامی، با اهالی دیگر ادیان، مادامی که در صدد ضدیت با اسلام برنیامده‌اند، برخوردی از سر رأفت داشته و با آنان با مهربانی و عطف برخورد می‌کردند. یهودیان نیز از این امر مستثنی نبوده و همیشه در سایه رأفت اسلامی، از زندگی بی‌دغدغه و بی‌دردسری در ایران برخوردار بودند.

۳. پهلوی دوم

حضور محمدرضا به عنوان شاه ایران، از نکاتی است که می‌بایست به آن توجه کرد.

برخی ویژگی‌های پهلوی دوم او را بیش از هر عنصری مناسب همکاری با اسرائیل جلوه می‌داد. عمده‌ترین این خصایص را می‌توان چنین برشمرد:

الف. خودبزرگ‌بینی

کسانی که با محمدرضا ملاقات کرده‌اند، به اولین نکته‌ای که در رفتار نامبرده اشاره کردند، خودبزرگ‌بینی مفرطی بود که او از نظر اخلاقی به آن دچار بود. او خود را برتر و بالاتر از همه چیز و هر کس می‌دانست و می‌خواست نام خود را در صدر ببیند! او حتی قراردادها و نامه‌های اداری و رسمی را با واژه «ما» شروع و به فرمی خاص و در ابتدای برگه امضا می‌کرد.

صهیونیست‌ها از تأثیر مدح و ثنا و تملق در بین «عمال» خود به خوبی واقف بوده و برای آن اهمیت ویژه‌ای قائل می‌شدند. آنان با استفاده از این ابزار، «عمال» خود را همچون گوسفند براحتی رام کرده و مورد بهره‌برداری قرار می‌دادند.

پروتکل هجدهم از پروتکل‌های علمای صهیون، به خوبی نشانگر این نوع نگرش در بین این قوم استعمارگر است:

(عمال ما) همچون گوسفند براحتی رام می‌شوند و هر چه بگویی اطاعت می‌کنند، فقط به این شرط که از آنها تمجید، و در برابر مردم به‌عنوان قهرمانان جهان سیاست از آنها یاد شود.^۱

صهیونیست‌ها نیز که در امر روانشناسی بسیار کار کرده‌اند و در این زمینه تخصص خاصی دارند^۲ از این خصوصیت اخلاقی محمدرضا سود می‌بردند. آنان چه در نشریات و چه در ملاقات‌های خصوصی، پهلوی دوم را فردی مطلع و جامع جمیع امور جلوه می‌دادند. این مدح و ثناگویی‌ها نیز تأثیر خاص خود را می‌بخشید و محمدرضا را هر چه بیشتر به سمت اسرائیل سوق می‌داد.

از این رو، یهودیان در نشریات خود به تملق و ثناگویی از محمدرضا می‌پرداختند و

۱. پروتکل‌های دانشوران صهیون؛ عجاج نویهض؛ مترجم حمیدرضا شیخی؛ بنیاد پژوهش‌های اسلامی، آستان قدس رضوی؛ چاپ اول: ۱۳۷۳؛ ص ۲۵۰.

۲. بسیاری از روانشناسان مطرح جهان یهودی و صهیونیست هستند که از جمله می‌توان به فروید، اریک فروم و... اشاره کرد.

او را با القابی همچون «اعلیحضرت همایون محمدرضا شاه پهلوی شاهنشاه آریامهر پدر تاجدار ما»^۱ و ... خطاب و دوران او را «عصر طلایی»^۲ قلمداد می‌کردند. در اشعار نیز مدیحه سرایی را از حد گذرانده و از این‌که بر او سجده می‌بردند، مباحثات می‌کردند:

هر که بود در جهان پیرو دین کلیم

سجده برد پیش شاه تا به تنش جان بود^۳

مأموران و سران اسرائیل نیز در مذاکرات و نشست‌های خصوصی، مدح و تملق نسبت به محمدرضا را فراموش نمی‌کرده و تا می‌توانستند او را مطلع و آگاه جلوه می‌دادند.

مأمور ویژه اسرائیلی که به ایران سفر کرده بود، از قول نخست‌وزیر خود، چنین از محمدرضا تملق‌گویی می‌کند:

نخست‌وزیر ما از اطلاعات اعلیحضرت در مورد ساز و برگ نظامی در حیرت بودند و می‌گفتند که اعلیحضرت CEP هواپیماهای مختلف را هم می‌دانستند و من درمانده شده بودم و از تمام افراد مسئول خواسته است که در شرفیابی بعدی او را بیشتر توجیه کنند^۴.

یادداشتی از اسدالله علم، نشانگر تأثیر مدح و ثنا در محمدرضا است:

چهارشنبه، ۲۴ آبان [۱۳۵۱=۱۹۷۲]

[محمدرضا] سپس افزود، «به این احمق‌ها در اداره تشریفات بگو، که با دستور دادن به خبرنگاران که چگونه وارد بشوند و چگونه تعظیم کنند، خودشان را مسخره نکنند.»

سر شام شاه اعلام کرد که از این پس به هیچ خبرنگاری اجازه مصاحبه نمی‌دهد مگر خودش شخصاً از او دعوت به عمل آورد.

۱. صبح امید، شامل شرحی مبنی بر: عوالم اسلام و یهود و مختصری از تاریخ ادیان و غیره، ج ۱؛ تألیف: عبدالله امین‌زاده ناسی؛ شماره ثبت کتابخانه ملی ۵۴۸؛ مورخه ۵۱/۴/۲۱؛ ص ۳. همچنین رجوع شود به شماره‌های مختلف مجله «عالم یهود» که پر است از تملق و ثناگویی نسبت به محمدرضا و خاندان پهلوی.

۲. یهودیان ایران در تاریخ معاصر، جلد دوم؛ انتشارات مرکز تاریخ شفاهی یهودیان ایرانی؛ چاپ آمریکا؛ پاییز ۱۹۹۷ [۱۳۷۶]؛ ص ۳۰.

۳. تاریخ یهود ایران؛ حبیب لوی؛ کتابفروشی یهودا بروخیم؛ تهران؛ چاپ اول، ۱۳۳۹؛ صص ۹۶۵-۹۶۴.

۴. گزارش ساواک از مذاکرات ژنرال ضمیر با رئیس ساواک؛ بی تاریخ.

یکی از وزرای سابق دولت انگلیس، در مصاحبه‌ای با تلویزیون بی‌بی‌سی، اظهار نظری کرد مبنی بر این‌که؛ شاه تنها رهبری است در جهان فعلی که قابل مقایسه با دوگل و چرچیل است. شاه اشاره‌ای به این مطلب نکرد ولی مطمئنم که آن را شنیده‌است. خوشبختانه من هم آن را شنیده‌بودم و توانستم در صحبتیم به آن اشاره کنم.^۱

در منابع غربی نیز به این واقعیت به صراحت اشاره شده است:

اسرائیلی‌ها زبان خودشیفتگی شاه را می‌دانستند. هنگامی که بین دو کشور پیوندهایی برقرار شد، آیزر هارل، رئیس سازمان اطلاعات اسرائیل، موساد بود. هارل توضیح داده است که چگونه وقتی اسرائیلی‌ها شاه را با کورش کبیر مقایسه می‌کردند - پادشاه ایرانی سلسلهٔ هخامنشی که یهودیان را از اسارت بابل رها ساخت و به آنها اجازه داد که به اورشلیم باز گردند و یا در ایران باقی بمانند - شاه محظوظ می‌شد. هارل یادآوری می‌کند که «این پیوند، بسیار رمانتیک بود، و باید بگویم که در آن هنگام اهمیت زیادی داشت... او می‌خواست این نقش را ایفا کند.»^۲

ب. احیاگر نظام دو هزار و پانصد ساله

محمد رضا خود را احیاگر نظام دو هزار و پانصد ساله شاهنشاهی می‌دانست. جشن‌های دو هزار و پانصد ساله^۳ نیز بروز عینی این خصیصه بود. او که خواب «کورش» شدن را در می‌دید سعی می‌کرد که جاپای کورش گذارد؛ لذا در زمینه برخورد با یهودیان نیز می‌کوشید خود را ناجی یهودیان جلوه دهد.

صهیونیست‌ها نیز از این میل درونی محمد رضا بهره‌برداری کرده و با بیان پیشینه

۱. گفتگوهای من با شاه (خاطرات محرمانه امیراسدالله علم) ج ۱؛ مترجم گروه مترجمان انتشارات طرح نو؛ چاپ اول: بهار ۱۳۷۱؛ صص ۴۰۲-۴۰۱.

۲. شکست شاهانه، روانشناسی شخصیت شاه؛ ماروین زونیس؛ ترجمه عباس مخبر؛ طرح نو؛ چاپ اول: پائیز ۱۳۷۰؛ صص ۴۱-۴۰.

۳. «داستان آزادی یهود به دست کورش در تورات نقل شده و جشن‌های دوهزار و پانصد ساله که محمد رضا پهلوی راه انداخته بود در واقع به خرج ملت ایران و به‌خاطر بزرگداشت این واقعه تاریخی محبوب یهودی‌ها و با رهبری و برنامه‌ریزی صهیونیست‌ها بود.»
 لولای سه قاره؛ ص ۵۰.

حضور یهودیان و موقعیت آنان در ادوار مختلف، این‌گونه القا می‌کردند که: یهودیان ایران شاهنشاه آریامهر را با کورش کبیر همانند می‌دانند. نامهٔ ارسالی از وزارت امور خارجه به وزارت اطلاعات و جهانگردی که حاوی شرحی در مورد سخنرانی آقای پروفیسور است، در این زمینه بسیار جالب و خواندنی است:^۱

روز جمعه دوم دی‌ماه جاری پروفیسور «اسپایس هندلر» سرپرست «Hebrew un Ion college» طی سخنرانی جالبی در اورشلیم تحت عنوان «یهودیان و ایران» تاریخچه این ارتباط را از ظهور کورش کبیر تا به‌امروز به تفصیل بیان داشت. برای شنیدن این سخنرانی که به زبان انگلیسی ایراد شد در حدود ۴۰ نفر انگلیسی‌زبان وابسته به نهضت یهودیان رفورمیست در (H.U.C.) اجتماع کرده بودند. سخنرانی توأم با نمایش اسلایدهای متعدد از اماکن تاریخی ایران و به ویژه حفاریهای باستانشناسی در شهر شوش، تخت جمشید، آثار اسلامی در اصفهان، طاق‌بستان و غیره بود و ضمن آن گفته شد که رابطه یهودیان با ایران از دوران تشکیل شاهنشاهی در آن کشور آغاز نگردید بلکه پیش از ظهور کوروش کبیر نیز یهودیان با آن سرزمین در تماس بوده‌اند و در تورات و آثار باستانی یهود دلتلی از ارتباط یهودیان با حکومت ایلام و سپس با حکومت‌های ماد و پارس وجود دارد. سخنران دوره‌های مختلف تاریخ ایران از سلسله هخامنشی تا پارتها و ساسانیان و سپس دوره اسلامی را بررسی کرد و از دوران سلطنت کورش بزرگ و فرمان آزادی یهودیان به تفصیل سخن گفت و خاطر نشان ساخت که در تورات از کورش بزرگ به نام ناجی و رهاننده یهودیان نام برده شده است. وی سپس داستان استر و مردخای را در زمان خشایار شاه یادآوری کرد و گفت که در دوره ساسانیان نیز یهودیان از رفاه و آزادی در ایران برخوردار بودند ولی پس از ظهور اسلام، دشواریهایی برای یهودیان ایران پدید آمد و با بر روی کار آمدن سلسله صفوی و به

۱. گزارش ساواک؛ شماره ۸۱۲۰۳۶ - ۲۹/۲۹۰، مورخ ۱۹/۱۰/۱۳۵۶ [۱۳۵۶].

ویژه در ایام حکومت شاه‌عباس کبیر محدودیتهای زیادی علیه یهودیان وضع شد.

پروفسور هندلر سپس به دوران سلطنت خاندان جلیل پهلوی پرداخت و گفت نقطه عطف مهم در تاریخ یهودیان از آن ظهور رضاشاه کبیر بود که به ناامنی‌ها پایان داد و فرامینی برای حفظ امنیت و آزادی مذهب یهودیان صادر کرد. خوش رفتاری با یهودیان در دوره حکومت اعلیحضرت محمدرضا شاه آریامهر به اوج رسید و امروز یهودیان ایران از تمامی حقوق مدنی برخوردار هستند و در حدود ۸۰ هزار یهودی در کمال آزادی در ایران زندگی میکنند بدانسان که یهودیان ایران شاهنشاه آریامهر را با کورش کبیر همانند می‌دانند.

حبیب لوی، نویسنده یهودی کتاب «تاریخ یهود ایران» از دوران پهلوی با عنوان دوره شکوفایی، عظمت و آزادی یهود یاد کرده و آن را مشابه «زمان کوروش کبیر» و «عصر داریوش اول» قلمداد می‌کند.^۱

عبدالله امین‌زاده ناسی، دیگر نویسنده یهودی، پس از تملق‌گویی بسیار نسبت به خاندان پهلوی و خصوصاً محمدرضا، متن عبری و ترجمه شده دعا درباره پهلوی دوم را به عنوان حسن ختام خود درج می‌کند:

اینک برای حسن ختام متن عبری و ترجمه فارسی دعایی که در روزهای شنبه و اعیاد متبرکه و مقدسه مخصوصاً روز روزه بزرگ در پیشگاه خداوند و در حضور تورات مقدس برای سلامتی اعلیحضرت شاهنشاه و خاندان جلیل سلطنت تضرعاً خوانده می‌شود در اینجا می‌آورد.^۲

در بخشی از دعای مذکور چنین آمده‌است:

خدای متعال شاهنشاه ما اعلیحضرت محمدرضا شاه آریامهر و خاندان جلیل سلطنت و تمام امنای دولت او را همواره در کنف لطف خود مصون و محفوظ و منصور و مؤید بدارد. آمین.^۳

۱. رجوع کنید به: تاریخ یهود ایران، ج ۳، صص ۹۶۱ و ۹۶۲.

۲. صبح امید؛ ص ۲۷۵.

۳. همان.

ج. بی جایگاهی

پهلوی دوم که از جایگاه مردمی در نزد ملت برخوردار نبود، خود را نیازمند حمایت یک قدرت خارجی می‌دید. او خصوصاً پس از ۲۸ مرداد خود را وامدار آمریکا می‌دانست. از این رو می‌کوشید تا رضایت خاطر سران صهیونیسم جهانی را فراهم آورد. جلال آل‌احمد با اشاره به عدم پشتیبانی محمدرضا از جانب مردم، چنین می‌نویسد: اصلاً وقتی حکومت و دولت می‌بیند که آن ۹۰ درصد اهالی گوش به افسون او ندارند و به شادی، تولد اعلیحضرت ولی‌عصر را به هم تبریک می‌گویند - یعنی وقتی می‌بیند که عناوین رسمی او را مذهب غصب کرده است و او را نمی‌پذیرد و به این مناسبت وقتی زیر پای خود را سست می‌بیند، چاره‌ای ندارد جز اینکه هرچه بیشتر خود را به دامن غرب بیندازد. و تکیه کند به کمک‌های نظامی آنان - به توپ و تانک اهدایی امریکا - به مطبوعات فرهنگی - به روزنامه‌ها و مخبرهاشان - و به رجال سیاسی‌شان. تا شاید دو روزی بیشتر دوام کند.^۱

د. ژاندارمی منطقه

پهلوی دوم با توجه به خلق و خوی خود بزرگ‌بینانه‌اش، ژاندارمی منطقه را می‌طلبید. او برای رسیدن به این نیت، از انجام هیچ عملی ابا نداشت. اختلافات دیرینه ایران و اعراب که خود معلول تبلیغات و برنامه‌ریزی دشمنان قسم خورده اسلام بود؛ بی‌جایگاهی نزد ملت و... باعث می‌شد که نیاز به نیرویی خارجی در ذهن محمدرضا تشدید شود.

سران صهیونیسم نیز که از این کاستی در نزد پهلوی دوم مطلع بودند، طبق یک برنامه‌ریزی تبلیغاتی و مطبوعاتی، ضعف فوق را بزرگ‌تر از آنچه بود جلوه می‌دادند تا شاه به منظور دست‌یابی به پایگاهی امن، هر چه بیشتر در آغوش بیگانگان فرورود. نیروهای اطلاعاتی اسرائیل نیز در قالب دایه‌ای مهربان خود را جلوه گر می‌ساختند و به ظاهر هر گونه اخباری را که دال بر برنامه‌ریزی به منظور تضعیف موقعیت محمدرضا

۱. غرب‌زدگی؛ جلال آل‌احمد؛ انتشارات رواق؛ چاپ دوم؛ ص ۱۰۸.

از سوی اعراب بود به شکلی ویژه به اطلاع نامبرده می‌رسانند.
برای نمونه نماینده اطلاعاتی اسرائیل اخبار اتحادیه عرب را این‌گونه به اطلاع پهلوی
دوم می‌رساند:

۳ مه ۱۹۷۴ [۱۳۵۳]

جناب تیمسار نصیری

- ۱- مقامات مافوق اینجانب به من دستور داده‌اند که اطلاعات مشروحه زیر را مستقیماً در اختیار آنجناب بگذارم.
- ۲- این اطلاعات مستقیماً در اختیار آنجناب گذارده شده و برای این منظور از راه‌های معمولی تأمین اطلاعات استفاده نمی‌شود چون اطلاعات مورد نظر از منبع بسیار حساسی به دست آمده است.
- ۳- اطلاعات مورد نظر بدین‌قرار است:

الف- یک منبع موثق گزارش می‌دهد که در کنفرانس وزرای خارجه عرب که از بیست و پنج تا بیست و هشت مارس ۱۹۷۴ [۱۳۵۳] در چهارچوب اتحادیه عرب در تونس برگزار شد تصمیم به تشکیل کمیته‌ای به منظور رسیدگی به مسئله عمان گرفته شد.

ب- این کمیته شامل نمایندگان مصر، سوریه، الجزایر، تونس و کویت خواهد بود و هدف آن بررسی طرق مرتفع کردن حضور عناصر غیرعرب از عمان می‌باشد.

پ- منبع مورد نظر تأکید می‌کند که ابتکار طرح این موضوع متوجه مصر و عربستان سعودی است که مایلند به جای نیروهای ایران نیروهای عرب را در عمان مستقر نمایند.

دوستانار-بهار
یادداشت نصیری ذیل سند قابل توجه است:
تشکر شود و گفته شود که تأیید می‌شود و نیز اطلاع داریم که در تلاش می‌باشند که با هم صلح نمایند.

متن خبر و یادداشت فوق، گویای آن است که اطلاعات ارسالی چندان ویژه نبوده و فقط سران اسرائیلی با چنین شیوه‌هایی خود را در نزد محمدرضا به عنوان حامی و دلسوز نمایش می‌دادند.

۵. سرسپردگی

محمدرضا از سرسپردگی خاصی نسبت به مقامات اسرائیلی برخوردار بود. او حتی اراده و اجازه عزل وزیری را که مورد نظرش نبود، نداشت.

برای نمونه؛ اگر چه او از داریوش همایون به عنوان «وزیر اطلاعات نکبتی» یاد می‌کرد، ولی اجازه و اختیار نداشت که او را از کار برکنار کند:

یکشنبه ۱۳ اوت ۱۹۷۸ [۲۲ مرداد ۱۳۵۷] تهران

[...]

در پایان صحبت‌هایمان نیز مسأله داریوش همایون را پیش کشیدم و به آموزگار گفتم که: از میان وزرای اطلاعات، همایون شاید تنها فردی باشد که به کارش واقعاً تسلط دارد. آموزگار ضمن اینکه گفته‌ام را تصدیق کرد جواب داد: «... دلم می‌خواست این حرف را به اعلیحضرت می‌زدی، چون ایشان همیشه از همایون به عنوان «وزیر اطلاعات نکبتی» نام می‌برند...»^۱ توضیحاتی که در پاورقی، به منظور توضیح مطلب بالا درج گردید، به خوبی گویای آن است که محمدرضا مهره‌ای بود که می‌بایست بسان یک عروسک خیمه‌شب‌بازی عمل کند:

شاید این مسأله در بدو امر حیرت‌آور باشد که چطور: شاه با آن همه قدرتی که داشت، هم از داریوش همایون بدش می‌آمد، و هم وجود او را در رأس وزارت اطلاعاتش تحمل می‌کرد؟ پاسخ این است که چون داریوش همایون جزء عوامل تشکیلاتی اسرائیل در ایران محسوب می‌شد و مأموریتش نیز کمک در راه پیشبرد اهداف صهیونیسم در ایران بود، لذا شاه مآذون به برداشتنش از مقام مورد نظر اسرائیلیها نبود. دلیل ناراحتی و تنفر شاه از داریوش همایون نیز به ماجرای نامه معروف «احمد رشیدی مطلق» برمی‌گردد که این نامه به توصیه داریوش همایون (اسرائیلیها؟) و تصویب شاه انتشار یافته بود.^۲

عناصر فوق و برخی دلایل دیگر، موجب می‌گردید که پهلوی دوم به منظور جلب

۱. خدمتگزار تخت طاووس؛ پرویز راجی؛ ترجمه ح. ۱. مهران؛ انتشارات اطلاعات؛ چاپ دهم؛ ۱۳۷۴؛ ص ۲۳۹.

۲. همان.

حمایت سران خارجی خود، به همکاری با اسرائیل روی آورده و برای کمک به این غده سرطانی، از هیچ گونه عملی فروگذار نکردند. نخست وزیر اسرائیل به عنوان یکی از سران رده بالای رژیم غاصب، مناسب بودن محمدرضا را چنین بیان کرد:

با توجه به این که اعلیحضرت شاهنشاه ایران نقشی اساسی در صحنه‌های بین‌المللی و منطقه‌ای ایفا می‌نماید و با اعتقاد به این امر که ایران و اسرائیل هدف‌های مشترک استراتژیکی و استنباط‌های یکسانی را تعقیب می‌نمایند، نخست‌وزیر اسرائیل رضایت خاطر فراوان در مورد مناسباتی که در حال حاضر بین ایران و اسرائیل وجود دارد ابراز داشته‌اند. نخست‌وزیر اسرائیل اعتماد کامل به دانش و خرد شاهنشاه داشته و از این رو به اینجانب دستور داده‌اند که نظرات و برآورد ایشان را که تاکنون هرگز در اختیار کسی گذارده نشده به عرض شاهنشاه ایران برساند تا شاهنشاه شخصاً از طرز فکر نخست‌وزیر اسرائیل در موقعیت کنونی آگاه باشد.^۱

۴. یهودیان ایران

حضور یهودیان در ایران نیز نکته‌ای است که می‌بایست به آن توجه کرد. یهودیان چنین تبلیغ می‌کردند که از قدمتی دوهزار و هفتصد ساله در ایران برخوردارند و «ایران را از خود و خود را از ایران» می‌دانستند: ریشه ملت یهود در ایران در حدود دوهزار و هفتصد سال (۲۷۰۰) سابقه دارد. زیرا در حدود سال هفتصد و بیست قبل از میلاد سالامانازار پادشاه آشور دولت اسرائیل را که پایتخت آن شهر سامره بود منقرض کرد.

[...]

سالامانازار قریب شصت هزار نفر از یهودیان تبعه دولت اسرائیل را به

۱. در بالای سند توضیحات ذیل درج گردیده است:

فقط برای مطالعه تیمار ریاست ساواک.

ترجمه متن یادداشت نخست‌وزیر اسرائیل.

متن انگلیسی در صفحه داخل جهت استحضار ذات اقدس ملوکانه تقدیم می‌شود.

اسارت به اطراف بابل و ماد کوچانیده از مسقط‌الراس خود بکلی دور نمود که دیگر هوای کنعان (فلسطین) و استقلال به سرشان نیافتد و قد علم نکنند و از همسایگان اطراف آورده به جای آنها در آن قسمت از فلسطین مسکون نمود.

از این مهاجرین و اسیران یهودی، عدۀ [عده‌ای] به طرف گیلان و دماوند رهسپار شده در این نواحی به واسطه موقعیت و محل مناسب آن ساکن شدند.

به طوریکه پس از تقریباً دو بیست سال که کوروش کبیر، اعلامیه آزادی یهودیان را صادر کرد و به آنها همه‌گونه مساعدت‌های سیاسی و مالی نمود و آنها را برای آبادانی اورشلیم و بیت‌المقدس معبد معروف آن به کنعان فرستاد. یهودیان ایران قسمتی اصلاً از آن اعلامیه اطلاع حاصل نکردند و بعضی‌ها هم که مطلع شدند به واسطه ریشۀ [ریشه‌ای] که دوانده و صاحب آب و گل و احشام شده بودند از جای خود تکان نخورده و به فلسطین نرفتند و بعداً کم‌کم به قسمت‌های دیگر ایران متفرق شده و در آن شهرها ساکن و متوطن شدند.

اکنون دهکده [دهکده‌ای] در نزدیکی دماوند واقع است که گیلیارد نام دارد و تپه‌های آن قبرستان دو هزار و هفتصد ساله یهودیان است و حتی امروز یهودیان تهران هم که علاقمندند که پس از مرگ همیشه قبرشان محفوظ و دست نخورده بماند و زیر و رو و خراب و در حدود آبادی واقع نشود، وصیت می‌کنند که جنازه‌شان را به تپه‌های گیلیارد منتقل کنند و در آنجا به خاک بسپارند که از دستبرد ابنای روزگار و تقلبات آن محفوظ و برکنار بماند.

گیلیارد از محل‌هایی است که یهودیان مهاجرین دوره سالامانازار پادشاه آشور به آنجا آمده‌اند و چون موقعیت و وضعیت جغرافیایی آنجا را با گیلعاد، ناحیه‌ای که در فلسطین در آنجا ساکن بوده‌اند تقریباً مشابه و یکسان دیدند این محل را هم به نام همان محل سابق خودشان گیلعاد خواندند که کم‌کم این اسم تحریف شده و به گیلیارد امروزی تبدیل گردیده‌است.

و حتی تا اواخر سلطنت ناصرالدین شاه قاجار هم تمام این دهکده گیلیارد از یهودیان مسکون و در دست تصرف ایشان بوده‌است و از آن پس به عللی از آن نواحی کوچ کرده به طهران و اطراف مهاجرت نمودند و املاک و مزارع خود را رها کرده‌اند ولی قبرستان هنوز هم به حال خود باقی و مورد استفاده و تدفین اموات یهودیان دماوند و هر آینه تهران نیز می‌باشد.

گیلیارد یکی از قدیمی‌ترین محل‌های یهودی‌نشین ایران بوده که در حدود دو هزار و هفتصد سال از یهودی مسکون و به وسیله آنها آباد شده که هنوز هم آثاری از آبادی آن باقی و هویدا است.

آری یهودی ایرانی مال ایران و علاقمند به ایران است و ایران را از خود و خود را از ایران می‌دانند. ایران مدفن اجداد حتی انبیاء او است.^۱

تا پیش از تشکیل رژیم غاصب صهیونی، همیشه چنین تبلیغ می‌کردند که اگر چه یهودی‌ها فاقد سرزمینی خاص هستند، ولی ملّتی را تشکیل می‌دهند. با وجود آن که این تبلیغ مغایر تمامی تعاریف کلاسیک از «ملّت» و مهمترین ویژگی این واژه، «یعنی هم سرزمین بودن تعدادی از مردم» بود؛ ولی اکثر یهودیان در جای جای جهان، خود را متعلق به ملّتی غیر از ملّیت خود می‌دانستند. پس از تشکیل رژیم غاصب صهیونی، یهودیان- خصوصاً آنان که مرام صهیونیستی را پذیرفته بودند- خود را اسرائیلی می‌دانستند.

آن‌ها اگر چه به منظور مظلوم‌نمایی، خود را آواره و فاقد سرزمین جلوه می‌دادند، اما همیشه از خود به عنوان «ملّت» یاد می‌کردند:

شکست یهودیان از کشور روم، نزدیک به دو هزار سال پراکندگی یهود را به دنبال خود داشت و در این دو هزار سال ملت یهود بدون اینکه از سنت‌های ملی و مذهبی خود جدا شود جغرافیای خود را که همان کتاب‌ها و ایمان به روز موعود بود در کولبار خود گذاشت و در ذهن خود جای داد و از سرزمینی به سرزمین دیگر گسیل شد. [...] در کنار این آوارگی‌ها و

پراکندگی‌ها عامل نیرومند فرهنگ یهود نضح می‌گرفت و مشعل ملیت
یهودی را روشن نگاه می‌داشت.^۱

البته، امروزه صهیونیست‌ها می‌کوشند این واقعیت مسلم تاریخی را انکار کنند.
ابابان، از سردمداران صهیونیزم که به وزارت امور خارجه رژیم غاصب نیز رسید، در
تلاشی مذبوحانه، با انکار واقعیات مسلم تاریخی سعی دارد چنین القا کند که یهودیان
چنین نگرشی نداشته و همیشه خود را متعلق به مکانی می‌دانستند که در آن می‌زیستند. او
از چیزی که «همه آن را حقیقت می‌پنداشتند» با عناوینی همچون «اشتباه محض» و
«خطای نابخشودنی» یاد می‌کند:

این قوم [یهود] ملتی بود که بوسیله دیانتش، زیانش و نوشته‌جاتش در
میان ملت‌ها شناخته شده و هویتش معلوم گردیده بود. قومی که وفاداری و
صمیمیتش نسبت به محلی که در آن سکونت داشت، قومی که همیشه با
اشتیاق به خانه و وطن خویش خدمت کرده بود. (ملیون فرانسه یهودی‌ها
را این‌طور توصیف می‌کردند: «]» به‌طوری‌که احساس می‌کنیم یهودی‌ها هیچ
وطنی ندارند. برای یهودی وطن جایی است که در آنجا موجبات پیشرفت
و ترقی ایشان فراهم باشد. یهودی‌ها وطن را در جایی جستجو می‌کنند که
در آنجا منافعشان حفظ گردد. «]») هم اکنون او را خائن و بی‌وطن معرفی
می‌کردند. یهودی‌ها در هر کجا اقامت دایم داشتند و کوشش می‌کردند تا
جزو جامعه و اهالی کشور شده و خود را از همان سرزمین بدانند و نسبت
به آن صمیمانه مهر می‌ورزیدند. جای بسی تأسف است اروپائیان جداً
معتقد بودند که هیچ یهودی نمی‌تواند واقعاً به کشوری که در آن زندگی
می‌کند علاقه‌مند و وفادار باشد. این فرضیه به‌طور آشکار و به‌طور یقین
اشتباه محض و خطای نابخشودنی است. ولی حیف که همه آن را حقیقت
می‌پنداشتند.^۲

۱. ویرانی معبد دوم و اثرات آن بر سیر تاریخ یهود؛ داود شوفط؛ سازمان انتشاراتی دانش‌جویان یهود ایران؛ چاپ اول:

۱۳۴۷؛ صص ب و ج؛

۲. قوم من، تاریخ بنی‌اسرائیل؛ ابابان؛ مترجم نعمت‌الله شکیب‌اصفهانی؛ شماره ثبت: ۱۵۵۴، مورخ ۲/۱۱/۸؛ چاپخانه
بانک ملی ایران؛ ص ۲۸۴.

بر این اساس، رژیم غاصب صهیونی، تمامی یهودیان را تبعهٔ اسرائیل و یا اسرائیلی معرفی می‌کند.

اسرائیل شاهاک در این زمینه می‌نویسد:

اسرائیل به کسانی و تنها به کسانی «تعلق دارد» (این اصطلاح رسمی است) که توسط مقامات اسرائیلی به عنوان «یهودی» تعریف شده‌اند، و این ربطی به محل اقامت آنها ندارد. برعکس، اسرائیل رسماً به ساکنان غیر یهودی آن «تعلق» ندارد، کسانی که موقعیت آنها، حتی به صورت رسمی، فرودست تلقی می‌گردد. این در واقع بدان معناست که اگر اعضای یک قبیلهٔ پرویی به یهودیت بگردند و پس به عنوان یهودی تلقی شوند، به سرعت این حق را به دست می‌آورند که شهروند اسرائیل گردند و در بهره‌برداری از حدود ۷۰٪ از زمینهای کرانه غربی رود اردن (و ۹۲٪ قلمرو اسرائیل به مفهوم واقعی) شرکت جویند؛ این زمینها رسماً در معرض بهره‌گیری انحصاری یهودیان قرار گرفته‌اند. در برابر، بر هر غیر یهودی (و نه تنها بر تمامی فلسطینیان) ممنوع است که از این زمینها بهره بگیرند. (ممنوعیتی که حتی بر عربهای اسرائیلی که در ارتش اسرائیل خدمت کرده‌اند و حتی بر آنهایی که به رتبه بالا نائل گشته‌اند اعمال می‌شود).^۱

به گفتهٔ ابابان:

هر مهاجر یهودی فوراً به تابعیت رسمی کشور اسرائیل پذیرفته می‌شود. در این هنگام تنها شرط اعطای تابعیت دولت تازه تأسیس شده، یهودی بودن بود و بس؛ نه اینکه نیازی به تفحص برای دارا بودن شرایط لازم باشد.^۲

بنا به اظهار روزه گارودی:

به موجب قانون اسرائیل، یک یهودی Patagonie در همان لحظه‌ای که در

۱. تاریخ یهود - مذهب یهود، بار سنگین سه‌هزاره (گامی در تبیین ایدئولوژی یهودی)؛ اسرائیل شاهاک؛ دکتر مجید شریف؛ انتشارات چاپخش؛ چاپ اول؛ ۱۳۷۶؛ ص ۳۴.

۲. قوم من؛ ص ۶۷۷.

فرودگاه تل آویو پای می‌گذارد، شهروند اسرائیلی می‌شود؛ اما یک فلسطینی متولد فلسطینی و از پدر و مادر فلسطینی می‌تواند بی‌وطن شناخته شود.^۱ بسیاری از یهودیان نیز - خصوصاً آنان که مرام صهیونیستی را پذیرفته‌اند - خود را اسرائیلی قلمداد می‌کنند؛ اگر چه ممکن است این تصور ذهنی خود را از مردم کشورشان پنهان و مخفی نگه دارند.

یهودیان ایرانی نیز از این قاعده مستثنی نبوده و عده کثیری از آنان خود را قبل از آن که ایرانی بدانند، اسرائیلی می‌دانستند. از این رو درخواست می‌کردند تا تسهیلاتی به این منظور در اختیار آنان قرار داده شود: بعرض می‌رساند:

[...] طبق اظهار مقامات وزارت امور خارجه یهودیان ایرانی و آژانس اسرائیل تقاضا دارند که:

- ۱- مقامات شاهنشاهی برای یهودیان ایرانی که قصد ترک تابعیت ایران و مهاجرت به اسرائیل را دارند تسهیلاتی قائل شوند.
- ۲- تسهیلاتی برای ترک تابعیت یهودیان ایرانی مشمول خدمت سربازی منظور گردد تا مشارالیه‌م بدون انجام خدمت بتوانند ترک تابعیت نموده به اسرائیل مهاجرت نمایند.^۲

سران رژیم صهیونیستی نیز تابعیت اسرائیلی را به تعدادی از ایرانیان تحمیل کرده و به خواست آنان توجه نمی‌کردند.

در اسناد ساواک به نقل از دکتر صدریه، نماینده وزارت خارجه شاه در اسرائیل درباره تابعیت اسرائیلی تحمیلی به یهودی‌های ایرانی می‌خوانیم:

در مسافرت اخیر که به تهران نمودم (شهریور سال جاری) تقاضا نمودم برای رسیدگی به مسأله خارج نمودن اتباع ایرانی در اسرائیل از تابعیت کشور شاهنشاهی کمیسیونی تشکیل شود. این کمیسیون تشکیل گردید و کوشش نمودم که به اعضای کمیسیون تفهیم گردد که به موجب

۱. تاریخ یک ارتداد، اسطوره‌های بنیانگذار سیاست اسرائیل؛ رژه گارودی؛ ترجمه مجید شریف؛ مؤسسه خدمات فرهنگی رسا؛ چاپ اول؛ ۱۳۷۵؛ ص ۲۰۴.

۲. گزارش ساواک؛ مورخ ۴۷/۹/۲۳.

قوانین اسرائیل تابعیت اسرائیلی به اکثر ایرانیان تحمیل گردیده بدون آن که ایرانیان مزبور که واقعاً در ایران دوستی آنان شکی نیست تمایل به ترک تابعیت ایران یا قبول تابعیت بیگانه را داشته باشند. ولی کمیسیون مزبور بجای آنکه وضع این افراد را از نظر وطن‌دوستی و یا جنبه‌های حقوقی مسأله مورد رسیدگی قرار دهد جامعه یهودیان ایرانی را محکوم نموده و آنان را غیر مفید برای کشور تشخیص دادند و لذا در جلسه دوم کمیسیون شرکت ننمودم. کمیسیون تصمیم گرفت که از تمدید و تجدید کلیه گذرنامه‌هایی که مهر (این گذرنامه برای مسافرت به فلسطین معتبر است) خودداری نماید و نیز از تمدید و تجدید گذرنامه هر ایرانی که تابعیت اسرائیل حتی به او تحمیل هم شده باشد خودداری شود و وسایل اخراج از تابعیت فراهم گردد.^۱

در گزارشی دیگر می‌خوانیم:

اخیراً وزارت خارجه ایران دستور داده است که از تمدید و تجدید پاسپورت ایرانیان مقیم اسرائیل که مهاجرت نموده و یا آنکه شناسنامه اسرائیلی دارند خودداری گردد و اجازه ورود به ایران به آنان داده نشود.^۲ برخی از عناصر سرشناس و متنفذ یهودی دارای دو برگه تابعیت ایرانی و اسرائیلی بودند:

برخی از عناصر سرشناس و متنفذ اقلیت کلیمی ساکن ایران به‌طور مخفیانه دارای دو ورقه تابعیت می‌باشند و ضمن این‌که تبعه ایران محسوب می‌گردند، اوراق و اسناد مبنی بر تابعیت دولت اسرائیل را نیز در اختیار دارند.^۳

برخی از یهودیان ایرانی نیز، پس از طی دوره آموزش جاسوسی در اسرائیل، با دو گذرنامه وارد ایران می‌شدند:

به‌طوری که قبلاً گزارش شد آژانس یهود عده‌ای از یهودیان ایرانی را

۱. گزارش ساواک؛ شماره ۸۱۵؛ مورخ ۴۵/۱۰/۱۸.

۲. گزارش ساواک؛ شماره ۷۶۱؛ مورخ ۴۵/۱۰/۴.

۳. گزارش ساواک؛ شماره ۳۲۶/۱۲۰۰۲؛ مورخ ۴۳/۱۲/۲۶.

به‌طور ترانزیت با گذرنامه ایرانی به اسرائیل اعزام می‌دارد و پس از اخذ تعلیمات سیاسی و جاسوسی با گذرنامه اسرائیلی به ایران مراجعت می‌دهد این افراد دارای دو گذرنامه ایرانی و اسرائیلی بوده که در موقع لزوم از هر کدام که بخواهند استفاده می‌نمایند.^۱

گسترده‌گی ارتباط یهودیان جهان و خصوصاً با سران صهیونیزم، باعث می‌شد که سران اسرائیلی از این پتانسیل اطلاعاتی در ایران استفاده و سیطره خود در ایران را هر چه بیشتر گسترش دهند.

۵. وضعیت اقتصادی یهودیان در ایران

وضعیت نسبتاً خوب و بعضاً عالی سرمایه‌داران یهودی مقیم ایران، یکی دیگر از ویژگی‌های مورد نظر سران اسرائیلی بوده است.

قابل ذکر آن‌که، تأسیس رژیم پهلوی، عامل مهمی در بهبود وضعیت اقتصادی اقلیت یهود مقیم ایران محسوب می‌گردد. حیب لوی در این زمینه چنین اعتراف می‌کند: در عصر فرخنده رضاشاه کبیر در اثر آزادی یهودیان و امنیت و آسایش کشور و توسعه بازرگانی، نه فقط عده کثیری از مسلمانان ثروتمند گردیدند بلکه عده‌ای از یهودیان نیز متمکن شدند.^۲

روزنامه اسرائیلی جرورالم پست در سال ۱۳۳۰ شمسی، طی مقاله‌ای درباره وضعیت اقتصادی یهود ایران نوشت:

طبق اظهار دکتر برال^۳ در حدود هفتاد هزار نفر یهودی در ایران هستند که به هیچ وجه مورد تعدی واقع نشده‌اند. میان این عده ده نفر میلیونر و هزار نفر ثروتمند درجه اول و

۱. گزارش ساواک؛ شماره ۲-۳-۳۴؛ مورخ ۴۰/۱/۸.

۲. تاریخ یهود ایران؛ ص ۹۶۴.

۳. برخی از مناصب نامبرده براساس سند فوق چنین است:

دکتر برال که در حدود چهل سال دارد اولاً پزشک است و کلینک بزرگی در تهران دارد. ثانیاً داروساز است و با شرکت خواهر و برادرش در تهران دارای داروخانه بزرگی است. ثالثاً نماینده یهودیان در مجلس شورای ملی است و با این ترتیب تنها یهودی دارند [ه] گذرنامه سیاسی است. به علاوه مشارالیه سمت پیشوایی کلنی یهود ایران را دارا است. [...] دکتر برال منشی کمیسیون بهداری و عضو کمیسیون اقتصاد مجلس شورای ملی ایران است. [...] ایرانیانی که در اینجا دکتر برال را می‌شناسند یقین دارند که برای سومین بار هم به نمایندگی مجلس انتخاب خواهد شد.

پنج هزار تن یهودی ثروتمند وجود دارد که همه بازرگان هستند.^۱

بر اساس اسناد و گزارش‌های ساواک:

سرمایه‌داران عمده ایران اکثراً یهودی می‌باشند. حتی گفته می‌شود اگر سرمایه‌داران یهودی سرمایه نقدی خود را از بانک بازرگانی و سایر بانکها خارج نمایند دولت ایران را از نظر مالی در مضیقه سختی می‌گذارند.^۲ این وضعیت و جایگاه خاص یهودیان در اقتصاد ایران، از چشم سران اسرائیل پوشیده نبود و آنان از این اهرم به منزله شروع و گسترش همکاری با ایران به خوبی استفاده می‌کردند.^۳

ساواک در گزارشی به برخی ویژگی‌ها و امکانات مطلوب رژیم صهیونیستی به منظور شروع و گسترش همکاری و ارتباط با ایران، چنین اشاره کرده است:

امکانات کشور هدف [اسرائیل] به منظور انجام فعالیتهای اطلاعاتی

۱- وجود بیش از چهار هزار اقلیت یهودی در ایران

۲- وجود تعداد زیادی از کلیمیان کشورهای عربی به ویژه عراق که در اثر عدم پذیرش جوامع مذکور به ایران مهاجرت کرده و به تدریج به تابعیت دولت شاهنشاهی ایران درآمده‌اند. طبق سوابق موجود عده‌ای از این افراد قبلاً در کشورهای عربی به نفع اسرائیل همکاری داشته و در کشور شاهنشاهی ایران نیز ارتباط خود را با اعضاء سرویس زیتون [اسرائیل] و همچنین سایر اعضاء نمایندگی اسرائیل حفظ و فعالیت‌های اطلاعاتی نیز بعضاً از آنها مشاهده شده است.

۳- وجود دموکراسی و آزادی مذهب در کشور شاهنشاهی ایران به

بهترین وجه برای کلیه اقلیت‌های مذهبی بویژه اقلیت کلیمی.

۴- اتکاء به ریشه‌های سیاسی و اقتصادی و مالی که جامعه یهود در طی

۱. اسناد مهاجرت یهودیان ایران به فلسطین (۱۳۳۰-۱۳۴۰ ه.ش)؛ به کوشش: مرضیه یزدانی؛ سازمان اسناد ملی ایران؛ چاپ اول: ۱۳۷۴؛ رونوشت ترجمه مقاله مندرج در روزنامه (جرزاله‌پست)، چاپ اسرائیل، مورخ ۱۳۳۰/۱۱/۱۶، پیوست‌نامه شماره ۷۱۸۲۱-۱۲/۲۰ وزارت امور خارجه، صص ۲۰۴-۲۰۵.

۲. گزارش ساواک، امور مذهبی راجع به اقلیت کلیمی، مورخ ۱۳۴۱/۲/۱۵.

۳. در قسمت‌های بعدی مقدمه، به بخشی از این نفوذ و همکاری سرمایه‌داران یهودی به منظور استحکام پایه‌های رژیم صهیونی اشاره می‌شود.

سالیان دراز در اغلب کشورهای جهان بوجود آورده‌اند و استفاده و تغذیه کامل از کلیه این امکانات.

۵- استفاده از ایدئولوژی صهیونیسم در بین اقلیت کلیمی ایران.

۶- داشتن سازمانهای وسیع فرهنگی و مذهبی و تبلیغات در کلیه

کشورهای جهان بویژه کشورهای اروپائی و آمریکائی و تغذیه مؤثر از این

مؤسسات چه از نظر اقتصادی و سیاسی و مالی و تبلیغاتی

تمامی عوامل پیدا و نهان فوق سبب گردید که رژیم پهلوی - مخصوصاً سازمان

اطلاعات و امنیت - به‌عنوان اهرمی قدرتمند و مؤثر در راستای اهداف رژیم صهیونیستی

عمل کرده و خدمات شایانی در امر تثبیت و گسترش سیطره اسرائیل و صهیونیسم جهانی

در منطقه خاورمیانه از خود بروز دهد.

پوشیدگی روابط

شرایط خاص منطقه، موجب می‌شد که روابط رژیم پهلوی با رژیم غاصب در پس پرده‌ای از مخفی‌کاری پوشیده و از اذهان مردم و جراید مخفی ماند. به گونه‌ای که حتی نمایندگان رسمی ایران تحت پوشش‌های دیپلماتیک در اسرائیل حاضر می‌شدند. بر اساس اسناد ساواک، مأمور ایرانی تقاضا دارد «تحت عنوان مستشار سفارت ایران در سوئیس مأمور به تل آویو برای رسیدگی به وضع ایرانیان یهودی مقیم اسرائیل» در آن سامان حضور یافته و با دیگر دیپلمات‌ها ارتباط برقرار کند:

به‌عرض می‌رساند:

نمایندگی [ایران مقیم در] زیتون [اسرائیل] طی گزارشی اعلام داشته: «با توجه به عدم وجود روابط سیاسی با کشور زیتون [اسرائیل] نمایندگی قصد دارد در صورت امکان و در نهایت حفاظت روابط دوستانه با بعضی از دیپلمات‌های مقیم برقرار نماید و ضمن معاشرت با مقامات خارجی مزبور اطلاعاتی از آنان کسب نماید»

چون امکان تشکیل شبکه برای نمایندگی مقدور نیست و باستثناء منابع آشکار به منابع دیگر دسترسی ندارد این اداره کل با برقراری ارتباط دوستی نمایندگی (تحت عنوان مستشار سفارت ایران در سوئیس و مأمور به تل آویو برای رسیدگی بوضع ایرانیان یهودی مقیم اسرائیل) با سایر دیپلمات‌ها که بعضاً می‌توانند منابع خوب اطلاعاتی باشند موافقت دارد.

مستدعیست مقرر فرمایند رأی عالی را امر به ابلاغ فرمایند.

اداره کل دوّم^۱

مثیر عزری، نماینده رسمی اسرائیل در ایران، در مراسم تودیع خود، پس از ابراز رضایت از همکاری محمدرضا، به روابط مخفی ایران و اسرائیل اشاره می‌کند:

در عرض این مدت که در ایران بوده‌ام روابط ایران و اسرائیل بسیار خوب و حسنه بوده و شاهنشاه آریامهر کمک‌های زیادی به اسرائیل نموده‌اند دلم می‌خواست عموم اطلاع داشته باشند ولی وضع طوری بوده که در جراید منعکس نگردیده است.^۲

این روابط بسیار گسترده‌تر از آنچه به نظر می‌رسید، گسترش یافته بود. رئیس سرویس اطلاعاتی اسرائیل که نمی‌توانست برای این روابط حد و مرزی قائل شود، در سفری به ایران در سال ۱۳۵۷ به همتای ایرانی‌اش می‌گوید:

روابط ما با شما دوستان خارج از آن که در ظاهر امر است بیشتر از آن است و روابط آنقدر عمیق است که حد ندارد.^۳

قابل ذکر است که سران اسرائیلی در صورتی که منافع آنان اقتضا می‌کرد، روابط خود با ایران را آشکار می‌کردند. و اگر هم مورد اعتراض سران رژیم پهلوی قرار می‌گرفتند، به آن اعتنا نکرده و یا درصدد توجیه برمی‌آمدند.

یکی از انگیزه‌های اصلی سران صهیونی در آشکار کردن ارتباط با ایران، دامن زدن به اختلافات منطقه‌ای بود. این قبیل تحرکات، موجب می‌شد ملت مسلمان عرب منطقه، ایران را از خود ندانند. از سوی دیگر تحریم رژیم شاهنشاهی از سوی سران عرب - که بعضاً از روی اجبار و ترس مردم صورت می‌گرفت - باعث می‌شد که محمدرضا هرچه بیشتر به سمت اسرائیل متمایل شود.

خبر خبرگزاری اسرائیل مبنی بر دیدار موشه‌دایان از ایران، در این راستا قابل توجه است.

گزارشی ارسالی به ساواک در این زمینه این‌گونه است:

۱. گزارش ساواک؛ مورخ ۴۵/۴/۹. ذیل سند نوشته شده است: «موافقت می‌شود اقدام کنید.»

۲. گزارش ساواک؛ شماره ۲۰/۷۷۱۰۱ مورخ ۵۲/۳/۲۴.

۳. گزارش ساواک از متن مذاکرات رئیس ساواک با ژنرال خوفی، رئیس سرویس اطلاعاتی اسرائیل؛ مورخ

در صفحه اول جراید روز ۷/۲ [۱۳۴۲] اردن از قول خبرگزاری تلاویو [تل آویو] نوشته شده موشه دایان وزیر کشاورزی که بعنوان مهمان دولت ایران رسماً از آن کشور دیدن میکند طبق یک خبر موثق قرار است درباره برقراری روابط کامل سیاسی بین ایران و اسرائیل با اعلیحضرت همایونی مذاکره نماید چون خبر از خبرگزاری اسرائیل نقل شده بعلاوه سیاست اخیر دولت شاهنشاهی درباره روابط ایران و اسرائیل روشن نیست سفارت بلاتکلیف و معلوم نیست در برابر جراید و تبلیغات مخالفی که در این باره میشود چه باید کرد مقرر فرمایند تکلیف صریح ابلاغ نمایند.^۱

از بغداد به تهران، گزارشی در مورد انعکاس این خبر ارسال شد:

روزنامه العهدالجديد راجع بمسافرت موشه دایان به ایران و احتمال برقراری روابط سیاسی بین ایران و اسرائیل نوشته است ما میدانیم نخست وزیر ایران با اسرائیل روابط سیاسی برقرار خواهد کرد و لابد در نطق مهم آینده خود برقراری کامل این روابط را اعلام خواهد فرمود ولی وای بر آقای علم از خشم ملت ایران و از زلزله عظیمی که از سینه برادران ایرانی منفور و دولت او را نابود خواهد نمود.

در گزارش ارسالی از اردن، به عدم احتیاط و محافظه کاری نشریات و رسانه های خبری رژیم غاصب در مخفی نگاه داشتن روابط پنهانی ایران و اسرائیل اشاره شده، از مرکز، کسب تکلیف کردند:

پیرو تلگراف ۶۲/۹/۲۴/۴۱۲ بطوریکه در گزارشات قبلی مربوط به این موضوع باستحضار رسیده است. اخیراً به این نکته برخورد شده است که جراید و خبرگزاری اسرائیل در انتشار این قبیل اخبار احتیاط و محافظه کاری سابق را کنار گذاشته اند.

جراید اردن نیز یا بطوریکه شهرت دارد از آزادی ظاهری و محدودی که بوسیله دولت فعلی به آنها داده شده است سوءاستفاده نموده و برای جلب توجه مردم از این گونه اخبار حسن استقبال مینمایند و آنرا در

صفحه اول جراید خود با خطوط درشت درخت درج مینمایند و با دولت فعلی برای اثبات وفاداری خود نسبت به (ناسیونالیسم عرب) و مخالفت با اسرائیل و (دوستان) آن کشور روزنامه‌ها را به این کار تشویق میکند. ولی در هر حال نتیجه برای ما یکسان است و آن عبارتست از تحریک احساسات مخالف مردم (حتی مقامات دولتی و کسبانیکه با ما ادعای دوستی دارند) و باز شدن میدان برای تبلیغات عوامل ناصر.

در برابر جریانات بالا متأسفانه خطمشی سیاسی دولت شاهنشاهی تاکنون ابلاغ نشده و تکلیف سفارت روشن نیست و چون تعبیر و تفسیر اشخاص مطابق ذوق و سلیقه شخصی صحیح نیست و از طرف دیگر خبری را که از تل اوپو منتشر و در جراید اسرائیل درج و نسخه‌هایی از آن طبق معمول هر روز به اردن میرسد (در دروازه مندل بوم در بیت‌المقدس طبق موافقتی که شده است هر روز جراید اردن با اسرائیل رسماً مبادله میشود) نمیتوان تکذیب نمود. بنابراین بایستی در برابر ستولات و اظهارات طعنه آمیز مردم سکوت نمود و میدان را برای هرگونه تعبیر و تفسیر مخالفین باز گذارد.

تاکنون از طرف سفارت با توصیه این جانب چندین بار به وزارت امور خارجه گزارش شده و با همین پست نیز گزارش دیگری فرستاده شده و کسب تکلیف نموده‌اند ولی چنین بنظر میرسد که مسئولین مربوطه اهمیتی به این موضوع نمی دهند.

در خاتمه باستحضار میرساند:

روساء محترم (شرکت) به سوابق گذشته و حساسیت این موضوع کاملاً واردند ولی نکته‌ای که بایستی مورد توجه قرار گیرد و از نزدیک نیز مشاهده میشود این است که نحوه استنباط و طرز فکر مقامات عالیه اردن در این مورد بخصوص هرچه باشد در عکس‌العمل مردم و حتی مقامات رسمی تأثیری ندارد. بعنوان ساده‌تر دولت فعلی و وزراء جوان آن و تقریباً کلیه مقامات حساس کشوری از ترس اینکه مبادا متهم به دوستی با اسرائیل شده و نسبت به قومیت عربی و ناسیونالیسم عرب بی‌ایمان

معرفی کردند. مثل تمام رهبران فعلی کشورهای عربی [۱] ناسیونالیسم عرب و دشمنی با اسرائیل را سرلوحه برنامه‌های خود قرار داده و در هر موقعیتی آنرا تکرار مینمایند بنابراین وقتی مسئله نزدیک شدن اسرائیل به ایران و ایجاد روابط سیاسی کامل بین طرفین پیش می‌آید البته (حتی برای تظاهر هم باشد) ساکت ننشسته و عکس العمل نشان خواهند داد. این عکس‌العمل تاکنون بشکل بی‌اعتنائی به سفارت و امور مربوط به ایران و آزاد گذاردن روزنامه در نشر اخبار مخالف ایران و بنفع ناصر و مخالفین ما بوده است.

منظور از تقدیم این گزارش این نیست که نظریه‌ای درباره روابط بین ایران و اسرائیل داده و در مورد برقراری روابط سیاسی کامل اظهار نظر گردد. این عمل در صلاحیت این نمایندگی نیست بلکه بایستی با توجه به مصالح عالی کشور درباره آن تصمیم گرفته شود. ولی منظور این است که اثر این قبیل اقدامات آنچه از نزدیک مشاهده میشود باستحضار برسد و جداً تقاضا گردد هرچه زودتر تصمیم قطعی دولت شاهنشاهی را در این باره ابلاغ فرمایند.^۱

سران ایرانی که نمی‌توانستند خبر مسافرت موشه‌دایان به ایران را تکذیب کنند، ناچار به توجیه علت سفر و انکار رابطه با اسرائیل شدند:

بازگشت به ۳۹۷ - ۶۲/۲/۲۱ - ۴۱۲ - ۶۲/۹/۲۴ دستور فرمائید بطور مقتضی مراتب را تکذیب نمایند و متذکر شوند بمناسبت زلزله اخیر ایران عده زیادی از شخصیتهای مختلف جهان برای بازدید و کمک [به ایران] آمده‌اند و کمکهای لازم فقط از طرف دولت اسرائیل نبوده بلکه تقریباً تمام کشورهای جهان نسبت بمردم زلزله‌زده اظهار همدردی نموده‌اند مراتب برقراری روابط سیاسی را بکلی تکذیب و اعلام نمائید هیچگونه اقدامی در این مورد در جریان نمیشود.

سرلشگر پاکروان

ساواک؛ بازوی اجرائی

صهیونیسم جهانی، با توجه به پشتوانه‌ای که همواره در امر تحرکات جاسوسی در کشورهای متفاوت داشته، همکاری اطلاعاتی - امنیتی را شروع و نقطه آغاز نفوذ در یک کشور می‌داند. بر این اساس اسرائیل نیز به‌عنوان زائده شوم صهیونیسم جهانی در منطقه، تجهیز و آموزش ساواک را در سرلوحه برنامه‌های خود با رژیم شاهنشاهی قرار داد.

سازمان اطلاعات و امنیت کشور

ساواک اگرچه در بدو تأسیس، توسط آمریکا پایه‌گذاری شد؛ ولی بر اساس یک برنامه منظم، اسرائیل جایگزین آمریکا شد و با تجهیز و آموزش ساواک، آن را به بازویی قدرتمند برای استفاده و انجام عملیات در منطقه و حتی سطح جهان تبدیل کرد.^۱ رئیس ساواک در دیداری با همتای اسرائیلی‌اش، به این مقوله اعتراف کرده، می‌گوید:

اگر تاریخچه ساواک بررسی شود ملاحظه میکنیم دوستان [اسرائیلی‌ها]، نقش بسیار مهمی در به‌وجود آوردن افراد ورزیده و ماهر در ساواک داشته. بدین جهت مجدداً از سرویس شما تشکر می‌کنیم.^۲

۱. در بخش‌های آینده، این مقوله به شکلی مستند، مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.

۲. گزارش ساواک از «متن مذاکرات تیمار ریاست ساواک با ژنرال خوفي رئیس سرویس اطلاعاتی اسرائیل (تهران - ششم آبان ماه ۱۳۵۷ - شبان)».

رئیس سرویس اطلاعاتی اسرائیل نیز با تأیید گفته‌های فوق، به امر آموزش و ادامه تربیت نیروهای ساواک تأکید کرده و آن را مهم قلمداد می‌کند.
ریاست ساواک نیز در مراحل مختلف، همکاری لازم را با سرویس اسرائیلی به عمل می‌آورد. این کمک‌ها و همراهی چنان مهم و چشم‌گیر بود که نخست‌وزیر اسرائیل چنین تشکر می‌کند:

۲۰ ژوئن ۱۹۷۷ [۱۳۵۶]

از: نخست‌وزیر سابق اسرائیل

به: تیمسار ارتشبد نصیری

جناب تیمسار ارتشبد نعمت‌اله نصیری،

در پایان دوران نخست‌وزیری اینجانب به منظور خداحافظی از شما مایلم مراتب تشکرات عمیق خود را برای همکاری‌های نزدیک و ثمربخشی که نشانگر سالها مناسبات حسنه بوده است ابراز دارم.

خواهشمندم به من اجازه دهید نقش مهمی را که شما در توسعه عملیات مشترک مهم ایفا کرده‌اید و در این عملیات هردوی ما انرژی و حسن‌نیت فراوان به کار بردیم خاطر نشان سازم.

شما همیشه می‌دانستید که در چه لحظاتی کمک لازم را معمول دارید تا بدان وسیله مناسبات مشترک با آهنگ و روند لازم ادامه پیدا کند.
خواهشمندم بهترین آرزوهای مرا برای سلامتی - کامیابی و موفقیت خودتان بپذیرید.

دوستدار - اسحق رابین

نصیری نیز در ذیل سند می‌نویسد:

جواب تشکر از حسن نیت و مستحکم شدن روابط حسنه که به وجود آمده و آرزومندی از ادامه آن و موفقیت و کامیابی آتیه آن جناب را نیز خواستارم.

بر اساس دستور فوق، متن جوابیه ذیل آماده و به انگلیسی نیز ترجمه می‌شود:

۱۵ تیرماه ۲۵۳۶ [۱۳۵۶]

جناب ژنرال اسحق رابین

از دریافت نامه مورخ ۲۰ ژوئن شما سپاسگزارم. کلمات محبت‌آمیزی که

درباره شخص من ابراز نموده بودید برایم هم دلگرم کننده بود و هم نمایانگر لطف جنابعالی در مورد من و همکارانم بود.

من اطمینان دارم که بیشتر دست‌آوردهای مربوط به مناسبات دو کشور مرهون روحیه فداکاری و احساس مسئولیت جنابعالی در زمینه هدفی به این بزرگی و اهمیت می‌باشد. اجازه می‌دهید شما را مطمئن کنم که من همیشه بنحوی عمیق و فراموش نشدنی جلسات مذاکرات صریح و صمیمی با جنابعالی و همکارانتان را به یاد خواهم داشت. صمیمانه امیدوارم که مناسبات دوستانه کنونی میان دو کشور که نتیجه مستقیم سالها کار و حسن نیت مشترک می‌باشد در آینده از قوام بیشتری برخوردار گردد.

خواهشمندم بهترین آرزوهای مرا برای سلامتی و کامیابی خود در سالهای آینده بپذیرید.

دوستدار - ارتشبد نصیری^۱

روابط بین دو سرویس اطلاعاتی ایران و اسرائیل روز به روز گسترش بیشتری پیدا می‌کرد. این واقعیتی است که رؤسای این دو سرویس نیز به آن اذعان داشتند:

ژنرال خوفی: از نظر ما امیدواریم این همکاری بیش از پیش ادامه پیدا کند هر موقعی اگر کاری است یا هر نوع کمکی باشد نمی‌دانم بتوانم انجام بدهم یا نه در هر صورت در انجام آن کوشا خواهم بود.

تیمسار ریاست: اطمینان دارم زیرا در گذشته روابط صمیمانه بین ما بوده و امروزه روز به روز بین دو سرویس و دو ملت گسترده‌تر خواهد بود.^۲

ساواک که پس از آموزش و تجهیز از سوی اسرائیل، از قابلیت و کارآیی مطلوبی برخوردار شده بود، به منزله بازویی قوی عمل می‌کرد تا مطامع و خواست‌های سران صهیونی در کشور و منطقه به اجرا درآید. آن چنان که بی‌اغراق می‌توان اظهار داشت عمده همکاری‌های دو رژیم شاهنشاهی و صهیونی در زمینه‌های مختلف از قبیل: همکاری‌های اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و... گرفته تا مواردی همچون روابط ورزشی،

۱. در ذیل ترجمه انگلیسی نامه چنین آمده است: «فرمودند گر چه دستور داده‌ام ولی صدور این جواب به مصلحت نیست مسکوت گذاشته شود. [۱۳۵۶]/۴/۱۶»

۲. متن مذاکرات ریاست ساواک با ژنرال خوفی، رئیس سرویس اطلاعاتی اسرائیل؛ مورخ ۱۳۵۷/۸/۶.

هنری و... - از طریق ساواک اجرا و پی‌گیری می‌شد. حتی در مواردی که ساواک دخالت مستقیم نداشت، در جلسات تصمیم‌گیری که به این منظور برگزار می‌شد، به‌عنوان عضو اصلی حاضر و اظهار نظر می‌کرد.

به‌منظور بررسی مسئله مبادله تیم‌های ورزشی بین ایران و اسرائیل کمیونی تحت نظر معاونت امنیت داخلی و شرکت‌کنندگان زیر در تاریخ ۴۳/۷/۱ تشکیل شد.

نماینده اداره کل سوم

نماینده اداره کل دوم

نماینده اداره کل هفتم

اینک نظر کمیون: شکی نیست که هرچه بیشتر روابط بین ایران و اسرائیل آشکار شود باعث رنجش بیشتر کشورهای عربی خواهد شد. چون این کیفیت بر رهبران سیاسی کشور پوشیده نیست میزان روابط با اسرائیل یا میزان اختفای این روابط بسته به دیرکتیو اساسی است که از طرف رهبران سیاسی صادر شود.

از طرف دیگر مبادله تیم‌های ورزشی یا هنری فقط جزئی از روابط بین ایران و اسرائیل را تشکیل می‌دهد یعنی این روابط از طریق بعضی وزارتخانه‌ها نیز برقرار است (مانند وزارت کشاورزی) که تقریباً بشکل آشکار درآمده و ادامه دارد بنابراین اگر بنا است تصمیمی در زمینه روابط ایران و اسرائیل گرفته شود این تصمیم بایستی فراگیر بوده و کلیه روابط سایر موسسات و وزارتخانه‌ها را نیز شامل شود و الا فایده‌ای که انتظار می‌رود از محدود کردن مبادله تیم‌های ورزشی حاصل شود بدست نخواهد آمد.^۱

بررسی عملکرد همه جانبه سازمان اطلاعات و امنیت در زمان ستم‌شاهی در این زمینه مجال دیگری می‌طلبد؛ در زیر فقط به برخی از این همکاری‌ها که از طریق ساواک پی‌گیری و به مرحله اجرا درآمد، هر چند گذرا، اشاره می‌شود.

همکاری فرهنگی

تغییر و تحول در نگرش و نگاه افراد جامعه، در اثر کار دراز مدت فکری و فرهنگی امری بدیهی است.

سران صهیونیزم نیز، از قدیم‌الایام به نقش فعالیت‌های فرهنگی و تبلیغی و کارکرد و تأثیرگذاری غیرمستقیم آن در مقوله تغییر اخلاق مردم یک جامعه توجه کرده و برای آن اهمیتی خاص قائل بوده‌اند.

در پروتکل نهم از پروتکل‌های علمای صهیون این‌گونه آمده است:

برای پیاده کردن اصول خود باید به اخلاق ملتی که در میان آن به سر می‌بریم و در کشورش کار می‌کنیم، توجه نمائیم. اگر بخواهیم اصول خود را به گونه‌ای آشکار و فراگیر و با شیوه‌ای یکنواخت در مورد او اجرا کنیم و برای تغییر و اصلاح ماده تعلیم و تربیت آن ملت به نحوی که با اهداف و اسلوب ما منطبق باشد، این روش را بپیماییم، امیدی نیست که به موفقیت دست یابیم، اما اگر اجرای این اصول با بیداری و هوشیاری صورت گیرد در مدتی کمتر از ده سال اخلاق و حالت آن ملت، هر چند هم لجوج و انعطاف‌ناپذیر باشد، دگرگون خواهد شد و بدین ترتیب ملت جدیدی را به صفوف ملت‌هایی که قبلاً تسلیم و فرمانبردار خود کرده‌ایم، اضافه می‌کنیم.^۱

رسانه‌های تبلیغی و خبری، از مهم‌ترین عناصر یک کار فرهنگی محسوب می‌شود. از این رو یهودیان از دیر باز به اهمیت این مقوله پی برده و سرمایه‌گذاری قابل توجهی در این زمینه کرده‌اند.

در پروتکل دوم پروتکل‌های صهیون در مورد مطبوعات آمده است:

مطبوعات [...] در قبضة ما هستند [...] ما از طریق مطبوعات به آن قدرت

حرکت آفرین و مؤثر رسیدیم و خود همچنان پشت پرده باقی‌ماندیم.^۲

اکثر خبرگزاری‌ها، انتشاراتی‌ها و ... در دنیا توسط یهودیان و بخشی نیز توسط سرسپردگان به صهیونیزم اداره می‌گردد و فقط تعدادی معدود سعی می‌کنند که مستقل

۱. پروتکل‌های دانشوران صهیون؛ صص ۲۹۰-۲۸۹.

۲. همان؛ ص ۲۶۲.

بمانند و حرف حقی عرضه کنند.

استاد شهید مرتضی مطهری می‌فرماید:

من شنیده‌ام بعضی از همین خبرگزاری‌های معروف دنیا که رادیوها و روزنامه‌ها همیشه از اینها نقل می‌کنند منحصرأ در دست یهودی‌هاست. چرا؟ برای اینکه بتوانند قضایا را در دنیا آن طوری که دلشان می‌خواهد منعکس کنند.^۱

دکتر شریعتی نیز از صهیونیست‌ها به‌عنوان چرخندگان اصلی غرب یاد می‌کند: بیشتر دستگاه‌های خبرگزاری عالم، دست همین صهیونیست‌هاست از لحاظ معنوی و علمی، اساتید، محققین و مستشرقین بزرگ، همین‌ها هستند از نظر مادی و اقتصادی هم می‌بینیم که اینها غرب را می‌چرخانند و چرخندگان غرب را!^۲

اسرائیلی‌ها از یک سو با دعوت روشنفکران و نویسندگان ایرانی به آن دیار، درصدد بودند تا از طریق این عده چهره‌ای مثبت از خود برای مردم ایران ترسیم کنند و از سوی دیگر با راه‌اندازی رادیو و برخی نشریات در ایران، می‌کوشیدند تا نوع نگاه مردم را نسبت به خود تغییر دهند.

ساواک در این زمینه می‌نویسد:

کشور مذکور [اسرائیل] دارای یک برنامه رادیوئی به زبان فارسی و دارای نشریه‌ای فارسی به نام ستاره شرق می‌باشد که در ایران چاپ و مجاناً توزیع می‌گردد.

قابل ذکر آن‌که، روزنامه ستاره شرق، توسط ربی میثر عزری، نماینده سرویس اطلاعاتی اسرائیل اداره می‌شد:

ربی عزری کارمند صدای اسرائیل و سردبیر و نویسنده روزنامه ستاره شرق چاپ اسرائیل از روز ورود به ایران شدیداً شروع به فعالیت نموده و غالباً با دکتر دوریل و افراد متنفذ و شخصیت‌های یهود که اخیراً به اسرائیل مسافرت نموده بودند ملاقات می‌نماید و حتی هوشنگ کشفی

۱. حماسه حسینی، ج ۱؛ مرتضی مطهری؛ انتشارات صدرا؛ چاپ چهاردهم؛ تابستان ۱۳۶۸؛ صص ۱۴-۱۳.

۲. علی (ع)، مجموعه آثار ۲۶؛ دکتر علی شریعتی؛ انتشارات نیلوفر؛ چاپ دوم؛ بهار ۱۳۶۳؛ ص ۳۷۰.

بازرگان معروف که از سرمایه‌داران یهودی است با رجال و متنفذین ایرانی در تماس بوده و در محافل و مجامع رسمی شرکت می‌نماید.^۱
 گزارش دیگر ساواک، به‌خوبی گویای گوشه‌ای از فعالیت‌های نامبرده در ایران می‌باشد:

بیوگرافی ربی مئیر عذری

ربی مئیر عذری فرزند صئین متولد بخش سه اصفهان ساکن تهران خیابان وصال شیرازی کوچه شهناز کاشی ۲۱- تحصیلات ابتدائی را در اصفهان گذرانده چند سال قبل از تشکیل حکومت اسرائیل در دوران جنگ به تهران آمده و مامور اعزام یهودیان و اغلب جوانان به سرزمین اسرائیل بود و با همکار سابق خود دواديو اطريشي که با نمایندگان ترانس اوشن آمریکائی در تهران برای فرستادن یهودیان که اغلب بدون گذرنامه بودند به اتفاق عده زیادی از یهودیان مهاجر عراقی به اسرائیل فعالیت شدیدی نمود و از این راه سوءاستفاده‌های زیادی نمود و باتفاق والدین و برادران و خواهران خود به اسرائیل مسافرت کرد و در مدارس آنجا زبان عبری را تحصیل کرد و از آن تاریخ بسمت عضو وزارت خارجه اسرائیل درآمد و در حدود ۶ سال قبل در دوران ریاست سوخنوت و تصدی آقای یوسف به نسیان [یوسف بن نسیان] به تهران آمد ابتدا در تجارتخانه دکتر دوریل تبعه اسرائیل بنام ایریس کمپانی مشغول فعالیت شد از طرفی در کانون کورش کبیر فعالیت میکرد و بالاخره توانست بین مقامات ایران رخنه نماید و عده‌ای در حدود ۷۰ نفر را به اسرائیل اعزام و پس از مدتی به ساختمان فوقانی آژانس یهود منتقل و از آنجا مشغول فعالیت شد. ربی مئیر عذری نه تنها مامور فعال سیاسی اسرائیل در ایران و دوست بسیار نزدیک دکتر دوریل است. با اینکه در بین یهودیان ایرانی راننده بسیار دیده می‌شود نامبرده با تحمل مخارج سنگین یک نفر خارجی را استخدام و یک نفر ایرانی را به نام الیاس خاکشور با گذرنامه اسرائیلی و ویزای

خارجی به تهران خیابان بهار آورده تا عملیات و رفتار او کاملاً محرمانه بماند. ربی مئیر عذری با اغلب از سرمایه‌داران یهودی ایران رابطه و آشنائی دارد نامبرده دستیاری دارد به نام خانم کتل (روس سفید) که مرتباً بین ایران و اسرائیل مسافرت می‌نماید. ربی مئیر عذری نیز با روزنامه‌نگاران معروف ایران از قبیل کیهان و اطلاعات و اغلب مخبرین و خبرنگاران رابطه دارد از کلیه نشریات ایرانی که در مورد اسرائیل به چاپ می‌رسد به وسیله کانون فرهنگی کوروش کبیر تهیه و به اسرائیل ارسال می‌دارد. مشارالیه به اتفاق پدر و دوست صمیمی خود موسی کرمانیان که عضو فعال صهیونیست و عضو وزارت خارجه اسرائیل می‌باشد در شرکت ساختمانی مشغول می‌باشد.

کرمانیان در سال چند مرتبه به اسرائیل مسافرت کرده و در کلیه انجمنهای بین المللی یهودی شرکت می‌نماید.

توضیح آنکه ربی مئیر عذری دارای دو برادر می‌باشد که مشمول نظام وظیفه بوده به بهانه اینکه از چشم معیوب می‌باشد [می‌باشند] از کشور خارج و پس از چند سال به ایران مراجعت نموده‌اند.^۱

عزری، همچنین برخی نشریات اسرائیلی را در میان صاحب‌منصبان سیاسی، فرهنگی، دانشگاهی و... توزیع می‌کرد.

محترماً به عرض می‌رساند نشریه پیوست که خلاصه ترجمه آن ضمیمه است از طرف آژانس یهود در تهران تهیه و توسط ربی مئیر عزری کارمند آژانس یهود برای اشخاص مشروحه زیر ارسال گردیده است.

مجلس سنا [،] دکتر بیانی

روزنامه پیغام امروز

لیدر حزب ملیون [،] دکتر اقبال

دکتر آزاد [،] دانشکده علوم

وزارت امور خارجه [،] دکتر آدمیت

دکتر بینا [،] دانشکده ادبیات
دکتر سیاسی [،] دانشکده ادبیات
دکتر هشترودی [،] دانشکده علوم
وزارت امور خارجه [،] آقای عظیمیا
دکتر فضل‌اله شیروانی [،] خیابان حشمت‌الدوله
معاون وزارت امور خارجه [،] حمزوی
وزارت فرهنگ [،] گرجی
دکتر احمد پارسی منگل پهلوی
اطلاعات [،] عباس مسعودی
وزارت امور خارجه [،] دکتر عاملی
دکتر باقر شریعت [،] خیابان فردوسی مجله اکونومیست
سازمان برنامه دایره آبیاری علی بیانی
سنا [،] تقی‌زاده
امور خارجه [،] خسرو افشار
مجلس سنا [،] علی دشتی.^۱

مؤسسات به ظاهر تبلیغی و خیریه نیز اهرم‌های دیگری بودند که در زمینه‌های فرهنگی و تبلیغاتی، با اسرائیل همکاری و همیاری می‌کردند. در گزارش ساواک آمده است:

یکی از مؤسسات تبلیغاتی این کشور به نام جوینت امریکن می‌باشد که بودجه آن از طرف جوامع یهودی آمریکا و سایر مؤسسات جهانی یهود تامین می‌گردد و به ظاهر کانونی خیرخواه است که کارش کمک‌های پزشکی و درمانی و بهداشتی و تا حدودی مالی به یهودیان بی‌بضاعت خصوصاً و به سایر ایرانیان عموماً می‌باشد.
در بخشی دیگر از این گزارش آمده است:

اقدامات تبلیغاتی این کشور [اسرائیل] توسط مرکزی به نام سوخنوت

(آژانس یهود) یا اداره جلب مهاجر بر مبنای وضع و موقعیت اقلیتهای کلیمی و اطلاعات مکتسبه و نقاط ضعف کشورها انجام می‌گیرد. این مرکز دارای تئوریسین‌های ورزیده‌ایست که بر مبنای ایدئولوژی صهیونیسم که اولین مرتبه توسط هر تسلا اطریشی عنوان شده طرح‌ریزی می‌شود و دارای قسمت‌های آسیائی و آفریقائی و اروپایی و آمریکائی است. به علت وجود دیدگاه‌های مذهبی در بین مردم مسلمان ایران، تبلیغاتی که به شکل مستقیم در کشور صورت می‌گرفت، تأثیر چندانی بر روی آحاد جامعه نداشت. ساواک در این زمینه این‌گونه اظهار نظر کرده است:

تقریباً می‌توان گفت اکثریت مردم کشور شاهنشاهی ایران به‌ویژه مردم عامی آمادگی پذیرش هیچ‌گونه تبلیغاتی را از سوی این کشور [اسرائیل] ندارد لیکن فعالیت‌های تبلیغاتی هدف در میان اقلیت یهودی در خور توجه و دقت است و بیشتر بر مبنای موجه جلوه‌دادن اقدامات اسرائیل و نشان دادن موقعیت ممتاز سیاسی و اقتصادی بویژه قدرت نظامی آن کشور در منطقه و جلب حمایت‌های مادی و معنوی اقلیت کلیمی در ایران و همچنین در زمینه مهاجرت سرمایه‌داران کلیمی و انتقال سرمایه آنان به اسرائیل از طریق مؤسسات جهانی یهود در ایران انجام می‌گیرد.

اسرائیل به منظور تأثیرگذاری بیشتر تبلیغی، با استخدام افراد سرسپرده، شیوه غیرمستقیم را اتخاذ کرد. داریوش همایون یکی از این افراد سرسپرده بود که با تأسیس روزنامه، در صدد بود از اسرائیل چهره‌ای مطلوب عرضه کرده و نگاه ایرانی را نسبت به مقوله صهیونیسم دچار تغییر و دگرگونی کند.

آقای مئیر عزری معاون نمایندگی اسرائیل در تهران اظهار داشته است که داریوش همایون از او خواسته است که در روزنامه در شرف تاسیس (آیندگان) تا حدود دو میلیون تومان سرمایه‌گذاری نمایند. او ضمناً گفته است که در صورتیکه این سرمایه‌گذاری عملی شود تعهد می‌نماید که برای همیشه مطالب روزنامه را علیه اعراب و به نفع اسرائیل تنظیم نماید. داریوش همایون یازده شماره نشریه بامشاد را که در آن تفسیرهایی در مورد اعراب و اسرائیل بر له و علیه اعراب نوشته شده بود ارائه داده است

و خواهش کرده که آنها را به وزارت امور خارجه اسرائیل بفرستد و اضافه نموده که در سفری که به تل اوئو کرده بامقامات وزارت امور خارجه اسرائیل راجع به این موضوع صحبت کرده و در آنوقت آنها از او پشتیبانی کرده و وعده کمک داده اند.^۱

همچنین نامبرده به منظور خرید برخی اقلام به اسرائیل نیز سفر کرد. او در قبال مساعدت‌های اسرائیل، متعهد شد که از اسرائیل در تشریح خود حمایت کند.

داریوش همایون یکی از گردانندگان روزنامه آیندگان در سفری که در ایام جنگ‌های شش روزه اسرائیل و اعراب به اسرائیل رفته بود موضوع خرید یک رتاتیو از سرمایه‌داران اسرائیل را عنوان کرده و وزارت خارجه اسرائیل پس از مشورت با نمایندگی آژانس اسرائیل در ایران و با کمک (عذری) نماینده اسرائیل در تهران که از دوستان داریوش همایون می‌باشد سرانجام موافقت کرده که دولت اسرائیل و یا سازمان صهیونیسم پرداخت اقساط فروش رتاتیو را عهده‌دار شده و با پرداخت قسمتی از مخارج رتاتیو آن را به داریوش همایون بفروشد.

در مقابل این مساعدت مالی که دولت اسرائیل و وزارت امور خارجه این کشور به داریوش همایون کرده او متعهد شده است که حمله به اعراب را در روزنامه مذکور عنوان نموده و از اسرائیل حمایت بنماید. در هفته گذشته موافقت کامل وزارت خارجه و پشتیبانی از همایون به وسیله عذری به او ابلاغ گردید.

نظریه: در محافل مطبوعاتی شایعاتی در زمینه خریداری دستگاه رتاتیو جهت روزنامه آیندگان از اسرائیل پخش گردیده است.^۲

جدای از این فعالیت‌ها، رادیو و تلویزیون نیز توسط برخی یهودیان کنترل می‌شد تا مبدا نکته‌ای بر علیه صهیونیسم در آن مطرح و پخش گردد:

آقای ایرج پزمان فر مسئول پخش رادیو شیراز که یهودی می‌باشد، یکی از وظایف اساسی و مهم ایشان کنترل تمام برنامه‌هایی است که باید از رادیو

۱. گزارش ساواک؛ شماره ۳۰۴۸؛ ت: مورخ ۴۶/۷/۱۲.

۲. گزارش ساواک؛ مورخ ۴۶/۸/۱۷.

بخش شود. موضوعی که چندین بار تا به حال تکرار شده این است که آقای پژمان ضمن کنترل نوار برنامه‌ها اگر احیاناً مطلبی در مورد یهودیان گفته شده باشد آن را حذف می‌کند و تاکنون نیز از طرف مقامات رادیو تلویزیون چندین بار به وی تذکر داده شده [است].^۱

ساواک نیز به عنوان دستگاه رسمی اطلاعات - امنیت کشور که به خوبی از این گونه ارتباط‌ها و همکاری‌ها، آگاه بود، نه تنها عکس‌العمل منفی از خود بروز نمی‌داد، بلکه در صورت امکان شرایط مناسب‌تری را برای این گونه همکاری‌ها فراهم می‌کرد.

همکاری اقتصادی

اسرائیل در زمینه اقتصادی از ویژگی‌های خاصی برخوردار بود. الف. این رژیم با حمایت مالی سرمایه‌داران بزرگی همچون روچیلد پاگرفت و زیر چتر حمایت مالی سرمایه‌داران بزرگ یهودی در نقاط مختلف جهان می‌زیست. ب. فعالیت تجاری و اقتصادی یکی از پیشه‌های موروثی یهودیان در طول تاریخ محسوب می‌شود و آنان برای طلا و قدرت نهفته در آن ارزشی خاص قائلند. به گمان صهیونیست‌ها؛ طلا، سرمنشأ تمامی قدرت‌هاست و آن که زر دارد، می‌تواند حاکم بلامنازع جهان باشد. از این رو در لابلای پروتکل سران صهیون، جملات متعددی درباره طلا و نقش آن بیان شده است. در پروتکل پنجم آمده است:

کلیه چرخهای دستگاه حکومت‌ها احتیاج به موتور دارد و این موتور که همان «طلا» است، در اختیار ما می‌باشد. کار علم اقتصاد سیاسی این بود که مقام سرمایه را بالا برد و روشن است که افتخار تأسیس و تثبیت این دانش از آن ماست.^۲

پروتکل بیست و دوم:

دهشتناک‌ترین نیروی عصر حاضر، یعنی «طلا» در دست ماست.^۳

و پروتکل دوم:

۱. گزارش ساواک، شماره ۱۸۷۳۷/۳۵، مورخ ۱۳۵۲/۸/۲۹.

۲. پروتکل‌های دانشوران صهیون؛ ص ۲۷۷.

۳. همان؛ ص ۳۶۹.

دست ما پر از طلاست و می‌دانیم که این طلا را در مقابل درباهایی از خون و عرقهایی ریخته شده بدست آورده‌ایم.^۱

ج. اسرائیل در منطقه از موقعیت خاص اقتصادی برخوردار بود. پشتیبانی مالی یهودیان سرمایه‌دار از این رژیم موجب گردید تا اختلاف فاحشی بین این رژیم و دیگر کشورهای منطقه به وجود آید. بنا به اعتراف ساواک:

این کشور [اسرائیل] از نظر پیشرفت‌های اقتصادی هیچگونه تجانس با کشورهای همجوار خود و حتی اغلب کشورهای آسیائی و افریقائی ندارد.

د. بیشتر یهودیان مستقر در ایران از نظر اقتصادی در وضعیتی مناسب به سر می‌بردند و با چپاول سرمایه ملت مسلمان ایران به طرق گوناگون، روز به روز بر سرمایه خود افزوده، دامنه فعالیت و نفوذ خود را گسترش می‌دادند.

اسرائیل و یهودیان ایرانی در زمینه اقتصاد با یکدیگر همکاری‌های چشمگیری داشتند که بسیاری از آنها از چشم ساواک مخفی نبود و سازمان اطلاعات و امنیت ایران به خوبی از آن آگاه بود. گزارش‌های متعدد ساواک خود به خوبی گویای این نکته است. اما هرگز کمترین اقدامی از سوی سران امنیتی یا نهادهای دولتی ایران به منظور مقابله یا کنترل این همکاری مشاهده نمی‌شد و در عوض هر نوع مساعدتی به آنها صورت می‌گرفت.

همچنین سرمایه‌داران یهودی که از پایگاه‌های مهمی در اقتصاد ایران برخوردار بودند، امکانات خود را در خدمت مطامع سران صهیونیستی قرار می‌دادند:

در حدود تاریخ ۱۸/۱۰/۳۶ [۱۳] عده‌ای از سرمایه‌داران یهود [ایران] تبعه اسرائیل در ایران [...] کلیه وجوه نقدی خود را پس از تبدیل به دلار به بانک‌های آمریکا منتقل کرده‌اند.^۲

در گزارش دیگر ساواک در این باره، از سرمایه‌داران یهود ایران به‌عنوان «عامل دولت اسرائیل» یاد شده است:

دولت اسرائیل فعالیت دامنهداری را برای انتقال سرمایه ایرانیان یهودی به این کشور آغاز کرده است. عوامل دولت اسرائیل در ایران [در این

۱. همان: ص ۲۶۲.

۲. گزارش ماهانه ساواک، با موضوع: امور مذهبی راجع به اقلیت کلیمی؛ مورخ ۱۳۴۱/۲/۱۵.

ارتباط [افراد ذیل هستند:

۱- صیون القانین، تاجر معروف.

۲- داود القانین تاجر معروف.

۳- موسی کرمانیان، رئیس آژانس یهود.^۱

۴- رفائیل شادی، مدیر بیمه ایران.^۲

بنگاه‌های اسرائیلی نیز در این راستا نقش اساسی ایفا می‌کردند:

اکثر فعالیتهای سرمایه‌گذاری ایرانیان یهودی توسط بنگاههای اسرائیلی

زیر انجام می‌گیرد:

۱- بنگاه انوسترز در اورشلیم. [...]

۲- بنگاه ایریس در تل‌آویو.

۳- بنگاه امین در تل‌آویو.^۳

در یکی از گزارش‌های ساواک در زمینه فعالیت‌های اقتصادی اسرائیل در ایران

این‌گونه آمده است:

فعالیت‌های اقتصادی

کشور مذکور [اسرائیل] در زمینه انتقال سرمایه‌داران کلیمی و مهاجرت

آنها فعالیت‌هایی دارد که گزارشات متعددی در این مورد دریافت شده

همچنین از طریق جوامع یهودی ایران کمک‌های مالی زیادی به‌صورت

اعانه به کشور هدف [اسرائیل] می‌شود.

محمدرضا به‌عنوان شخص اول مملکت، رئیس ساواک را مأمور می‌کند که در زمینه

همکاری اقتصادی با اسرائیل مذاکره و به آنها کمک کند.

آقای «لوبرانی» رئیس نمایندگی اسرائیل در ایران [...] مطالبی به شرح زیر

اظهار داشت که از شرف‌عرض پیشگاه مبارک ملوکانه می‌گذرد (آقای

---

۱. موسی کرمانیان عضو فعال «تشکیلات صیونیت ایران» بود، لیکن به‌طور رسمی سمت ریاست آژانس یهود را بر عهده نداشت.

۲. گزارش ساواک؛ شماره ۳۱۵/۱۳۴۴؛ مورخ ۴۹/۳/۱۱؛ به نقل از نامه شماره ۸۴۴ مورخ ۴۹/۲/۲۷ و ۸۹۳ مورخ ۴۹/۲/۳۱ نمایندگی [ایران در] اسرائیل.

۳. همان.

لوبرانی اظهار داشت که این مطالب بعد از مذاکرات خصوصی نامبرده با نخست‌وزیر اسرائیل ابراز می‌گردد):

[...] به نظر من همکاری ایران و اسرائیل در زمینه‌های اقتصادی می‌تواند پیرامون مسائل مربوط به کشاورزی - پتروشیمی - مالی و تسلیحاتی جامه عمل بپوشد.

[...] اعزام گروه اقتصادی اسرائیل به ایران بعد از تعیین تاریخ بازدید این گروه و نیز تعیین گروه متقابل ایرانی از طرف تیمسار ارتشبد نصیری (که بفرمان شاهنشاه آریامهر مسئولیت این امر را بعهدہ دارند) امکان‌پذیر خواهد بود.

[...] پیشنهاد می‌کنم که از طرف ساواک یک نفر رابط و مسئول امور اداری در هیئت مدیره همکاری اقتصادی دو کشور گنجانیده شود تا هماهنگی‌های لازم را با ساواک که مسئول اجرای این طرح است انجام دهد.

[...] زمینه‌های همکاری دو کشور دقیقاً به وسیله گروه‌های اقتصادی دو طرف تعیین خواهد گردید.

ژنرال ضمیر، رئیس سابق سرویس اطلاعاتی اسرائیل به منظور بررسی و چگونگی دریافت کمک‌های اقتصادی، به ایران سفر کرده و با رئیس ساواک به عنوان نماینده محمدرضا در این زمینه ملاقات می‌کند. وی در جلسه مزبور می‌گوید:

هدف ما از همکاری اقتصادی که شاهنشاه شما را برای این منظور تعیین فرموده‌اند این است که ما استراتژی مشترکی با ایران داشته باشیم. گر چه گامها ممکن است طریقی جدا داشته باشند.^۱

اگر چه اسرائیل که از سوی سرمایه‌داران یهودی حمایت می‌شد، از وضعیت اقتصادی متفاوت با کشورهای منطقه برخوردار بود، ولی براساس خلق و خوی تاجرمانانه می‌کوشید از رژیم پهلوی نیز کمک‌های مالی دریافت کند. آنان با عرضه گزارش‌هایی، خود را رژیمی که دچار مشکلات اقتصادی است جلوه می‌دادند و تقاضای وام و کمک

۱. گزارش ساواک از متن مذاکرات رئیس ساواک با نماینده اسرائیل.

از ایران می‌کردند. بر این اساس، نماینده اسرائیلی در مذاکرات چنین می‌گوید:

گزارش مختصری را خدمتتان تقدیم می‌کنم که ثابت می‌کند اسرائیل با کسر بودجه‌ای مواجه است که نمی‌شود با آن کاری کرد. این کسر بودجه اثر مستقیم روی موقعیت استراتژیکی اسرائیل دارد. و اسرائیل تقاضا دارد که شاهنشاه اسرائیل را یاری دهند و به صورت اعطاء وام به ما کمک نمایند. تا بدین وسیله موقعیت استراتژیکی ما در منطقه مستحکم گردد.^۱

نماینده اسرائیل برای این که فقط کمک مالی دریافت کنند و مبادا از سوی ایران به آنها کمک‌هایی از قبیل جنسی، اسلحه یا... ارسال شود، چنین توضیح می‌دهد:

البته منظور ما اسلحه نیست ولی ما باید جاده بسازیم، سیستم پناهگاه‌های خودمان را بهبود، ببخشیم و برای مقابله با یک جنگ احتمالی آماده شویم.

همکاری تجارتي(صادرات و واردات)

صادرات و واردات از مقوله‌های بسیار مهم در بخش تجارت یک کشور محسوب می‌گردد. اسرائیل در این زمینه نیز تحت فشارهایی خاص بود. کافی بود تا مشخص گردد کالایی تولید یک شرکت صهیونیستی است؛ آنگاه مردم مسلمان منطقه به خودی خود آن کالا را تحریم کرده و از خرید و فروش آن خودداری می‌کردند. این وضعیت در مورد کالاهای تولید اسرائیل شدیدتر بوده و کالاهای اسرائیلی به شکل چشم‌گیرتری از سوی ملت‌ها تحریم می‌شد. این معضل لطمات جبران‌ناپذیری به سیستم تجاری رژیم غاصب وارد می‌کرد.

آنها حتی در مورد خرید مواد خام نیز تحت فشار بوده و بعضاً با قیمت‌هایی گران‌تر و به سختی، نیازها و احتیاجات کارخانه‌های نظامی و صنعتی خود را فراهم می‌کردند. ساواک با اذعان به این واقعیت می‌نویسد:

تولیدکنندگان مواد اولیه و کالاهای خام کشورهای آسیائی به خصوص کشورهای منطقه خاورمیانه می‌باشند که اغلب به علل سیاسی مناسباتی با کشور هدف [اسرائیل] ندارند لذا این کشور ناچار است که کالاهای مورد

نیاز خود را از بازارهای اروپا و آمریکا به صورت دست دوم با قیمتی بیشتر از حدمعمول که شامل هزینه‌های حمل و نقل و پورسانتاژ و سود بازرگانی و گمرکی که به کالا تعلق می‌گیرد تهیه نماید.

اگر چه پیشرفت صنعتی اسرائیل به علت پشتیبانی صهیونیزم جهانی روند رو به رشدی داشته است، اما فقدان منابع طبیعی، بیش از هر چیز اسرائیل را در تنگنا قرار می‌داد. به اعتراف ساواک:

توسعه روزافزون این کشور در زمینه صنایع محسوس است و چون فاقد منابع طبیعی می‌باشد از این رو نیاز مبرمی به کالاهای مصرفی تولید بویژه مواد خام و مواد نفتی به منظور گردش و پیشرفت صنایع خود دارد.

تحریم نفتی اسرائیل توسط اعراب، زنگ خطر جدی برای اسرائیل بود. لذا این رژیم در صدد برآمد تا نیازهای خود در زمینه تهیه مواد خام و خصوصاً نفت را توسط یک کشور نفت خیز تأمین کند. ایران شاهنشاهی به علت نفت خیز بودن و غیر عرب بودن مناسب‌ترین انتخاب محسوب می‌شد.

سران اسرائیلی مانند بقیه موارد، برای دستیابی به مواد خام و خصوصاً نفت، از طریق ساواک اقدام کردند.

آنها به صراحت نیاز خود به نفت را به اطلاع مقامات رده بالای ساواک رسانده و بیان کردند: «ما احتیاج به نفت داریم»^۱ و در ادامه افزودند: «این کمک [مالی] می‌تواند از طریق نفت باشد»^۲

سران رژیم صهیونی به نفت اکتفا نکرده و درخواست مواد دیگری از قبیل آمونیاک را نیز به ایران عرضه کردند. البته آنها به منظور تطمیع رژیم شاهنشاهی معامله‌ای پایاپای در این زمینه را پیشنهاد کردند:

مواد خام [...] که در اسرائیل وجود دارد و ایران به آن احتیاج دارد فسفات و پتاسیم است و ایران آمونیاک دارد که اسرائیل به آن احتیاج دارد.^۳

۱. همان.

۲. همان.

۳. همان.

همکاری نظامی

رژیم شاهنشاهی که خود را ژاندارم منطقه می‌دانست، در دست‌یابی به قدرت نظامی بی‌تابی می‌کرد. از سوی دیگر، اسرائیل با اطمینان خاطری که از محمدرضا داشت و جلب حمایت او، در تجهیز نظامی ایران می‌کوشید.

رئیس سرویس اطلاعاتی اسرائیل در این زمینه به همتای ایرانی خود چنین می‌گوید:
دشمنان ما همیشه از سلاحهای روسی استفاده می‌کنند. ملت ما می‌خواست ما برتری خودمان را در مورد سلاح ثابت کنیم و ما این کار را کرده‌ایم. هواپیما و موشک که در مورد آنها قبلاً صحبت شده است از این نوع می‌باشد. امیدواریم که هرگز برای شما جنگی پیش نیاید ولی اگر اتفاق بیافتد شما با ساز و برگ روسی مواجه خواهید شد. و ما در این مورد تجربیات زیادی داریم. وقتی راجع به برتری صحبت می‌کنیم به نفع ماست که ایران قوی باشد و جلوی جنگ را بگیرد.^۱

با توجه به موقعیت جغرافیایی اسرائیل، رژیم غاصب که خود را در محاصره ملت‌های مسلمان می‌دید، ایران را همدستی مناسب محسوب می‌کرد که در روز مبادا می‌تواند از پشت جبهه نیروهای مسلمان به یاری اشغالگران صهیونیست بشتابد. وابسته کردن نظامی ایران و پس از آن دست‌یابی به روابط رسمی بین دو رژیم نیز از جمله اهدافی بود که توسط اسرائیل پیگیری می‌شد.

گزارش ساواک و خصوصاً نظریه مندرج در آن قابل تأمل و بررسی است:

رئیس سرویس دوستان در تاریخ ۴۴/۱۰/۹ مهمانی شام جهت این نمایندگی در منزل شخصی ترتیب دادند که در آن معاونین سرویس و آقایان عذری، سرهنگ وردی، سرهنگ نمرودی، و دکتر صدریه و یکی از شخصیت‌های وزارت خارجه با خانم‌هایشان شرکت داشتند.

در ضمن مذاکرات مختلف موضوعی از طرف سرهنگ نمرودی بیان گردید که به شرح زیر به عرض می‌رسد. ایشان که به اتفاق آقای عذری چند روز است که به این منطقه آمده‌اند ضمن صحبت اظهار داشته که

۱. گزارش ساواک از متن مذاکرات روسای دو سرویس اطلاعاتی ایران و اسرائیل

ماموریت دارد تعداد ۱۰۰ عدد خمپاره جدید که برد آن در حدود ۱۰ کیلومتر بوده و قیمت هر کدام با تمام وسایل و کرایه حمل ۸۰ هزار دلار! خواهد شد و کشور زیتون [اسرائیل] فقط ۲۴ عدد از این نوع دارد، برای دولت ایران تهیه نماید و به‌عنوان نمونه یک خمپاره از نوع ذکر شده فوق را جهت ارائه حضور شاهنشاه آریامهر به ایران حمل نماید و اظهارنظر کرد که مورد استفاده این سلاح بیشتر در مرزهای ایران و عراق خواهد بود. نامبرده همچنین اضافه نمود که ممکن است طی چند ماه آینده افسری به‌عنوان وابسته نظامی ایران در زیتون [اسرائیل] اعزام گردد و از سرهنگ نیکو بنیاد افسر اداره دوم ستاد بزرگ ارتشتاران نام برد و اعزام وابسته نظامی را امری بسیار ضروری دانسته و این موضوع را با رئیس سرویس دوستان در میان گذارد و تقاضا نمود که در کنفرانس سه جانبه با تیمسار ریاست دستگاه مذاکره نمایند و نظر نمایندگی را خواست که جواب داده شد این امر مطلبی است که تصمیم آن مربوط به مقامات عالی‌تر بوده و نمایندگی نمی‌تواند اظهارنظر نماید.

مهمانی مزبور در نهایت صمیمیت برگزار گردید و رئیس سرویس دوستان طبق معمول نسبت به این نمایندگی بسیار محبت نمودند. نظریه: با آشنایی قبلی نمایندگی نسبت به سرهنگ نمرودی، به‌نظر می‌رسد که اظهارات نامبرده از نظر تهیه اسلحه، به‌خصوص قیمت، اغراق‌آمیز بوده و از جهت اعزام وابسته نظامی جنبه تبلیغاتی داشته باشد بدین منظور که روابط موجود بین دو کشور را با موجودیت دادن به ایجاد وابستگی نظامی به‌صورت رسمی‌تری درآورند. مراتب جهت اطلاع به‌عرض می‌رسد.^۱

همکاری صنعتی

یهودی‌ان ایران در مراکز بسیار مهم و حساس صنعتی ایران نفوذ کرده و مراکز و

کارخانه‌های مهمی توسط اینان اداره می‌شد که از جمله می‌توان موارد زیر را برشمرد:
رحمت‌اله کهن، رئیس کارخانه کود شیمیایی شیراز؛^۱
داود شیتای، رئیس کارگزینی شرکت نفت در آبادان؛^۲
ابراهیم (قرین) راد، رئیس شرکت سهامی کارتن ایران و شرکت برنت؛^۳
عزیز دانش راد، عضو هیأت مدیره و معاون مدیرعامل شرکت ملی ذوب آهن؛^۴
و...

این افراد از موقعیت خاص خود استفاده کرد و موجبات نفوذ یهودیان را در قسمت‌های مختلف تحت‌امر خود فراهم می‌کردند.
گزارش ساواک از وضعیت ذوب آهن اصفهان دلیل خوبی بر اثبات مدعای فوق است:

مهندس دانش راد رئیس واحد ذوب آهن در اصفهان کلیمی است. در تحقیقاتی که به‌طور غیرمستقیم بعمل آمده، اظهار شده است که افراد مشروح زیر که غالب مشاغل حساس را در واحد ذوب آهن بعهده دارند و وسیله آقای مهندس دانش راد به آن مشاغل منصوب شده‌اند کلیمی می‌باشند.

مهندس پرویز فرهنگ مسئول مرکز هماهنگی، سلامت‌بخش مسئول انبار، مهندس عزیزاله کهن مسئول قسمت طراحی، دشتی مأمور خرید، کورش رضوان‌پور مأمور خرید، بواسحاقی رئیس تدارکات، مهندس موسی بروشلمی قسمت طراحی، مهندس نوراله نورپرور، دکتر بنیاهو ماه‌گرفته پزشک ذوب آهن.

ضمناً علاوه بر واحد ذوب آهن، واحد آموزشگاه حرفه‌ای ذوب آهن نیز زیر نظر مهندس شمس‌ا و عده‌ای دیگر که گفته می‌شود از افراد کلیمی می‌باشند اداره می‌شود که اسامی آنها به این ترتیب است:

۱. گزارش ساواک؛ شماره ۵۷۷۷/ه؛ مورخ ۴۹/۹/۲۱.

۲. گزارش ساواک؛ مورخ ۴۲/۱۲/۱۲.

۳. گزارش ساواک؛ شماره ۲۰/۳۸۸۰۲-۲۳؛ مورخ ۱۳۵۰/۹/۱۷.

۴. گزارش ساواک؛ شماره ۱۰/۷۲۹۸-ه؛ مورخ ۴۷/۹/۵.

مهندس شمس، رئیس واحد آموزشگاه حرفه‌ای؛ خسرو وحیدکاشانی، رئیس دبیرخانه؛ اوهب، مدیر دروس؛ مهندس ناتان، معلم.^۱

این افراد، بعضاً با نیروهای اسرائیلی ارتباط برقرار کرده و از سیطره و نفوذ خود در راستای مطامع رژیم غاصب استفاده می‌کردند.

برای نمونه ساواک از ارتباطات گسترده عناصر یهودی شرکت نفت با دیگر عناصر یهودی و اسرائیلی چنین گزارش می‌دهد:

برابر اطلاع یهودیان مشروحه زیر به مناطق نفت‌خیز مسافرت نموده و غالباً در منزل آقای داود شیتای رئیس کارگزینی شرکت نفت در آبادان سکونت اختیار نموده و توسط ربائید عزری [مئیر عزری] تبعه ایران و کارمند سابق سفارت اسرائیل در تهران با افراد در تماس می‌باشند.

آقای گرویر تبعه اسرائیل رئیس آژانس یهود در تهران.

آقای ناخن تبعه اسرائیل مأمور اعزام یهودیان به خارج از ایران.

آقای منوچهر امیدوار تبعه ایران متصدی امور فرهنگی آژانس یهود.^۲

سران ساواک، اگر چه از این تحرکات آگاه بودند، ولی از گسترش نفوذ و سیطره یهودی‌ها جلوگیری نمی‌کردند. آنها حتی خود به‌عنوان عاملی در عقد برخی قراردادهای اینچینی وارد مذاکره می‌شدند و به‌منظور حضور اسرائیلی‌ها، سهولت و شرایط لازم را فراهم می‌کردند.

ساواک به‌عنوان حلقه واسطی محسوب می‌شد که در ابتدا رژیم غاصب پیشنهادات خود را به او عرضه می‌کرد.

تأسیس کارخانجات کودشیمیایی و راه‌اندازی واحدهای آب شیرین‌کن از جمله این موارد است که می‌توان به آن اشاره کرد.

رئیس سابق سرویس اطلاعاتی اسرائیل و نماینده آن رژیم در این زمینه در ملاقاتی با رئیس ساواک، پیشنهادهای خود را عرضه می‌کند:

طبق اطلاع جمع‌آوری شده به‌وسیله ما پروژه‌هایی که می‌تواند برای هر دو کشور مفید باشد به‌شرح زیر است:

۱. گزارش ساواک؛ شماره ۱۰/۷۲۹۸؛ مورخ ۴۷/۹/۵.

۲. گزارش ساواک؛ مورخ ۴۲/۱۲/۱۲.

الف - تأسیس کارخانجات کود شیمیایی. [...]

ب - شیرین کردن آب دریا.

در حال حاضر ایران واحدهای کوچک را بدین منظور از اسرائیل خریداری می‌کند. خوشبختانه واحد عظیمی در دست تهیه می‌باشد که ما به هر طریقی که شما بفرمائید چه در مورد تحقیقات مشترک - تولید مشترک - توسعه این طرح و یا ساختن واحدی مشابه آن برای شما آماده می‌باشیم.^۱

استخدام جاسوس

ساواک در زمینه استخدام جاسوس در دو بخش: منطقه خاورمیانه؛ و کشورهای اروپایی و آمریکایی با اسرائیل همکاری می‌کرد.

الف. استخدام جاسوس در خاورمیانه

یکی از فعالیت‌های نیروهای اسرائیلی در ایران شامل شناسایی، برقراری ارتباط و استخدام جاسوس در کشورهای منطقه بود. در گزارشی از ساواک چنین آمده است:

فعالیت‌های پنهانی هدف [اسرائیل] در ایران [...] نفوذ دادن افراد اسرائیلی عرب زبان و نژاد عضو سرویس به کشورهای عربی و استخدام اتباع کشورهای عربی در ایران و نفوذ آنها به هدفهای موردنظر بمنظور بهره‌برداری‌های لازم و همچنین استخدام اتباع سایر کشورهایی که دارای روابط حسنه‌ای با کشورهای عربی می‌باشند و اعزام آنها به کشورهای عربی به منظور کسب اطلاعات مورد نیاز [می‌باشد].

اعضاء هدف از وجود عده‌ای از کلیمیان عراقی و عرب زبان و نژاد که به تابعیت دولت شاهنشاهی ایران درآمده‌اند نهایت بهره‌برداری را می‌نمایند. عده‌ای از این افراد دارای سوابق جاسوسی به نفع اسرائیل در

۱. گزارش ساواک از متن مذاکرات رؤسای دو سرویس اطلاعاتی ایران در اسرائیل.

کشورهای عربی بوده‌اند که پس از ایرانی شدن ارتباط خود را با سرویس زیتون [اسرائیل] حفظ و همکاری‌های صمیمانه‌ای با اعضاء سرویس اطلاعاتی هدف دارند. این افراد فعالیت‌های حادی علیه کشور شاهنشاهی ندارند فقط سرویس زیتون [اسرائیل] را در انجام پاره‌ای اقدامات اطلاعاتی کمک و مساعدت می‌نمایند. از وجود این افراد به‌عنوان نشان‌کننده و آدرس واسطه و همچنین جمع‌آوری اخباری بطور اتفاقی و پراکنده استفاده می‌نمایند.

بررسی اسناد ساواک نشانگر آن است که این تحرکات نه تنها با آگاهی ایران، بلکه با کمک و مساعدت همه‌جانبه و چشم‌گیر نیروی اطلاعاتی و امنیتی ایران صورت می‌گرفت.^۱

ب. استخدام جاسوس در اروپا و آمریکا

ساواک نه تنها به‌منظور استخدام نیرو در منطقه خاورمیانه و کشورهای عربی با اسرائیل همکاری می‌کرد، بلکه حیظه فعالیت خود در این زمینه را به اروپا و آمریکا هم گسترش داده و در آن مناطق نیز به‌منظور جذب و استخدام جاسوس، برای رژیم صهیونی تحرکاتی از خود بروز می‌داد.

بخشی از یک گزارش ساواک به این مقوله اختصاص دارد:

منظور: استحضار تیمسار ریاست ساواک و صدور اوامر

پیشینه: برابر اظهارنظر نماینده سرویس زیتون [اسرائیل] در مذاکرات دو جانبه آتی که قرار است در تهران تشکیل گردد سرویس زیتون در نظر دارد [...] مورد مشروحه زیر را مطرح نماید.

[...]

همکاری در زمینه نفوذ در اعراب از طریق اروپا

[...]

بررسی. نظریه و پیشنهاد: [...]

---

۱. این کمک‌ها و مساعدت به شکلی مستند و با استناد به گزارش‌های ساواک در بخش‌های آینده مورد نقد و بررسی قرار خواهد گرفت.

نفوذ در اعراب از طریق اروپا.

نشان کردن هدفهائی در اروپا برای نفوذ در اعراب از نظر کلی قابل قبول است لیکن چون این اداره کل در کشورهای اروپائی فاقد رهبر عملیات می‌باشد چنانچه نفوذ در اعراب مقیم کشورهای اروپائی و کمونیست و غیرکمونیست و آمریکا مورد نظر باشد لازمه‌اش اعزام تعدادی رهبر عملیات این اداره کل به کشورهای مورد نظر می‌باشد و یا به رهبران عملیات کل سوم در نمایندگیهای موجود در کشورهای اروپائی و آمریکا تعلیم داده شود که در هدفهای اداره کل دوم نیز فعالیت داشته و طرح تلاش جمع‌آوری در اختیار آنان گذارده شود لیکن همکاری با دوستان زیتون [اسرائیل] در این زمینه با رعایت همه جوانب حفاظتی و با توجه به تجارب گذشته به‌موقع به اجرا گذارده شود.

اعزام به اسرائیل

ایران شاهنشاهی پایگاهی امن محسوب می‌شد تا اسرائیل از طریق آن یهودیان را از کشورهای عربی - خصوصاً عراق - گردآورده و به اسرائیل منتقل کند. در گزارش‌های ساواک به این قبیل فعالیت‌ها به صراحت اشاره شده است: فعالیت‌های هدف [اسرائیل] در ایران بیشتر اقداماتی در امر مهاجرت کلیمیان عراقی و سایر کشورهای عربی از طریق ایران به اسرائیل و همچنین در امر مهاجرت کلیمیان ایرانی به اسرائیل [می‌باشد]. ساواک نیز در این زمینه مساعدت‌های لازم را به عمل می‌آورد:

تاریخ ۴۹/۱۲/۱۳

به: تیمسار ساواک

از: اداره کل هشتم ۸۲

موضوع: تقاضای نماینده سرویس زیتون [اسرائیل]

محترماً باستحضار عالی میرساند: نماینده سرویس زیتون تقاضا نموده با توجه به تسهیلاتی که اخیراً در بصره برای متواری نمودن یهودیان عراقی بایران [به‌ایران] و مهاجرت آنها به اسرائیل فراهم نموده‌اند در نظر دارند یهودیان مذکور را از بصره در نقطه‌ای از اروند رود نزدیک نهر خین و از

نقطه‌ای بین سبیه و ابوالخطیب به ایران فراری دهند تا از طریق ایران به اسرائیل مهاجرت نمایند. نماینده سرویس همچنین اظهار داشت که چون ورود یهودیان مذکور برای آنان اهمیت خاصی دارد و از آنجائیکه قرار است از تاریخ ۴۹/۱۲/۱۴ این طرح به مورد اجرا گذارده شود چنانچه ساواک با این امر موافقت نموده و مقامات امنیتی مربوطه محلی اطلاع داده شود که مانند گذشته تسهیلات لازم پس [از] ورود به ایران برای آنان در نظر گرفته شود بسیار ممنون خواهند شد. مضافاً به اینکه در خاتمه عنوان نموده‌اند این طرح مدت یکماه بطور آزمایشی عمل خواهد شد و چنانچه با مشکلاتی مواجه نگردد با موافقت ساواک منبهد مهاجرت یهودیان از این طریق صورت خواهد گرفت.

ذیل گزارش این‌گونه درج گردیده است:

به عرض رسید موافقت فرمودند.

به نوذر گفته شود تیمسار ریاست ساواک فرمودند یک نفر یک نفر آنها را وارد خاک کشور...^۱

امدادرسانی

ساواک در مواقع بروز اتفاق و حادثه برای نیروهای اسرائیلی حاضر در منطقه، به سرعت وارد عمل شده و نقش یک امدادگر را ایفا می‌کرد. عکس‌العمل ساواک در مواجهه با به گل نشستن یک کشتی اسرائیلی در نوع خود جالب توجه است:

استحضار تیمسار ریاست ساواک و صدور اوامر

سحرگاه امروز رابط سرویس اسرائیل در مرکز اطلاع داد که یک فروند کشتی نفت‌کش اسرائیلی به نام «امگا» بعد از بارگیری در خارک هنگام حرکت به طرف بحر احمر در نزدیکی سواحل عمان «شهرسلا» به گل نشسته است. سرنشینان این تانکر عبارتند از کاپیتان کشتی به نام ایرون -

۱. بقیه جمله ناخوانا است.

سرمهندس و مهندس کشتی - یک افسر نیروی دریائی ایران و ۸ ملوان تبعه ایتوپی.

طبق اطلاع واصله منابع انگلیسی در عمان موضوع را به لندن اطلاع داده و خبر از طریق لندن به تل آویو و از تل آویو به تهران (اداره پیمانها) مخابره شده است. مقامات عمان سرنشینان کشتی رابه ساحل برده و ظاهراً با آنان با مهربانی و عطوفت رفتار کرده‌اند و نیز تصمیم گرفته‌اند که این عده را به تهران اعزام دارند. مقامات انگلیسی در عمان ضمن تماس با سفارت شاهنشاهی ایران در آن کشور ترتیب تخلیه سرنشینان کشتی را به وسیله یکی از پروازهای هواپیمائی ملی ایران به تهران داده‌اند. مقامات انگلیسی از اسرائیل خواسته‌اند که ضمن تماس با دولت ایران ترتیبی داده شود که هواپیمای ایرانی مستقیماً از عمان (احتمالاً سلاله) به تهران پرواز کند و بین راه در محل دیگری مانند شیخ‌نشینهای خلیج فارس توقفی نداشته باشد. ضمناً باستحضار می‌رساند که کمپانی مالک تانکر «امگا» تصمیم گرفته کارکنان تازه‌ای را با تجهیزات لازم برای کشتی مذکور به محل اعزام دارند تا بعد از نجات کشتی آنرا به مقصد هدایت نمایند. مراتب از عرض می‌گذرد تا بهر نحو که مقرر فرمایند عمل شود.

حوزه تیمسار ریاست ساواک^۱

نصیری نیز ذیل سند دستورات زیر را صادر می‌کند:

اداره کل دوم

۱- تماس بگیرید سرنشینان را فوراً بطهران [به تهران] اعزام دارند.

۲- اداره بنادر را در جریان بگذارید.

۳- چون سرنشینان اسرائیلی [...] هستند حتی المقدور طیاره در شیخ‌نشینها به زمین ننشیند در بندرعباس یا تهران یا شیراز توقف نماید. اگر در شیخ‌نشینها اجباراً مجبور است توقف نماید اسرائیلیها از طیاره پیاده نشوند.

رئیس سرویس اطلاعاتی نیز مراتب تشکر خود را به ساواک ارسال کرد:

۱۰ مرداد / ۳۵ [۲۵=۱۳۵۵]

تیمسار ارتشبد نصیری عزیز،

اجازه می‌خواهد از کمک‌هایی که شخصاً نمودید و نیز کفایت سازمان شما هنگام بازدید نخست‌وزیر ما از کشور شما و همچنین اقدامات شما در مورد انتقال و رهائی کارکنان کشتی اسرائیلی از عمان قبلاً تشکر و قدردانی نمایم.

دخالت شخص جنابعالی در اینگونه امور انعکاس واقعی روابط دوستانه نزدیکی است که بین دو سرویس ما در طول سالهای بسیار همکاری توسعه یافته است. من از پیشرفت دلگرم‌کننده آن استقبال مینمایم و اطمینان دارم که این امر برای هر دو سرویس مفید بوده و خواهد بود. تیمسار عزیز ضمناً مایل است از فرصت استفاده نموده بخاطر میهمان‌نوازیهای سنتی شما که نسبت بمن در ملاقات اخیر ابراز شده و نیز از بی‌پیرایگی و روح خلاقیتی که این کار انجام گرفت از جنابعالی تشکر نمایم.

چنانچه ملاحظه گردید، ساواک به‌عنوان سازمان اطلاعات و امنیت کشور از جایگاه ویژه‌ای در برقراری و گسترش همکاری دو رژیم در زمینه‌های مختلف امنیتی، اطلاعاتی، سیاسی، فرهنگی، تجاری، دیپلماتیک، ورزشی و ... برخوردار بود. لذا به‌منظور بحث و بررسی پیرامون همکاری‌های ایران شاهنشاهی با رژیم غاصب، حتماً می‌بایست تشکیل، گسترش و عملکرد ساواک مورد تجزیه و تحلیل تاریخی قرار گیرد. این که ساواک چگونه تشکیل شد؟ توسط چه کسانی آموزش دید؟ تجهیزاته از کجا تأمین شد؟ و... پرسش‌هایی است که در این اثر سعی شده است به آن‌ها پاسخ داده شود.

آموزش و تجهيز

آموزش

مقدمات

آموزش و تجهیز، دو عامل عمده در پیشرفت و راه‌اندازی نهادها و سازمان‌های مختلف بویژه در حوزه‌های اطلاعاتی و امنیتی محسوب می‌شود. بدون تهیه امکانات لازم و کسب تخصص‌های ضروری، هرگز نمی‌توان به‌طور کامل به اهداف از پیش تعیین شده نایل آمد. از سوی دیگر برخی سازمان‌ها، تربیت و آموزش افراد را به‌عنوان بهترین شیوه برای نایل به مقاصد به کار می‌گیرند. حتی برخی چنان بر اهمیت آموزش تأکید می‌کنند که مدعی شده‌اند کودکی را به ما بسپارید و نوع و میزان توقع خود را بگویید؛ تا ما دقیقاً براساس نیازهای شما، کودک را پرورش داده و از او فردی مطابق با خواسته‌های شما بسازیم. فراماسون‌ها نیز هر عضو را عنصری خام محسوب می‌کنند که باید با آموزش به شکل ایده‌آل درآید و در جهت اغراض آن سازمان مخفی عمل کند. ساواک، در اوایل مانند نهادی نوپا و تازه تأسیس، بیش از هر چیز نیازمند آموزش و تجهیز بود. تا قبل از تشکیل و راه‌اندازی سازمان اطلاعات و امنیت کشور، ایران فاقد هرگونه تجربه علمی و پیشینه عملی و مدون در مسائل اطلاعاتی و امنیتی و فاقد تشکیلات سازمانی با ساختار کلاسیک بود.

پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، آمریکا، فضا و شرایط را به‌منظور حضور و حاکمیت بلامانع خویش در ایران مساعد یافته و در صدد برآمد تا در تمام شئون ایران دخالت کرده و جایگزین انگلیس شود. یکی از زمینه‌های مورد نظر، بخش امنیتی و اطلاعاتی بود. تا پیش از این مقطع، انگلیس از حضوری پررنگ‌تر برخوردار بود و

آمریکا نیز به منظور کسب جایگاه مناسب تلاش می‌کرد؛ ولی نتایج جنگ جهانی دوم و توافقات جدید در تعیین حوزه‌های نفوذ و همچنین کمک مؤثر و مستقیم آمریکا در پیروزی کودتا و بازگرداندن محمدرضا به ایران در سال ۱۳۳۲، آزادی عمل بیشتری را برای آمریکا فراهم کرد و از این تاریخ بود که آمریکایی‌ها، با تمام امکانات وارد عرصه‌های مختلف شدند و حاکمیت بلامنازع خود را تثبیت کردند. در این راستا، هدایت و کنترل دو پایگاه بیش از دیگر پایگاه‌ها مورد نظر آنها بود: ارتش و راه‌اندازی سازمان اطلاعات و امنیت داخلی. اولی، به منظور حفاظت و حراست از مهره‌ای که توسط آنها مجدداً در ایران روی کار آمده بود، در مقابل هجوم بیگانگان و ایجاد نقش ژاندارمی در منطقه خاورمیانه برای سرکوبی نهضت‌های آزادی‌بخش؛ و دومی، به منظور حمایت و پشتیبانی و حفظ او در مقابل نیروهای داخلی. البته باید توجه داشت که این دو، هدف اصلی و غایی آمریکا نبود، بلکه اهداف اصلی‌تر دیگری نیز مدنظر بوده‌اند:

پس از ۲۸ مرداد ۳۲، که آمریکایی‌ها با قدرت تمام وارد صحنه شدند و تصمیم گرفتند که ایران را به‌عنوان پایگاه اصلی خود در منطقه حفظ کنند، در درجه اول به ایجاد دستگاه ضداطلاعات ارتش و تقویت آن و در درجه دوم به تأسیس سازمان امنیت کشور (ساواک) پرداختند. طبیعی بود که اگر ایران می‌بایست پایگاه اصلی آمریکا در منطقه باشد، به یک سیستم اطلاعاتی و امنیتی قوی نیاز داشت. مضافاً اینکه در شمال آن رقیب اصلی آمریکا، یعنی شوروی کمونیستی، با حضور خود این پایگاه غرب را تهدید می‌کرد. به علاوه تأسیس دستگاه اطلاعاتی و امنیتی ایران توسط آمریکا به او این امکان را می‌داد تا تسلط کامل خود را تأمین کند و نفوذ خود را در ایران عمق بخشد.^۱

البته ضعف اطلاعاتی در ایران از سابقه‌ای دیرین برخوردار بود، ولی آمریکا مترصد فرصتی به منظور حضور در ایران و به‌دست آوردن مقام انگلیس در این زمینه بود. کودتای ۲۸ مرداد؛ فعالیت توده‌ای‌ها و... از جمله عواملی بودند که شرایط مناسب را

۱. ظهور و سقوط سلطنت پهلوی، ج ۱؛ خاطرات ارتشبد سابق حسین فردوست؛ انتشارات اطلاعات؛ تهران: ۱۳۷۱؛

برای آمریکایی‌ها فراهم کرد:

پس از برکناری رضاشاه که با از هم پاشیدگی و تضعیف ارتش همراه بود، جانشین او نه یک پلیس مخفی قوی و نه یک ارتش قابل اتکاء در اختیار داشت. از طرف دیگر کشور در اشغال نیروهای بیگانه بود و محمدرضاشاه در سالهای نخستین سلطنت در واقع فاقد «چشم و گوش» [سازمانها و تشکیلات جاسوسی و امنیتی] پشتیبان خود بود. بعد از خروج نیروهای بیگانه از ایران کشمکش‌های داخلی و درگیری با مصدق او را از فکر تشکیل یک سازمان اطلاعاتی بازداشت تا اینکه پس از سقوط مصدق، کشف یک شبکه وسیع جاسوسی از طرف روسها در ارتش ایران شاه را به سختی تکان داد. این شبکه که به وسیله حزب توده سازمان داده شده بود صدها افسر را تا بالاترین رده‌های فرماندهی شامل می‌شد.

پس از کشف و متلاشی شدن این شبکه، شاه به فکر تشکیل یک سازمان اطلاعاتی مجهز و مدرن افتاد و برای مقابله با تشکیلات نیرومند جاسوسی روسها در ایران به دوستان آمریکایی خود متوسل شد. در سال ۱۹۵۷ [۱۳۳۵] سازمان سیا طرح و چارچوب تشکیلاتی یک سازمان جدید اطلاعاتی را به شاه داد و خود در تأسیس و سازمان دادن آن مشارکت کرد. این تشکیلات که به نام سازمان اطلاعات و امنیت کشور نامیده می‌شد به زودی به نام مخفف آن یعنی ساواک شهرت یافت.^۱

به همین منظور، ساواک با هدایت آمریکایی‌ها و با ساختاری مشابه سازمان‌های جاسوسی سیا و F.B.I در دو زمینه فعالیت اطلاعاتی و امنیتی تأسیس و شروع به کار کرد: ساواک، سازمان اطلاعات و امنیت کشور، در سال ۱۹۵۷ [۱۳۳۵] «به منظور حفظ امنیت کشور و جلوگیری از هرگونه توطئه زیان‌آور علیه منافع عمومی» تأسیس شد. به اصطلاح آمریکایی، قرار بود ساواک، آمیزه‌ای از سیا و «اف.بی.آی» و سازمان امنیت ملی باشد. اختیارات آن نظیر

۱. خاطرات دو سفیر، اسراری از سقوط شاه و نقش آمریکا و انگلیس در انقلاب ایران؛ نویسندگان: ویلیام سولیوان آخرین سفیر آمریکا در ایران، سرآنتونی پارسونز سفیر سابق انگلیس در ایران؛ مترجم: محمود طلوعی؛ انتشارات علم؛ ۱۳۷۲؛ صص ۹۵-۹۴.

سازمانهایی که در زمان داریوش به عنوان «چشم و گوش شاه» خدمت می‌کردند، بسیار وسیع بود. وظیفه اصلی آن حمایت از شاه از طریق کشف و ریشه کن ساختن افرادی که با حکومت مخالف بودند و اطلاع دادن از وضع و حال و روز مردم به او بود. مأموران ساواک به وسیله موساد و سیا و «سازمان آمریکایی برای پیشرفت بین‌المللی» تربیت می‌شدند.^۱

مجلس شورای ملی در اسفند ماه سال ۱۳۳۵ تأسیس سازمان اطلاعات و امنیت کشور (ساواک) را مطابق قانون زیر به تصویب رساند:

ماده ۱- برای حفظ امنیت کشور و جلوگیری از هرگونه توطئه که مضر به مصالح عمومی است سازمانی به نام اطلاعات و امنیت کشور وابسته به نخست‌وزیری تشکیل می‌شود و رئیس سازمان، سمت معاونت نخست‌وزیر را داشته و به فرمان اعلیحضرت همایونی شاهنشاهی منصوب خواهد شد.

ماده ۲- سازمان اطلاعات و امنیت کشور دارای وظایف زیر است:

الف. تحصیل و جمع‌آوری اطلاعات لازم برای حفظ امنیت کشور.

ب. تعقیب اعمالی که متضمن قسمتی از اقسام جاسوسی است و عملیات عناصری که بر ضد استقلال و تمامیت کشور و یا به نفع اجنبی اقدام می‌کنند.

ج. جلوگیری از فعالیت جمعیت‌هایی که تشکیل و اداره کردن آن غیرقانونی اعلام شده و یا بشود و همچنین ممانعت از تشکیل جمعیت‌هایی که مرام و یا رویه آنها مخالف قانون اساسی باشد.

د. جلوگیری از توطئه و اسباب‌چینی بر ضد امنیت کشور.

ه. بازرسی و کشف تحقیقات نسبت به نیروهای زیر:

۱- بزه‌های منظور در قانون مجازات مقدمین بر علیه امنیت و استقلال

مملکتی مصوب ۲۲ خرداد ۱۳۱۰.

۲- جنحه و جنایاتی که در فصل اول باب دوم قانون کیفر عمومی

۱. آخرین سفر شاه، سرنوشت یک متحد آمریکا؛ ویلیام شوکراس؛ ترجمه عبدالرضا هوشنگ‌مهدوی؛ نشر البرز؛ تهران؛ ۱۳۷۱؛ صص ۱۹۸-۱۹۷.

مصوب ۲۲ دی ماه ۱۳۰۴ پیش‌بینی شده است.

۳- بزه‌های مذکور در موارد ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۶ و ۳۱۷ قانون دادرسی و کیفر ارتش مصوب ۱۳۱۷.

ماده ۳- مأمورین سازمان اطلاعات و امنیت کشور از حیث طرز تعقیب بزه‌های مذکور در این قانون و انجام وظایف، در زمره ضابطین نظامی خواهند بود و از تاریخ تصویب این قانون، رسیدگی به کلیه بزه‌های مذکور فوق، در صلاحیت دادگاه‌های دائمی نظامی خواهد بود.

تبصره ۱- انجام وظایف و تکالیف سازمان اطلاعات و امنیت کشور از حیثی که ضابط نظامی محسوبند، به هیچ وجه مانع انجام وظایف و تکالیفی که بموجب قانون دادرسی و کیفر ارتش بر عهده ضابطین نظامی است، نخواهد بود و همچنین مواد این قانون و احکام و آئین‌نامه‌ها و مقرراتی که مربوط به تکالیف مأمورین نظامی و ژاندارمری و شهربانی نسبت به انجام وظایف و خدمات محوله است، نمی‌باشد.

تبصره ۲- رسیدگی به بزه‌هاییکه به موجب این قانون، در صلاحیت دادگاه دائمی نظامی شناخته شده و متهمین به ارتکاب بزه‌های مزبور که قبل از تصویب این قانون در مراجع صالح دیگر تحت تعقیب قرار گرفته‌اند، هرگاه بر علیه متهمین کیفر خواست صادر نگردیده، پرونده‌های متشکله به دادستانی ارتش جهت تعقیب و رسیدگی فرستاده می‌شود و نسبت به پرونده‌هایی که کیفر خواست صادر شده در دادگاه‌های مربوط رسیدگی خواهد شد.

ماده ۴- کارمندان سازمان اطلاعات و امنیت کشور، هرگاه متهم به ارتکاب بزه‌ی شوند که راجع به خدمت بوده یا ملازمه با خدمات و وظایف آنها داشته باشد، در حکم نظامیان و خدمتگزاران ارتش هستند و با رعایت مقررات قانون دادرسی و کیفر ارتش مصوب ۱۳۱۷ تابع دادگاه‌های دائمی نظامی خواهند بود.

ماده ۵- اساسنامه سازمان و آئین‌نامه‌های داخلی و استخدامی و مالی

مربوط به این قانون، با تصویب هیأت دولت قابل اجراست.^۱
به طور مشخص، ساواک از سال ۱۳۳۵ توسط شماری از مستشاران آمریکایی
راه اندازی و تأسیس شد:^۲

از سال ۱۳۳۵ ساواک توسط ۱۰ مستشار آمریکایی طبق قواره سازمان
خودشان سازماندهی شده است. با این تفاوت که چون فعالیت خارجی
ایران ناچیز است، مانند «سیا» بدان سازمان مستقلی نداده و این وظایف را
به همراه وظایف امنیتی درون یک سازمان گنجانیده و نام آن را «سازمان
اطلاعات و امنیت کشور» گذارده‌اند. همانطور که قبلاً گفته‌ام، اطلاعات در
مفهوم بین‌المللی آن به معنای اطلاعات خارجی است. بنابراین ساواک ۲
وظیفه اطلاعاتی (خارجی) و امنیتی (داخلی) را به عهده داشت و تلفیقی بود
از دو سازمان «سیا» و «F.B.I».^۳

البته آمریکا از سال ۱۳۳۲ کارشناسان خود را در این زمینه به ایران گسیل داشته بود،
ولی فرم جدید ساواک سال‌ها بعد تأسیس و اعلام شد:

سیا تعلیم نیروهای اطلاعاتی ایران را نیز آغاز کرد. در سپتامبر ۱۹۵۳
[۱۳۳۲] یک سرهنگ ارتش آمریکا که سالها برای سیا در خاورمیانه کار
کرده بود و پیشزمینه‌ی وسیعی در کار پلیسی و کارآگاهی داشت در
پوشش وابسته‌ی نظامی به ایران اعزام شد. مأموریت او سازمان دادن و
فرماندهی یک واحد جدید اطلاعاتی بود که در آن زمان زیر نظر
فرمانداری نظامی تهران تأسیس شد که در دسامبر ۱۹۵۳ زیر فرماندهی
سرتیپ تیمور بختیار قرار گرفته بود. سرهنگ همکاری نزدیکی با بختیار و
زیردستانش داشت، این واحد را فرماندهی می‌کرد، و به اعضای آن فنون
پایه‌ای اطلاعات از قبیل روشهای مراقبت و بازجویی، عملیات شبکه‌های

۱. ساواک و نقش آن در تحولات داخلی رژیم شاه؛ تقی نجاری‌راد؛ مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛ چاپ اول: ۱۳۷۸؛
صص ۲۲۹-۲۳۰.

۲. براساس برخی کتاب‌ها، در سال ۱۳۳۶ تأسیس ساواک به طور رسمی اعلام شد. (رجوع شود به: خاطرات فاطمه
پاکروان، همسر سرلشکر حسن پاکروان؛ افسر ارتش، رئیس ساواک، وزیر اطلاعات و سفیر؛ ترجمه اسماعیل سلامی؛
انتشارات مهراندیش؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ص ۹؛ پاورقی ۷).

۳. ظهور و سقوط سلطنت پهلوی، ج ۱؛ ص ۴۰۹.

اطلاعاتی و امنیتی سازمانی را یاد می‌داد. واحد اطلاعاتی بختیار نخستین سازمان اطلاعاتی امروزی و کارآمد بود که در ایران عمل می‌کرد.^۱

ساواک از اداره کل‌های مختلف با شرح وظایف خاصی تشکیل شده بود: تشکیلات ساواک شامل اداره کل، ساواک تهران و ساواک استان‌ها بود.

الف) ساواک نه اداره کل به شرح زیر داشت:

اداره کل اول: شامل کارگزینی، ارتباط و مخابرات، عملیات سرّی، بخش تشریفات، مشاوران و بازرسان و دبیرخانه می‌شد.

اداره دوم: کسب اطلاعات در خارج از کشور را برعهده داشت و با ستاد ارتش همکاری می‌کرد و با اداره کل هفتم مرتبط بود.

اداره کل سوم: مسئولیت امنیتی داخلی کشور را برعهده داشت و شامل اداره کنترل سازمان‌ها و گروه‌های [گروه‌های] مخالف، اداره امور مطبوعات، سازمان‌های دولتی و کارگری، شرکت‌های تعاونی، شرکت واحد اتوبوس‌رانی، حزب رستاخیز و مجلسین، اداره آرشیو و بایگانی، اداره سانسور، عملیات ویژه و بخش قضایی.

اداره کل چهارم: عهده‌دار حفاظت ساواک و کنترل آنها بود.

اداره پنجم: امور فنی و تکنیکی ساواک را برعهده داشت.

اداره کل ششم: مسئول حسابداری، کارپردازی، بهداری و موتوری و تأمین بودجه خارج از کشور [بود].

اداره کل هفتم: جمع‌آوری اطلاعات داخلی و خارجی و تجزیه و تحلیل [آنها را به عهده داشت].

اداره کل هشتم: کنترل اتباع خارجی و سفارتخانه‌ها در ایران.

اداره کل نهم: بیوگرافی افراد و امور گذرنامه.

همچنین رئیس ساواک دارای دو معاون عملیاتی و اداری بود [...]

(ساواک به مثابه یکی از ابزارهای امپریالیسم).^۲

۱. سیاست خارجی آمریکا و شاه، بنای دولتی دست‌نشانده در ایران؛ مارک. ج. گازیوروسکی؛ ترجمه فریدون فاطمی؛

نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ص ۱۶۲.

۲. خاطرات فاطمه پاکروان؛ ص ۱۱.

از زمان تأسیس ساواک در سال ۱۳۳۵ تا زمان فروپاشی رژیم سلطنتی در سال ۱۳۵۷ که به عمر کوتاه ساواک در ایران نیز خاتمه داد، چهار تن به ریاست ساواک رسیدند. هر یک از این چهار نفر دارای ویژگی‌های خاصی بودند و با توجه به شرایط حاکم و وضعیت زمان برای پُست مورد نظر انتخاب شدند. این چهار تن عبارتند از: تیمور بختیار، حسن پاکروان، نعمت‌الله نصیری و مقدم.^۱ بر همین اساس عملکرد ساواک در چهار مقطع قابل تقسیم‌بندی و نقد و بررسی است. این چهار دوره شامل: «تأسیس و راه‌اندازی»، «سازماندهی و آموزش»، «هجوم و قدرت» و «زوال و سقوط» است.

اگر قرار باشد تاریخ ساواک، از آغاز تا پایان، نوشته شود باید چهار دوره در آن مشخص گردد: نخستین دوره ساواک، دوره ایجاد و تأسیس این سازمان توسط مستشاران آمریکایی است. [...] در این دوره ساواک در واقع فاقد هرگونه سازمانی است. [...] این دوره از تأسیس رسمی ساواک در اسفند ۱۳۳۵ تا برکناری تیمور بختیار در اسفند ۱۳۳۹ است.

دومین دوره ساواک با ریاست پاکروان و در واقع با ورود من [فردوست] به ساواک آغاز می‌شود. [...] در این دوره [...] هیئت مستشاری آمریکا، که نقش ریاست واقعی ساواک را بازی می‌کرد، محترمانه از ساواک مرخص می‌شود و به جای آن مربیان و اساتید اسرائیلی با علاقه وارد صحنه می‌شوند. [...] لذا این دوره را که تا فروردین ۱۳۵۰ ادامه دارد، باید دوره سازماندهی و آموزش ساواک نامید.

سومین دوره ساواک با خروج من و مقدم در فروردین ۱۳۵۰ از ساواک آغاز می‌شود. [...] این دوره، دوره هجوم و قدرت ساواک است. [...] چهارمین دوره ساواک، ماه‌های آخر سلطنت محمدرضا را دربرمی‌گیرد. [...]

و سرانجام با انقلاب ۲۲ بهمن حیات حدود ۲۲ ساله این سازمان پایان می‌یابد!^۲

۱. این چهار تن همگی کشته شدند. بختیار پس از برکناری، در عراق ترور شد و سه نفر دیگر پس از انقلاب اسلامی به دست نیروهای غیور انقلابی به سزای اعمال خود رسیده و اعدام شدند.

۲. ظهور و سقوط سلطنت پهلوی، ج ۱؛ صص ۴۲۴ - ۴۲۳.

با توجه به تقسیم‌بندی فوق، مسلم است که به‌منظور بررسی و یافتن ارتباط تنگاتنگ بین سازمان اطلاعاتی اسرائیل و رژیم طاغوتی در زمینه آموزش و تجهیز، باید دوره دوم که دوره بازسازی و آموزش ساواک محسوب می‌شود، با دقت و توجه بیشتری مورد مطالعه قرار گیرد.

در سال ۱۳۴۰ و پس از برکناری تیمور بختیار از ساواک، شاه به بازسازی این نهاد نوپا اقدام کرد. وی برای نیل به این هدف، یکی از نزدیکترین یاران و دوستان خود را برگزید. این شخص، همکلاس قدیمی محمدرضا در دوران تحصیل، یعنی فردوست بود. شاه او را با حفظ سمت قبلی (ریاست دفتر ویژه اطلاعات) به قائم‌مقامی ساواک برگزید:

در سال ۱۳۴۰ از سوی محمدرضا مأمور جدید سازمان و راه‌اندازی «سازمان اطلاعات و امنیت کشور» (ساواک) شدم و تا ۲۰ فروردین ۱۳۵۰، [...] به‌عنوان قائم‌مقام ساواک فعالیت کردم. آغاز فعالیت من در ساواک مصادف با ریاست سرلشکر حسن پاکروان بود و پس از سال ۱۳۴۳ نعمت‌الله نصیری در رأس این سازمان قرار گرفت.^۱

در تقسیم‌بندی جدید، قائم‌مقام ساواک در امور عملیاتی دخالت نمی‌کرد و به‌طور مستقل فعالیت خود را در امور بازسازی و آموزش ساواک متمرکز کرد. قائم‌مقام ساواک از نظر اداری از جزئیات فعالیت‌های عملیاتی ساواک مطلع نمی‌شد و اگر اطلاعاتی به وی می‌رسید، بیشتر براساس آشنایی و رابطه بود. برای نمونه فردوست مدعی است حتی از عملیات قتل تیمور بختیار بی‌اطلاع و از جزئیات این عملیات برون‌مرزی در داخل خاک عراق از کانال‌های رسمی مطلع نشد.^۲ فردوست با اختیاری تام و با دست باز، آموزش و بازسازی ساواک را آغاز کرد. لذا معتبرترین اطلاعات در این زمینه از جانب وی بیان شده و بدون استناد به گفتار وی، هرگونه بررسی در این زمینه فاقد اصول تحقیقاتی و کارا محسوب می‌گردد. تا پیش از حضور فردوست در ساواک، آمریکایی‌ها تأسیس و حتی هدایت و کنترل

۱. همان؛ ص ۴۰۸.

۲. برای کسب اطلاعات بیشتر در این زمینه مراجعه کنید به: ظهور و سقوط سلطنت پهلوی، ج ۱، البته قبول این ادعا، جای تأمل دارد.

ساواک را به عهده داشتند:

سرهنگی از ارتش آمریکا که اندکی پس از کودتای ۱۹۵۳ [۱۳۳۲] برای آموزش و فرماندهی واحد اطلاعاتی جدید سرتیپ بختیار به ایران فرستاده شده بود تا مارس ۱۹۵۵ [۱۳۳۴] در ایران ماند و در این زمان با دسته‌ی ثابت‌تری از پنج افسر سیا جایگزین شد. در ۱۹۵۶ [۱۳۳۵] شاه پس از مشورت با مقامهای آمریکا تصمیم گرفت این واحد اطلاعاتی را تجدید سازمان کند و گسترش دهد. سازمان جدید که ساواک نام گرفت زیر فرماندهی بختیار قرار گرفت که معاون نخست‌وزیر شد و امکان دسترسی مستقیم به شاه به او داده شد.

نخستین هدف شاه از تأسیس ساواک ایجاد دستگاه اطلاعاتی امروزی کارآمدی بود که قادر باشد تهدیدهای داخلی و خارجی علیه سلطه‌ی او را شناسایی و با آنها نبرد کند و از رقابتهای خرد و ریز و لختی دیوانسالارانه‌ای که واحدهای اطلاعاتی موجود (مثلاً واحدهای ارتش، ژاندارمری و شهربانی) گرفتار آن بودند رها باشد. [...] بختیار در [سال] ۱۹۵۶ [۱۳۳۵] به آمریکا سفر کرد تا با مقامهای آمریکایی مشاوره کند و نحوه‌ی کار سیا و اف.بی.آی را بررسی کند. [...] رایزنی و آموزش آمریکاییها در تبدیل ساواک به یک سازمان اطلاعاتی کارآمد حیاتی بود. [...]

گروه پنج‌نفری آموزش سیا از ۱۹۶۰ [۱۳۳۹]ها^۱ یا ۱۹۶۱ [۱۳۴۰]، با تغییر گهگاهی پرسنل آن، در ایران ماند. این دسته شامل یک سرپرست پایگاه، یک معاون و متخصصین عملیات مخفی، تحلیل اطلاعات و مقابله با شورش بود. گروه اگرچه رسماً زیر فرماندهی رئیس شعبه‌ی سیا در تهران بود، در ستاد ساواک مستقر بود و با پرسنل شعبه‌ی سیا تماس بسیار محدودی داشت.

مأموریت اصلی آن تأمین آموزش لازم برای ساواک برای تبدیل آن

۱. مقصود سال‌های ۱۹۶۰ تا ۱۹۶۹ است.

به یک دستگاه اطلاعاتی کارآمد امروزی بود.

این آموزش عبارت بود از دوره‌هایی در مبانی کار اطلاعاتی؛ همانند آنچه در مراکز آموزشی سیا مانند مرکز واقع در فورت پیری ویرجینیا آموخته می‌شود. مأموران ساواک ابزار اولیه‌ی جاسوسی از قبیل نفرگیری، استفاده از پیغامهای رمز و خانه‌های امن، روشهای مراقبت و بازجویی، و امنیت شخصی را یاد می‌گرفتند. تحلیلگران اطلاعاتی ساواک فنون امروزی تحلیل از قبیل طرز تشکیل پرونده‌های زندگینگاشتی، قضاوت در مورد اعتمادپذیری منابع اطلاعاتی، گردآوردن اطلاعات پراکنده به صورت گزارش اطلاعاتی و نوشتن و بخش مؤثر گزارشها را می‌آموختند. متخصصان ضداطلاعاتی ساواک مهارتهای پایه‌ای این حوزه‌ی سرّی و نیز فنون سازمانی و عملیاتی دستگاههای اطلاعاتی بلوک شوروی را یاد می‌گرفتند. بسیاری از مقامهای ساواک در دوره‌هایی از قبیل کشف جعل، زبان روسی، استفاده از کامپیوتر و تجهیزات ویژه برای مراقبت، بازجویی، و ارتباط و مخابرات تخصص می‌یافتند. مأموران ساواک در اواخر [دهه] ۱۹۵۰ [۱۹۵۹-۱۹۵۰ = ۱۳۳۸-۱۳۲۹] برای آموزش تخصصی به بریتانیا، فرانسه و آلمان غربی نیز اعزام می‌شدند. زمانی که برنامه‌ی آموزش سیا در اوایل ۱۹۶۰ها^۲ [۱۹۶۹-۱۹۶۰ = ۱۳۴۸-۱۳۳۹] تمام شده در واقع همه‌ی پرسنل نسل اول سیا از این تیم ساواک آموزش گرفته بودند.^۳

با چنین پیش‌زمینه‌ای، فردوست در قدم نخست و به‌منظور شناخت وضعیت ساواک در زمان حضور خود، عملکرد سیا در امر آموزش ساواک را مورد بررسی قرار می‌دهد. وی پس از کنکاش در این زمینه، درمی‌یابد که آمریکا آن‌گونه که شایسته بوده در امر آموزش اهتمام نورزیده است:

۱. در متن ترجمه آمده: «اواخر ۱۹۵۰ها» که مقصود دهه ۱۹۵۰ است!

۲. مقصود دهه ۱۹۶۰ است.

۳. سیاست خارجی آمریکا و شاه؛ صص ۲۰۳-۲۰۱. باید توجه داشت که همکاری ساواک و سیا، محدود به حیطه‌های آموزشی نبوده و همکاری‌های تنگاتنگی نیز در دیگر زمینه‌ها بین این دو سرویس برقرار بود.

ساواک دارای یک ماقبل تاریخ بود که آن را به صورت یک سازمان امنیتی مدل آمریکایی (از نوع F.B.I) معروف می‌کرد. [...] هیئت مستشاری آمریکا در ساواک طی ۵ سالی که از تأسیس ساواک می‌گذشت، هریک در حوزه تخصص خود آموزش‌های شفاهی دیکته کرده بودند، ولی کتاب برای ترجمه نداده بودند و بنابراین در مجموع، ساواک در وضع مناسبی از نظر سازماندهی و آموزش قرار نداشت.^۱

در چنین حالتی، فردوست تصمیم می‌گیرد که نیروهای فعلی آمریکایی را که در ایران حضور دارند به کشورشان بازگرداند:^۲

پس از مدتی وجود ۱۰ مستشار آمریکایی در ساواک را غیرلازم تشخیص دادم. آنها کار انجام نمی‌دادند، یا بلد نبودند و یا تظاهر به بلد نبودن می‌کردند. همه روزه هریک در یکی از ادارات کل حاضر می‌شدند، اطلاعات را جمع‌آوری می‌کردند و مطالبی را که می‌خواستند مطرح می‌نمودند. هدف هیئت مستشاری آمریکا بیشتر ادارات کل سوم و هشتم^۳ بود و حضورشان در سایر ادارات کل صرفاً جنبه تشریفاتی داشت. از آنها خواستم که بیشتر به جنبه آموزشی بپردازند. ولی کمکی نکردند و در واقع نیز به جز ۲ نفر بقیه اصولاً در رده‌های نبوده‌اند که بتوانند آموزش دهند. تنها مستشار اداره کل سوم آمادگی خود را اعلام کرد و مقداری آموزش داد. در نتیجه، مسئله را با محمدرضا مطرح کردم و گفتم که وجود این مستشاران در ساواک غیرضرور است. اول اینکه کمکی نیستند و دوم اینکه شوروی نسبت به حضور آنها حساس خواهد شد و سوءاستفاده خواهد کرد. محمدرضا موافقت کرد. موضوع را با رئیس هیئت مستشاری در میان گذاشتم و استقبال کرد. ظاهراً خود آنها نیز مایل به رفتن بودند و تنها مستشار اداره کل سوم تقاضا کرد که ۶ ماه دیگر بماند و با اداره کل

۱. ظهور و سقوط سلطنت پهلوی، ج ۱: ص ۴۱۰.

۲. در صفحات آینده، مشخص می‌شود که بازگرداندن نیروهای آمریکایی، پیش از آن که دستور فردوست باشد، خواسته آمریکایی‌ها بود.

۳. اداره کل سوم مسئولیت امنیت داخلی کشور و اداره کل هشتم کنترل اتباع خارجی و سفارت‌خانه‌ها را برعهده داشت.

سوم، خارج از اداره، تبادل اطلاعات نماید. یک میهمانی تودیع به افتخارشان در باشگاه ساواک داده شد و در سال ۱۳۴۲ از ایران خارج شدند. تنها، مستشار اداره کل سوم مدتی ماند و با مقدم (که تازه او رامدیرکل سوم به ساواک آورده بودم) کار کرد و آموزشهای مفید حضوری هم به او و هم به من داد.^۱

فردوست برای بازسازی و آموزش ساواک دو راه پیش رو داشت:

الف) توسل به آموزش و تجربیات شخصی؛

ب) اتکا به سازمانی بیگانه در این زمینه.

برای [بازسازی و آموزش ساواک] متکی به آموزش‌هایی بودم که در دوره سال ۱۳۳۸ در انگلستان دیده بودم و بعداً نیز دو دوره دیگر برای غنی‌تر کردن تجربه خود به انگلیس رفتم.^۲

اما یافته‌های شخصی فردوست اولاً در زمینه‌های دیگر بود و ثانیاً در حدی نبود که با اتکا به آن بتوان «سازمان اطلاعات و امنیت کشور» را که در ضمن نوپا بود و از وضعیت آموزشی مطلوبی برخوردار نبود، به حد مطلوب رساند. لذا وی تصمیم گرفت که به استفاده از سازمان‌های بیگانه که در این زمینه تخصص داشتند روی بیاورد. مسلم است که با توجه به شرایط حاکم در آن روزگار، وی باید از دو کشور آمریکا یا انگلیس کمک می‌گرفت.

وی در ابتدا سعی کرد از انگلیس در این زمینه استفاده کند:

لازم بود که این آموزش توسط سازمان اطلاعاتی و امنیتی یک کشور مسلط و باتجربه داده شود. طی ۵ سالی که از تأسیس ساواک می‌گذشت، هیئت مستشاری آمریکا آموزش‌هایی داده بود، که به هیچ وجه کفایت نمی‌کرد و معلوم شد که بیش از این حاضر به همکاری نیستند (یعنی اجازه نداشتند و تعدادی‌شان نیز معلومات لازم را نداشتند). آموزش خود من در دوره «دفتر ویژه اطلاعات» در انگلستان نیز هرچند بسیار عالی بود، ولی برای کار دیگری بود و نه برای ساواک، لذا تصمیم گرفتم که مجدداً از

۱. همان؛ صص ۴۱۳-۴۱۲.

۲. همان؛ ص ۴۱۱.

انگلیس‌ها کمک بگیرم. در آغاز خودم و سپس با صمدیانپور و ماهوتیان به لندن رفتم. ولی این آموزش‌ها نیز نازل بود و معلوم بود که انگلیسی‌ها رغبتی به آموزش جدی ساواک ندارند و صراحتاً گفتند که بیش از این برایمان میسر نیست. به هر حال تشکر کردم.^۱

وی پس از ناامیدی از انگلیس، به آمریکا روی می‌آورد:

۲. ۳ دوره و در هر دوره ۵ یا ۶ نفر را برای آموزش به آمریکا فرستادم. در مراجعت مشخص شد که آمریکایی‌ها چیز به‌درد بخوری آموزش نداده‌اند.^۲

این شیوه برخورد آمریکا و انگلیس تعجب‌برانگیز بوده و جای نقد و بررسی دارد. تا چندی پیش، سازمان‌های اطلاعاتی این دو کشور در صدد بودند که هر یک نفوذ خود در ایران را گسترش داده و اهرم‌های قدرت بیشتری را در دست بگیرند. برای نمونه پس از حضور آمریکایی‌ها در ایران به منظور راه‌اندازی و تأسیس ساواک؛ انگلیس نیز ساکت نشست و توافق شد تشکیلاتی نیز از سوی انگلستان در ایران راه‌اندازی شود:

انگلیسی‌ها نیز نمی‌توانستند از همه امکانات خود در ایران صرف‌نظر کنند و آن را در بست در اختیار آمریکایی‌ها قرار دهند و در سازمان جدید اطلاعاتی و امنیتی ایران سهم و نقش می‌خواستند. لذا، به دنبال تمهیداتی موافقت محمدرضا را، در سفر اردیبهشت ۱۳۳۸ او به لندن، جلب کردند و به دنبال آن من با مأموریت تأسیس «دفتر ویژه اطلاعات» به انگلستان رفتم. در انگلستان من با سازمان اطلاعاتی کشور فوق آشنا شدم و مقرر شد که مطابق همان سیستم دستگاه اطلاعاتی و امنیتی ایران را سازماندهی کنم.^۳

به‌طور خلاصه می‌توان سیر وقایع را اینگونه خلاصه و دسته‌بندی کرد:

۱. آمریکا و انگلیس هر یک در صدد بودند تا به‌طور مستقل یک سرویس اطلاعاتی با خواسته‌های مورد نظر و براساس تشکیلات سازمان اطلاعاتی کشور خود در ایران تأسیس کنند.

۱. همان؛ ص ۴۴۲.

۲. همان.

۳. همان؛ ص ۳۸۹.

۲. آمریکا در راستای اهداف خود با تأسیس ساواک مطابق با ساختار سیا و اف.بی.آی در این زمینه اقداماتی انجام داد.
۳. انگلیس با انتخاب فردوست در صدد راه‌اندازی «دفتر ویژه اطلاعات» مطابق با سیستم دستگاه اطلاعاتی و امنیتی کشور خود در ایران بود.
۴. هریک از دو کشور در ظاهر در نیل به هدف خود ناموفق بودند.
۵. فردوست به‌عنوان فردی که باید ساواک را بازسازی کند انتخاب شد.^۱
۶. آمریکا و انگلیس هیچ‌کدام در امر کمک به فردوست در راه آموزش و کارسازی سازمان اطلاعاتی ایران از خود رغبت جدی نشان ندادند. موارد شش‌گانه فوق، گویای نکته نهفته‌ای است:
آمریکا و انگلیس، در یک توافق پنهانی و بنابه مصالح خود تصمیم گرفتند که سازمان اطلاعاتی ایران مشابه با سازمانی بیگانه و توسط کارشناسان و مستشارانی دیگر که مورد اتفاق نظر هر دو کشور است پی‌ریزی و تجدید ساختمان شود. پرسش این است که؛ سازمان جدید به کجا تعلق و چه نام دارد؟

---

۱. جالب آنکه فردوست مأمور مورد اعتماد انگلیسی‌هاست و ساواک توسط آمریکایی‌ها راه‌اندازی شد.

سرویس جایگزین

در حدود سال‌های ۱۳۴۰، حدود ۱۳ سال بود که از زمان تأسیس رژیم غاصب اسرائیل گذشته بود. سرویس جاسوسی اسرائیل در این مقطع دارای چند ویژگی منحصر به فرد است:

۱. پیشینه کارهای اطلاعاتی اسرائیل نه به زمان تأسیس رژیم غاصب، که به سال‌های پیش از آن برمی‌گردد. یهودیان در نقاط مختلف دنیا پراکنده بودند و بسیاری از این افراد در سازمان‌های اطلاعاتی کشورهای مختلف مشغول به کار بودند و در رده‌هایی بالا قرار داشتند که البته این سیر پس از حاکمیت رژیم غاصب ادامه داشته و دارد. در تاریخچه تشکیلات سازمان‌های جاسوسی دنیا، اسامی مختلفی از صهیونیست‌ها به چشم می‌خورد که نقش چشمگیر و اساسی در تصمیم‌گیری‌ها داشتند.

برای نمونه «پیتر رایت» که خود یکی از جاسوسان عالیرتبه انگلیسی است و با محافل مختلف سری ارتباط تنگاتنگی داشت، با عظمت، شکوه و حیرت‌قابل توجهی از یکی از صهیونیست‌ها در عالم جاسوسی چنین یاد می‌کند:

هالیس مرا با مردی به نام «ویکتور روتشیلد» آشنا کرد که برای پیشرفت کار سرویس و مدرن کردن آن، خدماتی بیش از حد انجام داد. «روتشیلد» در دوران جنگ در «ام.آی.۵» خدمت کرده بود (او برای شرکت در عملیات خنثی‌سازی بمب، مدال «جورج» دریافت کرده بود) و با بسیاری از کارمندان رده بالا و بویژه «دیک وایت» دوستی عمیقی داشت. وی در

زمان آشنایی با من، بخش تحقیقاتی شرکت نفتی «شل» را اداره می‌کرد و بیش از ۳۰ آزمایشگاه مختلف را در سرتاسر جهان زیر کنترل خود داشت.

[...]

من شک دارم در زندگی با شخص دیگری که به اندازه «ویکتور روتشیلد» مرا تحت تأثیر قرار داده باشد برخورد کرده باشم. او یک دانشمند برجسته، عضو آکادمی سلطنتی، متخصص گیاه‌شناسی و جانورشناسی و یک کارشناس برجسته در مطالعات مربوط به شناخت ساختمان «اسپرماتوزوئید» بود. اما او خیلی بیشتر، بیش از یک دانشمند صرف بود. میزان تماسها و آشنایی او در سیاست، در امور اطلاعاتی، با بانکداران، با غیرنظامیان دولتی و با خارجیان شگفت‌انگیز بود. هیچ موضوعی در انگلیس وجود نداشت که از چشمان تیزبین او مخفی بماند.

«روتشیلد» نسبت به برنامه‌هایی که من برای مدرن‌سازی «ام.آی.۵» در سر داشتم، شیفتگی نشان داد و پیشنهادهای هم به من ارائه کرد. به زودی دریافتم که او علاقه‌ای مفرط به دنیای پر از دسیسه جاسوسی و عملیات مخفی دارد.^۱

[و] با استفاده از دوستی‌اش با شاه ایران و اداره برخی از عوامل جاسوسی در خاورمیانه که آنها را برای «دیک وایت» و به‌طور شخصی کنترل می‌کرد، مانند آقای «ریپورتر» که رل تعیین‌کننده‌ای در عملیات خاورمیانه‌ای «ام.آی.۶» در سال‌های دهه ۱۹۵۰ [۱۳۲۹] داشت، روابط خود را با دستگاه اطلاعاتی انگلستان حفظ می‌کرد.^۲

به علت حضور یهودیان در تشکیلات اطلاعاتی کشورهای مختلف، سازمان اطلاعاتی اسرائیل محصول تجربیات افرادی می‌باشد که در زمینه فوق از تخصص بالایی برخوردار بوده‌اند.

۱. شناسایی و شکار جاسوس، خاطرات یک کارمند ارشد ضدجاسوسی؛ پیترایت؛ ترجمه محسن اشرفی؛ انتشارات اطلاعات؛ تهران؛ ۱۳۷۴؛ صص ۱۸۶-۱۸۵ و ۵۳۶.

۲. همان؛ صص ۵۳۶.

۲. سازمان اطلاعاتی اسرائیل بنابه ویژگی خاصی که در فوق به آن اشاره شد، دارای ارتباط تنگاتنگی با سرویس‌های مختلف جاسوسی بوده است. آنچنان که بعضی اوقات، رؤسای سرویس‌های دیگر را بیشتر می‌توان اسرائیلی خطاب کرد. برای نمونه می‌توان به «جیمز انگلتون» معاون و رئیس ضدجاسوسی سازمان «سیا» و روابط بسیار نزدیکش با موساد اشاره کرد.^۱

«جیمز انگلتون» کسی که از او به‌عنوان «قدرتمندترین و مرموزترین چهره سیا» و «سرجاسوس»^۲ یاد می‌شود، در سال ۱۹۵۴ [۱۳۳۳] به ریاست ضدجاسوسی سیا رسید. وی پیش از آن به یکی از مهم‌ترین پست‌های سیا دست یافته بود. او رابط رسمی سیا با تمام سرویس‌های اطلاعاتی کشورهای خارجی متحد آمریکا بود.

روابط نامبرده با اسرائیل، آن قدر نزدیک بود که از وی به‌عنوان «عامل اسرائیلی‌ها»^۳ یاد می‌شد. اسرائیلی‌ها هم به پاس قدردانی از خدمات بی‌شمار انگلتون بنای یادبودی از او در سرزمین‌های اشغالی، برپا کرده‌اند:

پس از چند مایل پیشروی، جنگل و سبزه‌زارهای آن کم‌کم ناپدید می‌شوند. اما کمی دورتر به طرف شمال، و در جاده‌ای که در نهایت به بزرگراه اورشلیم-تل‌آویو می‌پیوندد، یک پلاک دیگر وجود دارد. نوشته روی آن به انگلیسی و عبری به این مضمون است: «جیمز جسون انگلتون. ۱۹۸۷-۱۹۱۷. به یاد یک دوست خوب.»

عین همین ستایش روی پلاکی کوبیده شده بر دیواری مشرف بر بخش قدیمی شهر اورشلیم نوشته شد و در سال ۱۹۸۷ [۱۳۶۶] در حضور عده‌ای از مقامهای قدیمی و جدید اطلاعاتی اسرائیل پرده‌برداری گردید. آنان به افتخار یکی از همکاران خود در دنیای اطلاعات و کسی در آنجا گرد آمده بودند که حدود یک ربع قرن قدرتمندترین و مرموزترین چهره سیا بود.

۱. رجوع شود به: شناسایی و شکار جاسوس.

۲. ارتباط خطرناک (داستان ناگفته رابطه پنهان ایالات متحده و اسرائیل): اندروولسی کاکپورن؛ مترجم: محسن اشرفی؛ انتشارات اطلاعات؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ص ۷۲.

۳. همان؛ ص ۱۰۸.

انگلتون در بسیاری از رخدادهای عجیب و سری دنیای اطلاعات درگیر بود، اما اسرائیلی‌ها دوست دارند به صورتی از او یاد کنند که گویی به آنها نزدیکی ویژه‌ای داشته‌است. به همین دلیل است که برای تعظیم به مقام و خاطره‌اش بنای یادبود بپا کرده‌اند.

زمانی پیش، اینکه یک رئیس امور اطلاعاتی و جاسوسی آمریکا این چنین مورد کرنش و احترام اسرائیلی‌ها قرار گیرد، امری غیرقابل درک بنظر می‌رسید، در واقع پذیرش این احترام از سوی رفقای وی در ایالات متحده نیز چندان قابل درک نبود. هنگامی که انگلتون برای نخستین بار به اسرائیل رفت، این دولت تازه تأسیس به هیچ عنوان یک متحد وفادار ایالات متحده در نظر گرفته نمی‌شد و برعکس، اسرائیل ارتباطات ایدئولوژیک و سیاسی بسیار محکمی با اتحاد شوروی و سیستم آن داشت.^۱

در کتاب ارتباط خطرناک، فقط به بخش اندکی از روابط بسیار نزدیک انگلتون با سازمان‌های اطلاعاتی رژیم غاصب اشاره شده‌است:

جیمز جسون انگلتون در اکتبر ۱۹۵۱ [۱۳۲۰] اولین سفر خود را به اسرائیل آغاز کرد و این اولین دیدار از تعداد زیادی ملاقات بود که در دوران خدمتش با مقامات اسرائیلی در داخل اسرائیل داشت. او در تمام دوران کار برای سیا رابط اصلی آن با موساد بود و رابطه‌ای با آن ایجاد کرد که اسرائیلی‌ها اینک در پیشه خارج از اورشلیم با برپا داشتن یادبودی آن را گرامی می‌دارند. همانطور که از لوح یادبود او نیز هویداست، اظهارات احساساتی هم‌تایان اسرائیلی این سرجاسوس پر است از احترام و توجه گرم و صمیمانه. تدی کالک در یکی از همین نوع اظهارات می‌گوید: «در زمانی که هیچکس چنین اعتقادی نداشت، جیم در وجود اسرائیل یک متحد حقیقی ایالات متحده یافته‌بود.» این امر که انگلتون برخی دوستی‌های نزدیک شخصی با اسرائیلی‌هایی مانند خود کالک و یا

آموس مانور، مقام ارشد آژانس امنیت داخلی شین بت، برقرار ساخته بود، مسلماً حقیقت دارد. یکی از دوستان آمریکایی اش به یاد می آورد که وی چگونه «با اسرائیل جور بود. با لحنی که او از اسرائیل حرف می زد، حرفهایش را به [مجله نظامی طرفدار اسرائیل] نیور پابلیک [نیوز پابلیک] شبیه می ساخت.»^۱

۳. سازمان های جاسوسی کشورهای مختلف، اهمیت ویژه و منحصر به فردی برای نیروهای اطلاعاتی اسرائیل قائل بودند و حتی در برخی موارد حفظ آنها را بر حفظ نیروهای خود ترجیح می دادند.

آخرین سفیر آمریکا در ایران، در روزهای آخر رژیم شاه، وقتی که از تقاضای نیروهای اسرائیلی در ایران، مطلع می شود، در اسرع وقت و قبل از هرکاری می کوشد که اسرائیلی ها را از ایران به نقطه ای امن منتقل کند:

در روز دوم یا سوم عملیات تخلیه همکار اسرائیلی من^۲ که پس از اشغال محل نمایندگی سیاسی اسرائیل و تحویل آن به سازمان آزادی بخش فلسطین مخفی شده بود به من تلفن کرد و از من درخواست کمک برای خروج فوری خود و همکارانش را از ایران نمود. او گفت جمعاً سی و دو نفر هستند و به محض اینکه در یکی از هواپیماهای ما برای رفتن آنها جا باشد، حداکثر ظرف دو ساعت پس از تلفن من خود را به فرودگاه خواهند رساند. انجام این تقاضا برای من آسان نبود، زیرا می بایست به خاطر آنها برنامه از پیش تدوین شده مسافرت سی و دو نفر آمریکاییها را عقب بیاورم ولی با در نظر گرفتن این واقعیت که خطری که آنها را تهدید می کند بزرگتر و جدی تر است تصمیم گرفتم این کار را با همه مشکلات آن انجام دهم. آنها را در یکی از نخستین پروازهای بعدی جا دادم ولی مشکلی که پیش آمد این بود که آنها به جای ۳۲ نفر سی و سه نفر بودند و ظاهراً یا رئیس هیئت نمایندگی اسرائیل خود را به حساب نیاورده بود و یا من این اشتباه را کرده بودم. به هر حال این مشکل هم با انصراف داوطلبانه

۱. همان؛ ص ۷۲.

۲. مقصود سفیر یا نماینده سیاسی اسرائیل در تهران است. م.

یکی از مسافران آمریکایی از مسافرت با این پرواز حل شد و اسرائیلیها به سلامت از ایران خارج شدند. با خروج این عده از ایران احساس راحتی عمیقی کردم و روز بعد هم پیام تشکر گرمی از موشه دایان وزیر خارجه وقت اسرائیل دریافت کردم.^۱

۴. سرویس سازمان اطلاعاتی اسرائیل، با توجه به سوابق و عملکرد خود، اهمیت ویژه‌ای برای نفوذ و گسترش قدرت در سازمان‌های مختلف- خصوصاً سازمان‌های جاسوسی- قائل بود.

۵. آموزش یکی از تخصص‌های مطلوب و چشم‌گیر سازمان اطلاعاتی اسرائیل بوده و هست. اسرائیل در امر راه‌اندازی، آموزش، سازماندهی و اداره سرویس‌های اطلاعاتی- امنیتی، تخصص ویژه‌ای دارد.

ویکتور استروفسکی به عنوان کسی که سال‌ها در موساد خدمت کرده است، معرفی می‌شود، در این زمینه می‌نویسد:^۲

البته ممکن است اسرائیل آشکارا در مورد این تخصص خود مباحثات نکند،

---

۱. خاطرات دو سفیر؛ ص ۲۴۲.

۲. یکی از شیوه‌های تبلیغی سازمان‌های جاسوسی به منظور شوش کردن اذهان و تحریف حقایق، چاپ و نشر کتبی است که صحت و سقم محتوای آن و هویت نویسنده مورد تردید است. معمولاً در این قبیل کتب برخی حقایق لو رفته با افسانه‌هایی آمیخته می‌شود. تاسره در ناسره مزوج گشته، درک و دریافت حقیقت مشکل شود.

فهرست‌وار برخی از اغراض چاپ چنین آثاری را می‌توان اینگونه برشمرد:

- تخریب اذهان

- تحریف حقایق

- ایجاد رعب و وحشت از یک نظام اطلاعاتی

- معرفی غیرمستقیم یک سازمان اطلاعاتی به عنوان سازمانی آگاه و کارا

و ....

از دیگر سو، در یک کار تحقیقی می‌بایست آثار مکتوب منتشره در آن مقوله را مورد نقد و بررسی قرارداد. آنچه که مهم است، بنیان تحقیق باید بر درستی‌ها پایه نهاده شود. در چنین مواردی استفاده از نقل قول از آثاری که هویت نویسنده یا درستی محتوای آن، مورد شک و تردید است، به‌سنزله تأیید مطالب نقل شده نیست. نقل قول از این قبیل آثار در حدی مجاز است که به‌عنوان یادآوری یا تأیید مشهوداتی باشد که به تواتر نقل شده است.

در مورد کتاب «راه نیرنگ» هم می‌توان از دیدگاه‌های مختلف قضاوت کرد؛ ولی آنچه که در این اثر از کتاب مزبور نقل می‌گردد به معنی تأیید کل کتاب راه نیرنگ نمی‌باشد؛ بلکه فقط به پیروی از شیوه تحقیق، از آنچه که بر اثر مطالعه و با استناد به اسناد دیگر به‌دست آمده، از این کتاب نقل یا شاهد مثال آورده می‌شود.

البته برخی عقیده دارند که کتاب راه نیرنگ، ساخته و پرداخته سحافل اطلاعاتی اسرائیل است.

اما این کشور واحدهای مختلفی چون ساواک خونخوار ایران، نیروهای امنیتی کلمبیا، آرژانتین، آلمان غربی، آفریقای جنوبی، و چندین کشور دیگر آفریقای و از جمله پلیس مخفی دیکتاتور سابق اوگاندا عیدی امین را آموزش داده است. علاوه بر آن اسرائیل پلیس مخفی مانوئل نوریگا را نیز که اخیراً سرنگون شد آموزش داده بود و در واقع نوریگا که شخصاً در اسرائیل آموزش دیده بود همیشه علامت چتربازان اسرائیل را در طرف راست یونیفورم نظامی‌اش (معمولاً این علامت در طرف چپ دوخته می‌شد) قرار می‌داد.

برای نشان دادن اینکه موساد تا چه حد با هر نوع برنامه‌ای سازگار است، کافی است اشاره کنیم نیروهای ویژه هر دو طرف درگیریهایی را که در حال حاضر در سریلانکا جریان دارد آموزش داده است: هم تامیلی‌ها، هم سینهالی‌ها، و هم هندیان برای آموزش دیدن به اسرائیل می‌آمدند.^۱

۶. اسرائیل به دنبال متحدین و پوشش‌هایی مناسب جهت انجام عملیات اطلاعاتی خود در خاورمیانه و خصوصاً کشورهای اسلامی بود.

۷. اسرائیل از توانایی فوق‌العاده‌ای در اجرای عملیات اطلاعاتی در خاورمیانه برخوردار بود:

سرویس‌های اطلاعاتی اسرائیل بسیار ورزیده بودند، توانایی‌های عملیاتی فوق‌العاده‌ای در سراسر خاورمیانه داشتند.^۲

۸. سازمان اطلاعاتی اسرائیل بخشی از «سرویس اطلاعاتی صهیونیست‌ها» و برخوردار از حمایت همه‌جانبه سرویس فوق بوده است.

هم‌زمان با تأسیس «آژانس تلگرافی یهود» در سال ۱۳۰۰ (۱۹۲۱م)، به‌عنوان هسته اصلی تبلیغاتی «سازمان جهانی صهیونیست‌ها»، «سرویس اطلاعاتی صهیونیست‌ها» به‌عنوان سری‌ترین بخش صهیونیسم جهانی تأسیس شد:^۳

۱. راه نیرنگ؛ ویکتور استروفسکی؛ ترجمه محسن اشرفی؛ انتشارات اطلاعات؛ تهران؛ ۱۳۷۶؛ صص ۲۹۸-۲۹۷.

۲. سیاست خارجی امریکا و شاه؛ ص ۲۱۳.

۳. ظهور و سقوط سلطنت پهلوی، ج ۲، جستارهایی از تاریخ معاصر ایران؛ مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی؛ چاپ چهارم؛ ۱۳۷۱؛ صص ۱۲۱-۱۲۰.

این سازمان به غایت سری بین‌المللی در سراسر جهان در پوشش نهادهایی به فعالیت خود ادامه داده و می‌دهد، از جمله در دهه ۱۹۷۰ [۱۳۴۹] در وین در پوشش سازمانی به نام «مرکز اطلاعات مستند» فعالیت داشته است. «سرویس اطلاعاتی صهیونیست‌ها» همانقدر با موساد متفاوت است که صهیونیسم جهانی با دولت اسرائیل. در واقع باید «سرویس اطلاعاتی صهیونیست‌ها» را شبکه‌ای جهانی و نامرئی دانست که بر فراز و در قلب مُعظم‌ترین سرویس‌های جاسوسی غرب (بویژه آمریکا، انگلیس، فرانسه و آلمان) شبکه‌های خود را تنیده و مستقل از این سرویس‌ها خط‌مشی صهیونیسم جهانی را دنبال می‌کند.^۱

علاوه بر ویژگی‌های فوق، به چند نکته خاص نیز باید توجه کرد:

۱. سال‌ها پیش از حضور فردوست در ساواک و در سال‌های اولیه تأسیس سرویس مزبور، سازمان اطلاعاتی اسرائیل اعلام کرده بود از هرگونه مساعدتی مبنی بر آموزش ساواک فروگذار نخواهد کرد:

در تاریخ ۲۴-۲۵ مرداد ۱۳۳۹ (مطابق با ۱۵-۱۶ و ۱۷ اوت ۱۹۶۰) کمیته اطلاعاتی مشترک ایران و اسرائیل مرکب از آقایان آلموگ-رابکین-بابایی به نمایندگی از طرف اسرائیل و انصاری-عظیم-کاوه-علیخانی از طرف ایران تشکیل شد.

[...] کمیته مشترک به اتفاق آراء تصمیم گرفت پیشنهادات زیر را برای تصویب به رؤسای سرویس‌های اطلاعاتی دو کشور تسلیم نماید.

[...] سرویس اسرائیل حاضر است برای تعلیم مأمورین سرویس ایران (بطور نظری و عملی) در صورت لزوم به نقاط دیگر جهان نیز کارشناسانی بفرستد.

۲. سرویس‌های اطلاعاتی اسرائیل که از توانایی عملیاتی خاص در خاورمیانه برخوردار بودند، حاضر به هرگونه همکاری با ایران و جانشین سرویس‌های اطلاعاتی دیگر شدند:

سرویس‌های اطلاعاتی اسرائیل [...] می‌خواستند ایران را از خدماتی برخوردار سازند که سرویس‌های آمریکا و دیگر کشورها نمی‌خواستند یا نمی‌توانستند عرضه کنند و این، همکاری با اسرائیل را برای شاه بسیار جذاب ساخت.^۱

تمامی موارد فوق و برخی ویژگی‌های دیگر، موجب شد که آمریکا و انگلیس در یک توافق پنهانی، جای خود را به اسرائیل واگذار کنند. لذا سرویس اطلاعاتی-امنیتی این دو کشور، با شیوه‌ای غیرمستقیم و طی یک برنامه‌ریزی از پیش تعیین شده، سازمان اطلاعاتی ایران را به سمت اسرائیل سوق دادند.

خاطرات فردوست در این زمینه نیز خواندنی و راهگشاست:

مدتی پس از ورود به ساواک متوجه شدم که یکی از مسائل کوچکی که اداره کل سوم همیشه با آن دست به گریبان است، مسأله خط‌شناسی است. نامه‌هایی به دست می‌آمد که فردی با تغییر خط اصلی خود نوشته بود و تشخیص این که این خط متعلق به او نیست غیرممکن بود. ناصر مقدم (مدیرکل سوم) از من کمک خواست. دریافتیم که در ساواک خط‌شناس وجود ندارد و مطلع شدم که شهربانی دارای چنین پرسنلی است. تماس گرفتم و معلوم شد که شهربانی فقط یک نفر را دارد که گویا متخصص خط‌شناسی است. با او تماس گرفته شد. از او پرسیدند که آیا شما خط‌شناس هستید؟ پاسخ داد: «بلی» سؤال شد: «از کجا یاد گرفته‌اید؟» گفت: «مرا در این پست گمارده‌اند و به‌طور تجربی براساس فکر خود خط‌شناسی می‌کنم!» البته ادعای ایشان زیاد هم بود. با رئیس مربوطه تماس گرفته شد و پرسیده شد که ادعای این خط‌شناس صحیح است؟ پاسخ داد: «خیر، همیشه اشتباه کرده و باعث گرفتاری و دردسر شده. [...] از شهربانی مایوس شدم و به سراغ دادگستری رفتم. [...] تحقیق و معلوم شد که وضع او نیز کاملاً مشابه وضع «خط‌شناس» شهربانی است! برایم مسجل شد که در ایران خط‌شناس وجود ندارد.

در آن زمان به دستور محمدرضا، سر‌تیپ علوی‌کیا رئیس نمایندگی ساواک در آلمان غربی بود و با پول بادآورده دوره بختیار کیف می‌کرد. با او تماس گرفتم و دستور دادم تحقیق کند که در کدام کشور اروپایی دانشکده «خط‌شناسی» وجود دارد. پس از تحقیق پاسخ داد که در شهر لوزان (سوئیس) یک دانشکده خط‌شناسی وجود دارد که تا دوره دکتری مدرک می‌دهد! تعجب کردم و گفتم: برنامه آن را از دانشکده اخذ و ارسال دارید! پس از دریافت مدارک معلوم شد که منظور خط‌شناسی باستانی است! از علوی‌کیا ناامید شدم و از رئیس MI-6 سفارت درخواست کمک کردم. پس از چند ماه معطلی گفتم: در سازمانهای ما چنین تخصصی وجود ندارد! باور نکردم و به سراغ رئیس «سیا» سفارت (تصور می‌کنم یاتسویچ بود) رفتم. ایشان نیز پس از مدتی معطلی پاسخ داد که چنین تخصصی نداریم. بعدها مدرک مستند پیدا کردم که هم MI-6 و هم «سیا» در عالی‌ترین سطوح تعدادی متخصصین خط‌شناسی دارند. از هر دو گله کردم و بی‌نتیجه بود. به هر حال، در اینجا نیز به سراغ اسرائیل رفتم.^۱

البته مورد فوق فقط به منظور آرایه یک نمونه از شیوه برخورد سرویس‌های جاسوسی آمریکا و انگلیس در امر آموزش ساواک در زمان فردوست، ذکر گردید. این شیوه در موارد دیگر نیز تکرار و ساواک به تدریج به آغوش اسرائیل رانده شد. البته باید توجه داشت که غریبان در صددند که با شیوه‌های تبلیغی خاص خود و قلب حقایق، واقعیت را در اذهان به شکلی دیگر بازپردازی کنند:

در اوایل ۱۹۶۰ها [دهه ۶۰، ۱۹۶۹-۱۹۶۰ = ۱۳۴۸-۱۳۳۹] که روی هم رفته شدت رابطه‌ی دست‌نشان‌دگی ایران و آمریکا تنزل کرد^۲ روابط سیا و ساواک بسیار فاصله‌دارتر شد. گروه آموزشی سیا تعطیل شد و مأموران کمتری از ساواک در آمریکا آموزش می‌دیدند. ارتباط اطلاعاتی و عملیات مشترک کمتر رخ می‌داد، و تماس بین پرسنل سیا و ساواک روز به روز

۱. ظهور و سقوط سلطنت پهلوی ج ۱؛ صص ۴۴۷-۴۴۶.

۲. این ادعا، کذب محض است. زیرا رابطه دست‌نشان‌دگی ایران شاهنشاهی با آمریکا، همواره رو به فزونی بود و آمریکایی‌ها با مستشاران فراوان خویش، در اداره امور کشور مداخله می‌کردند.

محدودتر می‌شد. روابط سیا و ساواک عمدتاً از آن رو بد شد که هدف اولیه‌ی آمریکا در تقویت تواناییهای اطلاعاتی ایران تأمین شده بود و ملاحظات امنیتی به ناگزیر مانع همکاری خیلی نزدیک دو سازمان اطلاعاتی می‌شد. در همین حال ساواک شروع به تنوع بخشیدن به تماسهای خود با سرویسهای اطلاعاتی غربی کرد و روابط آموزشی و اطلاعاتی محدودی با سرویسهای انگلیس، فرانسه و آلمان غربی را حفظ کرد، مهمتر از همه، ساواک در اوایل ۱۹۶۰ها [دهه ۶۰، ۱۹۶۹-۱۹۶۰] رابطه‌ی بسیار نزدیکی با موساد برقرار کرد.^۱

فردوست نیز که از کمک‌های انگلیس و آمریکا ناامید شده بود، به اسرائیل روی آورد و سعی کرد با کمک کارشناسان صهیونیستی، ساواک را بازسازی و احیا کند: در آن زمان ایران، اسرائیل را به‌طور «دوفاکتو» به رسمیت شناخته بود و اسرائیل یک سفارتخانه غیررسمی در تهران داشت و مسؤول اطلاعات آن سرهنگ دوم یعقوب نیمروودی بود، که با تأیید محمدرضا با ساواک رابطه فعال داشت. اطلاع داشتیم که تشکیلات اطلاعاتی اسرائیل بسیار قوی است، زیرا برخی افراد یهودی در کشورهای اروپا و آمریکای شمالی در مشاغل حساس اطلاعاتی شاغل بوده‌اند. لذا به کمک نیمروودی آموزش ساواک را سازمان دادم.^۲

قائم‌مقام ساواک به‌منظور آموزش سطوح ورده‌های مختلف این سرویس، فراوان از کارشناسان اسرائیلی استفاده کرد که برای نمونه به برخی از آنها در ذیل اشاره می‌شود:

- ۱- به‌منظور تقویت و آموزش تیم «تعقیب و مراقبت» با کمک نیمروودی، بهترین رئیس تیم تعقیب و مراقبت از اسرائیل دعوت شد.^۳
- ۲- تیم‌های مختلف ادارات کل عملیاتی به‌منظور آموزش‌های ۱ تا ۲ ساله به اسرائیل اعزام شدند.^۴

۱. سیاست خارجی آمریکا و شاه؛ ص ۲۰۷.

۲. ظهور و سقوط سلطنت پهلوی، ج ۱؛ صص ۴۴۲-۴۴۳.

۳. همان؛ ص ۴۳۸.

۴. همان؛ ص ۴۴۳.

۳- بهترین استاد امنیتی (ضدبراندازی) اسرائیل که بعدها به قائم مقامی ریاست سازمان امنیت اسرائیل رسید، به منظور آموزش نیروهای ساواک به ایران آمد.^۱

۴- به منظور آموزش خط‌شناسی به نیروهای انتخابی ساواک، یکی از بهترین اساتید جهان در این زمینه به ایران اعزام شد.^۲

۵- در زمینه آموزش بازجویی نیز بهترین متخصص بازجویی از اسرائیل اعزام شد.^۳

۶- در زمینه تحقیق، با توجه به سیستم سازمان اطلاعات اسرائیل، اداره کل نهم با وظیفه خاص تحقیق در ساواک تشکیل گردید و استادانی در این زمینه از اسرائیل به ایران دعوت شدند.^۴

اسرائیل به طور جدی به آموزش ساواک اقدام کرد. آموزش‌ها، تفاوت چشمگیری با آموزش ساواک توسط مستشاران آمریکایی و دیگران داشت.

فردوست که خود دوره‌های مختلفی در کشور انگلیس دیده بود و هم با نحوه آموزش کارشناسان آمریکایی در ساواک آشنا بود، به عنوان فردی مطلع و کارشناس در امور اطلاعاتی و امنیتی، نحوه آموزش مستشاران اسرائیلی را عالی ارزیابی کرده و آن را نشانگر علاقه مفراط اسرائیلی‌ها به محمدرضا قلمداد کرد:

نتیجه آموزش [در اسرائیل] عالی بود این نشان می‌داد که اسرائیلی‌ها برای دوستی با محمدرضا بهای زیادی قائلند و روی نقش ساواک در آینده منطقه حساب جدی باز کرده‌اند. [...] ترجیح دادم که استادان اسرائیل را به تهران بیاورم. بتدریج موارد مورد نیاز را از نیمرودی می‌خواستم و او نیز به سرعت استاد مربوطه را به تهران دعوت می‌کرد. [...] استادان اسرائیلی با خود کتب و مدارک آموزشی مربوطه را نیز می‌آوردند و این کاری بود که آمریکایی‌ها و انگلیسی‌ها نکردند و ساواک قبلاً از این حیث در مضیقه جدی بود. این کتب ترجمه می‌شد و از لحاظ نظم و تدریس کمک مؤثری بود. اساتیدی که از اسرائیل آمدند و به خاطرماند همه اساتید برجسته‌ای بودند.^۵

۱. همان؛ صص ۴۴۴ و ۴۶۳.

۲. همان؛ ص ۴۴۴.

۳. همان؛ ص ۴۴۹.

۴. همان؛ ص ۴۵۱.

۵. همان؛ ص ۴۴۴.

با مساعدت همه‌جانبه اسرائیلی‌ها، نه تنها «ساواک» در زمینه آموزش به خودکفایی رسید و اساتید کافی تربیت شد^۱ بلکه «سازمان اطلاعات و امنیت کشور» به جایگاهی در منطقه دست یافت که «تعدادی از کشورهای خاورمیانه پرسنل اطلاعاتی و امنیتی خود را برای آموزش به تهران اعزام» می‌کردند.^۲

قابل ذکر است که حتی از نیروهای ساواک به‌منظور نظارت بر آموزش نیروهای امنیتی دیگر کشورها در خود اسرائیل نیز دعوت به‌عمل می‌آمد. در گزارشی از ساواک آمده است:

منظور: استحضار تیمسار ریاست ساواک

رابط سرویس اسرائیل سحرگاه امروز ۳۵/۹/۱۷ [۲۵۳۵-۱۳۵۵] مطالب زیر را اظهار داشت: «سرویس اسرائیل ترقیبی داده که تعدادی از عناصر مهم وابسته به سومالی که اکنون در خارج این کشور زندگی می‌کنند طی ماه ژانویه آینده در اسرائیل تحت تعلیمات نظامی و اطلاعاتی قرار گیرند. رئیس سرویس اسرائیل از حضور تیمسار ریاست ساواک درخواست دارد که چند نفر از مقامات ساواک را جهت ملاقات و گفتگو با این عده و نیز نظارت بر امر آموزش آنان در ژانویه آینده به‌اسرائیل اعزام دارند.

از این رو با فراهم شدن شرایط مسافرت یکی از اعضای ساواک به اسرائیل، ترتیبی اتخاذ شد تا نیروی امنیتی ایران نیز در این زمینه همکاری لازم را به‌عمل آورد:

منظور: استحضار تیمسار ریاست ساواک و صدور اوامر

طبق تصویب قبلی قرار است آقای بهمن کاشی کارمند اداره کل هفتم از تاریخ چهارشنبه ۲۹ دی‌ماه / ۳۵ [۲۵۳۵-۱۳۵۵] به‌منظور انجام ماموریتی همراه با یک هیئت از وزارت امور خارجه بکشور اسرائیل اعزام گردد. ضمناً «قبلاً» تصویب فرموده بودند که آقای کاشی به‌منظور ملاقات با گروه دوم مقامات و اتباع سومالی که در اسرائیل آموزش نظامی فرامی‌گیرند ملاقات و مذاکره نماید.

۱. همان؛ ص ۴۴۵.

۲. همان؛ ص ۴۱۳.

رابط سرویس اسرائیل در تاریخ ۲۵/۱۰/۳۵ [۲۵۳۵=۱۳۵۵] اظهار داشت در صورتیکه تیمسار ریاست ساواک تصویب بفرمایند:

الف- آقای کاشی بعد از خاتمه ماموریت خود ملاقاتی نیز با کارشناسان بررسی سرویس اسرائیل به عمل بیاورد تا کارشناسان مذکور وی را پیرامون آخرین تحولات منطقه توجیه نمایند.

ب- هرگاه در مدتی که آقای کاشی در اسرائیل است تاریخ ملاقات او با مقامات سومالی معلوم گردید و این تاریخ حداکثر دو روز با ماموریت آقای کاشی اختلاف داشته باشد نامبرده کماکان در اسرائیل باقی بماند تا بتواند ماموریت دوم خود را نیز انجام دهد.

مراتب از عرض می‌گذرد تا بهر نحو که مقرر فرمایند عمل شود.

حوزه تیمسار ریاست ساواک

نصیری نیز در ذیل سند، موافقت خود را این‌گونه اعلام می‌کند:
در صورتیکه دو روز باشد، مانعی ندارد.

البته نقش اسرائیل در بازسازی ساواک، واقعیتی است که به جز فردوست، افراد بسیاری به آن اعتراف کردند. برای نمونه بسیاری از مأموران اطلاعاتی ایران در محاکمات خود در اوایل انقلاب، به دوره‌های آموزشی که در اسرائیل گذراندند اشاره کردند.

پس از انقلاب ایران بسیاری از مقامهای عالیرتبه‌ی ساواک در دادگاههای انقلابی شهادت دادند که در اسرائیل تعلیم دیده‌اند و با موساد همکاری نزدیک داشته‌اند.^۱

«محمدتقی جوان» مدیرکل سابق ساواک شیراز و اداره سوم سازمان «اطلاعات و امنیت کشور» که از جایگاه خاصی در ساواک برخوردار بود، در محاکمات خود به مأموریت‌های خود در اسرائیل و همچنین همکاری نزدیک در سازمان اطلاعاتی ایران و اسرائیل اعتراف کرد:

جوان گفت: ساواک ایران با اسرائیل مرتباً در تماس بوده و وی شخصاً چند

۱. سیاست خارجی امریکا و شاه؛ ص ۲۰۴.

بار برای مأموریت به اسرائیل رفته است. وی گفت: ایران از تجربه اسرائیل در حفظ مرزهایش از دشمنان این کشور (!) استفاده می‌کرده است.^۱ وی همچنین اعتراف کرد:

ساواک با سازمان اطلاعاتی اسرائیل یا آمریکا کار می‌کرد.^۲

براساس اسناد، در تاریخ ۵۰/۴/۱۳ ابلاغی برای انجام مأموریت به اسرائیل برای جوان صادر شده بود.^۳

بسیاری از کارشناسان غربی و مأمورینی که در زمان طاغوت در ایران مشغول به فعالیت بودند نیز به ارتباط ساواک و اسرائیل در امر آموزش اعتراف کرده‌اند. آخرین سفیر آمریکا در این زمینه می‌نویسد:

مأموران ساواک ابتدا دوره‌های تعلیماتی خود را در آمریکا می‌دیدند ولی بعدها اسرائیل هم به یکی از مراکز تعلیماتی ساواک تبدیل شد. تعلیماتی که در آمریکا و اسرائیل به مأموران ساواک داده می‌شد. علاوه بر آموزش‌های عمومی پلیسی و اطلاعاتی، تعلیمات ویژه مبارزه با روشهای جاسوسی روسها و کشف رمزهای پیچیده جاسوسی آنها را شامل می‌شد.^۴ ویلیام شوکراس نیز در اثر خویش به این واقعیت اشاره کرده و می‌نویسد:

منافع مشترک دو دولت [ایران و اسرائیل] روشن بود. اولاً ایران می‌توانست نفت اسرائیل را تأمین کند و در مقابل، اسرائیل قادر بود کالاهای ساخته شده از جمله جنگ‌افزار و نیز انواع کارشناس به ایران بفرستد. ثانیاً موساد همراه با سازمان سیا نقش مهمی در تأسیس ساواک در سالهای نیمه دهه پنجاه ایفا کرد.^۵

«مارک. ج. گازیوروسکی» در اثر خود به نام «سیاست خارجی آمریکا و شاه» نیز به روابط بسیار نزدیک موساد و ساواک اشاره می‌کند.

۱. کیهان، شماره ۱۰۶۸۷، مورخ ۵۸/۱/۳۰، ص ۳.

۲. همان.

۳. همان.

۴. خاطرات دو سفیر؛ ص ۹۵.

۵. آخرین سفر شاه؛ صص ۹۴-۹۵.

نکته قابل ذکر آن که نامبرده با بسیاری از مأموران سیا که در ایران مأموریت‌هایی انجام داده بودند و همچنین با رؤسای فراری ساواک، مصاحبه‌هایی محرمانه انجام داده است.^۱ از سوی دیگر می‌توان حدس زد که وی به اسناد سیا نیز دسترسی داشته است. لذا اعترافات نامبرده را باید از زاویه فوق نیز مورد ارزشیابی قرار داد. وی می‌نویسد:

گروه آموزشی سیا در ۱۹۶۰ یا ۱۹۶۱ در رابطه با تلاش‌های شاه در این دوره برای کاهش وابستگیش به آمریکا کنار رفت.^۲ جای آن را گروهی از مریبان موساد، سازمان اطلاعات خارجی اسرائیل، گرفت. این گروه موساد، که عموماً بین دو و هشت عضو داشت، تا ۱۹۶۵ [۱۳۴۴] در ایران ماند و آموزشی شبیه آنچه سیا داده بود در اختیار می‌گذارد. در حالی که گروه موساد در تهران بود، ساواک شروع به شکل دادن برنامه آموزشی خاص خود کرد. با راهنمایی سرتیپ حسین فردوست، مقام عالی‌رتبه‌ی ساواک و دوست نزدیک شاه، ساواک جزوهای آموزشی و دیگر موارد مربوطه را از سازمان‌های اطلاعاتی آمریکا، اسرائیل، انگلیس، فرانسه، آلمان غربی، هند، پاکستان و تایوان تهیه کرد.^۳ مأموران ساواک این مطالب را به دقت مطالعه کردند و از آن برای تنظیم برنامه‌ی جامع آموزشی خود استفاده کردند.^۴

حتی محمدرضا نیز در مصاحبه‌هایی که انجام می‌داد، اگرچه سعی می‌کرد به منظور پرهیز از تحریک مسلمانان از روابط ایران و اسرائیل چیزی بیان نکند، ولی در مقابل برخی پرسش‌های خبرنگاران که دال بر روابط اطلاعاتی ایران و اسرائیل بود، از سر تأیید سکوت می‌کرد.

برای نمونه یکی از گزارش‌های ساواک به مقاله‌ای از روزنامه «یدیعت احرونوت» (مورخه ۵۲/۱۲/۶) اختصاص دارد. مقاله مزبور به بحث پیرامون مصاحبه شاه با تلویزیون سی. بی. اس پرداخته و در بخشی می‌نویسد:

۱. رجوع شود به: سیاست خارجی امریکا و شاه؛ ص ۲۰۲.

۲. نویسنده با رندی می‌کوشد حقایق را به شکل دیگرگونه تحریف کند.

۳. نویسنده در صدد است تا با برشمردن نام برخی از کشورها در کنار نام اسرائیل، به شیوه‌ای غیرمستقیم نقش اسرائیل را کم‌رنگ‌تر از آنچه بوده، جلوه دهد.

۴. سیاست خارجی امریکا و شاه؛ صص ۲۰۳-۲۰۴.

مصاحبه کننده: همکاری در مسائل اطلاعاتی [با اسرائیل] هم وجود دارد.
شاه: این اطلاعات را از قرائت جراید آمریکایی هم می‌توان تحصیل کرد.

مصاحبه کننده: آنها (اسرائیلیها) پلیس مخفی شما را هم تعلیم می‌دهند.

شاه: ما همین دوستی را در قبال اعرابی که دوست ایران هستند هم انجام می‌دهیم.

نشریه «یدیעות احرونوت» در ادامه توضیح می‌دهد:

با وجود آنکه شاه حاضر به اعتراف کامل درباره روابط دوستی ایران با اسرائیل نبود معهذاً چیزی از جزئیات مربوط [به] کمک و همکاری اظهار شده و به وسیله مصاحبه کننده را هم تکذیب نکرده.
اسناد ساواک نیز گویای روابط اطلاعاتی ایران و اسرائیل در زمینه آموزش ساواک است. در گزارشی از ساواک به برگزاری «سمینار قفل» توسط کارشناسان اسرائیلی در تهران اشاره شده و آمده است:

به عرض می‌رساند در تاریخ ۳۵/۳/۲ [۱۳۵۵=۲۵۳۵] با آقای ماهان
رابط سرویس اسرائیل ملاقات و نکات زیر مطرح گردید: [...]

در مورد سمینار قفل که در حال حاضر در باشگاه تجریش برگزار می‌شود اظهار داشت مایل است یک بار دیگر با آقای شای SHIA کارشناس قفل اسرائیل در محل برگزاری سمینار ملاقات و گفتگو نماید.

و یا در اطلاعیه‌ای دیگر از ساواک درباره «بررسی دوره ضداطلاعات» آمده است:
موضوع: دوره بررسی ضداطلاعات

استاد: زوی مارتین (نماینده سرویس زیتون [اسرائیل])

مدت: دو الی سه هفته

تاریخ شروع: ۵۰/۴/۲۷

محل تشکیل دوره:

شرکت کنندگان: از اداره کل هشتم چهار نفر افراد نامبرده زیر که در رده رئیس بخش و رئیس دایره هستند در دوره مزبور شرکت خواهند کرد.

آموزش و تجهیز / ۱۰۵

- ۱- محمود فرد   رئیس بخش ۸۱۵
  - ۲- منوچهر امین شهیدی   رئیس بخش ۸۲۶
  - ۳- حسین باختری   رئیس دایره یک بخش ۸۱۵
  - ۴- حسین بهاری   از طرف بخش دکترین
- همچنین اسناد ساواک نشانگر ادامه همکاری در امر آموزش نیروهای اطلاعاتی ایران پس از عدم حضور فردوست (۱۳۵۰) در ساواک است.
- اسناد موجود را می توان از دیدگاه های مختلفی مورد نقد و بررسی قرار داد.

سیر آموزش

با توجه به اسناد ساواک، می‌توان شیوه و نحوه عملکرد سازمان اطلاعاتی اسرائیل در ایران را به شکلی مستدل و کلاسه شده تبیین و خلاصه کرد. ارتباط آموزش ایران و اسرائیل عمدتاً از چهار مرحله تشکیل می‌شد: شناسایی نیازها، تطمیع، آموزش ناکافی و مرحله نهایی.

۱- شناسایی نیازها

در این مرحله، نیروهای اسرائیلی با توسل به اطلاعات و عملیات آشکار و پنهان خویش، نیازها و کاستی‌های اطلاعاتی ایران را شناسایی می‌کردند.

۲- تطمیع

اسرائیل پس از شناخت نیازمندی‌های ایران، اطلاعاتی درباره امکانات خود به شکل مبالغه‌آمیز به رؤسای ساواک منتقل می‌کرد.

۳- آموزش ناکافی

رؤسای ساواک پس از آن که احساس می‌کردند نیاز آن‌ها توسط اسرائیلی‌ها

برآورده می‌شود؛ افرادی را به منظور آموزش به اسرائیل اعزام می‌کردند و یا استادانی را از اسرائیل دعوت می‌کردند.

کارشناسان و مستشاران اسرائیلی، طی یک دوره فشرده و کوتاه‌مدت، فقط برخی نکات را به شاگردان خود منتقل می‌کردند. در این مرحله، اسرائیلی‌ها سعی می‌کردند، اشتیاق و عطش آموزشیاران ساواک را در این باره بیش از پیش تشدید کنند. شیوه مزبور بر این پایه استوار و متداول است که می‌گویند دو گروه به خرید و دریافت اطلاعات بیشتر، احساس نیاز نمی‌کنند. گروه اول آن کسانی که از مقوله مورد نظر هیچ نمی‌دانند؛ و دسته دوم افرادی که در زمینه مورد نظر اطلاعات کافی دارند. از سوی دیگر، گروهی که اطلاعاتی ناقص در یک زمینه دارند، شور و شوق وافر و جهت کسب آن معلومات از خود نشان می‌دهند. لذا برای فروش اطلاعات باید مقداری از اطلاعات را به رایگان و با سهولت در اختیار متقاضی قرار داد.

۴- مرحله نهایی

در این مرحله، متقاضی خواهان آموزش است، لذا اسرائیل با شرایط مطلوب و دریافت هزینه بیشتری به آموزش اقدام می‌کند.

مراحل چهارگانه فوق در بسیاری از موارد مشابه و درخواست آموزش، صادق است. در ذیل، با استفاده از اسناد ساواک و به منظور نمونه، یکی از مصادیق ادعای فوق ذکر می‌گردد.

مصدق عینی

قبل از عادی شدن روابط ایران و عراق^۱ اداره کل دوم ساواک به منظور خرابکاری در کشتی‌هایی که به بندر بصره رفت و آمد می‌کردند، اقداماتی انجام می‌داد. ایران در این زمینه به امکاناتی پیشرفته‌تر نیاز داشت. نیروهای اطلاعاتی اسرائیل پس از آگاهی از این

۱. در سال ۱۳۵۴ روابط ایران و عراق عادی شد.

نیاز، به منظور تطبیع سران رژیم، ادعا کردند که می‌توانند ساواک را با وسایل کم‌حجم و کوچکی به اندازه خودنویس مجهز کرده و با ارائه آموزش‌های لازم، امکانات سهل‌تری جهت تخریب برای نیروهای ایران مهیا کنند.

در تاریخ ۳۴/۱/۱۴ به استحضار تیمسار ریاست ساواک رسید که کشتی‌های شوروی حامل محمولات مختلف نظامی به عراق مرتباً به بندر بصره رفت‌وآمد داشته و اداره کل دوم امکاناتی برای تخریب و خرابکاری در کشتی‌های مذکور از طریق عوامل مربوطه دارد و به همین علت در سال ۲۵۳۲ [۱۳۵۲] که ژنرال ضمیر به تهران مسافرت نموده بود بفرموده با ایشان در این زمینه مذاکره و ژنرال ضمیر پاسخ داد که با وسایل کوچکی که حجم آن حتی از یک قلم خودنویس تجاوز نخواهد کرد می‌توان منظور فوق را عملی نمود و به دنبال این مذاکره دوستان زیتون [اسرائیل] پیشنهاد کردند که یک یا دو نفر از کارمندان ساواک جهت آموزش و آشنایی با وسایل مذکور به اسرائیل مسافرت کنند.^۱

سازمان اطلاعات و امنیت پس از اطمینان خاطر از این که در اسرائیل باید به دنبال گمشده خود بگردد، پس از سال‌ها و بعد از عادی شدن روابط ایران و عراق تصمیم گرفت که مأمورینی را بدین منظور به اسرائیل اعزام کند. در ادامه گزارش فوق آمده است:

از حضور تیمسار ریاست ساواک استدعا شد با توجه به عادی شدن روابط ایران و عراق چنانچه انجام عملیات مورد نظر مورد تصویب است مقرر فرمایند آقای رفیع‌زاده رئیس اداره برونمرزی و استوار حسین‌زاده که از نظر عملیاتی و فنی واجد شرایط لازم می‌باشند به مدت یک هفته به اسرائیل مسافرت و ضمن آموزش از وسائل مذکور بازدید نمایند. تیمسار ریاست ساواک پی‌نوشت فرموده‌اند «اصولاً دیدن این آموزشها لازم است ولی با وضعیت فعلی نه برای عراق بلکه زمانی که لازم باشد برای هدف مورد نظر روز» متعاقب این جریان با ادارات کل سوم و چهارم نیز تماس

۱. گزارش ساواک: مورخ ۱۰/۷/۲۵۳۵ [۱۳۵۵].

گرفته شد و چون ادارات کل مزبور تشخیص دادند که اعزام کارمندانی از طرف آنان نیز مفید خواهد بود علیهذا دو نفر از کارمندان خود را جهت اعزام به این مأموریت معرفی نمودند.^۱

در نهایت ساواک تصمیم گرفت چهار نفر را به منظور فراگیری آموزش در زمینه تخریب به اسرائیل اعزام کند:

همانطوری که [تیمسار ریاست معظم ساواک] استحضار دارند در تاریخ ۵۴/۱/۱۴ گزارش [...] در مورد اعزام دو نفر از کارمندان ساواک جهت آموزش و آشنایی به وسائل تخریبی به اسرائیل از عرض گذشت و پیشنها گردید که آقای مجید رفیعزاده رئیس اداره برونمرزی و استوار حسینزاده بهمین [به همین] منظور به اسرائیل اعزام گردند [...]

متعاقباً در این مورد با ادارات کل سوم و چهارم مذاکره و ادارات کل مذکور نیز دو نفر از کارمندان خود را جهت اعزام به این مأموریت معرفی نمودند:

۱- آقای منصور گلزاری کارمند اداره کل سوم

۲- آقای محمود شیرازی کارمند اداره کل چهارم

علیهذا با عطف توجه بمراتب فوق مستدعی است اوامر عالی را در مورد عزیمت چهار نفر کارمندان فوق‌الذکر به اسرائیل برای مدت یک هفته جهت بازدید از وسائل تخریبی و نحوه استفاده از وسائل مذکور ابلاغ فرمایند.^۲

افراد فوق جهت گذراندن دوره مذکور به اسرائیل اعزام شدند، ولی نکته قابل توجه آنکه:

۱- به این افراد گفته شد که اسرائیل فاقد تجهیزاتی کم‌حجم به منظور تخریب و ایجاد انفجار است.

در گزارشی از اداره کل دوم در این زمینه و پس از اتمام دوره آموزش مذکور، تصریح گردیده است:

۱. همان.

۲. گزارش ساواک؛ مورخ ۱۳۵۴/۱۱/۸.

توضیحاً به استحضار می‌رساند که متخصصین اسرائیلی اظهار داشتند که در حال حاضر وسائل کوچکی نظیر قلم خودنویس که قادر باشد مثلاً در یک کشتی تخریب ایجاد نماید وجود ندارد و برای انفجارات بزرگ باید مقدار ماده منفجره بیشتری بکار برد.^۱

۲- در دوره مذکور، به شکلی بسیار فشرده و خلاصه، برخی مطالب کلی برای این چهارتن بیان گردید.

حاصل دوره فوق آن بود که این چهارتن پس از بازگشت به ایران، ناکافی بودن آموزش را اعلام کنند و ساواک را به این سمت سوق دهند که از اسرائیلی‌ها تقاضا شود تا دوره‌هایی از آموزش در این زمینه را به‌طور کامل‌تر برگزار کنند. به عبارت دیگر مرحله چهارم ارتباط آموزش بین ایران و اسرائیل این‌گونه آغاز گردید. در گزارش ساواک آمده است:

در اجرای اوامر صادره در ساعت ۱۰:۳۰ روز ۲۵/۱۰/۷ ملاقاتی با نماینده دوستان زیتون بشرح زیر انجام که جهت صدور هرگونه اوامر مقتضی از عرض می‌گذرد.

الف) منظور: ایجاد تماس بین دو نفر متخصصین تخریب ساواک با نماینده دوستان زیتون در مورد نیازمندیهای وسایل تخریب الکترونیکی.
ب) شرکت‌کنندگان در ملاقات عبارت بودند از آقایان ۱- اردیبهشتی ۲- حسین‌زاده ۳- باقریان ۴- و ماهان نماینده دوستان زیتون.

پ) پیشینه: همانطوری که استحضار دارند اجرای اوامر صادره افراد منتخب ساواک در تاریخ ۲۵/۶/۲۱ به کشور اسرائیل اعزام و بمدت شش روز اقامت در آن کشور با وسایل جدیدی که تروریست‌ها علیه آن کشور بکار می‌بردند آشنایی حاصل نمودند و پس از مراجعت طی گزارش بعرض رسیده بود منظور اصلی اعزام هیئت ایرانی به اسرائیل پیشنهاد ژنرال ضمیر بود که نامبرده اظهار نموده بود وسائلی در اسرائیل موجود است باندازه یک قلم خودنویس که می‌تواند یک کشتی را منفجر نماید.

لیکن پس از اعزام به آن کشور متخصصین تخریب کشور اسرائیل در اینمورد اظهار بی‌اطلاعی نمودند و گفتند یک چنین وسیله‌ای وجود ندارد. نتیجتاً منظور اصلی هیئت اعزامی تأمین نگردید. از سوی دیگر به علت زمان کم (پنج روز بازدید آموزشی در اسرائیل) وسایل تخریب الکترونیکی بمدت ۲ ساعت مورد بازدید و تشریح قرار گرفت که آموزش فراگرفتن آنها را در مدت ۲ ساعت تشریح کافی نبود و گزارش کار مراجعت از مأموریت پیشنهاد شده بود. برای فراگرفتن این وسایل (تخریب با وسایل الکترونیکی) حداقل ۱۵ روز آموزش کار عملی و یا گروه تخریب کشور مزبور لازم است. (پیوست الف) لذا از حضور تیمسار ریاست ساواک استدعا گردید در صورت تصویب اجازه فرمایند متخصصین از کشور اسرائیل به ایران دعوت و نیازمندیهای فوق‌الذکر را در اختیار متخصصین ساواک قرار دهند. تیمسار ریاست ساواک با دعوت متخصصین اسرائیل موافقت فرمودند که در اینمورد از نماینده دوستان زیتون آقای ماهان دعوت و مقرر گردیده بود در تاریخ ۳۵/۱۰/۷ در ساختمان D ملاقاتی در این زمینه انجام گیرد.

اقدامات انجام شده:

در اجرای اوامر تیمسار مدیریت کل ملاقات مورد نظر در ساعت ۱۰:۳۰ روز ۳۵/۱۰/۷ با شرکت چهار نفر فوق‌الذکر انجام و با توجه به اینکه آقای ماهان از جریان خواسته‌های ساواک در مورد وسایل تخریب الکترونیکی اظهار بی‌اطلاعی نمودند معهداً مراتب خواسته‌های ساواک بایشان گفته شد و ایشان گفتند هرچه مورد نظر شما میباشد طی نامه‌ای نیازمندیهای خود را به انگلیسی برای ما بنویسید تا اینکه، بدانیم نیازمندیهای شما کدامند و با توجه به اینکه متخصصین کار با وسایل تخریب الکترونیکی ارتشی میباشند در مورد اعزام آنها به ایران اقدام نمایم.

توضیح:

با عرض مراتب یاد شده همانطوری که قبلاً بعرض رسیده است

(پیوست الف) نیازمندیهای آموزشی این اداره کل در حال حاضر بشرح زیر از عرض می‌گذرد تا در صورت تصویب اجازه فرمایند بزبان انگلیسی ترجمه و در اختیار نماینده دوستان زیتون قرار دهند تا از آن طریق در مورد اعزام متخصصین کشور مزبور اقدام گردد.

۱- نحوه آماده نمودن پاکات انفجاری و خنثی نمودن چاشنی آنها (بطور

عملی)

۲- آشنایی و ساختن انواع قلم‌های انفجاری با انواع دستگاههای

الکترونیکی تخریب از راه دور و نزدیک (انواع مختلفی که در دسترس

متخصصین دوستان زیتون میباشد.) (بطور عملی)

۳- آشنایی عملی با نحوه کار دستگاه اشعه X

بخش مستقل عملیات ویژه

از این مرحله به بعد اسرائیل دیگر علاقه چندانی به برگزاری دوره آموزشی در زمینه تخریب از خود نشان نمی‌دهد، درحالی که ساواک با شوقی وافر در صدد جلب تمایل سازمان اطلاعاتی اسرائیل جهت برگزاری دوره مذکور است. لذا سران ساواک به تمامی تقاضاها تن درمی‌دهند.

حوزه ریاست ساواک به اداره کل دوم ابلاغ می‌کند که موارد مورد نیاز خود را به

انگلیسی ترجمه و در اختیار سرویس بیگانه قرار دهد:

خواهشمند است دستور فرمایید نکات مورد نیازی که آن اداره کل در نظر

دارد در دوره یاد شده مورد بحث و گفتگو قرار گیرد بزبان انگلیسی تهیه و

باین حوزه ارسال دارند تا پس از تصویب در اختیار سرویس مربوطه

گذارده شود.^۱

اداره کل دوم نیز موارد مورد نیاز خود را به انگلیسی ترجمه کرد.

تقاضای ساواک شامل ۵ بند بود:

۱- شناسایی انواع منفجره‌ها که در خرابکاری‌های ابتکاری از سال ۱۹۷۰

[۱۳۴۹] تاکنون در اختیار خرابکاران قرار داشته‌است. (در حدود امکانات)

۲- نحوه مسلح کردن و آزاد کردن ماسوره‌های کوچک که در پاکات پستی (منفجر شونده) بکار می‌رود ضمن شناسایی مواد منفجره مربوطه داخل پاکات.

۳- نحوه خرابکاری در کشتی‌ها (از داخل آب با وسایل غواصی)

۴- شناسایی و بازدید انواع وسایل و مواد منفجره که دارای حجم کم و قدرت انفجار فوق‌العاده است. (مکانیزم و نحوه عمل)

۵- شناسایی و بازدید انواع وسایلی که از طریق راه دور منفجر می‌گردد (صوتی).^۱

جالب آن که اسرائیل دقیقاً در مورد بندی که علت اصلی شروع آموزش و اشتیاق ساواک برای فراگیری آن است، حساسیت نشان داده و تقاضای سازمان اطلاعات و امنیت کشور را مبهم تلقی کرده و خواهان توضیحات بیشتری در این زمینه شده است. در نامه‌ای از حوزه ریاست ساواک به اداره کل دوم آمده است:

بازگشت به ۲۰۱/۱۵۰۹ مورخ ۳۵/۲/۵ [۱۳۵۵=۲۵۳۵]

رابط سرویس اسرائیل در تاریخ ۱۰/۳/۵۳ [۱۳۵۵=۲۵۳۵] اعلام داشت که بند چهار نیازمندیهای فنی اعلام شده برای سرویس متبوعه وی روشن نیست و لازم است محل انجام اینگونه اقدامات برای کارشناسان سرویس روشن باشد تا بتوانند در اینمورد بحث نمایند.^۲

و بدین سان است که سازمان اطلاعاتی اسرائیل، سرانجام به اغراض خود نایل آمده و دوره‌های مختلف آموزشی برای ساواک برگزار می‌کند.

۱. پیوست گزارش ساواک؛ شماره ۲۰۱/۱۵۰۹؛ مورخ ۳۵/۵/۲ [۱۳۵۵=۲۵۳۵].

۲. گزارش ساواک؛ شماره ۱۰۰۲/۳۴۳۳؛ مورخ ۳۵/۳/۱۷ [۱۳۵۵=۲۵۳۵].

تجهيزات

پیش از این، بیان شد که «سازمان اطلاعات و امنیت کشور» در بدو تشکیل و سال‌های پس از آن، بیش از هر چیز، نیازمند آموزش و تجهیز بود؛ و آن چنانکه پیش از این توضیح دادیم کشورهای اسرائیلی از قبیل آمریکا- که می‌توان آن را مؤسس ساواک قلمداد کرد- و انگلیس- که از پایگاه‌های مختلفی در ایران برخوردار بود- در یک توافق و برنامه‌ریزی هماهنگ، اندک اندک در حیطه کمک‌های آموزشی، جا و نقش خود را به اسرائیل واگذار کردند. اسرائیل نیز هم‌زمان با اعزام مستشاران اطلاعاتی و امنیتی خود به ایران، وسایل و تجهیزات خود را به داخل کشور گسیل داشت. البته باید توجه داشت که تنها ساواک مشتری تجهیزات اسرائیل نبود، بلکه بخش‌های مختلف نظامی و غیرنظامی کشور نیز بسیاری از ملزومات خود را به شکل مستقیم و غیرمستقیم از اسرائیل خریداری می‌کردند. برای نمونه ارتش یکی از مشتریان ثابت و همیشگی وسایل و امکانات تکنولوژیک رژیم غاصب صهیونی بود.

در ذیل به بخشی بسیار اندک از روابط این چنینی بین دو سازمان امنیتی ایران و اسرائیل اشاره می‌شود.

ساواک بسیاری از وسایل مورد نیاز خود در امر جاسوسی و کسب اطلاعات را از اسرائیل خریداری می‌کرد. از جمله می‌توان به مواردی از قبیل، ضبط صوت‌های ویژه جاسوسی، مرکب نامریی، دستگاه‌های اشعه ایکس و... اشاره کرد.

در کمیته اطلاعاتی مشترک ایران و اسرائیل به تاریخ ۱۳۳۹ که در سال‌های اولیه تأسیس ساواک، تشکیل شده بود، توافق شد:

سرویس اسرائیل برای تکمیل وسایل ارتباطی مأمورین سرویس ایران حاضر است هرگونه وسایل از قبیل بی‌سیم، مرکب نامریی، وسایل عکاسی، مخفی کردن پیام و غیره در اختیار سرویس ایران بگذارد و طرز بکار بردن آنها را نیز تعلیم دهد. سرویس ایران صورت نیازمندیهای خود را تهیه و به سرویس اسرائیل خواهد داد.

ساواک نه تنها خود تجهیزاتی از اسرائیل تهیه و خریداری می‌کرد، بلکه گاهی اوقات نقش واسطه بین سازمان‌ها و نهادهای دیگر - اعم از دولتی و غیردولتی - را ایفا کرده و امکانات برای برخی از سازمان‌های مختلف کشور تهیه و در اختیار آنان قرار می‌داد. در اواخر سال ۱۳۵۳ ساواک به منظور تهیه تعدادی دستگاه اشعه X از اسرائیل، اقداماتی انجام می‌دهد. مدیرکل اداره ششم ساواک، طی نامه‌ای به ریاست ساواک می‌نویسد:

در نظر است پنج دستگاه اشعه X ثابت با قدرت ۱۶۰ کیلووات با ملحقات مربوطه (طبق نمونه‌ای که قبلاً در استادیوم آریامهر تحویل شد) از طریق دوستان زیتون [اسرائیل] تهیه گردد، خواهشمند است دستور فرمائید از آن طریق برابط دوستان مذکور ابلاغ نمایند در مورد تهیه و تحویل دستگاههای منظور اقدام و نتیجه را اعلام دارند.^۱

ساواک که قبلاً چندین دستگاه از نوع مذکور را برای خود تهیه کرده بود، در این مقطع واسطه شد تا تعدادی نیز برای نیروی هوایی خریداری شود. ثابتی، مدیرکل اداره سوم، در گزارش ساواک، این‌گونه توضیح می‌دهد:

دستگاههای اشعه ایکس مورد نظر سفارش نیروی هوایی شاهنشاهی بوده که دو نمونه از آن عیناً در ساواک موجود و مورد بهره‌برداری عملیاتی قرار می‌گیرد. (یکدستگاه در اداره توزیع مراسلات اداره کل یکم و یکدستگاه در کمیته شرکت ضدخرابکاری).^۲

در زمینه ارسال تجهیزات از اسرائیل به ایران، نکاتی چند قابل توجه است:

۱. گزارش ساواک؛ شماره ۶۲۲/۳۳۸۴۵؛ مورخ ۵۳/۱۱/۲۹.

۲. گزارش ساواک؛ شماره ۳۵۳/۶۰۵؛ مورخ ۵۴/۱۰/۲۱.

نقص تجهیزات

معمولاً بیگانگان، با هدف حفظ و استمرار وابستگی کشورهای نیازمند، تا آنجا که ممکن است از دستیابی آنها به استقلال ممانعت به عمل می‌آورند. در این قبیل روابط، اگرچه ممکن است تکنولوژی و تجهیزات به ظاهر پیشرفته به کشوری ارسال شود؛ ولی در نهایت اثری جز وابستگی بیشتر ندارد. یکی از طرق وابسته کردن، ارسال ناقص وسایل است.

این اصل در برخورد بین ایران و اسرائیل نیز حاکم بود. اگرچه به ظاهر اسرائیل امکانات تکنولوژیکی پیشرفته‌ای به ایران داد؛ ولی در پس این ظاهر، اغراض خاصی نهفته بود. در بسیاری از مواقع وسایل با نقص و یا عدم ارسال قطعات کلیدی و اصلی همراه بود و ایران ناچار بود با نامه‌نگاری و پیگیری‌های مستمر، تجهیزات را به قابلیت مطلوب برساند. ساواک که نیز امکانات مختلف مورد نیاز خود را از اسرائیل وارد می‌کرد، همیشه با این معضل و مشکل روبرو بود.

برای نمونه پس از گذشت حدود دو سال، اسرائیل از ارسال برخی قطعات تکمیلی دستگاه اشعه ایکس خودداری می‌کرد:

بعرض میرساند در تاریخ ۳۵/۳/۳ [۱۳۵۵=۲۵۳۵] با آقای ماهان رابط سرویس اسرائیل ملاقات و نکات زیر مطرح گردید:

۱- بااطلاع رابط رسانیده شده که ساواک بهنگام برگزاری بازیهای آسیایی [۱۳۵۳] دو دستگاه اشعه ایکس از اسرائیل خریداری نمود که پس از تحویل دستگاهها، سرویس اسرائیل موافقت نموده بود که دستگاههای اندازه‌گیری اشعه ایکس را تهیه و تحویل دهد که هنوز در اینمورد اقدامی بعمل نیامده و دستگاههای مورد بحث نیاز ساواک است. در برخی موارد نیز، تجهیزات خریداری شده از اسرائیل به‌خوبی کار نمی‌کرد؛ لذا ساواک بیشتر از قبل به کارشناسان اسرائیلی و تخصص آنها احساس نیاز می‌کرد. در ادامه گزارش فوق، به نقص برخی دیگر از تجهیزات نیز اشاره شده است:

در مورد ضبط‌صوتهای ادی‌بوی گفته شد که چون بنا باظهار اداره کل پنجم ضبط‌صوتهای مورد بحث کار نمی‌کنند جلسه ملاقاتی بین نمایندگان

ادارات کل پنجم و ششم از یکطرف و نماینده سرویس اسرائیل در هفته آینده تشکیل و موضوع مورد مذاکره قرار گیرد.

اعزام کارشناس

تمامی دول صاحب تکنولوژی و فن آوری، به همراه صادرات کالای خود، کارشناسان و متخصصان خود را تحت پوشش نصب، راه اندازی، تعمیر و یا آموزش به کشورهای مختلف اعزام می کنند؛ درحالی که اغراض خاص دیگری را پی می گیرند. این شیوه در عرصه خرید و فروش مصنوعات نظامی و جنگ افزارهای جاسوسی نمود چشم گیری داشته و به عنوان اهرم فشار از سوی صادرکنندگان کالا مورد استفاده خاص قرار می گیرد.

اسرائیل نیز به این بهانه؛ کارشناسان بسیاری را به ایران اعزام می کرد و می کوشید تا آنجا که ممکن است، از آموزش کافی نیروهای ایرانی در برخی زمینه ها در اسرائیل خودداری ورزد. برخی اسناد و نامه های ردوبدل شده در زمینه خرید دستگاه های اشعه ایکس از اسرائیل به خوبی مدعای فوق را ثابت می کند:

در تاریخ ۵۴/۹/۲۰ رابط سرویس اسرائیل [...] مطالبی بشرح زیر اظهار داشت:

– دستگاه های سفارشی اشعه ایکس در کشور اسرائیل آماده تحویل است ولی بعلت حساس بودن آنها لازم است به نکات زیر پاسخ داده شود تا بتوان آنها را به تهران حمل نمود.

– آیا مایلید یکنفر از کارشناسان ساواک دستگاهها را ابتدا در اسرائیل تحویل گرفته و با جزئیات کار آنها با راهنمایی کارشناسان اسرائیلی آشنا شود و بعد از بسته بندی دقیق آنها را [به] وسیله هواپیما بتهران حمل و مجدداً آنها را آزمایش نماید تا چنانچه خسارتی نیز بهنگام حمل و نقل هوایی آنها وارد شود از محل بیمه دستگاه های مورد نظر خسارت وارده مطالبه شود؟

– آیا مایلید دستگاه های مورد نظر از طریق پیک سیاسی اسرائیل وارد

تهران شود یا به نام ساواک و از طریق دیگر؟

– آیا مایلید برای حفاظت دستگاهها شخصی را همراه آنها اعزام

دارید؟

– آیا برای کار کردن با این دستگاهها که فوق‌العاده حساس و توأم با

خطر است فرد واجد شرایط و تخصص لازم را در نظر گرفته‌اید؟

با توجه به سئوالات ممتنی است دستور فرمایند پاسخ مقتضی آنها

تهیه و به این حوزه اعلام گردد تا در اختیار رابط گذاشته شود.^۱

ثابتی، مدیر کل اداره سوم، در نامه‌ای، با اشاره به این نکته بدیهی که عدم وجود متخصص داخلی، مشکل آفرین بوده و هربار تعمیر و تنظیم دستگاه‌های خریداری شده، موجب اتلاف وقت و هزینه است، خواستار ارسال نیرو به اسرائیل با هدف طی کردن دوره خاص در این زمینه گردید:

از آنجایی که قبول سفارش و در ضمن تعمیر دستگاههای سفارشی و تعمیر دو دستگاه اشعه ایکس موجود با متخصصین فنی اداره کل پنجم میباشد در این مورد اصلح است که مطابق پیشنهاد بند الف سرویس کشور اسرائیل عمل شده و دو نفر از متخصصین اداره کل پنجم که قبلاً نیز دوره‌ها را در مورد طرز کار دستگاههای اشعه ایکس در کشور اسرائیل طی نموده‌اند (آقایان مهندس قجه‌وند و میهن‌دار) به کشور اسرائیل اعزام تا آموزشهای لازم را در مورد موتناژ و تنظیم و تعمیر دستگاههای مذکور فراگیرند. در غیراینصورت همواره مشکل تنظیم و تعمیر دستگاههای سفارشی وجود داشته و برای هر نوبت تنظیم و یا تعمیر میبایستی مبالغی بابت درخواست و اعزام متخصصین اسرائیل هزینه گردد.^۲

مهدی ساعدی، مدیر کل اداره پنجم ساواک نیز با ارسال کارشناس به اسرائیل جهت گذراندن دوره‌های آموزش لازم در زمینه کار با دستگاه‌های خریداری شده، موافقت کرده و در نامه‌ای نوشت:

پیرو شماره ۶۲۲/۲۱۳۶۳-۵۴/۱۰/۲۵ صادره از اداره کل ششم در مورد

۱. گزارش ساواک: شماره ۱۱۰۰۳/۲۷۰۰ مورخ ۵۴/۹/۲۳.

۲. گزارش ساواک: شماره ۳۵۳/۶۰۵ مورخ ۵۴/۱۰/۲۱.

مفاد نامه شماره ۵۴/۱۰/۲۱-۳۵۳/۶۰۵ اداره کل سوم بدینوسیله اعلام می‌دارد که تاکنون از این اداره کل کارمندی جهت فراگرفتن آموزش طرز کار و بهره‌برداری از دستگاههای اشعه ایکس مورد نظر به کشور اسرائیل اعزام نگردیده و هرگونه اقدامی در مورد ۲ نمونه دستگاه موجود که هنگام برگزاری بازیهای آسیایی مورد استفاده قرار گرفته و خریداری شده است وسیله نماینده اداره کل سوم (آقای جلیل اصفهانی) انجام گردیده معهذا چون آموزش مورد نظر جهت استفاده از دستگاههای اشعه ایکس ضروری میباشد بنابراین خواهشمند است دستور فرمائید در اینمورد اقدام لازم معمول و چنانچه مورد تصویب قرار گیرد و مقرر فرمایند از اداره کل پنجم برای اینمنظور متخصص اعزام گردد چگونگی اوامر صادره را اعلام دارند تا نسبت به معرفی افراد ذیصلاح اقدام لازم بعمل آید.^۱

اسرائیل اگرچه خود در ابتدا پیشنهاد کرده بود که «یک نفر از کارشناسان ساواک» فراگیری تخصص لازم و نظارت بر مراحل کار و بسته‌بندی وسایل به اسرائیل سفر کند؛ ولی در موقع ضرورت به گونه‌ای دیگر عمل کرد و با پیشنهاد طرح اعزام مشاوران خود به ایران این موضوع را به‌طور جدی پیگیری کرد.
در گزارش ساواک در این زمینه آمده است:

بعرض می‌رساند

رابط سرویس اسرائیل در ملاقات روز ۵۴/۱۰/۳۰ اظهار داشت:
[...] در مورد دستگاههای اشعه ایکس پیشنهاد میشود متخصصین اسرائیلی همراه دستگاههای خریداری شده بتهران آمده و حضوراً نحوه کار آنها و همچنین تعمیرات لازم را شرح دهند.
و سرانجام رؤسا و مسؤولان ساواک تسلیم فشار محافل اسرائیلی شده، به‌طوری که مدیران کل ساواک با عدول از نظرات خود، با طرح اسرائیل مبنی بر اعزام متخصص به ایران جهت آموزش نیروهای ساواک موافقت می‌کنند:
پیرو شماره ۵۴/۱۰/۲۰-۵۰۱/۱۰۴۴۱

در اجرای اوامر صادره نحوه ارسال و نصب و آزمایش و همچنین آموزش دستگاههای اشعه ایکس سفارش شده جهت نیروی هوایی شاهنشاهی در کمیسیون با حضور نمایندگان ادارات کل سوم و ششم و نماینده نیروی هوایی شاهنشاهی مورد بررسی قرار گرفت و در نتیجه برابر صورتجلسه‌ای که در اینمورد تنظیم شد پیشنهاد گردید که دستگاههای مورد نظر توسط متخصصین کارخانه سازنده بتهران حمل و پس از نصب و آزمایش آنها نسبت به طرز کار و بهره‌برداری سرویس و رفع گیرهای اولیه آنها آموزش لازم با افراد ذیصلاح داده شود. بنابراین خواهشمند است دستور فرمائید.

۱- از نظر تأمین هزینه آمدورفت و اقامت متخصص اعزامی از کشور اسرائیل بتهران بنحو مقتضی اقدام لازم معمول دارند.

۲- با توجه به اینکه تصویب فرموده‌اند که دو نفر از متخصصین فنی این اداره کل در دوره آموزش طرز کار و سرویس و رفع گیرهای اولیه ایندستگاهها [این دستگاهها] شرکت نمایند نسبت بشرکت ۲ نفر از تکنسین‌های نیروی هوایی شاهنشاهی هم که متعاقباً معرفی خواهد شد اقدام لازم معمول و نتیجه را اعلام دارند.

مدیرکل اداره پنجم. مهدی ساعدی^۱

نصیری نیز طی نامه‌ای خبر خرید و موارد توافق شده را به اطلاع «نیروی هوایی شاهنشاهی (اطلاعات و ضداطلاعات)» می‌رساند:

پیرو شماره ۶۲۲/۲۰۹۴۹ مورخه ۵۴/۱۰/۱۱ و مذاکرات انجام شده با نماینده آنفرماندهی [آن فرماندهی] چون دستگاههای اشعه ایکس مورد درخواست بوسیله کارخانه آماده گردیده لذا خواهشمند است دستور فرمائید با توجه به موارد زیر نظر به اعلام و در واریز مبلغ ۸/۰۳۴/۱۰۸ ریال بحساب ۱۷۴۲ ساواک اقدام نمایند.

۱- معافیت گمرکی و چگونگی نحوه ترخیص دستگاهها

۲- محل نصب دستگاهها

۳- تعیین کارمندانیکه باید آموزش لازم را فراگیرند

۴- اعلام تاریخ آمادگی.

رئیس سازمان اطلاعات و امنیت کشور: ارتشبد نصیری^۱

بالاخره دستگاههای خریداری شده پس از سپری شدن بیش از یک سال به تهران

ارسال شد:

بازگشت به ۱۲/۶۳۱۲-۵۰۱/۵۰۱-۳۵/۵/۱۱ [۱۳۵۵=۲۵۳۵]

رابط سرویس اسرائیل اعلام نمود که طبق بارنامه شماره

۷۵۲۴۶-۱۱۹ مورخ ۹ نوامبر بنام «نخست‌وزیری- ساواک» در دفتر بار

هوابیمایی ملی ایران، دستگاههای اشعه ایکس خریداری شده برای نیروی

هوایی شاهنشاهی ایران وارد تهران شده است.

خواهشمند است دستور فرمایند با توجه بنامه شماره

۲۳-۱۷/۵۰۱-۴۰۱ مورخ ۶/۵/۳۵ [۲۵] ضمن تماس با نماینده نیروی

هوایی (اطلاعات و ضداطلاعات) ترتیب ترخیص و تحویل دستگاههای

مورد اشاره در حضور نماینده اداره کل ششم داده شود.^۲

۱. گزارش ساواک، شماره ۶۲۲/۲۲۴۲۲؛ مورخ ۵۴/۱۱/۲۸.

۲. گزارش ساواک، شماره ۱۰۰۳/۳۹۰۸ پ؛ مورخ ۳۵/۹/۳ [۱۳۵۵=۲۵۳۵].

«حوزه ریاست» ساواک، گزارشی خواندنی از سیر وقایع تهیه و ارسال کرده است. رجوع شود به ضمیمه شماره یک.

اهداف

اسرائیل از آموزش و تجهیز سازمان‌های اطلاعاتی کشورهای مختلف به‌طور عام و آموزش و تجهیز ساواک در حالت خاص، چه اهدافی را پی می‌گرفت؟ چرا آموزش و تجهیز در حیطه‌های اطلاعاتی و امنیتی از چنین جایگاه ویژه‌ای در نزد سران رژیم غاصب اسرائیلی برخوردار است؟ در این زمینه پرسش‌های فراوان مطرح است که هرکدام به نوبه خود نیازمند بررسی و دقت است که در ذیل به برخی اغراض خاص اسرائیل در امر آموزش و تجهیز نیروهای «سازمان اطلاعات و امنیت کشور» اشاره می‌شود.

قابل ذکر است که رژیم صهیونیستی این اهداف را در موارد عام و از طریق مستشاران خود در کشورهای دیگر نیز تعقیب می‌کرد.

۱- سرآغاز روابط

یکی از مهترین و اصلی‌ترین اغراض اسرائیل در امر آموزش و تجهیز امکانات اطلاعاتی کشورهای گوناگون، دست‌یابی به متحدانی تحت سلطه، تشکیل پایگاه در نقاط مختلف جهان و برقراری و گسترش روابط رسمی دیپلماتیک است.

اگرچه رژیم غاصب صهیونی، با ارسال تجهیزات تکنولوژیک نظامی-اطلاعاتی خود، به منافع بیشمار مادی دسترسی پیدا می‌کند، ولی در واقع، اغراض خاص دیگری را پیگیری می‌کند. صهیونیست‌ها با وابسته کردن کشورها، آن‌ها را تحت انقیاد خود

در آورده و سران آنها را وادار به پذیرش روابط رسمی و یا شناخت رژیم غاصب به عنوان یک کشور در عرصه جهانی می‌کنند.

حتی محمدرضا نیز با تمسک به دریافت تکنولوژی پیشرفته از اسرائیل، سعی در توجیه روابط پنهانی رژیم شاهنشاهی با اسرائیل داشت:

دومین دلیل شاه برای استقرار روابط نزدیک با کشور یهود این بود که اسرائیل کشوری است با تکنولوژی پیشرفته که مورد نیاز ما است و می‌تواند مکمل تکنولوژی ما باشد.^۱

به زعم بسیاری، روابط استراتژیک و نیاز به تجهیزات نظامی، تأثیر شگرفی بر سرآغاز وابستگی شاه به اسرائیل داشت.

برقراری روابط نزدیک با اسرائیل تنها به خاطر طرح‌های کشاورزی نبود بلکه برنامه استراتژیکی ایران در سال‌های ۱۹۷۵ [۱۳۵۴] به بهره بردن از تخصص اسرائیل در امور نظامی نیز احتیاج داشت.^۲

«استروفسکی» که به عنوان یکی از جاسوسان برجسته موساد معرفی می‌شود، در کتاب «راه نیرنگ» در زمینه تهیه تسهیلات نظامی از اسرائیل و اغراض خاص پشت پرده، توضیحات گویایی بیان کرده است:

این رابطه‌ها [فروشنندگان اسلحه] طی سه مرحله کار می‌کردند: نخست تماسهایی برقرار می‌کردند تا از احتیاجات یک کشور باخبر شوند، از نگرانی‌هایش اطلاع یابند، و بفهمند چه کسانی را دشمن می‌پندارد. این اطلاعات از راه زندگی در محل بدست می‌آمد. طرح این بود که عمل بر مبنای نیازها بنیان گذاشته شود و رابط محلی ارتباط قویتری را خلق کند و سپس اطلاع دهد که اسرائیل حاضر است دولت را در ارتباط با تأمین سلاح و آموزش - به هر صورتی که بخواهند - یاری دهد. بعد از آنکه رهبر

۱. تهران - تل‌آویو (توافق مصلحت‌آمیز)؛ چاپ لندن.

۲. همان. در زمینه تهیه امکانات نظامی از اسرائیل می‌توان به آثار ذیل مراجعه کرد:

- سراب یک ژنرال، بازشناسی نقش ارتشبد طوفانیان در حاکمیت پهلوی دوم؛ صفاءالدین تبرانیان؛ مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران بنیاد مستضعفان و جانبازان؛ تهران: ۱۳۷۷.

- تهران - تل‌آویو

کشور مورد نظر به طمع بدست آوردن سلاح می‌افتاد، قدم بعدی عامل موساد این بود که به او اعلام کند باید همراه با سلاح‌ها مثلاً مقداری لوازم کشاورزی هم بخرد. آنگاه رهبر کشور در موقعیتی قرار می‌گرفت که بتوان به او گفت چنانچه خواهان گسترش پیوندهاست باید باب روابط رسمی دیپلماتیک را با اسرائیل بگشاید. این کار یکی از راه‌های اساسی برای باز کردن باب روابط دیپلماتیک از طریق غیرمستقیم بود و هرچند معاملات تسلیحاتی در اکثر موارد بسیار پرفایده از کار درمی‌آمد، اما رابط‌های موساد بعد از به پایان رسیدن وظیفه اصلی‌شان هرگز زحمت برداشتن قدم دوم برای افزایش فروش سلاح را به خود نمی‌دادند.^۱

در دوران پهلوی نیز به همین گونه عمل شده است. به‌عنوان مشخص‌ترین و بارزترین نمود این حرکت، می‌توان به یعقوب نیمرودی اشاره کرد.

یعقوب نیمرودی که از بنیانگذاران شبکه‌های جاسوسی موساد در ایران، عراق و شیخ‌نشین‌های خلیج فارس قلمداد می‌شود، در آموزش و تجهیز «سازمان اطلاعات و امنیت کشور» و تبدیل آن به «زائده سازمان اطلاعاتی اسرائیل» نقش اساسی و غیرقابل انکار داشت:

یعقوب نیمرودی، فرزند صیون، [...] در اول ژوئن ۱۹۲۶ [۱۳۰۵] در یک خانواده یهودی عراقی در بیت‌المقدس (اورشلیم) به دنیا آمد. یعقوب در سالهای ۱۹۷۰-۱۹۴۷ به اتفاق اسحاق ناوون، دوست دوران کودکیش و شخصیت بلندپایه بعدی در دولت اسرائیل، در سازمان «هاگانا» به فعالیت‌های تروریستی علیه مسلمانان اشتغال داشت. [...] با تأسیس دولت اسرائیل، نیمرودی به فعالیت خود در صفوف اطلاعات نظامی ادامه داد و در سال‌های ۱۹۴۸-۱۹۵۵ مسؤولیت ستاد فرماندهی جنوب را در این سازمان عهده‌دار بود. [...]

طبق اسناد موجود، ظاهراً نیمرودی برای نخستین بار در تاریخ ۱۳۴۴/۱۰/۳۰ از طریق مرز ترکیه وارد ایران شد و بطور رسمی متصدی

معاونت «آژانس یهود» در تهران گردید. وی در فرم اقامتش خود را کارمند پیشین «آژانس یهود» در اسرائیل معرفی کرده است. ولی در واقع [...] نیروی هدایت شبکه موساد را در ایران به عهده داشت. در نتیجه عملکرد اطلاعاتی و سیاسی و فرهنگی سرویس‌های جاسوسی غرب بود که رژیم پهلوی در دهه ۱۳۴۰ به نزدیکترین متحد اسرائیل و بزرگترین پایگاه صهیونیسم در منطقه بدل گردید. این موفقیت تا حدود زیادی با نام یعقوب نیروودی و شگردهای زیرکانه او پیوند خورده است.

یعقوب نیروودی به‌عنوان رابط موساد (سرویس «زیتون») با ساواک، تا سال ۱۳۴۸ نقش مهمی در تبدیل ساواک به زائده اطلاعاتی اسرائیل ایفا کرد. معه‌ذا فعالیت‌های او در عرصه‌های جاسوسی و اطلاعاتی محدود نبود و وی با هدایت لرد ویکتور روچیلد و در همکاری با شاپور ریپورتر مجری طرح‌های پیچیده‌ای در عرصه‌های فرهنگی و اقتصادی نیز بود.^۱

نیروودی پس از برقراری ارتباط تنگاتنگ بین دو سازمان اطلاعاتی ایران و اسرائیل، عملیات خود را در حوزه‌های دیگر به‌طور آشکار و پنهان تداوم بخشید. وی در ظاهر به فعالیت‌های نظامی پایان بخشید؛ ولی مطابق یک برنامه دقیق و از پیش تعیین شده به فعالیت‌های اقتصادی در ایران دست یازید و در این زمینه به موفقیت‌های چشمگیری نیز دست یافت.

وی با تأسیس شرکت I.C.E در تهران و دریافت پروژه‌های کلان چون مشارکت در احداث تأسیسات جزیره کیش و قاچاق آثار هنری و باستانی ایران.^۲ نه تنها به یکی از سرشناس‌ترین چهره‌های مالی اسرائیل تبدیل شد، بلکه در تبدیل ایران به‌عنوان یکی از وابستگان اصلی و پایگاه عمده اسرائیل در منطقه نقش اساسی و چشمگیر ایفا کرد.

۲- تعمیم ارتباط اطلاعاتی

یکی از اهداف اساسی اسرائیل، ایجاد ارتباط اطلاعاتی و سپس تقویت گسترش آن

۱. ظهور و سقوط سلطنت پهلوی، ج ۲، صص ۱۲۶-۱۲۵.

۲. همان: ص ۱۲۹.

در ابعاد سیاسی، فرهنگی و اقتصادی است. ارتباط اطلاعاتی از جایگاه ویژه‌ای در نزد سران صهیونی برخوردار است. امر آموزش و تجهیز نیز سرفصل و آغازگر ارتباط اطلاعاتی اسرائیل با دیگر کشورهاست. اسرائیل تحت پوشش آموزش، در بدنه سازمان اطلاعاتی بعضی کشورها نفوذ می‌کند و آنگاه با گسترش روابط خود، در جنبه‌های مختلف فنی و فرهنگی نیز رسوخ می‌کند. این شیوه بارها توسط اسرائیل مورد استفاده قرار گرفته است.

در این زمینه، برقراری روابط اطلاعاتی بین آمریکا و اسرائیل که از اهمیت اساسی در گسترش روابط بین آن دو برخوردار بود، مثال زدنی است:

کمی پس از جنگ جهانی دوم، [شیلوا، رئیس موساد] در گزارشی که برای بن‌گوریون آماده کرده بود پیشنهاد داد، دولت یهود، با آمریکایی‌ها متحدشود. [...] شیلوا برای بیشتر متعهد شدن اسرائیل فشار آورد. او دلیل می‌آورد که اسرائیل باید سرانجام بستن اتحاد استراتژیک نظامی با آمریکا را هدف خود قرار دهد. او گفت به‌عنوان اولین قدم در این راه، موساد باید با سرویس‌های اطلاعاتی آمریکایی‌ها ارتباط برقرار کند.^۱

از سوی دیگر، اگر فقط ارتباط در حیطه آموزش اطلاعاتی مدنظر بود، می‌بایست پس از برطرف شدن این نیاز، ارتباط نیز منقطع شود. درحالی که نه تنها این‌گونه نبود، بلکه پیوندی عمیق‌تر و پایدار بین ایران زمان ستم‌شاهی و رژیم غاصب پدیدار گردید. ایران در زمینه آموزش نه دیگر وابسته به اسرائیل بود، بلکه در یک حالت خودکفایی، آموزش توسط نیروهای ساواک انجام می‌شد:

در ۱۹۵۰ ها [دهه ۵۰] [۱۹۵۹-۱۹۵۰] و اوایل ۱۹۶۰ ها [دهه ۶۰] [۱۹۶۹-۱۹۶۰] تمامی آموزش ساواک به وسیله سازمانهای اطلاعاتی بین‌المللی انجام می‌شد، اما در ۱۹۶۶ [۱۳۴۵] ساواک قادر به آموزش پرسنل خود از لحاظ مبانی کار اطلاعاتی بود. اگرچه مأموران ساواک اغلب برای آموزش تخصصی به آمریکا، اسرائیل، انگلیس، فرانسه و آلمان می‌رفتند، و مربیانی از این کشورها گهگاه برای آموزش به ایران می‌آمدند،

بیشتر آموزش ساواک پس از ۱۹۶۵ [۱۳۴۴] به وسیلهٔ مربیان خود ساواک انجام می‌شد.^۱

اما روابط ایران و اسرائیل در سطحی گسترده‌تر و در قالب ارتباط‌های دوجانبه و سه‌جانبه از قبیل طرح‌های کریستال و بلور^۲ ادامه داشت:

بتدریج ساواک در زمینه آموزش به خودکفایی رسید و اساتید کافی تربیت شد، ولی رابطه با اسرائیل قطع نشد و گاهی از اساتید اسرائیلی دعوت به عمل می‌آمد و گاهی هیئت‌های ۵-۶ نفره در مواردی که استاد مربوطه نمی‌توانست به تهران بیاید به اسرائیل اعزام می‌شد.^۳

۳- تشکیل سازمان اطلاعاتی مشابه

نیروهای اطلاعاتی کشوری که به آموزش و بازسازی سازمان اطلاعاتی و امنیتی کشور دیگر مبادرت می‌کند، خواسته یا ناخواسته و در درازمدت می‌کوشد سازمانی مشابه سازمان خود بازسازی و پرورش دهد. برای نمونه، در ابتدا آمریکایی‌ها با تأسیس «سازمان اطلاعات و امنیت کشور»، در صدد برآمدند تا سازمان فوق را عیناً شبیه سازمان‌های سیا و اف.بی.آی بازسازی کنند و در راستای اغراض خود مورد استفاده قرار دهند.

اسرائیل پس از حضور در صحنه آموزش و تجهیزات ساواک، ساختار آن را به گونه‌ای مشابه سازمان‌های اطلاعاتی خود سامان داد. به عبارت دیگر «سازمان اطلاعات و امنیت کشور» طی یک برنامه‌ریزی منظم و دقیق، به شعبه‌ای از سازمان‌های جاسوسی اسرائیل تبدیل شد.

لذا اسرائیل نیز از فرصت حضور در ایران پهلوی- به‌عنوان یک کشور اسلامی و خصوصاً شیعه استفاده کرده از آن به‌عنوان نیروی متحد و کارا در پشت‌سر کشورهای اسلامی بهره‌مند می‌شد.

۱. سیاست خارجی آمریکا و شاه؛ ص ۲۰۴.

۲. در صفحات آینده به برخی از این روابط دوجانبه اشاره می‌شود.

۳. ظهور و سقوط سلطنت پهلوی، ج ۱؛ ص ۴۴۵.

۴- آموزش غیرمستقیم کشورهای منطقه

زمینه حضور و فعالیت اسرائیل در کشورهای اسلامی به علت حساسیت مردم مسلمان آن کشورها فراهم نبود. از سوی دیگر رژیم غاصب صهیونی در صدد بود تا به هر طریق ممکن در کشورهای اسلامی نفوذ کند. اگرچه مشکلی از جانب حکام و دولتمردان خودفروخته کشورهای اسلامی وجود نداشت؛ ولی ارتباط مستقیم و بدون واسطه با اسرائیل در صورت بر ملا شدن، عواقب وخیمی برای نوکران سرسپرده به وجود می آورد و بعضاً ممکن بود به برکنار شدن آنان از رده های بالای مملکتی منجر شود. لذا اسرائیل نیازمند همکار و پوششی بود که به واسطه آن در کشورهای این چنینی نفوذ کرده و سیطره خود را در زمینه های مختلف خصوصاً در حیطه های آموزشی گسترش دهد. یکی از بهترین کشورها در این راستا، ایران بود. لذا اسرائیل سازمان اطلاعات و امنیت ایران را به شکلی آموزش داد و تجهیز کرد که بعضی از کشورهای منطقه به منظور آموزش نیروهای اطلاعاتی خود به ایران مراجعه می کردند. به عبارت دیگر اسرائیل به طریق غیرمستقیم از طریق ایران نیروهای امنیتی کشورهای دیگر را تحت حاکمیت خود در آورده و به آموزش آنان اقدام می کرد:

در سال ۱۳۴۹ توسط من [فردوست و به یاری اسرائیل] چنان سازمانی ایجاد شد که تعدادی از کشورهای خاورمیانه پرسنل اطلاعاتی و امنیتی خود را برای آموزش به تهران اعزام می داشتند.^۱

۵- استخدام نیرو

یکی از عمده ترین اهدافی که اسرائیل در آموزش اطلاعاتی کشورها تعقیب می کرد، شناسایی و استخدام نیرو بود. مسلماً برای فراگیری دوره های اطلاعاتی فنی و تخصصی، زبده ترین نیروهای اطلاعاتی یک کشور گزینش می شوند. به عبارت دقیقتر، نیروهایی که در دوره های آموزشی مأموران اطلاعاتی اسرائیل شرکت می کردند از متخصص ترین و مستعدترین ها بودند. لذا نیروهای صهیونی با بهره گیری از موقعیت پیش آمده، نیروهای

مورد نیاز را شناسایی و سپس به استخدام خود درمی آوردند. در همین راستا، دانسته یا ندانسته، مشخصات افراد شرکت کننده در دوره‌های آموزشی در اختیار نیروهای اسرائیلی قرار می‌گرفت.

در گزارشی از ساواک آمده است:

اسامی و مشخصات مختصری از آقایان مجید رفیع‌زاده- حسین‌زاده- شیرازی و اردیبهشتی جهت شرکت در دوره آموزش و بازدید از وسائل خرابکاری که قرار است از تاریخ ۳۵/۶/۲۲ [۱۳۵۵=۲۵۳۵] در تل‌آویو شروع شود به رابط داده شد و قرار شد نام سرپرست گروه نیز بعضاً اعلام گردد.

در برخی مواقع، نیروهای اسرائیلی به شکلی رسمی از ساواک تقاضا می‌کردند تا بیوگرافی افراد شرکت کننده در دوره‌های آموزشی؛ تهیه و در اختیار آنان قرار گیرد.

در گزارشی از ساواک، با اشاره به تقاضای «رابط سرویس اسرائیل» مبنی بر درخواست بیوگرافی افراد شرکت کننده در یکی از دوره‌های آموزش آمده است:

رابط سرویس اسرائیل در ملاقات روز ۵۴/۱۰/۳۰ [...] بیوگرافی افراد شرکت کننده در دوره «مبارزه با نفوس مخالف» در اسرائیل را خواست که در صورت تصویب از روی فرمهای مربوطه تهیه و در اختیار وی گذاشته شود.

بسیار واضح است که نیروهای اسرائیلی با توجه به مشخصات و اطلاعات کسب شده از نیروهای تحت پوشش آموزش، با افراد واجد شرایط مذاکره و در نهایت آنان را به استخدام خود درمی آوردند. در این باره به نمونه‌هایی از نیروهای ساواکی می‌توان اشاره کرد که پس از انقلاب اسلامی به اسرائیل رفته و در آن سرزمین و در بخش اطلاعاتی، مشغول به کار شدند.

فردوست در این باره چنین گفته است:

استاد امنیتی (ضدبراندازی) ورزیده‌ترین فردی بود که تا آن زمان در رشته خود در اسرائیل دیده شده بود و بعدها از اداره کل هشتم شنیدم که وی به قائم‌مقامی ریاست سازمان امنیت اسرائیل رسیده و احتمالاً باید حالا رئیس شده باشد. شاید به کمک او بود که عطارپور و سایر مأمورین

پس از انقلاب [اسلامی] در اسرائیل شغلی پیدا کردند.^۱

البته باید توجه داشت استخدام نیرو در دوره‌های آموزشی به اسرائیل اختصاص نداشت؛ بلکه کشورهای دیگر نیز به بهانه آموزش، سعی می‌کردند نیروهای مستعد را شناسایی و سپس آنها را به استخدام سازمان مطبوع خویش درآورند. از جمله می‌توان به عملکرد (سیا) در سال‌های اولیه تأسیس ساواک و زمان آموزش توسط کارشناسان آمریکایی در ایران اشاره کرد:

سیا در این دوره میکوشید روابط نزدیک با ساواک را حفظ کند تا بر فعالیتها و کارآیی ساواک نظارت داشته باشد، به این هدف گهگاه تلاشهایی برای درآوردن پرسنل ساواک به عضویت سیا انجام میشد.^۲

به عنوان مصداق عینی در این زمینه، می‌توان به رابطه سیا و تاج‌بخش اشاره کرد: مسلط‌ترین افرادی که در حرفه فوق [اطلاعات] دیده‌ام سرتیپ تاج‌بخش بود و تا حدودی سرلشگر قاجار که هر دو ریاست ضداطلاعات ارتش را به عهده داشتند.

تاج‌بخش در سال ۱۳۳۴، یعنی اولین سالی که استاد دانشگاه جنگ شدم، دانشجوی من بود. او در آن موقع سرهنگ بود. در این یکسال مرتباً او را سر کلاس می‌دیدم و گاه در ۱۰ دقیقه استراحت بین دو ساعت درس متوالی نزد می‌آمد و صحبت می‌کرد. او دانشجوی نمونه گستاخی بود و با جسارت با استاد بحث و مواجهه می‌کرد و همیشه هم حق با تاج‌بخش بود. همان زمان به خود گفتم که خدا نکند که این فرد به ساواک و یا ضداطلاعات برود، چون متهم را بیچاره می‌کند! [...] از همان موقع علاقه تاج‌بخش به کارهای ضداطلاعاتی بود. از نظر اقتصادی نیز مطلع شدم که زندگی معمولی و محقری دارد. این فرد با این خصوصیات، مهره تیپیک و مورد علاقه آمریکایی‌ها بود و لذا از همان موقع او را تحت پوشش قرار دادند و نشان کردند. تاج‌بخش دانشگاه جنگ و دوره عالی ضداطلاعات را طی کرد و بلافاصله رئیس ضداطلاعات ارتش شد. یکبار به چنین شغلی رسیدن بسیار مشکل بود و نشان می‌داد که آمریکایی‌ها علاقه خاصی به

۱. همان؛ ص ۴۴۴.

۲. سیاست خارجی امریکا و شاه؛ ص ۲۰۷.

وی دارند. به هر حال تاج‌بخش در پست ریاست ضداطلاعات ارتش غوغایی به پا کرد و پشت همه ارتش را لرزاند. او ملاحظه هیچ مقامی را نمی‌کرد و هیچ سفارشی را نمی‌پذیرفت و طبق راهنمایی آمریکایی‌ها عمل می‌کرد. [...]

تاج‌بخش از ضداطلاعات رفت. او را رد نکردند. می‌توانست بماند و به سرعت ترقی کند. او فقط از ضداطلاعات نرفت، از ایران هم رفت. روزی تاج‌بخش به من تلفن کرد و گفت: «بشدت مریض شده‌ام و نمی‌توانم خدمت کنم و تقاضای بازنشستگی کرده‌ام.» او خواست که یکی از افسران دفتر را به دیدارش بفرستم. بلافاصله فرستادم. نامه کوتاه محبت‌آمیزی به انضمام ۳ قطعه عکس که در رختخواب برداشته بود، برایم فرستاد. تاج‌بخش در عکس‌ها ریش توپی بلندی داشت که معلوم نیست برای چه بود! افسر دفتر گفت که حالش بسیار خوب بود و من که از بیماری علائمی ندیدم! مسئله عجیب بود. مدتی بعد مجدداً افسر دفتر را برای احوالپرسی فرستادم. بازگشت و گفت نبود و منزلشان گفت که به مسافرت رفته است! از ساواک پرس‌وجو کردم. روز خروجش از ایران پیدا نشد. ولی مدیرکل هشتم گفت که به خارج رفته. به کجا؟ او نمی‌دانست. دیگر من تاج‌بخش را ندیدم و از وضعیت مطلع نشدم. ولی دریافتم که تمارض او طرح آمریکایی‌ها بوده و او را به علت توانایی فوق‌العاده‌اش برای استفاده خودشان به آمریکا برده‌اند.^۱

۶- دستیابی به اغراض خاص

اسرائیل به منظور نایل آمدن به اغراض خاص خود و کسب امکانات مورد نظر، از اهرم‌های مختلفی استفاده می‌کند. آموزش و تجهیز از جمله اهرم‌های قدرتی است که بارها مورد استفاده اسرائیل قرار گرفته است. سران رژیم غاصب، در اغلب اوقات، از

۱. ظهور و سقوط سلطنت پهلوی، ج ۱؛ صص ۳۸۷-۳۸۳. جالب آن که «بخش اعظم پرونده تاج‌بخش در ستاد ارتش در سال ۱۳۵۱ به طرز مرموزی امحا گردیده است.» ظهور و سقوط سلطنت پهلوی، ج ۲؛ ص ۴۵۰.

آموزش اطلاعاتی به عنوان تطمیع سران کشورهای دیگر به منظور دستیابی به امکانات مورد نظر استفاده کردند.

برای نمونه، اسرائیلی‌ها در صدد بودند که پس از سال‌ها و بعد از قرارداد بین ایران و عراق فعالیت برون‌مرزی در جنوب ایران را از سر گیرند.^۱ سران صهیونی به منظور تطمیع دست‌اندرکاران ساواک، در راستای پیشنهاد خود مبنی بر حضور در جنوب ایران، مقوله آموزش و در اختیار قرار دادن بعضی تجهیزات را نیز مطرح و به این طریق سران ساواک را وسوسه کردند:

در پایان آقای «گورون» اضافه نمود که سرویس زیتون [اسرائیل] آمادگی دارد در زمینه تأمین پاره‌ای از وسائل فنی از قبیل بیسیم و مرکب نامرئی که فعالیت پنهانی را تسهیل می‌نماید همکاریهای لازم را با ساواک بنماید. اسرائیل از این شیوه در کشورهای دیگر نیز استفاده کرده است. یکی از موارد خواندنی، واقعه دستیابی این رژیم غاصب به موشک اگزوست است. یکی از جاسوسان موساد، از واقعه مزبور چنین یاد می‌کند:^۲

در اواخر سال ۱۹۷۵ [۱۳۵۴] بخش اطلاعاتی نیروی دریایی در گردهمایی اطلاعاتی سالانه مطرح ساخت که به یک موشک اگزوست نیاز دارد. این موشک که توسط یک کارخانه فرانسوی ساخته شده از کشتی شلیک می‌شود و برای پیدا کردن هدف ابتدا اوج می‌گیرد، آنگاه با یافتن هدف آنقدر به سطح آب نزدیک می‌شود که آشکار ساختن آن توسط رادار و یا نابود کردنش غیرممکن است. تنها راه پیدا کردن راهی برای دفاع در مقابل آن، آزمایش کردن آن است.

نگرانی اسرائیل این بود که ممکن است برخی کشورهای عرب بویژه مصر بتوانند این موشک را بخرند. نیروی دریایی می‌خواست اگر چنین شد آماده باشد. در واقع آنان برای آزمایش موشک به تمامی آن نیازمند نبودند، بلکه فقط سر آن را که دربرگیرنده سیستم الکترونیکی آن بود نیاز داشتند.

۱. این مقوله در بخش‌های آینده به طور مفصل‌تر، مورد نقد و بررسی قرار گرفته است.

۲. به پاورقی صفحه ۹۸ مراجعه کنید.

فروشنده موشک اطلاعات کاملی در مورد آن ارائه نمی‌کند. حتی آن را از جنبه دفاعی مورد آزمایش قرار نمی‌دهد و فقط از نظر تهاجمی به نمایش آن اقدام می‌کند. به همین دلیل اسرائیلی‌ها می‌خواستند آزمایشی را خودشان روی موشکی که به خودشان متعلق باشد انجام دهند، اما قصد خرید آشکار آن را از فرانسویان نداشتند. فرانسه در فروش سلاح به اسرائیل با محدودیت روبرو بود. بسیاری از کشورها در حال حاضر به اسرائیل سلاح نمی‌فروشند، زیرا می‌دانند اسرائیل به محض دریافت سلاح همتایش را از روی آن خواهد ساخت.

وظیفه به دست آوردن کلاهک موشک اگزوست به عهده رئیس موساد گذاشته شد، او نیز به نوبه خود از بخش کایساروت خواست این کار را انجام دهد.

به لطف یکی از حامیان یهودی که در کارخانه سازنده موشکهای اگزوست کار می‌کرد، موساد از قبل اطلاعات زیادی در مورد این موشک داشت. آنها همچنین عملیات کوچکی ترتیب داده و طی آن تیمی را که یک کارشناس موشک آن را همراهی می‌کرد به داخل کارخانه نفوذ داده بودند.

این کارشناس موشک که از اسرائیل به فرانسه پرواز کرده بود با رفتن به داخل کارخانه در مورد اینکه عوامل باید از چه قسمتهایی عکس بگیرند نظر داده بود. تیم چهار ساعت و نیم در کارخانه به سر برد و سپس بدون برجا گذاشتن رد پا از آنجا خارج شد.

اما در کنار عکس‌ها و اطلاعات فراهم شده وجود یک موشک واقعی نیز برای پیشرفت کار لازم بود. انگلیسی‌ها این موشک را در اختیار داشتند اما حاضر به دادن آن به اسرائیل نبودند.

از اروپا چیزی حاصل نمی‌شد، اما موساد می‌دانست چندین کشور آمریکایی جنوبی از این نوع موشک را در اختیار دارند. آرژانتین به‌طور معمول می‌توانست منبع خوبی محسوب شود ولی در آن موقعیت قراردادی برای خرید موتورهای جت ساخت اسرائیل بین این کشور و

آرژانتین وجود داشت و موساد نگران بود که نکند این عملیات معامله پرمنفعت موتورهای جت را به مخاطره بیندازد.

بنابراین بهتر بود به سراغ شیلی می‌رفتند. درست در همان هنگام شیلی از اسرائیل درخواست کرده بود یک سرویس امنیتی داخلی که اسرائیل در سازماندهی و اداره آن تخصص ویژه‌ای دارد برای این کشور آموزش دهد. [...]

به خاطر شهرت بدی که سرویس مخفی شیلی (دینا) در سطح جهان به هم زده بود، ناهام آدمونی رئیس بخش رابطها در آن دوران از شاخه «مالات» در بخش رابطها خواست تقاضای نیروی دریایی را پیگیری کنند. شاخه مالات که امور آمریکای لاتین را زیر نظر داشت شاخه کوچکی بود مرکب از سه مأمور و یک مسئول. دو نفر از مأموران آن همیشه در آمریکای لاتین در حال مسافرت بودند و تلاش می‌کردند بین این کشورها و اسرائیل پیوندهای تجاری ایجاد کنند. یکی از این مأموران که امیر نام داشت در آن هنگام در بولیوی بود و بر ساخت کارخانه‌ای که یک سرمایه‌دار اسرائیلی به نام سائول آیزنبرگ در بولیوی ایجاد می‌کرد نظارت داشت. آیزنبرگ آن قدر توانمند بود که دولت اسرائیل برای کشاندن او به اسرائیل قانون ویژه‌ای که وی را از پرداخت مالیات بسیار بالا معاف می‌کرد، به تصویب رساند. آیزنبرگ متخصص ساخت واحدهایی بود که به کارخانه‌های «کلید در دست» معروفند. یعنی کارخانه‌هایی که هنگام تحویل کاملاً آماده بهره‌برداری هستند و بدون نیاز به هرگونه کار اضافی به مالک تحویل می‌شوند.

در سال ۱۹۷۶ [۱۳۵۵] آیزنبرگ چهره اصلی یک رسوایی سیاسی و تحقیق پلیس کانادا بود. تحقیق هنگامی آغاز شد که گزارش حسابرس ارشد فدرال در کانادا درباره پرداخت حداقل ۲۰ میلیون دلار به آیزنبرگ و شرکتهای او منتشر شد. طبق این گزارش وی و شرکتهای وابسته‌اش دلال شرکت انرژی اتمی کانادا (آ.ئی.سی.ال) جهت فروش راکتور اتمی به آرژانتین و کره جنوبی عمل کرده بودند. رئیس شرکت انرژی اتمی کانادا

در آن هنگام تصدیق کرده بود که «هیچ کس نمی‌داند بر سر این پول چه آمده.»

قبل از آنکه امیر بولیوی را ترک کند، سفارت اسرائیل در آنجا، همه اطلاعات جانبی و سوابق امر را در اختیار او قرار داد. به او گفته شده بود با چه کسانی ملاقات خواهد کرد و قوت و ضعف آنها چیست. هرگونه اطلاعاتی که در مرکز موساد فکر می‌کردند بدرد او می‌خورد در اختیارش گذاشته بودند. پروازها، اطاق هتل، و همه جزئیات دیگر مورد نیاز امیر از تل‌آویو ترتیب داده شده بود و حتی یک بطر شراب فرانسوی که کونتراس به آن علاقه داشت. این علاقه وی در پرونده‌اش در موساد ثبت شده بود. در وسایل سفر امین [امیر] گذاشته بودند.

به امیر گفته شد، ملاقاتی در سانتیاگو خواهد داشت، اما نباید فعلاً به چیزی متعهد شود.

اداره مرکزی موساد از قبل به درخواست مسئولین پلیس مخفی شیلی درباره دوره آموزشی پاسخ داده و پیشنهاد فرستادن امیر را به‌عنوان یک مقام اجرایی و برای مذاکره پیرامون موضوع مطرح کرده بود، اما از روی احتیاط قرار بود هیچ تعهدی در مرحله اول پذیرفته نشود. آنها گفتند هدف از این ملاقات صرفاً یک ارزیابی اولیه است.

یک مقام سفارت اسرائیل در فرودگاه سانتیاگو به استقبال امیر آمد و او را تا هتلش همراهی کرد. روز بعد وی با کونتراس و برخی از کارمندان عالی‌رتبه‌اش ملاقات کرد. کونتراس فاش ساخت که در آن هنگام از برخی کمکهای سیا بهره‌مند است، اما اطمینان ندارد بتواند همه آموزشها و ابزارهای لازم را از سوی این سازمان دریافت کند. آنها اساساً در مرحله اول خواستار آموزش یک واحد امنیتی داخلی بودند که بتواند با تروریسم داخلی-گروگانگیری و بمب‌گذاری-مبارزه کرده و از مهمانان خارجی مراقبت کند.

به دنبال این ملاقات امیر به نیویورک پرواز کرد تا در خانه امن موساد با رئیس بخش «مالات» دیدار کند. این خانه اساساً به شاخه آل (AL)

تعلق داشت که فعالیت آن در ایالات متحده متمرکز بوده و در آنجا خانه‌های امنی فراهم آورده است. ملاقات در چنین خانه‌ای آسانتر از پرواز فرد ملاقات‌شونده به شیلی بود.

پس از اینکه امیر مشروح جریان دیدار با مقامات امنیتی شیلی را گزارش کرد، رئیس او گفت: «ما از این یاروها درخواستی داریم، اما اول بگذار آنها را به دنبال خودمان بکشیم، یعنی سرنخ را به دست آنها ببندیم و آن را به هر طرف خواستیم ببریم.»

تصمیم گرفته شد امیر یک بار دیگر با کونترراس ملاقات کند و معامله‌ای برای آموزش واحد پلیس ویژه ترتیب دهد. در آن هنگام چنین دوره‌هایی فقط در اسرائیل تشکیل می‌شد. اما بعدها در برخی مواقع نیز مربیان اسرائیلی به کشورهای مثل سریلانکا و آفریقای جنوبی فرستاده می‌شدند. در سالهای ۷۶-۱۹۷۵ سیاست این بود که کارآموزان را حتماً به اسرائیل بیاورند.

[...]

امیر به کونترراس گفت ۶۰ نفر از بهترین افرادش را برای شرکت در دوره انتخاب کند. این افراد باید به سه گروه متفاوت سرباز، گروه‌بان، و فرمانده تقسیم می‌شدند و به هر گروه آموزشهای متفاوتی داده می‌شد.

برای آموزشهای ابتدایی باید سه گروه ۲۰ نفره وارد می‌شدند. از بین این سه گروه ۲۰ نفر که بهترین‌ها بودند برای طی دوره بالاتر انتخاب می‌شدند و از بین این ۲۰ نفر دو رده گروه‌بان و فرمانده برگزیده می‌شد. هنگامی که امیر این پیشنهاد را بدون عجله و به آرامی نزد کونترراس مطرح ساخت وی گفت آن را قبول دارد و همچنین خواستار خرید کلیه سلاحها و مهمات مورد نیاز آموزش‌یابندگان شد. او درخواست کرد واحد کوچکی نیز به شیلی فروخته شود تا بتواند لوازم یدکی و مهمات مورد نیاز واحد را حداقل به مدت ۶ سال تأمین کند.

پس از تصمیم‌گیری در مورد محتوای قرارداد، کونترراس به چانه‌زنی درباره بهای آن پرداخت و در مرحله‌ای پیشنهاد کرد رشوه‌ای چند هزار

دلاری به امیر بدهد و وی در مقابل قیمت‌ها را کمی پایین بیاورد. امیر نپذیرفت و سرانجام کونتراس هزینه پیشنهادی را قبول کرد.

کمی پس از آغاز مرحله نخست دوره آموزشی، امیر به سانتیاگو پرواز کرد و به ملاقات کونتراس رفت:

«کار دوره آموزشی بخوبی پیش می‌رود، بزودی انتخاب افرادی را که باید دوره بالاتر را ببینند شروع خواهیم کرد. افراد شما بسیار خوب بودند. تنها دو نفر را باید برگردانیم.»

کونتراس که افراد را خودش برگزیده بود از حسن انتخاب خود مشعوف شد.

پس از کمی بحث در مورد برنامه‌های دوره، سرانجام امیر گفت: «ببین، یک چیزی هست که ما باید از شما درخواست کنیم.»

کونتراس پرسید: «چه چیز؟»

«کلاهدک یک موشک اگزوست.»

کونتراس گفت: «نباید مشکل باشد. یکی دو روز در هتل بمان تا تحقیق کنم و بعد تماس بگیرم.»

دو روز بعد امیر را برای ملاقات فراخواند:

«این را به شما نمی‌دهند. درخواست کردم، اما موافقت نمی‌کنند.»

امیر گفت: «اما این چیزی است که ما به آن نیاز داریم. ما در مورد قضیه آموزش به شما لطف کردیم. امیدوار بودیم حالا که به کمک شما احتیاج داریم دریغ نکنید.»

کونتراس گفت: «گوش کن، خودم شخصاً آن را برایتان فراهم می‌کنم. از طریق رسمی این کار را نخواهم کرد. اما باید یک میلیون دلار آمریکایی به‌طور نقد بپردازید تا آن را دریافت کنید.»

امیر جواب داد: «باید در این مورد کسب تکلیف کنم.»

«این کار را بکن. بعد با من تماس بگیر.»

امیر به رئیس خود در نیویورک تلفن کرد و پیشنهاد کونتراس را به او اطلاع داد. آنها می‌دانستند ژنرال شیلیایی می‌تواند موشک را تحویل دهد،

اما رئیس شاخه نمی‌توانست در این مورد شخصاً تصمیم بگیرد. بنابراین به آدمونی در تل‌آویو تلفن کرد و موساد نیز از بخش اطلاعاتی نیروی دریایی پرسید آیا حاضر است در مقابل دریافت موشک یک میلیون دلار بپردازد یا نه؟ آنها گفتند حاضرند.

امیر به کونترراس اطلاع داد: «معامله تمام است.»

«خیلی خوب. آدمی را که بداند به چه چیزی احتیاج دارید به اینجا بفرستید تا او را به پایگاه دریایی ببرم. او باید دقیقاً به من نشان بدهد چه می‌خواهید تا برایتان بیاورم.»

یکی از کارشناسان موشک کارخانه موشک‌سازی اسرائیل که در عتلیت واقع است و موشک «گابریل» در آنجا ساخته شده به شیلی پرواز کرد. از آنجا که اسرائیلی‌ها یک موشک آماده کار نیاز داشتند، وی اصرار داشت موشک را از یک کشتی به دست آورد نه از انبار که موشکهای آن در حالت غیرفعال قرار داشتند. به این ترتیب می‌توانستند مطمئن شوند فریب نخواهند خورد و موشک غیرواقعی یا محتاج تعمیر و در نتیجه به درد نخور به آنان تحویل نخواهد شد.

به دستور کونترراس، موشکی از یک کشتی پیاده شده و روی یک چرخ حمل موشک قرار گرفت. اسرائیلی‌ها قبلاً تمامی یک میلیون دلار را پرداخته بودند.

کونترراس پرسید: «آیا این همان است که می‌خواستید؟»

پس از اینکه متخصص موشک آن را واریسی کرد امیر گفت: «بله، خودش است.»

کونترراس جواب داد: «خوب. حالا باید سر این موشک را در جعبه بگذاریم، با سیم ببندیم، و به اتفاق به سانتیاگو ببریم. می‌توانید خودتان از آن مواظبت کنید. به من ربطی ندارد. اما قبل از آنکه آنرا ببرید باید برای من یک کاری بکنید.»

امیر با نگرانی پرسید: «چی؟ معامله‌ای شده و ما هم که سهم خود را ادا

کرده‌ایم.»

کونترراس گفت: «من هم چنین می‌کنم. اما قبل از آن باید به رئیس خودتان اطلاع دهید می‌خواهم با او حرف بزنم.»
امیر گفت: «نباید این کار را بکنم. با خودم حرف بزن.»
«نه، به رئیسست بگو که می‌خواهم به اینجا بیاید. می‌خواهم رودررو با او حرف بزنم.»

امیر نمی‌توانست کاری بکند. معلوم بود کونترراس فهمیده است وی مقام نسبتاً پایینی دارد و فشار می‌آورد تا حداکثر امتیاز را بگیرد. امیر از طریق تلفن هتلش به رئیس خود در نیویورک تلفن کرد و وی نیز وضع را برای آدمونی در تل‌آویو تشریح کرد. روز بعد آدمونی عازم سانتیاگو شد تا با ژنرال شیلیایی ملاقات کند.

* * *

کونترراس به او گفت: «می‌خواهم به من کمک کنید یک نیروی امنیتی خصوصی تشکیل دهم.»

«داریم همین کار را می‌کنیم و افراد شما هم بخوبی آموزش می‌بینند.»
«نه، نه، نفهمیدید. نیرویی لازم دارم که بتواند دشمنان ما را هر جا که باشند سر به نیست کند. مثل همان کاری که شما با افراد سازمان آزادیبخش فلسطین می‌کنید. همه دشمنان ما در شیلی نیستند. می‌خواهیم افرادی را که مستقیماً ما را تهدید می‌کنند از بین ببریم. برخی گروه‌های تروریستی در خارج از کشور، درست مثل گروه‌هایی که علیه شما فعال هستند امنیت ما را تهدید می‌کنند. می‌خواهیم قدرت از بین بردن آنها را داشته باشیم.»

او ادامه داد: «ما می‌دانیم شما برای انجام این کار دو راه دارید. می‌توانید موافقت کنید اگر مسأله‌ای پیش آمد افراد شما آن را انجام دهند. به عنوان مثال می‌دانیم تایوان از شما خواسته است این خدمت را به آنها بکنید، ولی خودداری کرده‌اید. ما ترجیح می‌دهیم از افراد خودمان استفاده کنیم. می‌خواهیم گروهی را تربیت کنید که بتوانند تروریست‌هایی که ما را از خارج تهدید می‌کنند خنثی کنند. این کار را بکنید و آن وقت موشک

مال شماست.»

این درخواست وی آدمونی و امیر را شوکه کرد و با توجه به ماهیت این درخواست، آدمونی به کونترراس گفت باید قبل از دادن هرگونه قولی از مقامات مافوق خود اجازه بگیرد.

برای انجام این کار آدمونی به تل آویو برگشت و یک جلسه فوق‌العاده سطح بالا در قرارگاه مرکزی موساد تشکیل شد. موساد از اینکه کونترراس در معامله با آن تقاضایی اضافی مطرح کرده خشمگین بود. آنها به این نتیجه رسیدند که باید تصمیمی سیاسی بگیرند نه یک تصمیم امنیتی، و دولت باید تعیین کند که آیا باید به تقاضای کونترراس جواب مثبت داد یا اینکه معامله را بکلی بهم زد.

از آنجا که دولت از درگیر شدن در این‌گونه معاملات شدیداً نگران می‌شد، پاسخ آن چیزی از این قبیل بود که: «نمی‌خواهیم در مورد این‌گونه چیزها ما را در جریان بگذارید.»

باید برای به پایان رساندن معامله یک فرد غیردولتی وارد عمل می‌شد. کسی را که برای انجام این کار انتخاب کردند رئیس یک شرکت عمده بیمه اسرائیل بود که مایک هراری نام داشت [...] وی به خاطر جریان لیلهامر از ریاست یکی از بخش‌های موساد بازنشسته شده بود. وی همچنین به‌عنوان بانفوذترین مشاور ژنرال آنتونیو نوریگا دیکتاتور پاناما، در تشکیل و آموزش نیروهای ویژه ضد ترور پاناما موسوم به «کا-هفت» نقش اصلی را بازی کرده بود.

هراری علاوه بر داشتن سایر کیفیات لازم برای انجام معامله با ژنرال شیلیایی، در یک شرکت حمل‌ونقل دریایی نیز شریک بود و می‌توانست به این طریق حمل سریع و مطمئن سرموشک اگزوست به اسرائیل را تضمین کند.

وی هنگامی که کارمند حقوق‌بگیر موساد بود ریاست بخش متسادا را به عهده داشت که مسئولیت جاسوسان اسرائیل در کشورهای عربی را به عهده دارد و جوخه مرگ موسوم به کیدان نیز از واحدهای فرعی آن است.

به او گفته شده بود به ژنرال کونترراس بگوید نیروهای ویژه مورد نیاز وی را به طور کامل آموزش خواهد داد. هرچند قرار نبود وی همه چیز را به آنها یاد بدهد. برای آموختن هر درس وی نیازمند کسب اجازه از موساد بود، و موساد نیز تصمیم داشت برخی روش‌ها را در انحصار خود نگه دارد. اما شیلیایی‌ها آن قدر یاد می‌گرفتند که بتوانند دشمنان واقعی یا فرضی خود را در خارج از کشور کشف و سر به نیست کرده و یا بکشند. مخارج این دوره از طریق یک حساب ویژه «دینا» مستقیماً به حساب هراری واریز می‌شد.

اعضای این دسته ویژه از اطرافیان کونترراس بودند. این دسته اساساً یک گروه رسمی به حساب نمی‌آمدند: خود کونترراس آنها را انتخاب کرده بود و خودش مزد آنان را می‌داد. آنها هم کاری را که می‌خواست انجام می‌داند. ممکن است تواناییهای آنها در بازجویی از افراد، بیش از آنی بوده باشد که انتظار می‌رفت، ولی در هر حال اسرائیل این نیروها را برای کونترراس آموزش داد و موشک اگزوست را بدست آورد.^۱

۷- مقاصد اقتصادی

یهودیان زراندوز زرپرست، در تمامی ادوار تاریخ، سعی در کسب سود مادی از طرق مختلف داشته‌اند. حتی برخی از آنها، با فروش بطری‌های کوچک حاوی آب به عنوان دارویی معجزه گر، به سرمایه‌های هنگفتی دست یافتند. لذا بسیار طبیعی است که صهیونیست‌ها به اطلاعات به عنوان کالایی ارزشمند نگریسته و تلاش کنند تا با استفاده از ماهیت کالایی اطلاعات، هرچه بیشتر به دامنه کسب سرمایه و منافع مادی خویش بیفزایند.

آموزش و تجهیز نیروهای اطلاعاتی و امنیتی کشورهای دیگر توسط مستشاران اسرائیلی، یکی از منابع درآمد عمده رژیم غاصب صهیونی است.

استروفسکی در این زمینه می‌نویسد:

دوره‌های آموزشی هنوز هم در یک پایگاه هوایی سابق انگلیس در شرق تل‌آویو تشکیل می‌شود که به کفرسیرکین معروف است. اسرائیل در ابتدا از آن به‌عنوان آموزشکده افسری استفاده می‌کرد و سپس به محل آموزش نیروهای ویژه و بخصوص آموزش سرویسهای امنیتی خارجی تبدیل شد.

مدت دوره‌ها بسته به اینکه چه نوع آموزشهایی را شامل شوند معمولاً بین شش هفته تا سه ماه طول می‌کشد، در آن هنگام اسرائیل هزینه آموزشی را برای هریک از کارآموزان هر روز بین ۵۰ تا ۷۵ دلار و هزینه مربی آنها را روزانه یکصد دلار حساب می‌کرد (البته مربیان این پول را به دست نمی‌آوردند و همان حقوق معمول در ارتش را دریافت می‌کردند). همچنین به ازای هر کارآموز بین ۳۰ تا ۴۰ دلار هزینه خوراک و حدود ۵۰ دلار هزینه سلاح و ابزار و مواد منفجره مصرفی در دوره آموزشی دریافت می‌شد. به‌عنوان مثال یک واحد مرکب ۶۰ کارآموز هر روز حدود ۱۸۰۰۰ دلار هزینه داشت که طی یک دوره سه ماهه ۱/۶ میلیون دلار خرج روی دست کشور اعزام‌کننده می‌گذاشت.

علاوه بر اینها، هر ساعت بین ۵ تا ۶ هزار دلار هزینه اجاره ۱۵ فروند هلی‌کوپتر بود. مواد منفجره ویژه مورد مصرف در دوره آموزشی نیز قیمت داشت: یک گلوله بازو کا ۲۰۰ دلار، خمپاره سنگین حدود ۱۰۰ دلار برای هر واحد سلاح ضد‌هوایی که برخی از انواع آن ۸ لول بود و می‌توانست در چند ثانیه هزاران گلوله شلیک کند نیز هر پوکه بین ۳۰ تا ۴۰ دلار حساب، و بهای آنها دریافت می‌شد.

سرتاپای این دوره‌ها منفعت خالص بود. اسرائیل از اجرای این دوره‌ها بیشتر از فروش سلاح به آموزش‌یابندگان پول درمی‌آورد.^۱

۸. فروش تجهیزات

مسلم است که آموزش، نیازمند تجهیزات بیشتر است و مسلم‌تر آن‌که، کسی که آموزش می‌دهد، در صدد است تا وسایل و امکانات خویش را در این راستا به کارگیرد. از سوی دیگر، در دوره‌های مزبور، کاربرد اسلحه و مهمات خاصی آموزش داده می‌شود و در اتمام دوره، کارآموز طرز استفاده از امکانات یاد داده شده را فرا می‌گیرد. اسرائیلی‌ها، در دوره‌های آموزشی، نحوه کاربرد سلاح‌های ساخت خود را آموزش می‌دادند، لذا پس از اتمام دوره، افراد برای ارائه تخصص خود، مجبور به استفاده از سلاح اسرائیلی هستند و این یعنی فروش تجهیزات بیشتر به یک کشور دیگر. یک عضو سابق موساد در این زمینه می‌نویسد:

از آنجا که این افراد با سلاح‌های اسرائیلی آموزش دیده‌اند در برگشت به کشورشان باید سلاح و مهارت اسرائیلی مورد استفاده قرار دهند.^۱

بسیار طبیعی است که حضور مستشاران اسرائیلی در کشوری، معادل فروش تجهیزات مختلف به کشور مزبور باشد. اسرائیل با اعزام کارشناسان خود به کشوری مثل ایران، امکانات تکنولوژیکی خود در زمینه‌های مختلف، خصوصاً در زمینه اطلاعاتی را نیز به ایران گسیل می‌داشت. این شیوه، نه تنها سود مادی بیشتری برای اسرائیل در پی داشت، بلکه هرچه بیشتر کشور را به رژیم غاصب صهیونی و تجهیزات اسرائیلی وابسته می‌کرد.

همچنین باید توجه داشت تجهیز نیروی اطلاعاتی - نظامی به امکانات تکنولوژیکی خاص یک کشور، به منزله وابستگی تام و تمام به کشور مزبور است. لذا برای از کاراندازی و ساقط کردن این نیرو، کافی است که خدمات پشتیبانی از امکانات ارسالی قطع شود.

به عبارت دیگر، اسرائیل در این راستا، نه تنها منفعت مادی کسب می‌کند، بلکه در شرایط خاص می‌تواند با قطع و یا کمتر کردن خدمات پشتیبانی و ارسال تجهیزات، کشور مورد نظر را تحت فشار قرار داده و به مطامع خاص خود دست یابد.

همکاری دوجانبه

(ساواک و سازمان اطلاعاتی اسرائیل)

پیشینه

اسرائیل به‌عنوان رژیم‌جعلی و غاصب، همیشه از خشم انقلابی و قیام برحق مردم مسلمان و مظلوم منطقه در هراس بود؛ لذا بیش از هرچیز، سران صهیونی در پی اتحاد و ایجاد ارتباط با سران کشورهای منطقه بودند. بنابراین، تقویت و اتخاذ راه کارهای جدید در سیاست خارجی از بدو غصب سرزمین‌های اشغالی، از اولویت خاصی برخوردار بود. پس از جنگ سوئز در سال ۱۳۳۵ (۱۹۵۶م)، ضرورت ایجاد ارتباط و گسترش آن با کشورهای منطقه، بیش از پیش از سوی رژیم صهیونیستی احساس شد. بدین ترتیب شکل و شیوه‌ای جدید برای ایجاد روابط با کشورهای غیرعرب منطقه خاورمیانه در امر سیاست خارجی اسرائیل مطرح و پایه‌ریزی شد:

در سالهای دشوار پس از جنگ آبراه سوئز، اسرائیل کوشید تا سیاست خارجی خود را بگونه‌ای تنظیم کند که ثمره پیروزی نظامی خود را بر مصر درو کند. سیاست مقامهای تل‌آویو آن بود که با ایجاد روابط با کشورهای غیرعرب حاشیه‌های خاورمیانه، که شدیداً نگران گسترش ناصریسم و کمونیسم بودند،^۱ اسرائیل را از انزوای منطقه‌ای به درآورند. ایسرها، رئیس موساد، سهم مهمی را در این استراتژی نوآورانه، یعنی توسعه و

---

۱. رسانه‌های گروهی و تبلیغی تحت سیطره صهیونیست‌ها، با تبلیغات حساب شده، با ترساندن کشورها از ناصریسم و کمونیسم، در سوق دادن نهانی سران کشورها و یا حداقل ایجاد پوشش و بهانه جهت برقراری روابط با رژیم غاصب زمینه‌های لازم را مهیا کرده و نقش غیرقابل انکاری در این زمینه داشته‌اند.

پیشبرد نقش اسرائیل در دیپلماسی نهانی داشت.^۱

از سویی، سران بسیاری از کشورهای منطقه، بنا به دلایل مختلفی، از ارتباط آشکار با اسرائیل در هراس و وحشت به سر می‌بردند. لذا پیش از هر چیز، نهانی و غیر آشکار بودن روابط - حداقل در قدم‌های اولیه - مدنظر سران کشورهای منطقه بود. براین اساس، بخش سازمان اطلاعات اسرائیل که عملیات نهانی را انجام می‌داد، در این زمینه نیز فعالیت خود را از سر گرفت و در کنار وزارت امور خارجه خود را مطرح کرد:

برای انجام این نقش، [توسعه و پیشبرد نقش اسرائیل در دیپلماسی نهانی و ایجاد ارتباط با کشورهای منطقه خاورمیانه] موساد در اوایل ۱۹۵۸ [۱۳۳۷] بخش روابط خارجی را پدید آورد. ریاست این بخش به عهده یعاکف [یعقوب] کاروز مرد توانمندی که از زمان انتقال از شین‌بت در سال ۱۹۵۴ [۱۳۳۳] در پاریس مستقر شده بود، واگذار شد. دیری نپایید که این بخش جزء بی‌همتایی از سازمان اطلاعات اسرائیل شده و موازی با کار سری وزارت خارجه در راستای ایجاد و حفظ روابط با کشورهای که نمی‌توانستند یا نمی‌خواستند روابط رسمی با اسرائیل برقرار کنند، به خدمت پرداخت.^۲

ایران، به‌عنوان «گوهر تابناک»^۳ در زمینه ارتباط با اسرائیل، مورد توجه خاص سران تل‌آویو بود. اگرچه رژیم شاهنشاهی در زمان نخست‌وزیری ساعد در سال ۱۳۲۸، رژیم غاصب را به شکل دوفاکتو مورد شناسایی قرار داده بود؛^۴ ولی هراس محمدرضا نسبت به عکس‌العمل مردم مسلمان ایران بویژه روحانیت و هماهنگی این دو طیف در اعتراض به موضوع مزبور، موجب گردید که این ارتباط به شکل مخفیانه و نیمه‌آشکار، تعقیب و پی‌ریزی شود. به این علت، نقش سازمان اطلاعات و امنیت کشور و سازمان اطلاعاتی اسرائیل و روابط آنها در این زمینه پررنگ‌تر از روابط دیگر نهادها و

۱. جنگ‌های نهانی اسرائیل؛ ص ۲۳۲-۲۳۱.

۲. همان؛ صص ۲۳۲.

۳. همان.

۴. در اردیبهشت ۱۳۲۸ [۲۴ اردیبهشت ۱۳۲۷ درست است] دولت اسرائیل اعلام موجودیت کرد و ۸ ماه بعد، علیرغم جو شدید ضدصهیونیستی در مسلمانان منطقه و ایران، دولت ساعد با دریافت ۴۰۰۰۰۰ دلار رشوه به‌طور دوفاکتو آن را به رسمیت شناخت. (به نقل از: ظهور و سقوط سلطنت پهلوی، ج ۲؛ ص ۱۲۸). همچنین رجوع کنید به: سیاست خارجی ایران در دوران پهلوی؛ تألیف عبدالرضا هوشنگ مهدوی؛ نشر پیکان؛ چاپ چهارم: ۱۳۷۷.

ارگان‌های دولتی بوده و نقش اساسی در این حیظه را ایفا و اجرا کردند. ساواک از بدو تأسیس توسط آمریکایی‌ها، ارتباط نزدیکی با اسرائیل داشت و حتی در سال‌های اولیه تأسیس و قبل از حضور همه جانبه اسرائیل در شئون مختلف ساواک، دیدارهایی بین سران دو رژیم صورت گرفته بود. بختیار به عنوان نخستین رئیس ساواک، با سران اسرائیلی ملاقات و دیدارهایی به عمل آورد:

در سپتامبر ۱۹۵۷ [۱۳۳۶] تیمسار تیمور بختیار، نخستین رئیس سازمان اطلاعاتی تازه تشکیل یافته ساواک (سازمان اطلاعات و امنیت کشور) در پاریس با کاروز،^۱ که در مقام «رایزن سیاسی» در سفارت اسرائیل خدمت می‌کرد، دیدار به عمل آورد.^۲

این دیدار که بدون آگاهی محمدرضا نمی‌توانست صورت بگیرد؛ جایگاه ویژه‌ای در نظر سران اسرائیلی داشت که از آن به عنوان «گشایشی حیاتی» یاد شده است: این گشایشی حیاتی در این زمینه بود. کاروز بعدها گفت: «ایسر [هارل، رئیس موساد] موضوع را مستقیماً نزد گلدا [مایر، وزیر خارجه]^۳ برد. این نخستین باری بود که یک کشور مسلمان به ما اظهار علاقه می‌کرد.^۴

رئیس دو سازمان اطلاعات و امنیت ایران، یعنی تیمور بختیار و ایسر هارل رئیس موساد با یکدیگر روابط دوستانه شخصی بسیار خوبی برقرار کرده بودند.^۵ چندی پس از دیدار بختیار و کاروز، جلساتی به منظور هماهنگی بین دو سرویس اطلاعاتی ایران و اسرائیل با شرکت مقامات رده بالای دو سازمان برگزار گردید. در سال ۱۳۳۹، جلسه‌ای با شرکت رئیس ساواک، رئیس موساد و دیگر مقام‌های مطرح دو سازمان تشکیل گردید. در گزارش ساواک در این زمینه آمده است:

طبق تصمیمات متخذه قبلی روز دوشنبه ۲۴ مرداد جلسه کمیته هم‌آهنگی

۱. کسی که ریاست بخش روابط خارجی موساد در بدو تأسیس را عهده‌دار بود.

۲. جنگ‌های نهانی اسرائیل؛ ص ۲۳۲.

۳. توضیح از مترجم کتاب است.

۴. جنگ‌های نهانی اسرائیل؛ صص ۲۳۳-۲۳۲.

۵. همان؛ ص ۲۳۳. تیمور بختیار تا زمان برکناری، ارتباط خود با اسرائیل و سیا را ادامه داد.

رؤسای سازمانهای اطلاعات ایران و اسرائیل با حضور سپهبد بختیار- آقاییان هارل- کاروز- سرتیپ پاکروان- سرتیپ علوی کیا منعقد شد. آقای هارل اظهارات زیر را نمود:

با توجه بوضع حساس دو کشور و شرایط بحرانی جهان چنانچه در سیاست عالی و در فعالیت بین‌المللی دو کشور هم‌آهنگی ایجاد شود و درباره هدفهای کلی که بین دو کشور میباشد تبادل نظر- مشورت و توافق بعمل آید بدون شک خواهیم توانست در صحنه بین‌المللی نقش مؤثری بازی کنیم و خطراتی که توجه ما میباشد رفع سازیم.

در اینجا آقای هارل تذکر داد که وضع جهان و خاورمیانه طوری است که پشتیبانی و حفظ منافع ایران از لحاظ اسرائیل جنبه حیاتی دارد و هر عملی که دولت اسرائیل بنفع ایران انجام میدهد در حقیقت قدمی است که به نفع خود اسرائیل برداشته شده است و بنابراین باید تصریح کرد که هرنوع کمک اسرائیل به ایران بدون توقع هیچگونه عمل متقابلی از طرف دولت شاهنشاهی است و ما اکنون اصراری درباره مبادله نمایندگان سیاسی بین دو کشور نداریم. البته دولت اسرائیل امیدوار است که در آتی این منظور عملی بشود ولی موضوع مزبور فعلاً مطرح نیست.

۱- هدفهای کلی:

آقای هارل متذکر شد که هدفهای کلی کار در مرحله حاضر عبارت است از:

- جلوگیری از هرگونه افزایش قدرت ناصر
- دفع حمله تبلیغاتی که جمال عبدالناصر با تشریک مساعی روسها علیه ایران آغاز کرده است. در اینخصوص اقدام عمومی در فاش کردن ماهیت حقیقی عبدالناصر و سیاست او لازم است.
- تقویت ایران از نقطه نظر سیاسی و اقتصادی تا مبانی ثبات و پایداری ایران مستحکم‌تر شود.

دولت اسرائیل حاضر است که بتمام امکانات خود را بدون هیچگونه قید و شرط و با تمام قدرت و با رعایت تمام شرایطی که فعلاً باید دولت

ایران ملاحظه نماید در اختیار ایران بگذارد.

۲- نحوه همکاری:

همکاری میتواند در حیطه‌های زیر بطور مؤثری صورت گیرد:

- ۱- حیطه سیاسی
- ۲- حیطه تبلیغاتی
- ۳- حیطه اجتماعی

در حیطه سیاسی؛ چنانچه در کشورهای مهم دنیا بین نمایندگیهای سیاسی دو کشور طبق دستورات مرکز تبادل نظر و مشورت بعمل آید و برای حل مسائل جاری راه مشترکی آغاز شود زودتر و مؤثرتر بمنظور خود نائل خواهیم شد و شاید بعضی مسائل که به تنهایی قابل حل نبودند به آسانی راه حل پیدا کنند. نمایندگیهای دولت اسرائیل تمام تجربیات و معلومات خود را در اختیار نمایندگان ایران خواهند گذاشت. «لوبی»های موجود را بکار خواهیم برد و به نمایندگان ایرانی در اداره عمل «لوبی» راهنمایی خواهیم کرد. شرط موفقیت اینست که نمایندگیهای خارجی ایران که بطور کلی ضعیف میباشند بطور شایسته‌ای تقویت شوند و باید بطور قطع برای اینمنظور در سفارتخانه‌های مهم تعداد کارمندان ورزیده و شایسته افزایش یابد زیرا در وضع حاضر امکانات اغلب سفارتخانه‌ها بقدری محدود است که قادر به انجام وظایف محوله نمیباشند.

در حیطه تبلیغاتی؛ با در نظر گرفتن حمله تبلیغاتی بی سابقه‌ای که علیه ایران جریان دارد باید تمام وسایل را بکار برد تا از شدت این حمله کاسته شود. برای این منظور باید آشنایی کامل با محیط مطبوعاتی کشورهای مختلف داشت و با شخصیت‌های متنفذ این محافل تماس نزدیکی برقرار شود.

و در محیط هر کشور طبق مختصات روانی آن کشور عمل نمود تا به نتیجه برسیم- نمایندگان دولت اسرائیل در خارج در این خصوص معلومات خیلی وسیعی دارند که تماماً در اختیار نمایندگان ایرانی گذاشته خواهد شد. ضمناً برای افعال نفوذ در سایر رشته‌های تبلیغاتی مانند رادیو-

تلویزیون و غیره میتوان اقدامات مؤثرتری در نظر گرفت.

حیطه اجتماعی و روابط عمومی و اقتصادی؛ چنانچه با طرق عمل مناسب فعالیتهای دامنه‌داری برای برقراری تماس با شخصیت‌های مؤثر در طبقات مختلف انجام شود میتوان از خیلی امکانات که تابحال دست نخورده مانده‌اند استفاده نمود بعبارت دیگر باید سازمانهای روابط عمومی مجهز و منظمی (که تاکنون یا وجود نداشته و یا بنحو غلطی اداره میشده) تأسیس کرد. در اینمورد آقای هارل گفت که دولت اسرائیل از مؤسسات خصوصی موجود تجربه بدی دارد و به این نتیجه رسیده که آنها از مقتضیات و اوضاع حقیقی کشورهای ما بیش از حد بی‌اطلاع هستند و بالنتیجه نمیتوانند عمل مفیدی انجام دهند و با در نظر گرفتن این تجربه دولت اسرائیل تصمیم گرفت که عمل روابط عمومی را رأساً انجام دهد و تا بحال نتیجه رضایت‌بخشی حاصل شده است. اسرائیل نه فقط حاضر است دستگاه خود را در اختیار ایران بگذارد بلکه نمایندگیهای ایرانی را کمک خواهد کرد تا دستگاه مشابهی برپا کند. وقتی دستگاه مؤثری ایجاد شد بخودی خود خیلی از مسائل تبلیغاتی و اقتصادی راه‌حل مناسبی پیدا خواهد کرد.

۳- پیشنهادات برای اقدامات اولیه:

آقای هارل پیشنهاد نمود هرچه زودتر بین وزرای امور خارجه دو کشور ملاقاتی بعمل آید تا مسائل فوری همکاری و هم‌آهنگی مطرح گردد. چنانچه در آتیة نزدیکی چنین ملاقاتی میسر نباشد اجازه داده شود که وزیر امور خارجه اسرائیل نماینده تام‌الاختیاری نزد آقای آرام اعزام دارد تا مذاکرات لازم را بعمل آورند. سپس باید به نمایندگیهای سیاسی دو کشور در نقاط مهم دنیا دستورات لازم صادر شود و به این منظور پیشنهاد میشود گروه کار که از یکنفر ایرانی و یکنفر اسرائیلی مرکب خواهد بود تشکیل و به نقاط مورد نظر اعزام شوند تا در محل ترتیبات لازم همکاری دوجانبه را بدهند.

سپهبد بختیار در اینجا اظهار داشت پس از اینکه مطالب بالا

همکاری دوجانبه (ساواک و سازمان اطلاعاتی اسرائیل) / ۱۵۳

بشرفعرض رسید و مورد تصویب واقع شد ترتیب لازم برای همکاری دو کشور داده خواهد شد.

در قسمت دوم مذاکرات ترتیبات همکاری بین مأمورین دو سرویس مورد مطالعه واقع شد و عملیاتی که تا بحال انجام گرفته مرور شد و اصلاحات لازم برای پیشرفت کار مطرح گردید.

این جلسات با حضور مقامات دو سازمان، جهت برنامه ریزی انجام و شروع همکاری عملی ادامه یافت.

در گزارش ساواک از کمیته اطلاعاتی مشترک ایران و اسرائیل آمده است:

در تاریخ ۲۴-۲۵ و ۲۶ مرداد ۱۳۳۹ (مطابق با ۱۵-۱۶ و ۱۷ اوت ۱۹۶۰) کمیته اطلاعاتی مشترک ایران و اسرائیل مرکب از آقایان آلموگ-رابکین-بابایی بنمایندگی از طرف اسرائیل و انصاری-عظیم-کاوه-عالیخانی از طرف ایران تشکیل شد.

دستور کمیته بشرح زیر بود:

- ۱- فعالیت‌های علیه سوریه و مصر از لبنان.
- ۲- فعالیت‌های علیه سوریه و مصر از کشورهای بیطرف دیگر.
- ۳- استخدام مأمورین ویژه تحت پوششهای مختلف و آموزش آنها.
- ۴- تأمین وسایل ارتباطی برای مأمورین موجود و بهبود وضعیت ارتباطی آنها.

۵- شروع عملیات مخصوص.

۶- تهیه اسناد ایرانی برای مأمورین ویژه سرویس اسرائیل.

۷- کسب اخبار از منابعی که من غیر عمد اطلاعاتی را افشا میکنند

(منابع ناآگاه).

کمیته مشترک به اتفاق آراء تصمیم گرفت پیشنهادات زیر را برای

تصویب به رؤسای سرویسهای اطلاعاتی دو کشور تعلیم نماید.

۱- فعالیت‌های علیه سوریه و مصر از لبنان:

الف) سرویس ایران یکنفر با پوشش مناسب در سفارت ایران در

بیروت مستقر سازد. این شخص ممکنست [ممکن است] بوسیله سرویس

اسرائیل تعلیم داده شده و با محیط خدمتی خود آشنا گردد. از طرف سرویس اسرائیل وسایل ارتباط لازم در اختیار او گذارده خواهد شد.

ب) باید از وجود ایرانیهای مقیم لبنان- لبنانیها و سوریهای مخالف ناصر مقیم لبنان (که شناخته نشده‌اند) برای ایجاد شبکه اطلاعاتی بمنظور کسب اطلاع از سوره استفاده نمود. سرویس اسرائیل حاضر است فهرست تعدادی اشخاص نشان شده را در اختیار سرویس ایران گذارده و حتی المقدور راجع به تحقیق در اطراف نشان شده‌ها و استخدام اشخاص مناسب به سرویس ایران کمک نماید.

ج) تحقیق درباره نمایندگیهای مختلف لبنان که در سوره مستقر میباشند (از قبیل نمایندگی تجارتی- بانکی- بیمه- حمل و نقل و غیره) و بررسی درباره امکان استفاده اطلاعاتی از طریق این نمایندگیها.

۲- فعالیت علیه سوره و مصر از کشورهای بیطرف دیگر:
الف) بررسی امکان عملیاتی علیه مصر از طریق کشورهای لبی- سوادان- عربستان سعودی.

ب) بررسی امکان استفاده از سودانیهایی که در مصر کارمند ادارات دولتی هستند و به آنها از طرف دولت مصر بمنظور مستعفی کردن آنها فشار آورده میشود و بالنتیجه این اشخاص از دستگاه ناراضی هستند.

ج) در هر نقطه از جهان که دو کشور ایران و ج.م.ع نمایندگی سیاسی دارند مأمورین سرویس ایران اشخاص مناسبی را در بین کارمندان نمایندگی سیاسی ج.م.ع نشان کرده و بتدریج در مورد استخدام آنان مطالعه مینمایند سرویس اسرائیل در مورد استخدام این قبیل نشان شده‌ها کمک خواهد کرد.

۳- استخدام مأمور ویژه:

دو سرویس ایران و اسرائیل فعالیت مشترک فعلی خود را بمنظور استخدام و تربیت مأمور توسعه خواهند داد. سرویس اسرائیل حاضر است برای تعلیم مأمورین سرویس ایرانی (بطور نظری و عملی) در صورت لزوم بنقاط دیگر جهان نیز کارشناسانی بفرستد.

۴- وسایل ارتباط:

سرویس اسرائیل برای تکمیل وسایل ارتباط مأمورین سرویس ایران حاضر است هرگونه وسیله از قبیل بی‌سیم- مرکب نامریی- وسایل عکاسی- مخفی کردن پیام و غیره در اختیار سرویس ایران بگذارد و طرز بکار بردن آنها را نیز تعلیم دهد. سرویس ایران صورت نیازمندیهای خود را تهیه و بسرویس اسرائیل خواهد داد.

۵- شروع عملیات مخصوص:

عملیات مخصوص دو سرویس باید با توجه به دو اصل صورت گیرد: (یکم)- بررسی فعالیت‌های اطلاعاتی و تخریبی ناصر در خاورمیانه و مقابله با آنها. [در اینمورد لازم است نحوه نفوذ در سازمان اطلاعاتی مصر و سوریه]، [روش رسوخ در میان عوامل ناصر و پایگاههای وی در خاورمیانه و کشورهای دوست دیگر مورد مطالعه قرار گیرد.

(دوم)- نقطه ضعف ناصر در سوریه است. بنابراین باید نهایت کوشش را برای کسب اطلاع از وضع سوریه بکار برد و درباره شرایط فعلی محافل و طبقات مختلف این کشور دقیقاً تحقیق کرد و با توجه بآنها برای وارد آوردن ضربه مهلک به ناصر در سوریه از وضعیت مناسب استفاده نمود. با توجه بنکات فوق توصیه‌های زیر میشود:

الف) اقدام به عملیات ویژه مشترک در کشورهای عرب با توجه به امکانات ارتباطی ایران (استفاده از محافل اقتصادی سوریه که از ناصر بیزار هستند و همچنین بررسی امکان بکار بردن اعضای حزب منحلہ بعث). هدف این عملیات کشف فعالیت محافل مصری و طرفدار مصری و پیدا نمودن طرق مقابله با آنها است.

ب) بررسی روابط فعلی ایران و سوریه پس از قطع روابط سیاسی با ج.م.ع در اینمورد باید امکان استفاده از تجار سوری مقیم ایران- پرواز هواپیماهای ایرانی از فراز سوریه و رفت و آمد کشتیهای ایرانی را در بنادر ج.م.ع مورد نظر قرار داد.

ج) کسب اطلاع از مدارکی که احتمالاً در سفارت ج.م.ع در ایران

موجود است.

۶- تهیه اسناد برای مأمورین ویژه

سرویس ایرانی حاضر است مدارک هویت لازم (شناسنامه و گذرنامه) جهت مأمورین اسرائیلی که بصورت یکنفر ایرانی به کشور عربی اعزام میشوند تهیه نماید.

۷- تحقیق از منابع ناآگاه

باید بمأمورین اطلاعاتی دو سرویس اهمیت استفاده از منابع ناآگاه توضیح و تعلیمات کافی داده شود. منابع ناآگاه در صورتیکه بنحو زیرکانه و صحیحی مورد استفاده قرار گیرند یکی از مفیدترین و سرشارترین منابع اطلاعاتی میباشند. دو سرویس باید مرتباً فهرستی از مطالبی که میتواند درباره آنها اطلاعاتی از منابع ناآگاه تهیه کرد در اختیار مأمورین خود بگذارند.

– بمنظور تسهیل امکان اجرای برنامه فوق سرویس ایرانی یک مأمور برای ارتباط با سرویس اسرائیل معرفی خواهد کرد.

– بمنظور بررسی نتیجه فعالیتهای محوله در مورد پیشنهادات بالا و تشخیص معایب و نواقص و طرق مرتفع ساختن آنها کمیته اطلاعاتی مشترک دو سرویس سه ماه دیگر از این تاریخ در اسرائیل تشکیل جلسه خواهد داد.

اگرچه کم و بیش، همکاری بین دو سازمان اطلاعاتی ایران و اسرائیل ادامه داشت؛ ولی پس از حضور استادان و کارشناسان اسرائیلی در ساواک به منظور آموزش نیروهای اطلاعاتی ایران، این روابط از گسترش چشمگیری در سطوح مختلف برخوردار گردید. آنچنان که در بخش آموزش ذکر شد، در سال ۱۳۴۰ پس از حضور فردوست در ساواک و توسل وی به اسرائیل؛ زمینه مساعدتری جهت همکاری پدید آمد. در این میان، نقش نصیری که در سال ۱۳۴۳ به ریاست ساواک رسید نیز قابل توجه است. اسرائیل، پس از سپری شدن حدود ۵ سال از آموزش ساواک، زمینه را به منظور استفاده از نیروهای امنیتی ایران، مناسب دیده و در صدد برآمد تا از محصول خود به نحو بهتری استفاده کند.

طرح کریستال (بلور)

در اوایل سال ۱۳۴۵؛ یعنی پس از گذشت حدود ۵ سال از آموزش ساواک توسط اسرائیل و در دومین سال حضور نصیری در ساواک،^۱ اسرائیلی‌ها به منظور استفاده هرچه بیشتر از «سازمان اطلاعات و امنیت کشور»، پیشنهاد ارتباط و همکاری بین دو سازمان را مطرح کردند. براساس پیشنهاد اسرائیل، همکاری در زمینه استخدام جاسوس و اعزام به کشورهای هدف مدنظر بود. به طور مشخص، «همکاری مشترک بین ادارات کل هشتم و دوم»^۲ ساواک و اسرائیل «به منظور استخدام منابع در تهران و اعزام آنان به کشورهای هدف» مدنظر بوده است.

سران دو سازمان، طی جلساتی که برگزار شد، درباره مقدمات این همکاری مذاکره به عمل آوردند. در این جلسات توافق شد با توجه به امکانات ساواک و حضور اعراب-خصوصاً عراقی‌ها- در تهران، تسهیلاتی به منظور برقراری ارتباط، استخدام و سپس اعزام آنان به کشورهای هدف فراهم شود. متن خلاصه گزارش جلسات فوق که توسط اسرائیل تهیه و از سوی ساواک ترجمه شد، به خوبی گویا و روشن‌گر است. توجه شود که این گزارش فقط چند ماه قبل از جنگ ژوئن ۱۹۶۷ [۱۳۴۶ق] تهیه شده و نشان دهنده تهیه مقدمات آن است.

---

۱. نصیری در سال ۱۳۴۳ به ریاست ساواک منصوب شد.

۲. اداره کل دوم ساواک، جمع‌آوری اطلاعات در خارج از کشور را به عهده داشت و اداره کل هشتم ساواک، وظیفه‌اش کنترل اتباع خارجی و سفارت‌خانه‌ها در ایران بود.

در ابتدای سند مذکور، اسامی رمز، این گونه معرفی شده است:

CEVIZ = تهران

۱ = عراق

زیتون = اسرائیل

کلنل = سرهنگ کارون

و اما متن سند:

درباره: عملیات اطلاعات مثبت که از شهر «سویز» [تهران] هدایت
میگردد
مقدمه

۱- این گزارش خلاصه مذاکرات قبل در مورد موضوع بالا و ادامه
تصمیمات دو رئیس سرویس در شهر زیتون [اسرائیل] در ژانویه
۱۹۶۶ [۱۳۴۵] میباشد.

۲- هدف از پیشنهاداتی که در این گزارش قید میگردد استخدام منابع
جدید و باارزش در شهر سویز است که بتوانند اطلاعاتی درباره مقاصد
مقامات عالیرتبه نظامی و سویل دشمن بدهند و باین ترتیب نیازمندیهای
اطلاعاتی تعیین کنندگان خط مشی سیاسی و مشتریان اطلاعاتی را برآورده
کنند.

امکانات موجود در شهر سویز

۳- تعداد قابل توجهی از اتباع ا [عراق] در شهر سویز زندگی میکنند. از
سایر کشورهای هدف نیز افرادی برای مقاصد مختلفی به سویز میآیند.
این موضوع میتواند وسیله‌ای برای استخدام منابع باارزش جدید بوده و
اطلاعاتی در مورد کشورهای هدف تهیه کند.

مأموریت

۴- برای اینکه بتوان از امکانات بالا حداکثر استفاده را نمود باید یک
برنامه عملیاتی کافی را مورد مداخله قرار داد و بمرحله‌ی اجراء گذاشت.
۵- برای اینکه این مأموریت بمرحله اجراء گذاشته شود پیشنهاد
میگردد یک هیئت اجرایی از افراد زیر تشکیل شود:

الف) نماینده‌های از اداره دوم

ب) نماینده‌های از اداره هشتم

ج) نماینده ما سرهنگ د-ک

۶- ادارات دوم و هشتم خواهند توانست اطلاعات عملیاتی باارزشی را که دارند در اختیار هیئت اجرایی قرار دهند.

۷- این هیئت که در آن ادارات مربوط به عملیات شرکت دارند واحدهای مربوطه خود را تقویت میکنند تا مطالب اطلاعاتی مورد لزوم را در مورد کاندیدا تهیه نمایند و سپس در مورد طرز عملی که باید انجام گیرد تصمیم خواهند گرفت.

۸- ما حاضر هستیم که یک افسر عملیاتی در اختیار هیئت اجرایی بگذاریم که سوژه را نشان کرده اطلاعات عملیاتی در مورد او جمع‌آوری کنند. این افسر عملیات، طبق دستوراتی که هیئت اجرایی باو میدهد رفتار خواهد کرد.

۹- در این مورد عقاید شخصی مدیرکل اداره هشتم شایان کمال توجه است.

۱۰- البته تأکید میشود که در ابتدا عملیات این سنگر قدری کند است و تخمین زده میشود که در طی سال اول عملیات نباید بیش از سه یا پنج مأمور استخدام گردد که این مأمورین باید از مأمورین سطح بالا باشند که بتوانند جواب‌گوی نیازمندیهای بخصوص ما گردند.

بودجه

۱۱- موضوع مالی در اداره ما مورد بحث قرار گرفته و سرویس ما حاضر است هزینه‌های عملیاتی را در این مورد مرتفع سازد.^۱

نتیجه

۱۲- برای هرگونه توضیح دیگری که بخواهید ما در اختیار شما هستیم و پیشنهاد میکنیم این هیئت اجرایی هرچه زودتر تشکیل گردد.

---

۱. اسرائیل در ابتدا به قصد تطمیع، چنین پیشنهادی را مطرح کرد. حال آن که در متن قرارداد، به شکلی دیگر عمل شد و در حین اجرا نیز عمده هزینه‌ها از سوی ایران تأمین گردید!

اداره کل دوم ساواک در این زمینه، گزارشی تهیه و ارسال می‌کند. در این گزارش که صرفاً از دیدگاه حرفه‌ای تهیه شده است، اشکالات عدیده‌ای از نظر امنیتی و اطلاعاتی برشمرده می‌شود که مهمترین آن اشاره به سوءاستفاده از نیروهای امنیتی ایران در راستای بهره‌برداری و نیل به اغراض خاص از سوی اسرائیل است:

در اجرای پی‌نوشت تیمسار ریاست سازمان اطلاعات خارجی در گزارش واصله از دوستان زیتون ضمن تقدیم دو برگه ترجمه و عین گزارش مذکور نتیجه بررسیهای معموله در این زمینه را بعرض میرساند:

۱- بطور کلی منابعی که در بند ۳ گزارش پیوست ذکر شده و از وجود آنان در شهر CEVIZ میتوان استفاده نمود بشرح ذیل میباشد.

الف) اتباع کشور شاهنشاهی که قبلاً تابعیت یکی از کشورهای عربی را داشته و ترک تابعیت نموده ولی اینک اقوام و نزدیکانی در آن کشور دارند.
ب) افرادی که تبعه کشور شاهنشاهی بوده ولی دارای بستگانی در کشورهای هدف مورد بحث بوده و بععلل مختلف بکشورهای مذکور مسافرت مینمایند.

ج) اتباع کشورهای هدف که بمناسبتی به کشور شاهنشاهی وارد میشوند (مانند مأمورین رسمی، بازدیدها و مسافرتها رسمی، زیارت و غیره)

۲- اجرای طرح پیشنهادی دوستان زیتون اشکالات عدیده‌ای در موارد زیر ایجاد مینماید که موجب رکود فعالیت‌های فعلی دستگاه نیز خواهد شد.
الف) وظائف ادارات کل سوم و هشتم و دوم^۱ تداخل نموده و در نتیجه موجبات شناخته شدن عواملی را که در ادارات مذکور با توجه بطرح پیشنهادی دوستان زیتون معرفی مینمایند فراهم میگردد.

ب) برای انجام طرح مذکور کادر ورزیده کافی برای هر سه اداره کل مخصوصاً اداره کل دوم مورد نیاز است که با توجه به کثرت کار و قلت کارمند، درگیری جهت اجرای این طرح برای اداره کل دوم مقدور نیست.

۱. اداره کل سوم ساواک مسئولیت امنیت داخلی کشور را به عهده داشت. ادارات کل دوم و هشتم، گردآوری اطلاعات خارجی؛ و کنترل اتباع خارجی و سفارت‌خانه‌ها را انجام می‌دادند.

ج) در نتیجه دخالت و تماس دوستان زیتون با عوامل عملیاتی ساواک که مسئول اجرای موارد مختلف طرح هستند نفوذ آنان در دستگاه زیادتر شده و این امر مغایر با اصول حفاظت است.

د) در اثر کنترلی که مقامات ضدجاسوسی از سفارتخانه‌ها و سایر ادارات و قسمت‌های خارجیان بعمل میاورند افراد مورد نظر در طرح که برابر دستور و تعلیمات داده شده بایستی باین اماکن آمد و رفت نمایند مورد سوءظن قرار گرفته و در نتیجه اداره کل دوم برای حفظ منابع اجباراً بایستی با دادن هویت و مشخصات عوامل مربوطه اقرار بهمکاری با منبع بنماید که این امر باعث شناخته شدن مأمورین شده و در نتیجه مغایر با حیطه‌بندی حفاظتی است.

ه) با امکانات وسیعی که دوستان زیتون از نظر رهبران عملیات ورزیده و کادر تعلیم یافته و بودجه کافی و سایر موارد در اختیار دارند این امکان نیز وجود دارد که پس از ورود عوامل و مأمورین استخدام شده بکشور هدف دوستان زیتون مأمور مورد نظر را در اختیار گرفته و بدون همکاری با ساواک از او استفاده نمایند. خصوصاً در کشورهایی که همجوار کشور زیتون بوده و عوامل دیگر ساواک هم در اینمورد قادر بکنترل عملیات آنان نمیشد.

و) بنظر میرسد دوستان زیتون بدینوسیله از کشور شاهنشاهی بعنوان پایگاه استفاده خواهند نمود خصوصاً اینکه کشور پایگاه کشوریست که از طریق آن و بدون جلب توجه مقامات امنیتی آن کشور عملیات پنهانی و جمع‌آوری خبر از کشور هدف بعمل می‌آید درحالیکه دوستان زیتون علاوه براینکه میخواهند از کشور شاهنشاهی بعنوان کشور پایگاه استفاده نموده از پشتیبانی ساواک در اجرای طرح پیشنهادی خویش نیز بهره‌مند شده و در مواقع خطر نیز که مأمورین و عوامل مربوطه در کشور هدف گرفتار شوند کشور شاهنشاهی مسئول شناخته‌شده و نامی از کشور زیتون برده نخواهد شد
اداره کل دوم^۱

اگرچه همکاری مزبور، هیچ نفعی برای ملت و کشور ایران در پی نداشت و این موضوع از نظر ساواک و مقامات رژیم شاهنشاهی نیز پوشیده نبود، اما اسرائیلی‌ها در برقراری و گسترش آن از هیچ ترفند و تلاشی فروگذار نکردند. در «یادداشت اداری» مورخ «۴۵/۳/۱۷» ساواک با اشاره به پیگیری اسرائیل و گزارش اداره کل دوم آمده است:

همانطور که استحضار دارند کنفرانس سه‌جانبه در تهران تشکیل گردیده و احتمال دارد دوستان زیتون در مورد پیشنهادهایی که قبلاً برای شروع همکاری مشترک بین ادارات کل هشتم و دوم و دوستان بمنظور استخدام منابع در تهران و اعزام آنان به کشورهای هدف نموده‌اند تقاضای ادامه مذاکرات برای اخذ نتیجه را بنمایند. علیهذا گزارش پیوست تقدیم و ضمناً بعرض میرساند که غیر از موارد مندرج در گزارش مزبور از نظر عملیاتی مطلبی برای طرح در کنفرانس فوق‌الذکر در این اداره کل وجود ندارد. ولی نه تنها به گزارش ارسالی از اداره کل دوم، توجه چندانی نشد، بلکه خواسته شد تا اداره کل دوم با اداره کل هشتم مذاکره و با هماهنگی نظرات مشترک در مذاکره با اسرائیل شرکت کند.

در ذیل «یادداشت اداری» مذکور آمده است:

آیا گزارش تهیه شده با نظر اداره کل هشتم هم هست؟ در غیر این صورت موارد مندرج در گزارش را با مدیریت کل آن اداره نیز مورد بررسی قرار داده در صورت لزوم گزارشی که متضمن نظرات هر دو اداره باشد تسلیم گردد زیرا همانطور که اشاره کرده‌اید در کمیسیونی که مسلماً برای این امر تشکیل خواهد شد هر دو اداره کل باید با نظر واحد با دوستان زیتون مذاکره نمایند.

ادارات کل دوم و هشتم ساواک، در بررسی‌های اولیه خود به این نتیجه رسیدند که همکاری مشترک، مشکلات بسیاری برای ایران در پی دارد و لذا عدم امکان اجرای نظرات و خواسته‌های سرویس اطلاعاتی اسرائیل را به اطلاع رساندند. اما اسرائیل در این قبیل موارد از دو شیوه تظلم و اعمال فشار استفاده می‌کند.

نیروهای اطلاعاتی اسرائیل به طرق مختلف از قبیل پرداخت وجه، قول مساعد

جهت همکاری، ارسال تجهیزات، سپردن مسئولیت جدید، بیان سودها و منافع نظامی و اقتصادی و... می‌کوشند تا دیگران را تطمیع و به همکاری با خود وادار کنند.

آنها با توجه به شرایط منطقه و حساسیت حاکم در روابط بین ایران و عراق، به‌عنوان دو کشور همجوار، چنین القا کردند که ایران نیازمند به آن است که جاسوسانی به داخل عراق اعزام کند. لذا چه بهتر آنکه عراقی‌های مقیم ایران را که کم نیستند، مورد ارزیابی قرار داده و نیروهای مستعد را انتخاب و با آموزش لازم به عراق اعزام کنند.^۱ این ترفند آمیخته با تطمیع، حتی تا سال‌های بعد و براساس ضرورت و به‌منظور ادامه همکاری مشترک در زمینه استخدام جاسوس از سوی سازمان اطلاعاتی اسرائیل استفاده می‌شد که نتایج مثبتی نیز برای آنان به همراه داشت.

در سال ۱۳۵۲ و سال‌ها پس از شروع همکاری دو سرویس اطلاعاتی ایران و اسرائیل در قالب طرح کریستال، نامه‌ای از نماینده اسرائیل در تهران به ساواک ارسال شد که به مقوله فوق اختصاص دارد:

۱۱ اوریل ۱۹۷۳ [۱۳۵۲] به: مدیر کل اداره دوم

بازگشت: ۱۵۹ از: بهار [نماینده اسرائیل در تهران]

موضوع: نشان کردن و استخدام یک مأمور

۱- منافع مشترک ما ایجاب میکند که ما یک مأمور در سطح عالی در کشور عراق داشته باشیم.

۲- ما فکر میکنیم که با وجود تمام مساعی که از طرف هر دو سرویس در کشورهای پایگاه مختلف مبذول داشته‌ایم و همچنین در اینجا نیز کوششهایی در مسیر استخدام یک مأمور عرب با دسترسی خوب در عراق بعمل بیاوریم.

۳- این مأمور را ما با پوشش مناسب بمنظور نشان کردن و در صورت امکان استخدام یک عراقی در سطح بالا بعنوان مأمور بعراق می‌فرستیم.

۴- ما میتوانیم در اجرای این هدف در چهارچوب طرح کریستال

همکاری نمائیم.

۱. البته اسرائیل با رندی، همکاری مشترک را به سمت و سوی دیگر و استخدام نیروهای مطلوب خود سوق داد که در صفحات آینده به گوشه‌ای از آنها به شکلی کاملتر و مستند، اشاره می‌شود.

۵- چنانچه با اصول پیشنهادی مندرج در این یادداشت موافق باشید و تمایل داشته باشید که در پیشبرد این طرح همکاری شود پیشنهاد میگردد که یک جلسه‌ای با شرکت شما (اداره کل دوم) و اداره کل هشتم و ما تشکیل شود. در این جلسه ما میتوانیم رئوس عملیات مورد نظر را در این طرح ترسیم نمائیم.

۶- با توجه به اینکه من در ۲۱ آوریل (اول اردیبهشت) قصد دارم بوطنم بروم خواهشمند است تاریخی را قبل از عزیمت بکشور خودم برای تشکیل این کمیسیون تعیین نمائید تا من بتوانم در مورد تصمیمات متخذه در کشورم با سرویس متبوعه‌ام مذاکره نمایم. گیرنده اداره کل هشتم.

از سوی دیگر، اسرائیل علاوه بر تطمیع، با استفاده از نفوذ و قدرت خود، اقدام کرده که در نهایت بدون توجه به نظرات ادارات کل سوم، دستوری صادر شد که: پیشنهادات آنان [اسرائیل] با نظر مثبت ارزیابی شود.

این نکته به خوبی گویای هدایت امور از مقامی بالاتر و عدم وجود تصمیم‌گیری در ساواک است. پیرو دستور فوق، جلسات متعددی با حضور نمایندگان ساواک و اسرائیل در رده‌های مختلف در باشگاه ساواک برگزار شد.

در روز ۴۵/۳/۱۹، ابتدا جلسه‌ای با حضور مدیران کل ساواک و نمایندگان اسرائیل تشکیل شد و توافقاتی به عمل آمد.

گزارش ساواک از این جلسه خواندنی است:

موضوع: متن مذاکرات بین نمایندگان دوستان زیتون و ساواک

تاریخ: ۴۵/۳/۱۹ از ساعت ۷:۵۵ الی ۹:۵

محل مذاکرات: تهران. باشگاه ساواک

شرکت‌کنندگان

۱- مدیریت کل اداره هشتم	آقای هاشمی
۲- مدیریت کل اداره دوم	آقای نگهبانی
۳- رئیس اداره برونمرزی اداره کل دوم	آقای فرازبان
۴- کارمند اداره کل هشتم	آقای وحدانی (مسئول ترجمه مذاکرات آقای هاشمی)

نمایندگان دوستان زیتون

- ۱- سرکار سرهنگ وردی
رئیس اداره جمع‌آوری
سازمان اطلاعات خارجی
- ۲- آقای یاگیل
نماینده دوستان زیتون در
مرکز
- ۳- سرکار سرهنگ کارون
نماینده دوستان زیتون در
مرکز

آقای هاشمی

من تصور میکنم منظور از تشکیل جلسه اینستکه در اینجا جمع شویم و منابعی برای اعزام به خارج از کشور استخدام کنیم و مشترکاً بهره‌برداری کنیم.

ما براساس مسئله موافقت داریم و برای بررسی در جزئیات آماده مذاکره هستیم. شرائطی که برای استخدام است اینستکه:

- ۱- ایرانی نباشند.
- ۲- تبعه کشورهای هدف باشند.

آقای وردی

موافقت هست.

آقای هاشمی

با تشکیل کمیته یا سازمان اجرائی مرکب از نمایندگان اداره دوم و هشتم و دوستان موافقت داریم. توصیه میکنیم که ماده بماده در مورد پیشنهاداتی که دادید بررسی بشود.

آقای وردی

بهتر است.

آقای نگهبانی

مدارکی که برای ما اخیراً دادید مورد بررسی قرار میدهیم.

آقای وردی

اگر من درست درک کرده باشم آقای هاشمی گفتند با اساس مسئله

موافق هستیم ولی براساس شرائطی که یکی از آنها تبعه ایران نباید استخدام در این کمیته شود و منابع از کشورهای هدف استخدام شوند نه از کشور دیگر.

آقای هاشمی

مطلب سوم اینکه در مورد کارمندان سیاسی و غیرسیاسی و محلی تبعه کشورهای هدف است که فقط اداره هشتم کار میکند و فقط اداره هشتم اگر اطلاعاتی مورد نیاز باشد در اختیار کمیته بطور کلی بگذارد و اصولاً کمیته روی این مطلب کار نخواهد کرد.

آقای وردی

یک مطلب در اینمورد هست شما سفارتخانه‌های هدف را گفتید ولی ممکن است شما یک شرکت هواپیمایی عربی نیز مورد استفاده قرار گیرد^۱ آیا آنهم جزو این امر هست یا خیر؟

آقای هاشمی

بنظرم اشکالی ندارد و بنظر کمیته این مطلب بررسی میشود و اگر نظرداد اقدام میشود با تشکیل کمیته سه نفری مرکب از نمایندگان ادارات کل هشتم و دوم و زیتون موافق هستیم. ماده ۶ در مورد اطلاعات عملیاتی که متکی بر نشان کردن استخدام منابع باشد موافق هستیم که مفید برای استخدام منابع باشد.

آقای وردی

آنچه در این پیشنهادها گفته شده و توسط آقای سرهنگ کارون بانشاء درآمده یک پیشنهاد است و شاید از نظر لغت و انشاء زیاد گویا نباشد در هر صورت با اساس موضوعی که گفتید درباره ماده ۶ موافق هستیم.

آقای هاشمی

شرکت نمایندگان دیگری از ادارات کل عملیاتی ساواک ضرورت ندارد در این جا دو نفر از نمایندگان ساواک هستند اگر لازم بود اطلاعات از آنها

۱. به منظور رعایت امانت، جملات بدون ویراستاری و عیناً نقل شده‌اند؛ لذا کاستی‌های ادبی از خود گزارش است.

گرفته شود میروند و میگیرند.

آقای وردی

بسیار خوب.

آقای هاشمی

در مورد اعزام نشان کننده و نماینده بخصوص از زیتون اداره کل هشتم
تقبل میکند که هر نوع اطلاعاتی بخواهد بدهیم و بنابراین اعزام نماینده
بخصوص ضرورت ندارد بویژه که آقای کارون در اینجا است و ما یکسال
این کار را عمل میکنیم و نتیجه را می بینیم اگر لازم بود در مورد پیشنهاد
شما مبنی بر اعزام نماینده بخصوص برای این کار بررسی میشود.

آقای وردی

موافقت داریم.

آقای کارون

اگر لازم بود چطور؟

آقای هاشمی

ببینیم در شروع کار به چه احتیاج داریم.

آقای وردی

بطوریکه قبلاً گفتیم آنچه در این پیشنهادها نوشته شد که بشما دادیم
فقط یک ایده و تصویر کلی عملیات بوده و نظرات کلی سرهنگ کارون بوده
و قابل تغییر است.

آقای هاشمی

ماده نهم که نظرات مرا خواسته بود بشرح بالا بشما گفتم وقتی کمیته
شروع بکار کرد رهبری میکنم و اگر مواردی پیش آمد اقدام و بررسی
میشود.

آقای وردی

قبول میکنم.

آقای هاشمی

با ماده ده موافق هستم و تعداد مأمور را نمیشود محدود کرد ولی طبعاً

در سال اول [اول] مشکلاتی وجود دارد در هر صورت اقدام میکنیم و اگر شد بیشتر استخدام میکنیم.

آقای وردی

بنظر من سه یا ۵ برای سال اول کار جهت استخدام جزو نظراتی که ما دادیم و البته این امر کاری نیست که کنترات شود که چند نفر باشد در هر صورت باید بررسی و شروع کرد و دید چه میشود.

آقای هاشمی

اساساً نباید متکی باشد که فقط از عراقیهای مقیم ایران استفاده شود شاید اینجا بستگانی داشته باشند که از نظر دسترسی آنها به هدف این کار انجام بشود.

آقای وردی

موافقت دارد.

آقای هاشمی

در مورد کشورهای هدف بعداً صحبت میکنیم.

آقای وردی

خوب است.

آقای هاشمی

در مورد مسائل مالی بهتر است یک صندوق مشترک داشته باشیم معذالک این امر با نظر روسای سرویس باید بررسی و نظر قطعی داده شود و این امر فقط یک پیشنهادی [پیشنهاد] است.

آقای وردی

فقط این مطلب را باید روساء تصویب کنند یا همه مواردی که گفته شد.

آقای نگهبانی

طبعاً همه موارد ولی اینمورد بخصوص باید با نظر روسای دو سرویس باشد.

آقای هاشمی

هر نوع کمک‌های فنی که شما در اینمورد بکنید کاملاً مؤثر است. در مورد کشورهای هدف و طرح جمع‌آوری جناب سرهنگ نگهبانی مذاکره خواهد کرد.

آقای نگهبانی

من تصور میکنم مشخصات کلیه عملیات باید روشن شود و بدو کشورهای هدف معلوم گردد و برای سال اول یک یا دو کشور هدف مشخص شود و بدون شک باید یک طرح جمع‌آوری مشترک تهیه و ارائه و تصویب بشود که نیازمندیهای دو طرف را تعیین کنند و براساس این منابع را استخدام بکنیم که کاملاً مشخص باشند. در هر صورت اگر روسای سرویس موافقت نمایند. یک سو کمیته تشکیل شود و وظایف و روش کلی را میبویسد و پس از تصویب بمورد اجرا بگذارند.

آقای وردی

بسیار خوب است.

آقای هاشمی

اگر شما نظری دارید بگوئید.

آقای وردی

فقط چند مطلب:

اول هدف بنظر میرسد که براساس تصمیمات روسای دو سرویس و مذاکرات معمولی در کنفرانس سه‌جانبه بخصوص تیمسار نصیری دو مطلب مورد علاقه ایشان باشد.

۱- نظر تیمسار سرلشکر معتضد داشتن اطلاعات عالی سیاسی و استخدام منابع سیاسی در رده‌های عالی‌تر و ایشان گفتند که منابعی مثل ۹۵ اداره کل دوم باید بیشتر داشته باشیم که بنفع دو سرویس است و ما با این ترتیب نظرات حریف را خوب میفهمیم زیرا پس از نظرات سیاسی اقدامات بخصوصی در مورد مسائل نظامی و غیره میشود در رده سیاسی باید در وزارت امور خارجه- وزارت دفاع- سازمان امنیت و غیره نفوذ کرد.

۲- مسئله خلیج فارس بخصوص عدن که انگلیس‌ها آنجا را ترک

میگویند و این وظیفه مشترک ما است که این مناطق غنی و وسیعی را که انگلیس ترک میگوید کنترل نمود و بخصوص کویت که تمام کشورهای عربی در آن ذینفع هستند و میخواهند در آنجا نفوذ داشته باشند مورد مراقبت قرار دهیم.

در مورد سیستم عملیات کاملاً با نظرات جناب سرهنگ هاشمی موافق هستم و همانطوریکه اشاره شد عملیات باید:

- در وهله اول محدود باشد.
- وهله دوم در کشورهای هدف باشد و با استخدام منابع محدود.
- در وهله سوم برای بهتر انتخاب کردن و استخدام منابع ما باید اطلاعات عملیاتی خوب داشته باشیم و گروهی که تشکیل میشود این اطلاعات را بررسی میکنند و مسائل عملیاتی مثل چه شخصی آجودان رئیس جمهوری است. کی منشی او است و غیره...

این امر تمرکز اطلاعات عملیاتی است و وقتی این عملیات جمع شد ما میگوئیم کی باید این عملیات را ادامه دهد و چه اشخاصی باید استخدام شوند.

این اظهارات من بود و میخواهم مطالب دیگر درباره عملیات مشترک اضافه کنم.

فکر میکنم با محیط مساعدی که برای کار وجود دارد بهترین نمونه و مثال این امر عملیات مشترک در مورد آن تبعه مصری عبدالوهاب است که خیلی خوب استفاده کردیم و اطلاعات خوب و مثبت و عملیاتی بازجویان ما گرفتند و کلیه عملیات مثال خوبی برای این امر مشترک بود و خیلی موضوع دقیق و حساسی بود خیلی از جناب سرهنگ هاشمی و مذاکراتی که نمودیم و بخصوص در مورد کار مشترک عبدالوهاب تشکر میکنم بخصوص که این امر زیر نظر مستقیم ایشان انجام گرفت.

اما درباره کار مشترک آتی نماینده ما در آتیته سرهنگ کارون خواهد بود ممکن است نمایندگان خود را برای این کمیته اجراییه کار مشترک فوق معرفی نمائید.

آقای هاشمی

آقای نگهبانی و من اینجا در کلیات بخصوص موارد عملیاتی بحث کردیم و پس از تصویب ریاست سرویس خودمان در ظرف ده یا ۱۵ روز این کار را پس از معرفی شروع میکنیم.

آقای وردی

خیلی خوب بمحض اینکه من مراجعت کردم یک افسر را مسئول میکنم که اطلاعات عملیاتی را بما بدهد و کمیته بررسی کند.

آقای هاشمی

ما بطوریکه بتوانیم عراقیها یا کوبیتها که در ایران هستند مشخصات آنها را بشما بدهیم و کمیته هر سوآلی دارد بگوید و ما براساس درخواست کمیته اطلاعات بیشتری تحقیق کرده و به کمیته میدهیم و بدین ترتیب کار را شروع میکنیم.

آقای وردی

موافق هستم نظر دیگری ندارم تصور میکنم این ملاقات دوجانبه به نتیجه رسید و به حدود وظایف و شروع اقدامات رسیده‌ایم و تصور میکنم این نظرات باید بتصویب روسای ما برسد.

آقای هاشمی

بسیار خوب.

آقای وردی

خیلی خیلی متشکرم.

آقای نگهبانی

اگرچه آقای وردی در مورد هدف‌های سیاسی مذاکره نمودند باید اضافه کنم هدفهای سیاسی که در کنفرانس سه‌جانبه مذاکره شد مربوط به سه کشور بود و در مورد عناصر اصلی اختیار این کار مشترک باید کشور و هدفهای دو سرویس مشخص شود. گرچه با اقرار دادن خلیج فارس در جزو کشورهای هدف مخالفت ندارم ولی کشورهای هدف باید براساس نیازمندیهای ملی باشند.

آقای وردی

در سرویس ما هر سال کشور هدف بخصوص معین نمیکنند بلکه با همان عناصر اصلی اخبار قبلی کارهای جدید را شروع میکنیم مثلاً مسائل سرویس هوایی و رادارهای زمینی که مورد توجه است جزئیات آنرا تعیین میکنیم و شروع به تعقیب کار میکنیم.

توضیح:

۱- در این کمیته از آقای وحدانی بعنوان مترجم وسیله آقای هاشمی استفاده میشد.

۲- تهیه کننده متن مذاکرات- علی اکبر فرازیان.

به علت اهمیت موضوع، جلسه‌ای نیز با حضور رؤسای دو سازمان و در سطح بالا برگزار شد. در این جلسه نیز بر شروع و انجام همکاری مشترک تأکید به عمل آمد. این جلسه ۴۰ دقیقه بعد از جلسه قبل تشکیل و همه افراد جلسه قبل به علاوه رؤسای آنها در آن شرکت داشته‌اند. به نظر می‌رسد این دو جلسه دنبال هم و با برنامه از پیش تدوین شده بوده است:

موضوع: متن مذاکرات بین نمایندگان دوستان زیتون و ساواک.

تاریخ: ۴۵/۳/۱۹ از ساعت ۹:۴۵ الی ۱۰:۳۰

محل مذاکرات: تهران. باشگاه ساواک

شرکت‌کنندگان

۱- تیمسار سپهبد نصیری	ریاست سازمان
۲- تیمسار سرلشگر معتضد	ریاست سازمان اطلاعات خارجی
۳- آقای هاشمی	مدیریت کل اداره هشتم
۴- آقای نگهبانی	مدیریت کل اداره دوم
۵- آقای فرازیان	رئیس اداره برونمرزی. اداره کل دوم)

دوستان زیتون

۱- ژنرال امیت	ریاست سرویس اطلاعات خارجی

- ۲- آقای عیدان
معاون سرویس اطلاعات
خارجی
- ۳- سرکار سرهنگ وردی
رئیس اداره جمع‌آوری
سازمان اطلاعات خارجی
- ۴- آقای یاگیل
نماینده دوستان زیتون در
مرکز
- ۵- سرهنگ کارون
نماینده دوستان زیتون در
مرکز

ژنرال امیت

تصور میکنم مطلب مهمی نباشد که مورد مذاکره قرار گیرد زیرا رفقای ما امروز صبح در اینمورد مذاکره نموده و به نتایجی رسیده است فقط چند مورد اضافه میکنم:

در حدود ششماه پیش در اینمورد مذاکره شد و اینک پیشرفت عملیات اطلاعات مشترک نتیجه خود را میدهد و این امر باید اضافه شود که نیازمندیهای اطلاعات ما از نظر نیروهای زمینی- دریائی- زرهی- سپاهی و غیره تأمین شده و اطلاعاتی در این موارد جمع‌آوری شده است و اگر در آتیه این همکاری ادامه یابد ما کم‌وبیش راضی خواهیم بود و در تمام رده‌ها رضایت کامل برقرار خواهد بود و همکاری عالی بوده است و هیچگونه ناراحتی و تذکری از ناحیه ما در اینمورد نیست.

ریاست سازمان

من عرضی ندارم نکته مبهمی نیست و مطلبی نیست اضافه کنیم و امیدوارم کارهای آینده بهمین نحو پیشرفت نماید.

ژنرال امیت

برای توسعه کارهای مشترک و خلیج که دیروز در کنفرانس صحبت شد بخصوص پوشاندن هدفهای سیاسی در منطقه بویژه در عراق و طرفداران ناصر در آن کشور باید به جزئیات بپردازیم و اما درباره امکاناتی که در تهران وجود دارد و فهمیدم که آقای هاشمی قبول کرد که

کمیته اجرائی شروع کار کند و فقط سفارتخانه‌های کشورهای هدف را در ایران مستثنی کردند و در آینده این امر را بررسی میکنم که صحیح است یا خیر و آیا این امر شامل سایر مؤسسات غیرسیاسی کشورهای هدف میشود یا خیر مثلاً شرکت هواپیمایی یک کشور عربی در ایران.

ریاست سازمان

ظاهراً اولین هدف ما کشور عراق است و خلیج فارس هم همینطور البته در اینجا ما به جزئیات وارد نمیشویم و این وظیفه را به سو کمیته واگذار میکنیم که بجزئیات وارد شوند. اما در مورد نفوذ در مؤسسات غیرسیاسی کشورهای هدف تصور میکنم محدودیتی وجود نداشته باشد در هر حال سو کمیته یا کمیته اجرائی بررسی میکند و اداره کل هشتم تسهیلات لازم را در حدود امکانات مربوطه فراهم میسازد.

ژنرال امیت

ما کلی بحث کردیم و در عمل باید یک طرح مشترک ارائه شود و فقط ما خطمشی کلی را تعیین میکنیم.

ریاست سازمان

اکنون درباره کشورهای هدف صحبت میکنیم ولی همانطوریکه راجع به شیخ‌نشینها و خلیج فارس قبلاً صحبت شد چون آنها نه مصر را میخواهند و نه میخواهند تحت نفوذ ملک فیصل باشند بنابراین تصور میکنم شیخ‌نشینهایی که وضعیتش روشن نیست هدف ما باشد و سو کمیته باید تکلیف را روشن نموده و تصمیم بگیرند.

ژنرال امیت

نظر من برخلاف نظر تیمسار سپهبد نصیری نیست در اینمورد مسائل اطلاعاتی باید مورد توجه قرار گیرد و اطلاع فقط کسب کنیم باید شما بدانید هدف آنها چیست و در این مرحله مقدماتی باید شبکه اطلاعاتی درست کرد که اطلاعاتی بدست آوریم که مورد احتیاج باشد بخصوص روش سیاسی آنها و سپس ما تعیین کنیم که چه باید بکنیم و شاید اگر واقعاً مصر در آنجا خرابکاری میکند ما باید چه عملی کنیم و تصور میکنم

تیمسار سپهبد نصیری حق دارد این وظیفه جزئی را به کمیته واگذار کنیم.
ریاست سازمان

کاملاً موافق هستم چون اسم عراق و خلیج فارس آمد من خواستم
مطلب کلی را اضافه کنم.

ژنرال امیت

یک مطلب فنی در جلسه قبلی امروز صبح در سو کمیته مطرح بود که
باید روشن شود و آن مطلب مالی است و بحث شده که یک صندوق
مشترک برای این امر تشکیل شود من مخالفتی با این امر ندارم زیرا
عملیات مفید است و اگر دلیل هست باید پول پردازم حاضرم البته اشتیاق
و خوشحالی در مورد پرداخت ندارم ولی اگر این امر مانعی هست باید
مرتفع شود و من پول پردازم.

ریاست سازمان

وجود یک صندوق مشترک یک یگانگی دوجانبه را تأیید میکند اما در
عین حال مسائل فنی هم هست که بشما باید بگویم.

ژنرال امیت

در مورد این عمل مشترک منظور است.

مدیریت کل اداره دوم

بلی.

ژنرال امیت (با نظر سرکار سرهنگ وردی)

شما ممکن است وسایلی احتیاج داشته باشید به سه طریق زیر:

۱- وسایل برای نفوذ شامل وسایل عکاسی. دوربین را ما بدهیم.

۲- وسایل مخابراتی- میکروفون- بیسیم و غیره.

۳- عکسبرداری.

و ما حاضریم وسایل را بدهیم.

من تصور میکنم وقتی برای این امر اقدام میکنیم (عملیات مشترک

پیشنهادی) و نتیجه گرفتم بخصوص خوب باشد و همه چیز بطور خودکار

دربیاید باید همه گونه امکانات داده شود.

در هر صورت میخواهم بگویم باید نتیجه را دید و بعداً هم نوع وسیله را داد و این مطلب را من اهمیت میدهم.

ژنرال امیت

احتیاجات را کمیته اجرائی تشخیص میدهد.

ریاست سازمان

همینطور است.

توضیح:

۱- مذاکرات تیمسار نصیری و ژنرال امیت وسیله مدیریت کل اداره

دوم (آقای نگهبانی) ترجمه شد.

۲- تهیه کننده متن این مذاکرات آقای علی اکبر فرازبان است.

اداره کل دوم نیز در مورخه ۴۵/۳/۲۲ گزارشی از سیر وقایع و جلسات متعدد تهیه

و به منظور کسب تکلیف نهایی برای ریاست ساواک ارسال کرد:

بعرض میرساند، بطوریکه استحضار دارند در تاریخ ۴۵/۳/۱۰ دوستان

زیتون ضمن تقدیم یادداشتی به حضور ریاست سازمان اطلاعات خارجی

پیشنهاداتی در مورد شروع عملیات مشترک برای استخدام منابع در

کشورهای هدف در ایران نمودند که مراتب جهت بررسی و اعلام نظر

باین اداره کل ارجاع گردید.

در اجرای اوامر صادره در اینمورد بررسیهای لازم معمول و مراتب طی

گزارشات مورخه ۴۵/۳/۱۷ و ۱۶ ضمن تشریح مشکلات حاصله از این

همکاری و عدم امکان اجرای نظرات دوستان بعرض رسید که مقرر

فرمودند با اداره کل هشتم مجدداً بررسی و اعلام نظر گردد و این اداره کل

ضمن بررسی با مدیریت اداره کل هشتم باین نتیجه رسید که چنانچه

بدوستان گفته شود بعزل عدم بررسی قبلی در مورد پیشنهادات آنان این

امر بتعویق افتد شاید باگذشت زمان مطلب منتفی شده تلقی گردد ولی در

تاریخ ۴۵/۳/۱۸ مقرر گردید که: «پیشنهادات آنان با نظر مثبت بررسی

شود» لذا در اجرای اوامر صادره در تاریخ ۴۵/۳/۱۹ کمیسیونی با حضور

سه نفر نمایندگان دوستان و اینجانب و مدیریت کل اداره هشتم و رئیس

اداره برونمرزی و آقای وحدانی کارمند اداره کل هشتم در باشگاه تشکیل و با توجه به بررسیهای قبلی که وسیله این اداره کل با مدیریت کل اداره هشتم شده بود در مورد پیشنهادات واصله از دوستان بشرح زیر اظهار نظر گردید. (بمتن مذاکرات معموله پیوست الف مراجعه فرمایند.) که مورد موافقت دوستان زیتون قرار گرفت.

۱- بدواً باید کشورهای هدف برای دو سرویس تعیین شود که براساس آن طرح نیازمندی و جمع آوری اطلاعات مشترک تهیه و سپس به مبنای آن طرحها نسبت به استخدام منابع اقدام گردد.

—استخدام منابع و شرائط آن

الف) ایرانی نباشند.

ب) تبعه کشورهای هدف باشند.

ج) از کارمندان نمایندگیهای سیاسی و کارمندان محلی تبعه کشور هدف در مؤسسات فوق نباشند.

۲- اجرا

الف) کمیته‌ای بنام کمیته اجرایی مرکب از نمایندگان ادارات کل دوم و هشتم و دوستان زیتون در تهران تشکیل گردد (احتیاجی بشرکت نمایندگان دیگری از ادارات کل عملیاتی ساواک که در پیشنهاد دوستان ذکر شده نیست).

ب) ریاست کمیته با یکی از مدیران کل دوم یا هشتم یا یکی از عناصر ورزیده عملیاتی ادارات کل مذکور خواهد بود.

ج) اعزام نشان کننده یا مأمور بخصوص از کشور زیتون برای ملحق شدن به کمیته که دوستان زیتون پیشنهاد نمودند ضرورت ندارد چه این امر وسیله مأموران اداره کل هشتم انجام خواهد گرفت.

د) ادارات کل دوم و هشتم و زیتون در حدود امکانات اطلاعات مورد نیاز عملیاتی از کشورهای هدف برای عملیات مشترک را در اختیار کمیته خواهند گذارد.

۳- مسائل مالی و اداری

الف) پیشنهاد گردید که در صورت توافق روسای دو سرویس صندوق مشترکی برای هزینه‌های عملیاتی و اداری این عملیات بوجود آید که کلیه هزینه‌ها بطور تساوی وسیله دو سرویس پرداخت شود.

ب) دوستان زیتون وسائل فنی لازم جهت عملیات مشترک منظور را در اختیار کمیته قرار دهند.

۴- آغاز کار

بررسی و پیشنهاد شد که پس از تصویب روسای دو سرویس در موارد ذکر شده بالا سو کمیته هرچه زودتر تشکیل و نسبت به تهیه یک روش جاری از نظر هدف-وظائف محوله-نحوه عملیات-مسائل مالی و اداری و غیره... تهیه و پس از تصویب وسیله مقامات عالی‌تر دو سرویس آغاز بکار نمایند.

با عرض مراتب فوق بطوریکه استحضار دارند نظرات فوق بعرض روسای دو سرویس رسید و با پیشنهادات و تصمیمات متخذه مشترک مزبور موافقت فرمودند (با توجه بمتن مذاکرات مورخه ۴۵/۳/۱۹ پیوست ب) اینک استدعا دارد براساس بررسی و پیشنهاداتی که شده تعیین و ابلاغ فرمایند.

الف) ریاست کمیته اجرائی را یکی از کارمندان ورزیده عملیاتی ادارات کل دوم یا هشتم عهده‌دار شوند.

ب) سو کمیته موظف گردد نسبت به برآورد هزینه‌های عملیاتی-اداری مستمر (مانند کرایه‌خانه-آب و برق و غیره...)-خرید وسایل (مانند میز و صندلی-ماشین تحریر-خودرو و غیره...) اقدام و پس از پیشنهاد و تصویب دو سرویس نسبت به تأمین آن اقدام گردد.

ج) چون در نظر است براساس مذاکرات معمولی برای شروع کار کشورهای هدف فقط عراق و مصر منظور گردد که براساس آن طرح جمع‌آوری جهت نفوذ و استخدام منابع تهیه بشود، مستدعی است چنانچه مورد تصویب است ابلاغ فرمایند.

اداره کل دوم

نکته قابل توجه آن که در این گزارشات، دیگر به کاستی‌ها و مشکلات پدید آمده از همکاری مشترک اشاره‌ای نشد و ساواک نیز به خوبی دریافت که باید اوامر صادره را بی چون و چرا اجرا کند.

نصیری نیز موافقت خود برای شروع همکاری مشترک را در روز ۴۵/۳/۲۵ به طور مکتوب، ذیل گزارش فوق درج کرد:

موافقت میشود رئیس را با توافق یکدیگر تعیین نمائید.

پس از موافقت نصیری، طرح همکاری مشترک ایران و اسرائیل تهیه گردید:

طرح همکاری مشترک بین ساواک و دوستان زیتون

گزارش

بمنظور اجرای مراحل مقدماتی طرح همکاری مشترک بین ساواک و دوستان زیتون با استفاده از تجارب همکاریهای گذشته یک سلسله بررسیهای لازم توسط این اداره کل و اداره کل هشتم معمول و موافقت‌نامه همکاری مشترک در یک برگ و روش جاری شامل (هدفها-وظائف-امور عملیاتی و استخدامی- امور مالی و حدود اختیارات کمیته اجرائی) در سه برگ بانضمام دو برگ اسامی نقاط نفوذی در هدف تنظیم و اینک در شش برگ بپیوست تقدیم و از عرض میگذراند.

با عرض اینکه مفاد موافقت‌نامه و روش جاری طرح تقدیمی مورد تأیید این اداره کل و اداره کل هشتم میباشد مراتب استحضاراً معروض شد تا چنانچه موضوع مورد تصویب رأی عالی قرار گیرد طرح مربوطه ترجمه و برای تصویب سرویس زیتون ارسال گردد و پس از طی مراحل نهائی بمورد اجرا درآید.

اداره کل دوم

فهرست اسامی رمز طرح بلور

جويز	ایران
زیتون	اسرائیل
سالار	اداره کل دوم
شهاب	اداره کل هشتم

عراق	یاسمن
مصر	شمعدانی
سوریه	بنفشه
جبهه تحریر خوزستان	جبهه شبنم
دفتر انورالسادات	دفتر سرخ

موافقت‌نامه همکاری مشترک بین (جویز و زیتون)

الف) استخدام منابع در رده‌های بالا در کشور هدف با تصویب طرفین انجام خواهد گرفت.

ب) همکاری (جویز و زیتون) از نظر اجرای هدف بالا در حال حاضر برای مدت یکسال خواهد بود و چنانچه یکماه قبل از پایان سال درباره قطع همکاری از جانب هیچیک از طرفین پیشنهادی نگردد اعتبار موافقت‌نامه برای مدت یکسال دیگر تمدید و ادامه خواهد یافت.

تبصره:

چنانچه بملاحظات و مقتضیاتی قطع همکاری ضرورت حاصل کرد حق قطع همکاری بدون رعایت مندرجات بند (ب) همواره برای (جویز) مرعی و معتبر می‌باشد.

ج) مرکز ستاد همکاری مشترک در شهر جویز خواهد بود.

د) هزینه‌های عملیاتی و اداری مشترکاً به تساوی وسیله هر دو سرویس با تأسیس صندوق مشترک پرداخت و طبق روش جاری بمصرف خواهد رسید.

ه) کلیه اقدامات عملیاتی از قبیل استخدام منابع و هدایت عملیات و غیره چه در داخل کشور (جویز) و چه در خارج زیر نظر کمیته اجرایی انجام خواهد گرفت.

و) بمنظور حسن جریان امور و تعیین وظائف و تکالیف محوله چه از نظر عملیات و چه از نظر اداری و مالی برابر روش جاری تنظیم تا پس از تصویب طرفین براساس آن شروع و آغاز بکار خواهد شد.

ز) طرح مشترک همکاری بنام (بلور) شناخته می‌شود.

ح) این موافقت‌نامه پس از تأیید طرفین کتباً بطور غیررسمی بزبان انگلیسی بین دو سرویس مبادله شده و از تاریخ مبادله قابل اجرا خواهد بود.

روش جاری طرح همکاری مشترک (جوینز و زیتون)

الف) هدفها

۱- یاسمن

۲- شمعدانی

۳- بنفشه^۱

توضیح: محل‌های نفوذی در هدفها بشرح فهرست شماره (۱) پیوست خواهد بود.

ب) کمیته اجرائی

۱- کمیته متشکل از نمایندگان (خودی) ادارات کل هشتم و نمایندگان و نمایندگان زیتون خواهد بود.

تبصره:

برای حسن جریان امور در صورت توسعه کار رهبران عملیات یا کارمندان لازم از ادارات کل دوم و هشتم به کمیته مأمور میگردند.

۲- ریاست کمیته بعهده ارشدترین عضوی که از طرف خودی در کمیته شرکت مینماید خواهد بود.

۳- حضور نمایندگان مذکور در ماده ۱ برای تشکیل جلسات ضروری بوده و تصمیمات متخذه باتفاق آراء بایستی بعمل آید چنانچه در مواردی اختلاف نظر حاصل شود موضوع جهت اتخاذ تصمیم نهایی از طریق سلسله مراتب بمقامات عالیه دو سرویس (جوینز و زیتون) احاله خواهد گردید.

ج) امور عملیاتی و استخدام

۱- استخدام منابع از کشورهای هدف از مقامات عالیه کشور هدف در

---

۱. در سند دیگر (پیش‌نویس طرح) فقط دو کشور عراق و سوریه به‌عنوان هدف ذکر شده بود که بعداً، مصر نیز افزوده شد.

رده‌های بالا صورت میگیرد.

۲- منابع استخدامی ایرانی نباشند.^۱

۳- منابع استخدامی تبعه یکی از کشور هدف باشند.

۴- منابع استخدامی از کارمندان نمایندگیهای سیاسی تبعه کشورهای

هدف مقیم جویند و کارمندان محلی نمایندگیهای مذکور نباشند.

۵- برای هدایت عملیات یک خانه مجزا که مجهز بتمام وسایل لازم

باشد جهت تشکیل جلسات و حفظ و نگاهداری پرونده‌های کمیته و

مسائل اداری اجاره میگردد.

۶- حفاظت منزل و پرونده‌های کمیته بعهد (جویند) خواهد بود.

(د) مراحل استخدام

۱- اداره کل هشتم مشخصات و وضعیت اتباع کشورهای هدف مقیم

جویند را با تشریح وضعیت هریک از آنان در اختیار کمیته قرار میدهند.

۲- کمیته پس از دریافت مشخصات و اطلاعات موجود نسبت به

شخص و یا اشخاص بررسیهای لازم را نسبت باو معمول و چنانچه شخص

مورد نظر واجد کلیه شرایط لازم بخصوص با توجه بههدف‌های موجود

باشد ترتیب تماس و مذاکره با وی در کمیته اجرائی اتخاذ و اقدام لازم

برای استخدام او خواهد نمود.

۳- اداره دوم با همکاری زیتون شخص انتخاب و استخدام شده را طبق

روش جاری به کشور هدف جهت شروع بکار اعزام خواهد داشت.

۴- زیتون در آغاز بکار کلیه اطلاعات عملیاتی و وسایل فنی عملیاتی

مورد نیاز را که در کمیته ضرورت آن تشخیص داده شده است تحویل

خواهد داد.

۵- بهره‌برداری از گزارشات (خبری- عملیاتی- کتبی یا شفاهی مأمورین

یا بطور فیلم یا اخبار مأمور مجهز بیسیم و غیره) و از کلیه اطلاعات واصله

بطور مساوی هر دو سرویس استفاده خواهند نمود ولی در هر صورت کلیه

۱. در سند دیگر (پیش‌نویس طرح) کلمه «ترک» (منابع استخدامی ایرانی و ترک نباشند) نیز به شکل دست‌نویس افزوده شده بود، ولی اعمال نگردد.

اقدامات عملیاتی و فنی در موارد مختلف منجمله ظهور و چاپ فیلم- فتوکپی اسناد و غیره وسیله جوینز در مرکز انجام میشود و اصل مدارک در بایگانی جوینز حفظ و نگاهداری خواهد شد.

ه) امور مالی و اداری

۱- براساس موافقت نامه همکاری مشترک صندوق مشترکی که بودجه آن از جانب (جوینز و زیتون) بطور تساوی پرداخت و تأمین خواهد شد تأسیس میگردد و برداشت هرگونه وجوهی با رعایت مقررات مالی خواهد بود.

۲- برای امور حسابداری و صندوق مسئولی از بین اعضاء کمیته انتخاب خواهد شد.

۳- برداشت هرگونه وجهی از موجودی صندوق اعم از هزینه های عملیاتی، مستمر، خرید وسایل و غیره بنا به یادداشت کتبی که بامضاء رئیس کمیته و نماینده زیتون رسیده باشد صورت خواهد گرفت.

۴- بمنظور حسن جریان امور مالی دفاتری برای صندوق و خرید وسایل و تمام پرداختها که همواره نشان دهنده (موجودی- هزینه- باقیمانده اعتبار) باشد تهیه گردیده و مسئول تنظیم و حفظ آن حسابدار خواهد بود.

۵- اسناد هزینه بامضاء رئیس کمیته و نماینده زیتون و حسابدار بصورت قطعی منظور و واریز میگردد.

۶- برای شروع بکار و تأمین وسایل اداری از قبیل خودرو و صندوق رمز و وسایل دیگر همچنین هزینه های مستمر و کرایه خانه و غیره برآورد لازم زیر نظر کمیته معمول و صورت هزینه برای تصویب روسای دو سرویس ارائه و پس از تصویب خریداری و مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

۷- پس از خاتمه و پایان عملیات مشترک کلیه اموال و وسایل کمیته از هر حیث با نظارت و زیر نظر کمیته بمعرض فروش گذارده شده و وجوه حاصله از این بابت بطور تساوی نصف به نصف بین طرفین تقسیم خواهد شد.

۸- کمیته مجاز خواهد بود برای صرف هزینه‌های عملیاتی با رعایت ماده ۳ تا میزان مبلغ پنجاه هزار ریال از اعتبارات موجود [را] راساً و بدون کسب اجازه از روسای دو سرویس بمصارف عملیاتی برساند.

۹- موافقت‌نامه همکاری مشترک و روش جاری طرح همکاری پس از تصویب روسای دو سرویس بمورد اجرا گذارده خواهد شد و تصمیماتی که از طرف کمیته در چهارچوب روش جاری مورد بحث اتخاذ می‌گردد برای کمیته لازم‌الاجرا بوده و احتیاجی به تصویب مجدد روسای دو سرویس نخواهد داشت. منتهی این تصمیمات در گزارشاتی که بروسای دو سرویس تقدیم خواهد شد قید گردد.

به منظور سرعت بخشیدن بر روند همکاری مشترک، جلساتی نیز در ساواک و یا حضور روسای ادارات دوم و هشتم برگزار گردید.

در جلسه‌ای که در مورخ ۴۵/۴/۱ برگزار شد، کلیات مورد توافق قرار گرفت:

موضوع: مذاکرات بین مسئولان ادارات دوم و هشتم

تاریخ: ۴۵/۴/۱

محل مذاکرات: اداره کل هشتم

شرکت‌کنندگان

مدیریت کل اداره هشتم	۱- آقای هاشمی
مدیریت کل اداره دوم	۲- آقای نگهبانی
رئیس اداره برونمرزی	۳- آقای فرازبان
رئیس اداره (اداره کل هشتم)	۴- آقای ودیعی

نتیجه مذاکرات:

الف) ضمن یک سلسله بررسیهای لازم قرار شد دو نفر رهبر عملیات ورزیده و مطلع از طرف ادارات کل دوم و هشتم جهت عملیات اجرایی انتخاب و معرفی گردند.

ب) آقایان فرازبان و ودیعی نیز بعنوان نمایندگان ساواک در کمیته اجرائیه معرفی و شرکت داشته باشند.

ج) بدوستان زیتون نیز اطلاع داده شود که نظریات خود را درباره

خط‌مشی عملیات مشترک در کمیته اجرائی بررسی نموده و در اختیار بگذارند تا ساواک نیز بررسیهای لازم را معمول و نظر نهائی اعلام گردد. اسرائیل نیز طی نامه‌ای، موارد مورد نظر خود را به ساواک اعلام کرد: مدیریت کل اداره هشتم

بدینوسیله دو برگ حاوی هدف‌ها و سایر مسائل مربوط به طرح عملیات مشترک که از طرف دوستان زیتون جهت بررسی ارسال گردیده است بپیوست ایفاد خواهشمند است دستور فرمائید در تعقیب مذاکرات متبادله آقایان فرازیان و ودیعی جهت بررسی و تعیین برنامه روش کار مشترکاً اقدام و نتیجه را جهت طرح در کمیته اجرائی اعلام دارند.

مدیر کل اداره دوم - نگهبانی^۱

TARGETS

1. SYRIA.
2. IRAQ.
3. EGYPT.

ASSIGNMENTS.

4. IRAQ.
  - a. Presidency and Prime Minister's Office.
  - b. Ministry of Defence and Security Services.
  - c. G. H. Q. and J, A, C
  - d. G. H. Q. on its principal departments i.e.G. 1,G.2
  - e. Naval G. H. Q.
  - f. Air Force G. H. Q.
  - g. Ground forcecs G. H. Q. with emphasis on Armour.
5. EGYPT.
  - a. Office of ANWAR SAADAT (the office which

coordinates subversive activities abroad.

b. G. H. Q. and J. A. C.

6. SYRIA

a. G. H. Q. on all its branches.

b. BAATH National Leadership.

METHOD

7. The board, composed of representatives of 2nd, 8th departments and Col. D. K. to run operations in accordance with requirements and in line with directives issued by competent authority.

8. The board to be assisted, in accordance with needs by the departments concerned as far as manpower (spotters, recruiters, etc.) is concerned.

9. The administrative machinery to be kept at absolute minimum at the start and may be increased as and when need arises.

FINANCE

10. Budget to be worked out on provisional basis for first three months with possibility to amend in accordance with requirements.

پس از مذاکرات بین دو سرویس اطلاعاتی ایران و اسرائیل، متن نهایی توافقنامه همکاری مشترک تهیه گردید:^۱

فهرست اسامی رمز طرح بلور

جویز	ایران
زیتون	اسرائیل

---

۱. اگرچه این توافقنامه تقریباً همان متنی است که توسط اداره کل دوم تهیه شده و پیش از این ذکر گردید؛ ولی به علت تغییرات بسیار اندک آن و درج متن نهایی توافقنامه؛ به ناچار عیناً نقل شده است.

اداره کل دوم	سالار
اداره کل هشتم	شهاب
عراق	یاسمن
مصر	شمعدانی
سوریه	بنفشه
جبهه تحریر خوزستان	جبهه شبنم
دفتر انورالسادات	دفتر سرخ

موافقت‌نامه همکاری مشترک بین (جویز و زیتون)

الف) استخدام منابع در رده‌های بالا در کشور هدف با تصویب طرفین انجام خواهد گرفت.

ب) همکاری (جویز و زیتون) از نظر اجرای هدف بالا در حال حاضر برای مدت یکسال خواهد بود و چنانچه یکماه قبل از پایان سال درباره قطع همکاری از جانب هیچیک از طرفین پیشنهادی نگردد اعتبار موافقت‌نامه برای مدت یکسال دیگر تمدید و ادامه خواهد یافت.
تبصره:

چنانچه بملاحظات و مقتضیاتی قطع همکاری ضرورت حاصل کرد حق قطع همکاری بدون رعایت مندرجات بند (ب) همواره برای (جویز) مرعی و معتبر می‌باشد.

ج) مرکز ستاد همکاری مشترک در شهر جویز خواهد بود.

د) هزینه‌های عملیاتی و اداری مشترکاً به تساوی وسیله هر دو سرویس با تأسیس صندوق مشترک پرداخت و طبق روش جاری بمصرف خواهد رسید.

ه) کلیه اقدامات عملیاتی از قبیل استخدام منابع و هدایت عملیات و غیره چه در داخل کشور (جویز) و چه در خارج زیر نظر کمیته اجرائی انجام خواهد گرفت.

و) بمنظور حسن جریان امور و تعیین وظائف و تکالیف محوله چه از نظر عملیات و چه از نظر اداری و مالی برابر روش جاری تنظیم تا پس از

تصویب طرفین براساس آن شروع و آغاز بکار خواهد شد.

ز) طرح مشترک همکاری بنام (بلور) شناخته میشود.

ح) این موافقتنامه پس از تأیید طرفین کتباً بطور غیررسمی بزبان انگلیسی بین دو سرویس مبادله شده و از تاریخ مبادله قابل اجرا خواهد بود.

روش جاری طرح همکاری مشترک (جويز و زيتون)

الف) هدفها

۱- یاسمن

۲- شمعدانی

۳- بنفشه

توضیح: محل‌های نفوذی در هدفها بشرح فهرست شماره (۱) پیوست خواهد بود.

ب) کمیته اجرائی

۱- کمیته متشکل از نمایندگان (جويز) ادارات سالار- شهاب و نمایندگان زيتون خواهد بود.

تبصره:

برای حسن جریان امور در صورت توسعه کار رهبران عملیات یا کارمندان لازم از ادارات سالار و شهاب به کمیته مأمور میگردند.

۲- ریاست کمیته بعهده ارشدترین عضوی که از طرف جويز در کمیته شرکت مینماید خواهد بود.

۳- حضور نمایندگان مذکور در ماده ۱ برای تشکیل جلسات ضروری بوده و تصمیمات متخذه باتفاق آراء بایستی بعمل آید چنانچه در مواردی اختلاف نظر حاصل شود موضوع جهت اتخاذ تصمیم نهایی از طریق سلسله مراتب بمقامات عالییه دو سرویس (جويز و زيتون) احاله خواهد گردید.

ج) امور عملیاتی و استخدام

۱- استخدام منابع از کشورهای هدف از مقامات عالییه کشور هدف در

رده‌های بالا صورت میگیرد.

۲- منابع استخدایم ایرانی نباشند.

۳- منابع استخدایم تبعه یکی از کشور هدف باشند.

۴- منابع استخدایم از کارمندان نمایندگیهای سیاسی تبعه کشورهای هدف مقیم جوئیز و کارمندان محلی نمایندگیهای مذکور نباشد.

۵- برای هدایت عملیات یک خانه مجزا که مجهز بتمام وسائل لازم باشد جهت تشکیل جلسات و حفظ و نگاهداری پرونده‌های کمیته و مسائل اداری اجاره میگردد.

۶- حفاظت منزل و پرونده‌های کمیته بعهده (جوئیز) خواهد بود.

د) مراحل استخدام

۱- اداره شهاب مشخصات و وضعیت اتباع کشورهای هدف مقیم جوئیز را با تشریح وضعیت هریک از آنان در اختیار کمیته قرار میدهند.

۲- کمیته پس از دریافت مشخصات و اطلاعات موجود نسبت بشخص و یا اشخاص بررسیهای لازم را نسبت باو معمول و چنانچه شخص مورد نظر واجد کلیه شرایط لازم بخصوص با توجه بههدف‌های موجود باشد ترتیب تماس و مذاکره با وی در کمیته اجرائی اتخاذ و اقدام لازم برای استخدام او خواهد نمود.

۳- اداره سالار با همکاری زیتون شخص انتخاب و استخدام شده را طبق روش جاری به کشور هدف جهت شروع بکار اعزام خواهد داشت.

۴- زیتون در آغاز بکار کلیه اطلاعات عملیاتی و وسایل فنی عملیاتی مورد نیاز را که در کمیته ضرورت آن تشخیص داده شده است تحویل خواهد داد.

۵- بهره‌برداری از گزارشات (خبری- عملیاتی- کبی- با شفاهی مأمورین یا بطور فیلم یا اخبار مأمور مجهز بیسیم و غیره) و از کلیه اطلاعات واصله بطور مساوی هر دو سرویس استفاده خواهند نمود ولی در هر صورت کلیه اقدامات عملیاتی و فنی در موارد مختلف منجمله ظهور و چاپ فیلم- فتوکپی اسناد و غیره وسیله جوئیز در مرکز انجام میشود و اصل مدارک در

بایگانی جوین حفظ و نگاهداری خواهد شد.

ه) امور مالی و اداری

۱- براساس موافقت‌نامه همکاری مشترک صندوق مشترکی که بودجه آن از جانب (جوین و زیتون) بطور تساوی پرداخت و تأمین خواهد شد تأسیس میگردد و برداشت هرگونه وجوهی با رعایت مقررات مالی خواهد بود.

۲- برای امور حسابداری و صندوق یک نفر مسئول از طرف کمیته اجرایی با رعایت (تبصره بند ب ماده ۱) روش جاری انتخاب میگردد تا امور حسابداری را با رعایت روش متداول انجام دهد.

۳- برداشت هرگونه وجهی از موجودی صندوق اعم از هزینه‌های عملیاتی، مستمر، خرید وسایل و غیره بنابه یادداشت کتبی که بامضاء رئیس کمیته و نماینده زیتون رسیده باشد صورت خواهد گرفت.

۴- بمنظور حسن جریان امور مالی دفاتری برای صندوق و خرید وسایل و تمام پرداختها که همواره نشان دهنده (موجودی- هزینه- باقیمانده اعتبار) باشد تهیه گردیده و مسئول تنظیم و حفظ آن حسابدار خواهد بود.

۵- اسناد هزینه با امضاء رئیس کمیته و نماینده زیتون و حسابدار بصورت قطعی منظور و واریز میگردد.

۶- برای شروع بکار و تأمین وسایل اداری از قبیل خودرو و صندوق رمز و وسایل دیگر همچنین هزینه‌های مستمر و کرایه‌خانه و غیره برآورد لازم زیر نظر کمیته معمول و صورت هزینه برای تصویب روسای دو سرویس ارائه و پس از تصویب خریداری و مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

۷- پس از خاتمه و پایان عملیات کلیه اموال و وسایل کمیته از هر حیث و با نظارت و زیر نظر کمیته بمعرض فروش گذارده شده و وجوه واصله از این بابت بطور تساوی نصف بنصف بین طرفین تقسیم خواهد شد.

۸- کمیته مجاز خواهد بود برای صرف هزینه‌های عملیاتی با رعایت

ماده ۳ تا میزان مبلغ ۲۳۳/۱۵ لیره استرلینگ از اعتبارات موجود [را] راساً و بدون کسب اجازه از روسای دو سرویس بمصارف عملیاتی برساند. ۹- موافقت‌نامه همکاری مشترک و روش جاری طرح همکاری پس از تصویب روسای دو سرویس بمورد اجرا گذارده خواهد شد و تصمیماتیکه از طرف کمیته در چهارچوب روش جاری- مورد بحث اتخاذ میگردد برای کمیته لازم‌الاجرا بوده و احتیاجی به تصویب مجدد روسای دو سرویس نخواهد داشت. منتهی این تصمیمات در گزارشاتیکه بروسای دو سرویس ماهیانه تقدیم خواهد شد قید گردید.

پیوست شماره ۱

نقاط نفوذی در عراق

- ۱- دفتر ریاست جمهوری
- ۲- دفتر نخست‌وزیری
- ۳- وزارت دفاع ملی ادارات طرح و عملیات
- ۴- ستاد کل
- ۵- اداره عملیات ستاد کل
- ۶- اداره آموزش کل
- ۷- سازمان امنیت (قسمت مربوط به رسیدگی امور کشورهای همجوار و اقدامات اطلاعاتی در آنها)
- ۸- بخش سری و سیاسی وزارت کشور
- ۹- وزارت امور خارجه (قسمت‌های رسیدگی بامور خاورمیانه و کشورهای همجوار و دفتر محرمانه)
- ۱۰- رکن دوم ستاد ارتش
- ۱۱- نیروهای زمینی بویژه واحدهای زرهی
- ۱۲- ستاد کل نیروهای دریایی (اداره عملیات)
- ۱۳- ستاد کل نیروهای هوایی (اداره عملیات)
- ۱۴- شهربانی کل و اداره اطلاعات
- ۱۵- امور مربوط بمسائل نفتی

۱۶- جبهه تحریر خوزستان

نقاط نفوذی در مصر

- ۱- دفتر محرمانه مخصوص جمال عبدالناصر ریاست جمهور
- ۲- دفتر انورالسادات (دفتریکه با عملیات خرابکارانه در خارج همکاری میکنند)

۳- ستاد کل

۴- اداره عملیات ستاد کل

نقاط نفوذی در سوریه

۱- ادارات امنیتی- شهربانی- سازمان امنیت

۲- ستاد کل ارتش

۳- رکن دوم ستاد ارتش

۴- اداره عملیات ستاد کل

۵- وزارت خارجه اداره روابط کشورهای خارجی

متن و فرم قرارداد به شکل «بکلی سری» تهیه و به هر دو سازمان اطلاعاتی ایران و اسرائیل جهت بررسی و امضاء آن ارسال شد:

۱۱ سپتامبر ۱۹۶۶ [۱۳۴۲] بازگشت به ۴۰۳

به . سویز [ایران]- سالار [اداره کل دوم]

از. زیتون [اسرائیل]- جان

موضوع- عملیات کریستال

سازمان مربوطه باینجانب اختیار داده است که از طرف آن سازمان

قرارداد عملی که به پیوست نامه مورخه ۱۴..... شماره.....

ارسال گردیده بود بپذیرم.

بعقیده اینجانب قرارداد یاد شده اکنون معتبر و میتوان عملیات را آغاز

کرد.

رونوشت به - آقای کوشان [نماینده اسرائیل در ایران]

هزینه طرح

پس از توافق اولیه پیرامون همکاری مشترک ایران و اسرائیل تحت عنوان طرح کریستال (بلور) هزینه طرح نیز در طول سال‌ها فعالیت و همکاری، توسط دو سرویس ایران و اسرائیل تأمین و پرداخت می‌شد. اگرچه این هزینه‌ها، از قبل محاسبه می‌شد، اما بودجه آن در حین اجرا قابل افزایش بود.

گزارش ساواک مورخ ۱۳۴۷/۷/۱۴ به منظور نمونه‌ای در این زمینه نقل می‌شود:
بعرض میرساند:

بطوریکه استحضار دارند با توجه باوامر تیمسار ریاست ساواک درباره طرح کریستال در سال ۴۷ مبلغ دوپست و پنجاه هزار ریال در اختیار این اداره کل گذارده شد که از مبلغ واگذاری فوق برای اجرای طرح تا تاریخ ده مهر ۴۷ مبلغ دوپست و هشتاد هزار و سیصد و شصت (۲۸۰۳۶۰) ریال طبق لیست پیوست الف از محل سهمیه ساواک هزینه گردیده است. (برابر همین مبلغ نیز وسیله دوستان هزینه شده است) اینک با عرض اینکه زمان یکساله طرح کریستال تا اسفند ۴۷ ادامه خواهد یافت مستدعی است در صورت تصویب امر و مقرر فرمایند مبلغ زیر جهت اجرای طرح توسط عملیات ویژه در اختیار این اداره کل قرار داده شود.

۱- مبلغ سی هزار و سیصد و شصت (۳۰۳۶۰) ریال مازاد بر مبلغ

دویست و پنجاه هزار ریال که موقتاً برای آنکه رکودی در اجرای طرح پیدا نشود از محل هزینه‌های عملیاتی اداره کل دوم تا ده مهر ۴۷ پرداخت گردیده است.

۲- مبلغ دویست هزار ریال برای اجرای طرح تصویبی کریستال تا اسفند ۴۷ که بشرح پیوست ب برآورد گردیده است.

هزینه‌های انجام شده از محل طرح کریستال از تاریخ اسفند ۴۶ تا مهر ۴۷

ریال ۵۰۰۰۰	بابت حقوق اسفند ماه ۴۶ مأمور مشترک ۱۰۵
ریال ۲۵۰۰	آقای آذر می [آذر می] جهت پذیرایی از مهمان
ریال ۹۱۳	بابت تلگراف به آقای فواد
ریال ۱۳۸۵۰	بابت خرید یک قطعه بلیط توریستی جهت
ریال ۱۲۵	آقای عبدالرزاق بابت تلگراف به یکی از منابع
ریال ۳۰۰	بابت کرایه تاکسی در کویت برای نشان کردن مأمور
ریال ۳۹۵۲۰	بابت هزینه‌های انجام شده برای فواد
ریال ۳۰۰۰	بابت طرح دانوب / ۱۰۵
ریال ۶۴۷	بابت هزینه تلگراف به فواد
ریال ۵۰۰۰۰	حقوق اردیبهشت مأمور مشترک ۱۰۵
ریال ۵۰۰۰	آقای لواسانی جهت پذیرایی از مهمان
ریال ۴۹۳۷۵	حقوق تیرماه مأمور مشترک ۱۰۵
ریال ۶۳۰	هزینه نشان کردن مأمور
ریال ۳۰۰۰	بابت پاداش دوماهه تیر و مرداد رابط دانوب / ۱۰۵
ریال ۵۰۰۰۰	بابت حقوق شهریور ماه مأمور مشترک ۱۰۵
ریال ۱۵۰۰	بابت پاداش رابط دانوب در شهریور
ریال ۱۰۰۰۰	پاداش بمأمور مشترک ۱۰۵ برای یک مرتبه
ریال ۲۸۰۳۶۰	جمع کل

دست‌اندرکاران ساواک به خوبی حس می‌کردند که نتایج به دست آمده برای ایران

چندان کاربردی نداشته و هزینه‌های صرف شده، بازدهی مناسبی از پی ندارد.^۱ دست‌نویس نصیری ذیل سند فوق، به‌خوبی گویای این نکته است:

در این قبیل موارد تیمسار معتضد عادت ندارد نظر بدهند. حتماً از نتیجه و بهره که تا بحال برده شده و آیا مفید میباشد یا خیر باید ادامه داد یا آنکه هزینه مصرف شده چندان ارزشی داشته یا نه.

اما از آنجا که بیشترین منافع اقتصادی، سیاسی، نظامی و اطلاعاتی طرح کریستال نصیب اسرائیل می‌شد، آنها به ظاهر در تأمین به موقع هزینه‌ها و افزایش آن پی‌گیری جدی از خود نشان می‌دادند. اما آنها براساس خلق و خوی زراندوزانه خود، سعی می‌کردند هزینه‌ها را بیشتر از آنچه هست به مقدار بیش از دو برابر برآورد کرده و به این شیوه، عملاً به گونه‌ای عمل می‌کردند که در اصل تمامی هزینه از سوی ایران پرداخت می‌شد.

نامه ارسالی از سوی اسرائیل به ساواک، سند گویایی در اثبات واقعیت فوق است. در گزارشی از ساواک آمده است:
بعرض میرساند:

نامه مورخ ۳ نوامبر ۱۹۶۸ [۱۳۴۷] دوستان زیتون [اسرائیل] و یک برگ ترجمه مربوطه در مورد تأمین هزینه‌های عملیاتی طرح کریستال تا پایان سال جاری بپیوست تقدیم میگردد.

با عرض اینکه در نامه مذکور قید گردیده بودجه لازم برای ادامه عملیات تا آخر سال جاری ۱/۳۰۰/۰۰۰ ریال میباشد ولی همانطوریکه قبلاً بعرض رسید بنظر این اداره کل حداکثر میزان برآورد ۵۰۰/۰۰۰ ریال میشود که سهمیه ساواک از بابت آن ۲۵۰/۰۰۰ ریال میگردد.
اداره کل دوم

نامه ارسالی از اسرائیل که با تأکید بر «فوری» بودن ارسال گردیده، چنین است:

سوم نوامبر ۱۹۶۸ [۱۳۴۷]

بازگشت به ۷۶۶

۱. جالب آن که با تمام این اوصاف، ساواک به همکاری ادامه داده و هزینه‌های مربوط به خود را نیز پرداخت می‌کرد.

به: گرین [ایران]

از: کوشان [نماینده اسرائیل]

موضوع: کریستال

۱- بواسطه گسترش عملیات کریستال بودجه مالی آن برای سال جاری کافی نمیباشد.

۲- نظر باهمیت تأمین ادامه عملیات و گسترشهای تازه تا پایان سال مالی کنونی (۳۱ مارس ۱۹۶۹ [۱۳۴۸]) تقریباً به مبلغ در حدود ۱/۳۰۰/۰۰۰ ریال احتیاج است.

۳- نصف از این مبلغ مورد نیاز را که بعهدده ماست با کمال میل میپردازیم و خواهشمندیم شما نیز از طرف دستگاه خود ترتیب پرداخت نصف دیگر را بدهید.

۴- خواهشمند است این مطلب را فوری تلقی نمائید.

بین منافع حاصله و هزینه پرداختی از سوی ساواک، هرگز رابطه‌ای منطقی برقرار نبود و در اصل سرویس اطلاعاتی ایران، بخش اعظم هزینه‌های طرح را پرداخت می‌کرد.

توقف و از سرگیری

از آنجا که اسرائیل فقط به منافع خود می‌اندیشد و هیچ چیز جز سود خود را در نظر نمی‌گیرد؛ طی سال‌ها، هرگاه که مطلوب و مدنظرش بود، به شکلی فعالانه وارد عملیات کریستال (بلور) می‌شد و هرگاه که احساس می‌کرد ادامه عملیات، منافع چشم‌گیری را تأمین نمی‌کند، ادامه آن را به رده‌های پایین‌تر و یا به ایران واگذار می‌کرد. البته سران صهیونی به بهانه‌های مختلفی از قبیل نامساعد بودن شرایط، عدم وجود مسافر و...، عمل خود را توجیه و منطقی جلوه می‌دادند. از آن سو، سران ساواک نیز با سرسپردگی و حرف‌شنوی، هرچه را آنها می‌خواستند مو به مو اجرا می‌کردند.

توقف و از سرگیری مجدد طرح کریستال (بلور) بارها و به‌طور مکرر رخ داد. در یک مورد، نیروهای اسرائیلی با تمسک به برخی بهانه‌ها و پس از دست‌یابی به اهداف خاص، پیشنهاد کردند که طرح کریستال به مدت سه ماه تعطیل شود.

خلاصه بررسی‌های کمیته کریستال

باستحضار میرساند:

پس از جلسه کمیته بمنظور معارفه در ۴۶/۳/۲۳ و تنظیم برنامه کار نشان‌کننده جدید و هریک از نمایندگان ادارات کل دوم و هشتم انجام شناسائی از طرف آقای ملکی نشان‌کننده مذکور هرچند یکبار سو کمیته طرح کریستال از نمایندگان ادارات کل دوم و هشتم و دوستان عملیات این طرح را بررسی و پیشنهاداتی برای کمیته می‌دادند. ولی متأسفانه دوره

جدید فعالیت طرح کریستال مواجه با نبودن مسافر عرب در مرکز گردید ، بطوریکه فقط یک نفر از مسافران تحت نظر قرار گرفت و او نیز کاردار جدید سفارت سوریه بود.

بخاطر همین رکود تصمیم گرفته شد که از افراد خارجی مقیم کشور استفاده شود و برای اینکار فقط دو نفر مدنظر قرار گرفتند.

۱- راسم رسلان کاردار قبلی سفارت سوریه که عملیات با وی مواجه به شکست شد^۱ زیرا نشان کننده خود را با راسم رسلان و محمد صقر کاردار جدید سوریه با دو داستان پوششی معرفی کرده بود و بهردوی آنها گفته بود که از اهالی سوریه می باشد و همین باعث شد که هردوی آنها متوجه شوند و بدلائلی که در چند جلسه سو کمیته کریستال بررسی گردید ادامه فعالیت با این دو نفر بصلاح دیده نشد. از طرف دیگر معلوم شد که دوستان زیتون از سال ۵۶ در لندن با راسم رسلان ارتباط داشته و مدارک و اطلاعاتی از او گرفته بودند.^۲

۲- صلاح الصاوی دانشجوی مصری دانشگاه تهران که فرد مشکوک و بااحتمال زیاد همان احمد رمضان عامل اطلاعاتی مصر میباشد بعلت احتیاط کاری خود را از آقای ملکی کنار کشیده و این طرح نیز با شکست روبرو شد.

اینک دوستان در نظر دارند بیشتر از خارجیان مقیم در کشور استفاده شود و اینکار مشکلاتی دربردارد که قبلاً از طرف اداره کل هشتم باستحضار رسیده است.

از طرف دیگر دوستان مایل هستند بمدت سه ماه طرح کریستال متوقف و پس از عادی شدن اوضاع خاورمیانه و باز شدن مرزها آقای

۱. در صفحات بعد، توضیح داده می شود که چگونه اسرائیل، به مقتضای منافع خود، مفاد طرح را تغییر داده و یا آن را در نیل به اغراض خاص خویش، زیر پا گذاشته و نقض می کرد.

ارتباط با کاردار سابق سفارت سوریه یکی از این موارد است.

۲. در صفحات آینده این مورد خاص به شکلی دقیق تر مورد بررسی قرار گرفته و نشان داده می شود که در این مقطع، اسرائیلی ها اغراض خاصی را پی می گرفتند که پس از دست یابی به آن، پیشنهاد تعطیلی طرح را مطرح کردند.

ملکی نشان کننده مجدداً بکشور بازگردد.

لذا بنظر کمیته با توجه به نبودن مسافر و اشکالات فعالیت روی افراد خارجی مقیم و صرف هزینه بی نتیجه و فرسودگی پرسنل که بعدت هشت ماه بدون نتیجه دنبال شده است بهتر است با پیشنهاد دوستان دایر بر تعطیل سه ماهه این طرح موافقت گردد-م

کمیته طرح کریستال

در موردی دیگر، به بهانه حوادث رخ داده پس از جنگ شش روزه بحران روابط ایران با کشورهای عربی همسایه، همکاری دو سرویس امنیتی کاهش یافت و با مهیا شدن شرایط مطلوب اسرائیل، سرویس اطلاعاتی رژیم غاصب، پیشنهاد از سرگیری عملیات را برای ایران ارسال کرد.

اداره کل دوم ساواک، براساس پیشنهاد مزبور، گزارشی تهیه و ارسال کرد:

درباره طرح کریستال

منظور: استحضار تیمسار ریاست ساواک

پیشینه: همانطور که استحضار دارند، طرح همکاری مشترک ساواک و دوستان زیتون برای استخدام منابع در کشورهای (مصر- عراق- سوریه) در تاریخ ۴۵/۵/۶ ضمن گزارشی از عرض تیمسار ریاست ساواک گذشت و اجرای آن مورد تصویب قرار گرفت.

سرویس زیتون نیز در تاریخ ۴۵/۶/۲ نظر موافق خود را در زمینه اجرای طرح مزبور اعلام و متعاقباً یک کمیته اجرائی مرکب از نمایندگان ساواک و دوستان زیتون برای اجرای طرح تشکیل و از همان تاریخ اقدام به استخدام منابعی گردید[...].

طی سالهای ۱۳۴۶ و ۱۳۴۷ بهره کار عوامل طرح کریستال کاملاً رضایت بخش بود و در زمینه عملیات نیز شبکه های وابسته باین طرح گسترش مییافت ولی بدنباله [به دنبال] حوادث ژوئن ۱۹۶۷ [۱۳۴۶] و متعاقب آن بحران روابط ایران و عراق بتدریج رکودی در فعالیت عناصر آماده بکار این طرح بوجود آمد و چون رفت و آمد اتباع کشورهای عربی بایران نیز بنحو کاملاً محسوس کاهش یافت عملاً پی گیری طرح متوقف و

جلسات کمیته اجرائی مسئول این طرح نیز تشکیل نگردید. در مذاکراتی که اخیراً بین رئیس اداره برونمرزی این اداره کل با آقای ناوت رئیس سرویس زیتون در تهران بعمل آمد آقای ناوت پیشنهاد نمود با توجه باینکه در روابط ایران با پاره‌ای از کشورهای عربی بهبود محسوس حاصل شده و اتباع کشورهای عربی مسافرت‌های خود را به ایران آغاز کرده‌اند بهتر است که طرح کریستال مجدداً فعالانه پی‌گیری شود و بهمین جهت سرویس زیتون قریباً یک نفر نشان‌کننده متخصص برای نشان کردن عناصر لازم جهت خدمت در این طرح به ایران اعزام خواهد نمود.

بررسی، نظریه و پیشنهاد:

بمنظور بررسی پیشنهاد رئیس سرویس زیتون در تهران برای پیگیری طرح کریستال و استخدام منابع جدید در چهارچوب این طرح کمیسیونی مرکب از نمایندگان ادارات کل دوم و هشتم تشکیل و این کمیسیون نیز پس از بررسی پیشنهاد نمود که کمیته اجرائی ناظر بر طرح کریستال مجدداً تشکیل و کار خود را آغاز کند [...].

با عرض مراتب فوق در صورت تصویب اجازه فرمایند ترتیب تشکیل این کمیته داده شده و کمیته مذکور در چهارچوب موافقتنامه همکاری مشترک بین ساواک و سرویس زیتون (طرح کریستال) کار خود را آغاز نماید. ز

اداره کل دوم

جالب آنکه رؤسای ساواک نه تنها در این زمینه، بررسی و بازنگری لازم را به عمل نیاوردند، بلکه اعلام کردند که «نیازی به کسب اجازه مجدد نیست». ذیل گزارش مزبور، یادداشت زیر درج شده است:

ریاست اداره سوم (۲۳۳)

بعرض مقام مدیریت کل رسید فرمودند نیازی به کسب اجازه مجدد نیست ترتیب تشکیل کمیته داده شود و نتیجه گزارش گردد.

گستره فعالیت

ساواک و سازمان اطلاعاتی اسرائیل، در طول سال‌ها فعالیت مشترک در قالب طرح کریستال (بلور) اعراب مقیم و یا مسافر به ایران را تحت نظر گرفته و از بین آنها، افراد مورد نظر را شناسایی و به‌عنوان جاسوس در اختیار خود گرفته و پس از آموزش‌های لازم در راستای اغراض خاص خود مورد بهره‌برداری قرار می‌دادند. البته نفع کلی نصیب اسرائیل می‌شد و امکانات و خدمات لازم را ساواک فراهم می‌کرد. برنامه‌ریزی نیز توسط اسرائیل صورت می‌گرفت و ساواک در نهایت نقش یک مجری حرف‌شنو را بازی می‌کرد. سازمان اطلاعات رژیم صهیونی در همان اوایل شروع همکاری، به‌منظور ترسیم خط‌مشی طرح، نامه‌ای «بکلی سری» تهیه و به ساواک ارسال کرد:

«پیشنادهائی دربارهٔ عملیات کریستال»

۱- پیشنهاد میشود که بعنوان نخستین قدم ده خانواده عراقی‌الاصیل و پنج خانواده سوری‌الاصیل را از میان صورتیکه در اداره هشتم موجود است برگزینند و حتماً این خانواده‌ها باید تا اندازه‌ایکه منطق اجازه میدهد به ایران وفادار و هرچند وقت یکبار به کمک مقامات محلی نیازمند باشند. در وهله نخست باید همه کارها متوجه این ۱۵ خانوار بوده جزئیات کامل پیرامون آنان و پیوندهای خانوادگی ایشان در کشور اصلی مورد بررسی بسیار دقیق قرار گیرد. بایستی سه یا چهار هدف را برای عملیات برگزید و همه کوششها را در راه آنها مصروف داشت.

۲- هرگاه بوسیله این ۱۵ خانواده هدفهای مناسبی پیدا نشد باید ۱۵ خانوار دیگر را با همان نسبت (ده خانوار عراقی و ۵ خانواده سوری) برگزید و به همان شیوه که پیرامون پانزده خانوار نخست عمل شده درباره آنان نیز عمل شود. باید دانست که در هر خانواده سوری یا عراقی حداقل چند تن در نیروهای مسلح یا در یکی از وزارتخانه‌های دولتی کار میکنند. با این روش‌ها باید بتوان عدّه کافی کاندیدا برای مرحله ابتدائی پیدا کرد.

۳- سپس کمیته دسترسی کاندیدا و امکان استخدامش را در نظر بگیرید. تحقیقات دامنهداری درباره سوابق- موقعبیت- مقام- پیوندهای خانوادگی کاندیدا و مانند آن باید بعمل آید تا بتوان تصمیم گرفت که آیا کاندیدا را میتوان استخدام کرد و در صورت استخدام چگونه باید باین کار دست زد. سپس کمیته درباره روش تماس گرفتن (نزدیک شدن) تصمیم میگیرد که آیا خویشاوندی را که محلی است به کشور هدف گسیل دارد یا کاندیدای استخدام را به تهران بخواند. روش هرچه باشد در هر مورد بایستی جداگانه و مطابق امکاناتش عمل کرد.

۴- باید دقت کرد خانواده‌های دیگری نیز همانند آنچه گفته شد که پیوند خانوادگی آنها بمصر میرسد یا از نظر بازرگانی ارتباط بسیار نزدیکی با این کشور دارند برگزیده شوند. میتوان مطمئن بود چنین اقدامی به تماس با افسران و درجه‌داران مصری که در عراق هستند (مانند مریمان نیروهای مسلح در اردوگاه تاجی) خواهد انجامید.

۵- همچنین باید یادآور گردید که عدّه قابل ملاحظه‌ای از افسران عراق در ستاد فرماندهی مشترک عرب در مصر خدمت میکنند و هرچند وقت یکبار نیز عدّه‌ای از افسران و درجه‌داران عراقی بمصر فرستاده میشوند.

۶- همچنین از نظر آینده دور بایستی امکانات دانشجویان عرب را در مؤسسات آموزش عالی ایران در نظر گرفت. کمتر دانشجویانیکه در یک کشور بیگانه تحصیل کنند و از نظر اقتصادی یا مسائل دیگر با دشواریهایی روبرو نباشند. میتوان کاندیداها را نشان کرد و در صورت مناسب بودن

آنان را برای برنامه‌های طولانی که پس از پایان تحصیلات و بازگشت به میهنشان آغاز خواهد گردید استخدام نمائیم میتوان بآنها دستور داد در هدف معینی درخواست استخدام نمایند یا آنان را بسوی شرکت در عملیات احزاب سیاسی و جنبش‌هائیکه مورد توجه ما میباشند راهنمایی کرد.

۷- البته تنها با دانشجویانیکه درسشان نزدیک است پایان برسد باید برای اینکار انتخاب شوند یعنی کسانیکه در سال آخر دانشگاه تحصیل مینمایند.

۸- همه این پیشنهادها خیلی ابتدائی میباشند و همینکه کار آغاز گشت سرنخهای بسیاری بدست خواهد آمد که میتوان آنها را دنبال نمود.

۹- عمداً دربارهٔ مسافران چیزی گفته نشده است. گرچه احتمال دارد مسافران بسیاری از تهران بگذرند ولی اقامت آنان بسیار کم است. از سوی دیگر مسافرانی که میخواهند مدت بیشتری در ایران بمانند (کمینه ۱۵ روز) باید حتماً هدف نشان کردن قرار گرفته آنگونه که مناسب باشد با آنان رفتار شود. شاید اداره هشتم با کمک پلیس و مقامات دیگر بتواند فهرست‌های روزانه‌ای از چنین مسافران (جهانگردانیکه وارد کشور شده و خارج میگردند) تهیه نماید.

تجزیه و تحلیل سند فوق گویای نکات بسیاری است که به برخی از آنها اشاره می‌شود.

۱- در ابتدا، اسرائیل به منظور تطمیع و موجه نشان دادن، با توجه به شرایط و نیازهای اطلاعاتی و امنیتی ایران، پیشنهاد کرد که عراقی‌های مقیم ایران شناسایی و مورد بهره‌برداری قرار گیرند.^۱

۲- اسرائیل در بندهای ۴ و ۵ سند فوق خط‌مشی را به گونه‌ای طراحی کرد تا از

۱. البته، اسرائیل بعدها به شکلی زیرکانه به گونه‌ای دیگر عمل کرد.

الف) عراقی‌هایی را مدنظر قرار داد که از آنها در کشورهای هدف مورد نظر خود بتواند استفاده کند.

ب) به مرور، مسیر خدمت نیرو را به شکلی طراحی کرد که بیشتر نیروهایی از کشورهای دیگر عربی که مدنظر اسرائیل

بود مورد بهره‌برداری قرار گرفت.

عراقی‌های استخدام شده در کشورهای استفاده‌شده که بیشتر برای اسرائیل کاربرد دارد تا ایران. زیرا رژیم صهیونی در آن سال‌ها نیازمند کسب اطلاعات از ارتش مصر و دیگر کشورهای عرب منطقه همجوار با آن رژیم بود.

۳- پس از نیروهای نظامی، دانشجویان بیش از دیگر اقشار، مورد نظر و مطلوب نیروهای اسرائیلی بودند. از آنجا که بخش وسیعی از مبارزان را دانشجویان تشکیل می‌دادند، اسرائیل با کنترل این قشر به چند هدف عمده دسترسی پیدا می‌کرد:

الف) مبارزان مسلمان عرب دانشجو را شناسایی و آنها را تحت کنترل قرار می‌داد.
ب) با به خدمت گرفتن برخی از دانشجویان عرب، از آنها به عنوان مأمور نفوذی در داخل نهضت‌ها و گروه‌های مبارز مسلمان استفاده می‌کرد.

ج) با به خدمت گرفتن برخی از دانشجویان و هدایت آنها در مسیر خاص مطالعاتی، از آنها در جهت گسترش افکار خاص خود در بین مسلمانان منطقه سود می‌برد.

د) همکاری و هماهنگی بین دانشجویان عرب با دانشجویان ایرانی را کنترل می‌کرد.
۴- اگرچه درباره مسافران و جهانگردان اعزامی به ایران در نامه فوق، نکته خاصی بیان نشد، اما بعدها اسرائیلی‌ها به بهانه نزدیکی و ارتباط با مسافران، بسیاری از نیروهای مورد نظر نشان شده در دیگر کشورهای عربی را به عنوان مسافر به ایران اعزام و آنگاه از آنها بهره‌برداری اطلاعاتی به عمل آوردند.

اسناد و مدارک ساواک گویای آن است که در طول سال‌ها همکاری مشترک اطلاعاتی-امنیتی طرح کریستال (بلور)، سرفصل‌ها و خط‌مشی فوق، رعایت و به اجرا درآمد که به منظور آگاهی مخاطبین، به برخی از آنها در ذیل اشاره می‌شود.

۱- نشان شدگان

اولین مرحله استخدام یک جاسوس، نشان کردن کاندیدای مورد نظر است. اسرائیل نیز از همان ابتدا کوشید نفوذ و سلطه خود را در طرح کریستال (بلور) اعمال و تا انتها ادامه دهد. لذا در بیشتر موارد، اولین مرحله، یعنی نشان کردن فرد مورد نظر توسط رژیم صهیونی صورت می‌پذیرفت و ساواک فقط افراد معرفی شده را در چارچوب اهداف تعریف شده از سوی اسرائیل مورد ارزیابی و تعقیب قرار می‌داد. در این زمینه نیروهایی

به عنوان نشانگر از اسرائیل به تهران اعزام و بر تمامی مراحل نظارت می کردند. در این مسیر ابتدا نیروی نشان شده طی نامه‌ای با ذکر مشخصات به ساواک معرفی می شد و در مراحل بعدی، عملیات آشنایی، آموزش، توجیه، استخدام و اعزام به کشور هدف صورت می گرفت. گزارش ذیل، نمونه‌ای از روال ذکر شده را به تصویر می کشد:

مدیریت کل اداره هشتم

۸۲۱

اداره کل دوم- ۲۴۳

پیشنهاد سرویس اسرائیل

پیرو شماره ۲۴۳/۵۸۰۳۵-۳۵/۷/۳ [۲۵]

بدینوسیله مشخصات یکنفر نشاننده توسط رهبر عملیات دوستان زیتون که در مسافرت اخیر خود در تهران نشان و معرفی نموده است به پیوست ایفاد میگردد. با توجه به اینکه رهبر عملیات مزبور اظهار نظر نموده است که نامبرده برای همکاری آماده میباشد خواهشمند است دستور فرمائید چنانچه بهره‌برداری از نشاننده مورد نظر در هر یک از محلهائی که کار میکند جهت آن اداره کل مفید بنظر میرسد اقدامات لازم معمول دارند.

مدیر کل اداره دوم- فرازیان

نام کامل: نارش ماتور NARESH-MATHUR متولد دهلی. سی ساله. مجرد ملیت هندی.^۱

ساعات کار و شماره‌های تلفن: الف- هتل ویکتوریا بین ۱۵۰۰ تا ۲۳۰۰

شماره تلفن ۵۶-۸۹۰۰۵۱

ب- سفارت هندوستان بین ۸۰۰ تا ۱۴۰۰ تلفن ۸۹۸۸۱۴

ج- منزل (تهران: آدرس کامل وی معلوم نیست)- ۷۶۲۱۵۱.

زبانهای که میداند: انگلیسی بسیار سلیس. فارسی و اردو.

در هندوستان نیز در هتل‌های مختلف بشغل‌های مختلف اشتغال داشته

---

۱. این نیز یکی دیگر از بیار مواردی است که از سوی اسرائیل مفاد قرارداد همکاری لغو شده است! مطابق طرح، فرد نشان شده می‌بایست عرب باشد.

که یکی از این هتلها هتل نیرولا در CONNAUGHT در دهلی نو بوده است. دو سال است به ایران آمده ابتدا در سفارت هندوستان و پس از چندی در هتل ویکتوریا مشغول کار شده است.

سایر مشخصات: برای جمع آوری پول در نظر دارد مدتی در ایران بماند و سپس برای تأسیس هتل در هندوستان بآن کشور بازگردد. عقاید سیاسی وی بطرفداری از غرب است. بسیار اجتماعی است خیلی باهوش. تاجر خوبی است. خود را وقف کارش نموده و بسیار موقعیت طلب است.^۱ البته باید توجه داشت که چنین افرادی، در صورت استخدام، پیش از آن که یک جاسوس در خدمت ایران باشند، به منظور بهره‌رسانی به رژیم صهیونی مورد بهره‌برداری قرار می‌گرفتند. ساواک نیز اگرچه به خوبی مطلع بوده که اسرائیل از نیروهای مزبور استفاده می‌کند و حتی آن را بیان می‌کرد، ولی هرگز توان مخالفت یا سرپیچی از دستورات اربابان صهیونیستی را نداشت.

گزارش دیگری از ساواک در این زمینه قابل تأمل است:
احتراماً باستحضار میرساند:

(۱) آقای عبدالرزاق رثوف صالح تکریتی تبعه عراق شغل تعمیرکار ماشین تحریر در پایگاه الرشید از سال ۱۹۶۴ [۱۳۴۳] توسط سرویس دوستان زیتون استخدام و آغاز بیک [به یک] سلسله همکاریهای با دستگاه مزبور نموده است و در مورخه ۴۷/۱/۱۷ آقای کوشان نماینده سرویس زیتون نامبرده را برای استفاده در طرح کریستال بصورت مشترک معرفی و در نتیجه مسافرتی بکشور شاهنشاهی انجام و ضمن آن افرادی را برای همکاری معرفی نموده است نتیجه کار این شخص خوب بوده و کار رابط نامبرده در دست اقدام است.

(۲) در اوائل بهمن ماه ۱۳۴۶ یکی از اتباع دولت لبنان بنام فوادینی شغل بازرگان شخصاً بسفارت زیتون در تهران مراجعه و آمادگی خود را جهت همکاریهای اطلاعاتی اعلام میدارد نامبرده در مورخه ۴۶/۱۱/۲۱

از طرف دوستان زیتون برای استفاده در طرح کریستال معرفی و پس از انجام مذاکرات و آموزش‌های مقدماتی در تهران مشارالیه برای نشان کردن- آماده‌گری و استخدام افراد واجدالشرايط بکشورهای مصر، سوریه، لبنان اعزام گردید شخص مورد نظر در تاریخ ۴/۲/۴۷ بتهران مراجعت و یکنفر سرگرد مصری بنام سرگرد نخله شوهرخواهر خود را معرفی و برای آماده ساختن وی پس از دریافت مبلغی بیش از یکصدویست هزار ریال مجدداً به لبنان مراجعت نمود لکن تاکنون عمل مثبتی از طرف این فرد انجام نپذیرفته و آقای فوادینی برای حرکت خود به مصر تقاضای هفتصد دلار و ۲۰۰۰ لیره لبنانی برای تأدیه قروض خود نموده بود که در پاسخ نامبرده اشعار گردید چون تاکنون به تعهدات خود عمل نکرده‌اید پرداخت وجه دیگری مقدور نمیباشد این شخص از بدو همکاری تاکنون کار مثبتی انجام نداده است و اخیراً نیز شخصی را در یکی از شیخ‌نشینهای خلیج فارس معرفی و برای مذاکرات بدان صوب عزیمت اما تاکنون مراجعت ننموده است.

۳) اخیراً آقای کوشان حسین ابوالحسن حاجی حسین را که از سال ۱۹۶۳ [۱۳۴۱] تا ۱۹۶۶ [۱۳۴۵] در دانشگاه مصری اسکندریه در مصر دانشجو بوده و از ۱۹۶۶ تا ۱۹۶۸ [۱۳۴۷] در کاخ امیر کویت خدمت میکرده معرفی که تحقیقات در اطراف مشارالیه و نشان‌شدگان وی جریان دارد و مراحل اولیه را طی مینمایند.

۴) در تیر ماه سال ۱۳۴۵ نماینده سرویس دوستان در مرکز شخصی را بنام البرت دانوسر مترجم رئیس ستاد و وزارت دفاع عراق را که از مدتها پیش با سرویس مزبور همکاری داشته بعنوان مأمور مشترک در طرح کریستال معرفی نموده‌اند که از بدو همکاری تاکنون نسبت به ارسال اطلاعات بسیار ارزنده و عالی و مفید نظامی و سیاسی و اقتصادی اقدام نموده است.

۵) ضمناً سرویس مذکور اشخاصی را جهت همکاری در طرح کریستال معرفی که از وجود آنان بعللی از قبیل عدم دسترسی به اهداف مورد نظر

استفاده لازم انجام نگرفته است.

پیشنهادات

الف) در هنگام حضور این قبیل افراد در مرکز شخصی که بزبان عربی آشنائی کامل داشته و به امور عملیاتی نیز وارد باشد در مرکز نبوده تا در جلسات مشترکی که با نماینده دوستان و هریک از سوزدهای فوق الذکر تشکیل میشود شرکت و این افراد را بنفع دستگاه هدایت و دلالت نماید.

علیهذا پیشنهاد میگردد یک نفر کارمند که بزبان عربی و احیاناً انگلیسی آشنایی و به امور عملیاتی نیز وارد باشد در اختیار این اداره قرار گیرد تا در مواقع لزوم بتوان از وجود مشارالیه استفاده لازم معمول گردد.

ب) در هنگام ورود مأمورین طرح کریستال به تهران چون از طرف ساواک آدرسی در اختیار آنان گذاشته نمیشود و سعی میگردد در پوشش دوستان زیتون با آنان ملاقات و استفاده‌های لازم معمول گردد علیهذا پیشنهاد میشود شماره تلفنی در اختیار هریک از مأمورین گذاشته شود تا به محض ورود و پیش از اینکه دوستان زیتون با آنان ملاقات نمایند ورود خود را اعلام تا اقدامات لازم صورت پذیرد چه در غیر اینصورت ممکنست قبلاً دوستان زیتون آنان را در مسیر هدفهای مورد نظر خود هدایت و دلالت نمایند.

ب) چون توجیه‌نامه‌های لازم جهت هریک از عوامل طرح کریستال از طرف دوستان تهیه و موافقت‌هایی چه از نظر مالی و عملیاتی بدون جلب نظر ساواک مینمایند علیهذا اجازه فرمایند بنامبردگان تذکر داده شود که پیش از اقدام به تهیه توجیه‌نامه‌ها و هرگونه موافقتی مراتب را درمیان بگذارند تا پس از موافقت با خواسته‌های آنان در مورد تهیه توجیه‌نامه اقدام نمایند. ز

اداره برونمرزی

رفیع‌زاده

۲- استخدام مأمور عراقی

براساس خط‌مشی و توافقات اولیه، استخدام عراقی‌های مقیم ایران، اولین مرحله طرح کریستال محسوب می‌شد. لذا ساواک این قشر را تحت هدایت اسرائیل زیر نظر گرفت و عده‌ای از آنها را مورد ارزیابی قرار داد در گزارشی از ساواک آمده است:

بعرض میرساند:

در اجرای طرح کریستال به‌عنوان نخستین قدم قرار شد اداره کل هشتم پرونده ده خانواده عراقی‌الاصیل از میان صورت‌هائیکه در اختیار اداره مزبور می‌باشد انتخاب و برای بررسی ارائه گردد که بهمین ترتیب عمل و اکنون ده پرونده در خانه استجاری [استیجاری] که از تاریخ ۴۵/۱۰/۷ اجاره گردیده است بمنظور مطالعه در اختیار کمیته قرار گرفته است تا پس از بررسی لازم اداره کل هشتم موارد تحقیقاتی را بمرحله اجرا درآورد.

برخی از مقامات و مخالفان عراقی که به ایران مسافرت کرده بودند، بهترین افراد جهت نزدیکی و استخدام محسوب می‌شدند. زیرا این عده از انگیزه اولیه مخالفت و سرنگونی رژیم عراق برخوردار بودند. در طی اجرای طرح کریستال (بلور) تعدادی از شخصیت‌های اینچینی انتخاب و مورد بهره‌برداری قرار گرفتند.

گزارش ساواک مورخ ۱۳۴۸/۴/۷، خط‌مش کلی در این زمینه را بیان می‌کند:

بعرض میرساند:

با آمدن سرلشگر عبدالغنی الراوی و عبدالرزاق نائف و سایر شخصیت‌های عراقی به ایران برای تشکیل حکومت عراق آزاد و استقرار در منطقه شمال عراق بمنظور شروع فعالیت‌های مورد نظر خواه ناخواه ارتباطاتی ما بین این شخصیتها و عناصر مخالف حکومت فعلی در عراق بطور پنهانی برقرار خواهد شد که این عناصر بععلل مختلف از جمله انگیزه‌های جاه‌طلبی، مادی، تعصبات مذهبی، ایده‌های ناسیونالیستی و غیره حاضر بهمکاری و در اختیار گذاردن اخبار و اطلاعات گوناگون خود باین شخصیتها خواهند بود.

در بررسیهای معموله مشاهده گردید که این عناصر که اغلب دارای مشاغل نظامی و غیرنظامی قابل ملاحظه هستند در موقعیتهائی قرار دارند که میتوانند نیازمندیهای اطلاعاتی ساواک را بر مبنای هدفهای موجود بپوشانند و چون شخصیهائی که در شمال عراق مستقر خواهند شد بمنظور ادامه فعالیت‌های پنهانی خود مجبور با استفاده از عوامل ساواک بوده و ناچار ارتباطات خود را از طریق عوامل ساواک در شهرهای مختلف عراق بعمل خواهند آورد عوامل مذکور (ساواک)^۱ ضمن اینگونه تماسها میتوانند بنحو مقتضی با تحبیب و تطمیع این عناصر را خریداری نموده و با جلب همکاری آنان برای طرحهای دوربرد بعنوان یک منبع مورد استفاده و بهره‌برداری قرار گیرند.

ضمناً با عطف توجه باینکه بفرموده مقرر است عملیات فوق از نظر امکانات مادی و معنوی دوستان زیتون با همکاری مشترک آنان مانند عملیات فعلی بارزانی در شمال انجام گردد.

لذا دوستان زیتون پیشنهاد مینمایند که طرح‌ریزی همکاری مشترک برای بهره‌برداری اطلاعاتی از این عناصر از هم‌اکنون مورد مطالعه و اقدام قرار گیرد.

نظریه و پیشنهاد:

برای آنکه از هم‌اکنون بطور اصولی پایه‌ریزی‌های صحیح برای این همکاری مشترک انجام گیرد و بمنظور بهره‌برداریهای اطلاعاتی و تشکیل شبکه‌های جمع‌آوری اخبار و اطلاعات در سطح بالا از این عناصر استفاده شود اجازه فرمایند در چهارچوب طرح مصوبه کریستال که در تاریخ ۱۳۴۶ بتصویب تیمسار ریاست ساواک و رئیس سرویس زیتون جهت همکاری مشترک در استخدام منابع در کشورهای هدف دو سرویس که عراق نیز یکی از آنها است رسیده اقدامات لازم درباره آن شروع گردد. توضیحاً بعرض میرساند با عطف توجه باینکه بعلت تعصبات مذهبی و

۱. واژه (ساواک) با دست‌خط به متن تایپ شده سند افزوده شده است.

افکار ناسیونالیستی طبعاً تعدادی از این عناصر تمایلی نخواهند داشت که بهر نحوی باشد با مقامات و اتباع زیتون همکاری نمایند لذا در مواردی که چنین مشکلی احساس شود در عملیات مشترک دوستان زیتون با توجه باینکه برخی از آنان عربی خوب تکلم میکنند با پوشش ایرانی در تماسها و ملاقاتها برای همکاریهای مشترک و بهره‌برداریهای اطلاعاتی حضور خواهند یافت ((این امر درحال حاضر در برخی عملیات مشترک که ایجاد مینماید رهبران عملیات در ملاقاتها با پوشش ایرانی با زیتونی شرکت کند به‌مورد اجراگذارده میشود.))

منوط به نظر عالی است
اداره کل دوم

در ذیل سند، یادداشتی مبنی بر استعلام نظر مقامات مافوق درج شده است:
بعضی بر سند:

توضیحاً طرح کریستال مبنی بر استفاده مشترک وسیله سرویسهای ساواک و انار [اسرائیل] از منابع هدف (اعراب و بخصوص عراقیها) میباشد. اینک در صورت تصویب مقدمات کار تهیه و طرحهای مربوطه انجام شود.

نصیری نیز با درج «موافقت میشود» ذیل سند، موافقت خود را اعلام کرد. البته استخدام عراقی‌های مقیم ایران، به این قبیل افراد اختصاص نداشت و در طول سال‌ها اجرای طرح کریستال، افراد مختلفی مورد استفاده قرار گرفتند.

برای نمونه می‌توان از «محمد صبیری» که «به امور سینمایی» در تهران اشتغال داشت و تبعه «عراق» بود اشاره کرد.

در «صورتجلسه کمیته کریستال مورخه ۴/۱۲/۴۵» درباره‌ی فرد مزبور و جذب وی آمده است:

موضوع: محمد صبیری

سوابق محمد صبیری تبعه عراق مدیر سینما خورشیدنو که توسط اداره کل هشتم برای همکاری کمیته استخدام گردیده بود مطرح و در مورد دسترسی وی بهدفعهای مورد نظر مذاکره بعمل آمد چون نامبرده با

سرهنک بازنشسته عراقی عبدالستار عبدالغنی که سابقاً منشی رئیس‌جمهوری عراق بوده آشنایی دارد و حاضر شده است که مذاکراتی در مورد جلب همکاری با عراقی مورد نظر بنماید لذا تصمیم گرفته شد که سئوالاتی که میزان دوستی و تسلط نامبرده را بر سرهنک عراقی مزبور تعیین نماید تهیه و تنظیم و از طریق اداره کل هشتم با صبری در میان گذارده شده و پس از تکمیل اطلاعات در جلسه آینده کمیته مطرح گردد. ضمناً اداره کل هشتم بیوگرافی و سوابق وی را در دو نسخه تنظیم و بداره کل دوم، دوستان زیتون [اسرائیل] جهت تحقیق تسلیم نماید.

برقراری ارتباط و استخدام یک معلم عراقی، از دیگر مواردی است که می‌توان به آن اشاره کرد.

گزارش ساواک «از بخش عملیات عرب ۸۲۱» مورخ ۴۵/۱۱/۳۰ به فرد مزبور اختصاص دارد:

محترماً بعرض عالی میرساند عباس حسون انصاری در تاریخ ۴۰/۸/۳ بسمت معلم مدرسه عراقیها در تهران منصوب و به ایران وارد گردید وی ایرانی‌الاصل بوده و متولد کاظمین میباشد پدرش متولد شوشتر و همسرش از ایرانیان مقیم کاظمین میباشد. نامبرده خود را ایرانی میدانند و نسبت به ایران بسیار علاقمند میباشد.

اقدامات انجام شده:

۱- نامبرده در طول مدت اقامت خود در ایران با آقای بهمن کاشی کارمند اداره کل هفتم آشنایی داشته و رفت و آمدهائی مینمودند در خلال این معاشرت اطلاعاتی از فعالیتهای اسعدالکبیبسی مدیر سابق مدرسه عراقیها در اختیار وی قرار داده است.

۲- ارتباط وی با آقای کاشی بعلت انتقال نامبرده بعراق قطع گردید ولی در تاریخ ۴۵/۵/۸ مشارالیه بسمت معلم ورزش در مدرسه عراقی‌اعزم گردید.

۳- در مورد ترتیب ملاقات عباس حسون انصاری و جلب همکاری وی با آقای بهمن کاشی کارمند اداره کل هفتم مذاکره و نامبرده اظهار داشت

که این موضوع بایستی با دستور تیمسار ریاست سازمان اطلاعات خارجی و مدیریت کل اداره هفتم انجام گردد.
نظریه:

نامبرده فعلاً بسمت معلم ورزش مدارس عراقی در سفارت عراق مشغول بکار میباشد با مالکسیف و کلیه معلمین رابطه نزدیک داشته و بدین ترتیب وی دسترسی کامل با اطلاعات مورد نیاز دارد.

۴- بمنظور آگاهی از فعالیت معلمین و نفوذ در مدارس عراقی همکاری نامبرده ضروری بنظر میرسد.

پیشنهاد:

در صورت تصویب مراتب از طریق آن مدیریت کل باستحضار تیمسار ریاست سازمان اطلاعات خارجی برسد که در اینمورد اوامری به آقای کاشی صادر فرمایند.

در انتهای سند، یادداشتی به مضمون زیر برای «معتضد» رئیس سازمان اطلاعات خارجی ساواک که بعدها به قائم مقامی ساواک نیز رسیده درج گردیده است:
بعرض تیمسار سرلشگر معتضد برسد و اضافه شود اگر همکاری این شخص جلب بشود در خاتمه مأموریت وی در ایران با اداره کل دوم تحویل خواهد شد بعلاوه در حال حاضر نیز [می توان] از بستگان وی در عراق به نحوی استفاده کرد.

[۱۳۴۵]/۱۲/۱

همچنین تلگراف ارسالی به شماره ۲۱۱/۵۹۹۰۴ مورخ ۴۶/۱۱/۲۶ نیز شامل اسامی تعدادی از عراقی های مقیم در دیگر کشورهای عربی می باشد:

تلگراف گیلان

رمز

دستور فرمائید سوابق و تمایلات افراد مذکور در زیر را تحقیق و اعلام فرمائید:

۱- سرهنگ فائق مهدی وابسته نظامی عراق در اردن.

۲- عبدالجلیل احمد وابسته نظامی عراق در سوریه.

۳- جلال الدین القریشی پناهنده عراقی در سوریه.

- ۴- ستوان صباح‌المدنی پناهنده عراقی در ارتش سوریه.
- ۵- ستوان عبدالکریم عبدالمالکی پناهنده عراقی در ارتش سوریه.
- ۶- تیمسار مصطفی کمال در ستاد فرماندهی نیروهای عراق در اردن.

۳- استخدام عراقی‌های مقیم کشورهای دیگر

براساس برنامه و طرح سازمان اطلاعاتی رژیم صهیونی و باگذشت چندی، دست‌اندرکاران طرح کریستال (بلور) هم و تلاش خود را معطوف به عراقی‌های مقیم کشورهای دیگر که مدنظر اسرائیل بود کردند. در این راستا، با هدایت و برنامه‌ریزی ساواک و اجرای ادارات کل دوم و هشتم، افرادی انتخاب و مورد ارزیابی قرار می‌گرفتند. به این منظور نامه‌ای شامل اسامی تعدادی از عراقی‌ها جهت دریافت سوابق از سوی اداره کل دوم به مدیریت کل اداره هفتم ارسال شد:

مدیریت کل اداره هفتم

خواهشمند است دستور فرمائید از هریک از افراد مذکور در زیر سابقه‌ای در آن اداره کل موجود است به این اداره کل اعلام نمایند:

۱) امین زکی علی خالوق عراقی متولد ۱۹۲۱ [۱۳۰۰] وکیل دادگستری

عراق

۲) سرهنگ فاضل مصطفی کامل وابسته نظامی عراق در آنکارا

۳) سرهنگ فائق عبدی وابسته نظامی عراق در اردن

۴) ژنرال بشیرالطالب وابسته نظامی عراق در بیروت (گویا سرتیپ

باشد)

۵) عبدالجلیل احمد وابسته نظامی عراق در سوریه

۶) داود عبدالمجید نامزد وابستگی نظامی در قاهره

۷) جلال‌الدین القریشی پناهنده عراقی در سوریه

۸) ستوان یکم صباح‌المدنی پناهنده عراقی در سوریه که در ارتش

سوریه خدمت میکند.

۹) ستوان یکم عبدالکریم عبدالمالکی پناهنده عراقی در سوریه که در ارتش سوریه خدمت میکند.

۱۰) عبدالحسین الجمالی رئیس اداره داخلی اعراب در وزارت (وزارت) امور خارجه عراق.

۱۱) داود السکوتی مسئول امور فلسطین و خلیج فارس در وزارت امور خارجه عراق.

۱۲) عدنان طراش مسئول رمز در وزارت امور خارجه عراق

۱۳) خلیل داغستانی رئیس اداره اقتصادی در وزارت امور خارجه

عراق

۱۴) فائزه النجار منشی وزیر امور خارجه عراق

۱۵) ژنرال بهجت سیدموسی افسر شاغل عراق (گویا سرتیپ باشد)

۱۶) سرهنگ خالد صراح رئیس آموزش نیروی هوایی عراق

۱۷) سروان فهد عبدالخالق سعدون افسر نیروی هوایی در پادگان

الرشید.

۱۸) ژنرال مصطفی کمال در ستاد فرماندهی نیروهای عراقی در اردن.

(گویا سرتیپ باشد).

مدیر کل اداره دوم- فرازیان

گیرنده: اداره کل هشتم جهت اعلام سوابق نامبردگان^۱

۴- نیروهای نظامی- امنیتی

نیروهای نظامی- امنیتی، همیشه طعمه مطلوبی جهت بهره برداریهای اطلاعاتی محسوب می شود از آنجا که جذب و به کارگیری این عده و یا افراد مربوط به آنها برای رژیم صهیونی از اهمیت ویژه ای برخوردار بود، لذا برنامه های خاصی را به اجرا می گذاشت. سازمان اطلاعاتی اسرائیل با استفاده از امکانات ساواک، افراد نظامی- امنیتی

مختلفی را نشان کرده و در راستای اغراض خاص خود به کار گرفت. در اسناد مربوط به طرح کریستال ساواک، اسامی بسیاری از این قشر نقل گردیده که در اینجا نیز سندی حاوی اسامی و عملکرد افراد نظامی نقل می‌گردد:

صورت و خلاصه وضعیت مأمورین طرح کریستال

۱- آلبرت دانوسر مترجم سابق وزارت دفاع و ستاد ارتش عراق تا خرداد ۱۳۴۸ همکاری ثمربخشی داشت ولی فعالیت وی یکباره قطع و پس از مدتها در تاریخ ۴۹/۳/۲۰ آخرین بار در آتن با وی ملاقات شد و در این ملاقات معین گردید که بازنشسته شده و دسترسی به اسناد مورد نظر ندارد ولی متعهد گردید که بعنوان نشان کننده تعدادی از دوستان سرشناس خود را برای همکاری آماده نماید که تا این تاریخ عملاً اقدامی نکرده است ولی گاهی با استفاده از میکروودات اطلاعاتی میفرستاد.

۲- عزیز عبیدمحسن- گروهبان اخراجی نیروی هوایی عراق که باتفاق ستوان یکم عدنان عبدالمجید افسر نیروی هوایی در قسمت عکسبرداری هوایی نیروی هوایی عراق در طرح کریستال همکاری مینمود پس از مدتی فعالیت وی کاهش یافت و باین جهت دوستان زیتون پیشنهاد نمودند که بهتر است عزیز عبیدمحسن را از بغداد به رمادی منتقل و یکدستگاه بی‌سیم در اختیار وی گذارده شود تا نقل و انتقالات نیروهای عراقی را در مرزهای اردن و سوریه بموقع گزارش نماید^۱ درحالیکه این پیشنهاد در دست بررسی بود عزیز عبیدمحسن بطور غیرمجاز از عراق به ایران وارد و در سوسنگرد توسط ساواک محل دستگیر و در همان اولین بازجوئی اعتراف نمود که نامبرده با اطلاع مقامات امنیتی عراق با سرویس زیتون در تهران همکاری داشته و اخبار و اطلاعاتی را که مقامات عراقی در اختیار وی می‌گذارده‌اند بسرویس زیتون تسلیم می‌کرده است. عزیز عبیدمحسن هم‌اکنون در اختیار اداره کل هشتم بوده و کار بازجوئی و

---

۱. به خوبی مشاهده می‌شود که اسرائیل فقط در صدد بود تا از نیروهای اطلاعاتی، در راستای اغراض خاص خود استفاده کند. زیرا آنچه مطلوب ایران بود کسب اخبار از نقل و انتقال نیروهای نظامی در مرز ایران و عراق بود؛ در حالیکه اسرائیل می‌کوشید اطلاعاتی از جابجایی نیروهای نظامی در مرزهای اردن و سوریه کسب کند.

تحقیق و تکمیل پرونده وی از طریق آن اداره کل در دست انجام است.
۳- عبدالرزاق التکریتی که با همکاری عده‌ای از دوستان خود از پادگان الرشید بغداد اطلاعات جالبی تهیه و ارسال مینمود بعلت شکی که مقامات عراقی بوی برده بودند دستگیر شد و از سرنوشت وی اطلاعی در دست نیست.

۴- سهیل ابوزینه- توسط سرویس زیتون معرفی شده است یک خبر فروش حرفه‌ای است که اخباری از سوریه و لبنان جمع‌آوری و بطریقه میکروودات و با استفاده از آدرس واسطه ارسال میدارد درحالیکه نامبرده از نظر اهداف دوستان مورد توجه آنها است ولی از نظر ساواک با توجه به هدفهای مورد نظر عنصر مفیدی نمیباشد اما دوستان معتقدند که در آینده وضع او بهتر خواهد شد.

۵- هشت نفر دیگر نیز توسط دوستان زیتون برای خدمت در این طرح معرفی شده بودند که هیچیک عملاً کار خود را آغاز نکردند.

۵- دانشجویان عرب

چنانچه پیش از این ذکر شد، جذب دانشجویان از جایگاه ویژه‌ای نزد سران صهیونی برخوردار بود. در طرح کریستال (بلور) نیز برنامه‌های خاصی به منظور کنترل و استخدام دانشجویان طراحی و به مرحله اجرا درآمد. در یک تقسیم‌بندی کلی در طرح کریستال، دو گروه از دانشجویان عرب پوشش داده شدند:

الف) دانشجویان عرب مقیم ایران.

ب) دانشجویان عرب مقیم دیگر کشورهای عربی.

الف) دانشجویان عرب مقیم ایران

ساواک براساس برنامه‌ریزی و دستورات صادره از سوی اسرائیل، دانشجویان عرب

مقیم ایران را تحت نظر قرار داده و کاندیداهای مورد نظر را شناسایی و از آنها در طرح کریستال بهره برد.

در این مورد خاص نیز ساواک فقط نقش خدماتی و اجرایی را برعهده داشت و سود اصلی نصیب اسرائیل می‌شد.

لذا رژیم صهیونی به واسطه ساواک، از تمامی اهرم‌ها و ابزار موجود جهت تحت فشار قرار دادن دانشجویان و کنترل آنها سود می‌جست. از آنجا که اکثر دانشجویان با مشکلات اقتصادی مواجه هستند، پرداخت «وام تحصیلی» به عنوان اهرمی مؤثر و کارا، مورد استفاده قرار می‌گرفت.

گزارش‌های ساواک اسنادی گویا در این باره محسوب می‌شوند که برای نمونه برخی از آنها نقل می‌گردد:

پرداخت وام تحصیلی بدانشجویان عراقی

عطف به ۴۹/۴/۹-۳۲۲/۱۶۳۴

درحال حاضر جمعاً ۵۷ نفر دانشجوی عراقی در دانشگاه‌های ایران مشغول تحصیل میباشند که تماماً طبق مقررات جاری برای ادامه تحصیل وارد کشور شاهنشاهی گردیده‌اند.

معهداً چون تعدادی از این افراد دارای فعالیت میباشند [می‌باشند] علیهذا برای رسیدگی بیشتر و اتخاذ تصمیم لازم خواهشمند است دستور فرمائید با تعیین وقت قبلی نمایندگان ذیصلاح این اداره کل و اداره کل دوم در آن اداره کل کمیسیونی تشکیل و موضوع را دقیقاً تحت مطالعه و بررسی قرار دهند. ص

مدیر کل اداره هشتم- هاشمی^۱

پرداخت وام تحصیلی بدانشجویان عراقی

بازگشت به ۴۹/۴/۲۱-۸۲۶/۱۰۰۱۳

با اعلام اینکه نماینده این اداره کل در موعد مقرر در کمیسیون مورد

نظر شرکت خواهد نمود علیهذا خواهشمند است دستور فرمائید اسامی ۵۷ نفر دانشجویان عراقی مزبور و در صورت امکان دسترسی بستگان، دوستان و آشنایان افراد نامبرده را بمنظور بررسی روی طرح کریستال باین اداره کل اعلام فرمایند.

مدیر کل اداره کل دوم. فرازیان^۱

البته دانشجویانی دیگر از ملیت‌های مختلف نیز در طرح کریستال (بلور) شناسایی و بعضاً به استخدام درآمدند.

در ذیل تعدادی از اسناد ساواک درباره دانشجویان عراقی، فلسطینی و اردنی مقیم ایران نقل می‌گردد:

احتراماً بعرض میرساند:

در مورخه ۵۰/۱/۹ در اجرای اوامر صادره مقام مدیریت کل اسامی سه نفر دانشجویان عراقی که در دانشگاه تهران مشغول تحصیل میباشند به اداره کل هشتم منعکس گردید تا هرگونه سوابق و اطلاعاتی که در مورد دانشجویان مورد نظر و تمایلات سیاسی آنان دارند مراتب را باین اداره کل اعلام نمایند تا پس از بررسیهای لازم چنانچه بتوان از وجود آنان در طرح کریستال استفاده نمود اقدام لازم بعمل آید اینک اداره کل هشتم اعلام داشته است.

الف) دانشجو انورگلی فرزند محمدقادر متولد ۱۹۴۶ [۱۳۲۵] دانشجوی فوق لیسانس رشته اقتصاد که در مورخه ۴۷/۷/۱۴ به ایران وارد و اینک از بورس تحصیلی دانشگاه استفاده میکند از طرفداران جلالیه و حزب پارت دمکرات میباشد.

ب) دانشجو فاضل نام پدر احمد شهرت البصام متولد ۱۹۴۹ [۱۳۲۸] شغل دانشجوی فنی رشته برق که در مورخه ۴۷/۶/۵ به ایران وارد شده و برابر اطلاع از دولت عراق مستقر [متنفر] بوده و به ایران بسیار علاقمند است و اظهار داشته است که قصد دارد پس از اتمام تحصیلات در ایران

اقامت و حتی خانواده خود را از عراق به ایران فراخواند.

پ) محمد نوری عارف که در مورخه ۴۵/۵/۲۰ به ایران وارد و پس از دریافت گواهینامه دکترای زبان فارسی در مورخه ۴۹/۱۱/۱۰ خاک کشور شاهنشاهی را ترک و بعراق عزیمت نموده است از جمله کسانی است که بدولت کنونی عراق بدبین بوده و آرزوی استقلال کردستان (ایران و عراق) را دارد.

با عطف ترجمه بمراتب مصرحه در فوق هیچیک از افراد مندرج در بندهای الف و ب جهت استفاده در طرح کریستال مفید فایده نمیباشند و فرد مصرحه در بند پ نیز خاک کشور شاهنشاهی را ترک کرده است. مراتب جهت استحضار معروض گردید. ز

اداره برونمرزی- شیخ الاسلامی

از آنجا که رژیم صهیونی، به دانشجویان فلسطینی بیش از دیگر دانشجویان اهمیت می داد ساواک با توجه به خواسته آنان، در این زمینه نیز اقدامات گسترده ای انجام داد. رژیم صهیونی با ارسال نامه ای اسامی تعدادی از دانشجویان فلسطینی را به ساواک اعلام و خواستار تحقیق بیشتر در این باره شد:

شماره: ۴۰۲

از: نوذر [نماینده اسرائیل]

تاریخ: ۱۸ اکتبر ۱۹۷۱ [۱۳۵۰]

به: مدیریت کل اداره هشتم

موضوع: فلسطینیها در ایران

۱- اخیراً بما اطلاع رسیده است که تعدادی فلسطینی بخصوص دانشجو در ایران مشغول کار یا تحصیل میباشند.

۲- ما فکر میکنیم این فلسطینیها ممکنست که مستعد برای بهره برداری از جانب سازمانهای خرابکار علیه شما و ما باشند.

۳- ما احساس میکنیم زمینه مساعدی برای همکاری بین ما بمنظور کنترل این عناصر و احتمالاً بهره برداری از آنها برای مقاصد خودمان موجود است.

مایلیم خاطر نشان سازیم که پاره ای از آنها دارای گذرنامه اردنی هستند در حالیکه در حقیقت فلسطینی میباشند پرونده های آنها نزد شما

یا نزد ما میتواند این مسئله را روشن کند.

به پیوست صورت پاره‌ای از آنها فرستاده میشود.

گیرنده: مدیریت کل اداره دوم

پیوست شماره (۴۰۲)

۱- عبدالله نصراله جارون و برادر آن هر دوی آنها در خانیونس نزدیکی غزه متولد شده‌اند و با لسه‌پاسه‌های اسرائیلی شماره‌های ۱۱۶۱۷۲ و ۱۱۶۱۷۷ بتهران آمده‌اند آنها در اوائل آگوست ۷۱ وارد تهران شده و کوشش نموده‌اند به دانشگاه تهران وارد شوند.

ما میدانیم عبدالله بعد از فعالیتی که در یکی از سازمانهای خرابکار داشت با ما همکاری میکرد و بعد از آن بنا به میل خود بخارج از کشور عزیمت نمود.

ما نمیدانیم آیا این دو برادر هنوز در تهران هستند یا خیر.

۲- نجیب احمد طلجی دانشجوی دندانپزشکی در تهران او اهل شهر رام‌الله بوده و دارای لسه‌پاسه اسرائیلی میباشد دو برادر او همراه وی میباشند امین احمد طلجی دانشجوی سال چهارم دانشکده پزشکی و مائز احمد طلجی دانشجوی سال سوم پزشکی هر دو برادر دارای گذرنامه اردنی هستند، سه برادر در کوی دانشگاه با یکدیگر زندگی مینمایند.

کوی دانشگاه ساختمان جدید (ساختمان ۳۵۰ نفر) اطاق ۸

ساواک نیز در این زمینه پیگیری لازم را به عمل آورده و نتیجه را گزارش کرد:

احتراماً بعرض میرساند:

در تاریخ ۱۸ اکتبر سال ۱۹۷۱ (۵۰/۷/۲۶) دوستان زیتون [اسرائیل] طی نامه‌ای بشماره ۴۰۲ که با اداره کل هشتم ارسال داشته و گیرنده را اداره کل دوم ذکر نموده‌اند اعلام داشته‌اند که بما (دوستان زیتون) اطلاع رسیده که تعدادی فلسطینی بخصوص دانشجو در ایران مشغول کار یا تحصیل میباشند و اضافه نموده که ما فکر میکنیم این فلسطینیها ممکن است مستعد برای بهره‌برداری از جانب سازمانهای خرابکاری علیه شما و ما (دوستان زیتون) باشند و همچنین اضافه نموده‌اند که مایلیم خاطر نشان

سازیم پاره‌ای از آنها دارای گذرنامه اردنی هستند درحالی‌که در حقیقت فلسطینی بوده و پرونده‌های این اشخاص نزد شما و ما این مسئله را روشن میکند و به پیوست نامه صورت اسامی چند نفر از فلسطینیها را نیز ذکر نموده‌اند پس از وصول نامه فوق‌الذکر با اداره کل هشتم اعلام گردید با توجه بنامه دوستان زیتون که طی شماره ۴۰۲ بآن اداره کل ارسال گردیده سوابق اشخاص مورد نظر و یا فلسطینی‌هائیکه در کشور شاهنشاهی ایران بکار اشتغال دارند مورد لزوم است در تاریخ ۵۰/۱۰/۲ اداره کل هشتم طی لیستی صورت اسامی ۲۸ نفر از دانشجویان اردنی مقیم ایران را با مشخصاتی که از آنها موجود بوده (پیوست الف) ارسال و خواستار گردید از نتیجه اقدامات معموله آن اداره کل نیز مطلع گردد.

اینک اداره کل هشتم مشخصات و تمایلات سیاسی و دوستان و معاشران یکی از دانشجویان اردنی بنام محمداحمد اسماعیل‌الخاروف را ارسال (پیوست ب) و اضافه نموده که هرگونه اقدامی در مورد دانشجویان اردنی مقیم ایران با نظر و همکاری اداره کل هشتم انجام پذیرد.

علیهذا با عرض مراتب فوق و اینکه اداره کل هشتم در قسمت تمایلات سیاسی محمداحمد اسماعیل‌الخاروف ذکر نموده که سوژه آرمانش وحدت فلسطین و اعراب است و معتقد است که چریکها بایستی اول حکومت‌های عربی از جمله حکومت اردن را سرنگون کنند و بعد حساب اسرائیلیها [را] برسند بنابراین تصور نمی‌رود امکان استفاده از این شخص وجود داشته باشد و از طرفی تمایلات سیاسی سایر افراد نیز توسط اداره کل هشتم روشن نگردیده و معلوم نیست که دسترسی این افراد جهت استفاده در طرح کریستال تا چه حد میباشد علیهذا در صورت تصویب رأی عالی از اداره کل هشتم خواسته شود با استفاده از منابع خود در مورد تمایلات سیاسی و دسترس‌یهای این دانشجویان تحقیق و نتیجه باین اداره کل اعلام گردد تا پس از بررسی در مورد تماس و امکان استفاده از وجود آنان نظریه اعلام گردد.

سرپرست اداره برونمرزی - امامی

همکاری دو جانبه (ساواک و سازمان اطلاعاتی اسرائیل) / ۲۲۳

موضوع: محمد احمد اسماعیل الخاروف دانشجوی اردنی دانشگاه تهران

پرو ۸۲۳/۱۸۱۹۶-۵۰/۱۰/۲

نامبرده بالا دانشجوی دوره دکترای تاریخ دانشکده ادبیات دانشگاه تهران بوده و وضعیت مشارالیه بشرح زیر میباشد:

۱- وضعیت خانوادگی و سوابق تحصیلی وی

احمد اسماعیل در یک خانواده فقیر فلسطینی متولد گردیده و مبین این موضوع آلبوم خصوصی و خانوادگی وی میباشد تا کلاس ششم ابتدائی با کمک پدرش تحصیل نموده و از کلاس ششم ابتدائی تا اخذ دیپلم متوسطه هزینه تحصیلی خود را با کار کردن اداره نموده و در کلاس ششم متوسطه شاگرد اول میشود و با گرفتن بورس بدانشگاه الازهر وارد گردیده و موفق باخذ درجه لیسانس میگردد سپس مدت سه سال در عربستان سعودی بعنوان دبیر مشغول تدریس میشود و ماهیانه سه هزار تومان حق التدریس دریافت میکند بعد دوره فوق لیسانس را در دانشگاه الازهر قاهره ادامه میدهد سپس به ایران میآید. مشارالیه در پاسخ باین سؤال که چرا با وجود داشتن زن و دو فرزند تمایل بادامه تحصیل در ایران پیدا نموده وی اظهار میدارد چون دانشگاه الازهر از دادن بورس بمن امتناع ورزیده و ضمناً کار کردن خارجی ها در مصر اکیداً ممنوع میباشد وانگهی علاقه فراوانی دارم تا اخذ دکتر اداامه تحصیل دهم و از طرف دیگر چون در ایران بدانشجویان اردنی بورس میدهند لذا ترجیح دادم به ایران بیایم پدر مشارالیه دو همسر داشته بطوریکه احمد اسماعیل تنها فرزند مادرش میباشد لیکن ۸ خواهر و برادر ناتنی دارد که یکی از آنها در حال حاضر در قاهره تحصیل میکند و یکی از برادرانش با درجه مهندسی در لیبی سکونت دارد مشارالیه بمادرش حساسیت فوق العاده ای داشته و از اینکه ازدواج نموده بشیمان و ناراحت میباشد.

۲- وضعیت مالی

از لحاظ مالی نامبرده در حال حاضر مبلغ هزار تومان پس انداز دارد و قرار است از بابت تدریس در دانشگاه مبلغ ۳۵۰۰ تومان دریافت نماید

که حتی است و اظهار نموده است با این پول قصد دارد تابستان باآلمان مسافرت نماید.

۳- تمایلات سیاسی

هنگامیکه صحبت از هدف و آرمان در زندگی میشده سوزده اظهار میدارد آرمان من وحدت فلسطین و اعراب است و چریکها بایستی اول حکومتهای عربی از جمله حکومت اردن را سرنگون کنند سپس بحساب اسرائیلیها برسند مضافاً مشارالیه در مورد حادثه اخیر فردگاه تل آویو بی‌نهایت خوشحال گردیده و به یهودیها نیز مرتب ناسزا میگفته است.

۴- وضعیت روحی و روانی وی

محمداحمد اسماعیل علاقه مفرطی به پول‌ان‌ا زن و سکس دارد و میتوان او را بوسیله پول و زن بهره‌کاری آیه هر کاری‌ا وادار نمود و زمینه مساعد دارد.

۵- دوستان و معاشرین ایرانی وی

در مورد تماسهای ایرانی وی مسئله قابل توجه اینستکه سوزده با یکنفر بنام «روحانی» ارتباط دارد.

روحانی هفت‌های چند شب برای فراگرفتن زبان عربی نزد محمداسماعیل می‌آید. محمداسماعیل درباره روحانی اظهار نموده است که تا چند ماه دیگر قصد دارد با آمریکا مسافرت نماید مضافاً محمداسماعیل با دانشجویی بنام «صدامی» اهل خوزستان و از اعراب بنی‌کعب خوزستان که بزبان عربی به‌خوبی تکلم مینماید و دانشجویی سال سوم رشته زبان انگلیسی دانشکده ادبیات میباشد روابط دوستانه دارند [دارد].

۶- دوستان و معاشرین خارجی وی

محمداحمد اسماعیل با محمدسعید القصاص دانشجوی مصری دانشگاه تهران و دانشجویان اردنی فلسطینی‌الاصل خاصه برادران تلجی معاشرت و تماس مداوم دارد.

نظریه منبع

با بررسی‌هاییکه در مورد دانشجویان اردنی دانشکاه تهران نمودهام

معتقدم میتوان این دانشجویان را بدو دسته تقسیم نمود:

الف) دسته اول دانشجویان اردنی که فلسطینی‌الاصیل میباشند و طرفدار جبهه‌های مقاومت فلسطین هستند.

از جمله میتوان محمداحمد اسماعیل و معاذثلجی-نجیب ثلجی-امین ثلجی را نام برد.

ب) دسته دوم دانشجویان اردنی طرفدار ملک‌حسین میباشند که بیشتر این دانشجویان از فرزندان هیئت حاکمه اردن هستند از جمله ۱- فواز المجالی (برادرزاده رئیس ستاد ارتش اردن) ۲- محمد عصمت عطیه ۳- حسان العربی. آ^۱

ب) دانشجویان عرب مقیم خارج

همچنان‌که در طرح کریستال، با یک برنامه‌ریزی حساب شده، جذب نیروهای عراقی مقیم ایران به سمت استخدام عراقی‌های مقیم دیگر کشورها هدایت و منحرف شده، در زمینه جذب دانشجویان نیز چنین روندی طی شد. کنترل و شناسایی دانشجویان عرب مقیم کشورهای دیگر، اگرچه چندان کاربرد مفیدی برای ایران نداشت، ولی برای رژیم صهیونی بسیار کارا و حیاتی محسوب شد. لذا ساواک در این زمینه نیز مانند دیگر بخش‌ها و حیطه‌ها، با اطاعت محض از اسرائیل، عملیاتی انجام داد.

گزارش ذیل و پیوست‌های آن، نشانگر فعالیت ساواک در این زمینه در کشورهای مختلف اروپا، لبنان و پاکستان است:

ریاست اداره سوم

بفرموده بر مبنای گزارش واصله به ۲۱۱ [اداره یکم] مبنی بر وجود دانشجویان عراقی در کشورهای مختلف اروپا و لبنان و پاکستان چگونگی به بخشهای ۲۱۲-۲۲۱-۲۲۴ اعلام گردید تا پس از بررسی و بدست آوردن سوابق و تمایلات آنان افراد لازم را نشان کنند و مراتب را بمرکز

اعلام دارند تا نسبت به جلب همکاری افراد مناسب از بین آنان اقدام شود.

ضمناً اینموضوع در چهارچوب طرح «کریستال» خواهد بود علیهذا مینوت نامه‌های ارسالی به بخشهای مذکور جهت ضبط در سوابق به پیوست ارسال میگردد.^۱

ریاست بخش ۲۱۲

طبق اطلاع واصله عده‌ای از دانشجویان عراقی در لبنان به تحصیل اشتغال دارند بفرموده مقام مدیریت کل مقرر است که از بین آنان افراد مناسب و کسانیکه آسیب‌پذیری دارند برای همکاری منظور گردند. خواهشمند است دستور فرمائید بنماینده‌گی ابلاغ نمایند که پس از بررسی و تهیه سوابق و تمایلات آنان افراد لازم را نشان نموده و نتیجه را بمرکز اعلام دارند تا دستور اقدامات بعدی داده شود.

بخش / ۲۱۱^۲

ریاست بخش ۲۲۱

طبق اطلاع واصله عده‌ای از دانشجویان عراقی در پاکستان به تحصیل اشتغال دارند بفرموده مقام مدیریت کل مقرر است که از بین آنان افراد مناسب و کسانیکه آسیب‌پذیری دارند برای همکاری منظور گردند. خواهشمند است دستور فرمائید بنماینده‌گی ابلاغ نمایند که پس از بررسی و تهیه سوابق و تمایلات آنان افراد لازم را نشان نموده و نتیجه را بمرکز اعلام دارند تا دستور اقدامات بعدی داده شود.

اداره یکم / ۲۱۱^۳

ریاست اداره دوم (۲۲۴)

طبق اطلاع واصله عده قابل توجهی از دانشجویان عراقی در کشورهای اروپای غربی و بیشتر در انگلستان و آلمان غربی به تحصیل اشتغال دارند.

۱. گزارش ساواک؛ شماره ۲۱۱/۶۱۸۷۹؛ مورخ ۴۶/۱۲/۱۶.

۲. گزارش ساواک؛ شماره ۲۱۱/۶۱۸۷۴؛ مورخ ۴۶/۱۲/۱۶.

۳. گزارش ساواک؛ شماره ۲۱۱/۶۱۸۷۵؛ مورخ ۴۶/۱۲/۱۶.

بفرموده مقام مدیریت کل مقرر است که از بین آنان افراد مناسب و کسانی که آسیب‌پذیری دارند برای همکاری منظور گردند. خواهشمند است دستور فرمائید در اجراء اوامر صادره مراتب لازم را بنمایندگیهای مربوطه ابلاغ نمایند که پس از بررسی و تهیه سوابق و تمایلات آنان افراد لازم را نشان نموده و نتیجه را بمرکز اعلام دارند تا دستور اقدامات بعدی داده شود.

اداره یکم / ۲۱۱

۶- دیپلمات‌ها

ویژگی‌های افرادی که باید کاندید و استخدام می‌شدند، به‌طور مشخص در قرارداد طرح همکاری دوجانبه ایران و اسرائیل بیان شده بود. کارمندان نمایندگی‌های سیاسی و کارمندان محلی تبعه کشورهای هدف از جمله افرادی بودند که استخدام آنها در طرح کریستال، ممنوع اعلام شده بود. ولی هرچاکه منافع اسرائیل اقتضا می‌کرد، توافق‌ها و مقررات نقض و به‌گونه‌ای دیگر عمل می‌شد.

در سال‌های ۵۱، یکی از بستگان نزدیک حافظ‌اسد رئیس‌جمهور سوریه به‌عنوان مستشار سفارت سوریه در ایران حضور یافت. نیروهای اطلاعاتی اسرائیل موقعیت را مناسب دیده و تصمیم گرفتند به بهانه طرح کریستال، به نامبرده نزدیک و او را به استخدام خود درآورند.

گزارش مورخ ۱۳۵۱/۹/۲۰ اداره کل دوم ساواک به بیان مشخصات، خلاصه سوابق نامبرده و استعمال استخدام نامبرده اختصاص دارد:

منظور: استحضار تیمسار ریاست ساواک و صدور اوامر عالی

پیشینه: ۱- در سفارت سوریه در تهران شخصی بنام وفیق اسماعیل بعنوان مستشار سفارت خدمت میکند که برابر اعلام دوستان زیتون با توجه بسوابق گذشته وی احتمالاً نامبرده مأمور دستگاه اطلاعاتی سوریه

است و در پوشش مستشار سفارت به فعالیتهای اطلاعاتی اشتغال دارد.
۲- ضمن اینکه مراتب بموقع با اداره کل هشتم اعلام گردیده مشخصات
و خلاصه سوابق و فیک اسماعیل واصله از دوستان زیتون بشرح پیوست
الف تقدیم میگردد.

نظریه و پیشنهاد:

با توجه باطلاع واصله از دوستان زیتون مبنی بر مشکوک بودن نامبرده
فوق به فعالیت اطلاعاتی و اینکه دوستان زیتون علاقمند به همکاری در
این زمینه هستند، امکان دارد از وجود و فیک اسماعیل بتوان در طرح
کریستال (طرح همکاری ساواک و دوستان زیتون برای استخدام منابع در
رده‌های بالا در کشورهای هدف) استفاده نمود.

با توجه باینکه در طرح مزبور استفاده از دیپلماتها پیش‌بینی نشده لذا
در صورت تصویب اجازه فرمایند استثنائاً در اینمورد از وجود و فیک
اسماعیل در طرح کریستال استفاده گردد.

اداره کل دوم

۱- مشخصات:

تابعیت سوریه- متولد سال ۱۹۲۳ [۱۳۰۲]- متأهل و دارای یک پسر و
دو دختر. زن سوری خود را طلاق داده و یک زن آلمانی دارد.
پسر عمه حافظ‌اسد رئیس‌جمهور سوریه است.

۲- سوابق خدمتی

الف) تا سال ۱۹۵۸ با درجه سرهنگ دومی در ارتش سوریه
خدمت میکرد.

ب) سال ۱۹۵۸ وابسته نظامی در بن.

پ) سال ۱۹۶۲ سفیر جمهوری متحده عرب در ونزوئلا.

ت) سال ۱۹۶۳ سفیر مصر در دانمارک.

ث) سال ۱۹۶۵ در آلمان زندگی میکرد و هر ماهه از دولت مصر
مدد معاش دریافت مینمود.

ج) ۱۹۶۷ مأمور خدمت در اتحادیه عرب در بن گردید.

چ) ۱۹۶۸
بازنشسته شد و در پانسیون در بن با حقوق
ماهانه ۱۰۰۰ مارک از طرف دولت سوریه
زندگی میکرد سپس به ایران منتقل شد و در
قسمت دفتر تحریم اقتصادی اسرائیل در
اتحادیه عرب خدمت مینماید.

متن یادداشت ذیل برگه، اطلاعات تکمیلی را عرضه می‌کند:

بعرض برسد

۱) سفیر مراکش در تهران نیز شفاهاً مطالبی مبنی بر فعالیتهای
جاسوسی نامبرده در تهران اظهار داشت و بموقع به اداره کل هشتم گفته
شد و در آن اداره کل هم سابقه دارد.

۲) امکان همکاری در عملیات مشترک از طرف و فیک اسماعیل بعید به
نظر میرسد.

۳) اینک اخذ تماس با نامبرده و آزمایش از او موکول بنظر مبارک است.

[۱۳۵۱]/۹/۲۵

رئیس سرویس اطلاعاتی اسرائیل در ملاقات حضوری با رئیس ساواک، پیشنهاد
غیرقانونی خود مبنی بر استخدام نامبرده را عرضه و خواهان اجرای آن شد.

دو اداره کل ساواک (اداره کل هشتم و دوم) در این زمینه با تأکید بر غیرقانونی بودن و
ذکر برخی نکات، مجدداً گزارش مشترکی تهیه و ارسال کردند:

منظور: استحضار تیمسار ریاست ساواک و صدور اوامر

پیشینه:

۱) مدیر کل اداره هشتم اعلام نمود که در موقع مسافرت رئیس
سرویس اسرائیل به ایران در ملاقاتیکه با تیمسار ریاست ساواک بعمل
آورد عنوان نمود که در انجام عملیات پنهانی و شنود در مورد
سفارتخانه‌های کشورهای هدف در طرح کریستال مشترکاً اقدام شود که
مدیر کل اداره هشتم بعرض رساندند که در طرح عملیات مشترک ساواک
و دوستان زیتون [اسرائیل] برای استخدام منابع در رده بالای کشورهای
هدف (طرح کریستال) استفاده از کارمندان نمایندگیهای سیاسی و محلی

تبعه کشورهای هدف منع گردیده است که تیمسار ریاست ساواک فرمودند «طرح را بخاطر ندارم ارائه شود»^۱

(۲) در اجرای اوامر صادره طرح عملیات مشترک برای استخدام رده‌های بالا در کشورهای عراق، سوریه، مصر که در تاریخ ۴۵/۳/۲۵ مورد تصویب تیمسار ریاست ساواک واقع شده [...] تقدیم و باستحضار میرساند که در بند ۳ این طرح در مورد استخدام منابع موافقت گردیده که از کارمندان نمایندگیهای سیاسی و کارمندان محلی تبعه کشورهای هدف استفاده نشود.

(۳) طبق اظهار دوستان زیتون شخصی بنام وفیق اسماعیل که بعنوان مستشار سفارت سوریه در تهران و پسر عمه حافظ‌اسد رئیس‌جمهور سوریه است و احتمالاً مأمور دستگاه اطلاعاتی سوریه بوده و در پوشش سیاسی بفعالیت‌های اطلاعاتی اشتغال دارد که خلاصه سوابق وی (بشرح پیوست تقدیمی ب) میباشد، دوستان زیتون علاقمند با استفاده از وجود وفیق اسماعیل در چهارچوب طرح کریستال میباشند.

بررسی و نظریه:

با بررسی که در اینمورد بعمل آمد نظر تیمسار ریاست معظم ساواک بموارد زیر جلب میگردد:

الف) استفاده از وجود وفیق اسماعیل که در کادر سیاسی کشور هدف خدمت مینماید مخالف موافقتنامه طرح مشترک کریستال است.

ب) چون دوره مأموریت کارمندان سیاسی دائمی نبوده و پس از اتمام مدت مأموریت بناچار بکشور خود مراجعت و یا به کشور دیگری مأموریت خواهند یافت بنابراین استفاده از وجود آنان مشکل خواهد بود و چنانچه این کارمندان بیک کشور عربی مأموریت پیدا نمایند با توجه بحساسیت دول عربی بروابط فیما بین دولت شاهنشاهی و اسرائیل در صورت بوجود آمدن یک درگیری سیاسی کشورهای عربی مخالف که

۱. یادداشت نصیری در انتهای گزارش، نشانگر آن است که بیان این جملات نه به علت بی‌اطلاعی که به دلیل سرسپردگی نصیری بوده است.

مترصد اینگونه دست‌آویزها هستند جنجال سیاسی برپا و استفاده تبلیغاتی خواهند برد و دوستان زیتون که برای رسیدن باهدف خود از دست زدن بهر اقدامی ابائی ندارند از این بابت زیانی متوجه آنان نخواهد شد و در این میان زیانهای حاصله متوجه دولت شاهنشاهی ایران خواهد گردید.

با عرض مراتب فوق مستدعیست اوامر عالی را امر بابلاغ فرمائید.

اداره کل هشتم   اداره کل دوم^۱

یادداشت مندرج در پای نوشته توضیحات بیشتری درباره فرد مذکور بیان می‌کند:

بعرض برسد طبق اطلاع شفاهی سفیر مراکش در تهران و فقیق اسمعیل یک عنصر اطلاعاتی است که فعالیت‌هایی در تهران انجام میدهد [...]^۲ اداره

کل هشتم از این فعالیتها مستحضر است. ۵۱/۱۰/۱۷

از همه خواندنی‌تر یادداشت سه‌بندی نصیری درباره گزارش فوق است. این دست‌نوشته به‌خوبی بیانگر نوع نگاه اسرائیل، آگاهی نصیری و سرسپردگی سران ساواک و دانسته نوکری کردن آنان است:

۱) توجه داشته باشید این عملیات مشترک [کریستال] نباید به مناسبات ایران و مصر لطمه وارد نماید.

۲) زیتون به فاش شدن این عملیات اهمیت نمیدهد زیرا در حال جنگ است ولی ما علاقه به روابط دوستانه داریم و آنها هم در میان کشورهای عربی از ایران حمایت نموده و مینمایند.

۳) هر عملی که امکان شکسته شدن میشود از آن خودداری نمائید.

۵۱/۱۰/۱۷

علاوه بر قشرهای یاد شده، هر فردی در هر مقام و رده‌ای که می‌توانست برای اسرائیل مفید باشد، مورد بهره‌برداری قرار می‌گرفت. از رانندگان و خلبانان گرفته تا بازرگانان.

در این راستا، در جلسه مورخه ۴۵/۱۱/۱۱ کمیته کریستال تصمیم گرفته شد:

اداره کل هشتم [ساواک] بیوگرافی رانندگان-خلبانان شرکتهای مسافرتی که

۱. گزارش ساواک؛ مورخ ۵۱/۱۰/۱۴.

۲. یک کلمه ناخوانا؛ به احتمال زیاد: «یقیناً» است.

از ایران بکشورهای عربی مسافرت مینمایند تهیه و در مورد آنان تحقیقات مقدماتی انجام گردد.
بازرگانان نیز از جمله افرادی بودند که در طرح کریستال از آنان استفاده می‌شد. برای این منظور بعضاً مکاتباتی سری بین اسرائیل و ایران صورت می‌گرفت:

۲۲ ژانویه ۱۹۷۰ (۲ بهمن ۱۳۴۸)

بازگشت به: ۳۲۵

به: گرین [ایران]

از: نوذر [نماینده اسرائیل]

موضوع: قاسم حسین حاج‌عبدالعلی بزاز

۱- پیرو گفتگوهای ما اطلاعات زیر درباره نامبرده بالا باطلاع میرسند

[می‌رسد]:

۲- از نامبرده میتوان در عملیات مشترک استفاده نمود.

مشخصات وی بقرار زیر میباشد. [می‌باشد]

الف) بسال ۱۹۳۰ [۱۳۰۹] در تهران چشم بجهان گشود و

عراقی‌الاصل میباشد.

ب) بازرگان و دارای گذرنامه ایرانی است ولی در کویت بسر می‌برد.

پ) در کار خرید و فروش پول و طلا میباشد.

ت) بنظر میرسد خیلی باهوش و بااستعداد باشد به کشورهای عربی

بسیار مسافرت میکند.

ث) بیشتر عراقیهای مقیم ایران کویت- لبنان و امیرنشینهای خلیج

فارس را- میشناسد.

ج) به معاملات بزرگ و کوچک دست میزند.

ج) گذرنامه ایرانی نامبرده بشماره ۹۱۲۸۲۱ میباشد.^۱

تجار و افراد دیگری نیز کاندیدا و درباره آنان تحقیقاتی به عمل آمد.

در گزارش مورخ ۴۶/۱۱/۲۹، اعلام شد:

هم اکنون تحقیقات و اقدامات لازم درباره استفاده از افراد زیر ادامه دارد:

۱- فوادسانی که دوستان و امکاناتی در لبنان و کویت دارد. [...]

۲- عبدالقادر عبدالواحد در عراق. [...]

۳- امین زکی علی خالوق عراقی و دوستان او. [...]

اسناد ذیل نشانگر بخشی از فعالیت ساواک است که درباره افراد فوق صورت گرفت:

عبدالقادر عبدالواحد عراقی

مدیریت کل اداره هشتم

نامبرده فوق که در مدرسه داروسازی کار میکرده و فعلاً وضعیت او معلوم نیست هم‌اکنون در تهران هتل گیلان‌نو اقامت دارد و در نظر است که در چهارچوب طرح «کریستال» از وی بهره‌برداری شود. خواهشمند است دستور فرمائید سوابق نامبرده و نظریه آن اداره کل را اعلام دارند.

مدیر کل اداره دوم- فرازیان^۱

فوادسانی

مدیریت کل اداره هشتم

نامبرده بالا ساکن بیروت متولد ۱۹۶۸ [۱۳۴۷] که تجارتخانه‌ای نیز در کویت بنام اورسیز دارد هم‌اکنون در تهران هتل کارلتون اطاق شماره ۲۷ اقامت دارد و در نظر است که در چهارچوب طرح «کریستال» از وی بهره‌برداری شود.

خواهشمند است دستور فرمائید چنانچه سابقه‌ای از وی وجود دارد ضمن نظر به آن اداره کل اعلام دارند.

مدیر کل اداره دوم- فرازیان^۲

سران و دست‌اندرکاران امور اطلاعاتی و جاسوسی اسرائیل، مطابق شیوه همیشگی خود، منافع خویش را مدنظر قرار داده و بدون هماهنگی با کمیته طرح کریستال، رأساً با افراد مورد نظر ارتباط برقرار کردند.

۱. گزارش ساواک؛ شماره ۲۱۱/۶۱۰۹۵؛ مورخ ۴۶/۱۱/۱۶.

۲. گزارش ساواک؛ شماره ۲۱۱/۶۱۰۹۶؛ مورخ ۴۶/۱۱/۱۶.

گزارش اداره یکم ساواک در این زمینه حاکی از آن است که:
بعرض میرساند:

نماینده سرویس دوستان زیتون در تعقیب مذاکرات مربوط به فوادیانی و دو تن دیگر در ساعت ۱۲:۳۰ روز ۴۶/۱۱/۱۸ اظهار نمود که: مجدداً با فوادیانی ملاقاتی صورت گرفت و نامبرده آمادگی خود را برای همکاری و جمع‌آوری اطلاعات در کویت اعلام داشت و قرار شد که لیستی از کلیه شرکتها و نمایندگیهای تجارتی کویت که با آنان تماس دارد تهیه کند و به انضمام صورتی از کاندیداهائی برای همکاری در تاریخ ۴۶/۱۱/۱۹ در اختیار بگذارد.

ضمناً نماینده مذکور تقاضا نمود که از طرف ساواک نامبرده تحت تعقیب و مراقبت قرار گیرد تا معلوم شود این اطلاعات را رأساً در اختیار میگذارد و یا برای تهیه آن با شخص دیگری تماس خواهد گرفت.

اداره یکم (۲۱۱)^۱

دست‌نویس حاشیه سند، به‌خوبی گویا نکات چندی است:
بعرض میرسد

چون در جریان ملاقاتهای نماینده زیتون با سوژه رهبر عملیات ساواک در طرح کریستال حضور نداشته لذا مداخله [اداره] هشتم حتی بطور نامحسوس مورد ندارد.

اگرچه ادارات کل ساواک و کمیته طرح کریستال به‌طور مستقیم از [۱۳۴۶]/۱۱/۱۸ نحوه و چگونگی ارتباط با نیروهای نشان‌شده بی‌اطلاع نگه داشته می‌شدند، اما در راستای اغراض نیروهای اطلاعاتی اسرائیل، مطالبی را گردآوری و به آنها تحویل می‌دادند:

بیوگرافی- آقای حلوق امین‌زکی علی

آقای حلوق فرزند امین‌زکی علی تبعه عراق دارای مذهب تسنن- محل تولد بغداد در حدود چهل سال عمر دارد. نامبرده فارغ‌التحصیل دانشکده

حقوق از بغداد و وکیل دادگستری در این شهر میباشد. مشارالیه دارای تمایلات کمونیستی بوده و بعنوان یک طرفدار تزکمونیسم مشهور است. پدر وی بازرش [بازرس] کل فرهنگ بوده و یکی از اقوامش (محملاً عموی وی) فرماندهی گارد سلطنتی در زمان مرحوم فیصل را برعهده داشته است و عموی دیگر او حسن فهمی رئیس کل شهربانی در زمان مرحوم بگرصدقی بوده که چندی نیز سمت استانداری دیوانیه را عهده‌دار بوده است و اصلاً وی گُرد میباشد.

دست‌نوشته گوشه سند، حاکی از آن است که مطالب فوق در تاریخ ۴۶/۱۲/۲۱ به نیروهای اطلاعاتی-امنیتی اسرائیل تحویل داده شد:

در مورخه ۴۶/۱۲/۲۱ در اختیار دوستان زیتون گذارده شد.

[۱۳۴۶]/۱۲/۲۱

نشانگر

سازمان اطلاعاتی اسرائیل، به منظور دستیابی به اهداف از پیش تعیین شده، کوشید تا نیروهای خود را به عنوان سازمان دهنده امور و نشان‌کننده به ایران اعزام کند. این امر برای اسرائیل از چنان ویژگی و اهمیت خاصی برخوردار بود که در صورت عدم حضور نیروی خودی، تمایل و رغبتی به ادامه طرح از خود نشان نمی‌داد. پیشنهادات اسرائیل، عمدتاً مورد موافقت مقامات ساواک قرار می‌گرفت و در صورت مخالفت ساواک، اسرائیل همکاری را در حد بسیار نازل تقلیل می‌داد.

در سال ۱۳۴۶ سرویس اطلاعاتی رژیم صهیونیستی، پس از یک وقفه کوتاه مدت، پیشنهاد و از سرگیری همکاری را مطرح کرد. سرویس مزبور، تقاضا داشت که نشان‌کننده‌ای از اسرائیل به ایران اعزام شود.

اداره کل دوم با توجه به شرایط حاکم و عملکرد مأمور ارسالی به ایران در مرحله قبل، گزارشی به تاریخ ۱۳۴۶/۱۱/۱۶ تهیه و اشکالات چنین خواسته‌ای را برشمرد:

بطوریکه استحضار دارند، از تاریخ توافق با نمایندگان سرویس بلوط [اسرائیل] در مورد همکاری مشترک براساس «طرح کریستال» تاکنون قریب یکسال و چهار ماه می‌گذرد و در طول این مدت نمایندگان این اداره کل و اداره کل هشتم با تهیه زمینه فعالیت و اجاره محل مناسبی جهت

ملاقات‌های عملیاتی و با استفاده از همکاری مأموری که از طرف سرویس بلوط بمنظور تسهیل عمل نشان کردن بمرکز وارد گردیده بود سعی گردید که اقدامات معموله در مسیر نشان کردن سوژه‌های مناسب برای نفوذ در کشورهای هدف با موفقیت روبرو گردد معذالک تلاش‌های معموله بدلایلی که اهم آن تقارن مرحله مقدماتی عملیات با شروع جنگ در خاورمیانه [۱۹۶۷=۱۳۴۶] بوده و همچنین بعلت ممنوعیت خروج اتباع کشورهای هدف به ایران که در نتیجه تردد افراد مورد نظر به ایران بحداقل و حتی در بعضی از ماهها بصفر رسیده و در نتیجه در طرح مزبور مشترکاً در مورد استخدام دو نفر مأمور بشرح زیر:

- ۱- دانوب مأموری که دارای دسترسی در وزارت دفاع عراق می‌باشد.
  - ۲- ۶۵۰۴ ف مأموری که در سازمان امنیت عراق دسترسی دارد.
- موفقیت حاصل گردید که بعلت محدود شدن شرایط فعالیت بنحو فوق ناگزیر نشانگری که بمنظور همکاری از بلوط به ایران آمده بود بدون انجام کاری الزاماً بکشورش مراجعت نمود.

اینک نماینده دوستان بلوط طی یادداشتی بشرح زیر اطلاع میدهد:

«تجربه سال گذشته نشان داده که بار مسئولیت طرح بیشتر بعهده اداره کل هشتم واگذار شده بود و حال آنکه اکنون ملاحظه می‌شود برای آنکه عملیات مقرون بصلاح باشد بهتر است فقط تحت نظر مدیر کل اداره دوم و نماینده دوستان بلوط اداره و انجام شود و اداره کل هشتم بطور مداوم ما را از سوژه‌های نشان داده شده مطلع سازد و در اینمورد با نشان کننده برای عملیات تبادل نظر نماید و تمام اطلاعات دریافتی درباره سوژه و کشور هدف را که به ایران میرسد در اختیار قرار دهد و هیچگونه مسئولیتی برای انجام عملیات نداشته و برای محول کردن مأموریت در این زمینه بکارمندان خود الزامی نداشته باشد.»^۱

اینک با توجه به مراتب معروضه فوق گرچه پیشنهاد نماینده سرویس

---

۱. اسرائیل با رندی می‌کوشید تا با توجیحات به ظاهر منطقی، اطلاعاتی و امنیتی، تا آنجا که ممکن است نقش ساواک را در انجام طرح، کم‌رنگ و فقط در حد یک کارگزار صرف تقلیل دهد.

زیتون آنستکه طرح مزبور بدون مداخله مستقیم اداره کل هشتم صورت گیرد، معذالک بنظر این اداره کل تشریک مساعی اداره کل هشتم در پیشرفت اجرای طرح مزبور مؤثر خواهد بود منتهی در صورت موافقت با اداره کل دوم نیز اجازه داده شود که با توجه بمقدورات خویش مستقلاً نیز در مورد نشان کردن عناصر مفید و در صورت لزوم استخدام آنان در هدف مفید اقدام نماید و در اینصورت بدلائل زیر با استفاده مجدد از ورود نشانگر جدید از سرویس زیتون بمرکز نیازی نخواهد بود.

۱) اصولاً حجم کار در طرح فوق‌الذکر بحدی نیست که نیازی باستقرار یک نشانگر از طرف سرویس زیتون در مرکز صرفاً جهت انجام کار مزبور باشد.

۲) با توجه بمحدود بودن میزان کار در طرح مزبور، چنانچه نشانگری از سرویس زیتون بمرکز وارد شود احتمالاً ممکنست سرویس مزبور از وجود نشانگر اعزامی در تهران برای اجرای مقاصد دیگری بنفع خود استفاده نمایند.

۳) نشانگر اعزامی بمرکز برای انجام وظایف خود در تمام مدت روز احتیاج بیک رهبر عملیات از طرف ساواک دارد و ادارات کل دوم و هشتم چنین رهبران عملیات که بتوانند تمام مدت روز وقت خود را با نشانگر مورد نظر صرف نمایند در اختیار ندارند.

۴) عدم استفاده از نشانگر زیتونی بکارمندان اطلاعاتی این اداره کل فرصت خواهد داد که در این زمینه وارد فعالیت شده و علاوه بر تمرین و ورزیدگی، تجاربی برای نشان کردن سوژه‌های مناسب بدست آورند.

علیهذا مستدعی است در صورت موافقت اجازه فرمایند که طرح کریستال بر مبنای شرایط و توافق فوق‌الذکر برای مدت یکسال دیگر تمدید و اعتبار لازم جهت اجرای آن پیش‌بینی و متعاقباً بعرض برسد. منوط بر رأی عالیست.

اداره کل دوم

نصیری نیز در ذیل سند با درج «موافقت می‌شود» نظر خود را اعلام می‌کند.

این تصمیم ساواک در جلسه کمیته کریستال (مورخ ۴۶/۱۲/۱۴) به نماینده اسرائیل در ایران ابلاغ می‌شود. عکس‌العمل فرد مزبور جالب توجه است. وی در مواجهه با چنین پاسخی، یکی از کارمندان خود را به جای خود معرفی و همکاری با کمیته را به‌طور یک‌جانبه متوقف می‌کند.

در بخشی از گزارش ساواک که به این موضوع اشاره دارد، آمده است:

تاریخ ملاقات ۴۶/۱۲/۱۴

مدیر کل اداره دوم بطوریکه تیمسار [سر تیب هاشمی مدیر کل اداره هشتم] و آقای کوشان [نماینده اسرائیل] اطلاع دارند پس از آنکه آقای کوشان درخواست تمدید طرح کریستال را بمدت یکسال دیگر نمود درخواست مذکور ترجمه شد و با نظرات اداره کل دوم و تیمسار ریاست سازمان اطلاعات خارجی بعرض تیمسار ریاست سازمان رسید که بر مبنای گزارش مذکور با تمدید ادامه عملیات برای سال ۴۶-۴۷ موافقت فرمودند و همانطوریکه اطلاع دارند با ورود نشان‌کننده از طرف دوستان موافقت حاصل نفرمودند و همانگونه که در گزارش بعرض رسیده پشتیبانی و همکاری اداره کل هشتم در انجام این عملیات که در مرکز انجام میگردد لازم و ضروری تشخیص داده شده بدون این پشتیبانی و همکاری ادامه عملیات میسر نیست.

کوشان [نماینده اسرائیل] بنابراین چون با آمدن نشان‌کننده موافقت حاصل نشده و من خود گرفتاریهای زیادی دارم یک نفر از کارمندان خود را برای تماس با افراد کشورهای هدف و شرکت در سو کمیته‌ها معرفی می‌نمایم.

در اینجا این پرسش مطرح است که مگر ساواک کاملاً در اختیار صهیونیست‌ها نبود، پس چه ضرورتی ایجاد می‌کرد که سازمان اطلاعاتی اسرائیل این اندازه بر اعزام نشان‌کننده خودی به ایران اصرار ورزد؟ اگرچه در پاسخ می‌توان به مواردی از قبیل: تخصص، تجربه و... اشاره کرد؛ ولی نکته مهمتر آن که همیشه در مباحث سیاسی و وابستگی کشوری به کشور دیگر، بین دو مقوله نفوذ و سیطره تفاوت قابل می‌شوند. نفوذ گام اول سیطره بر یک کشور محسوب می‌گردد. اگرچه نفوذ تا حدودی اهداف کشور

متجاوز را برآورده می‌کند، ولی هرگز جایگاه آن با جایگاه ویژه «سیطره و تسلط» یکسان نیست. بر همین اساس، اگرچه رژیم صهیونیستی در تمامی رده‌های کشوری نظام شاهنشاهی حضور داشت؛ ولی اندیشه سلطه‌جویانه قوم بنی‌اسرائیل، موجب می‌شد که اسرائیل در هر جاکه بتواند، نفوذ خود را به «سیطره و تسلط» کامل تبدیل کند.

گزارش‌ها

در طول سالیانی که طرح کریستال (بلور) فعال بود، جاسوسان بسیاری استخدام و به کشورهای مختلف اعزام شدند. این افراد نیز اطلاعات و گزارش‌های بسیاری را جمع‌آوری و ارسال می‌کردند. برخی از آنها گزارش‌های قابل استفاده و مفید را مستقیماً به نیروهای اطلاعاتی اسرائیل تحویل می‌دادند که نیروهای مزبور از ارسال آن به ساواک خودداری می‌کردند. تکرار این واقعه، موجب گردید تا شک و تردید در بین رده‌های مختلف ساواک به یقین تبدیل شود. آن چنانکه نصیری در ذیل گزارش مورخ ۴۶/۵/۲ ساواک مبنی بر ارزیابی عملکرد و عدم کسب اطلاعات مفید و بازدهی مناسب از عملیات مربوط به «راسم رسلان» کاردار سفارت سوریه در «تهران» و «صلاح الصاوی» دانشجوی تبعه مصر در دانشگاه تهران نوشت:

قابل قبول نیست که اطلاعاتی بدست نیاورده باشد پس برای آنها کار

می‌کند و بما نمی‌گویند از آنها بخواهید.

ساواک نیز به منظور پی‌گیری نامه ذیل را ارسال کرد:

مدیریت کل اداره هشتم

بر مبنای صورتجلسه سو کمیته طرح «کریستال» مورخه ۴۶/۴/۲۵ که

از طرف نماینده آن اداره کل در اختیار گذارده شده گزارشی درباره گردش

کار نتایج حاصله از اقدامات تهیه و از عرض تیمسار ریاست سازمان

گذشت که پی‌نوشت فرمودند:

«قابل قبول نیست که اطلاعاتی بدست نیاورده باشد پس برای آنها کار

میکند و بمانمگویند، از آنها بخواهید. ۵/۱۴»

علیهذا فتوکپی گزارش معروضه متضمن پی‌نوشت تیمسار ریاست ساواک جهت اطلاع و اجرای اوامر صادره به پیوست ایفاد و خواهشمند است دستور فرمائید از نتیجه اقدامات محوله این اداره کل را آگاه سازند. مدیر کل اداره دوم. فرازیان^۱

بررسی و ارزشیابی گزارش‌های واصله از سوی این قبیل مأمورین به ساواک نیز درخور توجه و قابل تحلیل است.

اگرچه در بعضی از گزارش‌های ساواک، این قبیل اطلاعات، مفید ارزیابی شده است، ولی بررسی گزارش‌های موجود، نشانگر آن است که اطلاعات ارسالی یا بی‌ارزش است و یا برای ایران چندان فایده‌ای ندارد.

از آنجایی که اسرائیل به شکلی رندانه جاسوسان را به ظاهر به شکل مشترک ولی در واقع خود به تنهایی استخدام می‌کرد، نیرو را در محل‌هایی مستقر می‌کرد که مدنظر سازمان اطلاعاتی آن رژیم بود. لذا بسیار طبیعی است که گزارش‌های ارسالی بسیار بی‌محتوا و یا غیرقابل استفاده برای سرویس اطلاعاتی ایران بوده باشد.

ساواک نیز به صراحت، بسیاری از این گزارش‌ها را «بسیار ناچیز و کم‌ارزش» و «خیلی سطحی» ارزیابی اطلاعاتی کرده است.

بخشی از گزارش ساواک به تحلیل و بررسی یکی از گزارش‌های ارسالی اختصاص دارد. براساس گزارش مزبور:

در ساعت ۱۷ نزدیک کافه «پاکسیز» با (عبدالقادر عبدالواحد) کاندیدای دیگر ملاقات شد و باتفاق آقای رز [نماینده اسرائیل] به خانه شماره (۳۶) رهسپار شدیم. لیکن متأسفانه متصدی آن خانه در آنجا نبود و در نتیجه استفاده از این خانه برای ملاقات میسر نگردید و ناچار در کافه خلوتی نزدیک آن ملاقات صورت گرفت.

و در این ملاقات از کاندیدا خواسته شد اطلاعات خود را درباره گسترش واحدهای ارتش عراق بیان دارد. توضیح اینکه در آخرین ملاقاتی

که در فوریه ۱۹۶۷ [۱۳۴۶] بین کاندیدا و نمایندگان زیتون [اسرائیل] صورت گرفته طرح سوالات مورد نیاز به او تفهیم شده بود. اطلاعاتیکه کاندیدا در اختیار گذارد در برگ جداگانه‌ای به پیوست تقدیم میگردد. این اخبار که محصول تلاش یکساله کاندیدا است بسیار ناچیز و کم‌ارزش است و بحق میتوان پیش‌بینی نمود که نامبرده نخواهد توانست نیازمندیهای اطلاعاتی ما را تأمین نماید و از لحاظ خصوصیات اخلاقی نیز فاقد مختصات یک نشان‌کننده خوب است. در هر حال قرار شد در ملاقات آینده که برای ساعت ۱۹ تا ۲۰ روز ۴۶/۱۱/۲۲ ترتیب داده شده آدرس یک صندوق پستی در اختیار او گذارده شود تا در صورتیکه توانست اشخاص مورد نظر را آماده همکاری نماید مراتب را با استفاده از رمز خاصی که بعداً به او تفهیم خواهد شد اعلام دارد در خاتمه ملاقات آقای رز مبلغ چهارهزار (۴۰۰۰) ریال به او پرداخت نمود تا بتواند هزینه هتل خود را پرداخت و به هتل (آبادانا) واقع در تحت جمشید منتقل شود. [...]

۴۶/۱۱/۲۱

اما متن اخبار ارسالی که ذیل آن توسط ساواک نوشته شده «اطلاعات خیلی سطحی و عادی» عبارت است از:

- ۱) در پایگاه H۳ دو اسکادران از هوایمهای (هنتز) که یکی اسکادران (۳۷) است و دو اسکادران هوایمی میگ ۲۱ مستقر شده است. در این پایگاه همچنین یک گردان تانک T-۳۴ وجود دارد.
- ۲) در پایگاه الرشید بیش از سه اسکادران هوایمی میگ ۱۷ مستقر گردیده. یک هوایمی میراز C۳ نیز بمنظور آموزش خلبانان عراقی روی آن وجود دارد و چند افسر فرانسوی بر آموزش آنان نظارت دارند.
- ۳) در پایگاه هوایی کرکوک یک اسکادران میگ ۱۷ و در پایگاه موصل یک اسکادران الیوشن و تعدادی هلیکوپتر مستقر شده است.

۴) تعداد نامعلومی هوایمی میگ ۱۹ و میگ ۲۱ بعراق واصل شده است.

۵) قبل از جنگ ژوئن بین ۵۰ تا ۵۵ افسر نیروی هوایی عراق بمنظور طی دوره‌های آموزشی به شوروی اعزام گردیدند. از جمله آنان حازم یونس و احمد فتحی بودند. هم‌اکنون تعدادی کارشناس روسی در پایگاه الرشید مشغول کار هستند و یکی از آنها (بوریس) نامیده میشود.

۶) آموزش فلسطینیها در پایگاه الرشید انجام میگردد. از جمله آموزش دهندگان ستوان یکم فاروق علوان و ستوان دومی از خانواده العل را میتوان نام برد.

۷) تاکنون واحدهای نظامی از سایر کشورهای عربی به عراق وارد نشده‌اند ولی تعدادی افسر اردنی برای آموزش پرواز با هواپیماهای (هنتر) در این کشور هستند.

۸) قسمتی از واحدهای لشکر سوم در ۲۳ و بقیه آن در اردن مستقر شده است.

به‌طور کلی گزارشات ارسالی از سوی جاسوسان وابسته به طرح کریستال در یکی از قالب‌های زیر قابل دسته‌بندی و بررسی است:

- ۱- بسیاری ارزش و فاقد اهمیت اطلاعاتی و امنیتی بود.
- ۲- شامل اطلاعات آشکار بیان شده توسط رسانه‌های گروهی و تبلیغی بود.
- ۳- ارسال آنها چنان با تأخیر همراه بود که در زمان دریافت دیگر استفاده و کاربرد اطلاعاتی نداشت.

- ۴- بسیار طولانی، با ذکر وقایع ریز و جزئی، ولی بی‌اهمیت بود.
  - ۵- شامل اطلاعاتی بسیار کلی و عمده بود.
- در ذیل به‌منظور نمونه و اثبات مدعای فوق، دو گزارش بسیار طولانی ارسالی به ساواک به‌منظور نمونه نقل می‌گردد:

احتراماً باستحضار میرساند:

تعداد ۱۱ برگ گزارش واصله از آقای فوادینی سوژه طرح کریستال به پیوست تقدیم میگردد مستدعیست اوامر عالی را در مورد ترجمه گزارش مزبور توسط هریک از مترجمین مربوطه امر بابلاغ فرمایند تا شخص مورد نظر اعلام گردد. اداره برونمرزی- رفیع‌زاده

جمعه ۶ سپتامبر ۱۹۶۸ [۱۳۴۷]

شب گذشته ساعت ۱۰ $\frac{۱}{۳}$ بوقت محلی وارد دویبی گردیدم و به هتل کارلتون رفتم در آنجا با شیخ سامی عاف که لبنانی است و در دویبی میباشد نامبرده یکی از صاحبان هتل میباشد.

امروز جمعه است اکثر مغازه‌ها تعطیل میباشند فقط تعداد کمی مغازه و مخصوصاً بازار پرنده‌فروشان باز است. کمی در خیابانها قدم زدم و نظافت و زیبایی دویبی نسبت به آنچه در گذشته بود فرق زیادی کرده است. تا نزدیکی‌های ظهر مایوس شدم و به هتل بازگشتم. بعدازظهر یک کارت پستی فرستادم لیکن در فکر بودم که آیا اجازه ورود به ابوظبی را بدست خواهیم آورد یا نه؟ شیخ سامی را از این موضوع مطلع ساختم نامبرده گفت هیچگونه اشکالی در بدست آوردن اجازه ورود به ابوظبی در بین نیست بخصوص اینکه گذرنامه من یک بار اجازه ورود به ابوظبی در آن نوشته شده که قبلاً صورت گرفته است. نامبرده با مأمور استقبال تماس گرفت و از وی خواست درباره تلگراف یا دستوری که از طرف نماینده جدید بریتانیا در دویبی در مورد ثبت گذرنامه‌های واردین بدویبی در اداره سازمان امنیت که این امر باید توسط خود مسافران در مدت ۴۸ ساعت پس از ورود آنها انجام شود اطلاعاتی بوی بدهد. این کارها قبل از این معمول نبوده. من در فرودگاه ملاحظه کردم که رفتار با مسافران تغییر کرده و بهتر از گذشته است. مأمورین سازمان امنیت و بهداری و گمرک خشونت گذشته را ندارند و سئوالات زیادی نمیکنند همچنین در بازدید و تفتیش سخت‌گیری نمی‌نمایند. بازرسی نسبت به گذشته خیلی فرق کرده و آسان‌تر شده است زیرا در گذشته بی‌نهایت سخت می‌گرفتند. چیز دیگری از فرودگاه تا دوحه پایتخت دویبی نظرم را جلب کرد و آن این بود که در هر طرف خیابان چراغ برق روشن بود و در گذشته چنین چیزی وجود نداشت.

بعدازظهر وقت خود را در تهیه برنامه‌های فردا که سفارت بریتانیا ثبت گذرنامه- بازدید از اطاق بازرگانی بود گذراندم.

شنبه ۷ سپتامبر ۱۹۶۸ [۱۳۴۷]

بامداد به سازمان امنیت رفتیم و گذرنامه‌ام را ثبت کردم در اثر ازدحامی که بود دو ساعت ونیم در آنجا ماندم سپس به سفارت بریتانیا مراجعه کردم و به مسئول مربوطه موضوع را اطلاع دادم او گفت که احتیاجی نیست که برای ورود به ابوظبی مجدداً تقاضا نمایم زیرا در بحرین از نماینده بریتانیا این تقاضا را کرده بودم. مسئول مربوطه در سفارت آدرس مرا گرفت تا در موقع لزوم با من تماس بگیرد. در اثر معطلی زیاد نتوانستم به اتاق بازرگانی بروم و بقیه روز را در خیابانها و بازارها به گردش پرداختم و بقیمت کردن کالاهای مختلف پرداختم هدفم گذشتن وقت بود و میخواستم از وضع بازرگانی در دوی که رضایت بخش نیست اطلاع یابم بازار تجارت کساد است و خرید کم است. نحوه تجارت در دوی بصورت دیگری درآمده و هرکس میخواهد سر دیگری کلاه بگذارد تنها کاری که آسان و راحت است تجارت بصورت قاچاق است. قاچاق اشخاص به ابوظبی زیرا در آنجا ثروت و برنامه‌های زیادی وجود دارد. آنچه که از شیخ سامی عاف شنیدم این است که آینده دوی درخشان خواهد بود بخصوص اینکه اتحادیه امارات خلیج کمک‌های زیادی از لحاظ مادی و فنی و علمی و فرهنگی و غیره برای دوی در نظر گرفته است.

همچنین از شهرداری دوی دیدن نمودم و تا آنجا شیخ سامی عاف مرا همراهی کرد.

یکشنبه ۸ سپتامبر ۱۹۶۸ [۱۳۴۷]

به سفارت بریتانیا جهت اطلاع از رسیدن اجازه ورود به ابوظبی مراجعه کردم ولی پاسخ نیامده بود از کارمند مسئول خواستم تا مجدداً تلگراف نماید و بهای تلگراف را پرداخت نمودم. سپس به اطاق بازرگانی دوی رفتم که بهمان صورت اولیه خود باقی مانده است. در آنجا خواستم تا اطلاعاتی پیرامون آمار بازرگانی خارجی امارت دوی بمن بدهند. کارمند مسئول وعده داد که اطلاعات مزبور را در مدت ۴۸ ساعت برایم تهیه

نماید. از او تشکر کردم و رفتم.

بقیه روز را در هتل گذراندم.

دوشنبه ۹ سپتامبر ۱۹۶۸ [۱۳۴۷]

پیش از ظهر از ساختمان کاخ حاکم که در خیابان خلیج عربی قرار دارد دیدن کردم و ظهر که به هتل بازگشتم با شیخ سامی صحبت میکردم و از او سؤال کردم که اوضاع دویی چگونه است؟ نامبرده گفت در گذشته اوضاع خیلی بد بود لیکن در حال حاضر خداوند را سپاسگزارم که کار هتل‌داری تنها کاری است که در این سرزمین فایده و سود دارد. چند نفر مصری سعی کردند که با شرکت محمدسعید الهلا معاون رئیس شهرداری دو هتل بسازند لیکن حاکم با این امر موافقت نکرد و علتش کراهتی است که نسبت به مصریها دارد. مصریها در اینجا کاره‌ای نیستند ولی در عین حال عده‌ای از افراد ملت که چیزی سرشان نمیشود به دلاوری ارتش مصر ...^۱ افتخار میکنند و اما از لحاظ دولت هیچ کس مصریها را دوست ندارد و عده کمی از مصریها در اینجا زندگی می‌کنند و این عده کم هم در مؤسسات خصوصی مشغول کار هستند. و هنگامیکه از وی سؤال کردم آیا در دستگاه دولت کارمندان لبنانی وجود دارند یا نه؟ پاسخ داد: عده زیادی از لبنانیها در دستگاههای دولتی مشغول کار هستند. در فرودگاه گمرکات- بهداری کارهای عمومی- آتش‌نشانی و دو تن هم در سازمان امنیت هستند و در قسمت گذرنامه مشغول کار میباشند. از من سؤال کرد وقتی که برای ثبت گذرنامه مراجعه کردید با آنها روبرو نشدید؟ گفتم نه گفت فردا صبح باتفاق خواهیم رفت و آنها را با تو آشنا خواهم کرد. شاید روزی به آنها احتیاج داشته باشید. از او تشکر کردم و به اطاقم رفتم.

بعدازظهر در شهر گردش کردم و شام را در رستوران خلیج صرف نمودم صاحب رستوران مذکور لبنانی دروزی است و نام او مزید خویص است نامبرده از دیدن من خیلی خوشحال شد. ملاحظه کردم که

مراجعه‌کنندگان و وضع رستوران او تماماً لبنانی می‌باشد. ساعت ۹ بعدازظهر به هتل بازگشتم.

سه‌شنبه ۱۰ سپتامبر ۱۹۶۸ [۱۳۴۷]

بامداد باتفاق شیخ‌سامی به اداره سازمان امنیت قسمت گذرنامه رفتیم و نامبرده مرا با موسی الزین از جنوب لبنان و یوسف خویص از عالیله آشنا ساخت از یوسف سؤال کردم چه نسبتی با مزید خویص صاحب رستوران خلیج دارد گفت: او پدرم است. بطوریکه اطلاع یافتم موسی در قسمت ثبت گذرنامه‌ها و یوسف خویص در قسمت اقامت بیگانگان مشغول کار هستند. کار یوسف از موسی مهمتر است قبل از ترک آنجا به یوسف گفتم خوشحال می‌شوم که یکبار دیگر با شما ملاقات نمایم از او دعوت کردم که برستوران هتل بیاید او قبول کرد و قرار شد بعدازظهر بدیدن ما بیاید. سپس با شیخ‌سامی به سفارت بریتانیا مراجعه کردیم کارمند مربوطه گفت جواب تلگراف به او ابوظبی آمده است و حاکی است که مأمور صدور اجازه درحال حاضر در ابوظبی نیست و به عینی که در حدود ۱۵۰ کیلومتری ابوظبی است رفته و ما در انتظار بازگشت گذرنامه هستیم.

ظهر به اطاق بازرگانی رفتم تا با کارمندی که بمن وعده داده بود اطلاعات مربوط به آمار بازرگانی را جمع‌آوری نماید ملاقات کنم. نامبرده گفت که اطلاعات کامل نیست از من خواست که فردا مراجعه نمایم از او تشکر کردم و خارج شدم.

بعدازظهر با یوسف خویص در رستوران هتل ملاقات کردم و درباره زندگی لبنانیها در دویی صحبت کردیم و درباره زحمت آنها و مشکلاتشان گفتگو کردیم. اطلاع یافتم که پدر و مادر یوسف هر دو در دویی هستند و مدت زیادی است که در آنجا زندگی می‌کنند یوسف گفت که به پدر خود در اداره گذرنامه کمک زیادی میکند و تسهیلاتی برای کسانی که پدرش از آنها ضمانت میکند بعمل می‌آورد. کسانی که برای اقامت یا کار به دویی می‌آیند بعضی از آنها را پدر یوسف ضمانت میکند و مبالغی در قبال آن دریافت میدارد که با یکی از کارمندان اداره گذرنامه که بومی است تقسیم

مینماید. همچنین اطلاع یافتیم که یوسف اجازه دارد بعد از ظهرها هم در اداره گذرنامه کار نماید و در قبال کار خود فوق‌العاده دریافت میدارد و معلوم است که یوسف در اثر این کار کردن درآمد خوبی دارد. و لباس و اتومبیلش گواهی میدهد که زندگی خوبی دارد. قبل از ترک کردن هتل از من دعوت کرد که بمنزلش بروم قبول کردم و با او قرار گذاشتم که فردا بعد از ظهر او را در رستوران پدرش ملاقات کنم.

چهارشنبه ۱۱ سپتامبر ۱۹۶۸ [۱۳۴۷]

بامداد تلفنی با سفارت بریتانیا تماس گرفتم. لیکن هنوز اجازه نیامده بود بعد از آن به اطاق بازرگانی رفتم و اطلاعاتی که پیرامون آمار بازرگانی خارجی امارت دویی خواسته بودم بدست آوردم. بطور خلاصه به این اطلاعات نمیتوان اطمینان نمود زیرا آمار سال ۱۹۶۷ [۱۳۴۶] و ۱۹۶۸ [۱۳۴۷] در آنها نیست و از قرار معلوم جدولهای آماری با سبک قدیمی تهیه میگردد و اطاق بازرگانی دویی نیز نمیخواهد سبک گذشته را تغییر دهد. مثلاً کشور صادر کننده نامی ندارد و نوشته شده است که در ضمن یکماه فلان مقدار کالا وارد گردیده است. و مبلغ کالاها را به روپیه هندی تعیین میکنند و این اطلاعات رسمیت ندارند و نمیتوان به آنها اعتماد نمود. این وضع در اغلب کارها وجود دارد. اغلب افراد ملت بی‌سواد هستند و لذا برای کارهای دولتی از ملیتهای مختلف عربی استفاده میگردد. این عده فقط یک هدف دارند و آن هم جمع‌آوری پول است و این هدف بهر نحوی که باشد باید تحقق یابد. اوضاع در دویی با کویت و بحرین فرق دارد زیرا در آنجا کارهای حساس بدست خود کویتی‌ها و بحرینی‌های میباشد و مقامات اقداماتی جهت توسعه باسوادی نموده‌اند و مدارس متعددی ساخته‌اند و درس خواندن رایگان است تا افراد و ملت باسواد شوند. بندرت یافت میشود که غیر کویتی با بحرینی پست حساسی داشته باشد و این امر باعث استقرار سرزمین‌های آنها گردیده و در ثانی باعث ازدیاد درآمد میشود. هرکس که کمی روشن بین باشد میتواند احساس نماید که در کلیه امور دولتی در دویی اشخاص مختلفی کار میکنند

و در بعضی موارد بر سر یک کار چند نفر مأمور شده‌اند و این امر در دویی بیشتر از جاهای دیگر است.

بعد از ظهر به رستوران پدر یوسف رفتم او در آنجا در انتظار من بود. بمحض رسیدن باتفاق به منزل او رفتیم منزلش تا رستوران فاصله زیادی نداشت در منزل ملاحظه کردم که اثاثیه قابل ملاحظه‌ای وجود دارد و ظنم به یقین مبدل شد که یوسف درآمد خوبی دارد تا اینکه این زندگی را درست کرده است. گفتگوی ما درباره کار و آینده او در دویی بود. دریافتیم که کار خیلی خوب است و درآمد خوبی دارد تا جایی که فرصت مسافرت به خارج از دویی را ندارد ولی فقط سالی یکبار به لبنان مسافرت میکند. نامبرده گفت میدانیم که روزی خواهد رسید که دویی از ما بی‌نیاز گردد پس بهتر آن است که از موقعیت استفاده کرده و تا رسیدن آن روز بهره‌برداری کامل نماید [بیم]. این گفته باعث شد که فکر نمایم میتوان در دویی به او اعتماد کرد لذا به او گفتم آیا اگر موقعیت استفاده و بهره‌برداری بیشتری از شغلی که داری برایت پیش آید استفاده خواهی کرد یا نه؟ گفت بهیچ وجه رویگردان نیستم ولی باید بدانم که چگونه فرصتی باشد. در اینجا همین‌جا به گفتگو با او در این باره خاتمه دادم ولی دریافتیم که میتوان از او استفاده کرد زیرا مردی است که میخواهد بهدش که پول جمع کردن است برسد و به آن تحقق بخشد و کسی است که میتواند خواسته را برآورده سازد. پیش از خداحافظی به او گفتم که امکان دارد در آینده برنامه مشترکی را انجام دهیم و هر وقت که به دویی آمدم با شما ملاقات خواهیم کرد و فرصت بیشتری برای شناسایی یکدیگر خواهیم داشت. نامبرده ضمن خداحافظی از من دعوت کرد تا شام فرداشب را با او و پدرش در رستوران پدرش صرف نمائیم قبول کردم و خداحافظی نمودم و رفتم.

پنجشنبه ۱۲ سپتامبر ۱۹۶۸ [۱۳۴۷]

قبل از هرچیز با سفارت بریتانیا جهت اطلاع از اجازه ورود تماس گرفتم بمن گفته شد که خبر تازه‌ای ندارند. بی‌نهایت ناراحت شدم زیرا ۸

روز از عمرم بهدر رفته و بی نتیجه گذشته است.

بعد از ظهر به رستوران خلیج رفتیم و با مزید خویص و یوسف خویص شام را صرف نمودم ضمناً موضوع اخذ اجازه ورود به ابوظبی را با پدر یوسف مطرح کردم او بمن گفت: اگر بخواهید میتوانم به آسانی شما را وارد ابوظبی نمایم. گفتیم: چگونه؟ گفت: از طریق قاچاق. این پیشنهاد را رد کردم و گفتیم: این موضوع به صلاح من نیست زیرا عاقبت این کار تضمین شده نیست و دشوار است. پدر یوسف از من سؤال کرد: منظورت از مسافرت به ابوظبی چیست؟ گفتیم: برای دیدن بازارها و بررسی در آنها قصد مسافرت دارم. یوسف از من خواست که باو بگویم چه کاره هستم. کمی فکر کردم که در گذشته چه به او گفته‌ام بلافاصله گفتیم بازرگان هستم. گفت: مگر نمی‌بینی که کار تجارت در اینجا وضع خوبی ندارد و در عین حال بمن پیشنهاد میکنی که برنامه مشترکی را با هم آغاز نمائیم؟ گفتیم: کار من و شما اگر تصمیم گرفتیم در آینده همکاری نمائیم در زمینه تجارت خواهد بود و مطلقاً کار تجارت بمعنای واقعی کلمه نخواهد بود. در هر صورت درباره موضوع فکر کنید و شما از کسانی هستید که میتوان به آنها اعتماد نمود زیرا در شئون این سرزمین اطلاعات کامل دارید و تماسها و آشنایان زیادی دارید زیرا کارتان ایجاب میکند. در رأس ساعت ۱۰ شب از او خداحافظی کردم و او مرا تا هتل همراهی کرد.

جمعه ۱۳ سپتامبر ۱۹۶۸ [۱۳۴۷]

بامداد از مسئول رزرو در هتل خواستم تا یک بلیط با اولین هواپیمائی که به بحرین میرود برایم رزرو کند و اگر تا فردا صبح خبری در مورد اجازه ورود آمد که خواهیم رفت والی [والاً] مجدداً بازخواهم گشت و همین‌طور هم شد.

ظهر سر میز ناهار نشسته بودم که ناگهان شیخ سامی عاف باتفاق شخصی سیاه و بلند قامت بسوی من می‌آیند و ملاحظه کردم که شیخ سامی اهمیت زیادی برای او قائل میشود سپس شیخ سامی او را بمن معرفی کرد و معلوم شد که وی شهردار دوبی میباشد و نامش کمال حمزه است و او

اصلاً از اهالی دویی میباشد. صحبت‌های زیادی در مورد سازمانهای شهرداری و مشکلاتی که شهرداری با آنها روبرو است و همچنین ورود اشخاص متفرقه به دویی و گرفتاریهایی که دولت با آنها روبرو گردیده میان ما صورت گرفت. او میگفت هیچگونه مراقبتی انجام نمیشود مخصوصاً در مورد بهداشت و این سرزمین دچار ناراحتیهای گردیده است. شهردار دویی گفت نسبت به آینده امید زیادی دارد و وضع فعلی دویی نسبت به گذشته فرق زیادی کرده است. امیدواری در اثر وعده‌هایی است که شورای عالی اتحاد امارات عربی برای کمک‌های مختلف به دویی داده است میباشد. آقای حمزه (شهردار) ضمن سخنان خود نشان داد که اطلاعات وسیعی درباره اعراب دارد و همچنین مرد فهمیده‌ای میباشد. نامبرده در مورد مسئله فلسطین اطلاعات زیادی دارد و از فلسطینیها گله میکرد که از کشورهای عربی نمیخواهند که دست از تجارت فلسطینی بردارند و به خود فلسطینیها فرصت دهند تا خود سرنوشت خویش را تعیین کنند. اکثر فلسطینیها مایل هستند که در کشورهای مختلف عربی بزندگی خود ادامه دهند. آقای کمال حمزه از من دعوت کرد که فردا از او در دفتر کارش دیدن کنم ولی معذرت خواستم زیرا ممکن بود فردا صبح مسافرت نمایم.

بعد از ظهر به رستوران خلیج رفتم و شام را در آنجا خوردم و با یوسف درباره فلسطینیهایی که در دویی مقیم هستند و یا کار میکنند سؤال کردم. ضمن پاسخ وی برایم روشن شد که فلسطینیها مورد توجه نیستند و شخص یوسف اکراه عجیبی نسبت به آنها دارد. سپس از من سؤال کرد که چرا فردا قصد مسافرت دارم باو گفتم: در انتظار چیزی که بی‌نتیجه است نباید ماند. او گفته پدرش را تکرار کرد و گفت: که از طریق دریا به ابوظبی بروم. مجدداً این پیشنهاد را رد کردم. او از من خواست که فردا صبح با اتومبیلش مرا تا فرودگاه برساند. قبول کردم.

مستخرج از گزارش «حسین ابل حسن»^۱

درباره- «انور عبدالمجید»

در مورخه ۶۸/۱۰/۲۰ [۱۳۴۷] با یکی از دوستانم بنام «انور عبدالمجید» که از افسران ناوگان تجارتنی در اسکندریه است ملاقات و تمام روز را با او گذراندم و شب را هم با وی در یکی از کاباره‌های کورتیش بنام (کاسپا) گذراندم و پس از انقضای برنامه با وی قرار گذاشتم که روز بعد ۶۸/۱۰/۲۱ مجدداً او را ملاقات کنم. او روز ۶۸/۱۰/۲۱ نزد من به هتل آمد و با هم بگردش در «قصر المنزه» پرداختیم در ضمن گردش درباره مسائل سیاسی و تجارتنی صحبت کردیم از خلال صحبت‌هایی که شد استنباط کردم که از^۲ مخالف سیاست فعلی مصر است وی گفت: ملاحظه کنید چطور روسها در کشور ما رخنه کرده‌اند و برای ما فقر و بدبختی آورده‌اند؟ او گفت: در اسکندریه ساختمانی بود در منطقه (منوره) که محل سکونت افسران مصری بوده آنرا تخلیه کرده‌اند و بروسها واگذار نموده‌اند. ملاحظه کردم که وضع مالی (انور) خوب نیست بیست پوند مصری باو دادم. وی اظهار داشت که یکماه است بخارج مسافرت نکرده است. گفتم چرا بخارج نمی‌رود او جوان فعالیست و میتواند در این مسافرتها استفاده‌هایی بکند. پاسخ داد که چگونه استفاده کنم با حقوق کمی که دریافت میکند. باو گفتم میتواند استفاده کند و من حاضرم باو کمک کنم. اظهار داشت منم آمادهم هر کاری بخواهی انجام دهم. گفتم فردا بشما خواهیم گفت که چه می‌خواهم ولی به شرط آنکه فردا که نزد من می‌آیی آمادگی جدی برای کار داشته باشی. گفت همین حالا بگو من آمادهم. گفتم نه فردا بهتر است. البته من می‌خواستم بررسی کنم که چگونه سر صحبت را با وی باز کنم در هر حال روز بعد ۶۸/۱۰/۲۳ باز همدیگر را ملاقات کردیم و با هم به «ابوقیر» رفتیم، باو گفتم آیا موافقی که بخارج مثلاً فرانسه یا ایتالیا بروی و من پول مورد نیاز را در ایتالیا یا فرانسه در اختیار تو

۱. باید توجه داشت که گزارش مزبور «مستخرج» از گزارش اصلی است قاعدتاً باید شامل اطلاعات مفید و قابل ذکر باشد!

۲. ظاهراً «او» صحیح می‌باشد.

میگذارم تا از آنجا مثلاً مقداری کمتر کیلومترشمار برای تاکسی که در فرانسه ارزان است بخری و ما آن را در مصر بفروشیم. گفت موافقم گفتم آیا حاضری در امر قاچاق کار کنی.

گفت: بله.

گفتم: پسر تو حاضری بکشورت ضرر برسانی.

پاسخ داد: چون کشورم مرا از فقر حمایت نمیکند من حاضرم بهر کاری

دست بزنم.

گفتم: چگونه ترا از فقر حمایت کند. [؟]

گفت: من در راه کمونیسم گام برمیدارد من باید برای خودم در خارج

آینده‌ای تأمین کنم.^۱

گفتم: میگویی در راه کمونیست گام [بر]میدارید پس چرا با کمونیست

مبارزه نمی‌کنی و در کشور خودت نمی‌مانی؟

گفت: چگونه با کمونیست مبارزه کنم؟

گفتم: راههای زیادی دارد.

گفت: آیا یک فرد میتواند با دولت بجنگد.

گفتم: بله اگر بخواهد میتواند.

گفت: چگونه؟

گفتم: نظرت درباره آمریکا یا انگلستان چیست؟

گفت: ای کاش با آنها بودیم لااقل امروز زندگی مرفهی داشتم.

گفتم: پس آمریکا را دوست داری؟

گفت: بله.

گفتم: پس به آمریکا کمک کن تا آمریکا بتو کمک کند.

گفت: چگونه به آمریکا کمک کنم؟

گفتم: با کمونیست مبارزه کن.

گفت: چگونه با کمونیست مبارزه کنم؟

---

۱. ظاهراً باید مقصود آن باشد که کشور در راه کمونیسم گام برمی‌دارد.

گفتم: درباره آنها اطلاعاتی بآمریکا بده.

گفت: نفهمیدم چه میگویید.

گفتم: بتو میفهمانم.

گفت: بگو.

گفتم: فردا که باز همدیگر را ملاقات خواهیم کرد.

در تاریخ ۶۷/۱۰/۲۴ مجدداً در کافه «الفونتوه الرزقاء»

گفت: حسین تو میخواهی من چه کنم؟ تو نگفتی پول در خارج بتو

میدهیم که جنس بخرم و آنرا در مصر بفروشم.

گفتم: ولی من کار بهتری از آن برای تو در نظر دارم.

گفت: آن کار چیست؟

گفتم: به من مهلت بده. «قبل از اینکه وارد سؤال شوم از او سؤال کردم»

س - : آیا تو همه چیز را درباره بندر میدانی؟

ج - : سؤال را روشن تر بگو. منظورت را نفهمیدم.

س - : آیا تو همه چیز را درباره بندر میدانی؟ یعنی آیا میتوانی بتمام

قسمتهای بندر وارد شوی؟ و آیا این اجازه را داری که از جنگلهائی که وارد

و یا خارج میشوند کسب اطلاع کنی؟

ج - : بله شما این را میدانید.

س - : درست است که میدانم ولی میخواهم بدانم اختیارات شما بکجا

محدود میشود؟ و چه موانعی در راه شما وجود دارد؟

ج - : من میتوانم از همه چیز اطلاع یابم و هیچگونه مانعی در راهم

نیست.

س - : یعنی هرچه دولت وارد کند تو میتوانی از آن مطلع شوی؟

ج - : بله ولی این چه اهمیتی دارد؟

س - : این مهم است برای کسانی که در تجارت کار میکنند تا بتوانند از

صادرات و واردات مطلع شوند.

ج - : این موضع برای ما چه اهمیتی دارد؟

س - : این مهم است اگر بخواهی با کمونیست مبارزه کنی و دست

دوستی به آمریکا بدهی.

ج - : چگونه؟

س - : آیا میتوانی اطلاعاتی دربارهٔ اسلحه‌ایکه وارد مصر میشود در

اختیار بگذاری؟

ج - : بله.

س - : تمام انواع اسلحه؟

ج - : بله.

س - : اگر چیزهایی در خارج مانند ایتالیا بتو بدهم میتوانی آنها را به

مصر وارد کنی؟

ج - : بله میتوانم.

س - : پس با هم توافق کردیم.

ج - : درباره چی؟

س - : درباره همکاری با ما.

ج - : در کجا و چی؟

س - : با اطلاعات آمریکا.

ج - : به من چه میدهد؟

س - : بما چیزی بده تا ما هم متقابلاً بتو پول بدهیم.

ج - : چی به شما بدهم؟

س - : اطلاعات درباره ورود اسلحه مختلف و موشکها و هرچیز دیگر

مربوط به ارتش مصر و اینکه هرچه میخواهم برای ما بمصر حمل کنی.

ج - : من آماده‌ام ولی بمن چه مبلغ پول میدهد؟

س - : درباره آمادگی تو من اطمینان دارم ولی از تو میخواهم پس از

سه روز تصمیم نهایی خودت را به من بگوئی اما درباره پول با یکی از

دوستان در ایتالیا ملاقات خواهیم کرد و او در اینمورد با شما توافق خواهد

کرد. تنها چیزیکه میخواهم پس از سه روز جوابت را بگویی و تاریخ

مسافرتت را هم اطلاع بدهی تا بتوانم ترا به شخصی که در ایتالیا هست

معرفی کنم.

قرار شد پس از سه روز با من ملاقات کند و نتیجه را بگوید ولی او

گفت: من با پیشنهاد تو مقدماتاً موافقم. در تاریخ ۶۸/۱۰/۲۷ با (انور عبدالمجید) ملاقات کردم و اعلام داشت که برای همکاری موافق است ولی چون در مرخصی میباشد نام او از لیست کسانی که باید در خدمت کشتیها باشند حذف شده است و گفت سعی دارد که در خلال دو روز آینده ترتیبی برای اخذ اجازه مسافرت بدهد و قرار شد در تاریخ ۶۸/۱۰/۳۰ مجدداً همدیگر را ملاقات کنیم. من برای انجام گذرنامه‌ام به قاهره رفتم و بعلت تظاهرات وابسته فرهنگی گذرنامه‌ام را نداد و ناچار تا روز ۶۸/۱۲/۱ در قاهره ماندم. روز ۶۸/۱۲/۲ باسکندریه مراجعت کردم «انور عبدالمجید» برایم یادداشتی نوشته بود که روز ۶۸/۱۰/۲۰ بدیدنم آمده ولی من نبوده‌ام و نوشته بود که عازم قاهره است و روز ۶۸/۱۲/۴ باسکندریه مراجعت خواهد کرد.

روز ۶۸/۱۲/۲۴ با انور عبدالمجید ملاقات کردم اظهار داشت آماده همکاری میباشد ولی موفق یکسب اجازه مسافرت شده است زیرا در مرخصی میباشد و مرخصی او در تاریخ ۶۸/۱۲/۳۱ تمام میشود و پس از آن به یکی دو روز میتواند بهر کشوری که میخواهم مسافرت کند و تأکید نمود که مصمم است برای مسافرت و همکاری.

مسافرین

اگرچه در ابتدا، جهت تطمیع ایران، اسرائیل پیشنهاد داده بود که از بین عراقی‌های مقیم ایران، افرادی انتخاب و به‌عنوان جاسوس و مأمور به کشور منتقل شود؛ ولی در طول طرح، این‌گونه عمل نشد و سازمان اطلاعاتی اسرائیل، بخش عمده‌ای از توجه خود را به مسافرین عرب- و حتی غیرعرب- که به ایران سفر می‌کردند، معطوف کرد. به‌طور عمده، سرویس اسرائیلی از ارتباط با مسافرین به چند هدف عمده دست می‌یافت:

۱- آن‌چنانکه بارها اتفاق افتاد، نیروهای مطلوب را از قبل شناسایی و به بهانه مسافر به ایران اعزام و آنگاه در محیطی امن با آنان ارتباط برقرار می‌کرد.

۲- از این مسافرین، نیروهای مطلوب را شناسایی و با آنها ارتباط برقرار می‌کرد.

۳- با تحت نظر قرار دادن مسافرین عرب، احتمالاً مبارزین مسلمانی را که به ایران مسافرت می‌کردند، شناسایی و مورد تعقیب قرار می‌داد.

لذا سازمان اطلاعاتی اسرائیل، قبل از هر چیز نیازمند آن بود که به لیست مسافرین اعزامی به ایران دسترسی پیدا کند. سرویس مزبور در جلسات مختلف کمیته کریستال این خواسته را پی‌گیری و دنبال کرد.

در جلسه مورخ ۴۶/۱۲/۱۴ نیروهای اسرائیلی خواسته خود را به ساواک اعلام می‌کنند.

تاریخ ملاقات: ۴۶/۱۲/۱۴ [۱۳]

ساعت ملاقات: ۸:۰۰

محل ملاقات: دفتر آقای فخیمی
ملاقات‌کنندگان: تیمسار سرتیپ هاشمی مدیر کل اداره هشتم-
سرکار سرهنگ فرازیان مدیر کل اداره دوم- آقای
کوشان- سرکار سرگرد معیرزاده- کارمند اداره هشتم
تنظیم‌کننده گزارش: رخساره نیک‌بین
ماشین‌نویس: علی سلمان
تعداد نسخ: سه نسخه: نسخه اول جهت مدیریت کل اداره
هشتم ایفاد تا در پرونده مخصوص بایگانی فرمایند.
نسخه دوم در پرونده مخصوص مدیریت کل اداره
دوم بایگانی می‌گردد.
نسخه سوم در پرونده طرح کریستال بایگانی
می‌گردد.

[...]

کوشان [نماینده اسرائیل]- خوبست صورت مسافرینی که بععل گوناگون
از کشورهای هدف به ایران وارد میشوند در اختیار گذارده شود تا نسبت
به انتخاب منابع از بین آنان اقدام شود.
آقای فرازیان- من تصور میکنم این کار مشکلی باشد و تا حدودی
تلاش بيمصرف زیرا وصول صورتهائیکه شامل افراد غیرمفيد مانند زن و
بچه و حتی مردهائی که از نظر ما مفيد نباشند روزانه جز آنکه تلاش و
وقت زیادی را ايجاب نماید مثر ثمر نخواهد بود.
تیمسار هاشمی- اصولاً این صورتهای چه از طرف نمایندگیهای ساواک
خارج از کشور و چه از طریق وزارت خارجه و یا مرزهای ورودی کشور
باداره هشتم واصل میشود بسیار زیاد و چه بسا صورتهای موقعی بشما
برسند که این اشخاص از کشور خارج شده و یا اصولاً پیدا کردن آنها
سخت باشد. بنابراین پیشنهاد میکنم که اداره کل دوم بنمایندهای بنویسید
از کشورها و مناطق هدف مثل عراق- بصره- کویت- افرادی که تقاضای ویزا
برای آمدن به ایران میکنند بررسی نموده و اسامی آنها را تلگرافی باداره

کل دوم و هشتم گفته که اگر در چهارچوب طرح کریستال مورد استفاده باشد بما بگویند تا اقدامات لازم درباره آنان برای جلب همکاریهایشان فراهم آید و اصولاً ممکنست در پرسشنامه‌هاییکه در نمایندگیهای ساواک در خارج از کشور افراد کشور هدف برای آمدن به ایران تکمیل میکنند چنانچه سؤالاتی باشد اضافه شود که مفید بودن و یا غیرمفید بودن آنها با دریافت پرسشنامه از نمایندگیها برای کمیته کریستال قابل تشخیص باشد. توجه شود که این دستور بکلیه سفارتخانه‌هاییکه ساواک نمایندگی دارد داده شود زیرا چه بسا افراد مناطق و کشورهای هدف ممکنست از کشور یا منطقه‌ای غیر از منطقه هدف عازم ایران گردند. مثلاً یک فرد عراقی ممکنست از طریق لبنان تقاضای ورود بایران [به ایران] را بنماید. اما استفاده از افراد کشورهای هدف که سالیان متمادی است که در ایران مقیم میباشند باید مورد توجه قرار گیرد چه این افراد بعلت اقامت زیاد که در ایران دارند دارای علاقه زیادی بوده و چه بسا از این اشخاص بتوان بعلت بستگانی که در کشور هدف دارند بعنوان نشان کننده و یا استفاده از بستگان آنها که مقیم کشورهای هدف هستند استفاده کرد مثلاً یک فرد عراقی که در حدود چهل سال است که در ایران میباشد و دو فرزند او در ارتش عراق هستند و خود او هم مالک است و شاید بتوان از او استفاده کامل شود.

کوشان- نظر تیمسار کاملاً صحیح است و استقبال میشود منتهی از این پرسشنامه‌ها در اختیار بگذارید تا سؤالات مربوطه در آن اضافه شود. تیمسار هاشمی- آنچه که مربوط به اخذ ویزا از نمایندگیها [ی] سفارتخانه‌های خارج است ارتباط با وزارت امور خارجه دارد که اداره کل دوم این نظر را میتواند تأمین نماید ولی آنچه پرسشنامه مربوط بافراد کشورهای هدف مقیم ایران است معمولاً پرسشنامه‌های مربوط بوزارت کار و شهربانی است و در مورد این قبیل افراد شما هرگونه سئوالی از آنها بخواهید اداره هشتم آنها را تهیه خواهد کرد و در اختیار میگذارد البته اینکار زمان لازم دارد و ما مشغول اقداماتی هستیم که شاید از اول خرداد

ماه ۱۳۴۷ سریعتر اینکار را بتوانیم انجام دهیم.

در کنار گزارش فوق، به مأمورین ساواک دستور داده شد که:

در مورد اخذ پرسشنامه از وزارت امور خارجه و تکمیل آن با نظر دوستان [اسرائیل] و اعلام امر به نمایندگی‌های ما در ...^۱ کشورهای هدف و آقای ...زاده^۲ جهت تکمیل پرسشنامه سوابق افراد هدف که مقیم ایران هستند سریعاً اقدام گردد.

تهیه اطلاعات مورد نیاز اسرائیل و ارسال آن به تهران، مشکلات متفاوتی برای نمایندگی‌های ایران در خارج ایجاد و حتی کار و فعالیت اصلی آنها را نیز تحت الشعاع قرار می‌داد.

در این زمینه نمایندگی ایران در کویت گزارشی به تهیه و ارسال کرده بود:

از: کویت شماره: ۱۰۸۷
به: مرکز تاریخ: ۴۶/۵/۱
درباره: لیست اسامی

چنانکه ملاحظه می‌فرمایند روزانه بین ۱۵۰ تا ۲۰۰ نفر از اتباع کشورهای عربی تقاضای روادید ورود به ایران را دارند و در همین حدود نیز اتباع سایر کشورها از طریق کنسولگری شاهنشاهی در کویت ویزای ورود به ایران دریافت می‌دارند. مطابق تصمیمی که اولیای امور سفارت اتخاذ نموده‌اند از کلیه کسانی که قبلاً به آنها روادید ورود داده شده اوراق مخصوص تقاضای صدور روادید دریافت نمیشود باین ترتیب برای اجرای دستور مرکز که مقرر فرموده‌اند روزانه لیست اسامی اتباع کشورهای عربی که تقاضای ورود به ایران مینمایند تهیه گردد ناچار بایستی از دفتر صدور روادید رونویسی شود که چون با این دفتر نیز صبح و بعدازظهر نیازمندند مقامات سفارت اصرار دارند که کار رونویسی از دفتر بین ساعت ۱۴ تا ۱۶ وسیله نمایندگی انجام گیرد و این همان وقت محدودیست که دو نفر کارمند نمایندگی برای استراحت و تغییر لباس و بعلت گرمای شدید

۱. چند کلمه ناخوانا.

۲. یک کلمه ناخوانا.

ناچارند در منزل باشند (سرویس کار نمایندگی از ۷ تا ۱۴ و از ۱۶ تا ۲۱) برای آنکه باعضای نمایندگی بیش از این تحمیلی نشود از مقامات سفارت شاهنشاهی درخواست گردید که یا کار تنظیم لیست را برای نمایندگی متصدیان امور کنسولی سفارت بعهدہ بگیرند و یا اینکه از کلیه متقاضیان ورود به ایران اعم از آنها که قبلاً به ایران رفته‌اند و یا برای بار اول میروند یک نسخه تقاضای صدور روادید اضافه‌تر دریافت شود و عیناً بنمایندگی تسلیم گردد که هیچ یک از دو راه فوق مورد قبول مقامات سفارت قرار نگرفت.

با توجه بمراتب فوق و عنایت باشکالات پرسنلی این نمایندگی و از آنجا که واقعاً کار تنظیم لیست مورد نیاز آن اداره کل برای این نمایندگی اشکال فراوان تولید کرده است مستدعی است مقرر فرمائید تا تکمیل پرسنل نمایندگی و گشایش در کارها از طریق وزارت خارجه دستور لازم به سفارت شاهنشاهی صادر گردد تا از کلیه متقاضیان ورود به ایران فرم تقاضای روادید دریافت شده و یک نسخه از آن نیز جهت تقدیم بمرکز در اختیار نمایندگی گذارده شود توجه عالی را باین مسأله جلب مینماید علت اینکه مقامات سفارت شاهنشاهی حاضر بصدور چنین دستوری نیستند جز عدم همکاری نام دیگری بآن نمیتوان داد.

در خاتمه این نکته را باستحضار میرساند که متصدیان فعلی صدور روادید در سفارت شاهنشاهی با وجود تذکرات دوستانه و مکرر نمایندگی بامر [به امر] بسیار حساس و مهم صدور روادید توجه لازم را ننموده و برای آنکه آمار درآمد سفارت و تعداد روادید را بالا ببرند با بی‌توجهی اقدام بدادن روادید مینمایند و بارها اتفاق افتاده که حتی برای عناصر ممنوع‌الورود هم روادید صادر کرده‌اند از جمله چند روز قبل نمایندگی اطلاع یافت برای یک پاکستانی تبعه انگلیس که ممنوع‌الورود میباشد روادید صادر گردیده است بلافاصله بنحو مقتضی گذرنامه وی دریافت و پس از عکسبرداری از گذرنامه و روادید صادره عیناً برای ابطال روادید به سفارت داده شده که فتوکپی گذرنامه وی قبل و پس از ابطال روادید جهت

مزید استحضار به پیوست تقدیم میگردد تا چنانچه صلاح بدانند از طریق وزارت امور خارجه بسفارت شاهنشاهی تذکر لازم داده شود. بدیهی است مقررات خواهند فرمود که هرگونه اقدامی در این زمینه بترتیبی صورت گیرد که موجب بروز اشکالات تازه‌ای در روابط نمایندگی و سفارت نگردد.

اما ساواک بدون توجه به مشکلات فراهم آمده برای نمایندگی و صرفاً به منظور اجابت خواسته‌های اسرائیل، بخشنامه ذیل را تهیه و ارسال کرد:

بخشنامه

دستور فرمائید از این پس مشخصات کامل (نام- نام پدر- شهرت- تابعیت - شغل) اتباع کشورهای عراق- کویت- سوریه- لبنان- الجزایر و شیخ‌نشینهای دوبی- قطر- عجمان^۱- ابوظبی- شارجه که قصد مسافرت بکشور شاهنشاهی ایران را دارند و بدین منظور تقاضای تحصیل روادید ورود از آن نمایندگی مینماید مراتب را تلگرافی ضمن تعیین مرز و نوع ویزای درخواستی بمرکز اعلام دارند. بدیهیست که پرسشنامه ملصق بعکس این افراد بایستی سریعاً با پست وزارت امور خارجه ارسال گردد. در ذیل بخشنامه فوق توضیحاتی نیز درج گردید:

آقای مروتی

بمندرجات متن صورت جلسه دقت نمائید ...^۲ که این دستورالعمل به نمایندگی در مورد آن دسته از افراد کشور هدف صادر خواهد شد که به نظر نمایندگی ساواک امکان استفاده از آنان در طرح کریستال مفید تشخیص داده شود بنابراین باید در مقدمه این دستورالعمل قید فرمائید که منظور مرکز چیست و مشخصات کدام دسته از اتباع کشورهای هدف را احتیاج دارد زیرا اگر قرار باشد تلگرافی مشخصات کلیه متقاضیان تحصیل روادید به مرکز فرستاده شود کار زائد و اصولاً دستگاههای بی سیم تحمل چنین باری را ندارد. ثانیاً متقاضیان ورود به ایران از نمایندگی

۱. احتمالاً مقصود عمان است.

۲. چند کلمه ناخوانا است.

ساواک تقاضای روادید نمیکنند بلکه از کنسولگری شاهنشاهی تقاضا مینمایند بنابراین وظیفه نمایندگی آنست که با یکی از کارمندان کنسولگری قرار بگذارد که ...^۱ این قبیل سوزدها را به وی بدهد که او بتواند مرکز را در جریان بگذارد و بدین ترتیب مثلاً در ماه یک نفر یا دو نفر بیشتر جزء کاندیداها نخواهد بود.

۴۶/۱۲/۱۶

براساس بخشنامه و توضیحات آن، دستورالعمل ذیل آماده شد:

دستورالعمل

چون در نظر است از افراد معدودی از اتباع کشورهای عراق-سوریه-کویت-لبنان-الجزایر و شیخنشینهای دوبی-قطر-عمان-ابوظبی و شارجه که در موطن خود در هدفهای مورد نظر دارای دسترسها و امکانات و مقدرات کافی میباشد بمنظور بهره‌برداریهای لازم با نظر آن نمایندگی استفاده اطلاعاتی بعمل آورد بنابراین دستور فرمائید از این پس مشخصات کامل «نام-نام‌پدر-شهرت-شغل-تابعیت» اینقبیل [این قبیل] افراد را با تعیین حدود امکانات که قصد عزیمت بکشور شاهنشاهی ایران دارند بدین منظور تقاضای تحصیل روادید ورود از متصدیان امور کنسولی در آن نمایندگی مینمایند با توجیه و راهنمایی متصدیان مربوطه ورود افراد واجد شرایط را بموقع تلگرافی ضمن تعیین مرز و نوع ویزای درخواست بمرکز اعلام دارند.

بدیهی است که پرسشنامه ملصق بعکس این قبیل افراد نیز بایستی سریعاً با پست وزارت امور خارجه ارسال گردد.

ضمناً از این پس کلیه گزارشاتیکه در این زمینه بمرکز ارسال میگردد از نظر تمرکز در قسمت مربوطه با علامت ممیزه «شماره ک» بمرکز مخابره یا ارسال نمایند.^۲

۱. یک کلمه ناخوانا است.

۲. دستورالعمل به شماره ۴۱۲۵۶/۲۳۳؛ مورخ ۴۶/۱۲/۱۷.

پایگاه امن

اسرائیل در طی سال‌ها همکاری مشترک، اغراض خاص خود را مدنظر داشت و از ایران به‌منظور پوششی جهت برقراری ارتباط و جذب جاسوس برای سرویس اطلاعاتی خود استفاده می‌کرد. نکته قابل ذکر آنکه، به علت مساعد نبودن شرایط منطقه و عدم امکان برقراری ملاقات در کشورهای عربی به‌منظور تماس و ملاقات سازمان اطلاعاتی اسرائیل با جاسوسان عرب، سرویس مزبور بیش از هرچیز به قرارگاهی امن و مطمئن نیاز داشت. ایران به علت نزدیکی و همجواری بودن با کشورهای منطقه، مناسب‌ترین انتخاب برای اسرائیل محسوب می‌شد. از سوی دیگر بسیاری از افراد حتی سست‌عنصر عرب، بنابه دلایلی، در مراحل اولیه حاضر به همکاری پنهان یا آشکار با اسرائیل نبودند. این شرایط موجب گردید تا اسرائیل از ایران به‌عنوان مکانی امن و مطمئن برای برگزاری ملاقات با نیروهای جاسوس عرب در قالب طرح کریستال استفاده کند. سازمان اطلاعاتی اسرائیل از بیان این نکته نیز هیچ تردیدی به خود راه نمی‌داد و حتی از آن به‌عنوان دستاویزی سود می‌جست.

نامهٔ ارسالی از اسرائیل در این زمینه، مؤید نکته مزبور است:

از: گرین

به: بهار

موضوع: نشان کردن و استخدام یک مأمور

بازگشت بشماره ۱۵۹-۱۱ آوریل ۱۹۷۳ [۱۳۵۲]

با توجه به وضع موجود روابط ما با کشور هدف که اجباراً

محدودیت‌هایی از نظر تردد اتباع کشور هدف مورد نظر به کشور ما وجود دارد با پیشنهاد بند ۱ و ۲ و ۳ و ۴ شماره بازگشتی بالا در چهارچوب طرح مصوبه کریستال چنانچه مقدمات و امکانات اداره کل هشتم اجازه دهد موافقت دارد.^۱

این نکته مسلم است که ملاقات در کشورهای عربی، چندان ممکن و امن نبود، از سوی دیگر، سفر به اسرائیل نیز خطرات بسیاری در پی داشت؛ از جمله آن که پاسپورت روادید مهور به رژیم غاصب، موجب برملا شدن مسافرت به اسرائیل و متعاقب آن پیگیری از سوی کشورهای عرب می‌شد.

سازمان اطلاعاتی اسرائیل به منظور پرهیز از مشکل فوق، ترتیبی اتخاذ کرد که ابتدا کاندید مورد نظر به ایران سفر کند و سپس با هماهنگی ایران، فرد مزبور را به شکل مخفیانه به اسرائیل اعزام می‌کرد، البته در مقاطعی که روابط ایران با برخی کشورهای عربی منطقه تیره و تار بود، نقش واسطه ایران، به عهده کشور دیگری واگذار می‌شد. ذکر این نکته نیز خالی از فایده نیست که بعضاً بنابه دلایلی، محل ملاقات به یکی از کشورهای اروپایی انتقال می‌یافت.

برای نمونه در هنگام نزدیکی و برقراری ارتباط با یک کویتی در طرح کریستال، توافق شد که با نامبرده در یکی از کشورهای خارجی ملاقات به عمل آید. در بخشی از گزارش ساواک آمده است:

احتراماً باستحضار میرساند:

یکی از اتباع دولت کویت بنام حسین ایل‌حسن حاجی [...] در اوایل مهر ماه سال جاری پس از انجام مسافرتی بکشور شاهنشاهی ایران خود را بنمایندگی دوستان زیتون [اسرائیل] معرفی و تقاضای همکاری با سرویس مزبور را مینماید که در همان زمان نیز از طرف سرویس دوستان زیتون نامبرده بمنظور استفاده در طرح مشترک کریستال معرفی گردیده است.

[...]

علیهذا مستدعیست اوامر عالی را در مورد اعلام موافقت سرویس

دوستان زیتون بمنظور ملاقات با این نشان شده جدید در یکی از کشورهای خارجی و همچنین اعزام و حضور بموقع نماینده ساواک در کشور مورد نظر را امر بابلاغ فرمایند.^۱

نصیری ذیل سند می نویسد: «چرا این ملاقات در ایران نباشد.»

اداره کل دوم ساواک، به منظور توضیح و بیان علت انتخاب کشور دیگری به عنوان محل ملاقات، گزارشی تهیه و ارسال می کند:
احتراماً با استحضار میرساند:

با عطف توجه بگزارش تقدیمی پیوست نظر باینکه حسین ابل حسن حاجی یکی از عوامل نشان کننده طرح مشترک کریستال بمنظور جلب همکاری انور عبدالمجید تبعه مصر در پوشش یکی از اعضاء سازمان اطلاعاتی دولت ایالات متحده امریکا با وی وارد مذاکره و گفتگو گردیده است. بنابراین با حساسیت موجود میان دولت شاهنشاهی ایران و مصر در صورتیکه انور عبدالمجید از طریق قانونی و تحصیل روادید ورود از هر یک از نمایندگیهای شاهنشاهی وارد کشور ایران گردد بعلت درج روادید ورود در گذرنامه انور عبدالمجید بیم آسیب پذیری از انجام این عمل در آینده بسیار خواهد بود و چنانچه مشارالیه بدون مجوز قانونی و ایجاد تسهیلات لازم وارد کشور شاهنشاهی ایران شود این امر نیز موجب پیدایش نظریاتی برای مشارالیه دال بر نفوذ دولت آمریکا در ایران و یا وجود تشریک مساعی و همبستگی های میان دو سرویس اطلاعاتی ایران و آمریکا میباشد.

علیهذا با عرض مراتب مشروحه فوق مستدعی است اوامر عالی را نسبت باخذ تماس با وی در ایران و یا یکی از کشورهای اروپایی امر بابلاغ فرمایند.

اداره کل دوم^۲

اگرچه توجیه ساواک در امر جابجایی محل ملاقات، منطقی جلوه می کند؛ اما واقعیت

۱. گزارش ساواک؛ مورخ ۴۷/۱۰/۷.

۲. گزارش ساواک؛ مورخ ۱۳۴۷/۱۰/۱۱. نصیری ذیل سند می نویسد: «چرا اروپایی؟».

چیز دیگری است. چنان که در صفحات آینده در این مورد خاص توضیح داده می شود، اسرائیل در نظر داشت نامبرده را به شکلی یک جانبه استخدام کند، لذا با توسل به این شیوه به هدف خاص خود نائل می آمد.

البته احتمال دارد پرسیده شود اگر اسرائیل چنین هدفی داشت، چرا به ایران اطلاع داد و خود از ابتدا به استخدام فرد مزبور اقدام نکرد. در این زمینه باید گفت:

- ۱- به این طریق، حداقل نیمی از هزینه و حقوق توسط ایران پرداخت می شد.
- ۲- اسرائیل می دانست که در نهایت چنین ملاقاتی از چشم نیروهای اطلاعاتی ایران پنهان نمی ماند، پس چه بهتر که خود آن را به اطلاع برساند.
- ۳- اسرائیل با توسل به چنین شیوه هایی، در ظاهر صداقت خود را به رخ ساواک می کشید.

۴- حضور و نفوذ و سیطره نیروهای سازمان اطلاعاتی رژیم صهیونی، این اطمینان خاطر را به اسرائیل می داد که مشارکت این چینی از جانب ساواک، هرگز خطری برای آنان دربر ندارد و هرگاه آنان اراده کنند می توانند نیرو را به شکل یک جانبه به خدمت خود درآورند.

۵- ایجاد تسهیلاتی در امر ملاقات نیروهای اسرائیلی با افراد مورد نظر.

آبی و سفید

بررسی اسناد و گزارشات ساواک از همکاری مشترک دو سرویس اطلاعاتی ایران و اسرائیل تحت پوشش طرح کریستال (بلور) گویای نکته قابل توجهی است. بسیاری از گزارش‌ها، نشانگر عدم رضایت ساواک از نحوه عملکرد مأمورین استخدامی است و بعضاً حتی به جذب افرادی که سود خاصی برای ایران در پی ندارد، اعتراف شده است.

از جمله این مأمورین، می‌توان به سهیل ابوزینه اشاره کرد.

در گزارش سالانه ساواک در مورد فرد مزبور چنین آمده است:

سهیل ابوزینه- توسط سرویس زیتون معرفی شده است یک خبرفروش حرفه‌ای است که اخباری از سوریه و لبنان جمع‌آوری و [...] ارسال می‌دارد. درحالی‌که نامبرده از نظر اهداف دوستان [اسرائیل] مورد توجه آنها است ولی از نظر ساواک با توجه به هدفهای مورد نظر عنصر مفیدی نمیباشد اما دوستان معتقدند که در آینده وضع او بهتر خواهد شد.

در گزارش دیگر ساواک به صراحت تأکید شده است:

درحال حاضر فقط سهیل ابوزینه اطلاعاتی در اختیار می‌گذارد که آنهم قابل توجه نمیباشد.

همچنین در بخشی از گزارش ساواک که به بررسی علل رکود و عدم پیشرفت مطلوب

طرح کریستال اشاره دارد، به نقل از نماینده سازمان اطلاعاتی اسرائیل آمده است:

در مورد سهیل ابوزینه البته باید اذعان نمود که در گذشته کار مهمی انجام

نداد و قبول داریم که اطلاعات ارسالی گذشته وی نیز در حد ضعیف ارزیابی گردیده ولی با توجه به گزارشات اخیر که فرستاد و اینک در دست ترجمه است نشان میدهد که آینده بهتری را در پیش دارد.^۱ ولی واقعیت چیز دیگری است. گزارش ساواک درباره نحوه استخدام و آموزش فرد مزبور، گویای این نکته نهفته است که وی نیروی تحت استخدام و پوشش اسرائیل می‌باشد که صرفاً اطلاعات مفیدی برای صهیونیست‌ها گردآوری و به آنها تحویل می‌دهد:

احتراماً بعرض میرساند:

منظور: استحضار تیمسار ریاست ساواک و صدور اوامر عالی. پیشینه: در تاریخ ۴۹/۳/۲۳ نماینده سرویس زیتون طی گزارشی اعلام داشت که شخصی بنام سهیل ابوزینه تبعه اردن با در دست داشتن گذرنامه معتبر اردنی به ایران وارد و ضمن تماس با سفارت زیتون در تهران داوطلب گردیده است که با سرویس زیتون همکاری نماید و نماینده سرویس زیتون درخواست کرد که از وجود این شخص در طرح کریستال استفاده مشترک بعمل آید.

سهیل ابوزینه ضمن شرح سوابق خود گفته بود که در گذشته با کشورهای لبنان و اردن و عربستان سعودی علیه سوریه همکاری می‌کرده و باین جهت هم‌اکنون عناصری را در هدفهای حفاظت شده در کشورهای سوریه، اردن و لبنان دارد که میتواند از وجود آنان برای تشکیل شبکه‌های اطلاعاتی در آن کشورها استفاده نماید.

نامبرده پس از مذاکرات مقدماتی که از جانب سرویس زیتون با وی بعمل آمد به لبنان و اردن مراجعت و مجدداً در تاریخ ۴۹/۴/۲۹ وارد و گزارش داد که همکاری دوستانش را جلب کرده و پس از آنکه آموزش لازم از نظر عکسبرداری با دوربین مینوکس و مرکب نامرئی بوی داده شده و در زمینه نیازمندیهای اطلاعاتی توجیه گردید از طریق لبنان به

۱. پیش از این، نمونه گزارش نامبرده به‌عنوان مصدق از گزارش‌های بی‌ارزش نقل شده است.

اردن مراجعت و گزارشاتی با استفاده از مرکب نامرئی ارسال داشت که این گزارشات از نظر محتوی رضایت بخش بود.

نامبرده مجدداً در تاریخ ۴۹/۶/۲۱ به ایران مراجعت و گزارشات مفصلی در مورد سوریه و اردن تسلیم داشت که مخصوصاً گزارشات وی در زمینه ارتش سوریه قابل بهره برداری است.

اینک سرویس دوستان تقاضا دارد که چون لازم است نامبرده برای بهره کشی کامل و توجیه و آموزش با لسه پاسه زیتونی بآن کشور اعزام شود برای صدور ویزای خروج جهت وی تسهیلات لازم از طریق ساواک فراهم گردد.

نظریه و بررسی و پیشنهاد:

با عطف توجه به مراتب فوق و اینکه در بررسی مقدماتی که روی گزارشات اخیر وی بعمل آمد معین گردید که در آینده میتوان از وجود وی بمنظور کسب اطلاعاتی از کشورهای سوریه، لبنان و اردن استفاده کرد و اینکه چون استخدام کننده نامبرده سرویس زیتون بوده و هدایت وی نیز توسط این سرویس بعمل میآید باینجهت آموزش و توجیه وی نیز بایستی در زیتون بعمل آید در صورت تصویب اجازه فرمایند ضمن تماس با اداره کل هشتم در این زمینه اقدام لازم بعمل آید. ضمناً بعرض میرساند که پرداختهائی که در ظرف دو ماه اخیر در مورد وی انجام شده از طریق سرویس زیتون بعمل آمده و قرار است پس از آنکه دسترسیهای وی بدقت معلوم و معین گردید بمنظور استفاده قطعی از او در طرح کریستال کمیسیونی مرکب از نمایندگان این اداره کل و نمایندگان دوستان تشکیل و تصمیم لازم اتخاذ گردد.

اداره کل دوم.^۱

همچنین در گزارشهای ساواک بعضاً به افرادی اشاره می شود که در ابتدا توسط اسرائیل جهت بهره برداری معرفی شده بودند، ولی پس از چندی، از سوی سازمان

اطلاعاتی اسرائیل اعلام می‌گردید که فرد مورد نظر مفید فایده نبوده و باید از استخدام صرف نظر کرد.

حال باید به این پرسش اساسی پاسخ گفت که مهمترین هدف اسرائیل از همکاری مشترک اطلاعاتی با ایران در زمینه استخدام نیرو چه بوده است؟

قبل از پاسخگویی به پرسش فوق، باید به اوضاع و شرایط حاکم بر آن دوران و نیاز مبرم اسرائیل در امر گردآوری اطلاعات توجه داشت.

رژیم غاصب به‌عنوان زائیده صهیونیسم جهانی که از هیچ جنایتی در حق مسلمانان فروگذار نمی‌کرد، مورد نفرت مردم مسلمان منطقه و آزادی‌خواهان جهان است. لذا اسرائیل هرگز امنیت لازم را احساس نمی‌کرد و خود را در بین دشمنانی سخت‌کوش و راسخ می‌دید که هدفی به جز احقاق حق از دست رفته و بیرون کردن و محو دشمن غاصب صهیونی نداشتند.

از سوی دیگر در مواجهه با دشمن، کسب اطلاعات پنهانی، به‌عنوان امری مهم و کارا خودنمایی می‌کند.

اما مشکل عمده اسرائیل در این راستا به‌منظور استفاده از نیروهای کلیدی سُست‌عنصر در کشورهای مسلمان منطقه، ترس و رعب حاکم در دل این افراد و عدم رغبت به همکاری آشکار و بعضاً پنهان با اسرائیل بوده است. این مقدمات، باعث گردید تا اسرائیل در جستجوی پوششی مناسب به‌منظور برقراری ارتباط و استخدام نیرو از کشور ثالثی برآید و چه‌کشوری بهتر از ایران.

از یک سو سران خودفروخته ایران شاهنشاهی، به شکل مطلق، مطیع اوامر صهیونیسم جهانی بودند و از سوی دیگر ایران از جایگاه ویژه‌ای در نزد مسلمانان منطقه و جهان برخوردار بود. لذا در یک برنامه‌ریزی زمان‌دار، ابتدا به ساواک آموزش‌های لازم از سوی اسرائیل داده شد و از سوی دیگر با توجه به شرایط حاکم و اختلافات بین ایران و عراق، چنین عنوان شد که مناسب است ایران و اسرائیل همکاری مشترکی را در راستای استخدام جاسوس و کسب اطلاعات از عراق آغاز کنند؛ ولی در حقیقت سعی شد از پوششی در ظاهر غیراسرائیلی برای نزدیکی به نیروهای مورد نظر استفاده شود.

عدم رغبت نیروهای عرب در همکاری با اسرائیل چنان چشم‌گیر بود که در بسیاری از اوقات، از پوشش ایرانی استفاده می‌شد.

در گزارشی از ساواک به صراحت این‌گونه آمده است:

بعلت تعصبات مذهبی و افکار ناسیونالیستی طبعاً تعدادی از این عناصر تمایلی نخواهند داشت که بهر نحوی باشد با مقامات و اتباع زیتون [اسرائیل] همکاری نمایند لذا در مواردی که چنین مشکلی احساس شود در عملیات مشترک دوستان زیتون [اسرائیل] با توجه به اینکه برخی از آنان عربی خوب تکلم میکنند با پوشش ایرانی در تماسها و ملاقاتها برای همکاریهای مشترک و بهره‌برداریهای اطلاعاتی حضور خواهند یافت. این امر در حال حاضر در برخی عملیات مشترک که ایجاب مینماید رهبران عملیات در ملاقات‌ها با پوشش ایرانی یا زیتونی [اسرائیلی] شرکت کنند [کنند] بمورد اجرا گذاشته میشود.

اسرائیل مطابق شیوه همیشگی خود اقدام و از ایران به‌عنوان پوششی نیل به اغراض خود استفاده کرد.

استروفسکی شیوه اسرائیلی‌ها را به صراحت بیان کرده است. وی با اشاره به دوره‌های آموزشی که هر مأمور موساد باید طی کند، می‌نویسد:

بخش دیگر درس در این دوره «استخدام یک عامل مشترک همراه با آژانس دوست» نامیده می‌شد. معنی این عبارت اقدام به استخدام دوجانبه یک عامل مثلاً همراه با سیا است. درس با تشریح هدف این اقدام شروع شد. مربی می‌پرسید «چگونه می‌توان چنین استخدامی را صورت داد؟» و سپس بسرعت پاسخ می‌داد: «این کار نمی‌شود. حداقل ما چنین نمی‌کنیم. اگر آمریکاییها سوژه‌ای دارند که می‌خواهند به سراغش بروند، کمکشان می‌کنیم و حتی به آمریکایی‌ها چنین می‌نمایانیم که عامل را دوجانبه استخدام کرده‌ایم. اما واقعیت این است که اگر ما بتوانیم به تنهایی کسی را اجیر کنیم، فقط خودمان به سراغش خواهیم رفت.»

وی به ما یاد داد که چگونه می‌توان یک عامل را از یک سرویس اطلاعاتی دوست ربود. او گفت باید جریان را همانند یک استخدام دوجانبه پیش ببریم، سپس در نهایت کشور محل عملیات عامل را تغییر داده و دستورات جداگانه‌ای به او بدهیم و سرویس دوست را مطلع کنیم تماس

خود را با عامل از دست داده‌ایم.

این رویه ساده‌ای بود. باید با عامل ملاقات می‌کردیم و اگر او را ارزشمند تشخیص می‌دادیم با پراندنش از دست سرویس دوست، دستمزدش را دوبرابر می‌کردیم. آنگاه وی به عامل ما تبدیل می‌شد. به این گونه عوامل اصطلاحاً «آبی و سفید» (رنگ پرچم اسرائیل) می‌گفتند.^۱ مراحل فوق، طی دوره نشان کردن و استخدام یک مأمور (جاسوس) در طرح کریستال (بلور) به اجرا درمی‌آمد و رعایت می‌شد. به منظور اثبات مدعای فوق، به چند مورد مشخص و با استناد به اسناد ساواک در این زمینه به‌عنوان نمونه اشاره می‌شود.

---

۱. راه نیرنگ؛ صص ۱۹۹-۱۹۸.

مصدق عینی

اسرائیل پس از موفقیت در امر راه‌اندازی طرح همکاری مشترک، در همان آغاز کار، پیشنهاد کرد که نشانگری از اسرائیل به ایران اعزام شود.

در «صورتجلسه کمیته کریستال مورخه ۴۵/۱۲/۴» که با شرکت هاشمی، فرازیان، کارون و ابراهیمی تشکیل گردید، پیرامون فردی مسلط و آشنا به زبان عربی و متخصص در امر نشان کردن نیرو چنین مطرح گردید:

آقای هاشمی مدیر کل اداره هشتم اظهار داشتند که این کمیته احتیاج بیک نفر شخص ورزیده و آشنا بزبان عربی دارد که قابل انعطاف بوده و مشخصات یک نشان کننده را از هر جهت داشته باشد دارد که میتواند مرتب افراد مورد نظر آشنا و در نتیجه اشخاصی را که مورد استفاده باشند نشان و انتخاب و احیاناً استخدام نماید.

اگر باین طریق پیش برود پس از شش نتیجه کار کمیته چه خواهد بود.^۱ جلسات تشکیل میشود و طرحهایی هم پیشنهاد میشود ولی در عمل مواجهه با اشکال خواهد شد اداره کل هشتم عامل اجرای جمع آوری اطلاعات مورد نظر شما میباشد ولی آیا صرفاً جمع آوری نتیجه بخش است؟ من پیشنهاد مینمایم که یک نفر رهبر ورزیده از ساواک تعیین گردد

---

۱. کاستی از سند است.

که آشنا بزبان عربی باشد و میتواند با ادارات [یه ادارات] دوم و سوم مراجعه کند و از آرشیوهای این ادارات استفاده کند و اداره هشتم هم در هر موردی او را کمک میکند و تسهیلات فراهم میسازد مثلاً در هتلها و مسافرخانه‌ها ما هرگونه تسهیلات را برای او فراهم میسازیم.

توضیحات آقای کوشان^۱

آقای کوشان اظهار داشت که در سرویس ما [اسرائیل] یک نفر متخصص نشان کردن و استخدام کردن داریم که غیر از زبان خودمان فقط بزبان عربی تکلم میکند و ما میتوانیم ترتیب آوردن او را فراهم نمایم [نمائیم] یعنی هزینه مسافرت او را تأمین نمائیم تا بتوان از وجود او برای استخدام منابعی در بین اتباع کشورهای عربی که برای گردش یا زیارت بایران می‌آیند استفاده نمود.

توضیحات آقای فرازبان

در مورد نظریه آقای کوشان مبنی [بر] آمدن یک نفر نشان کننده بایستی طی گزارشی بعرض برسد و کسب دستور گردد.

این موضوع در جلسات دیگر « کمیته کریستال » نیز پی گیری شد. از جمله جلسه مورخ ۴۶/۲/۱۳، به بحث و بررسی پیرامون این قضیه اختصاص داده شد:

صورت جلسه کمیته کریستال مورخه ۴۶/۲/۱۳

شرکت کنندگان:

آقای کوشان = نماینده دوستان زیتون [اسرائیل]

آقای ابراهیمی = نماینده اداره کل هشتم

کمیته کریستال در ساعت ۱۱ روز ۴۶/۲/۱۳ با حضور شرکت کنندگان

فوق تشکیل و مذاکراتی بشرح زیر انجام گردید.

۱- موضوع اعزام نشان کننده از طرف دوستان،

کوشان- مثل اینکه موضوع نشان کننده‌ای که ما پیشنهاد کردیم منتفی

گردید.

۱. شرکت کنندگان در این جلسه براساس سند فوق عبارتند از: «آقایان: هاشمی، فرازبان، کارون و ابراهیمی» اما در متن گزارش نام آقای کوشان ذکر گردیده است.

ابراهیمی- حال که این موضوع منتفی شده است بهتر است در مورد تعدادی نشان کننده که انتخاب شده‌اند بررسی و چنانچه مورد استفاده باشند از آنها بهره‌کشی گردد.

سپس سوابق تعدادی نشان کننده که از طرف اداره کل هشتم و دوم انتخاب شده بودند بشرح زیر مطرح گردید:

الف = محمد صادق نغازی
این شخص ایرانی و متولد عراق می‌باشد که نسبت به ساواک سمپاتی دارد.

(سوابق وی که از پرونده اداره کل هشتم اقتباس شده بود مطرح گردید.)

در مورد این شخص، بررسی و نظریه داده شد که می‌تواند مورد استفاده واقع شود.

قرار شد کلیه اطلاعاتی که در مورد افراد مورد نظر کمیته که در سازمانهای ارتش و امن‌العام عراق و وزارت خارجه آن کشور دارد مشروح بنویسد و همچنین میزان دوستی و حرف‌شنوی که از وی دارند و همچنین محرکها و اصولاً هر نوع اطلاعاتی که در مورد سوژه‌ها و هدفهای مورد نظر کمیته دارد مشروحاً بنویسد که مورد بررسی قرار گیرد.

ب = ژرژ رباط تبعه اردن هاشمی مقیم ایران
این شخص اردنی و فلسطینی‌الاصیل می‌باشد که از سه سال قبل در ایران مقیم و بکار تهیه و تحقیق و تنظیم کتابی در مورد ترفیقات بیست‌وشش ساله ایران می‌باشد و یکی از فرزندانش نیز محصل دانشگاه تهران بوده و فرزندان دیگرش نیز در مدارس ایران مشغول تحصیل می‌باشند.

وزارت کار و شهربانی کل کشور بعلت اینکه شغل وی جزء مشاغل مفید برای کشور نمی‌باشد قصد داشته‌اند از تمدید اقامت وی در ایران خودداری نمایند که بمنظور استفاده از وجود وی در امر نشان کردن جهت هدفهای مورد نظر کمیته با وی مصاحبه و قبول نمود که با ساواک همکاری

نماید و در برابر ساواک توصیه نماید تا از خروج وی جلوگیری بعمل آید. چون ضمن بررسی سوابق وی معلوم شد که مخبر روزنامه الجمهوریه الجدید لبنان میباشد و همچنین مدت چندین سال در کشورهای عراق، لبنان و شیخ‌نشین‌های کویت بوده است لذا میتواند مورد استفاده واقع شود و بهمین منظور قرار شد که کلیه اطلاعاتی که بتواند مورد استفاده کمیته قرار گیر [د] از وی اخذ که بعداً مورد بررسی قرار گیرد.

ج = مهیار منبع سابق اداره کل دوم

چون سوابق وی تا تاریخ تشکیل کمیسیون در اختیار کمیته قرار نگرفته بود لذا قرار شد که ضمن اخذ سوابق و بیوگرافی وی از اداره کل دوم کلیه اطلاعات مورد نظر کمیته از وی دریافت و بررسی گردد که چنانچه مورد استفاده باشد ترتیب همکاری وی داده شود.

سازمان اطلاعاتی اسرائیل، به منظور دیکته کردن پیشنهاد خود مبنی بر اعزام نیروی خودی به ایران، با سران ساواک که به منظور شرکت در کنفرانس سه‌جانبه- ایران، ترکیه، اسرائیل- مسافرت کرده بودند، وارد گفتگو و مذاکره شده و موقعیت مناسب جهت حضور نیروی اسرائیلی را فراهم کردند.

در گزارش اداره کل دوم ساواک آمده است:

بعرض میرساند:

از طرف نماینده سرویس دوستان زیتون [اسرائیل] در مرکز نامه‌ای متضمن تصمیماتی که [تصمیماتی که] اخیراً در گفتگوهای دوجانبه در کشور دوستان دربارهٔ چگونگی عملیات نشان کردن و استخدام در طرح‌های «مشعل» و «کریستال» اتخاذ گردیده واصل شده که جهت استحضار به پیوست متن و ترجمه آن از عرض میگذرد.

ضمناً از طرف این اداره کل آقای ناهید در مورد طرح مشعل و آقای لباف در مورد طرح کریستال با نماینده دوستان در مرکز در تماس بوده و در زمینه پیشرفت عملیات مشترک همکاری و تشریک مساعی مینمایند. استحضاراً معروض گردید. اداره کل دوم^۱

به: مدیریت کل اداره دوم

از: آقای کوشان

موضوع: عملیات «مشعل» و «کریستال»

(۱) بدینوسیله تأیید میگردد که در گفتگوهای دوجانبه‌ای که هنگام تشکیل هفدهمین جلسه سه‌جانبه در کشور ما انجام گرفت قرار شد نشان کردن و استخدام برای دو طرح عملیاتی فوق یکجا انجام داده شود.

(۲) همچنین تصمیم گرفته شد هر مأمور پس از انجام مراحل استخدام از کادر عناصر عملیاتی ستاد خارج و برای هدایت عملیات در اختیار افسران دسک منظور قرار گیرد.

«توضیح: منظور آنستکه پس از استخدام منابع از کشورهای هدف توسط کمیته مشترک که در مرکز انجام خواهد گرفت هدایت عملیاتی آنان هنگام خروج از ایران بمنظور عزیمت و استقرار در مناطق هدف وسیله رهبران عملیاتی بخش ذینفع در اداره کل دوم مشترکاً با دوستان زیتون [اسرائیل] انجام گیرد.»

(۳) چنانچه نسبت به اجرای تصمیمات فوق دستور لازم صادر فرمایند موجب امتنان خواهد بود.

در حاشیه گزارش فوق نوشته شده است:

بعرض برسد

همانطور که در مسافرت سه‌جانبه تصویب فرمودید که فعلاً یک نشان کننده برای طرح کریستال از طرف دوستان با ادارات کل دوم و هشتم همکاری نماید مستدعی است اوامر عالی را برای ابلاغ به اداره کل هشتم نیز صادر فرمائید.

نصیری نیز با درج «موافقت می‌شود» نظر موافق خود را اعلام می‌کند.

از این مرحله به بعد، طرح کریستال شکل و روندی دیگرگونه پیدا می‌کند و شرایط بهتری به منظور برنامه‌ریزی اسرائیل برای نزدیک شدن به نیروها و استخدام آنها، فراهم می‌شود.

اسرائیل طی یک پروسه زمان‌بندی شده و منظم، پس از حضور نیروی خودی، با

رندی و به بهانه‌های مختلف، استخدام نیروهای عراقی را که در ابتدا مدنظر ایران بود را تحت‌الشعاع قرار داده و به طرق مختلف در انتخاب و نزدیکی به اهداف مورد نظر خود، فعالیت‌هایی را سامان می‌دهد.

در اولین جلسه « کمیته کریستال » که پس از حضور « نشان‌کننده » اسرائیلی برگزار شد، خلاصه‌ای از فعالیت بیان و توافق شد تسهیلاتی به منظور شناسایی تهران برای فرد مزبور فراهم گردد.

کمیته کریستال (بلور) در ساعت ۸ روز ۴۶/۳/۲۳ با حضور شرکت‌کنندگان زیر تشکیل و مذاکراتی بشرح زیر انجام گرفت.

مدیرکل اداره هشتم	۱- آقای هاشمی
مدیرکل اداره دوم	۲- آقای فرازبان
نماینده دوستان	۳- آقای کوشان
نماینده دوستان	۴- آقای رز
نشان‌کننده (نماینده دوستان)	۵- آقای ملکی
کارمند اداره کل دوم	۶- آقای ناهید
کارمند اداره کل دوم	۷- آقای لباف
کارمند اداره کل هشتم	۸- آقای ابراهیمی
کارمند اداره کل هشتم	۹- آقای علیزاده

هاشمی: خوب کار را شروع کنیم: قبلاً هم کارهایی شروع شده و چند نفری هم انتخاب شده بودند ولی بعلت نبودن رهبر عملیات عرب‌زبان کار رکود پیدا کرده بود ولی حالا با آمدن آقای ملکی و کمک ادارات کل دوم و هشتم امیدوارم که این کار به نتیجه‌ای که در نظر می‌باشد برسد. چون آقای ملکی غیر از زبان خودشان بهیچ زبانی بجز عربی آشنایی ندارد لذا بمنظور کمک بایشان تسهیلات در اجرای طرح آقای علیزاده را معرفی می‌کنیم که در کلیه عملیات با آقای ملکی شرکت نماید و ضمناً اداره کل هشتم با تمام مقدمات خود در اجرای طرحهای عملیاتی کریستال (بلور) کمک خواهد نمود.

فرازبان: از طرف اداره کل دوم نیز آقای لباف معرفی میشود و اداره

کل دوم نیز با کلیه مقدورات از اجرای این عملیات پشتیبانی مینماید. هاشمی: در حقیقت یک سو کمیته عملیاتی تشکیل میشود که مرتباً و بلاانقطاع مشغول فعالیت خواهد بود.

کوشان: البته کار آقای ملکی با کمک آقایان لباف و علیزاده شروع مینمایند و همانطور که آقای هاشمی گفتند اداره هشتم هم کمک زیادی خواهد کرد.

ناهد: بهتر است این کمیته بمشهد برود و عملیات را در آنجا هم ادامه دهد.

ابراهیمی: [به] تجربه ثابت شده است که اکثر مسافرین عربی که میآیند بمشهد و یا نقاط دیگری نمی روند.

هاشمی: ما میتوانیم روزانه لیست و مشخصات اتباع کشور هدف را که وارد کشور میشوند چه از طریق هوایی و چه از طریق زمینی و همچنین لیست مسافرین هتلهای و مسافرخانهها را تهیه و در اختیار سو کمیته بگذاریم و همچنین لیست مقیمین [مقیمین] اتباع کشورهای هدف که در اداره کل هشتم موجود است بهترین کمک برای شروع کار کمیته خواهد بود مثلاً ما شخصی را میشناسیم که صاحب یک میلیون تومان ثروت است و پنجاه سال است که در ایران سکونت دارد ولی فرزندان او و اقوامش در وزارتخانهها و ارتش عراق خدمت میکنند و میتواند عامل خوبی برای کار کمیته باشد. باید یک برنامه منظم طرح شود که علاوه از مسافرین از مقیمین [مقیمین] نیز استفاده شود.

کوشان: این شخص [نشانگر اسرائیلی] دارای برنامه و طرحهایی است ولی متأسفانه تهران را نمی شناسد باید در مورد تهران شناسائی شود. فرازیان: باید این شخص تا حدودی به شهر تهران وارد شود و این مأموریت را سو کمیته انجام خواهد داد.

ملکی: من برنامه خاصی ندارم. برنامه من اول شناسائی تهران است و پس از آن در مورد هر شخصی برنامه بخصوصی طرح و تنظیم خواهیم کرد.

هاشمی: از شما عمل کردن و از ادارات کل دوم و هشتم هم کمک کردن.

فرازیان: باید پوشش آقای ملکی کامل باشد که شناخته نگردد.
 هاشمی: از نظر هتل که پوشش ثابت است و از نظر عملیات باید پوشش بخصوصی تهیه نماید مثلاً ما قادر هستیم که از سازمان جلب سیاحان کارتی برای او تهیه کنیم. که بعنوان این سازمان بتواند با اشخاص مورد نظر آشنا شود. و حتی میتوانیم برای دو نفر کارمندان خودمان هم کارت جلب سیاحان تهیه کنیم که پوشش آنها هم کامل باشد.
 لباف: آیا کار نشان کردن و انتخاب و استخدام آقای ملکی تا آخر انجام خواهد داد و یا اینکه استخدام را بنام سرویس خودمان خواهیم کرد.
 فرازیان: اجباری نداریم که بنام سرویس خودمان استخدام کنیم ممکن است بنام سرویس‌های دیگری هم مانند لبنان و غیره استخدام و بهره‌برداری شود.

هاشمی: البته در موارد مختلف عمل متفاوت است بستگی بنوع استخدام و استخدام‌شونده است.

در ساعت ۹ آقایان هاشمی و فرازیان جلسه را ترک و سوکمیته با شرکت بقیه اعضا ادامه یافت.

کوشان: من معتقد هستم که آقای علیزاده شهر و هتلهائی را که در آینده مورد نظر خواهد بود به آقای ملکی نشان میدهد و او را بشهر تهران آشنا [می]سازد و پس از حداقل یک‌هفته که کاملاً آشنا شد کارمان را شروع کنیم.

ملکی: من در این دو سه روزه خوب دقت کردم در هتل کاروان که گویا همیشه ۷۰٪ مسافری آن عرب بوده‌اند اصلاً عرب‌زبانی ندیده‌ام.
 ابراهیمی: علت بروز حوادث اخیر [این] است که دول عربی هم مسافرت اتباعشان را بخارج ممنوع کرده‌اند. ولی وقتی که وضع بصورت عادی باشد بخصوص که امسال دیگر لبنان و سوریه وضعیت خوب نیست سیل مسافرین به ایران و بخصوص تهران سرازیر خواهد شد.

کوشان: آقای ملکی پس از شناسائی شهر کارش را شروع خواهد کرد و پس از انتخاب اشخاص مورد نظر و بررسی عقاید و افکار و روحیه او کار استخدام را تمام خواهد کرد و اگر در ظرف یک ماه نتوانیم کسی را پیدا کنیم معلوم میشود که کارمان بیهوده و بی‌ثمر است.

لباف: درباره هر شخصی باید بنا بمقتضیات اقدام شود چه بسا ممکن است در شرایطی بتوانیم در ظرف یک ماه افراد زیادی را پیدا کنیم و چه بسا در ماه دیگر بسبب مقتضیات نتوانیم کسی را پیدا کنیم.

کوشان: البته این امر بستگی به اوضاع و احوال دارد. ناهید: آقای ملکی هرگونه احتیاجاتی که دارد باید تعیین کند تا در اختیارش گذارده شود از قبیل وسیله ایاب و ذهاب.

کوشان: صلاح نیست او که در پوشش یک نفر مسافر است دارای اتومبیل باشد و بهتر است از تاکسی استفاده کند که معمولی‌تر است. ملکی: برقراری تماس با دیگر اعضاء سو کمیته بچه [به چه] نحو خواهد بود.

ابراهیمی: در مورد قرار ملاقات بهتر است قبلاً تعیین شود ولی در صورت ضرورت میتوانید با تلفن ۶۲۷۸۱۳ با بقیه اعضاء سو کمیته تماس حاصل نمایند.

لباف: شروع کار چگونه خواهد بود.

کوشان: از این پس شما سه نفر (ملکی-لباف-علیزاده) باید ترتیب کارهای بعدی ملاقات و انجام عملیات را بدهید.

ابراهیمی: اداره کل هشتم در ظرف مدتی که [مدتی که] آقای ملکی تهران را شناسایی می‌کند لیست مقیمین [مقیمین] را تهیه و ضمناً ترتیبی میدهد که روزانه لیست کلیه مسافرین کشورهای هدف کمیته چه از طریق هتلها و فرودگاه و مرزهای زمینی کشور تهیه و در اختیار میگذارد.

ناهید: این کار باید هرچه زودتر انجام شود.

در خاتمه جلسه تصمیم گرفته شد که:

۱- آقای ملکی وسیله علیزاده مبادرت بشناسائی هتلها و مکانهای

مورد نظر بنماید.

۲- اداره کل هشتم بیوگرافی مقمین [مقیمین] را تهیه و به کمیته ارائه دهد.

۳- بوزارت خارجه اعلام شود که در مورد صدور روادید جهت اتباع کشورهای هدف مراتب را به نمایندگیها اطلاع دهد تا اداره کل هشتم قبلاً در جریان سوابق و ورود آنها باشد و بموقع بتواند سو کمیته را کمک نماید. جلسه در ساعت ۱۰ روز ۴۶/۳/۲۳ خاتمه یافت.

نشانگر اسرائیلی هم‌زمان با شناسایی تهران، به بهانه شناسایی افراد، اطلاعات متفرقه‌ای را از ساواک تقاضا می‌کرد. برای نمونه وی سوابق قاچاق چینی که یهودیان عراقی را از بصره به ایران می‌آوردند را درخواست کرد:

محترماً بعرض عالی میرساند در ساعت ۱۷ روز سه‌شنبه مورخه ۴۶/۳/۲۳ در محل هتل کاروان با آقای ملکی نماینده اعزامی دوستان ملاقات بعمل آمد و پس از نیم ساعت مذاکرات مقدماتی جهت شناسایی مناطق مختلف شهر و نقاطی که افراد مورد نظر ممکن است در آن اماکن اقامت نمایند از محل خارج و ابتدا مهمانخانه‌های سعدی- لاله‌زارنو- کریستال واقع در خیابان لاله‌زارنو و سپس مسافرخانه‌های واقع در خیابان ناصرخسرو و کوچه مروی مورد شناسایی قرار گرفت.

در این موقع آقای ملکی اظهار تمایل نمود در یکی از قهوه‌خانه‌هایی که ممکن است افراد مزبور تجمع و یا تمرکز نمایند مدتی نشسته و از نزدیک وضع را مورد بررسی قرار دهیم ولی چون وضع ظاهر ما بهیچ وجه با افرادی که در قهوه‌خانه بودند هماهنگی و تطابق نداشت لذا از انجام این طرح خودداری و آقای ملکی اظهار نظر نمود چون افرادی که در این نوع قهوه‌خانه‌ها اجتماع مینمایند از طبقات پائین اجتماع و صاحب مشاغل آزاد میباشند لذا مورد نظر ما نخواهند بود. پس از آن تصمیم گرفته شد به کافه‌ای که جنب سینما دیانا قرار گرفته و اکثر افراد عرب‌زبان بآن تردد مینمایند رفته و وضع را از نزدیک بررسی نمائیم ولی هنگام رسیدن باین

کافه آقای ملکی اظهار داشت من کافه دیگری را در خیابان فردوسی در نظر دارم که افراد عراقی بآن تردد مینمایند بهتر است سری بآن کافه بزنیم لذا مجدداً بخیابان فردوسی مراجعت کرده و پس از صرف شام در رستوران فیروز واقع در ابتدای خیابان منوچهری به کافه باغ شمیران رفته و در حدود یک ساعت به بررسی جوانب و افرادی که بکافه وارد و یا از آن خارج میشدند پرداخته و چون فردی که مورد نظر باشد دیده نشد از کافه مزبور خارج و پیاده بسوی هتل کاروان آقای ملکی نمودیم.

در حین قدم زدن از باغ شمیران بسوی هتل کاروان آقای ملکی اظهار تمایل نمود اگر سوابقی که در مورد قاچاقچیان که یهودیان عراقی را از بصره به ایران میآورند وجود داشته باشد در اختیار وی گذاشته شود تا با بررسی سوابق مزبور بتوان نسبت به نشان کردن آنها و برقراری تماس اقدام شود همچنین آقای ملکی اظهار داشت در مورد تحقیق از ورود اتباع دولتهای عربی به ایران بغیر از فرودگاه و هتلها و وزارت خارجه و سایر مراجع رسمی از طریق سرویسهای حمل و نقل مسافر از قبیل شرکت تی بی تی نیز باید تحقیق بعمل آید.

در این مرحله، نیروهای اسرائیلی بسته بودن مرزهای کشورهای عربی و نیامدن مسافر را بهانه قرار داده و پیشنهادات مورد نظر خود را مطرح کردند:

بنابه تقاضای آقای ملکی نماینده اعزامی دوستان در تاریخ یکشنبه

۴۶/۳/۲۸ سو کمیته مشترک با شرکت

آقای ابراهیمی	از اداره کل هشتم
آقای رز	نماینده دوستان
آقای ملکی	نماینده دوستان اعزامی
آقای علیزاده	از اداره کل هشتم

تشکیل و از ساعت ۱۰:۳۰ الی ساعت ۱۱:۳۰ پیرامون مسائل مورد نظر بشرح زیر مذاکره بعمل آمد. ابتدا مسئله بسته بودن مرزهای کشورهای عربی و نیامدن مسافر از این کشورها به ایران مطرح گردید و تصمیم گرفته شد چون موضع ورود مسافر از کشورهای عربی در حال

حاضر به ایران تقریباً منتفی شده تلقی می‌گردد لذا عملیات مربوط به نشان کردن و جلب همکاری روی عربهای مقیم در ایران صورت گیرد سپس آقای ملکی در مورد نشان کردن قاچاقچیانیکه بین ایران و عراق فعالیت دارند و همچنین ایجاد رابطه با اعضای جمعیت اخوان المسلمین در ایران پیشنهاداتی نمود که پس از بررسی نشان کردن قاچاقچیان بعثت زندانی بودن عده زیادی از آنها مورد تأیید قرار نگرفت و در مورد اخوان المسلمین اظهار عقیده شد که این جمعیت در ایران فعالیتی نداشته و درحال حاضر اطلاع صحیحی از وجود یا عدم وجود آنها در ایران در دستنیست. [دست نیست] ولی یکی از اتباع سوریه بنام صلاح الصاوی که احتمالاً ممکن است وابسته به جمعیت مزبور باشد در ایران اقامت دارد که ممکن است با وی بنحو مقتضی تماس گرفته و عملیات مورد نظر را شروع نمود.

در پایان جلسه از طرف سو کمیتی [کمیته] مزبور تصمیم گرفته شد با توجه باوضاع و احوال بوجود و عدم ورود مسافر از کشورهای عربی توجه سو کمیته عربهای مقیم در ایران گردیده و لیست افراد مورد نظر وسیله اداره کل هشتم وسیله آقای علیزاده رابط در اختیار نماینده اعزامی دوستان (ملکی) قرار داده شود تا پس از بررسی‌های لازم نسبت به انجام عملیات مورد نظر اقدام لازم بعمل آید.

در این مرحله پیشنهاد ایران مبنی بر برقراری رابطه با صلاح الصاوی و همچنین افراد دیگر، توسط نماینده اسرائیل رد شد:

محترماً بعرض عالی میرساند در ملاقات مورخه ۴۶/۳/۳۰ با آقای ملکی نماینده اعزامی دوستان مشخصات و سوابق در حدود ۱۰ نفر از اتباع دولتهای عربی مقیم ایران و از جمله صلاح الصاوی مورد بررسی قرار گرفت و آقای ملکی ضمن اظهار نظر در مورد افراد مزبور مبنی بر اینکه نشان کردن و استخدام آنها نفعی دربر نخواهد داشت درباره رمضان صلاح الصاوی که بموجب برخی گزارشات نام اصلی وی احمد رمضان میباشد اظهار داشت اصولاً داستان خروج وی از کشور مصر و ورود

مشاورانیه به ایران ساختنی بنظر میرسد مضافاً براینکه اگر این شخص همان احمد رمضان باشد بدون شک از عناصر خطرناک اطلاعاتی مصر میباشد زیرا طبق سوابق ذهنی که من دارم دو نفر را در کشور مصر باین نام میشناسم که مشخصات آنها بدین شرح میباشد:

۱- احمد رمضان کارمند اداره پلیس مبارزه با مواد مخدره که در عین حال برای سوریس [سوریس] اطلاعاتی مصر نیز کار میکند.

۲- احمد رمضان کارمند سوریس اطلاعات محرمانه مصر که زیر نظر یوسف القفاص کار میکند و منزش در قاهره عین الشمس محله الزیتون میباشد. آقای ملکی افزود با توجه به این سوابق ممکن است صلاح الصاوی همان احمد رمضان باشد که با داستان پوششی به عراق- لبنان و سپس ایران وارد شده است و مهمتر اینکه مسافرت وی از ایران بکشورهای عربی برای مدت یک ماه و نیم نیز مشکوک بنظر میرسد. هرآینه سوریس شما بخواهد به حقیقت از پی ببرد من حاضر به انجام هرگونه کمک و همکاری در این باره میباشم و برای این منظور لازم است نسبت بموارد ذیل اقدام بعمل آید.

۱- تعیین تابعیت اصلی سوژه و تابعیت فعلی وی و گذرنامه‌ای که درحال حاضر در دست دارد.

۲- تعیین سن واقعی سوژه

۳- تعیین میزان درآمد فعلی سوژه و اینکه درحال حاضر از چه ممری زندگی خود را تأمین مینماید.

آقای ملکی توضیح داد چنانچه این شخص بنحو غیر محسوس بمن نشان داده شود میتوانم تشخیص دهم که آیا وی همان احمد رمضان مورد نظر میباشد یا نه و پس از روشن شدن موضوع میتوان بطرق مقتضی پیرامون فعالیتها و تماسهای وی در ایران تحقیق کرد. مراتب جهت استحضار بعرض رسید.

در چنین فضایی، نماینده اسرائیل برخلاف توافقات صورت گرفته در جلسات قبلی مبنی بر استخدام «مقیمین» به منظور برقراری و ایجاد ارتباط با دو مسافر عرب، اقداماتی انجام می دهد:

محترماً بعرض عالی میرسانند. در ساعت ۱۷:۲۰ روز سه‌شنبه مورخه ۴۶/۳/۳۰ در محل هتل کاروان با آقای ملکی نماینده اعزامی دوستان ملاقات بعمل آمد و پس از بررسی سوابق عده‌ای از اتباع کشورهای عربی مقیم ایران از هتل خارج شده و بمنظور پیدا کردن افراد عرب‌زبان تصمیم گرفته شد به کافه‌هایی که این افراد تردد دارند سر زده شود.

در ساعت ۱۹ وارد کافه نادری واقع در خیابان نادری گشته و چند دقیقه‌ای افراد موجود در کافه مورد بررسی قرار گرفته و قیافه دو نفر که از هر لحاظ غیربومی مینمود و بنظر میرسید از کشورهای عربی باشند جلب توجه نمود لذا ما نیز میز جنب این دو نفر را که خالی بود اشغال کرده و چند دقیقه‌ای بیش نگذشت که مسلم گردید حدس ما صائب بوده و دو نفر مزبور عرب میباشند زیرا آنها به زبان عربی با یکدیگر صحبت میکردند. لذا ما نیز در صدد آشنائی با آنان برآمده و ابتدا داستان [داستان] پوششی مناسبی تعیین گردید و سپس با صدای بلند و بطور واضح شروع به مکالمه بزبان عربی کردیم ولی چون توجه آنان بنکات و مسائل دیگری معطوف شده بود اقدام ما منجر به جلب توجه آنان نگردید و ناچار آقای ملکی مستقیماً با آنها وارد مذاکره شده و آنها را بسر میز خود دعوت نمود و آنها نیز دعوت ما را پذیرفته و سر میز ما حاضر شدند.

در ابتدای معارفه معلوم گردید افراد مزبور از اعراب فلسطین و ساکن کویت میباشند که جهت گذراندن یک مرخصی ۱۰ روزه چهار روز قبل بایران وارد شده و در هتل کریستال واقع در خیابان لاله‌زارنو اقامت نموده و قرار است روز بعد (۴۶/۳/۳۱) به هتل سعدی واقع در همان خیابان نقل مکان نمایند. افراد مزبور خود را بشرح زیر معرفی نمودند (نام و آدرس خود را در دفترچه آقای ملکی یادداشت کردند):

- ۱- احمد مصطفی الزعتری ۴۲ ساله متولد یافا (فلسطین) شغل کارمند بیمارستان الامیری در کویت دارای گذرنامه و تابعیت اردنی.
- ۲- فؤاد حمام کارمند وزارت بهداشت عمومی قسمت داروخانه‌ها متولد فلسطین دارای گذرنامه و تابعیت اردنی.

نامبردگان افزودند بعلت عدم آشنائی بزبان فارسی (از قرار معلوم فقط بزبان انگلیسی و عربی آشنائی دارند) اقامت آنها در ایران با اشکالاتی مواجه بوده و بهمین جهت جوانی بنام آلبرت توماس ساکن چهارراه عزیزخان که کمی بزبان عربی آشنائی دارد یک روز درمیان با آنها تماس داشته و در اینمورد بآنها کمک مینماید.

مراتب جهت استحضار و صدور هرگونه اوامر مقتضی جهت تعقیب موضوع و طرح دوستی و معاشرت با نامبردگان بمنظور پی بردن بافکار و تمایلات مشارالیهها و در صورت لزوم و نشان کردن و استخدام آنان بعرض رسید.^۱

به منظور نزدیکی با افراد مزبور، تعقیب و گریز ادامه یافت.

گزارشی دیگر از ساواک به گوشه‌ای از عملیات نزدیکی به سوژه اشاره می‌کند:

محترماً بعرض عالی میرساند.

در تعقیب برخورد اینجانب و آقای ملکی با دو نفر عرب فلسطینی تبعه اردن و مقیم کویت بنامهای احمدمصطفی الزعتری و فواد حمام در تاریخ ۴۶/۳/۳۱ به مسافرخانه سعدی محل اقامت و نامبردگان مراجعه و جوای آنها شدیم. مدیر مسافرخانه اظهار داشت این افراد در این مسافرخانه مقیم میباشند ولی گذرنامه آنها سعودی میباشد در ملاقاتیکه در تاریخ ۴۶/۴/۱ بین آقای ملکی و مشارالیهها رخ داد مجدداً تأکید نمودند که گذرنامه آنان اردنی بوده و تابعیت دولت مزبور را پذیرفته‌اند در تاریخ ۴۶/۴/۲ طبق قراریکه افراد مزبور با آقای ملکی گذاشته بودند در محل کافه نادری حضور بهم رسانده و از ساعت ۱۸:۳۰ تا ساعت ۲۰:۳۰ در انتظار مشارالیهها بسر بردیم ولی بعلت عدم حضور نامبردگان کافه نادری را ترک کرده و چون اکثراً این دو نفر روزها در رستوران فیروزه غذا صرف مینمایند قرار شد ما نیز در تاریخ ۴۶/۴/۳ جهت برخورد و ملاقات با آنان از ساعت ۱۲:۳۰ در این رستوران حضور بهم رسانیم.

ضمناً در اجرای اوامر مدیریت کل اداره هشتم آقای یاوری باتفاق مکی [ملکی] از رهبران ساواک تهران بمنظور کنترل گذرنامه‌های افراد مذکور و تعیین گذرنامه‌ای که در دست دارند به مسافرخانه سعدی مراجعه و گذرنامه‌های مورد بحث اخذ که پس از عکسبرداری بمدير هتل مسترد داشته‌اند.

مراتب جهت استحضار بعرض رسید.^۱

اما بررسی‌های بعدی و ملاقات‌هایی که در عدم حضور نماینده ساواک صورت گرفت، مشخص کرد که احمدمصطفی از قبل به استخدام سرویس جاسوسی آمریکا درآمده بود.

گزارش ساواک با اشاره به سیر عملیات، اطلاعاتی تکمیلی نیز عرضه می‌کند:
محترماً بعرض عالی میرساند

در تعقیب برخورد و تماس اینجانب و آقای ملکی با دو نفر اردنی مقیم کویت بنامهای احمدمصطفی الزعتری و فواد حمام در ساعت ۱۲:۳۰ مورخه ۴۶/۴/۳ نیز در رستوران فیروز مواجه شده و باتفاق صرف غذا نمودیم.

داستان پوشش ما که در این برخورد تعیین شده بدین شرح بود آقای ملکی از تجار معروف سوریه میباشد که از مدتی قبل در دوسلاورف آلمان بکار خریدوفروش دارو و صدور آن بکشورهای مختلف بنماینده‌گی از طرف مؤسسات تولید کننده اشتغال داشته و در اثر بروز اختلافاتی در محاسبات بین وی و پدرم که در کار وارد کردن دارو در مشهد اشتغال دارد جهت رفع اختلافات مزبور و تصفیه حساب به ایران وارد و من نیز شخصاً بکار تجارت قالی مشغول میباشم.

در این داستان سعی [سعی] شده بود که هریک از ما (آقای ملکی و اینجانب) دارای امکاناتی برای منتفع کردن بیگانگان مزبور باشیم و از این امکانات نیز عملاً در برخورد با آنها استفاده کرده و همین نکات انگیزه

کشش و گرایش آنان بسوی ما بود چنانچه آقای ملکی در جستجوی فرد عرب‌زبانی برای اداره کردن قسمت فروش خود در آلمان و سهیم شدن وی در قسمتی از منافع حاصله بود و اینجانب نیز در صدد پیدا کردن وسائل و امکاناتی جهت صدور فرش بکویت بودم.

در این برخورد که تا ساعت ۱۵ ادامه داشت و با مذاکرایی که صورت گرفت افراد مزبور نسبت به مشاغل ما اطمینان پیدا کرده و حتی احمدمصطفی از آقای ملکی تقاضا نمود در آلمان نزد وی بکار مشغول شده و باینجانب نیز قول داد با وجوداینکه تجارت فرش در کویت در انحصار عده‌ای از تجار میباشد و عملاً مجال و زمینه‌ای برای فعالیت سایر بازرگانان موجود نیست معیناً تسهیلات لازم را در اینمورد را هم و خود نیز به نسبت معینی در سود حاصله شریک شود. در ملاقاتهای بعدی که بین آقای ملکی و بیگانگان مذکور بعمل آمده و اینجانب حضور نداشتم معلوم گردید.

۱- احمدمصطفی الزعتری از مدتها پیش و هنگامیکه در عراق اقامت داشته از طرف سرویس اطلاعاتی آمریکا نشان و استخدام شده است.

۲- پس از عزیمت الزعتری از عراق باردن [به اردن] از طرف سرویس مزبور برای مشارالیه یک کارت جیره غذایی مخصوص آوارگان فلسطین تهیه و سپس همان کارت بوسیله همان سرویس بمبلغ ۲۰۰۰ دلار بفروش رسیده است.

۳- احمدمصطفی با سرمایه حاصله از محل فروش کارت جیره غذایی اقدام بتأسیس یک مغازه کرده و از طرف سرویس به آمریکائیان مقیم اردن توصیه میشود حتی الامکان احتیاجات خود را از دکان وی تأمین نمایند.

۴- هنگام ورود احمدمصطفی از عراق به اردن وی به سکرتر یک نفر آمریکائی که قرار بوده با وی تماس گیرد ملاقات کرده نام سکرتر مزبور رز فارس بوده است.

۵- تماس احمدمصطفی در اردن با مستر اسمیت بوده که در این سفر

نیز با وی در تهران ملاقات و مبلغ ۵۰۰ دلار از وی دریافت داشته است.
۶- احمد مصطفی طبق دستور در این سفر از کویت به ایران وارد و با
مستر اسمیت ملاقات کرده و حتی آقای ملکی مدعی که آنها را هنگام
ملاقات در رستوران انجمن روابط فرهنگی ایران و انگلیس مشاهده کرده
است.

خلاصه جریان بالا شفاهاً بعرض مدیریت کل رسید مقرر فرمودند
برای نامبردگان فیش تهیه شود.
مراتب جهت استحضار بعرض رسید.

در نظر اول، ممکن است تصور شود برقراری ارتباط و انتخاب فردی که قبلاً توسط
سرویس اطلاعاتی آمریکا، نشان و استخدام شده بود، تصادفی بیش نبوده است. اما
واقعیت چیز دیگری است.

بررسی اسناد ساواک، نشانگر آن است که اسرائیل از ایران به عنوان پایگاهی جهت
برقراری ارتباط و مذاکره با افراد مورد نظر خود استفاده کرده است. نیروهای اطلاعاتی
اسرائیل، افرادی را در منطقه شناسایی و بعضاً با آنان ارتباط اولیه را برقرار و آنها را به
شکل مسافر وارد ایران می‌کردند. آنها، این افراد را پس از مذاکره و گفتگو، به‌طور
یک‌جانبه استخدام و سپس به ساواک اعلام می‌کردند که فرد مزبور جهت استخدام
مناسب نبوده است.

در این زمینه می‌توان به نمونه‌ای دیگر اشاره کرد که از قبل با سرویس جاسوسی
اسرائیل در ارتباط بود، ولی بنابه دلایلی در ایران با وی مجدداً ارتباط برقرار شده است.
نماینده اسرائیل در ادامه عملیات به ظاهر «نشان کردن» اتفاقی خود، با فردی به نام
راسم رسلان ارتباط برقرار می‌کند. سیر وقایع براساس اسناد ساواک به این شرح است:
محترماً بعرض عالی میرساند

طبق قرار قبلی در ساعت ۱۶ روز ۴۶/۴/۷ در هتل کاروان محل
اقامت آقای ملکی حضور یافته و چون مشارالیه با آقای رز [نماینده
اسرائیل] در ساعت ۱۷ همان روز در کافه تریای فیا، قرار ملاقات داشت
لذا پس از چند دقیقه عازم کافه مزبور شده و در ساعت ۱۷ نیز آقای رز
باینجانب ملحق گردید.

آقای رز ابتدا شرحی درباره خصوصیات راسم رسلان نماینده دولت سوریه در ایران بیان داشته و اظهار داشت چون در نظر آنست مشارالیه از ایران بسوریه منتقل گردد و خود وی از این بابت ناراضی و تشخیص داده شده که موقعیت برای نزدیک شدن بوی [به وی] مناسب میباشد لذا باید طرحی در اینمورد تهیه گردد.

۱- اجرای طرح مقدماتی بعهدہ آقای ملکی باشد.

۲- بعلت آشنائی راسم رسلان باینجانب شرکت مستقیم اینجانب در طرح صلاح نمیباشد.

۳- نزدیکی آقای ملکی با راسم رسلان بطور غیرمستقیم (ربا واسطه [و با واسطه]) باید باشد و این واسطه مدیر رستوران پاپریکا که تبعه سوریه میباشد تعیین گردید.

۴- در مورد پوشش آقای ملکی نیز نظر داده شد که مشارالیه بعنوان یک تاجر ثروتمند سوری که از سالها قبل در سویس اقامت دارد جهت صرف غذا به رستوران پاپریکا مراجعه و با اطلاعات قبلی که درباره صاحب رستوران دارد با وی طرح دوستی ریخته تا از این طریق موجبات آشنائی مشارالیه با راسم رسلان فراهم گردد.

در اجرای طرح مزبور آقای ملکی در حدود ساعت ۲۰ وارد رستوران پاپریکا شد و پس از یک ساعت ونیم مشارالیه از رستوران خارج و در محل موعود با اینجانب ملاقات و چگونگی برخورد خود را با مدیر رستوران پاپریکا بشرح زیر بیان نمود:

آقای ملکی اظهار داشتند من بطور عادی وارد رستوران شده و رستوران^۱ غذا دادم و از گارسون در مورد آقای حنا استفسار نمودم گارسون شخص بلندبالا و مسنی را بمن نشان داد و من پس از صرف غذا نزد آقای حنا رفته و بزبان عربی با وی بگفتگو پرداخته و خود را ویکتور فرزند جرج از خانواده الاسود در سوریه دارای دیانت مسیحی معرفی

۱. احتمالاً دستور درست است.

کردم آقای حنا پس از اطلاع از اینکه من مسیحی می‌باشم دستور داد برایم قهوه آوردند و از اینکه من سوریه را ترک کرده و در سوئیس اقامت نموده‌ام ابراز خوشنودی کرده و افزود تو خود را از شر رژیم فعلی خلاص کرده‌ای و خود نیز ضمن انتقاد از وضع موجود در سوریه از اقامت در ایران ابراز رضایت می‌نمود.

بطوریکه آقای حنا اظهار می‌داشت وی قبلاً مهندس بوده و قبل از تغییر رژیم در عراق در این کشور اقامت داشته و سپس به ایران وارد و [با] سرمایه برادرزن خود اقدام بتأسیس رستوران پاپریکا نموده است. سپس من ضمن ابراز ناراحتی از عدم آشنائی بزبان فارسی در مورد اتباع سوریه در ایران سؤال کردم و آقای حنا اظهار داشت در تهران بیش از چند نفری تبعه سوریه اقامت ندارند و از جمله این افراد آقای راسم رسلان کاردار سفارت سوریه می‌باشد. برخی اوقات برستوران پاپریکا می‌آید ولی من در این هنگام گفتم من نمی‌خواهم با افراد رسمی و رجال وابسته بدولت تماس و آشنائی داشته باشم آقای حنا اظهار داشت ولی آقای راسم رسلان جوانی شایسته و از یک خانواده سرشناس و اهل حمص می‌باشد که از رژیم فعلی سوریه هم چندان دل خوشی ندارد و چندی پیش دولت سوریه اموال پدرزن او را مصادره کرده و همین امر موجب گردید که مشارالیه به ایران فرار نماید و چند ماه قبل نیز دولت سوریه قصد داشت راسم رسلان را بدمشق منتقل نماید ولی راسم که همسرش اکنون باردار است از این انتقال ناراضی بوده تا اینکه اخیراً راسم رسلان توانسته است بعلت برقرار کردن ارتباط محرمانه با گروهی از ایرانیان نظر مساعد مقامات سوریه را نسبت به ادامه خدمت خود در تهران جلب نماید و اکنون بااحتمال قریب به یقین موقعیت راسم رسلان در ایران تثبیت گردید و از انتقال وی بدمشق انصراف حاصل شده است.

آقای حنا افزود من می‌خواهم شما را با آقای راسم آشنا سازم ولی من (ملکی) نسبت باین امر خود را بی‌میل و ناراضی نشان داده و چنین وانمود کردم که از برخورد با مأمورین دولت سوریه اجتناب میکنم و آقای حنا

ضمن تکرار گفته‌های سابق خود را در مورد راسم رسلان اظهار داشت
آشنائی و دوستی با راسم بنفع شما خواهد بود و بنابراین اگر شما فردا
(۴۶/۴/۸) ظهر به رستوران بیائید ممکن است من هم از او بخواهم اینجا
بیاید و من شما را با یکدیگر آشنا خواهم کرد مطمئن باشید از آشنائی او
زیانی نخواهید دید و این کار بنفع شما خواهد بود و من نیز با این امر
موافقت کرده و قرار شد روز بعد جهت ملاقات با راسم رسلان به
رستوران پاپریکا بروم.

در گزارش دیگری، چنین آمده است:

محترماً بعرض عالی میرساند در تعقیب تماس آقای ملکی نماینده
اعزامی دوستان با حنا کاری مدیر رستوران پاپریکا و قرار طرفین جهت
ملاقات با راسم رسلان در تاریخ ۴۶/۴/۸ مجدداً آقای ملکی طبق قرار
قبلی برستوران پاپریکا مراجعه ولی آقای راسم رسلان بعلت اختلافات
خانوادگی نتوانسته در این جلسه شرکت کند و به همین جهت تردد آقای
ملکی برستوران مذکور و تماس با حنا کاری همچنان ادامه یافته و بتدریج
آقای حنا صمیمیت بیشتری از خود نشان داده و در تاریخ [۱۳۴۶]/۴/۹
در یک جلسه محرمانه و خصوصی که از ساعت ۲۰:۱۵ الی ۲۱:۳۰ ادامه
داشته مطالب بشرح زیر برای آقای ملکی افشا کرده است:

- ۱- آقای حنا کاری متولد عکو در فلسطین [فلسطین] و خانواده آنها
قبلاً دیانت اسلام را داشته و بعداً مسیحی میشوند.
- ۲- آقای حنا تحصیلات خود را در کشور سوریه پایان رسانده است.
- ۳- مشارالیه مدتها در لبنان با محمد فتق (معروف به ابومحمود)
قاچاقچی معروف حشیش همکاری داشته است.
- ۴- درحال حاضر حنا کاری با سفارت سوریه روابط نزدیکی داشته و
حتی برخی کارهای محرمانه سفارت را نیز بعهده دارد و روزها در حدود
دو ساعت در سفارت بکار اشتغال دارد.
- ۵- راسم رسلان با عده‌ای از رجال ایرانی ارتباط محرمانه داشته و حنا
کاری از این ارتباط با اطلاع میباشد و چون راسم رسلان توانسته چنین

ارتباطی با ایرانیان برقرار نماید به همین جهت وزارت خارجه سوریه از انتقال وی بدمشق خودداری کرده تا مشارالیه بتواند شخصاً کاری را که آغاز نموده باتمام برساند.

۶- حنا کاری به آقای ملکی اظهار داشته و در صورتیکه وی قصد داشته باشد اموالی را بطور قاچاق از سوریه خارج نماید راسم رسلان میتواند این کار را برایش انجام دهد. آقای ملکی در پایان این جلسه موفق شده بوسیله حنا کاری تلفنی با راسم رسلان تماس بگیرد و راسم نیز از اینکه برخلاف قرار خود با آقای ملکی ملاقات نکرده از وی معذرت خواهی کرده و تقاضا نموده روز بعد از ساعت ۱۰ تا ساعت ۱۱ باتفاق حنا کاری در رستوران فروشگاه فردوسی منتظر وی باشند تا با آقای ملکی ملاقات نماید.

آقای ملکی همچنین از اینجانب خواست در ساعت مزبور در رستوران فروشگاه فردوسی حاضر شده و از دور مراقب اوضاع باشم. مراتب استحضاراً بعرض رسید.

صورت جلسه کمیته کریستال در این زمینه چنین است:

در ساعت ۱۰ روز ۴۶/۴/۱۴ جلسه سو کمیته کریستال با حضور شرکت کنندگان زیر تشکیل گردید:

۱- آقای موسی رز	نماینده دوستان زیتون [اسرائیل]
۲- آقای خلیل ملکی	نماینده دوستان زیتون [اسرائیل]
۳- آقای لباف	نماینده اداره دوم
۴- آقای ابراهیمی	نماینده اداره هشتم
۵- آقای علیزاده	نماینده اداره هشتم

ابراهیمی- همانطور که در جلسه کمیته مورخه ۴۶/۳/۲۳ تصمیم گرفته شد اداره کل هشتم:

۱- آقای علیزاده شعبانی را جهت کمک و ایجاد تسهیلات و شرکت در اجرای طرح معرفی نمود.

۲- بیوگرافی مقیمین آماده شد و تعدادی اسامی در اختیار آقای ملکی قرار گرفت.

۳- بوزارت خارجه اعلام گردید که در مورد صدور روادید برای اتباع کشورهای هدف (در طرح مشترک) ساواک را در جریان بگذارد.
۴- ترتیبی داده شد که روزانه کلیه هتلها و مسافرخانه و بنگاههای مسافری چک و لیست افراد مورد نظر روزانه در اختیار آقای ملکی گذارده میشود.

ملکی- باید لیست را روزانه بررسی کنیم و با همه آنها تماس بگیریم و سپس نسبت بکار خود تصمیم بگیریم.
رز- بهرحال این افراد در اختیار شما هستند.

ابراهیمی- عدهای هم تبعه سوریه مقیم کویت قرار است به ایران بیایند.
رز- اتباع سوریه دو نوع هستند یکی آن عده که دور از سیاست هستند و عدهای دیگر که در صدد کسب مال و پول هستند ولی در عین حال ممکن است بین افراد کسانی پیدا شوند که بستگانی داشته باشند که از لحاظ کار ما مفید باشند.

لباف- این افراد چون اکثراً سنی هستند بعنوان بیلاق به ایران میآیند نه برای زیارت مشهد و قم و این افراد از لحاظ اخلاقی نیز خوشگذران میباشند. زیرا اگر قصد آنها پول بود از کویت خارج نمیشدند و در همان کویت باقی میماندند و بهمین جهت در مورد این افراد باید مطابق میل آنها رفتار کرد.

رز- باید با آنها تماس گرفت تا معلوم شود.

ملکی- باید تماس گرفت تا ببینیم چه می شود.

ملکی- باید ابتدا در مورد راسم رسلان تصمیمی گرفته شود چون اینطور که بنظر میرسد واسطه یعنی حنا دروغ میگوید کارهای وی بیشتر به دلالتی شباهت دارد.

رز- حال باید در مورد راسم رسلان تصمیم گرفته شود و چون تاکنون اقدامات ما به نتیجه مطلوب نرسیده و در مورد تماس با راسم دو راه در پیش بود یکی تماس مستقیم با راسم دیگری تماس بوسیله واسطه که واسطه مزبور حنا کاری صاحب رستوران پاپریکا تعیین شد و با وی تماس

برقرار گردید ولی تاکنون نتیجه‌ای عاید نشد در مورد تماس مستقیم چون مسئله ورود بسفارت مطرح میشد لذا از اجرای آن صرف‌نظر گردید حال یک راه باقی است که بطور اتفاقی و تصادفی با راسم برخورد و تماس گرفته شود و باید این برخورد در اماکنی باشد که وی تردد مینماید. ملکی- تماس مستقیم بهتر است.

ابراهیمی- من هم قبلاً همین پیشنهاد را کرده بودم بدین ترتیب که روز بخصوص راسم مراقبت شود و اماکنی که راسم بانجا رجوع مینماید به نشان کننده گفته شود تا نسبت به برقراری تماس اقدام شود. عزیزاده- اگر آنطور که حنا گفته راسم روزهای جمعه به هیلتون میرود میتوان روز جمعه به هتل مزبور مراجعه و باوی تماس گرفت. ملکی- من بگفته‌های حنا اطمینان ندارم چون وی فردی کثیف و دروغگو میباشد.

رز- اگر بشود او را مراقبت کرد و بهنگام مراجعه به مکانی به آقای ملکی نشان داده شود تا تماس مستقیم برقرار گردد. ابراهیمی- ما عکس راسم را هم در اختیار آقای ملکی میگذاریم و اطلاعات دیگری هم درباره وی در اختیار گذاشته میشود. ملکی- در هر جا به غیر از سفارت باشد من با او تماس میگیرم. [...]

در خاتمه تصمیم گرفته شد:

اداره کل هشتم ترتیب نشان دادن راسم رسلان را بدهد و او را به آقای ملکی نشان کننده نشان دهد. [...]

در نهایت نتیجه بررسی‌ها برای ریاست ساواک گزارش می‌شود:

به: تیمسار ریاست ساواک

از: کمیته کریستال (بلور)

در ساعت ۱۲ روز ۴۶/۴/۱۹ بنابه درخواست نمایندگان دوستان جلسه‌ای با حضور شرکت‌کنندگان زیر در دفتر کار آقای کوشان تشکیل و مذاکراتی بشرح زیر انجام گرفت.

۱- آقای کوشان	نماینده دوستان
۲- آقای موشه رز	نماینده دوستان
۳- آقای ابراهیمی	نماینده اداره کل هشتم

۱- تعویض محل نشان کننده

کوشان: لابد اطلاع دارید که آقای ملکی از هتل کاروان به کیان هتل منتقل شد زیرا وضعیت هتل کاروان خوب نبود میخواستیم نظر شما را بدانم؟

ابراهیمی: تعویض هتل وی از نظر سرویس ما بلامانع میباشد.

۲- موضوع راسم رسلان

کوشان: لابد اطلاع دارید که آقای ملکی و حسین به هتل میامی مراجعه و در آنجا با احمد صفر کارمند سفارت سوریه روبرو شده‌اند؟ ابراهیمی: بلی. ما از طریق آقای شعبانی در جریان بودیم. کوشان: آقای ملکی معتقد است که از این شخص از راسم رسلان میتوان استفاده کرد.

ابراهیمی: این موضوع مخالف قرارداد و توافقی قبل است چون این شخص دیپلمات است.

کوشان: بلی صحیح است.

ابراهیمی: اداره کل هشتم پس از اینکه مطلع شد که آقای ملکی و شعبانی در تاریخ ...^۱ با احمد صفر تماس گرفته‌اند وسیله شعبانی به آقای ملکی توصیه شد که دیگر با وی تماس حاصل نکنند.

کوشان: آقای ملکی بنابه توصیه آقای شعبانی [از] ملاقات با راسم رسلان خودداری نموده است.

ابراهیمی: خیر این موضوع صحیح نیست جریان امر از اینقرار است که روزهای جمعه راسم رسلان و حنا کاری از ساعت ۱۰ تا ۱۲ در تریای هیلتون جمع میشوند و ما قبلاً آقای ملکی را وسیله آقای شعبانی در

۱. جافتادگی از متن سند است.

جریان گذاشتیم که چنانچه قصد داشته باشد میتواند رسلان را در هیلتون ملاقات کند ولی آقای ملکی ضمن مذاکره‌ای که با آقای شعبانی انجام داد که اینطور نتیجه گرفته‌اند که احتمال دارد در جلسه روز جمعه احمد صفر نیز شرکت داشته باشد لذا تصمیم میگیرند که در آن روز بملاقات رسلان نروند.

کوشان: در مورد مسافرین کشورهای هدف چه اطلاعاتی دارید چون آقای ملکی خسته شده.

ابراهیمی: ما روزانه با افراد زیادی اجازه ورود میدهیم ولی هنوز به تهران وارد نشده‌اند. تصور میکنم هنوز کشورهای هدف اجازه خروج باتباع خود را نمیدهند ولی تعدادی سوری و عراقی که در کویت ساکن میباشند و اغلب آموزگار و مشاغلی از این قبیل دارند در این چند روزه وارد خواهند شد.

کوشان: پس ما باید منتظر شویم.

ابراهیمی: متأسفانه آقای ملکی باصطلاح به بازار سیاه برخورد کردند و آمدن ایشان مصادف با نیامدن مسافرین شده ولی این وضع زیاد نمیتواند ادامه داشته باشد.

کوشان: ما امیدواریم که وجود آقای ملکی در قضیه مشترک منتج به نتیجه شود.

ابراهیمی: ما همه امیدواریم و تا آنجا که مقدور باشد برای انجام کار ایشان تسهیلات لازم را فراهم میسازیم.

کوشان: عقیده شما در مورد تماس آقای ملکی با رسلان چیست؟
ابراهیمی: چنانچه آقای ملکی تماس خود را با رسلان صلاح میدانند از نظر ما بلامانع است.

کوشان: من معتقدم که این تماس بایستی مستقیم باشد و بدون واسطه حنا کاری.

ابراهیمی: از نظر ما اصل تماس و نتیجه آن مورد توجه است.
کوشان: شما هم موافقید که آقای ملکی با رسلان تماس بگیرد.

ابراهیمی: اشکالی ندارد.

کوشان: آیا موافقتی که با تلفن قرار ملاقات بگذارند؟

ابراهیمی: برای اینکه عمل کاملاً طبیعی باشد بهتر است بین ساعت ۱۰ تا ۱۲ ابتدا به جنا کاری تلفن کند و چون این ساعت او در محل کار خود نیست خود بخود تماس با وی حاصل نمیشود و پس از آن وسیله تلفن با رسلان تماس می‌گیرد و ضمناً بگوید که به جنا کاری تلفن کردم نبود و قرار ملاقات خارج از سفارت بگذارد.

نتیجه:

در خاتمه قرار شد که آقای ملکی وسیله تلفن مستقیماً قرار ملاقاتی با رسلان در خارج از سفارت بگذارد.

جلسه در ساعت ۱۳:۳۰ روز ۴۶/۴/۱۹ خاتمه یافت.^۱

اما در جلسه کریستال (بلور) که در مورخ ۴۶/۴/۲۱ برگزار شد، مشخص می‌شود که راسم رسلان قبلاً با سرویس اطلاعاتی اسرائیل در تماس بوده است:
در ساعت ۱۱ روز ۴۶/۴/۲۱

جلسه سو کمیته کریستال (بلور) با حضور شرکت‌کنندگان زیر تشکیل و مذاکراتی بشرح زیر انجام گردید.

آقای کوشان   نماینده دوستان زیتون [اسرائیل]

آقای ابراهیمی   نماینده اداره کل هشتم

ابراهیمی- قرار بود سوابق راسم رسلان را از مرکز سرویس خود بخواهید آیا خواهید و نتیجه چه بوده است.

کوشان- سوابق رسیده از تل آویو حاکی است که سرویس ما در سالهای ۵۶-۵۷ [۱۹۵۶-۱۹۵۷] در لندن با این شخص تماس گرفتیم و بنام سرویس دیگری از وی استفاده کردیم یعنی یک مرتبه مقداری اسناد و مدارک از سفارت سوریه در لندن در اختیار ما گذاشت و در مقابل ۲۵ لیره استرلینگ دریافت داشت ولی مدارک مزبور زیاد قابل توجه نبود و پس از آن تماس ما با وی قطع شده است.

ابراهیمی- با توجه باطلاعات فوق تصور نمیکنم صلاح باشد که آقای ملکی بدنبال تماس قبلی با وی تماس حاصل نماید.
کوشان- صحیح است آقای ملکی راه دیگری خواهد رفت و چنانچه موفق نشد ممکن است شخصی که در آن زمان در لندن با وی تماس گرفته است بتهران خواسته شود که ترتیب کار را بدهد.
ابراهیمی- بهتر است منتظر نتیجه کارهای ملکی باشیم و چنانچه موفق نشد باید در کمیته مطرح و اخذ تصمیم گردد.
کوشان- موافقم.

نتیجه:

قرار شد که آقای ملکی با راسم رسلان تماس حاصل نماید و نتیجه چه مثبت و چه منفی در سو کمیته مورد بررسی قرار گیرد.

جلسه بعدی کمیته کریستال (بلور) نیز به موضوع راسم رسلان اختصاص دارد:
در ساعت ۱۲ روز ۴۶/۴/۲۲ سو کمیته کریستال (بلور) با حضور شرکت کنندگان زیر تشکیل و مذاکرات بشرح زیر انجام گرفت.

- ۱- آقای موشی رز   نماینده دوستان زیتون [اسرائیل]
- ۲- آقای ابراهیمی   نماینده اداره کل هشتم

رز- غرض از تشکیل این جلسه بعلت طرح مسائل عملیاتی مربوط به رسلان میباشد که چه کاری بایستی انجام دهیم.

ابراهیمی- ما اطلاع پیدا کردیم که راسم رسلان علاقمند است با رز اسود (ملکی) ملاقات کند.

رز- چه طور؟

ابراهیمی- ما اطلاع حاصل کردیم که رسلان سراغ این شخص را از جنا کاری گرفته است.

رز- ممکن است نحوه بدست آمدن این خیر توصیف کرد [را توصیف کنید]. و اطلاعات بیشتری بمان بدهید چه در عمل برای آقای ملکی مفید است.

ابراهیمی- این منبع کاملاً تقویم شده است و بصحبت [به صحبت] آن میتوان اطمینان کرد.

رز- ما بررسی کردیم و نتیجه گرفتیم که تلفن کردن به آقای ملکی به رسلان کار صحیحی نیست چه ممکن است رسلان او را بسفارت دعوت کند درحالیکه صفر هم او را می‌شاند ممکن است او را در سفارت ببیند صلاح نیست.

ابراهیمی- هرطور که آقای ملکی صلاح بداند و لطمه‌ای به عملیات نزند بلامانع می‌باشد.

رز- بنظر شما آیا صلاح است که ملکی یا [با] حنا کاری تماس بگیرد و از طریق ملاقات با رسلان را انجام دهد؟
ابراهیمی- اشکالی ندارد.

نتیجه:

قرار شد که آقای ملکی به حنا کاری مدیر رستوران پاپریکا مراجعه و بوسیله او ترتیب ملاقات با رسلان را بدهد.

اما در یک تصمیم ناگهانی و غیرمنتظره، نیروهای اسرائیلی اعلام می‌کنند که ادامه عملیات و تماس با راسم رسلان بصلاح نمی‌باشد. این تصمیم چنان غیرمترقبه بوده که حتی تعجب ساواک را برانگیخت و به جستجوی دلایل این تصمیم‌گیری پرداختند. در جلسه‌ای که به این منظور تشکیل شد، تصمیم اسرائیل اعلام گردید:

در ساعت ۱۰ روز ۴۶/۴/۲۵ سو کمیته کریستال (بلور) با حضور شرکت‌کنندگان زیر تشکیل گردید.

۱- آقای کوشان	نماینده دوستان زیتون [اسرائیل]
۲- آقای رز	نماینده دوستان زیتون [اسرائیل]
۳- آقای ملکی	نماینده دوستان زیتون [اسرائیل]
۴- آقای لباف	نماینده اداره کل دوم
۵- آقای ابراهیمی	نماینده اداره کل هشتم
۶- آقای علیزاده	نماینده اداره کل هشتم

۱- موضوع راسم رسلان

مقدمه

در مورد طرح مربوط به تماس راسم رسلان که از تصویب تیمسار

ریاست ساواک گذشته بود طرحی در مورد تماس با وی وسیله یکی از دوستانش تهیه ولی چون راسم رسلان در هفته اول اجرای طرح حاضر به ملاقات نگردید لذا تصمیم گرفته شد که تماس با وی بدون واسطه و بطور مستقیم انجام گردد ولی قبل از اجرای این طرح اطلاعاتی واصل گردید که راسم رسلان و شخصی که جانشین او میباشد (جانشین او سروان ارتش سوریه است) در جستجوی نشان کننده میباشند.

کوشان-ما(دوستان زیتون) بررسی کردیم و باین نتیجه رسیدیم که ادامه عملیات و تماس آقای ملکی با رسلان در شرایط موجود بصلاح نمیباشد. ابراهیمی-ممکن است این دلائل را روشن بفرمایند.

کوشان-ما حدس زدیم که بااحتمال زیاد در ملاقات ملکی با راسم رسلان احمد صفر نیز شرکت خواهد داشت.

ملکی-در تاریخ ۴۶/۴/۲۳ که من به محل ملاقات رفته [بودم] رابط ما اظهار داشت که رسلان و صفر هر دو نفر در جستجوی تو هستند. کوشان-این موضوع میرساند که احمد صفر و راسم هر دو نفر به ملکی مظنون شده‌اند.

ابراهیمی-این وظیفه سفارت سوریه و اعضاء آن است که بفهمند یک نفر سوری در تهران چه میکند و او را کاملاً بشناسند و اگر صفر هم در ماجرا داخل شده باشد طبیعی است و به همین علت است.

ملکی-رابط ما که خودش سوری است در آخرین ملاقات سؤالاتی در مورد هویت و مذهب من مینمود که دلیل شک و سوءظن وی نسبت بمن بشمار میرفت.

ابراهیمی-این کاملاً صحیح است وقتی که شما خودتان را مسیحی معرفی کرده‌اید و اظهار داشته‌اید که میخواهید به مشهد بروید جلب سوءظن آنها را خواهد کرد.

ملکی-من گفتم که میخواهم برای تجارت و خرید فیروزه بمشهد بروم. ابراهیمی-ولی معلوم شده است که این داستان آنها را قانع نکرده است.

ملکی- در تاریخ ۴/۲۳ که با رسلان ملاقات داشتم او نیامد ولی هنگامیکه از محل ملاقات خارج میشدم احمد صفر بآن محل وارد شد. ابراهیمی- اداره هشتم بنا بر درخواست آقای ملکی در آن روز از محل ملاقات مراقبت به عمل آورد و من شخصاً در این مراقبت شرکت داشتم و ملاحظه کردم که احمد صفر ۴۵ دقیقه بعد از خروج آقای ملکی به محل ملاقات وارد شد ولی یک نکته را باید در نظر داشت که محل ملاقات یک رستوران عمومی است و چون صاحب و مدیر آنجا تبعه سوریه میباشد لذا احمد صفر که در تهران تنها زندگی می‌کند اغلب برای صرف شام و نهار باین رستوران مراجعه مینماید.

ملکی- ولی آمدن آن روز او بلافاصله پس از مکالمه تلفنی من و راسم بوده است.

ابراهیمی- با توجه باینکه شما با رسلان در تلفن برای روز بعد قرار ملاقات گذاشتید لذا آمدن صفر به رستوران پس از تلفن شما باین علت نمیتواند باشد.

ابراهیمی- آقای ملکی قرار ملاقات خود را با رسلان برای روز شنبه ساعت ۱۹ را تعیین نمود و همچنین از اداره کل هشتم تقاضا کرد که مجدداً محل ملاقات مراقبت شود لذا ما آن محل را مراقبت کردیم و راسم رسلان در رأس ساعت ۱۹ در محل ملاقات حاضر شد و احمد صفر در آن شب اصلاً بر رستوران مراجعه نکرده است.

کوشان- ما به استنباط و شم آقای ملکی معتقد هستیم و وقتی او تشخیص داد که بهتر است ملاقات انجام نشود ما هم تصویب کردیم لذا پیشنهاد میکنیم که این عملیات در همین جا خاتمه یابد.

[...]

۵- نشان کننده

کوشان- حالا که مرزها بسته است و دولتهای هدف خروج اتباع خود را از کشورهاشان ممنوع کرده‌اند پیشنهاد میکنم آقای ملکی به کشور خودش بازگردد و هر وقت مرزها باز شد تلگراف میکنیم که بیائید.

ابراهیمی- این موضوع بایستی در کمیته مطرح گردد و تصمیم در اینمورد در آنجا گرفته خواهد شد.
کوشان- موافقم.

نتیجه: در خاتمه تصمیم گرفته شد

۱- عملیات در مورد راسم رسلان خاتمه یابد.

۲- عملیات در مورد احمد رمضان (صلاح الصاوی) قطع شود.

۳- در مورد رفتن آقایان ملکی و شعبانی بخوزستان [به خوزستان] از طریق اداره دوم کسب دستور گردد.

۴- در مورد مقیمین تعدادی مشخصات از طریق اداره کل هشتم در اختیار گزارده شود.

۵- مسئله رفتن نشان کننده در کمیته مطرح گردد.

جلسه در ساعت ۱۲:۳۰ روز ۴۶/۴/۲۵ خاتمه یافت.

ساواک گزارشی اختصاصی و گویا درباره راسم رسلان تهیه و ارسال می کند. در این گزارش، به صراحت تأکید می شود که «احتمالاً دوستان [اسرائیل] خواسته اند روابط خود را با راسم رسلان که احتمالاً مورد ظن ساواک قرار گرفته باشد پرده پوشی نمایند والا برای مأمور سابق خود طرح نشان کردن لزومی نداشت.»

شرح کامل گزارش چنین است:

بعرض میرساند:

ساعت ۱۰:۱۵ صبح ۴۶/۴/۲۵ با حضور نمایندگان اداره کل دوم و هشتم و دوستان با حضور نشان کننده طرح کریستال در دفتر آقای کوشان بمنظور بررسی نتیجه اقدامات جلسه ای تشکیل و مواد زیر باستحضار میرسد:

طبق گزارش معروضه قبلی دو برنامه در دست اقدام بود.

۱- الف- تماس با راسم رسلان کاردار سفارت سوریه.

ب- تماس با الصاوی که احتمالاً همان احمد رمضان عامل مصری در دانشگاه تهران است.

۲- استفاده از لیستی که اداره کل هشتم از مسافرین خواهد داد که

متأسفانه اداره کل هشتم بعلمت نبودن مسافر فقط یکروز یک لیست ۷ نفری در اختیار گذارد که یک نفر آنها سوری بود و قرار شد فوراً نامبرده هدف فعالیت آقای ملکی نشان کننده طرح کریستال بوده باشد.

از اتفاق بد نیز همین شخص سوری بنام محمد صفر که اداره کل هشتم اطلاع نداشت نامبرده یک مسافری عادی نیست بلکه کاردار آینده سفارت سوریه و جانشین راسم رسلان خواهد بود لذا بسرعت و بشکل غیر منتظره‌ای دست آقای ملکی نزد راسم رسلان و محمد صفر باز شد زیرا آقای ملکی خود را با نام‌های مختلف و داستان‌های گوناگون به دوفنر مذکور معرفی کرده بود و بهر دوی آنها گفته بود که خودش سوری است و همین باعث شد که دوفنر کاردار بسرعت متوجه مرموز بودن و دروغ اظهارات آقای ملکی بشوند و بنا باظهار خود آقای ملکی بیش از اینکه بتواند از آنها اطلاعی بگیرد در حال دادن اطلاع به آنها است از طرف دیگر شخص بنام جنا که مدیر رستوران پاپریکا میباشد و قرار بود زمینه ارتباط آقای ملکی را با راسم رسلان آماده کند (و بعنوان اینکه همه آن‌ها در کار قاچاق هستند) ناگاه خود را از ملکی کنار کشیده و خواهش کرده است که او را در این کارهای غلط وارد نکنند زیرا حتماً ملاحظه کرده که هم رسلان و هم صفر بدبنال ملکی میگردند.

در جلسه امروز این مسائل مطرح گردید و نظر آقای لباف این بود در هر حال توقف عملیات ضروری است و اگر روی راسم رسلان یا صفر اصرار داشته باشیم باید عملیات جدا از آقای ملکی صورت گیرد و این نظر مورد تأیید دوستان نیز بود. ضمناً باستحضار میرساند طبق اظهار آقای ابراهیمی نماینده اداره کل هشتم راسم رسلان از سال ۱۹۵۶=۱۳۵۵ در لندن با دوستان زیتون [اسرائیل] همکاری‌هایی داشته و مدارک هم داده است و این خبر را که آقای ابراهیمی در حضور آقای کوشان گفت مورد انکار آقای کوشان قرار نگرفت لذا نقش رسلان و آقای ملکی مشکوک بنظر میرسد و احتمالاً دوستان خواسته‌اند روابط خود را با راسم رسلان که احتمالاً مورد ظن ساواک قرار گرفته باشد پرده‌پوشی نمایند والا

برای مأمور سابق خود طرح نشان کردن لزومی نداشت. در مورد الصاوی دانشجوی مصری در دانشگاه تهران که احتمالاً همان احمد رمضان میباشد وی خود را از آقای ملکی کنار کشیده و به مرموز بودن وی مشکوک و لذا آقای ملکی مدعی است این شخص خطرناک و قابل خرید نیست بهتر است از طرف ساواک اخراج شود و عملیات تحیب [تعقیب] و نشان کردن وی منتفی گردد ضمناً باستحضار میرساند از آنجائیکه بعلت بسته بودن کامل مرزها اداره کل هشتم بجز همان لیستی که دو هفته قبل شامل ۷ نفر مسافر داده بود اشخاص تازه‌وارد دیگری را معرفی نکرده بنابراین میتوان گفت آقای ملکی هیچ برنامه‌ای در اختیار ندارد که انجام بدهد.

آقای کوشان پیشنهاد کرد بعلت نبودن برنامه‌ای در اختیار آقای ملکی نامبرده بمشهد برود. آقای ابراهیمی ضمن ابراز عدم موافقت قول داده تلگرافی از مشهد سؤال شود اگر مسافر عرب در مشهد بود آقای ملکی باتفاق آقای علیزاده نماینده اداره کل هشتم بمشهد برود.

سپس آقای کوشان درباره اعزام آقای ملکی به آبادان صحبت کرد آقای لباف پاسخ داد از لحاظ اختلاط با دیگر برنامه‌ها موضوع باطلاع مدیریت کل اداره دوم خواهد رسید و نتیجه را با [به] آقای کوشان اطلاع خواهد داد.

آقای کوشان و آقای ملکی درخواست داشتند که اینک با نبودن مسافر و وضع غیرعادی وجود آقای ملکی در ایران بدون ثمر است نامبرده برای مدت چند ماهی بکشور زیتون بازگردد و در صورت باز شدن مرزها مجدداً به ایران بازگردد.

در پایان برای سرگرم بودن آقای ملکی و تعیین تکلیف اقامت وی قرار شد از افراد مقیم عرب در کشور در اختیار آقای ملکی گذارده شود تا شاید بتواند از منسوبین آنها در کشورهای هدف استفاده کرد.

نظریه آقای لباف در جلسه اول معارفه اعتراض بروش انتخاب داستانهای پوششی عملیات آقای ملکی بود. زیرا آقای ملکی و آقای

کوشان معتقد بودند داستان پوششی معینی انتخاب نشود و در هر زمان برحسب شرایط داستانی درست کرد چون آقای ملکی مهارت فوق‌العاده‌ای در این کار دارد. در حالیکه پیشنهاد شد وی باید یک داستان پوششی ثابتی داشته و برای هر زمان نیز برحسب شرایط داستان دیگری بسازد (این یکی از اصول فعالیت‌های پنهانی است) زیرا داستان پوششی متغیر دائماً آقای ملکی را در معرض خطر و رسوائی قرار خواهد داد.

اینک شکست نشان‌کردن رسلان و صفر از همین عیب سرچشمه میگیرد زیرا در هر حال خارجیان در هر سرزمین خیلی زود بهم علایقی پیدا میکنند که بسرعت منجر بکشف داستان‌سازیهای امثال آقای ملکی خواهد بود. مراتب استحضاراً بعرض رسید.

اداره کل دوم

ساواک طی یک گزارش ارسالی، حضور و عملیات نماینده اسرائیل را جمع‌بندی کرده، چنین می‌نویسد:

بعرض عالی میرساند:

بفرموده براساس توافق فیما بین ساواک و سرویس دوستان زیتون بمنظور اجرای بهتر و مؤثرتر طرح «کریستال» موافقت گردید که نشان‌کننده واجد شرایطی از طرف سرویس مزبور بتهران اعزام و زیر نظارت و با همکاری نمایندگان ادارات کل دوم و هشتم مسافری تبعه کشورهای عرب بوسیله وی نشان و جهت استفاده اطلاعاتی معرفی گردند.

«نشان‌کننده» مورد نظر بنام «آقای ملکی» بمرکز وارد و پس از انجام معارفه با نمایندگان ادارات فوق‌الذکر و تشکیل جلسه بمنظور بررسی چگونگی آغاز عملیات و فراهم شدن تسهیلات لازم از قبیل ترتیب آشنا کردن نامبرده بمناطق تهران و در اختیار گذاردن لیست مسافرین عرب که از کنسولگریهای شاهنشاهی در کشورهای عربی برای مسافرت ویزا اخذ مینمایند نشان‌کننده مزبور فعالیت خود را عملاً از تاریخ ۲۳/۳/۴۶ آغاز نمود.

«نشان‌کننده» در طول مدت فعالیت خویش در تهران به عذر آنکه

بعلت بحران منطقه عربی خاورمیانه حتی یکنفر عرب در هتلهای دیده نشده و اصولاً مرزهای کشورهای عرب بر روی مسافرین بسته است در عملیات خود موفقیتی حاصل نکرد و در خلال این مدت فقط دو نفر افراد مشروحه زیر را نشان کرده است:

۱- راسم رسلان کاردار سفارت سوریه در تهران.

۲- صلاح الصاوی دانشجوی تبعه مصر در دانشگاه تهران.

که در مورد شخص (بند ۱) بعلت آنکه اولاً نشان‌کننده در جریان ملاقات با سوژه و دوستش دو داستان پوششی مغایر با یکدیگر برای خود توصیف نموده که همین امر موجب ایجاد مخمصه برای وی و مآلاً سوخت شدن او گردید و ثانیاً در تحقیقات بعدی معلوم گردید که «سوژه» در سالهای ۵۶ و ۱۹۵۷ با سرویس دوستان زیتون در لندن مدتی همکاری اطلاعاتی نموده بوده است و احتمالاً دوستان زیتون پس از بروز این واقعه سعی نموده‌اند حقیقت امر را از ساواک پرده‌پوشی نمایند.

در مورد شخص مندرج (بند ۲) نیز نشان‌کننده معتقد بوده است که وی جاسوس خطرناک و قابل خریداری نیست.

اینک بعلت موفقیت «نشان‌کننده» در انجام مأموریت محوله دوستان زیتون پیشنهاد مینمایند که در صورت موافقت اجازه داده شود:

(۱) با توجه به قلت تعداد مسافرین عرب در ایران بیشتر از خارجیان مقیم کشور استفاده شود.

(۲) تا عادی شدن اوضاع خاورمیانه و باز شدن مرزها آقای ملکی نشان‌کننده به کشور خویش بازگردد.

(۳) سو کمیته بکار خود ادامه داده و مرتباً لیست مسافرین کشورهای هدف را مورد بررسی قرار دهد.

نظریه:

گو اینکه عدم موفقیت نشان‌کننده در انجام مأموریت محوله ممکنست احتمالاً ناشی از آثار بحران در منطقه عربی خاورمیانه و تردد بسیار کم مسافرین عرب به ایران و یا عدم ورزیدگی و تسلط کامل وی به رموز

رشته از عملیات بوده باشد معذالک پیش‌بینی میشود که در فاصله بسیار نزدیکی هم شرایط سیاسی در منطقه انجام چنین طرحی را به نحو مطلوب تسهیل و امکان‌پذیر نخواهد ساخت علیهذا در صورت موافقت اجازه فرمایند با پیشنهادات مندرج در بندهای ۲ و ۳ موافقت و انجام آن بتاریخی که شرایط از هر حیث مستعد شود موکول گردد.

منوط برای عالیست. اداره کل دوم^۱

در خاتمه، نقل گزارش جالبی از ساواک که به تجزیه و تحلیل کامل جریان ارتباط و استخدام راسم رسلان اختصاص دارد، بسیار خواندنی است:
باستحضار میرساند:

اینک که طرح کریستال به مدت چندماهی متوقف گشته و اینجانب بعنوان رهبر عملیات از طرف اداره کل دوم در این طرح شرکت داشته و از لحظه اول قصد اینجانب این بود که علاوه بر انجام وظایف چشم و گوش خود را باز کرده دقت کافی بشود تا از عملیات انجام گرفته اعم از شکست یا موفقیت درسهای آموزنده‌ای بگیریم و خود جداگانه بکار ببندیم. اینجانب با مطالعات زیادی که در گذشته داشته و اخیراً نیز با نشان کننده دوستان زیتون ساعتها بحث و مطالعه کرده‌ام نظریات کلی استنباط کرده که لازم دانستم باستحضار برسانم البته اینجانب در نظر ندارم شکست فعلی طرح کریستال را محکوم جلوه بدهم ولی در هر حال با استفاده از عدم موفقیت فعلی دلایلی استنباط کرده‌ام که بنظر اینجانب در عدم موفقیت فعلی بی‌اثر نبوده است.

۱- معین نبودن هدفهای اطلاعاتی:

علی‌الاصول وقتی عمل نشان کردنها به نسبت زیاد موفقیت‌آمیز

---

۱. گزارش ساواک: مورخ ۲/۵/۴۶. یادداشت نصیری ذیل سند منبی براینکه «قابل قبول نیست که اطلاعات بدست نیآورده باشد پس برای آنها کار میکند و بما نمیگویند از آنها بخواهید.» نشانگر دو نکته بسیار مهم و غیرقابل انکار است: الف) سران رژیم شاهنشاهی، ساواک و... به‌خوبی از اغراض سوء اسرائیل در همکاری‌ها و ارتباطات مختلف آگاه بودند.

ب) سران رژیم شاهنشاهی و زیردستان آن، در نهایت سرسپردگی و حرف‌شنوی، فرامین صهیونیسم جهانی را مو به مو اجرا می‌کردند.

خواهد بود و صرفه‌جویی‌های بزرگی در خطرات احتمالی حفاظتی و سوختن عوامل و بودجه و پرسنل خواهد بود که قبلاً سرویس اطلاعاتی هدفهای اطلاعاتی خود را معین کرده سپس فعالیت در نشانگاههای آن هدف آغاز و متمرکز گردد. درحالیکه طرح کریستال این عیب بزرگ را داشته و اگر ادامه یابد همین عیب را خواهد داشت که بدون داشتن هدفی بین مردم به جستجوی افراد مناسب و دارای دسترسی می‌باشیم و این کار درست مخالف قاعده کار نشان کردن است. که باید در یک فروشگاه سنگهای قیمتی بدنبال جواهر مورد نظر خود باشیم نه اینکه در صحرای بی‌کران مملو از سنگ‌ریزه بدنبال سنگ قیمتی بگردیم.

۲. نشان‌گاهها:

طبیعی است وقتی هدفهای اطلاعاتی که در دو سرویس ما و سرویس دوستان زیتون می‌باشد روشن نباشد نشان‌گاههایی که انتخاب خواهیم کرد (مانند هتلها) با اینکه عمل ظاهراً صحیحی خواهد بود ولی نتیجه‌ای نخواهد داشت.

۳. نشان‌کننده:

علی‌الاصول همه افراد یک سرویس بنوبه خود نشان‌کننده هستند که در هر زمان و مکان افراد مناسب یافتند آنها را به سرویس معرفی مینمایند. [می‌نمایند] اینگونه نشان‌کننده‌ها باصطلاح غیرفعال فقط مشخصات فرد و اطلاعاتی درباره‌ی وی بسرویس میدهند ولی اگر بخواهند تماسهای اولیه بگیرند و باصطلاح جسی نبض بکنند^۱ که آیا کاندیدا! آمادگی و ارزش تعقیب کار نشان کردن وی را دارد یا خیر خود را برای یک نتیجه فرضی و غیرقطعی بخطر حتمی حفاظتی خواهند انداخت و حداقل یک نفر دیگر می‌فهمد که نشان‌کننده عامل اطلاعاتی است.

معمولاً برای اجتناب از این کار از نشان‌کنندگان فعال استفاده میشود که ظاهراً هیچ‌گونه ارتباطی با سرویس اطلاعاتی ندارد و هرچه که

۱. عیناً در متن این‌گونه آمده است.

ضداطلاعات حریف او را تعقیب کند نمیتواند ثابت کند که تماسها [و] مذاکرات وی با افراد در امور اطلاعاتی یک وظیفه اداری است و فرض خواهند کرد که ممکن است شخص علاقمند و فضول باشد. نشان‌کننده فعال فقط برای همان کار استخدام شده است و عملاً نیز هیچ اطلاعی از عملیات ما بعد از نشان کردن هیچ فردی ندارد. ولی انتخاب نشان‌کننده فعال شرایطی دارد که متأسفانه اکثراً در نشان‌کننده دوستان زیتون نبود.

۱- پوشش اصلی نشان‌کننده پوششی است که نشان‌کننده در صورت لزوم بهر کاندیدای خود خواهد گفت و حتی به سرویس‌های ضداطلاعات دوست و حریف نیز همان پوشش را تکرار خواهد کرد درحالیکه آقای ملکی چنین پوششی نداشت بجز اینکه خود را بازرگان و قاچاقچی معرفی کرده بود. پوشش قاچاقچی نمیتواند یک پوشش اصلی باشد زیرا غیرقانونی است.

ضمناً علاوه بر پوشش دائمی پوششهای عملیاتی گوناگون دیگری وجود دارد که شرح آن در اینجا مطرح نیست مانند (پوشش عملیاتی آلبای- پوشش کمکی- پوشش یدکی- پوشش ساختگی- پوشش دسته‌جمعی). آقای ملکی معتقد بود در تماس با هر فرد مستقیماً از پوششهای فرعی استفاده بشود مثلاً به یکی بگوید بازرگان و بدیگری بگوید مسافر زوار و یا به یکی بگوید مسلمان و بدیگری بگوید مسیحی این پوششهای فرعی ضمن اینکه بجای خود دارای ارزش بسیار زیاد میباشد هرگز نمیتواند کار پوشش اصلی را که آقای ملکی نداشت بنماید. برای مثال به دونفر نشان شده که ظرف چند روز با هردوی آنها تماس گرفته شد و از اتفاق بد (این اتفاقها همیشه در کارهای اطلاعاتی وجود ندارد [دارد] و باعث اکثر شکستها و ناکامیها است) و از اتفاق بد این دو نفر با هم در تماس بودند. آقای ملکی به یکی خود را سوری مسلمان و بدیگری سوری مسیحی معرفی کرده بود و همین باعث شکست غیرقابل تحمل در نشان کردن دو نفر کاندیدای باارزش گردید و بسرعت غیرقابل تصور آقای ملکی و حتی آقای علیزاده نماینده اداره کل هشتم سوخته شدند و اگر هر فرد دیگری هم با آنها کار

میکرد میسوخت. اینجانب در روز اول جلسه معارفه علی‌رغم اصرار آقای کوشان و آقای ملکی اعتراض کردم که استفاده از پوشش خلق‌الساعه برحسب موقعیت هر کاندیدا کافی نیست و باید پوشش دائم هم وجود داشته باشد که قابل اثبات برای همه باشد مانند بازرگانی که حجره‌ای دارد و همیشه میتواند ثابت کند که بازرگان است.

۲- داشتن دو زبان: در شرایطی مانند کشور شاهنشاهی برای آقای ملکی شرط است ضمن اینکه بتواند با زبان خود کاندیدا صحبت کند و بتواند قلب او را تسخیر نماید لازم است آنقدر زبان فارسی را خوب بداند که همیشه کاندیدا تصور کند اگر نشان‌کننده فرد اطلاعاتی است متعلق بکشور شاهنشاهی میباشد نه کشورهای دیگری که احتمالاً با کشور کاندیدا دشمن باشند. توضیح بیشتر اینکه هر نشان‌کننده که بتواند [تواند] با زبان فارسی خود ثابت کند واقعاً ایرانی است برای هر فرد عرب در اولین لحظات مصاحبه این ظن پیدا خواهد شد که نشان‌کننده متعلق بیکی از سرویس‌هایی است که روابط دوستانه با ایران دارد و چون ایران متهم به همکاری با اسرائیل و انگلستان و آمریکا و دیگر کشورهای غربی میباشد لذا کاندیدا فوراً معتقد خواهد شد که نشان‌کننده احتمالاً از همان کشورها میباشد زیرا زبان فارسی را نمیداند ولی آزادانه در کشور ایران فعالیت میکند و این ظن در اولین لحظات آمادگی‌های کاندیدا [را] باطل مینماید. درحالی‌که اگر نشان‌کننده برای کاندیدا حداکثر یک عامل اطلاعاتی ایرانی باشد آن نفرت و ترس را از ایران ندارد که از امثال دولتهائی مانند اسرائیل نفرت و ترس دارد این دومین شرط نشان‌کننده فعال است.

۳- سومین شرط نشان‌کننده فعال این است که او نمیتواند هم نشان‌کننده و هم بررسی‌کننده و هم انتخاب‌کننده و هم تصمیم‌گیرنده باشد. زیرا اگر نشان‌کننده فعال وارد مرحله بررسی عملیاتی و انتخاب بشود اطلاعات او از سرویس اطلاعاتی زیاد خواهد شد و در خطرات دستگیری و رسوائی نمیتوان [نمی‌تواند] نقش بی‌گناه را بازی کند و در مورد آقای ملکی خودش فرد را نشان میکرد و خودش تصمیم میگرفت که

مفید هست یا خیر و هیچ اصول نشان کردن و بررسی را انجام نמידاد که آن اصول را ذیلاً بعرض خواهد رساند. برای مثال آقای ملکی صلاح الصاوی [۱] که احتمالاً احمد رمضان باشد نشان کرد و چون شکست خورد و احتیاط کاری صلاح الصاوی نگذاشت نشان کننده دنبال برنامه خود را بگیرد لذا آقای ملکی گفت که این شخص خطرناک و قابل خرید نیست و باید اداره کل هشتم او را اخراج نماید. البته ممکن است این نظر صحیح باشد ولی وظیفه ستاد است که پس از بررسیهای عملیاتی طبق اصول تشخیص بدهد که دیگر این نشان شده قابل خرید نیست. نمایندگان ادارات کل دوم و هشتم هرگز در موضوع بررسی‌های عملیاتی نقشی نداشتند و فقط در برابر نتایج و نظریاتی که حتماً باید پذیرفت قرار داشتند.^۱

۴- بر نشان کننده شرط است که مصاحبه و مفاد استنباطات خود را ضمن فرمهایی به ستاد بدهد و اطلاعات عملیاتی بدست آمده را روی کاغذ بیاورد که برای همان نشان کردن و نشان کردن افراد دیگر قابل استفاده باشد درحالیکه در مورد آقای ملکی عمل نشد و هرچه که اینجانب و نماینده اداره کل هشتم در سوابق حفظ کردیم یادداشت مسموعات بود و سندیت هم ندارد.

(برای نشان کردن فرمی وجود دارد که از طرف ساواک داده شده ولی بنظر اینجانب نواقص بزرگی دارد که در فرصت دیگر بعرض خواهد رسید تا پس از تصویب قابل استفاده باشد).

در پایان با استفاده از عریض قبلی نتایج زیر را گرفته و پیشنهاد مینماید مورد بررسی قرار گیرد.

۱- چون هدف از طرح کریستال نشان کردن افرادی برای اداره کل دوم (یعنی مقیم در هدفهای حفاظت شده در کشورهای هدف) میباشد لذا صحنه کشور خودی (بجز در نوار مرزی که اینک اداره برولمرزی تا

---

۱. نکته جالب توجه آنکه سران ساواک می‌بایست هر چه را که اسرائیلی‌ها می‌گفتند می‌پذیرفتند و هیچ اراده‌ای از خود نداشتند. این روحیه‌ای بود که از شاه تا بقیه دست‌اندرکاران رژیم را فرا گرفته بود.

حدودی انجام میدهد) برای این کار مناسب نیست یا حداقل پورسانت‌ها موفقیت زیاد نمیباشد و بهتر است که نشان‌کننده‌گان ساواک (در صورتیکه نشان‌کننده مجرب وجود نداشته باشد باید تربیت گردند و این کار کاملاً عملی میباشد) در کشورهای هدف مستقر گردد طبیعی است برای دوستان زیتون که استقرار در کشورهای هدف برای آنها امکان ندارد سعی خواهد کرد از حداقل شانسها هم استفاده کنند و ایران نیز یک پایگاه مناسب از این لحاظ میباشد لذا دلیلی هم ندارد که خطرات حفاظتی و هزینه‌های مالی و پرسنلی از طرف ساواک در طرح کریستال (برای کشور خودی) مصرف گردد مگر اینکه کلاً هزینه‌ها با دوستان و نظارت و قسمت اعظم عملیات با ساواک بوده باشد.

۲- برای اینکه تصور نشود ساواک آنقدر از رهبران عملیات مناسب برای نشان کردن محروم است که با رفتن موقت آقای ملکی طرح کریستال (ولو اینکه برای کشور خودی است و شانس موفقیت آن کم است) بکلی تعطیل گردد اوامر عالی بنحوی صادر فرمایند که عوامل ساواک در ادارات کل دوم و هشتم (و بخصوص دوم که استفاده‌کننده اصلی از طرح میباشد) با همان امکانات تصویب شده برای طرح کریستال یکطرفه اجرا گردد ضمناً اگر در نظر باشد عوامل ساواک نشان‌کننده‌های فعال امثال آقای ملکی تجربه بیاموزد باستحضار میرساند که این تجربه‌ها را آقای ملکی برای عوامل ساواک مانند یک داستان منتها مستدل بعضی اطلاعات (تعریف) خواهد کرد و هرگز رهبر خود صحنه را ندیده و حساسیت و لرزش قلب را که در هر لحظه در کار نشان کردن پیش می‌آید در عوامل ساواک بوجود نخواهد آمد ولی اگر ساواک با استفاده از فرصت رفتن آقای ملکی بنحوی دست بکار بشود خواه ناخواه وارد صحنه شده و کم‌کم شجاعت و تجربه واقعی را خواهیم آموخت زیرا کار نشان کردن در حکم اجرای عمل جراحی است که با (تعریف) کردن و حتی بچشم از فاصله دور دیدن نتیجه کامل نخواهد داشت و لذا پیشنهاد مینماید اجرای طرح از طرف اداره کل دوم دنبال گردد و تعهد اخلاقی مینمایم که در

مدت کمی چند نفری را هم بتوانیم آماده این کار کنیم.

۳- سیستم تماس با نشان شده‌ها پس از دعوت کردن از کشور هدف بکشور خودی با اینکه بظاهر کمی خرج دارد قابل اجرا می‌باشد و پیشنهاد مینماید این طرح تکمیل و اجرا گردد زیرا پورسانت‌ها موفقیت آن بیشتر از این است که افراد مناسب را بین هزاران افراد بی‌ارزش انتخاب نمایم.

۴- در صورتیکه باید بورزیدگی دوستان بیشتر اتکا کرد پیشنهاد مینماید از طرف دوستان آموزش‌دهنده‌ای آمده و یا افراد مناسب بکشور زیتون (و حتی دیگر کشورها) برای آموزش فنی حرفه نشان‌کردن فعال اعزام گردند. و اگر جزواتی نیز دارند بفرستند تا در آموزش و کسانی که در این کار سرگرم خواهند شد استفاده شود.

مستدعی است نسبت به چهار ماده پیشنهادی قسمت آخر این گزارش اوامر عالی را صادر فرمایند. عبدالجلیل-لباف ۴/۳۱

ظاهراً اسرائیل که از اعزام نیروی خود به ایران اغراض دیگری را پی می‌گرفت، پس از دستیابی به اهداف خود تصمیم می‌گیرد تا همکاری را به شکل موقت تعطیل کرده و آن را در حد ظاهری به خود ایران بسپارد و نیروی خود را نیز هرچه سریعتر به اسرائیل بازگرداند:

کمیته کریستال (بلور) در ساعت ۱۰ روز ۴۶/۴/۲۸ با حضور شرکت‌کنندگان زیر تشکیل و مذاکراتی بشرح زیر انجام گرفت.

مدیر کل اداره هشتم	۱- آقای هاشمی
مدیر کل اداره دوم	۲- آقای فرازبان
نماینده دوستان	۳- آقای کوشان
نماینده دوستان	۴- آقای رز
نماینده دوستان	۵- آقای ملکی
نماینده (اداره کل دوم)	۶- آقای ناهید
نماینده (اداره کل دوم)	۷- آقای لباف
نماینده اداره کل هشتم	۸- آقای ابراهیمی
نماینده اداره کل هشتم	۹- آقای علیزاده- شعبانی

۱- موضوع مسافرین کشورهای هدف

کوشان- با نیامدن مسافر فکر میکنم آقای ملکی باید بیکار باشد. هاشمی- صحیح است کشورهای عربی بعلت ضعف بودجه اقتصادی و نداشتن ارز از خروج اتباع خودشان جلوگیری میکنند و حتی ماهیانه از حقوق کارمندان سفارت هم مبالغی کسر میگذارند. فرازیان- صحیح است وضع اقتصادی آنها خراب است. هاشمی- حالا که مسافرین نمی آیند در مورد مقیمین که میتواند عمل کرد.

کوشان- تخصص آقای ملکی فقط روی مسافرین آنهم مسافرین طبقه بالا است ولی آقای علیزاده شعبانی که این مدت با آقای ملکی کار میکرده است میتواند در مورد مقیمین مفید باشد.

هاشمی- اما اطلاعات لازم را از مقیمین خواهیم گرفت.

کوشان- بهرحال حالا که کشورهای هدف از خروج اتباعشان جلوگیری میکنند پیشنهاد میکنم آقای ملکی به کشور خودش مراجعت کند و هر وقت که لازم باشد در مدت ۴۸ ساعت او را خواهیم خواست.

هاشمی- اشکالی ندارد.

فرازیان- اشکالی ندارد.

ناهید- تاریخ رفتن و برگشتن مجدد آقای ملکی چه مدت خواهد بود آیا باید مدتی برای آن تعیین کرد.

هاشمی- برای این مسافرت نمی توان مدت تعیین کرد چه ممکن [است] ۱۰ روز باشد یا بیشتر لذا سو کمیته بکار خود ادامه میدهد و آمار مسافرین را بررسی خواهد کرد هر وقت که تشخیص دادیم ایشان را خواهیم خواست.

فرازیان- صحیح است سو کمیته باید کارش را تا حصول نتیجه ادامه دهد.

هاشمی- ما اقدامات دقیقی و منظمی برای تهیه لیست مسافرین کشورهای هدف انجام دادیم یعنی بکلیه نمایندگی ها ابلاغ کردیم که مرتب

لیست اشخاصیکه مورد نظر میباشد و روادید دریافت میدارند تهیه و اطلاع دهد [دهند] همچنین بکلیه ساواکها [ی] مرزی فرودگاه- هتلها- شرکتهای حمل و نقل دستور داده ایم که مرتباً لیست مسافری را در اختیار بگذارند و این- عمل مرتباً انجام میشود و در آینده نیز بهمین نحو انجام خواهد شد و سو کمیته میتواند در جریان روز باشد.

فرازیان- با این ترتیب فکر میکنم اقدام لازم بعمل آمده باشد.
هاشمی- سرویس ما با تمام مقدمات در اجرای این طرح کوشش کرده است و باز هم کوشش خود را ادامه میدهیم تا نتیجه ای حاصل شود.
کوشان- من فکر میکنم تا یکماه دیگر مرزها باز شود.
فرازیان- امکان دارد و در حال حاضر بجز اشخاصیکه برای معالجه میتوانند خارج شوند باشخاص دیگر اجازه خروج داده نمیشود.

نتیجه:

۱- چون در حال حاضر کشورهای هدف از خروج اتباعشان جلوگیری بعمل میآورند و همچنین بنابه پیشنهاد آقای کوشان کمیته تصمیم گرفت که ملکی بطور موقت بکشور خود مراجعت و هر موقع کمیته تشخیص داد که وجود وی مورد لزوم میباشد در ظرف ۴۸ ساعت بتهران فراخوانده شود.
۲- سو کمیته کار خود را ادامه دهد و لیستهای مسافری را که از نمایندگیها ساواکهای مرزی- فرودگاه- هتلها- شرکتهای مسافربری بدست میآورند مورد بررسی قرار دهند.

البته از آنجایی که اسرائیل ایران را متعلق به خود می دانست و هرگاه اراده می کرد می توانست با استفاده از نفوذ خود به اهداف خویش دست یابد، دغدغه چندانی نداشت؛ چنانکه در سند فوق نیز آمده است، جریان را به گونه ای سامان داد که بتواند به محض احساس نیاز و در کمتر از ۴۸ ساعت نیروی خود را به ایران اعزام کند.

از سوی دیگر چون سران رژیم شاهنشاهی در رده ها و سطوح مختلف، به طور کامل در اختیار صهیونیسم بودند، هرگز از تکرار موارد مشابه سوءاستفاده اسرائیل، ممانعت به عمل نمی آوردند. لذا تکرار یک واقعه مشابه، امری چندان غیرمترقبه و دور از انتظار نباید باشد.

ساواک گرچه در تجربیات مختلف خود، مشاهده می‌کرد که نیروهای اطلاعاتی اسرائیل آنها را به بازی گرفته و در راستای اغراض خاص خود، آنها را مورد بهره‌برداری قرار می‌دهد، ولی هرگز جرأت و توان آن را نداشت که از تکرار این واقعه جلوگیری به عمل آورد. جالب آنکه بعضی اوقات جاسوسان اسرائیلی براساس طرح کریستال، نیرویی را انتخاب و بدون هماهنگی با ساواک، به اسرائیل اعزام می‌کردند. بعضاً نیز اگر نامه‌ای در این زمینه ارسال می‌کردند، وقتی بود که کارها مطابق میل و خواسته اسرائیلی‌ها انجام پذیرفته بود.

گزارش ذیل یکی از اسناد خواندنی و قابل توجه در این زمینه است.

در گزارش «اداره کل دوم» ساواک به «مدیریت کل اداره هشتم» آمده است:

در تاریخ ۴۹/۳/۲۳ نماینده سرویس زیتون طی گزارشی اعلام داشت که شخصی بنام سهیل احمد ابوزینه تبعه اردن با در دست داشتن گذرنامه معتبر اردنی به ایران وارد و ضمن تماس با سفارت زیتون در تهران داوطلب گردیده است که با سرویس زیتون [همکاری] نماید و نماینده سرویس زیتون درخواست کرد که از وجود این شخص در طرح کریستال استفاده مشترک بعمل آید.

اینک سرویس دوستان تقاضا دارد که چون لازم است نامبرده برای بهره‌کشی کامل و توجیه و آموزش با لسه‌پالسه زیتونی بآن کشور اعزام شود برای صدور ویزای خروج جهت وی تسهیلات لازم از طریق ساواک فراهم گردد.

با توجه بمراتب فوق و اینکه استخدام کننده نامبرده سرویس زیتون بوده و هدایت وی نیز توسط این سرویس بعمل می‌آید باینجهت آموزش و توجیه وی نیز بایستی در زیتون بعمل آید. خواهشمند است دستور فرمائید اقدامات لازم در این زمینه معمول دارند. ز

مدیر کل اداره دوم- فرازیان

یادداشت ذیل سند، گویای اقدام اولیه و بدون هماهنگی از مجرای طبیعی از سوی

اسرائیل است:

موضوع منتفی است زیرا قبلاً اقدام شده است. بایگانی شود.

اما آنچه‌آن که گفته شد، در موارد بسیاری نیروهای امنیتی اسرائیل به طرق گوناگون، ساواک را آلت دست قرار داده و بدون اطلاع و هماهنگی، به برقراری ارتباط و استخدام جاسوس، اقدام کردند.

بنابه ادعای اسرائیل، در سال ۱۳۴۷ فرد عربی به نمایندگی آنها در ایران مراجعه و آمادگی خود را جهت همکاری اعلام کرد. آنها نیز وی را به منظور بهره‌برداری در طرح کریستال، به ساواک معرفی کردند.

احتراماً به استحضار میرساند:

برابر اعلام تلفنی آقای راز نماینده سرویس دوستان زیتون در تهران یکی از کاندیدای طرح کریستال بنام حسین فرزند ابوالحسن حاجی حسین از کویت بازگشت و بنماینده زیتون در تهران مراجعه نموده است.

چون در نظر است روز جاری ساعت پنج بعدازظهر مصاحبه و مذاکراتی با حسین ابوالحسن در مورد نتایج حاصله از انجام مسافرت اخیر وی توسط سرویس دوستان زیتون صورت پذیرد علیهذا آقای راز تلفناً تقاضای حضور نماینده این اداره کل را در جلسه مربوطه نموده است.

با عطف توجه باینکه برای انجام مذاکرات با هریک از کاندیدای طرح کریستال آقای عباس آزرمی در نظر گرفته شده است بنابراین در صورت تصویب رأی عالی امر و مقرر فرمایند مراتب به آقای آزرمی ابلاغ تا در رأس ساعت چهار و چهل و پنج دقیقه بعدازظهر در منزل شماره پنج حضور بهم رساند. اداره برونمرزی- رفیع‌زاده

گزارش دیگر ساواک، نشانگر آگاهی از عملکرد و عدم اعتماد آنها به نیروهای اسرائیلی در جذب نیرو است.

احتراماً باستحضار میرساند:

یکی از اتباع دولت کویت بنام حسین ابل حسن حاجی متولد ۱۹۴۴ [۱۳۲۳] در کویت که از سال ۱۹۶۳ [۱۳۴۲] تا ۱۹۶۶ [۱۳۴۵] در دانشگاه مصری اسکندریه مشغول تحصیل بوده است و از سال ۱۹۶۶ تا ۱۹۶۸ [۱۳۴۷] در کاخ امیر کویت بکار اشتغال داشته است در اوایل مهر ماه سال جاری پس از انجام مسافرتی بکشور شاهنشاهی ایران خود را به

نماینده‌گی دوستان زیتون در تهران معرفی و تقاضای همکاری با سرویس مزبور را مینماید که در همان زمان نیز از طرف سرویس دوستان زیتون نامبرده بمنظور استفاده در طرح مشترک کریستال معرفی گردیده است.

شخص مورد بحث در مدت اقامت چند روزه خود در تهران در مهرماه سال جاری پس از انجام مذاکرات لازم و اخذ آموزشهای مقدماتی به منظور کاندید نمودن و جلب همکاری افراد واجد شرایط در مسیر اهداف مورد نظر به امارات خلیج فارس و کشورهای عربی اعزام که اینک مشارالیه پس از گذشت قریب سه ماه در اواخر آذر ماه سال ۱۳۴۷ بار دیگر بکشور شاهنشاهی ایران بازگشت و طی مذاکرات معموله با حضور نماینده ساواک تصریح و اعلام داشته است که در مسافرت اخیر خود بکشورهای عربی با یکی از دوستانش بنام انور عبدالمجید که از افسران ناوگان تجارتي در اسکندریه میباشد در مورخه ۴۷/۷/۲۸ ملاقات و نظر افسر مزبور را بمنظور هرگونه همکاری و تشریک مساعی در مسیر اهداف مورد نظر در پوشش همکاری با دولت ایالات متحده امریکا جلب نموده است. لکن انور عبدالمجید انجام هرگونه مذاکرات و تعهدی را موکول به مسافرت به یکی از کشورهای اروپائی (ایتالیا) نموده است.

علیهذا با عرض مراتب فوق نظر باینکه بزودی از طرف سرویس دوستان زیتون مذاکراتی با انور عبدالمجید در یکی از کشورهای اروپائی که در حال حاضر کشور ایتالیا مورد نظر میباشد صورت خواهد پذیرفت. بنابراین حضور نماینده ساواک در این مذاکرات از هر حیث کاملاً ضروری و لازم میباشد چه در غیر اینصورت دوستان زیتون با استفاده از موقعیت مناسب افسر مذکور را در مسیر هدفهای خود توجیه و در آینده از وی بهره‌برداری بعمل خواهند آورد.

علیهذا مستدعیست اوامر عالی را در مورد اعلام موافقت به سرویس دوستان زیتون [اسرائیل] بمنظور ملاقات با این نشان‌شده جدید در یکی از کشورهای خارجی و همچنین اعزام و حضور بموقع نماینده ساواک در کشور مورد نظر را امر بابلاغ فرمایند. اداره کل دوم^۱

نیروهای امنیتی اسرائیل به طور مرموزانه، ساواک را سرگرم و خود به تنهایی باکاندید مورد نظر ارتباط برقرار و زمینه همکاری را فراهم می‌کردند. نمونه ذیل نشان می‌دهد که چگونه در ابتدا نماینده اسرائیل از همراه آوردن فرد مورد نظر به ساواک به بهانه‌های مختلف، خودداری ورزید:

بعرض میرساند:

طبق قرار قبلی توافق شده بود که ساعت ۱۰:۳۰ مورخه ۴۷/۱۰/۱ آقای راز [نماینده اسرائیل] باتفاق حسین ابل‌حسن بخانه امن بیایند و در مورد گزارش وی در مورد اشخاصی که نشان کرده است مذاکره بعمل آید. در ساعت مقرر اینجانب در منزل امن حضور یافتم و ملاحظه شد که اطاقها قبلاً اشغال شده است خوشبختانه آقای راز تأخیر داشت و در این فاصله اطاقها تخلیه شدند.

آقای راز ساعت یازده با نیم ساعت تأخیر به تنهایی وارد شد و اظهار داشت چون تاکنون دستوری از مرکز برایشان نرسیده است حسین ابل‌حسن را با خود نیاورد زیرا مطلبی نداشت که با وی در میان بگذارد و اضافه کرد احتمالاً بعدازظهر امروز (۴۷/۱۰/۱) یا فردا (۴۷/۱۰/۲) دستور مرکز خواهد رسید. لذا با حسین ابل‌حسن قرار ملاقات در ساعت ۱۷ امروز (۴۷/۱۰/۱) در کافه (پاکسیز) تعیین خواهد کرد تا در صورت وصول دستور مرکز مطالب را با وی مورد بحث قرار دهد و در غیراینصورت تا وصول دستور مرکز متناوباً با وی قرار ملاقات تعیین خواهد کرد. و قرار شد چنانچه تا بعدازظهر امروز (۴۷/۱۰/۱) دستور از مرکز زیتون رسید بمنزل اینجانب تلفنی اطلاع دهد تا در ساعت ۱۷ در محل ملاقات حضور یافته و از آنجا متفقاً بخانه امن برویم. ضمناً به آقای راز اطلاع دادم که تا دو هفته من گرفتار خواهم بود و ملاقات اینجانب با حسین ابل‌حسن امکان‌پذیر نخواهد داشت [بود].

استحضاراً بعرض میرساند. اینجانب از ساعت ۱۸ مورخه ۴۷/۱۰/۱ چون میهماندار تعیین شده‌ام فرصتی جهت شرکت در مذاکره با حسین ابل‌حسن نخواهم داشت.

مراتب استحضاراً بعرض میرسد تا بهر ترتیب که مقرر فرمایند اقدام شود. با تقدیم احترام

عباس آزرمی

گزارش بعدی ساواک، حاکی از آن است که مأمور سازمان اطلاعات و امنیت کشور متوجه نیرنگ اسرائیل شده و به منظور حفظ وجهه حرفه‌ای خود، پرسش‌هایی را مطرح و اقداماتی را پیگیری می‌کند:

بعرض میرساند:

طبق قرار قبلی ساعت ۱۱ مورخه ۴۷/۹/۲۷ در خانه شماره (۵) با آقای راز ملاقات بعمل آمد قبل از هر چیز متذکر شدم که ملاقات امروز باید در خانه امن صورت گیرد نه کافه پاکسیز و اصولاً تمام ملاقاتها باید در خانه امن باشد.

سپس گزارش (حسین) بررسی گردید و در موارد زیر از آقای راز استفسار شد.

(۱) در گزارش مندرج شده است.

«مصمم شدم که با هواپیما مسافرت کنم زیرا وقت کافی برای انتظار نداشتم.»

پرسیدم: چرا وقت کافی نداشت و علت عجله چه بوده است. آقای راز پاسخ داد: با او گفته بودیم که چهل روز در مصر توقف کند ولی جواب آقای راز قانع کننده نبود.

(۲) سؤال شد: نظر شما درباره اشخاص دیگری که (حسین) در گزارش خود نام برده است چیست؟ پاسخ داد: قابل توجه است و ما منتظر دستور مرکز خود هستیم.

(۳) سؤال شد:

با توجه به مذاکراتیکه (حسین) برای جلب همکاری (انور عبدالمجید) نموده است بخوبی معلوم میشود که این شخص قبلاً در این زمینه و این قبیل کارها سابقه داشته تصور نمیکنید که قبلاً با یک سرویس دیگر همکاری داشته؟

آقای راز شانه‌هایش را بالا انداخت و گفت: من نمیتوانم چیزی بگویم ولی (حسین) بسیار باهوش است و من هم تا اندازه‌ای به او آموزش داده‌ام که چگونه پی ببرد که اشخاصی که با آنها مذاکره میکند آمادگی همکاری دارند یا نه. اغلب کسانی که آمادگی خود را برای انجام کار قاچاق و خلاف قانون اعلام میدارند برای جاسوسی هم آمادگی دارند و (حسین) در حین مصاحبه و زیر پاکشی پس از اینکه از آمادگی (انور عبدالمجید) برای فعالیت در زمینه قاچاق ملاحظه کرد پیشنهاد همکاری را به‌عنوان همکاری با آمریکا و علیه کمونیسم به او نموده و بسیار خوب عمل کرده است.

(۴) سؤال شد:

در ملاقاتیکه قرار است امروز صورت گیرد چه مطالبی مطرح خواهد شد؟

گفت: ما منتظر دستور مرکز هستیم آنها مشغول بررسی گزارش (حسین) هستند.

گفتم: در اداره ما هم مشغول بررسی گزارش هستند. آیا بنظر شما ملاقات با وی ضرورت دارد؟ آقای راز پس از مذاکراتی که با زبان عبری با آقای کوشان نمود اظهار داشت ملاقات امروز را لغو میکنیم و ساعت ۱۰:۳۰ روز یکشنبه ۴۷/۱۰/۱ در خانه امن ملاقات صورت خواهد گرفت در آن تاریخ نتیجه بررسی مرکز هم اعلام خواهد شد.

مراتب استحضاراً بعرض میرسد. با تقدیم احترام

عباس آزرمی

گزارش ساواک خود به‌خوبی نشانگر نکات بسیاری است که خواندن آن، مخاطب را از هر توضیحی بی‌نیاز می‌سازد:

بعرض میرساند:

در اجرای امر طبق قرار قبلی که آقای رفیع‌زاده با مذاکره با آقای راز تعیین کرده بود بمنزل شماره (۵) دوستان رفته تا از آنجا به اتفاق آقای راز به خانه امن برویم لیکن آقای راز در منزل شماره (۵) نبود آقای

کوشان اظهار داشت با آقای رفیع‌زاده قرار گذاشته بود که اینجانب در ساعت ۱۸ به کافه (پاکسیز) بروم و از این اشتباه اظهار تأسف کرد. سپس گزارشی را که آقای راز از «حسین» گرفته بود تسلیم داشت و اعلام داشت که او هنوز از مضمون آن مطلع نشده است و اضافه کرد که گذرنامه او را نیز گرفته و از آن عکسبرداری کرده‌اند که متعاقباً یک نسخه فتوکپی آنرا جهت این اداره کل ارسال خواهند داشت.

آقای کوشان اظهار داشت قرار است یکی دیگر از مأموران طرح کریستال در خلال مدت بین (۴۷/۹/۲۹ تا ۴۷/۱۰/۹) وارد خواهد شد. پس از آن که من با عجله خود را به کافه پاکسیز واقع در خیابان تخت طاووس رسانیدم و با مأمور که مشغول مذاکره با آقای راز بود ملاقات بعمل آمد. آقای راز مطالبی را با خط عبری یادداشت کرده بود که پس از وجود من آنرا برداشت. آقای راز اظهار داشت که «حسین» شخصی را بنام (انور عبدالمجید) که مهندس در ناوگان بازرگانی دریائی مصر در اسکندریه مشغول کار است نشان کرده است و او را آماده کرده است کسب اطلاعات برای آمریکا با وی همکاری کند و به وی اطلاع داده است که تاریخ مسافرت خود را بمأموریت به مأمور اطلاع دهد تا با شخص مسئول در ایتالیا ملاقات کند و ترتیب کار او را بدهد.

سؤال کردم چگونه با وی آشنا شده و بر چه مبنایی او را نشان کرده است و آیا درباره امکانات و مقدرات او تحقیق کرده است؟ پاسخ داد روی این شخص بسیار مطالعه و دقت کرده است و موضوع آشنایی و چگونگی مطرح کردن مسئله همکاری مشروحاً در گزارشی که تقدیم داشته است مندرج گردیده و امکانات او نیز ذکر گردیده است.^۱

مأمور اضافه کرد که چند نفر دیگر را هم نشان کرده‌ام که برای بررسی وضع آنها مقتضی است یک مدت طولانی در مصر اقامت کنم و درباره این موضوع در گزارش سؤال کردم با توجه به وضع پلیسی مصر آیا رفت و

۱. گزارش مزبور قبل از این نقل شده است.

آمد مکرر شما بین مصر و ایران و کویت توجه مقامات امنیتی را جلب نمیکند. اگر روزی جویا شدند چگونه این امر را توجیه میکنید؟ پاسخ داد چون او قبلاً پیش بمنظور تحصیل در مصر بوده مقامات امنیتی مصری او را می‌شناسند و چون قبلاً هیچگونه فعالیت مشکوکی نداشته بوی سوءظن ندارند و اصولاً مصریها نسبت به کویتها [کویتی‌ها] خوشبین هستند زیرا برای آنها ثابت شده است که کویتیهائی که بمصر وارد میشوند یا برای عیاشی و یا برای تجارت و قاچاق می‌آیند و عده‌ای هم برای تحصیل و بهیچوجه از کویت رفت و آمد یکنفر کویتی به مصر مشکوک نمیشوند.

پرسیدم آیا اگر حاضر بهمکاری نشد خطری شما را تهدید نخواهد کرد؟ پاسخ نه چون او مدرکی علیه من ندارد بر فرض که مراتب را به مقامات امنیتی مصری اطلاع دهد چون علیه من مدرکی ندارد فقط به کنترل و مراقبت من خواهند پرداخت و البته رفتار من طوری خواهد بود که مقامات مصری متوجه فعالیت من نشوند. پرسیدم بیوگرافی او را دارد پاسخ داد فرصت نکردم در صدد تهیه آن بودم.

از «حسین» سؤال کردم آیا از میان آشنایانی که در شیخ‌نشینها دارد کسی را برای همکاری نشان کرده است. اظهار داشت نه کسی هم از من نخواستہ بود این کار را بکنم. من در شیخ‌نشینها آشنایان زیادی دارم و میتوانم اطلاعات را بطور ندانسته از آنها کسب کنم.

پس از مذاکرات قرار شد که گزارش «حسین» بررسی شود و برای ساعت ۱۲ مورخه ۴۷/۹/۲۷ مجدداً در کافه پاکسیز ملاقات شود. قبلاً اینجانب در ساعت ۱۱ در منزل شماره (۵) با آقای راز ملاقات و مذاکره نمایم.

بقراری که «حسین» اظهار داشت وی با یک گروه (۱۸) نفر از هنرمندان ایرانی برای اجرای برنامه‌های هنری در کویت قراردادی بسته و قرار است صبح ۴۷/۹/۲۷ برای آنها از سفارت کویت ویز [ویزا] بگیرد. پدر و برادر او نیز در تهران هستند.

«حسین» در هتل کریستال در لاله‌زارنو اقامت دارد. «حسین» پس از

دریافت (۴۰۰۰) ریال از آقای راز کافه را ترک کرد.

پس از رفتن «حسین» به آقای راز گفتم که قرار بود ساعت ۱۸ در دفتر منتظر من باشد تا از آنجا با هم به خانه امن برویم اظهار داشت «من تا چند دقیقه قبل از آمدن شما منتظر بودم و قبلاً هم گفته بودم که به پاکسیز میرویم» گفتم تا آنجا که اطلاع دارم قرار بود بمنزل امن برویم. گفت اینجا هم خلوت است و هم امن رفتن خانه امن لزومی ندارد.

بعد راجع به (حسین) صحبت شد اظهار داشت بایستی بمدت دو سه هفته او را آموزش داد و بعد در مصر مستقر نمود و راجع به مأموری که نشان کرده است اظهار داشت که در صورت توافق درباره همکاری ارتباط مأمور با خارج خواهد بود نه (حسین) آقای راز اظهار داشت باو مأموریت داده نشده بود که اطلاعاتی کسب یا مأمور استخدام کند ولی فرصتی برای او دست داده بود و از آن استفاده کرده است باید در عرض دو سه روز تصمیم گرفت و او را مجدداً برای تعیین تاریخ و محل ملاقات (انور عبدالمجید) با نماینده ما در ایتالیا بمصر اعزام داشت.

نظریه:

(۱) «حسین» شخص باهوش و با استعدادی است و از بررسی گزارش وی چنین استنباط میشود که او قبلاً در زمینه‌های فعالیتهای اطلاعاتی آموزش دیده است یا اینکه استعداد ذاتی او برای فعالیتهای اطلاعاتی قابل توجه است و گزارش وی در مورد مذاکره با «انور عبدالمجید» نشانه این امر میباشد.

(۲) شخص نشان شده «انور عبدالمجید» مهندس در ناوگان بازرگانی است و اظهار داشت که میتواند اطلاعات نظامی نیز در اختیار بگذارد و این امر بسیار مورد توجه دوستان واقع شده و چنین استنباط گردید که دوستان سعی دارند از «حسین» در مسیر منافع مخصوص خود بهره‌برداری کنند. در صورتیکه از نظر کشور ما و منافع ایران اطلاع از سیاست و فعالیت مصر درباره شیخ‌نشینهای خلیج فارس و بهره‌برداری از «حسین» در این زمینه بیشتر مورد توجه است.

۳) چنانچه قرار باشد «حسین» برای یک مدت طولانی در مصر مقیم شود با توجه به فعال بودن ضداطلاعات مصر نمیتوان از وی بعنوان سرمأمور بهره‌برداری کرد فقط بعنوان (نشان‌کننده) قابل استفاده است و بهره اصلی بنفع دوستان خواهد بود.

۴) «حسین» در کویت بیشتر میتواند نظرات ساواک را تأمین نماید. مراتب استحضاراً بعرض میرسد تا نظرات عالی را امر بابلاغ فرمایند. با تقدیم احترام

عباس آزرمی

نیازی به توضیح نیست که تمامی آنچه نقل گردید، نشانگر سرسپردگی و تحت امر بودن ساواک از یک سو و روحیه زیادت‌خواهی، دورویی و نیرنگ‌صهیونیسیم از سوی دیگر است.

عدم پیشرفت

اسناد ساواک به شکل غیرمستقیم گویای آن است که همکاری مشترک ایران و اسرائیل، منافع بیشماری برای اسرائیل داشت. درحالیکه منفعت ایران در این میانه بسیار اندک بود. این رکود و عدم پیشرفت موجب گردید تا نشست‌های مختلفی بین نیروهای ادارات کل دوم و هشتم و در مرحله بعد بین نمایندگی ایران و اسرائیل برگزار شود.

گزارش ساواک در این باره، چنین اشاره دارد:

احتراماً بعرض میرساند:

در اجرای اوامر صادره از طرف مقام مدیریت کل مبنی براینکه: «طی یک گزارش یا یادداشت وضع شبکه‌های مشترک طرح کریستال را برای من بیاورید» بموقع اقدام و ضمن یک یادداشتی علل عدم پیشرفت کار طرح مشترک کریستال باستحضار رسید مقام مدیریت کل ذیل گزارش تقدیمی پیوست (الف) پینوشت فرمودند:

«خود شما با آقای نوذر [نماینده اسرائیل] ملاقات کنید و علت این رکود کار را بررسی کنید و به‌بینید [ببینید] اگر واقعاً کار مثبت انجام نمیشود اصلاً طرح را تعطیل کنیم»

در اجرای اوامر شخصاً با آقای نوذر ملاقات و در زمینه عدم پیشرفت کار طرح مشترک کریستال با وی تبادل نظر بعمل آمد آقای نوذر نظر خود را بشرح زیر اعلام نمود:

۱- فعالیت آلبرت دانو را باید خاتمه یافته تلقی نمود زیرا نامبرده بعلت عدم دسترسی قادر بتأمین خواسته‌های ما نمیباشد.

۲- عزیز عبید محسن هم با توجه به عدم فعالیت چند ماهه اخیر و با وضعی که اینک برای او فراهم گردیده تصور نمیرود در آینده قابل استفاده باشد.

۳- در مورد سهیل ابوزینه البته باید اذعان نمود که در گذشته کار مهمی انجام نداده و قبول داریم که اطلاعات ارسالی گذشته وی نیز در حد ضعیف ارزیابی گردیده ولی با توجه بگزارشات اخیری که فرستاده و اینک در دست ترجمه است نشان میدهد که آینده بهتری را در پیش دارد.

۴- آقای نوذر سپس در مورد وضع کلی طرح مشترک کریستال متذکر شد علت رکود کار و عدم پیشرفت در درجه اول عدم استقبال ساواک در زمینه هماهنگی و همکاری مجدّانه در این مورد بخصوص است و سپس با توجه به بهبودی روابط کشور شاهنشاهی ایران با بعضی از کشورهای عربی و در نتیجه تردد روزافزون اتباع این کشورها با ایران اظهار امیدواری کرده که بتوان در آینده با هماهنگی و همکاری همه‌جانبه بین دو سرویس طرح مذکور را در جهت خواسته‌ها و مسیر اهداف مورد نظر رهنمون شد و ضمناً درخواست کرد که برای رسیدگی بفعالیتها و اقدامات آینده‌ای که در مورد این طرح بایستی بعمل آید کمیسیون مشترکی مرکب از نمایندگان ادارات کل دوم و هشتم و شخص وی هرچه زودتر تشکیل گردد تا در این کمیسیون با سنجش اوضاع و احوال موجود منطقه تصمیمات لازم برای از سر گرفتن فعالیتها در چهارچوب این طرح اتخاذ گردد. ز

اداره برونمرزی- شیخ‌الاسلامی

ذیل سند آمده است:

آقای شیخ‌الاسلامی (اداره سوم)

...^۱ قاجار مذاکره شده که ضمن معرفی نماینده اداره کل هشتم نمایندگان

کل دوم و هشتم مشترکاً سوابق طرح کریستال مراجعه و مواردی را که مورد لزوم است استخراج و گزارش مشترکی تهیه نمایند که بجه دلیل طرح کریستال در وضع فعلی قرار گرفته است که عندالزوم بعرض تیمسار ریاست ساواک رسانیده شود. سرکار بعنوان نماینده اداره کل دوم در این بررسی مشارکت نمائید و گزارش را بعرض مقام مدیریت کل برسانید.

[۴۹]/۹/۱

در مورخه ۴۹/۱۰/۱۳، جلسه‌ای با شرکت نمایندگان ادارات کل هشتم و دوم ساواک به منظور بررسی علل عدم پیشرفت طرح کریستال برگزار گردید:
صورت جلسه

۱- موضوع: بررسی طرح کریستال

۲- محل تشکیل: دفتر رئیس اداره برونمرزی اداره کل دوم

۳- تاریخ تشکیل: ساعت ۱۰ روز ۴۹/۱۰/۱۳

۴- شرکت‌کنندگان

الف) علی اصفی: نماینده اداره کل هشتم

ب) هوشنگ شیخ‌الاسلامی: نماینده اداره کل دوم

بمنظور بررسی علل عدم پیشرفت طرح مشترک همکاری ساواک و دوستان زیتون (طرح کریستال) کمیسیونی با شرکت نامبردگان فوق تشکیل و پس از بررسیهای معموله اعلام نظر گردید که علت اصلی عدم پیشرفت طرح مزبور حوادث چند سال اخیر منطقه خاورمیانه عربی که موجب گردید از تعداد توریستها و مسافرین عربی که به ایران می‌آیند بنحو کاملاً محسوس کاسته گردد که به همین جهت هم عملیات کمیته اجرائی مزبور (مرکب از نمایندگان ساواک و دوستان زیتون) تعطیل گردید ولی اینک که اوضاع تا حدود زیادی فرق کرده است کمیسیون پیشنهاد مینماید که کمیته اجرائی این طرح مجدداً تشکیل و کار طرح مذکور را پیگیری نماید بخصوص آنکه برابر اعلام دوستان زیتون قریباً یک نفر نشان‌کننده با تجربه باین منظور از طرف دوستان زیتون به ایران خواهد آمد.

نماینده اداره کل هشتم نیز اعلام نمود که این اداره کل با علاقمندی

همکاری دوجانبه (ساواک و سازمان اطلاعاتی اسرائیل) / ۳۳۳

کلیه اطلاعات عملیاتی لازم از نظر پشتیبانی مربوط به اتباع کشورهای هدف (مصر و عراق و سوریه) اعم از اتباع این کشورها که مقیم ایران هستند یا عناصری که به عناوین مختلف به ایران مسافرت میکنند در اختیار کمیته خواهد گذاشت. ز

البته باید توجه داشت که توجه و موافقت ساواک با ادامه طرح کریستال خود به خوبی نشانگر سرسپردگی و وابسته بودن رژیم شاهنشاهی به رژیم غاصب صهیونی بود.

پایگاه برون مرزی جنوب

سابقه

یکی از فعالیت‌های عمده اطلاعاتی اسرائیل در کشورهای هدف، ایجاد پایگاه‌هایی به منظور استخدام نیرو و اعزام آنها به کشورهای همجوار و کسب اطلاعات است. این فعالیت‌ها تحت پوشش‌های گوناگون و به شکلی پنهانی صورت می‌گیرد که بخشی از این فعالیت‌ها، شامل همکاری و هماهنگی ظاهری نیروهای اطلاعاتی کشور مربوطه است. در زمان سلطنت پهلوی دوم، ایران نیز این قاعده مستثنی نبود و اسرائیل در این زمینه و به هر دو شکل آن در داخل ایران و خصوصاً مناطق مرزی مشغول فعالیت بود. تا کنون در این زمینه آن‌گونه که باید اطلاعات جامع و کاملی منتشر نشده، فقط فردوست در خاطرات خود به گوشه‌ای از آن اشاره کرده است.

اسرائیل در ایران سه پایگاه برون‌مرزی آشکار را اداره می‌کرد که از آنها جهت استخدام جاسوس، کسب اطلاعات از کشورهای عربی و برقراری ارتباط با گروه‌ها و قبایل مختلف منطقه از قبیل کردها و... استفاده می‌کرد:

اسرائیل دارای ۳ پایگاه برون‌مرزی در ایران بود، که احتمالاً از سال ۱۳۳۷ این پایگاه‌ها ایجاد شده بود. این سه پایگاه در خوزستان (مرکز اهواز)، در ایلام (مرکز ایلام) و در کردستان (مرکز بانه یا مریوان) و در محلی مستقر بود که ساواک هم در آن محل باشد.^۱

براساس اسناد ساواک، پایگاه برون مرزی جنوب، به طور رسمی در سال ۱۳۴۱ شروع به کار و فعالیت کرد:

در سال ۱۳۴۱ (۲۵۲۱ شاهنشاهی) همکاری مشترک دو سرویس ایران و اسرائیل در مسیر عملیات جمع آوری پنهانی مستقیم (برون مرزی) در مرزهای کشور شاهنشاهی شروع و نماینده‌ای از سرویس اسرائیل در جنوب (آبادان) مستقر [شد].

البته ایجاد این پایگاه‌ها، «توجیه» و «پوشش»، «استفاده از تجارب سرویس اسرائیل در امور برون مرزی» عنوان شده است:

استقرار نماینده سرویس اسرائیل در جنوب در آغاز شروع فعالیت‌های برون مرزی به منظور استفاده از تجارب سرویس اسرائیل در امور برون مرزی بوده [است].

ولی واقعیت چیز دیگری است. اسرائیل به بهانه در اختیار گذاردن «تجارب» خود، نقشه‌هایی دیگر را به مرحله اجرا گذاشت.

به طور مثال؛ اسرائیل با استفاده از پایگاه کردستان، ضمن نفوذ در مناطق کردنشین با کردها ارتباطات تنگاتنگی برقرار می‌کرد.

از پایگاه خوزستان که رئیس آن «بهترین رئیس پایگاه» در بین سه پایگاه دیگر بود در مناطق عربی و عراق، نفوذ و اطلاعات ارزشمندی کسب و به اسرائیل ارسال می‌شد:

هدف پایگاه‌های برون مرزی اسرائیل در ایران، عراق و کشورهای عربی بود و اکثر مأمورین را این ۳ پایگاه استخدام می‌کردند و پس از آموزش کامل مرحله بهره‌برداری شروع می‌شد. اکثر مأمورین پایگاه‌ها عراقی بودند، ولی پایگاه خوزستان موفق شد تعدادی مأمور کویتی و بحرینی و امیرنشین‌های امارات و حتی افرادی از عربستان سعودی را نیز استخدام و به کار گمارد، بطوریکه از این ۳ پایگاه کلیه اطلاعات لازم از عراق و تا حدی از کویت و امارات و عربستان و سوریه جمع آوری می‌شد. البته منظور اسرائیلی‌ها در شروع کار عراق بود، ولی به تدریج امکانات به حدی زیاد شد که کشورهای فوق‌الذکر را نیز تحت پوشش قرار داد.^۱

البته سازمان اطلاعاتی اسرائیل به منظور تطمیع سران شاهنشاهی و توجیه عملکرد خود، به ظاهر نسخه‌ای از اطلاعات جمع‌آوری شده توسط مأموران خود را به اداره کل دوم ساواک تحویل می‌داد.^۱ ولی براساس اسناد ساواک و با توجه به وظایف سازمانی و خلق و خوی مأموران اطلاعاتی اسرائیل، هرگز اطلاعات کامل و دست اول به ساواک ارسال نمی‌شد.

اسرائیل از پایگاه‌های مزبور به‌عنوان سکوی پرشی جهت استخدام و کسب اطلاعات مورد نیاز استفاده می‌کرد. ولی به طرق مختلف کوشش می‌کرد که فعالیت خود در مناطق مرزی را به گونه‌ای توجیه و در راستای اهداف رژیم شاهنشاهی جلوه دهد. تمامی فعالیت‌های مذکور تحت پوشش ساواک انجام می‌شد و جالب‌تر آن که در صورت افشای هویت و یا دستگیری جاسوسان نفوذی در کشورهای عربی، هیچ سرنخی از اسرائیل پیدا نمی‌شد و ایران بود که تاوان عواقب سوء سیاسی آن را پرداخت می‌کرد.

نیروهای نفوذی در ارتباط با پایگاه‌های برون‌مرزی نیز در صورت دستگیری از اعتراف به اینکه در ایران استخدام و سپس آموزش دیده‌اند چندان ابایی نداشتند، زیرا اعتراف به ارتباط مستقیم با نیروهای اسرائیلی موجب تشدید مجازات از سوی کشورهای عربی می‌شد.

در بخشی از گزارش ساواک آمده است:

دکتر شیدوش می‌گفت شنیده است یهودیهائیکه اخیراً در عراق اعدام شده‌اند، گفته‌اند تعلیمات خود را برای جاسوسی علیه عراق و به نفع اسرائیل در مناطق جنوبی ایران دیده‌اند و از یهودیهای ایران به آنها کمک می‌شده است.^۲

این قبیل دستگیری‌ها و اعترافات ضمن اینکه عواقب سوء سیاسی و تبلیغاتی علیه ایران در پی داشت، به علاوه به شکل غیرمستقیم به اختلافات بین مسلمانان در ایران و ممالک عربی دامن زده می‌شد.

نشریات عربی این قبیل تحرکات را پوشش خبری داده و خواهان ایجاد برخی

۱. همان.

۲. گزارش ساواک؛ شماره ۴۰۹۹۱/۷۵۳۰؛ مورخ ۱۲/۱۱/۴۷.

محدودیت‌ها برای مسافران ایرانی به کشورهای عربی بودند.
در گزارشی از ساواک، بخشی از مطالب «هفته‌نامه السبوع» چاپ عمان چنین نقل
گردیده است:

برابر اطلاع هفته‌نامه مذکور [السبوع] چاپ عمان^۱ تحت عنوان یک شبکه
خرابکاری که مرکز آن در ایران است و به نفع صهیونیسم فعالیت می‌کند
چنین می‌نویسد. اغلب سازمانهای فدائی معتقدند که یک شبکه خرابکاری
به نفع صهیونیسم در ایران وجود دارد که اعضاء آن تبعه ایران و عده‌ای از
یهودیان کشورهای عربی هستند و انتظار می‌رود که کمیته مرکزی مقاومت
فلسطین یادداشتهایی در این خصوص بدول عربی بفرستند و از آنها
بخواهد هر ایرانی و یا هرکس به زبان فارسی صحبت می‌کند و داخل
کشورهای عربی می‌شود تحقیق نمایند تا به حقیقت هویت او پی ببرند و
بدانند برای چه منظور به کشورهای عربی آمده است و اضافه نموده که
چند روز قبل منزل دکتر ودیع حداد در بیروت که یکی از رهبران جبهه
توده‌ای نجات فلسطین است هدف خرابکاری این شبکه قرار گرفت و
مطبوعات لبنان نوشتند که متهم در این حادثه نام ایرانی داشته و لهجه او
نیز به ایرانی بودنش گواه بوده و از مشخصاتی که بدست آمده معلوم شده
که همین شخص مسؤول حادثه شعبه سازمان نجات فلسطین در بیروت
بوده است.^۲

دیگر نشریات عربی نیز با حساسیت، موضوع همکاری ایران و اسرائیل را پیگیری و
آن را برملا می‌کردند.

در بخشی از مقاله «فعالیت‌های صهیونیسم در ایران» مندرج در نشریه «مدعی العمال»
به نقل از گزارش «سفارت شاهنشاهی در بغداد» که به تهران ارسال شده بود، آمده است:
شرکت صهیونیستی الفی در آبادان مرکز شبکه جاسوسی و خبرگیری
صهیونیسم میباشد که از آنجا با همه نمایندگان و مزدوران اسرائیل در
منطقه خلیج ارتباط دارد و شبکه‌های مرتبط با شبکه مزبور از قرار ذیل
می‌باشد:

۱. منظور امان پایتخت اردن است.

۲. گزارش ساواک؛ شماره ۱۷۳۲؛ مورخ ۴۹/۵/۲۰.

۱- شبکه جاسوسی در دویی که اداره آن با یک خانم آلمانی که همسر یک دکتر ایرانی بنام (م ایرانی) معروف است میباشد و مرکز اصلی شبکه مزبور در تهران است و نامش «بیت‌سخنوت» میباشد.

۲- شبکه جاسوسی در بحرین است که با مرکز اصلی آن در قونسولگری اسرائیل در بومی ارتباط دارد و رابط آنها یکنفر بنام عزرابوم و یک تاجر یهودی ساکن بحرین است.

اگرچه وجود چنین پایگاه‌هایی برای ایران سود چندانی نداشت، ولی هزینه‌های آن از بودجه کشور تأمین و پرداخت می‌شد. اسرائیل نیز به منظور جبران خوش‌رقصی سران ساواک، رشوه‌هایی به آنان پرداخت می‌کرد. فردوست که در سال ۱۳۴۰ به ساواک رفته بود، از جریان آشنایی خود با یعقوب نیمرودی و راه‌اندازی پایگاه‌های برون‌مرزی اسرائیل و پرداخت رشوه، یاد کرده، می‌نویسد:^۱

زمانی که در سال ۱۳۴۰ به ساواک رفتم، سرتیپ علوی‌کیا (فائز مقام سابق ساواک) فردی به نام یعقوب نیمرودی را به من معرفی کرد و گفت که محمدرضا اجازه داده که او با ساواک رابطه داشته باشد و تبادل اطلاعات نماید. نیمرودی درجه سرهنگ دومی داشت و رئیس اطلاعات سفارت مخفی اسرائیل بود. او یکماه بعد به دیدن من آمد و ضمن تشکر از همکاری برخی ادارات کل ساواک (ادارات کل دوم و سوم و هشتم) پاکتی به من داد. دیدم که در پاکت مبلغ ۸۰ هزار تومان (یا ۶۰ هزار تومان) وجه نقد است. از او پرسیدم که این مبلغ چیست؟ پاسخ داد: «از بدو همکاری برون‌مرزی هر ماهه این مبلغ به سرتیپ علوی‌کیا بابت هزینه‌هایی که ساواک در این همکاری متحمل می‌شود، پرداخت می‌گردد!» پاکت را به او پس دادم و گفتم: فعلاً نزد خودتان باشد تا با

---

۱. سران رژیم شاهنشاهی مجبور بودند به منظور سرپوش نهادن بر حقایق و کسب وجهه دروغین، چنین اخباری را تکذیب کنند. برای نمونه ذیل سند فوق و تحت نظریه شبه آمده است:

مسئول سفارت شاهنشاهی در امان در مورد مندرجات خلاف حقیقت با معاون وزارت خارجه اردن ملاقات و مذاکره نموده و مشارالیه وعده داده برای جلوگیری از تکرار این انتشارات اقدام نماید.

علوی‌کیا ملاقات و موضوع را مطرح نمایم. او هم پس گرفت و خداحافظی کرد. با سرتیب علوی‌کیا ملاقات کردم و جریان را پرسیدم. گفت: «مدتی است که اسرائیلی‌ها سه پایگاه برون مرزی در غرب و جنوب ایران احداث کرده‌اند و بابت هزینه‌هایی که ساواک از این بابت متحمل می‌شود، هر ماهه این مبلغ را به ساواک می‌پردازند که به مسؤول هزینه‌های سری ساواک داده می‌شود.» گفتم: «اگر ساواک اجازه ایجاد این سه پایگاه را داده، دیگر اجاره‌خانه پرسنل اسرائیلی و تهیه غذا و سایر تسهیلات که با ستاد مرکزی ساواک نیست و اینها در هر محلی که هستند رئیس ساواک آن منطقه می‌تواند تسهیلات را فراهم آورد و هزینه مربوطه را خودشان بدهند. درحالی که پرداخت وجه به قائم‌مقام ساواک مثل این است که بابت اجازه ایجاد سه پایگاه به مقام عالی ساواک رشوه می‌دهند. علوی‌کیا گفت: «هرطور مصلحت بدانید. ظاهراً راه‌حل پیشنهادی شما صحیح‌تر است!» به این ترتیب مسأله پول منتفی شد و نیمروودی دیگر هیچ بحثی در این باره نکرد. پاکروان اهل این حرفها نبود، ولی به احتمال زیاد معترض، که رئیس قسمت اطلاعات خارجی ساواک (یعنی ادارات کل دوم و هفتم) بود به اتفاق علوی‌کیا، با نیمروودی وارد معامله شده و این پول را میان خود تقسیم می‌کردند.^۱

اسرائیل با پرداخت این رشوه‌های بسیار کم‌اهمیت در مقایسه با امکانات دریافتی، از پشتیبانی کامل ساواک- از نیرو گرفته تا محل اسکان- سود می‌برد و اطلاعات مفیدی از کشورهای عربی کسب می‌کرد.

سازمان اطلاعاتی اسرائیل به منظور اطمینان خاطر و برنامه‌ریزی مطلوب در راستای نیل به اغراض خاص خود، رؤسای چنین پایگاه‌هایی را از اسرائیل به ایران اعزام و تحت پوشش یک فرد ایرانی- با شناسنامه و نام ایرانی- در محل مستقر می‌کرد.^۲ ساواک نیز در

۱. ظهور و سقوط سلطنت پهلوی، ج ۱؛ صص ۳۶۶-۳۶۷.

۲. در همان اوایل تشکیل، ساواک تعهد کرده بود که در صورت لزوم و در چارچوب همکاری با اسرائیل، مدارک مورد نظر آنها را تهیه و به آنان تحویل دهد. در جلسه ۲۴-۲۵ و ۲۶ مرداد ۱۳۳۹، در کمیته مشترک ایران و اسرائیل توافق شد: سرویس ایران حاضر است مدارک هویت لازم (شناسنامه و گذرنامه) جهت مأمورین اسرائیلی که بصورت یک نفر ایرانی به کشورهای عربی اعزام می‌شود تهیه نماید.

این مسیر نهایت همکاری را مبذول و در تهیه امکانات از قدرت خود استفاده و با اعمال نفوذ در دیگر ادارات دولتی، هرچه سریعتر خواسته‌های عوامل اطلاعاتی اسرائیل را فراهم می‌کرد.

در گزارشی که به منظور صدور اوامر از سوی اداره کل دوم ساواک خطاب به ریاست ساواک تهیه شده بود، درباره معرفی رئیس جدید که (البته در گزارش به عنوان «نماینده» از آن یاد شده) و درخواست صدور فرمان جهت تهیه شناسنامه ایرانی برای او آمده است:

بطوریکه استحضار دارند دوران خدمت آقای شاکری نماینده سرویس زیتون در پایگاه برون مرزی جنوب در تاریخ ۵۱/۲/۱۱ پایان پذیرفت و برابر اعلام نماینده سرویس زیتون در مرکز جانشین نامبرده بنام آقای یهودا یکوئیل که چندی قبل وارد کشور شاهنشاهی گردید قصد دارد در تاریخ ۵۱/۷/۳ وسیله اتومبیل به آبادان عزیمت و آقای صادقی معاون نماینده سرویس زیتون در مرکز در تاریخ سه‌شنبه ۵۱/۷/۴ بوسیله هواپیما در جنوب به وی ملحق و مدت سه روز جهت راهنمایی آقای یهودا یکوئیل برای شروع به کار در آنجا خواهد ماند.^۱

رئیس اداره کل دوم ساواک نیز به منظور خوش خدمتی و اجرای خواسته‌های اربابان بیگانه به نصیری «پیشنهاد» می‌دهد که:

با عطف توجه به مراتب در فوق مستدعیست در صورت تصویب، اجازه فرمایند اوامر عالی جهت صدور مدارک ایرانی (شناسنامه) برای آقای یهودا یکوئیل به نام احمد کاشانی و همسرش به نام هایده سلطانی به اداره کل پنجم ابلاغ گردد.

نصیری نیز بلادرنگ بی‌هیچ مخالفتی، موافقت خود را در این باره اعلام می‌کند و ساواک، بدون توجه به قوانین مملکتی و هویت خود اسرائیلی؛ در اسرع وقت شناسنامه‌های مورد نیاز را تهیه و به رابط سازمان اطلاعات اسرائیل در ایران تحویل می‌دهد.

در نامه ساواک عطف به نامه مورخه ۵۱/۷/۲۰ رابط اسرائیل چنین آمده است:
بدینوسیله دو جلد شناسنامه که به نامهای احمد کاشانی و هایدی سلطانی
جهت آقای یهودا یکوتیل و همسرشان تهیه گردیده به پیوست ارسال
می‌گردد.^۱

ساواک خواسته‌های خارج از چهارچوب فعالیت‌های برون‌مرزی نیروهای اسرائیل
را نیز بی‌پاسخ نگذاشته و سعی در انجام آنها داشت.
برای نمونه در سال ۱۳۵۲ مأمور اطلاعاتی اسرائیل که به «منظور آگاهی از نحوه کار
در پایگاه جنوب ایران» سفر کرده بود، تقاضا می‌کند که از جزیره خارک بازدید و با
رئیس ساواک ایران ملاقات کند.
در بخشی از گزارش ساواک در این باره آمده است:

در تاریخ ۵۲/۳/۵ آقای بهار رابط سرویس اسرائیل در تهران ضمن
ارسال نامه‌ای [...] اعلام نموده که سرتیپ اکوتیل آدام مدیرکل جمع‌آوری
اطلاعات خارجی سرویس اسرائیل که بجای سرهنگ وردی منصوب
گردیده در تاریخ (۷۳/۳/۲۹ [۱۹۷۳]) برابر با ۵۲/۳/۸ [۱۳۵۲] به منظور
آگاهی از نحوه کار در پایگاه جنوب به ایران مسافرت می‌نماید و تقاضا
نموده که ضمن مسافرت به جنوب از جزیره خارک نیز بازدید به عمل
آورده و در مدت اقامت در تهران در صورت اجازه حضور تیمسار ریاست
ساواک نیز شرفیاب گردد.

تقاضای فوق، در مرحله اول تعجب ساواک را برانگیخته و با آن موافقت به عمل
نمی‌آید.

در ادامه گزارش آمده است:

در مورد مسافرت سرتیپ آدام به ایران گزارش به عرض تیمسار
قائم‌مقام ساواک رسید که پی‌نوشت فرمودند: «در مورد آمدن به ایران و
بازدید از پایگاه جنوب موافقت می‌شود.» در مورد بازدید از جزیره خارک
بچه [به چه] منظور است؟ در هر صورت چون وقت هست پس از

مراجعت از حضور تیمسار ریاست ساواک کسب دستور شود.

در این مورد نیز مانند موارد مشابه، مخالفت دیری نمی‌پاید.^۱ و با دیدار خارج از چارچوب فعالیت پایگاه جنوب و بازدید از آن- یعنی بازدید از جزیره خارک- موافقت می‌شود.

در پایین گزارش یاد شده، توضیحات ذیل درج گردید:

با انجام برنامه‌ها و مسافرت به خارک (با توضیحاتی که مدیر کل اداره دوم دادند) موافقت می‌شود.

ساواک به این نیز بسنده نکرده و تقاضای ملاقات وی با نصیری را نیز برآورده می‌کند:

ترتیب شرفیابی حضور تیمسار ریاست ساواک را برای روزهای ۶ و ۷ ژوئن بگذارید. پس از کسب اجازه و دستور به ترتیبی دستور فرمودند اقدام شود.

ساواک به منظور انجام فعالیت‌های برون مرزی توسط نیروهای اطلاعاتی اسرائیل، اسلحه نیز در اختیار آنان قرار می‌داد. جالب آنکه ساواک خوزستان، برای پس‌گیری اسلحه در اختیار نهاده شده، بعضاً با مشکلاتی مواجه و مجبور به نامه‌نگاری، ارسال گزارش و کسب تکلیف از مرکز می‌شد.

در یکی از گزارش‌های ساواک که حاکی از عدم تحویل اسلحه است، آمده است: بعضی می‌رساند:

منظور: استحضار تیمسار ریاست ساواک و صدور اوامر مقتضی.

پیشینه: همانطوریکه استحضار دارند یک قبضه اسلحه کمری و ده تیر فشنگ به نماینده دوستان زیتون در جنوب تحویل گردیده و پس از احضار نمایندگان دوستان زیتون از جنوب که در عملیات برون مرزی بطور مشترک همکاری داشتند اسلحه و فشنگ مذکور در صندوق رمزی که متعلق به دوستان زیتون است در آبادان باقی ماند و برای تحویل اسلحه

---

۱. چنین تغییر موضع‌گیری‌هایی در برخورد با تقاضاهای اسرائیل به این یک مورد و فقط به ساواک ختم نمی‌شده است. بلکه این تغییر نظر در تمامی ارکان و حتی شخص شاه مشاهده می‌شد که نشانگر اعمال قدرت از جایی دیگر است. که در صفحات آینده به آن خواهیم پرداخت.

به آقای بهار نماینده دوستان زیتون در مرکز مذاکره و ایشان آمادگی خود را برای مسافرت به آبادان و باز کردن صندوق و تحویل اسلحه و فشنگ‌ها را اعلام نمود.

پیشنهاد: با عطف توجه به مراتب فوق در صورت تصویب اجازه فرمایند که آقای بهار به اتفاق یکی از کارمندان این اداره کل به مدت ۲۴ ساعت به آبادان عزیمت و پس از تحویل اسلحه به مرکز مراجعت نمایند.^۱

اگرچه نصیری در ذیل گزارش می‌نویسد: «موافقت می‌شود»، ولی ماجرای پس‌گیری اسلحه با همین یک گزارش حل و فصل نمی‌شود و ساواک مجبور می‌شود بارها به همین منظور با نماینده «دوستان» تماس گرفته و گزارش تهیه کند! همکاری ساواک از یک سو و وضعیت خاص جغرافیایی ایران و اوضاع منطقه و قوانین آمد و شد در آن مقطع زمانی، امکانات بالقوه‌ای در اختیار نیروهای اسرائیلی قرار می‌داد:

مرز ایران برای فعالیت اسرائیلی‌ها بسیار مناسب بود. به دو دلیل: اول وجود خویشاوندی اعراب و اکراد ایران با اعراب و اکراد عراقی، دوم؛ مقررات مرزی ایران و عراق در آن زمان که اهالی قراء و قصبات مرزی دو طرف می‌توانستند با داشتن برگه به نام «پاس» تا عمق ۷۰ کیلومتری مرز تردد کنند و به دیدار بستگان خود بروند.^۲

اسرائیل چنان برنامه‌ریزی شده از امکانات فوق استفاده می‌کرد که عملکرد ۳ پایگاه برون‌مرزی اسرائیل در قبال فعالیت ۱۰ پایگاه برون‌مرزی وابسته به اداره کل دوم ساواک غیرقابل مقایسه بود:

اداره کل دوم ساواک نیز دارای حدود ۱۰ پایگاه برون‌مرزی برای کار در عراق و کشورهای عربی بود، ولی نتیجه کار این ۳ پایگاه اسرائیلی حتی با مجموع کار آن ۱۰ پایگاه نیز قابل مقایسه نبود.^۳

۱. گزارش ساواک؛ مورخ ۱۳۵۴/۴/۱۷.

۲. ظهور و سقوط سلطنت پهلوی، ج ۱؛ ص ۳۶۸.

۳. همان.

مأموران اسرائیلی مستقر در منطقه، پس از شناسایی افراد توسط «نشانگر» به آنها نزدیک شده و پس از شناسایی و بررسی پیشینه، مبادرت به استخدام نیرو می‌کردند. این نیروها به دو شکل «سرمأمور» و «مأمور منفرد» با پایگاه در ارتباط بودند که هر «سرمأمور» بین ۵ تا ۷ مأمور در اختیار داشت.

فردوست با اتکا به اطلاعات و حدسیات خود، حجم اطلاعات ارسالی از پایگاه خوزستان به اسرائیل را ۴۰۰ گزارش در ماه برآورد می‌کند که نشانگر حجم فعالیت گسترده اطلاعاتی اسرائیل است:

پایگاه خوزستان حدود ۱۰۰ سرمأمور و مأمور را اداره می‌کرد. اگر هر مأمور و سرمأمور در دو هدف کسب خبر می‌نمود، پایگاه حداقل در ۲۰۰ هدف رخنه کرده بود و اگر هر مأمور ۱۵ روز یک خبر ارسال می‌داشت در ماه حدود ۴۰۰ گزارش به پایگاه واصل می‌شد. به این ترتیب، عمق نفوذ اسرائیل در عراق و سایر کشورهای منطقه از طریق این سه پایگاه روشن می‌شود.^۱

در دههٔ چهل، پایگاه‌های برون مرزی اسرائیل به‌طور موقت و ظاهری تعطیل می‌شود: پایگاه‌های اسرائیلی تا حدود سال‌های ۱۳۴۵-۱۳۴۶ در ایران به فعالیت خود ادامه دادند و سپس اعلام کردند که چون اطلاعاتمان کامل شده است پایگاه‌ها را تعطیل و به اسرائیل منتقل می‌کنیم و شبکه‌های ساخته شده در ایران نیز مستقیماً از اسرائیل هدایت خواهد شد. بدین ترتیب، اسرائیلی‌ها ۳ پایگاه فوق را برجیدند و شبکه‌هایی که طی این سالها ایجاد شده بود (و حداقل ۳۰۰ سرمأمور و مأمور مستقل زنده داشت) را برای خود حفظ کرده و از طریق برون مرزی اسرائیل به تماس خود ادامه دادند.^۲

در زمینهٔ تعطیلی فعالیت پایگاه‌های برون مرزی باید توجه داشت:

۱- تعطیلی پایگاه‌ها به معنی تعطیلی فعالیت جاسوسی اسرائیل نبوده، بلکه اسرائیل به گونه‌ای دیگر و براساس شیوه همیشگی خود، یعنی ایجاد پایگاه در یک کشور، تکمیل کادر و گسترش شبکه مورد نظر و سپس انتقال، هدایت و استفاده از نیروها از طریق

۱. همان؛ ص ۳۷۰-۳۶۹.

۲. همان؛ ص ۳۷۰.

مستقیم به واسطه واحد برون مرزی اطلاعات اسرائیل عمل کرد.

۲- اسرائیل در طی سال‌ها در تمامی ارکان ساواک نفوذ کرده بود و به خوبی از گزارش‌های ساواک در زمینه کسب خبر از کشورهای عربی مطلع می‌شد و حتی بعضاً موارد خاصی را به ساواک سفارش می‌داد تا در زمینه‌های مورد نظر اسرائیل، اطلاعات گردآوری و ارسال شود.

۳- اوضاع منطقه و شرایط مرزی ایران و عراق و بحرانی شدن روابط، یکی دیگر از عوامل تعطیلی فعالیت پایگاه‌ها بوده است.

۴- گسترش برخی همکاری‌های اطلاعاتی ایران و اسرائیل در قالب همکاری‌های دوجانبه و سه‌جانبه تا حدودی نیازهای اسرائیل را برآورده می‌کرد.

۵- به احتمال بسیار زیاد، اسرائیل در طول سال‌های فعالیت خود در پایگاه‌های برون مرزی، عوامل اطلاعات ایران را شناسایی و برخی از آنان را به استخدام خود درآورد. وجود چنین نیروهایی، اسرائیل را از ارسال نیروهای اطلاعاتی و اسکان آنها در منطقه بی‌نیاز می‌کرد.

تعطیلی پایگاه‌های برون مرزی دائمی نبود و با مساعدتر شدن شرایط مرزی پس از قرارداد الجزایر بین ایران و عراق در سال‌های ۱۳۵۴ به بعد موجب گردید که اسرائیل در صدد راه‌اندازی مجدد پایگاه‌های برون مرزی در ایران برآید. البته در مقطع مورد نظر، علاوه بر دستیابی بر اغراض قبلی، اهداف دیگری نیز مدنظر اسرائیل بود که از آن جمله می‌توان به تبدیل منطقه خوزستان به یک پایگاه آموزشی برای نیروهای اطلاعاتی اسرائیل اشاره کرد.

ماجرای راه‌اندازی مجدد و استقرار نیروی اسرائیلی در پایگاه برون مرزی قابل توجه و گویای نکات نهفته چندی است.

از مخالفت تا موافقت

پس از عقد قرارداد الجزایر و فروکش کردن تنش بین ایران و عراق و مساعدتر شدن شرایط مرزی، اسرائیل تصمیم می‌گیرد که پایگاه‌های برون‌مرزی در ایران-مخصوصاً در جنوب- را مجدداً فعال کند.

در سال ۱۳۵۴، سران سازمان اطلاعات اسرائیل تقاضای خود مبنی بر از سرگیری فعالیت پایگاه‌های برون‌مرزی و دیگر خواسته‌های خود را به ساواک ایران ابلاغ می‌کنند:

منظور: استحضار تیمسار ریاست ساواک و صدور اوامر.

پیشینه: برابر اظهار نظر نماینده سرویس زیتون در مذاکرات دوجانبه آتی که قرار است در تهران تشکیل گردد سرویس زیتون در نظر دارد سه مورد مشروحه زیر را مطرح نماید.

۱- استفاده مجدد از شبکه اطلاعاتی شمال.

۲- همکاری در زمینه نفوذ در اعراب از طریق اروپا.

۳- استقرار مجدد نماینده دوستان زیتون در جنوب.

بررسی، نظریه و پیشنهاد:

۱- شبکه اطلاعاتی شمال

از سال ۱۳۴۶ شبکه‌هایی در شمال عراق جهت کسب اخبار داخلی عراق توسط عناصر بارزانی در سازمانهای لشگری و کشوری عراق تشکیل

و زیر نظر یکی از فرزندان بارزانی (مسعود) شروع به بهره‌برداری نموده بود که ضمن تماس نمایندگان مرکز و دوستان زیتون قرار شد با تأمین قسمتی از هزینه‌های این شبکه و تکمیل آن اطلاعات مکتسبه از شبکه تکثیر و در اختیار مرکز دوستان زیتون گذارده شود (که از سال گذشته یک نسخه در اختیار سرویس «الف» گذارده می‌شد).

ضمن اینکه اخیراً بعثت توافق ایران و عراق فعالیت این شبکه‌ها نیز متوقف گردیده است. تجدید و برقراری ارتباط با مأموران مستلزم یک سلسله فعالیت‌هایی در داخل و خارج عراق و همچنین برآوردن توقعات بیش از حد اکراد خواهد بود زیرا فعلاً کلیه سوابق منهدم و فعالیت‌های کلی متوقف می‌باشد و معلوم نیست به وسعت گذشته بتوان شبکه ایجاد نمود که مانند گذشته قابل بهره‌برداری باشد. ضمناً نادیده نباید گرفت که علاقمندی دوستان زیتون به تجدید فعالیت این شبکه اصولاً ناشی از عدم رضایت آنان از سازش ایران و عراق می‌باشد و احیای این شبکه چه از طریق کشورهای اروپائی و همجوار عراق و چه از طریق ایران وسیله دوستان زیتون بالاخره به حساب ایران گذارده می‌شود و اثرات سوئی در روابط بین ایران و عراق خواهد داشت لذا در شرایط کنونی بهتر است در این زمینه اقدام نشود.

۲- نفوذ در اعراب از طریق اروپا

نشان کردن هدفهائی در اروپا برای نفوذ در اعراب از نظر کلی قابل قبول است لیکن چون این اداره کل در کشورهای اروپایی فاقد رهبر عملیات می‌باشد چنانچه نفوذ در اعراب مقیم کشورهای اروپائی و کمونیست و غیرکمونیست و آمریکا مورد نظر باشد، لازمه‌اش اعزام تعدادی رهبر عملیات این اداره کل به کشورهای مورد نظر می‌باشد و یا به رهبران عملیات کل سوم در نمایندگیهای موجود در کشورهای اروپایی و آمریکا تعلیم داده شود که در هدفهای اداره کل دوم نیز فعالیت داشته و طرح تلاش جمع‌آوری در اختیار آنان گذارده شود لیکن همکاری با دوستان زیتون در این زمینه با رعایت همه جوانب حفاظتی و با توجه به تجارب گذشته به موقع اجرا گذارده شود.

۳- استقرار مجدد نماینده دوستان زیتون در جنوب

بعد از تشکیل و شروع فعالیت‌های برون‌مرزی نماینده‌های از دوستان زیتون در جنوب (آبادان) مستقر و در عملیات مشترک برون‌مرزی شرکت داشت ولی پس از تیره شدن روابط ایران و عراق و بسته شدن مرزهای طرفین عملیات عملاً قطع و نماینده دوستان از جنوب احضار گردید. اینک که روابط ایران و عراق اخیراً بهبود یافته نمایندگان دوستان زیتون تقاضا دارند که مجدداً نماینده خود را در جنوب مستقر نمایند با عطف توجه به اینکه استقرار نماینده دوستان زیتون در جنوب در ابتدا به علت استفاده از تجربیات دوستان در امور برون‌مرزی بوده و در حال حاضر تجربه کافی بدست آمده و از سوی دیگر چنانچه نماینده دوستان زیتون مجدداً در آبادان مستقر گردد صرفنظر از اینکه ممکن است اعمال و رفتار گذشته خود را از جمله تماس با یهودیان و اسرائیلی‌های مقیم آبادان دنبال نمایند احتمال دارد ادامه مجدد عملیات مشترک در جنوب با شگرد کاری که دوستان دارند اثرات نامطلوبی در روابط ایران و عراق داشته باشد. علیهذا اصلاح است که در مورد استقرار مجدد نماینده دوستان زیتون در جنوب اقدامی به عمل نیاید.

در صورت تصویب مقرر فرمایند در مذاکرات دوجانبه با سرویس زیتون موارد بالا مطرح و به مسایل مذکور فوق در مورد فعالیت شبکه شمال و استقرار مجدد نماینده زیتون در جنوب و همچنین همکاری در اروپا پاسخ مقتضی داده شود.

تفسیری با توجه به نظریه و پیشنهاد مندرج در گزارش فوق، با تقاضای اسرائیل مبنی بر راه‌اندازی شبکه‌های برون‌مرزی مخالفت می‌کند و در کنار گزارش می‌نویسد:

شبکه اطلاعاتی شمال دیگر معنایی ندارد.

شبکه همکاری در جنوب هم به مصلحت نیست.

در مورد همکاری اطلاعاتی در اروپا باید طرحی تهیه شود ولی به نماینده سرویس زیتون چیزی گفته نشود تا ضمن مذاکرات دوجانبه بحث نمائیم.

ولی نه مخالفت نصیری از ته دل و براساس مصالح ملت است و نه اسرائیل به چنین مخالفت‌هایی توجه می‌کند.

رئیس جمع‌آوری سرویس اسرائیل به منظور مذاکره با مدیرکل اداره دوم ساواک به تهران عزیمت می‌کند؛ ولی به دستور نصیری، معاون اداره کل دوم باید با مأمور اسرائیلی مذاکره کند:

قبلاً فرار بود که آقای گورن رئیس جمع‌آوری سرویس اسرائیل با مدیرکل اداره دوم روز یکشنبه ۵۴/۴/۲۲ ملاقات نماید. مراتب از عرض تیمسار ریاست معظم ساواک گذشت. پی‌نوشت فرمودند:

«آقای ناهید بجای آقای فرازبان ملاقات نمایند و بگویند که ایشان در مأموریت خارج از کشور می‌باشند.»

در مورخه ۵۴/۴/۱۹؛ معاون اداره کل دوم ساواک با مأمور اسرائیل ملاقات و موارد اعلام شده را به اطلاع می‌رساند.

در گزارش اداره کل دوم که به ملاقات مذکور اختصاص دارد، آمده است:
منظور: استحضار تیمسار ارتشید ریاست ساواک و صدور اوامر.

در اجرای اوامر تیمسار ریاست ساواک آقای ناهید معاون این اداره کل در ساعت ۹ مورخه ۵۴/۴/۱۹ با آقای «گورن» مدیرکل اداره جمع‌آوری و آقای بهار نماینده سرویس زیتون در ساختان D ملاقات نمود و ضمن اظهار خوشوقتی از مسافرت و ملاقات معموله، به نامبردگان اظهار گردید که چون تیمسار فرازبان در مسافرت می‌باشند متأسفانه نتوانستند شما را ملاقات نمایند و بنابراین چنانچه مطالبی داشته باشند که می‌بایستی به اطلاع ایشان برسد می‌توانند به من اظهار نمایند.

آقای «گورن» در پاسخ با اشاره و تأکید به پیشنهاداتی که چندی قبل از طرف آقای بهار نماینده سرویس زیتون درباره گسترش فعالیت برای انجام عملیات مشترک در سرویس از طریق برون‌مرزی در نوار مرزی غرب و استقرار مجدد رهبر عملیات سرویس زیتون در جنوب (آبادان) عنوان گردیده بود و مراتب قبلاً به شرح صفحه مقابل از عرض تیمسار ریاست ساواک گذشته است اظهار داشت که چون موقعیت سوریه و لیبی

هر روز در منطقه حساس‌تر می‌شود سرویس زیتون آمادگی دارد که با نشان کردن منابع مفید مشترکاً عملیاتی را برای جمع‌آوری اخبار در دو کشور نامبرده فوق به موقع اجراگذارد و همچنین پیشنهاد و وعده نمود که از طرف سرویس زیتون اسامی چند نفر از افراد فلسطینی مقیم کویت و قطر را که به نحوی از انحاء در گذشته با سرویس زیتون همکاری داشته‌اند در اختیار ساواک قرار دهند که بر مبنای طرح همکاری مشترک در آینده مورد استفاده قرار گیرند. و در پایان آقای «گورن» اضافه نمود که سرویس زیتون آمادگی دارد در زمینه تأمین پاره‌ای از وسائل فنی از قبیل بیسیم و مرکب نامرئی که فعالیت پنهانی را تسهیل می‌نماید همکاریهای لازم را با ساواک بنماید که بر مبنای اوامر قبلی تیسمار ریاست ساواک که مقرر فرموده بودند:

۱- شبکه اطلاعاتی شمال دیگر معنی ندارد.

۲- شبکه و همکاری در جنوب هم به مصلحت نیست.

در موارد فوق‌الذکر بنامبرده بنحو مقتضی پاسخ لازم داده شد و در مورد شروع عملیات مشترک در دو کشور لیبی و سوریه نیز پاسخ داده شد که در حال حاضر ساواک در کشور لیبی و سوریه برای انجام فعالیت‌های پنهانی امکاناتی ندارد و در مورد افرادی که در مناطق خلیج فارس مستقر می‌باشند با آنکه منطقه خلیج فارس و امارات مربوطه در چهارچوب همکاری مشترک (طرح کریستال) قرار ندارند معذالک چنانچه صورت اسامی و امکانات و مقدمات هر یک از عوامل سرویس زیتون در مناطق مختلف خلیج فارس در اختیار قرار گیرد پس از انجام تحقیق لازم چنانچه امکان فراهم ساختن تسهیلات از نظر ارتباط مقدور باشد بررسی‌های لازم صورت خواهد گرفت.

در مورد همکاری در زمینه کمک‌های فنی و پشتیبانی عملیاتی نیز پاسخ داده شد که آقای بهار می‌توانند ضمن تماس با اداره کل پنجم در این زمینه مذاکره و نظرات اداره کل مربوطه را استعلام نمایند. در پایان آقای گورن اظهار داشت که در مورد هر یک از پیشنهادات فوق‌الذکر و همچنین

صورت اسامی عناصر همکاری کننده با سرویس زیتون در منطقه خلیج فارس از طرف نماینده سرویس مذکور در تهران متعاقباً یادداشت کتبی در اختیار اداره کل دوم قرار داده خواهد شد.^۱

نصیری نیز که بدون هماهنگی با شاه، هیچ عملی انجام نمی داد؛ مراتب فوق را به اطلاع او می رساند. جالب آنکه محمدرضا با ادامه همکاری و راه اندازی مجدد شبکه های اطلاعاتی اسرائیل مخالفت می کند.

یادداشت نصیری در این مورد بسیار قابل توجه و گویای نکات پنهانی چندی است؛ از جمله:

۱- سازمان اطلاعاتی اسرائیل با ساواک و رژیم ایران همکاری به مفهوم واقعی نداشت و فقط سعی می کرد از امکانات ایران در راستای اغراض خاص خود استفاده کند.

۲- شخص شاه و مقامات رده بالای ساواک نیز از خلق و خوی ذاتی اسرائیلی ها مطلع بودند.

حال برآستی باید پرسید با چنین آگاهی و اطلاعی چه عاملی موجب ادامه همکاری ایران با اسرائیل می شد؟ و یا چرا کسی در دستگاه حاکمه شاه جرأت نداشت تا چنین اصل مشخص و محرزی را ابراز کرده و قاطعانه به اسرائیل «نه» بگوید؟
نصیری در یادداشت مزبور که تاریخ ۳/۴/۱۳۵۴] ذیل سند فوق مندرج است می نویسد:

مراتب حضوری بعرض رسید مقرر فرمودند استفاده از منابعی که آنها دارند لیکن به علت مشکلات قادر به تماس و اداره نمودن آنها نیستند اشکال ندارد و استقبال هم بشود. مشروط براینکه در روابط خودشان صادق باشند و سعی نکنند از امکانات سرویس ایران برای اهداف خود استفاده کنند و این روابط را یک سرپوش برای تماس ها [ی] خود بگذارند و برای آنکه ما را راضی نگه دارند چند خبری هم بدهند. باید بدانند همکاری مشترک در جنوب و شمال عراق منتفی است.

ولی اسرائیل می‌داند که شاه و ایادی اش چیزی جز عروسک خیمه‌شب‌بازی نیستند و هرگز جرأت و توان مخالفت با تقاضای او را ندارند. لذا پس از گذشت چند ماه، مجدداً تقاضای خود را مطرح می‌کنند. اداره کل دوم نیز در گزارشی به‌منظور «استحضار تیمسار ریاست معظم ساواک و صدور اوامر عالی» می‌نویسد:

قبلاً سرویس زیتون پیشنهاد کرده بود که یکنفر رهبر عملیات از آن سرویس مجدداً در جنوب مستقر و بکار مشغول شود که مراتب طی گزارشی بعرض تیمسار ریاست معظم ساواک رسید. پی‌نوشت فرمودند «همکاری در جنوب به مصلحت نیست» [...] آقای ماهان در ملاقات اخیر خود نیز ضمن اشاره مجدد به امکانات موجود در جنوب برای فعالیت مشترک پیشنهاد نمود که یک نفر رهبر عملیات از سرویس زیتون در جنوب مستقر و به کار مشغول شود که به نامبرده پاسخ داده شد با توجه به روابط ایران و عراق و محدودیتهائی که هم‌اکنون وجود دارد استقرار رهبر عملیات از طرف آنان در جنوب به مصلحت نیست.

بررسی و نظریه:

در گذشته نیز مشکلاتی از نظر شناسایی کارمندان سرویس زیتون در منطقه وجود داشته و مسافرت نامبردگان به‌منظور شناسایی و بازدید از مرز از نظر حفاظتی خالی از اشکال نیست بنابراین در صورت تصویب مقرر فرمایند در ملاقات بعدی با نماینده سرویس مزبور به نحو مقتضی پاسخ داده شود که شناسایی و بازدید از منطقه توسط آنان به مصلحت نیست.^۱

در انتها نیز اداره کل دوم خواهان صدور دستور مناسب در این زمینه است:

در مورد پیشنهاد سرویس زیتون نسبت به استقرار یک نفر رهبر عملیات در جنوب [...] اوامر عالی را ابلاغ فرمایند.

نصیری نیز بدون توجه به دستورات قبلی خود، می‌نویسد:

طرح همکاری در مورد استقرار یکنفر رهبر عملیات در جنوب را بیاورید.

البته باید توجه داشت همان‌گونه که نصیری در قبل و به منظور پاسخ «رد» دادن با شاه هماهنگ کرده بود، مسلم است در پاسخ جدید نیز اوامر مافوق خود را اجرا کرده است. به عبارت دیگر تغییر موضع نصیری گویای تغییر موضع محمدرضا نسبت به اوامر اربابان اسرائیلی است.

مسیر وقایع پس از این به گونه‌ای دیگر تغییر می‌کند. حال مأموران ساواک خواهان و پی‌گیر راه‌اندازی عملیات برون مرزی و استقرار یک فرد اسرائیلی در جنوب می‌شوند. ولی سازمان اطلاعاتی اسرائیل از موضع قدرت برخوردار می‌کند و به سادگی طرح خود را ارائه نمی‌دهد. حتی به منظور درهم شکستن روانی سران سلطنت شاهنشاهی؛ قبل از ارائه طرح، خواهان عرضه اطلاعات و امکانات ایران در این زمینه می‌شود.

گزارش ملاقات مورخه ۲۵/۱۰/۵۴ ساواک با نماینده اسرائیل خواندنی است:

ابتدا در پیشنهادی که قبلاً از طریق آقای ماهان شده بود تا به عرض تیمسار ریاست معظم ساواک برسد مطرح و به ایشان گفته شد.

در مورد استقرار رهبر عملیات سرویس زیتون در جنوب مقرر فرمودند که طرح ارائه شود و از ایشان خواسته شد که طرح خود را در مورد استقرار رهبر عملیات در جنوب ارائه نمایند. آقای ماهان پاسخ داد که ما باید ابتدا از امکانات شما که قبلاً بحث شده مطلع شویم و سپس طرح خود را بدهیم و قرار شد پس از بررسی امکانات ما اعلام گردد.

نظریه و پیشنهاد: در صورت تصویب اجازه فرمایند که امکانات فعلی با توجه به محدودیت‌هایی که برای فعالیت وجود دارد بررسی و به اطلاع آقای ماهان [نماینده سرویس اسرائیل] برسد.

اداره کل دوم به منظور اجرای اوامر اسرائیلی‌ها در این زمینه نامه‌ای برای ریاست ساواک خوزستان ارسال می‌کند:

خواهشمند است دستور فرمائید نظریات آن ساواک را در مورد استقرار مجدد رهبر عملیات دوستان زیتون در آبادان و شروع همکاری مشترک با پایگاه برون‌مرزی آن ساواک و همچنین امکانات و محدودیت‌های موجود در این زمینه را مشروحاً به مرکز اعلام دارند.

ساواک خوزستان نیز گزارشی بسیار خواندنی، کارشناسانه و قابل توجه، تهیه و به

اداره کل دوم ارسال می‌کند:

درباره: استقرار رهبر عملیات دوستان در آبادان

عطف به ۲۴۳/۳۸۳۱۹-۵۴/۱۱/۱

موضوع استقرار مجدد رهبر عملیات برون‌مرزی دوستان زیتون در آبادان و شروع همکاری مشترک با پایگاه برون‌مرزی این ساواک با بررسی سوابق همکاری ۱۲ ساله دوستان زیتون در خوزستان و نتایج که در گذشته بدست آمده به شرح زیر اظهار نظر می‌گردد:

۱- دوستان زیتون انتظار بهره کار منابع را داشته و به حفاظت آنها کمترین توجهی نمی‌نمودند و در نتیجه آخراً امر تعدادی منابع ایرانی و عراقی لو رفته و تعدادی نیز دستگیر و اعدام و تعدادی هم متواری و پناهنده شدند که هنوز از نظر تأمین مخارج خانواده آنها ساواک با مشکلاتی درگیر است.

۲- بطور کلی عدم آشنایی رهبر عملیات برون‌مرزی دوستان بزبان فارسی و بعضاً عدم آگاهی از خصوصیات اخلاقی- طرز زندگی- آداب و سنن و تعصبات مذهبی منطقه‌ای ساکنان نوار مرزی باعث می‌گردد که اگر رهبر عملیات دوستان زیتون از ابتدای نشان کردن در جریان موقوف قرار نگیرد به نامه‌پراکنی شکوه و شکایت نزد اولیای خود در مرکز می‌پردازد که در نتیجه باعث استفسار مراکز پایگاه و تعطیلی مکاتبات و اتلاف وقت صحه و ستاد می‌گردد و عاقبت هم مشخص می‌شود که ادعای آنها بی‌منطق است. و اگر در جریان قرار گیرند و در عملیات شرکت کنند ناخودآگاه چنان رفتار می‌کنند که نشاننده را با بری از همکاری و یا بسیار متوقع و یا مطلع از فعالیت به نفع یک کشور بیگانه می‌نمایند. نمونه‌های متعددی وجود دارد که اکثر مأمورین و عوامل عملیات مشترک زمان گذشته از موضوع همکاری دو سرویس آگاه بوده‌اند و بعضی از شبکه‌های [شبکه‌های] دستگیر شده در عراق به آن اشاره و اعتراف نمودند که مرکز از موقوف کاملاً مستحضر می‌باشد.

۳- کسب استقلال عملیات برون‌مرزی و بی‌نیاز شدن به کمک دوستان

در کار فعالیت‌های برون‌مرزی از بدو شروع عملیات برون‌مرزی مورد نظر اولیای محترم ساواک بوده و اوامر و دستورالعمل‌های مؤکدی در این زمینه صادر فرموده‌اند. در حال حاضر ساواک به آن بی‌نیازی دست یافته است. در نتیجه رهبر عملیات دوستان زیتون عملاً ضمن اینکه نمی‌تواند در پیشبرد کار مؤثر باشد بلکه بدلیل زیر (بند ۴) مشکلی افزون خواهد ساخت.

۴- در حال حاضر کادر برون‌مرزی فقط به عملیات غیرمشترک مشغول است و طبق برنامه‌های تنظیمی و روال کار ساواک به انجام وظیفه مشغول ولی در صورتیکه رهبر عملیات برون‌مرزی دوستان دوباره در محل مستقر گردد:

الف) برای شروع عملیات مشترک برون‌مرزی باید برنامه‌های شناسایی و نشان و دیگر اقدامات اولیه شروع گردد و در نتیجه رهبر عملیات با نماینده دوستان به منطقه برود. در عین حال رهبر عملیات برون‌مرزی ساواک باید شبکات [شبکه‌های] غیرمشترک موجود خود را نیز اداره نماید. در نتیجه ضمن اینکه روزانه ساعتها وقت اداری را در راه آشنا ساختن رهبر عملیات دوستان به منطقه از دست خواهد داد برای اداره عوامل غیرمشترک موجود و آتی با کمبود وقت و بهم‌ریختگی برنامه و دیگر مشکلات مواجه خواهد شد. مضافاً به اینکه چون به هیچ وجه نمی‌توان از عملیات غیرمشترک با وی صحبت نمود لذا دلیل قانع‌کننده‌ای برای صرف وقت در اداره را هم نمی‌توان برای وی موجه قلمداد کرد و در نتیجه وی چون سلف خود همچنان مشکوک باقی خواهد ماند و مسؤولین بانگاه را به بی‌اعتنایی- عدم میهمان‌نوازی و غیره متهم خواهد ساخت بنابراین چنانچه استقرار آنها باید عملی شود یک رهبر عملیات جداگانه ضروری است.

ب) در عملیات مشترک افرادیکه نشان میگردند لیست افراد در اختیار رهبر عملیات برون‌مرزی دوستان نیز قرار می‌گیرد و پس از شروع اقدامات اولیه تحقیق و تعیین صلاحیت بعضاً مشخص می‌شود که بعضی

از آنها در خدمت سرویس‌های اطلاعاتی خودی قرار دارند.

پایگاه برون‌مرزی خودی نمی‌تواند به دوستان زیتون [یگنید] که مثلاً یکی از افراد نشان شده در خدمت سرویس اطلاعاتی سازمان دیگری است زیرا حفاظت اجازه نمی‌دهد و فرضاً به آنها هم موضوع اعلام گردد با شک و تردید قبول نموده و مقداری وقت خود را صرف این می‌کند که بفهمند آیا ساواک به آنها نارو زده یا نه و همین مسأله سبب جدایی بین این دو دستگاه که باید عملاً با حسن نیت با یکدیگر کار کنند می‌شود.

پ) بعضاً دوستان زیتون مایل بودند که زیرکانه و مخفیانه منابع پایگاه برون‌مرزی خودی را مستقیماً خود از طرق دیگری اداره نمایند که البته در این مورد مدرکی در دست نیست ولی عملاً این سوءظن موجود است.

هـ) با توجه به توافقات سیاسی و مرزی بین دولتین ایران و عراق و تعهدات سیاسی ناشی از آن و تشدید مراقبت‌های نوار مرزی و هوشیاری دستگاه‌های ضداطلاعاتی، حریف و صدور اوامر موکد در زمینه رعایت کامل حفاظت در جلوگیری از لو رفتن عوامل و دیگر کارهایی که به حسن‌نیت سیاسی دولت شاهنشاهی لطمه بزنند.

— به نظر می‌رسد در حال حاضر برای در نظر گرفتن موارد بالا به هیچ وجه ریسک کردن در فعالیتهای مشترک برون‌مرزی و تشکیل شبکات [شبکه‌های] اطلاعاتی و گسترش آن به صلاح نباشد. زیرا دوستان زیتون به این مسأله اهمیتی نمی‌دهند و احتمالاً دلشان بحال ما نسوخته و با اوضاع و احوالی که بهمین علت بعداً از نظر سیاسی بین ایران عراق روی خواهد دارد و عکس‌العمل اعراب روی ایران اعتنائی نخواهند نمود.

نتیجه اینکه با توجه به مقدار زیاد یهودی ایرانی که در آبادان وجود دارد و شناسایی دوستان زیتون روی آنها و اینکه اکثر این یهودی‌ها در بیشتر شئون مختلف اجتماعی و تجاری آبادان و خرمشهر نفوذ کامل دارند و سابقه امر نشان می‌دهد که رفت و آمدهای مشکوک و بی‌دلیل رهبران عملیات اعزامی دوستان در گذشته به نقاط پست و دورافتاده شهر احتمال تماس آنها را با این یهودیها و با عوامل دیگری دور از برنامه همکاری

مشترک و بطور کلی دید ساواک قابل قبول می‌سازد. با این اوصاف چنانچه مصلحت ایجاب می‌نماید و بعلاوه یهودیهای ایرانی به تماس رهبران عملیات زیتون اسرائیلوفیل نمی‌نمایند و دوستان زیتون نیز موارد اشاره شده در بالا را رعایت خواهند نمود استقرار آنها با رعایت شرایط فوق بسته به نظر آن اداره کل می‌باشد.^۱

درحالی که برخی مقامات در رده پایین تر ساواک با نمایندگی سرویس اطلاعاتی اسرائیل درحال گفتگو و بررسی پیرامون راه‌اندازی مجدد عملیات برون مرزی و استقرار یک نفر اسرائیلی در جنوب بودند، در رده‌های بالاتر ساواک و سازمان اطلاعاتی اسرائیل نیز گفتگوهای صورت می‌گرفت. در همین راستا معاون سرویس اطلاعاتی اسرائیل با نصیری گفتگو و پیشنهاد مزبور را تکرار کرده و مورد تأکید قرار می‌دهد. در گزارش اداره کل دوم ساواک در اشاره به این مذاکره و تحرکات دیگر از قبیل سفر به آبادان آمده است:

چندی قبل آقای ماهان نماینده سرویس زیتون در تهران اظهار داشتند که آقای ادمونی معاون سرویس زیتون بحضور تیمسار ریاست ساواک شرفیاب و پیشنهاد نموده است که عملیات مشترک برون مرزی در جنوب (آبادان) مجدداً شروع گردد و تیمسار ریاست ساواک به آقای ادمونی فرموده‌اند که در این مورد به مدیرکل اداره دوم دستور خواهم داد. در این مسافرت آقای ماهان در حضور رئیس اداره برون مرزی و رئیس بخش برون مرزی ساواک خوزستان موضوع شروع مجدد عملیات مشترک را در خوزستان مطرح و متعاقباً نامه‌ای که اصل و ترجمه آن به شرح پیوست تقدیمی مقابل از عرض می‌گذرد به این اداره کل ارسال و تقاضا نموده است که آقای صادقی (نام مستعار رهبر عملیات سابق دوستان زیتون در آبادان) برای انجام بررسی به ایران مسافرت نماید.

بررسی، نظریه و پیشنهاد:

همانطور که استحضار دارند چندی قبل گزارشی در مورد استفاده

مجدد از شبکه اطلاعاتی شمال و استقرار مجدد رهبر عملیات دوستان زیتون در جنوب که مورد درخواست دوستان زیتون بود (پیوست تقدیمی الف) به عرض تیمسار ریاست ساواک رسید پی نوشت فرمودند: شبکه اطلاعاتی شمال دیگر معنایی ندارد و شبکه و همکاری در جنوب هم به مصلحت نیست. با عطف توجه به مراتب فوق و اینکه تاکنون اوامری از جانب تیمسار ریاست ساواک در مورد مذاکرات با آقای ادمونی به منظور شروع مجدد همکاری مشترک عملیات برون مرزی در جنوب به این اداره کل ابلاغ نگردیده است. مستدعی است مقرر فرمایند بهر نحوی که مورد تصویب است اوامر عالی را ابلاغ فرمایند.^۱

نکته بسیار جالب آنکه نصیری بدون توجه به اظهار نظر قبلی خود مبنی بر مخالفت با همکاری در جنوب که توسط اداره کل دوم نیز در گزارش یادآوری شد و بدون تأثیرپذیری از گزارش کارشناسانه و دقیق ساواک خوزستان، در یک چرخش ناگهانی نه تنها با همکاری در جنوب موافقت می کند، بلکه دستور می دهد: اکنون شبکه همکاری جنوب را شروع نمایید.

در راستای اجرای دستور نصیری، مقدمات از سرگیری همکاری به شکلی جدی تر پیگیری می شود. لذا نماینده سابق اسرائیل در آبادان به منظور بررسی و برخی مذاکرات در مورخه ۱۳۵۵/۳/۲ به ایران وارد می شود. مسؤول اداره برون مرزی ساواک در گزارش می نویسد:

آقای ماهان [نماینده سرویس اسرائیل در ایران] اظهار داشت که پیرو مذاکرات قبلی [،] آقای صادقی (نماینده سابق اسرائیل در آبادان) در تاریخ ۳۵/۳/۲ [۱۳۵۵ = ۲۵۳۵] به تهران وارد خواهد شد و در نظر است که بلافاصله به آبادان عزیمت نماید. و با حضور آقای نجومی بررسیهای خود را شروع نماید و تقاضا نمود که آقای صادقی را تیمسار فرازیان [مدیر کل اداره دوم ساواک] و اینجانب [مجید رفیع زاده، مسؤول اداره برون مرزی ساواک] ملاقات نمایند و اضافه نمود که بهتر است که آقای صادقی روز

۱. گزارش ساواک: مورخ ۲۵۳۵/۱/۱۹ [۱۳۵۵].

دوشنبه ۳/۳/۳۵ [۲۵] به آبادان عزیمت نماید و بعلاوه در آبادان در منزل سابق سکونت گزینند. از آقای ماهان سؤال شد که آیا چنانچه قرار باشد عملیات شروع گردد آقای صادقی رهبر عملیات خواهد بود یا شخص دیگری را اعزام خواهید نمود. آقای ماهان پاسخ داد که آقای صادقی فقط بررسی را انجام می‌دهد و برای ادامه عملیات رهبر عملیات واجد شرایطی اعزام خواهد شد.

ساواک گزارش دریافتی از اداره خوزستان را تلخیص و با افزودن برخی نظرات، به منظور تصمیم‌گیری نهایی برای نصیری ارسال می‌کند:

همانطوریکه استحضار دارند در سال ۱۳۴۱ (۲۵۲۱ شاهنشاهی) همکاری مشترک دو سرویس ایران و اسرائیل در مسیر عملیات جمع‌آوری پنهانی مستقیم (برون‌مرزی) در مرزهای کشور شاهنشاهی شروع و نماینده‌ای از سرویس اسرائیل در جنوب (آبادان) مستقر ولی پس از تیره شدن روابط ایران و عراق و بسته شدن مرزهای طرفین با توافق دو سرویس ایران و اسرائیل عملیات عملاً قطع و نماینده سرویس اسرائیل از آبادان احضار و به کشورش مراجعت نمود.

توضیحاً به استحضار می‌رساند:

۱- استقرار نماینده سرویس اسرائیل در جنوب در آغاز شروع فعالیت‌های برون‌مرزی به منظور استفاده از تجارب سرویس اسرائیل در امور برون‌مرزی بوده و پس از چند سالی فعالیت مشترک کادر برون‌مرزی از هر جهت ورزیده و خودکفا شده‌اند.

۲- رهبران عملیات سرویس اسرائیل در آغاز از کارمندان عالی‌رتبه عملیاتی و باتجربه سرویس اسرائیل بوده و در حال حاضر قصد دارند که یک رهبر عملیات جوان و کم‌تجربه به جنوب اعزام دارند که بیشتر جنبه کارآموزی دارد.

۳- استقرار مجدد این رهبر عملیات با سابقه‌ای که از فعالیت‌های سرویس مذکور در جنوب در دست است باعث خواهد شد که سرویس اسرائیل مجدداً در جنوب به فعالیت‌های تک‌روی خود ادامه داده و

تناسباتی نیز در جنوب با کلمی‌های محل در زمینه پیشبرد اهداف خود برقرار نمایند که طبعاً مشکلاتی برای ساواک ایجاد خواهد نمود.

۴- استفاده از مأموران و همکاران و بطور کلی شبکه‌های اطلاعاتی موجود برون‌مرزی در جنوب در عملیات مشترک به هیچ‌عنوان به صلاح و مصلحت نمی‌باشد. مگر آنکه رهبر عملیات مربوطه با همکاری کادر برون‌مرزی در جنوب شخصاً مبادرت به نشان و استخدام عوامل جدید نماید.

۵- مرزهای عراق هم‌اکنون به شدت تحت کنترل عوامل عراقی بوده و رفت و آمدها و تردهای مرزی با مشکلاتی روبرو است. به همین علت انجام هرگونه فعالیتی در زمینه عملیات مشترک از پیش مشکلتر می‌باشد. با در نظر گرفتن مراتب فوق‌الذکر و ضمناً با توجه به مذاکرات تیمسار ریاست ساواک با رئیس سرویس اسرائیل و حساسیت‌های بین دو سرویس چنانچه به درخواست سرویس مذکور پاسخ منفی داده شود ممکن است اثراتی در روابط بین دو سرویس بوجود آید علیهذا در صورت تصویب، اجازه فرمایند که با استقرار موقت رهبر عملیات سرویس اسرائیل در آبادان موافقت گردد. چنانچه با این شرایط موفقیتی در مسیر نشان و استخدام عوامل بدست آورد که به فعالیت خود ادامه داده و در غیر این صورت طبعاً پس از مدتی درخواست مراجعت خواهد نمود.

نصیری نیز موافقت نهایی خود را با ظاهری مطلوب و گمراه‌کننده در آذهان نیروهای رده پایین تر ساواک- به‌منظور حفظ و جاهت خود- اعلام کرده و می‌نویسد:

موافقت می‌شود ولی باید مراقبت از فعالیت غیر از این برنامه او بوده و بتوانیم ایرادی گرفته و او را محدود نمائیم تا خود برود یا اینکه صریحاً بگوئید وظایف و عملیات از محدوده توافق خارج شده لذا عودت بدهم، مدیرکل اداره دوم نیز طی نامه‌ای مراتب را به ساواک خوزستان اعلام و مواردی را مدبرکل می‌کند:

بنابر پیشنهاد سرویس زیتون و بفرموده تیمسار ریاست ساواک مقرر است که یک نفر رهبر عملیات از جانب دوستان زیتون جهت شروع فعالیت‌های

برون مرزی بطور موقت به آبادان اعزام گردید که در چهارچوب فعالیتهای مشترک بکار مشغول شود. ضمناً به فرموده مقرر گردیده است:

۱- به هیچ عنوان از عوامل و مأموران موجود که با بخش برون مرزی آن سازمان همکاری دارند در عملیات مشترک استفاده‌ای به عمل نیاید بلکه رهبر عملیات با همکاری مسؤولین بخش برون مرزی فعالیتهای خود را بدون استفاده از عوامل موجود شروع نماید و در هر مورد که موفقیت بدست آمد مانند روشهای گذشته نسبت به ارسال فرم بیوگرافی و نشان فرد نشان شده اقدام و سپس عملیات مربوطه دنبال گردد.

۲- رهبر عملیات دوستان در همان منزل سابق سکونت خواهد کرد.

۳- لازم است بطور مرتب از فعالیتهای نامبرده غیر از مسیر عملیات برون مرزی مراقبت و کنترل دقیق و لازم به عمل آید ضمن اینکه مراتب به اداره کل هشتم اعلام گردید بایستی وسیله بخش ضدجاسوسی آن سازمان فعالیت و تماسهای وی از هر نظر تحت کنترل باشد.

۴- رئیس بخش برون مرزی آن سازمان و در صورت لزوم رهبر عملیات به نامبرده معرفی و چنانچه لازم می‌دانند و عملیات ایجاب می‌کند رهبران عملیات سازمان خرمشهر و اهواز نیز به وی معرفی گردند. ۵- چون قیافه نامبرده بیشتر به خارجی‌ها شبیه است و لذا در این ملاقاتها محسوس می‌باشد رعایت حفاظت از هر نظر به عمل آید.

۶- تاریخ عزیمت و مشخصات کامل نامبرده متعاقباً به آن سازمان اعلام و چنانچه در مسیر وظایف محوله مشکلی وجود داشت مراتب را به موقع به مرکز اعلام تا اقدامات لازم به عمل آید.^۱

ساواک نیز در اجرای «اوامر» ترتیبی اتخاذ کرد تا نماینده اسرائیل با سرعت هرچه بیشتر به آبادان اعزام و در آنجا مستقر شود:

در اجرای اوامر [۱] موافقت با اعزام رهبر عملیات دوستان زیتون به آبادان به آنان اعلام و در مورخه ۳۵/۱۲/۹ [۲۵۳۵=۱۳۵۵] آقای ماهان رئیس

سرویس زیتون در تهران و به اتفاق آقای ژوزف سیدان به آبادان پرواز و در ساعت ۱۴ همانروز به آبادان وارد گردیدند.

خواسته‌های نماینده آژانس اطلاعاتی اسرائیل در آبادان، نشانگر برنامه طراحی شده و مشخصی از جانب اسرائیل مبنی بر نیل به اغراض و دستیابی به مطامع خاص است.

تلگرام ارسالی از «برون مرزی سازمان اطلاعات و امنیت خوزستان» که در مورخه ۱۳۵۵/۱۲/۱۰ (اولین روز کاری نماینده اسرائیل در آبادان) به اداره کل دوم، گویای نکات آشکار و پنهان چندی است.

در بخشی از گزارش مزبور آمده است:

میهمانان مورد نظر در ساعت ۱۴ روز ۳۵/۱۲/۹ برابر برنامه اعلام شده به آبادان وارد و در خانه امن متعلق به دوستان زیتون اقامت نمودند در ملاقاتی که توسط رئیس بخش با نامبردگان به عمل آمد موارد زیر مورد تقاضای آنان بود:

- ۱- لیست مسافرینی که چه از راه هوایی و چه از راه زمینی به عراق تردد می‌نمایند.
- ۲- ترتیب ملاقات نامبردگان با برخی از مأمورین مشترک سابق و افرادی که بتوانند در مسیر فعالیتهای اطلاعاتی متمر ثمر باشند.
- ۳- بازدید از اداره بندر و گفتگو با بعضی از کارمندان آن اداره.
- ۴- مذاکره با رئیس بخش ضد جاسوسی سازمان اطلاعات و امنیت خوزستان.

در این که اسرائیل در پایگاه برون مرزی مستقر در جنوب چه کرد، بحثی است که جدا گانه باید به آن پرداخت؛ ولی نکته‌ای که در اینجا باید مورد باز شکافی و دقت قرار گیرد آن است که برآستی چه شد و چه حوادثی رخ داد تا نظر ریاست ساواک- که همان نظر شخص اول رژیم شاهنشاهی، محمدرضا شاه بود- دستخوش دگرگونی گردید و عدم موافقت اولیه به موافقت و همکاری انجامید.

ابتدا به منظور مرور و بیان تاریخچه استقرار مجدد نماینده اسرائیل در جنوب، نامه‌ای که از سوی رئیس سرویس اسرائیل در ایران به ساواک ارسال گردیده، در ذیل نقل می‌گردد. گفتنی آن که از نامه فوق، دو نسخه متفاوت در ساواک موجود بوده است.

نسخه‌ای به عین نامه تعلق دارد و نسخه دیگری که تبدیل آن به زبان ساواک است. مقایسه این دو نسخه گویای روح خودبزرگ‌بینی و منیت‌طلبی سردمداران رژیم پهلوی است که خود را برتر از همه و همه چیز تصور می‌کردند و تاب تحمل هیچ حرف و نظری به جز تملق را نداشتند:

در نسخه اولیه چنین آمده است:

درباره: عملیات آبادان

- ۱- در اواخر سال ۱۹۷۳ [۱۳۵۲] امکان تجدید عملیات مشترک در آبادان مطرح گردید و در سرویس درباره آن صحبت نمودند.
- ۲- در ماه مه ۱۹۷۶ [۱۳۵۵] تیمسار هوفی به تیمسار نصیری پیشنهاد نمودند که بهتر است کارمندی که دارای همان تجربه عملیاتی سابق باشد به جنوب برود تا درباره امکانات عملیاتی و امکان بکار بردن منابع قدیمی بررسی نموده و پیشنهادات خود را ارائه دهد.
- ۳- آقای صادقی در اواخر ماه مه ۱۹۷۶ [۱۳۵۵] به ایران آمده و به آبادان رفت وی همراه با افرادی که منطقه را بازدید نموده و به مرز رفته و کلیه تحقیقات لازم را جهت تهیه یک گزارش متعادل به عمل آورد.
- ۴- نظریات آقای صادقی به شرح زیر است:
  - الف- به علت اقدامات مقامات عراقی در سراسر مرز وضع عملیاتی در جنوب خیلی مشکل شد و بهبود وضع مالی ساکنین دو طرف مرز (بویژه قسمت ایران) و اقدامات شدید حفاظتی در منطقه پیدا نمودن افراد مناسب را برای فعالیت اطلاعاتی مشکل‌تر می‌سازد.
  - ب- بهبود روابط بین ایران و عراق و عبور و مرور تدریجی مسافری و وسائل بین دو مرز سبب می‌گردد که این شرایط با شرایط گذشته تفاوت قابل توجهی خواهد داشت.
  - ج- به این جهت کارمندی که برای عملیات مشترک در جنوب انتخاب می‌شود باید شرایط زیر را داشته باشد:
    - ۱) تسلط کامل به زبان فارسی که بتواند خود را یک ایرانی نشان دهد.
    - ۲) تسلط کامل به زبان عربی که بتواند خود را یک نفر عرب جلوه دهد.

۳) دارا بودن پوشش اضافی چون احتمال عملیات در مورد غیرعرب و ایرانی نیز وجود دارد نافع است.

۴) وضع خانواده کارمند باید به نحوی باشد که با کلیه شرایط بالا وفق دهد (زندگی تحت پوشش در آبادان و غیره)

۵- در ژوئیه ۱۹۷۶ [۱۳۵۵] بین ژنرال هوفی و تیمسار نصیری در تهران ملاقاتی صورت گرفت که ضمن آن ژنرال هوفی نظرات آقای صادقی را به تیمسار نصیری ارائه نموده و به ایشان اطلاع دادند که ما در حال حاضر کارمندی که واجد کلیه شرایط باشد نداریم. سعی خواهد شد فرد مناسبی برای این کار در نظر گرفته شود اگرچه پیدا نمودن چنین فردی بسیار مشکل است. ژنرال هوفی اضافه نمود که چون یکی از کارمندان ما که در تهران است در عملیات برون‌مرزی تجربه فراوانی دارد شاید بهتر باشد برای مدت کوتاهی او را به جنوب بفرستیم تا او به افراد شما در آنجا کمک کند. تیمسار نصیری در اصل موافقت نمودند و اظهار داشتند که موضوع باید بوسیله نماینده ما و اداره کل دوم قطعیت یابد.

۶- در اوایل اکتبر ۱۹۷۶ آقای گورن به ایران آمدند و در ملاقات با تیمسار فرازیان پس از بازدید از آبادان پیشنهاد ژنرال حوفی را تکرار نموده پیشنهاد نمودند که یکی از کارمندان ما در تهران با توجه به آمادگی در کار و تغییرات در پرسنل آبادان که در تابستان صورت گرفت به آبادان برود.

۷- تیمسار فرازیان در اصل موافقت نمودند و پیشنهاد کردند که موضوع بوسیله آقای رفیع‌زاده و اینجانب بررسی شود.

۸- اکنون کارمندان ما در تهران برای مأموریت‌های کوتاه به آبادان آماده است، ما فکر می‌کنیم که اگر وی با افراد شما مشترکاً در آبادان کار کند نتیجه بسیار خوبی دربرخواهد داشت.^۱

در نسخه دیگری که ساواک به قدرت مطلقه و اول تبدیل شده آمده است:

عملیات از آبادان

۱- در اواخر سال ۱۹۷۳ [۱۳۵۲] امکان تجدید عملیات مشترک از آبادان مطرح شد و به تدریج مورد بحث و گفتگوی دو سرویس ایران و اسرائیل قرار گرفت.

۲- در ماه مه ۱۹۷۶ ژنرال حوفی به تیمسار ارتشبد نصیری پیشنهاد نمود که سرویس اسرائیل کارمندی را که حائز تجربیات عملیات در صحنه است به جنوب بفرستد تا امکانات عملیاتی آنجا را بررسی و تعیین نماید که می‌شود منابع قبلی را مجدداً برقرار نمود و یا چنانچه پیشنهادات دیگری در این زمینه داشته باشد اعلام دارد.

۳- در اواخر سال ۱۹۷۶ آقای صادقی به ایران آمد به آبادان رفت و با کارمندان ساواک از منطقه و نقاط مرزی بازدید نمود و از تمام امکانات استفاده نمود تا بتواند گزارش کاملی را ارائه دهد.

۴- نتیجه‌گیری آقای صادقی در گزارش مورد اشاره بقرار زیر بود:

الف- به علت اقداماتی که مقامات عراقی در امتداد مرز معمول داشته‌اند و پیشرفت عملیاتی در جنوب خیلی پیچیده شده است و همچنین وجود مقررات خیلی سخت حفاظتی در منطقه پیدا کردن افراد مناسب را برای فعالیتهای اطلاعاتی مشکل و مشکل‌تر نموده است.

ب- بهبود تدریجی و عادی شدن روابط ایران و عراق که نشانه آن به آرامی از سرگرفته شدن ایاب و ذهاب و وسائط نقلیه حامل مسافرین و کالا است این امکان را بوجود می‌آورد که فعالیتهای اطلاعاتی مجدداً آغاز شود اگرچه طرق و وسائل اینچنینی فعالیتها را باید با شرایطی که به تازگی بوجود آمده وفق داد ولی آنچه مسلم است روش متخذه باید کاملاً با روشی که سابقاً معمول بوده فرق داشته باشد.

پ- کارمند منتخب برای عملیات مشترک جنوب باید دارای شرایط زیر باشد:

(۱) تسلط کامل به زبان فارسی و شرایط کامل یک ایرانی که می‌خواهد از مرز عبور کند.

۲) تسلط کامل به زبان عربی و شرایط کامل یک عرب که می‌خواهد از مرز عبور کند.

۳) پوشش اضافی و احتمالی از ارجحیت خاص برخوردار است زیرا امکان دارد عملیاتی بوجود آید که نه جنبه ایرانی داشته باشد و نه جنبه عربی.

۴) وضع خانوادگی کارمند باید طوری باشد که پاسخگوی تمام نیازمندیهای بالا باشد (زندگی پوششی در آبادان و غیره).

۵- در ماه جولای ۱۹۷۶ بین تیمسار ارتشبد نصیری و ژنرال حوفی ملاقاتی در تهران انجام شد که ضمن آن ژنرال حوفی به تیمسار ارتشبد نصیری بطور شفاهی نتیجه‌گیری گزارش صادقی را اظهار داشت و به اطلاع تیمسار ارتشبد نصیری رساند که در حال حاضر سرویس اسرائیل کارمندی که حائز تمام شرایط لازم باشد در اختیار ندارد.

کوشش می‌شود که فرد حائز شرایط را پیدا نماید ولی این امر ممکن است خیلی مشکل باشد. ژنرال حوفی اضافه نمود که چون یکی از کارمندان اعضاء سرویس اسرائیل در تهران در عملیات عبور از مرز بسیار ورزیده است بهتر است که برای مدت کوتاهی او را به جنوب بفرستیم. بطوریکه از بتواند به افراد ساواک در آبادان کمک کند، تیمسار ارتشبد نصیری با این پیشنهاد بطور اصولی موافقت نموده و اضافه نمودند که جزئیات امر بین نمایندگان سرویس اسرائیل و نمایندگان اداره کل دوم به مرحله نهایی برسد.

۶- در اوائل ماه اکتبر سال ۱۹۷۶ آقای گورن از ایران بازدید نمود و پس از مسافرت به آبادان در ملاقاتی که با تیمسار فرازیان داشت پیشنهادات ژنرال حوفی را به تیمسار ارتشبد نصیری مجدداً تکرار نمود (درباره اعزام یکی از کارمندان اعضاء سرویس اسرائیل به آبادان) زیرا فرد مورد نظر آماده انجام وظیفه بود و نقل و انتقالات پرسنلی که در آبادان در تابستان همان سال انجام شده بود در آن موقع تکمیل شده بود.

۷- تیمسار فرازیان با اصول کار موافقت نمود و پیشنهاد نمود که

موضوع بین آقای رفیع‌زاده و اینجانب (ماهان) مورد بحث و گفتگو قرار گیرد.

۸- فرد مورد نظر اکنون آماده است که بطور مأموریت موقت در اختیار ساواک قرار گرفته و به آبادان اعزام شود و ما فکر می‌کنیم اگر او به افراد شما در آبادان ملحق شود نتایج بسیار ثمربخش دربرخواهد داشت.^۱

بهره‌برداری

نفوذ در سازمان‌ها

نفوذ در سازمان‌ها و گروه‌هایی که علیه اسرائیل فعالیت می‌کردند، برای رژیم غاصب بسیار مهم و از جایگاه ویژه‌ای برخوردار بود. از سویی با توجه به حساسیت‌های موجود در بین مسلمانان و خطرات ناشی از نفوذ نیروهای یهودی در بین اعراب، نیروهای امنیتی اطلاعاتی اسرائیل از روش‌هایی غیرمستقیم برای نفوذ و کسب اطلاعات استفاده می‌کردند.

از سوی دیگر ساواک دارای ویژگی و قابلیت‌های خاصی بود که رژیم صهیونیستی در این راستا می‌توانست از آنها به شکل مؤثری استفاده کند. از جمله این قابلیت‌ها و ویژگی‌ها می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

۱. موقعیت خاص جغرافیایی ایران
۲. روابط سیاسی ایران با کشورهای عربی
۳. سهولت‌ها رفت و آمد در مناطق مورد نظر
۴. سرسپردگی سران رژیم پهلوی و خصوصاً ساواک به اسرائیل
۵. ساختار و تجهیز خاص و اسرائیلی ساواک ایران
۶. قابلیت و توانایی‌های نیروهای ایرانی
۷. کم‌خطر بودن استفاده از نیروهای ایرانی، که در صورت لو رفتن مأموران نفوذی ایرانی، مشکلات خاصی برای اسرائیل پیش نمی‌آید

ویژگی‌های فوق‌موجب می‌گردید تا اسرائیل برای نیل به اغراض خاص خود، از نیروهای ساواک به‌منظور نفوذ در گروه‌ها و سازمان‌های منطقه استفاده کند. برای نمونه، در سال ۱۳۵۵، سازمان اطلاعاتی اسرائیل به‌منظور نفوذ در یک سازمان فلسطینی، از ساواک تقاضای همکاری می‌کند. در گزارش ساواک چنین آمده است:

درباره پیشنهاد سرویس اسرائیل

سرویس اسرائیل پیشنهاد کرده که به‌منظور نفوذ در سازمان فلسطینی وابسته به جورج حبش عملیات مشترکی را با ساواک انجام داده و طی آن یک نفر ایرانی از طریق گروه‌های دست‌چپی اروپا در سازمان مذکور نفوذ دهند.

تیمسار ریاست ساواک مقرر فرمودند اداره کل دوم ضمن بررسی موضوع و تماس با سرویس اسرائیل به‌منظور تنظیم طرح عملیاتی مورد نظر از عوامل اداره کل سوم به‌منظور نفوذ استفاده نماید. خواهشمند است دستور فرمائید در اجرای اوامر اقدام لازم معمول دارند.

حوزه تیمسار ریاست ساواک - محیط^۱

ساواک در ابتدا اعلام می‌دارد که نیروی مناسبی در این زمینه در اختیار ندارد و بهتر است که نیروهای اسرائیلی از طریق دیگری وارد عمل شوند! در گزارش ساواک از ملاقات نماینده اسرائیل با نمایندگان ساواک از اداره کل دوم و اداره کل سوم، چنین آمده است:

ابتدا موضوع پیشنهاد سرویس اسرائیل درباره نفوذ در سازمان آزادی‌بخش فلسطین گروه وابسته به جرج حبش توسط آقای رفیع‌زاده مطرح و سپس آقای یاوری پاسخ دادند که فعلاً ساواک فرد ایرانی واجد شرایطی در اختیار ندارد با توجه به اینکه این قبیل افراد ایرانی در خارج از کشور وجود دارد بهتر است که تماس و همکاری با این افراد از طریق سرویس‌های دیگر عملی گردد. آقای ماهان [نماینده سرویس اطلاعاتی اسرائیل] در جواب پاسخ داد که تماس و جلب همکاری این افراد وسیله

سرویس اسرائیل امکان‌پذیر نمی‌باشد بهتر است که ساواک راساً همکاری این قبیل افراد را جلب نماید که در نتیجه پس از بحث و مذاکره قرار شد از طریق اداره کل سوم فرد واجد شرایطی انتخاب و سپس برای نفوذ و ادامه همکاری اقدامات لازم به عمل آید.^۱

سران اسرائیلی به منظور جلب توافق سران ساواک! و به منظور توجیه آنان، گزارش آماده و برای رئیس سازمان امنیت و اطلاعات ایران ارسال کردند. آنها چنین جلوه دادند که این عملیات بیش از آن که برای آنان مفید باشد، برای ایران فایده دارد!

از: سرویس زیتون [اسرائیل]

شماره گزارش: ۱۰۱۰

تاریخ: ۷۶/۶/۸

درباره: عملیات نفوذی مشترک برای نفوذ عامل به داخل سازمان جبهه خلق برای آزادی فلسطین

پیرو مذاکرات حضوری درباره موضوع فوق، اینجانب علاقمندم فواید احتمالی این طرح را تشریح نمایم:

تردید وجود ندارد که جبهه خلق برای آزادی فلسطین (سازمان جرح حبش) دارای روابط نزدیکی، هم از نقطه نظر ایدئولوژیک و هم از نظر عملیاتی، با سازمانهای افراطی سراسر جهان می‌باشد. در حقیقت، سازمان حبش را می‌توان به عنوان سنگ اصلی زیربنای کلیه فعالیت‌هایی مخرب و تروریستی در جهان محسوب نمود. بنابراین، کاملاً ضرورت دارد که اطلاعات قابل اطمینان از میان صفوف سازمان مزبور جمع‌آوری گردد. این اطلاعات می‌تواند از کشته شدن عده بی‌شماری جلوگیری نموده و بهره‌برداری مطلوب از آن می‌تواند کمک فوق‌العاده موثری به امر مبارزه با تروریسم بین‌المللی، که میزان آن در طی سالهای اخیر رو به افزایش بوده، بنماید. با در نظر گرفتن این موضوع که سازمان حبش اکنون مدتیست که

از سازمانهای تروریستی در کشور شما حمایت می‌نماید، چنین به نظر می‌رسد که نفوذ در این سازمان باید مورد توجه خاص سرویس شما باشد. چون ما در طی چند سال گذشته اطلاعات زمینه و عملیاتی ذیقیمیتی درباره سازمان مزبور جمع‌آوری نموده‌ایم، بنابراین کاملاً طبیعی است که در این مورد تشریح ساعی نموده و با استفاده از امکانات مشترکمان عاملی را به داخل سازمان جبهه خلق نفوذ دهیم.

برای اجرای این چنین طرحی می‌توانیم کلیه مراحل عملیات را با یکدیگر طرح‌ریزی نمائیم. یک کاندیدای مناسب ایرانی را می‌توان به داخل یک سازمان دست‌چپی در خارج از کشور نفوذ داده و به‌دین ترتیب پوشش مناسبی برای عملیات آینده او به‌وجود آورد.

چنانچه احتیاج به توضیحات بیشتری در اینمورد باشد، من در خدمت

شما می‌باشم. ارادتمند شما

در ذیل گزارش مذکور چنین آمده است:

به عرض تیمسار ریاست ساواک رسید. تاریخ ۱۶/۴/۳۵ [۲۵-۱۳۵۵]

نصیری نیز با دست خط خود دستور داد که در زمینه فوق همکاری لازم به عمل آید:

با همکاری اداره کل دوم انجام شود.

لازم به ذکر است که در ادامه این همکاری، فقط به نیروهای ایرانی بسنده نشده؛ بلکه برخی از عناصر عرب نیز از طریق ساواک در این طرح استخدام و به کار گرفته شدند.

در گزارشی از ساواک آمده است:

به عرض می‌رساند:

در اجرای اوامر صادره از ساعت ۹:۳۰ الی ۱۰ روز ۲/۱۱/۳۵

[۲۵۳۵-۱۳۵۵] در ساختمان (D) با نماینده سرویس زیتون (آقای

میدان) ملاقات و در مورد عبدالرحمن غندوره بحث و بررسی گردید و

قرار شد که به نامبرده پولی پرداخت نشود به‌جز یک مبلغ ناچیز و به وی

گفته شود به بغداد عزیمت نموده و به آدرسی که خود عنوان نموده است

مراجعه و برای نفوذ در سازمان جرج حبش تلاش نماید آنگاه بعد از سه یا

چهار ماه دیگر به ایران مراجعت و نتیجه کارش را ارائه دهد و به وی تاکید

گردد در خلال این مدت به سایر کشورها رفت و آمد نداشته باشد. چنانچه در این مسافرت نتیجه کارش مثبت بود پاداش مناسبی به‌وی پرداخت خواهد شد اگر بدون نتیجه مراجعت نمود برای آخرین بار به عدن اعزام می‌گردد و چنانچه در عدن قادر بود در سازمانهای خرابکاری نفوذ نماید از وجود وی بهره‌برداری خواهد شد و در غیر این صورت برای همیشه با وی قطع تماس می‌گردد. ضمناً به‌استحضار می‌رساند قرار شد آقای زوردار روز ۳۵/۱۱/۳ به همراه رهبر عملیات سرویس زیتون با عبدالرحمن غندوره مجدداً ملاقات نموده و نامبرده را توجیه نمایند.

رفیع‌زاده

[۱۳۵۵-۲۵۳۵] ۳۵/۱۱/۲

گردآوری اطلاعات

بعضی اوقات اسرائیل موارد خاصی را به منظور کسب اطلاعات به ساواک سفارش می‌داد. ساواک نیز بی هیچ‌گونه تأملی و در اسرع وقت، تقاضاهای رژیم صهیونی را به مرحله اجرا می‌گذارد. در یک مورد، رژیم غاصب تقاضا می‌کند فیلم رژه نیروهای عراقی تهیه و برای آنان ارسال شود:

از: بهار [۱۳۵۴=۱۹۷۵] ۷۵/۲/۵

از: بهار

به: تیمسار فرازیان

موضوع: مراسم رژه ارتش عراق

۱- مراسم رژه بزرگ ارتش عراق در تاریخ یکشنبه ۴ مه ۱۹۷۵

[۱۳۵۴] در بغداد برگزار می‌شود.

۲- مراسم از تلویزیون بغداد پخش خواهد شد.

۳- خواهشمند است عکسی از این مراسم را در هنگام عبور، بر روی

یک نوار Video برای ما تهیه نمایید.

ساواک متعاقب این خواسته به سرعت اقدام می‌کند تا خواسته‌های فوق را برآورده

سازد:

مورخه: ۵۴/۲/۱۶

از: آبادان

منبع: پایگاه برونمرزی ساواک خوزستان

منشاء:

از ساعت ۲۱:۴۵ الی ۲۳:۴۵ تاریخ ۵۴/۲/۱۵ بمدت دو ساعت کامل رژه واحدهای مختلف ارتش عراق که در روز ۵۴/۲/۱۴ در بغداد انجام شده بود از تلویزیون بصره توام با شعارهای مختلف بمناسبت پیروزی ارتش عراق بر اکراد شورشی شمال عراق پخش گردید در این رژه اسلحه‌های مدرن ارتش عراق از مسلسلهای مختلف زمینی و هوایی، توپ و هویترهای پرتاب گلوله‌های مختلف از جمله احتمالاً اتمی، موشکهای مختلف تاکتیکی برای جنگهای منطقه‌ای هوایی زمینی و موشک‌های بزرگ هدف‌های استراتژیکی، نفربرهای مختلف، زره‌پوش، تانکهای مخصوص عبور از رودخانه، هلی‌کوپتر و هواپیماهای حمل و نقل و شکاری بمب‌افکن مختلف در حضور رئیس‌جمهوری و صدام حسین و مدعوین انجام گردید مراسم رژه توام با گفتار عربی روی نوار ضبط گردیده که با یک پیک ارسال خواهد شد.

شاهین

سابقه: در تاریخ ۵۴/۲/۱۳ دوستان زیتون طی نامه‌ای درخواست نموده بودند فیلمی از مراسم رژه بزرگ ارتش عراق که در تاریخ ۵۴/۲/۱۴ از تلویزیون بغداد پخش خواهد شد هنگام عبور بر روی یک نوار تهیه گردد که مراتب به پایگاه برونمرزی ساواک خوزستان اعلام که اینک پایگاه مذکور اقدام بصدور تلگرام مشروحه فوق نموده است که عیناً از عرض میگذرد.^۱

در صورت تصویب اجازه فرمایند نوارهای مذکور پس از وصول در اختیار دوستان زیتون گذاشته شود تا بعد از بهره‌برداری مجدداً عودت دهند.

نصیری ذیل گزارش مذکور با دست خط خود، می نویسد: «موافقت می شود.»
ساواک طی نامه‌ای، فیلم‌های مورد نظر را برای اسرائیل ارسال می‌کند:

۱. سرعت اقدام ساواک، نشانگر حرف‌شنوی آنان از سران رژیم صهیونی می‌باشد.

درباره: مراسم رژه ارتش عراق
بازگشت به یادداشت مورخه [۱۳۵۴-۱۹۷۵] ۷۵/۲/۵
بدین وسیله تعداد سه حلقه فیلم ویدئو که از مراسم سان و رژه ارتش
عراق گرفته شده، به پیوست ارسال می‌گردد.
خواهشمند است پس از بهره‌برداری نسبت به اعاده فیلم‌ها اقدام لازم
معمول دارند.^۱

اسرائیل پس از دریافت فیلم‌ها، از ساواک تشکر می‌کند:

۱۶ جولای ۱۹۷۵ [۱۳۵۴] به: تیمسار فرازیان

شماره: ۹۲۰ از: بهار

موضوع: فیلم‌ها

۱- به پیوست فیلم‌هایی که توسط شما به ما داده شده بود ایفاد می‌گردد.
۲- سرویس من و خودم از کوششهایی که در این مورد به عمل آمده است
نهایت سپاسگزاریم.
۳- در آینده نزدیکی ارزیابی خود را برایتان خواهیم فرستاد.
سرویس اسرائیلی بنا به ضرورت، هر از چندگاه، نیازهای اطلاعاتی خود را جهت
تأمین به ساواک اعلام می‌کرد.
تهیه نقشه یک شرکت لهستانی، یکی دیگر از این نیازها بود:

۱- ما مطلع شده‌ایم که یک شرکت لهستانی به نام پل سرویس
(Pol Service) طرح نقشه بزرگی را برای بغداد در ۲۵ سال آینده تقبل
کرده است.

۲- در سال ۱۹۷۶ [۱۳۵۵] شرکت پل سرویس نقشه مفصلی از عراق
تهیه کرده است.

۳- متشکر می‌شویم بررسی نمایید چنانچه امکان دارد این نقشه را
برای ما به دست آورید.^۲

بررسی و اظهار نظر در مورد اوضاع داخلی عراق، از دیگر مأموریت‌های محوله به

۱. گزارش ساواک؛ شماره ۲۴۳/۳۷۳؛ مورخ ۵۴/۳/۱۹.

۲. نامه نمایندگی اسرائیل به ساواک؛ شماره ۱۰۶۸؛ مورخ ۳۵/۱۱/۲۵ [۱۳۵۵=۲۵۳۵]

ساواک از سوی اسرائیل بود:

درباره: مسائل داخلی - عراق

۱- گفته میشود که دولت عراق با مشکلات زیر روبروست:

الف- تجدید فعالیت اکراد در شمال

ب- فعالیت کمونیستها علیه رژیم

ج- اغتشاش احتمالی در ارتش

۲- در مقابل این مسائل ترس از یک کودتای احتمالی نیز وجود دارد.

۳- متشکر میشویم نظر شما را درباره موارد زیر بدانیم:

الف- تأیید قسمت «الف» و قسمت «ج»

ب- تا چه حد دولت عراق با مسائل ذکر شده در بالا مقابله میکند؟

ج- فعالیت اکراد در شمال تا چه حد است- چه کسی اکراد را تحریک

میکند و تا چه حد فعالیت آنها رژیم عراق را تهدید میکند؟

د- کدامیک از محافل ارتش عراق با رژیم مخالف هستند؟ قدرت آنها

تا چه حد است؟ آیا با سایر عوامل مخالف همکاری میکنند و در صورت

مثبت بودن تا چه حد؟

ه- حداکثر اطلاعات در مورد فعالیتهای : ناسیونالیستها- طرفداران

ناصر- کمونیستها و اخوان المسلمین علیه رژیم

و- آیا مخالفین دولت متشکل میباشند؟ و در صورت مثبت بودن

کدام دستجات سیاسی هستند و ارتش در آنها سهمی دارد یا نه؟

ز- فعالیت مخفی سوریه در عراق که هدف آن بر هم زدن رژیم عراق

میباشد.

۴- اقدام فوری شما در مورد سئوالات بالا موجب تشکر فراوان است.^۱

برخی اوقات نیز ساواک به بهانه بررسی درستی یا نادرستی، اطلاعات دریافتی را به

اطلاع نیروهای اسرائیلی می‌رساند:

به پیوست دو قطعه عکس‌نامه سری مورخ ۲۰ شهریور ماه ۴۶ اداره

اطلاعات ارتش عراق بوابسته نظامی عراق در پاکستان در مورد آشیانه

۱. نامه نمایندگی اسرائیل به ساواک: مورخ ۱۷/۱۰/۳۵ [۲۵۳۵=۱۳۵۵].

هواپیماهای اسرائیلی و دو برگ ترجمه آن که وسیله یکی از ماموران نمایندگی پاکستان تهیه شده است جهت استحضار تقدیم میگردد.

اهم مطالب مندرجه در این سند بشرح ذیل است:

نمونه‌ای از پناهگاه‌های کونکریت هواپیمای اسرائیلی که از خلبان اسیر شده اسرائیلی (در جنگ اخیر) هنگام تحقیقات بدست آمده است جهت تحقیقات بیشتری در اینمورد در اختیار وابستگی نظامی عراق در کراچی گذارده شده است.

به نام خداوند بخشنده مهربان

جمهوری عراق

ریاست ستاد ارتش شماره - ش ۱۱۸۸۱/۷/۲۳/۱

اداره کل ستاد تاریخ - ۱۱ دسامبر ۱۹۶۷

اداره اطلاعات نظامی به - وابسته نظامی (کراچی)

موضوع - آشیانه هواپیماها

نمونه‌ای از پناهگاه کونکریت هواپیماهای اسرائیلی که به پیوست جهت شما ارسال میگردد.

این نمونه‌ها هنگام انجام تحقیقات از خلبانان اسرائیلی اسیر شده بدست آمده است.

خواهشمند است کوشش نمائید اطلاعات بیشتر درباره موضوع فوق بدست آورده و نتیجه را اعلام دارید.

سرتیپ ستاد

شفیق جمودی الدراجی

رئیس اداره اطلاعات نظامی

رونوشت به:

اداره ششم - خواهشمند است با وابستگان نظامی عرب برای همان

منظور فوق تماس حاصل و نتیجه را اعلام دارید.

نصیری نیز ذیل گزارش فوق نوشت:

صحت اطلاعات داده شده از نمایندگی زیتون هم سؤال شود.

مسافرت و دیدار

در طی سالیان حاکمیت پهلوی، سران رژیم صهیونی، همواره به ایران مسافرت و با مقامات مملکتی - بعضاً محمدرضا - ملاقات و مذاکره می‌کردند. مسئولین ایرانی نیز به دلایل متفاوتی از قبیل دیدار، آموزش، مأموریت، حمل محموله‌های مختلف و ... به اسرائیل سفر می‌کردند. حساسیت حاکم بر منطقه و دیدگاه مردم مسلمان ایران نسبت به اسرائیل، رژیم پهلوی را وادار می‌کرد که این مسافرت‌ها و ملاقات‌ها را از انظار مردم پنهان کند.

گزارشی از ساواک، به‌خوبی گویای تلاش رژیم پهلوی در امر «پنهان‌کاری» در این زمینه می‌باشد:

درباره مسافرت هیئتی از وزارت امور خارجه اسرائیل به ایران

منظور: استحضار تیمسار ریاست ساواک و صدور اوامر.

پیشینه: برابر اعلام تلفنی آقای قهاری رئیس اداره هشتم سیاسی وزارت

امور خارجه قرار است هیئتی بشرح زیر:

۱- آقای کیدرون - مدیرکل سیاسی وزارت امور خارجه

۲- خانم ورد - رئیس اداره خاورمیانه.

۳- آقای آلگوم - رئیس تحقیقات و بررسی.

بمنظور ارائه مطالب زیرین بکارمندان وزارت امور خارجه

الف - تحولات اخیر خاورمیانه.

ب - استراتژی شوروی و نفوذ آنها در کشورهای خاورمیانه.
مسافرت نمایند و با توجه باینکه موضوع مسافرت نامبردگان از شرفعرض پیشگاه شاهنشاه آریامهر گذشته و مورد تصویب ذات ملوکانه قرار گرفته است و مقرر فرموده‌اند نهایت پنهان‌کاری معمول گردد لذا آقای وزیر امور خارجه تقاضا دارند که مانند دفعه گذشته چنانچه کارمندانی از ساواک در جلسات سخنرانیهای ارائه شده شرکت مینمایند معرفی گردد و ضمناً چون نامبرگان از تاریخ ۷ تیرماه به ایران مسافرت خواهند نمود و قبل از آغاز سخنرانی که ۱۲ و ۱۳ تیرماه خواهد بود مسافرت‌هایی به اصفهان و شیراز مینمودند اقدامات حفاظتی نیز درباره آنها معمول گردد.
بررسی - نظریه و پیشنهاد:

۱- باعرض اینکه در دفعه قبل که چنین مسافرتی بمنظور فوق انجام گرفته است و مقرر فرمودند نمایندگان ادارات کل دوم - سوم - هشتم در این جلسات شرکت نمایند اینک چنانچه اجازه فرمایند مانند دفعه قبل ۴ کارمند از ادارات کل دوم - سوم - هفتم - هشتم که اطلاعاتی در زمینه‌های مطالب ارائه شده داشته باشد با نظر مدیرکل مربوطه تعیین و به وزارت امور خارجه معرفی شوند.
۲- نسبت به حفاظت آنان اداره کل هشتم و چهارم از طریق مبادی مربوط اقدامات لازم را معمول دارد.

مدیر کل اداره دوم^۱

نصیری نیز ذیل سند نوشت: «به همین ترتیب اقدام شود». لذا به منظور رعایت پنهان‌کاری، هماهنگی‌ها لازم به عهده ساواک سپرده شده بود. نامه‌ارسالی از «هواپیمایی ملی ایران» سند‌گویایی در این زمینه محسوب می‌شود:

هواپیمایی ملی ایران

مدیر عامل

تهران ۴ بهمن ماه ۱۳۳۵^۲

۱. گزارش ساواک: مورخ ۱۳۵۲/۴/۱۸

۲. عین سند نقل شده است.

حضور سرور گرامی تیمسار ارتشبد نصیری
با عرض سلام مجدد همان‌طور که تلفناً به حضور عالی عرض شد فکر
کردم اگر تقاضا از شبکه عادی یا وزارت خارجه بشود ممکن است با
مشکلاتی برخورد کنیم بنابراین اطلاعات کاملی به ضمیمه تقدیم می‌شود
که آن تیمسار اقدام به کسب اجازه بفرمایند ضمناً ترتیبی داده شود که
بارها آماده باشد که هواپیما هر چه زودتر مراجعت نماید به قسمی که قبل
از ظهر دوشنبه ۲/۱۱/۸ هواپیما در طهران باشد. با آرزوی سلامتی -
سعادت و موفقیت

قربان شما سپهبد ...^۲ محمد خادمی

۱- ترتیبی داده شود که بار آماده باشد که هواپیما تأخیر در مراجعت
نداشته باشد.

۲- در طرح پرواز که به ATC سرویسهای کشوری داده می‌شود مقصد باید
ذکر گردد.

مشخصات هواپیما:

۱- نوع: بوئینگ ۷۰۷

۲- شماره ثبت: EP- iRM

۳- وسایل ناوبری: INS, DME, ILS, ADE, VOR و رادار

۴- مشخصات بی‌سیم: SELCAL_ SSB- VHF- HF

۵- وزن کامل هواپیما: ۳۲۶۰۰۰ پوند

۶- ارتفاع پرواز: تهران- تل‌اوئو ۳۵۰۰۰ پا از سطح دریا

تل‌اوئو- تهران ۳۳۰۰۰ پا از سطح دریا

۷- سرعت هواپیما: ۴۸۰ مایل دریایی ۸۹۰ کیلومتر

۸- نوع بنزین JP-۱

۱. عین سند نقل شده است.

۲. یک کلمه ناخوانا.

مقصد	ساعت بوقت محلی	ساعت بوقت گرینویچ	گردد پرواز	مسیر پرواز:
	۱۲۰۰	۸۲۰	G8	تهران
		۰۹۲۵	VG-8N/VG-8	ورود به قلمرو هوایی ترکیه
		۱۰۵۵	DVW-2/VA-28	ورد به قلمرو هوایی قبرس
		۱۱۲۵	B-17	ورد به قلمرو هوایی اسرائیل
		۱۱۴۰		تل‌آویو
مسیر مراجعت	۱۷۰۰	۱۵۰۰	DiD-1	تل‌آویو
		۱۵۱۵	B-17	ورود به قلمرو هوایی قبرس
		۱۵۴۵	B-17,A-28/DVW-2	ورد به قلمرو هوایی ترکیه
	۲۱۲۵	۱۷۵۵	G-8/B-60	ورود به قلمرو هوایی ایران

مدت پرواز برگشت ۲۵۵

مدت پرواز رفت ۳۱۰

کمک خلبان: صهبا (بهزاد)

خلبان: پیمانی (گلوروی)

مهماندار: زندیه (منوچهر)

مهندس پرواز: بهشتی (سیاوش)

در سال ۱۳۳۴ موشه دایان به منظور مذاکره با پهلوی دوم، به ایران مسافرت کرد:

سفر وزیر کشاورزی اسرائیل:

تل آویو - خبرگزاری اسوشیتدپرس - بیست و سوم سپتامبر منابع موثق اطلاع داده‌اند که سرتیپ موشه دایان وزیر کشاورزی اسرائیل بزودی با شاهنشاه ایران درباره برقراری مناسبات سیاسی کامل بین دو کشور مذاکره خواهد کرد.

این قبیل مسافرت‌ها از حساسیت فراوان برخوردار بود؛ لذا ساواک ناگزیر نقش پررنگ‌تری را ایفا می‌کرد. وظایفی از قبیل هماهنگی مسافرت، پی‌گیری‌های لازمه، حفاظت، حضور در ملاقات‌ها، رد و بدل کردن هدایا و ... همگی از طریق ساواک صورت می‌گرفت.

سران اسرائیلی برای حضور و ملاقات با محمدرضا نیز از طریق سازمان اطلاعات و امنیت ایران اقدام کرده و پیشنهاد خود را در ابتدا به ساواک عرضه می‌کردند:

مفتخرآ بشر فعرض پیشگاه مبارک ملوکانه می‌رساند،

رابط سرویس اسرائیل روز ۱۷/مرداد ماه ۲۵۳۶ اظهار داشت همانطور که اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر اجازه مرحمت فرمودند ژنرال موشه دایان وزیر امور خارجه اسرائیل پیشنهاد کرده که در یکی از

روزهای ۲۷ یا ۲۸ مرداد ماه (پنجشنبه و جمعه) به ایران مسافرت کرده و مجدداً به افتخار شرفیابی به پیشگاه شاهنشاه نائل گردد.
مراتب از شرف‌عرض پیشگاه مبارک ملوکانه می‌گذرد تا بهرنحوی که اراده سنیه ملوکانه قرار گیرد عمل شود. جان نثار - ارتشبد نصیری^۱ نصیری نیز شخصاً مراتب را پی‌گیری و اقدامات لازم را انجام داد. یادداشت وی در ذیل برگه گویای این امر است:

روز ۲۸ برای شرفیابی [...] است.^۲ ۵/۱۹

تاریخ ورود میهمان اسرائیلی نیز به ساواک اعلام می‌شد:

درباره: بازدید شخصیت ویژه

رابط سرویس اسرائیل صبح روز ۲۶ آذرماه ۲۵۳۶/۱۳۵۶ [اظهارداشت: طبق اطلاع واصله از کشور متبوعه‌اش میهمان ویژه در تاریخ ۵ دیماه ۲۵۳۶/۱۳۵۶] بهنگام شب با یک فروند هواپیمای اختصاصی وارد ایران شده و بعد از ظهر روز بعد (۶ دیماه ۲۵۳۶) [۱۳۵۶] تهران را بقصد کشورش ترک خواهد کرد.

میهمان استدعا دارد که در صورت تصویب قبل از ظهر روز سه‌شنبه ۶ دیماه ۲۵۳۶ [۱۳۵۶] به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر شرفیاب گردد. منوط به اراده عالی است.^۳

مطابق معمول، نصیری مراتب را شخصاً پی‌گیری کرد وی ذیل برگه این‌گونه نوشت: موافقت فرموده‌اند.

یعنی نه روز دیگر خواهد آمد تشریفات اطلاع دهید.

۳۶/۹/۲۶ [۱۳۵۶=۲۵]

بقیه موارد نیز توسط ساواک پی‌گیری گردید:

میهمان ویژه

پیرو ۱۰۰۰/۹۳۱۹ پ - ۳۶/۹/۲۷ [۱۳۵۶=۲۵]

۱. گزارش ساواک، مورخ ۲۵۳۶/۵/۱۸ [۱۳۵۶].

۲. دو کلمه ناخوانا.

۳. گزارش ساواک؛ بدون تاریخ.

رابط سرویس اسرائیل روز ۳۶/۱۰/۱ اطلاع داد که میهمان ویژه در ساعت ۲۲۰۰ بوقت محلی روز ۳۶/۱۰/۵ با یک فروند هواپیمای اختصاصی وارد تهران خواهد شد و یکساعت قبل از بزمین [به‌زمین] نشستن هواپیما از مرز ایران و ترکیه عبور خواهد کرد و روز ۳۶/۱۰/۶ [۲۵=۱۳۵۶] در ساعت ۱۷-۳۰ بوقت محلی تهران را ترک خواهد گفت. (مشخصات هواپیما متعاقباً اعلام خواهد شد). سرنشینان هواپیما عبارتند از:

میهمان مورد نظر - دستیار میهمان - نماینده ارشد سرویس اطلاعاتی مربوطه - مسئول حفاظت میهمان - ۴ نفر کارمند حفاظتی (که ۲ نفر آنها در هواپیما خواهند ماند و ۲ نفر دیگر در معیت خدمه هواپیما خواهند بود) - ۵ نفر خدمه هواپیما.

جمع مقامات و خدمه ۱۳ نفر میشود که ۱۱ نفر آنها بنابر اظهار رابط در محل اقامتی که ساواک تعیین نماید مسکن خواهند کرد و ۲ نفر پاسدار در هواپیما باقی خواهند ماند. بدیهی است هرگونه تغییر احتمالی در این برنامه بموقع اعلام خواهد شد.

خواهشمند است دستور فرمائید پس از کسب دستور از حضور تیمسار ریاست ساواک پیش‌بینی‌های لازم معمول دارند.

حوزه تیمسار ریاست ساواک - محیط^۱

میهمان ویژه

پیرو شماره ۱۰۰۰/۹۳۵۵ پ - ۳۶/۱۰/۱

کالساین پرواز مورد نظر 4-X-B-Y-H میباشد و سایر مشخصات و نیازمندیهای هواپیما برابر بازدیدهای قبلی است.

حوزه تیمسار ریاست ساواک - محیط^۲

اطلاعات تکمیلی نیز توسط رابط سرویس اسرائیل به ساواک ارسال شد:

۱. گزارش ساواک؛ ش ۱۰۰۰/۹۳۵۵ پ.

۲. گزارش ساواک؛ شماره ۱۰۰۰/۹۳۷۳ پ.

ورود میهمان

رابط سرویس اسرائیل بعد از ظهر روز ۲۵/۱۱/۲۵ [۱۳۵۶] اطلاعات زیر را در مورد مسافرت میهمان ویژه به ایران در اختیار گذاشت که جهت استحضار و صدور اوامر مقتضی از عرض میگذرد:

۱- میهمان مورد نظر چهارشنبه شب ۲۵/۱۲/۳ [۱۳۵۶] باتفاق «ژنرال خفی» رئیس سرویس اطلاعاتی اسرائیل - ژنرال پوران آجودان مخصوص میهمان ویژه و آقای «کادیشای» رئیس دفتر میهمان با یک فروند هواپیمای اختصاصی وارد تهران خواهند شد (ساعت دقیق ورود - مشخصات هواپیما و تعداد خدمه آن متعاقباً اعلام خواهد شد).

۲- چهارشنبه شب بعد از ورود میهمان شام بسیار مختصری شامل تخم‌مرغ بصورت املت (بدون گوشت) - پنیر - ماست و کره و سایر فرآورده‌های شیر صرف خواهد شد. صبحانه میهمان برای صبح روز پنجشنبه ۲۵/۱۲/۴ [۱۳۵۶] نیز منحصر به تخم‌مرغ (بصورت عسلی و املت بدون گوشت) و فرآورده‌های شیر شامل کره - پنیر - شیر - خامه و نیز مربا - آب میوه - چای و قهوه خواهد بود. میهمان استدعا کرده که برای نهار روز پنجشنبه ۲۵/۱۲/۴ [۱۳۵۶] که افتخار صرف آنرا در پیشگاه مبارک ملوکانه خواهد داشت با ماهی قزل‌آلا و سایر غذاهای دریائی بااستثنای خاویار و میگو از وی پذیرائی شود.

۳- سایر همراهان میهمان غذاهای معمولی همراه با ماهی صرف خواهند کرد.

۴- میهمان ویژه و همراهان حدود ساعت ۱۸۰۰ روز پنجشنبه ۲۵/۱۲/۴ [۱۳۵۶] تهران را ترک خواهند کرد و درخواست شده که شام شامل فرآورده‌های شیر باضافه تخم‌مرغ قبلاً بداخل هواپیما حمل شود تا حین پرواز صرف شود.

مراتب از عرض میگذرد. حوزه تیمسار ریاست ساواک^۱

دستور نصیری ذیل سند چنین است:

به تشریفات ابلاغ که به دربار اطلاع بدهند و آشپزخانه کاخ را مطلع نمایند.
اطلاعات تکمیلی، مجدداً برای ساواک ارسال گردید:
ورود میهمان

رابط سرویس اسرائیل صبح روز دوشنبه ۲۵۳۶/۱۲/۱ [۱۳۵۶] اطلاعات
مشروحه زیر را پیرامون ورود میهمان ویژه در اختیار گذاشت:

۴۱- ساعت ورود ۰۰ ۲۴ بوقت گرینویچ روز پنجشنبه ۲۳ فوریه ۷۸
(۳ اسفندماه ۲۵۳۶ [۱۳۵۶])

- حرکت از مبدأ ساعت ۰۰ ۲۰ بوقت گرینویچ

- عبور از مرز FIR ساعت ۰۰ ۲۲ بوقت گرینویچ

- نوع هواپیما بوئینگ ۷۰۷

- کال ساین 4 XBYT

- ساعت عزیمت از ایران ۰۰ ۱۸ بوقت محلی روز پنجشنبه ۴ اسفند

ماه ۲۵۳۶ [۱۳۵۶]

۲- همراهان میهمان شامل دستیار سیاسی و دستیار نظامی وی و نیز
ژنرال خفی باضافه دو نفر پاسدار خواهند بود.

- دو نفر پاسدار دیگر در مدت توقف هواپیما در تهران در داخل
هواپیما باقی خواهند ماند.

- تعداد خدمه ۸ نفر میباشد.

۳- طبق اطلاع واصله ساعت شرفیابی ۱۲ روز پنجشنبه ۴ اسفند ماه
۳۶ خواهد بود اما میهمان درخواست نموده که ساعت دقیق شرفیابی یکبار
دیگر استعلام گردد.

۴- میهمان استدعا نموده که ساعت ۳۰-۱۰ صبح روز پنجشنبه قبل
از شرفیابی به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر تیمسار
ریاست ساواک را ملاقات و بعد از شرفیابی نیز با معظم له ملاقات نماید.
- ژنرال خفی استدعا نموده که در مدتی که میهمان شرفیاب است با
تیمسار ریاست ساواک ملاقات و مذاکره نماید.

۵- احتیاجات هواپیمای میهمان بقرار زیر است:

- ۶۰۰ گالن آب مقطر
- ۵۰ هزار گالن سوخت جت
- دستگاه استارتر و نیز تسهیلات زمینی برای یک فروند بوئینگ ۷۰۷ شامل پله و غیره.

- درخواست شده که هنگام مراجعت هواپیما غذا برای ۲۰ نفر به هواپیما داده شود (جهت میهمان طبق برنامه قبلی فرآورده‌های شیر و برای خدمه غذاهای معمولی).

- هنگام اقامت گاردها در هواپیما غذا در اختیار آنها گذارده شده و از دستگاه گرم کننده نیز جهت گرم کردن هواپیما استفاده شود.

- درخواست شده که برج فرودگاه مهرآباد اطلاعات مربوط به ورود هواپیما را به هیچ مرجعی بویژه به هواپیمائی اال عال خبر ندهد و ترتیبی داده شود که هواپیما در منطقه نظامی توقف کند.

حوزه تیمسار ریاست ساواک

موارد اهدایی نیز از طریق ساواک به محمدرضا تحویل داده می‌شد:

مفتخراً بشرفعرض پیشگاه مبارک ملوکانه میرساند، نخست‌وزیر اسرائیل، پیرو شرفیابی اخیر خود بحضور اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر دو جلد نشریه شامل توضیحات تکمیلی پیرامون تقشهای که به خاکبای ملوکانه تقدیم داشته بود جهت تقدیم به پیشگاه شاهنشاه ایران ارسال داشته که به پیوست از شرفعرض پیشگاه مبارک ملوکانه میگذرد.

همین مراحل در مورد مسافرت «مناخیم بگین» به ایران طی شد:

پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر

مفتخراً بشرفعرض میرساند:

رابط سرویس اسرائیل در تهران روز چهارشنبه ۵۷/۷/۵ اظهار داشت «مناخیم بگین» نخست‌وزیر اسرائیل اظهار تمایل نمود در صورتیکه رای انور ملوکانه استقرار پذیرد بمنظور تقدیم‌عرایضی پیرامون تحولات حاصله

در کنفرانس «کمپ دیوید» بطور غیررسمی بتهران مسافرت کرده و به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر شرفیاب شود. رابط سرویس اسرائیل خاطر نشان ساخت که تاریخ این مسافرت بهرنحو که اراده سنیه ملوکانه تعلق پذیرد تعیین و با دولت اسرائیل هماهنگ خواهد شد. تصویب استدعای معروضه منوط به اراده سنیه شاهانه است.

جان نثار - سپهبد ناصر مقدم

سپهبد ناصر مقدم، رئیس وقت ساواک، ذیل سند نوشت:
از شرف عرض پیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر گذشت، مقرر فرمودند تاریخ مسافرت را متعاقباً اعلام خواهیم داشت.

سپهبد مقدم ۱۳۵۷/۷/۵

ساواک نیز از طریق نمایندگی سرویس اطلاعاتی اسرائیل، مراتب را به اطلاع سران رژیم صهیونی رساند:

اوامر صادره عیناً به رابط سرویس اسرائیل ابلاغ گردید تا به مقامات متبوعه اش اطلاع دهد.

محیط ۷/۵

گزارش دیگر ساواک به تقاضای ملاقات رئیس سرویس اطلاعاتی اسرائیل با محمدرضا اختصاص دارد.

پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر

مفتخراً بشرف عرض میرساند:

«ژنرال خفی» رئیس سرویس اسرائیل درخواست کرده که در تاریخ جمعه ۵ آبانماه ۵۷ وارد تهران شده و بعد از ملاقات و مذاکره با جان نثار در تاریخ یکشنبه ۷ آبانماه ۵۷ تهران را بقصد کشورش ترک نماید. مراتب جهت استحضار خاطر خطیر ملوکانه معروض میگردد.

جان نثار - سپهبد ناصر مقدم

یادداشت ناصر مقدم این گونه است:

از شرف عرض پیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر گذشت. ملاحظه فرمودند.

سپهبد مقدم ۵۷/۷/۲۶

متن مذاکرات نیز توسط ساواک ترجمه، نگهداری و به رویت محمدرضا رسانده

می شد. متن ارسالی از سوی اسحق رابین نخست‌وزیر وقت اسرائیل که در سال ۱۳۵۵ به ایران مسافرت کرده بود توسط ساواک ترجمه و به محمد رضا تحویل داده شد:

اعلیحضرتا،

در مدتی‌که اینجانب برای آخرین بار افتخار زیارت اعلیحضرت را داشتم یعنی موقعی‌که فاصله چندانی با انعقاد قرار داد موقت با مصر باقی نمانده بود اوضاع مملو از حوادث مهم و تحولات ناگهانی بوده است. من اغلب مذاکرات طولانی و جالب خود را با اعلیحضرت بیاد می‌آورم که طی آن جنابعالی حمایت خود را از قرارداد موقت بین مصر و اسرائیل ابراز فرمودید. هدف از این قرارداد برداشتن گام اولیه اما مهمی در جهت استقرار صلح پایدار بین اسرائیل و کشورهای عربی محسوب میگردید. در زمینه مناسبات با مصر اجرای دقیق مواد مختلف قرار داد موقت مربوط به شرایط گوناگون در سینا قابل توجه است.

تجدید ساختمان منطقه کانال سوئز گذشته از یک طرح عمرانی و اقتصادی غیر نظامی که شایسته تحسین است حالت نزدیکی با اسرائیل را تقویت میکند حالتی که من مایل به تقویت بیشتر آن هستم. امیدوارم مصر رویه مشابهی را در زمینه سیاسی و بویژه موارد دیپلماتیک اتخاذ نماید.

تجدید مناسبات رسمی اسرائیل با کشورهای که روابط خود را با ما در ۱۹۷۳ [۱۳۵۲] قطع کرده بودند قطعاً به ایجاد یک فضای بین‌المللی برای کاهش مناسبات اعراب و اسرائیل کمک خواهد کرد. همانطور که خوب می‌دانید مصر چندین اقدام در این زمینه بعمل آورد که نتیجه آن در جهت خواسته بالا نبوده و بعقیده من این اهمیت دارد که مصر تشویق شود که تفاهم مشترک مندرج در قرارداد موقت را رعایت نماید.

بدون شک در زمان حاضر ترازوی لبنان بزرگترین درام منطقه را بوجود می‌آورد. ما (ایران و اسرائیل) نظرهای مشابهی در مورد این کشور و موازنه داخلی ظریف و بی‌تنظیر آن داشته‌ایم. ما معتقد بود‌هایم که کلیه عوامل و عناصر موجود در لبنان حق دارند که زندگی شرافتمندانه - مرفه

و آزادی را دنبال نمایند. چقدر اندوهبار است که بینیم موازنه در لبنان وسیله جنگجویان فلسطینی که چنین ویرانی را برای این کشور به ارمغان آوردند بهم خورده است.

هنگامیکه میبینیم چگونه این عوامل (فلسطینی‌ها) مایملک و مناطقی را که در اختیار رهبران بزرگی چون کامیل شمعون بوده با خاک یکسان کرده‌اند و دارائی آنها را به غارت برده‌اند من فکر میکنم باید طبیعت و خصلت کسانی را که دست باین اعمال زده‌اند مورد ارزیابی قرار دهیم. برای ما مایه تاسف فراوان است که عواملی چنین مختلف و بظاهر مخالف با یکدیگر متحد شده‌اند تا به تروریستهای لبنان کمک نمایند. ما در کار لیبی شگفت‌زده نیستیم اما از اینکه مصر را در اردوگاه کسانی که از این ویرانگری‌ها حمایت میکنند میبینیم تعجب میکنیم. در قبال این حوادث اسرائیل در مرزهای شمالی با احتیاط و خودداری کامل عمل کرده است. امیدواریم در این منطقه اقدامی بعمل نیاید که امنیت ما را بمخاطره افکند و ما را وادار سازد که تصمیمات دردناک و مشکلی را اتخاذ نمائیم. جهان عرب دچار یک دگرگونی و انقلاب شده و متحدین دیروز دشمنان امروز گردیده‌اند جنگ مغرب لبنان که اسرائیل در آن شرکتی ندارد نمایانگر چگونگی مشکلات اساسی در منطقه ما میباشد. بدون شک این جنگ تردیدهای شدیدی را متوجه اعتبار - خواسته و ظرفیت فلسطینی‌ها در مورد همزیستی با پیروان سایر مذاهب غیر از خودشان مینماید.

اعلیحضرتنا - من اعتقاد دارم که ما در آستانه حوادث مهمی در منطقه خود میباشیم. من همچنین معتقدم که بسیار ارزنده خواهد بود که آن علیحضرت طی بازدید پرزیدنت سادات از ایران از افکار او در مورد حوادث منطقه - امکانات مربوط به رفع مناقشه اسرائیل با همسایگانش و راه وصول به این هدف و مداخله سوریه در لبنان و عکس‌العمل اوضاع لبنان بر روی حوادث منطقه و آینده لبنان مطلع شوید.

بسیار سپاسگزار خواهم بود هرگاه از اندیشه‌های آن اعلیحضرت و

پرزیدنت سادات در مورد این مسائل آگاه شوم.

دوستدار - نخست‌وزیر - اسحاق رابین^۱

دست خط نصیری حاکی از آن است که کلیه مراحل توسط ساواک پی‌گیری شده است: «از شرف‌عرض مبارک شاهانه گذشت»

پیام‌های شفاهی و مکتوب برای محمدرضا نیز از طریق سرویس اطلاعاتی اسرائیل به ساواک تحویل داده می‌شد. ساواک نیز پس از ترجمه، آنها را به پهلوی دوم می‌داد.

پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر

مفتخراً بشرف‌عرض میرساند:

رئیس نمایندگی سیاسی اسرائیل در دربار شاهنشاهی «LUBRANI» طی ملاقاتی در تاریخ ۵۷/۶/۲۷ بمنظور معرفی جانشین خود «HARMELIN» اطلاع داد که «مناخیم بگین» نخست‌وزیر اسرائیل دو پیام در تاریخهای ۵۷/۶/۲۵ و ۵۷/۶/۲۷ از «کمپ دیوید» جهت تقدیم به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر ارسال نموده است. ضمن تقدیم اصل پیامهای مورد نظر به پیوست ترجمه این دو پیام ذیلاً از شرف‌عرض پیشگاه مبارک ملوکانه میگذرد:

پیام اول

اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر

«خواهشمندم صمیمانه‌ترین درودهای مرا بپذیرید. حوادث اخیر در ایران موجبات نگرانی عمیق همه ما را در چهارچوب دولت اسرائیل و ملت اسرائیل فراهم نموده است. باید اضافه کنم تمام کسانی که در «کمپ دیوید» جمع شده‌ایم در این نگرانی عمیق سهیم هستیم.

معذک خوشحال شدیم که وضع زندگی در ایران بسرعت بحالت عادی برگشته و همچنین فوق‌العاده زیر تاثیر اکثریت قریب باتفاقی قرار گرفتیم که دولت اعلیحضرت بموجب آن از مجلس رای موافقت گرفت.

«چنین بنظر میرسد که جامعه جهانی و بویژه مردم ایالات متحده آمریکا

۱. ترجمه نامه اسحاق رابین به محمدرضا که توسط ساواک ترجمه شد؛ مورخ ۲۸ خردادماه ۱۳۵۵ [۱۳۵۵]

در حال حاضر و بعد از حوادث اخیر ایران بیشتر از مشکلات و خطراتی که رهبران جهان آزاد با آن مواجه هستند آگاه شده‌اند. اینها رهبران کشورهای هستند که در معرض براندازی کمونیزم قرار دارند و همانطور که ما میدانیم پاره‌ای از رهبران کشورهای عرب افراطی و تروریستهای فلسطینی نیز به این خطر براندازی از ناحیه کمونیزم کمک میکنند.

بسهام خود و تا آنجا که توانائی ناچیز ما اجازه میدهد طی دو هفته گذشته کوشش کرده‌ایم که این نکته را در واشنگتن و سایر پایتختها روشن نماییم. مایلیم از فرصت استفاده کرده و برای آن اعلیحضرت سلامتی - قدرت و توانائی لازم برای مقابله با جریانهای که آن اعلیحضرت در این دوران بحرانی با آن مواجه هستند آرزو نمایم.

پیام دوم

باتأسف عمیق خبر زلزله‌ای را که با شدت فراوان مناطق شرقی ایران را تکان داد شنیدیم. همگی ما خود را در سوگ تلفات بیشمار این فاجعه عظیم سهیم میدانیم.

مراتب جهت استحضار خاطر خطیر ملوکانه معروض میگردد.

جان نثار - سپهبد ناصر مقدم

مطابق روال معمول، رئیس ساواک شخصاً مراتب را به اطلاع و رویت محمدرضا می‌رساند و پس از آن توضیحات خود را ذیل سند درج می‌افزود:

از شرف‌عرض پیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر گذشت. ملاحظه فرمودند.

سپهبد مقدم ۱۳۵۷/۶/۲۹

همچنین ساواک، از خروج مأموران اسرائیلی که به ایران مسافرت کرده بودند،

گزارش تهیه می‌کرد:

محترماً معروض میدارد آقای سلا از سرویس اسرائیل در ساعت ۶:۰۰ روز یکشنبه ۱۳۵۱/۷/۹ با هواپیمای پان‌امریکن تهران را به قصد آنکارا ترک نمود.

در فرودگاه مهرآباد مراسم بدرقه با شرکت آقای ابوالقاسم حائری (مهماندار مربوطه) آقای بارگیورا رابط سرویس اسرائیل بعمل آمد.

سود یک سویه!

سود یک سویه!

در طول حاکمیت رژیم محمدرضا در ایران، سران رژیم از هیچ‌گونه همکاری و هم‌یاری با رژیم اشغالگر قدس، کوتاهی نکردند. ساواک نیز از این امر مستثنی نبود و شرایط مناسبی برای تحرکات اطلاعاتی اسرائیل در ایران فراهم می‌کرد. اما آیا این امکان و بستر مناسب برای فعالیت نیروهای ایران در اسرائیل فراهم بود؟

بررسی اسناد، به خوبی گویای آن است که در طول این سالیان، رژیم غاصب اسرائیل همیشه منافع خود را مدنظر داشت و هیچ‌گاه حاضر نمی‌شد بدون چشم‌داشت خاص، امکانات مناسبی را در اختیار ایران قرار دهد.

برخی از گزارش‌های ارسالی مأمور ایرانی مستقر در اسرائیل، به خوبی نشانگر این رابطه یک‌طرفه بین رژیم غاصب و نظام شاهنشاهی پهلوی می‌باشد.

مأمور ایرانی، قبل از اعزام، مشکلات خاص فعالیت در اسرائیل را این‌گونه یادآوری می‌کند:

بعرض میرساند

اینک که بفرموده مقرر است این جانب در مقام نمایندگی زیتون انجام وظیفه نماید لازم دانست تا قبل از عزیمت به محل مأموریت موارد و اشکالات موجود نمایندگی زیتون [اسرائیل] را با مقایسه با سایر نمایندگی‌ها بعرض برساند تا معلوم گردد که اگر بهره‌کار نمایندگی زیتون قابل مقایسه با بهره‌کار سایر نمایندگی‌ها نمیباشد علت آن صرفاً ناتوانی و

عدم فعالیت شخص رئیس نمایندگی نبوده بلکه بدلیل اشکالات و موانعی است که در راه کسب خبر در این منطقه وجود داد.

اصولاً ۵۰ درصد بلکه بیشتر فعالیت نمایندگی‌ها بستگی دارد به کسب خبر درباره اوضاع و احوال منطقه مربوطه از قبیل (روابط آن کشور با سایر کشورها بخصوص همسایگان - وضع خاص سیاست داخلی و خارجی و غیره) فرضاً کشورهای عربی مانند لبنان - سوریه - عراق - کویت در حال حاضر پایگاههای بسیار مناسبی جهت تشکیل شبکه و کسب خبر میباشند و تغییرات و تشنجات دائمی در سیاست داخلی و خارجی آنان محیط بسیار مساعدی برای فعالیت نمایندگی‌ها ایجاد نموده است.

کشورهای پاکستان و اردن روابط خاصی با ایران دارند و نمایندگی‌های مربوطه رسماً بمقامات دولتی و امنیتی معرفی شده‌اند و تبادل اطلاعات بین این کشورها با ایران برقرار است، در این صورت نمایندگی‌ها آزادی عمل برای تشکیل شبکه را ندارند (میتوانند در نهایت حفاظت و احتیاط کامل مامورینی را بدست آورند). لذا کسب خبر از طرق مختلف مثلاً تماس با دیپلمات‌ها در میهمانی‌های رسمی و معاشرت و دوستی با مقامات مختلف دولتی انجام می‌گیرد و واضح است که بهره کار این نمایندگی‌ها در مقایسه با دسته اول ناچیز بنظر میرسد.

نمایندگی زیتون در وضع خاصی قرار داد نه می‌تواند شبکه تشکیل دهد و نه کشور ایران سفارتخانه دارد که بتوان از طریق معاشرت‌های دیپلماسی کسب خبر نماید مضافاً همانطوریکه استحضار دارند دستگاه امنیتی این کشور آنقدر قوی و مجهز میباشد که کوچکترین فعالیت از نظر آنان دور نخواهد بود و مسئله قابل توجه و اهمیت ارتباط نمایندگی با مراکز است که طبق گزارش نمایندگی زیتون بهیچوجه قابل اطمینان و اعتماد نیست زیرا هم ارسال پست نمایندگی و نماینده وزارت امور خارجه و هم تلگرافات نمایندگی از طریق مقامات امنیتی کشور زیتون انجام میگیرد و مسلماً کنترل پست و کشف رمز نمایندگی برای آنان سهل و آسان میباشد. در این صورت این مسئله پیش میاید که اگر نمایندگی

زیتون مطلب جالب و مهمی بدست آورد و با موضوعی را بخواهد منعکس نماید گرچه مربوط به کشور مزبور نباشد به چه اطمینانی میتواند بمرکز ارسال دارد.

عریض فوق جهت اطلاع مقامات عالیه ساواک میباشد و نظر این نیست که چون این موانع و اشکالات در پیش است نمایندگی زیتون دست روی دست گزارده و تماشاجی باشد گزارش فوق بعرض میرسد که تا حد امکان راه حلی پیدا شود تا بتوان حداکثر استفاده را برده بهره کار نمایندگی را بهتر نمود علیهذا موارد زیر بعرض میرسد که با بررسی در محل و ارسال گزارش مجدد در صورت تصویب مورد اقدام واقع گردد:

۱ - مانند کشورهای عربی هر ۱۵ روز یک نفر بیک تعیین و بکشور زیتون اعزام گردد تا ارسال بپست از مرکز و بالعکس با اطمینان کامل انجام گیرد و در غیر اینصورت در موقع ضروری و مهم اعزام بیک بنا بتقاضای نمایندگی باشد.

۲ - کلیه نمایندگی‌ها (بااستثنای نمایندگی زیتون) حداقل یک کارمند (بسیم جی یا رمز) در اختیار دارند که علاوه بر انجام امور کشف و رمز تلکرافات کارهای دفتری از قبیل ماشین نویسی، باگانی و غیره را منماید امی نماید] و غالباً استفاده امور عملیاتی نیز از آنان میگردد. با توجه باینکه اینجانب ماشین نویسی نمیداند و بعلت همان اشکالات و موانع ذکر شده برای کسب هر گونه خبر میبایستی تماس مداوم با دستگاه امنیتی داشته (کسب اطلاع و خبر از خود آنان بطور رسمی) و بطور کلی فعالیت خارج از دفتر از یاد نمود ، مقرر فرمایند یک نفر کارمند تعیین و اعزام گردد.

۳ - محل کار نمایندگی تا کنون در منزل شخصی بوده و اخیراً نمایندگی معایب این امر را گزارش نموده که مورد تأیید میباشد، مقرر گردید با وزارت امور خارجه مذاکره شود که دفتر نمایندگی، با دفتر نماینده وزارت خارجه در یک جا متمرکز باشد (در بعضی از نمایندگی‌های مانند بیروت و عمان نیز سابقه دارد) و به نسبت، اجاره یک اطاق نمایندگی از طرف ساواک داده شود. این موضوع مورد موافقت جناب آقای

میرفندرسکی واقع گردید و قرار شد که در محل بررسی گردیده و گزارش شود که پس از عزیمت و بررسی در محل بعرض خواهد رسید.^۱

البته سران رژیم غاصب، با رندی، چنین جلوه می‌دادند که آنها، همه گونه امکانات و مساعدت‌های لازم را برای مأمور ایرانی فراهم می‌کنند.

گزارش ارسالی از مراسم «ضیافت شام جهت نمایندگی سابق» در این زمینه به خوبی گویای تزویر نیروهای اسرائیلی است:

در تاریخ یکشنبه ۱۴ شهریور ماه جاری ضیافت شامی از طرف رئیس سرویس دوستان زیتون در باشگاه سرویس به عنوان خداحافظی با نمایندگی سابق ترتیب داده شد که در آن کلیه مقامات عالی‌رتبه سرویس و افسران ارتش با خانم‌هایشان دعوت داشتند.

سر میز شام رئیس سرویس طی سخن‌رانی کوتاهی از نمایندگی سابق تجلیل نموده و یک قبضه تفنگ به ایشان و دو عدد کادو به خانم و دخترشان دادند و متقابلاً نمایندگی سابق ضمن اظهار تشکر که بزبان فرانسه ایراد نمود دو عدد کادو بر رئیس و معاون سرویس داد.

میهمانی در نهایت صمیمیت و محبت برگزار گردید و رئیس سرویس این‌جانب را به یکایک مدعوین معرفی و در خاتمه ضیافت شخصاً تا نزدیک خودرو مشایعت کرد و این‌جانب اظهار نمودند که اینجا خانه خودتان است و ریاست دستگاه از صمیمی‌ترین و نزدیک‌ترین دوستان من میباشند، از لحاظ تسهیلات هر چه باشد اقدام خواهد شد و بسایرین (منظور مقامات مربوطه سرویس هستند) دستور داده شد که بهمین نحو عمل نمایند.

نظریه:

با توجه به اینکه تاکنون چند مرتبه از طرف مقامات دوستان زیتون اظهار گردیده که هرگونه تسهیلات انجام گردد، این‌جانب جز امور مربوطه اداری تماس دیگری نگرفته و کارهای داخلی را با کمک نمایندگی سابق در مدت

۱۰ روز اقامت آخر مأموریت و در صورت لزوم آقای دکتر صدریه انجام داده و کوشش خواهد شد که تا خاتمه مأموریت به همین نحو عمل گردد.^۱ اسرائیلی‌ها، بر اساس ضرورت و به منظور برآوردن نیازهای خود، بعضاً اطلاعاتی را در اختیار نیروهای ایرانی قرار می‌دادند.

سیر گزارش ذیل حاکی از آن است که چگونه پس از بیان برخی خبرها، اسرائیل تقاضا می‌کند که ساواک اطلاعات تکمیلی مورد نیاز را تهیه و برای آنان ارسال کند:

بطوریکه استحضار دارند، نزدیک به دو ماه است که هر هفته روزهای پنجشنبه، جلسه هفتگی در اداره یا منزل نمایندگی توسط دونفر از دوستان (HF, GH) که اولی مسئول اداره خاورمیانه و ایران و دومی در امور آفریقا و خاورمیانه تخصص داشته و بسیار خوب تفسیر مینماید، تشکیل میگردد و در اطراف موارد مختلف و اخبار هفته بحث میگردد. در مدت فوق نمایندگی متوجه گردید که بااستثنای تفسیر درباره یک موضوع بخصوص (فرضاً حمله اخیر اسرائیل به اردن که هفته گذشته گزارش گردید) اخباری که به نمایندگی میدهند، اکثر در دو روزنامه مهم کشور، (معارفو و هارتص) منتشر گردیده‌است و چون مدتی است که کلیه اخبار منتشره توسط «نشاط» ترجمه و ارائه میگردد، لذا نمایندگی متوجه شد، چنانچه این رویه ادامه پیدا نماید از جلسات مزبور نتیجه حاصل نخواهد گردید لذا بمحض اظهار خبری که تصور مینمودند برای نمایندگی تازگی دارد، پاسخ داده‌میشد که در فلان روزنامه درج گردیده‌است. در نتیجه دوستان متوجه شدند که نمایندگی از اخبار مندرج در جراید اطلاع دارد و به همین علت از هفته جاری خبرهایی بشرح زیر که در جراید دیده نشده ارائه نمودند ضمناً بعرض میرساند که تصور نمی‌رود قصد دوستان اغفال و یا بی‌نتیجه گذراندن جلسات هفتگی بوده‌باشد بلکه همانطوریکه قبلاً نیز گزارش گردیده، اخبار مندرج در دو روزنامه مهم و پرتیراژ کشور، توسط خبرنگارانی که در اغلب کشورها دارند کسب میگردد و قابل توجه برای

کلیه مقامات مربوطه حتی وزارت خارجه و سرویس میباشد ولی بهرحال چون نمایندگی دسترسی به این اخبار را داشت لازم گردید که در جلسات هفتگی خبرهای دیگری اطلاع داده شود. (GH) در جلسه امروز ۴۵/۹/۱۷ مطالب زیر را اطلاع داد.

۱- در جلسات فرماندهی مشترک عرب بایستی روسای ستاد ارتش و وزرای دفاع کشورهای عربی شرکت نمایند ولی در جلسه متشکله اخیر در قاهره، حافظ اسد وزیر دفاع شرکت ننمود زیرا ترک سوریه و تنها گذاردن صلاح جدید که قدرت حزب بعث سوریه با اوست، بصلاح نبوده است با توجه به اینکه این دو نفر باطناً روابط خوبی با یکدیگر ندارند. سوریه علت عدم اعزام وزیر دفاع را چنین ذکر مینماید که سوریه به این کنفرانس اعتقاد ندارد زیرا درحالی که عوامل ارتجاع (عربستان سعودی و اردن) در آن شرکت مینمایند، از آن کنفرانس مانند جلسات قبلی نتیجه گرفته نخواهد شد.

۲- رویتر از قول رئیس ستاد ارتش عراق اطلاع میدهد که بزودی یک هیئت نظامی عراق بسوریه خواهد رفت تا مذاکراتی درباره انجام عملیات مشترک نظامی علیه حمله و تعرض احتمالی اسرائیل بعمل آورد.

۳- معاون نخست وزیر آلمان شرقی پس از بازدید از عراق به آلمان مراجعت نمود، مذاکرات نامبرده با مقامات عراقی درباره ساختن سدی روی رودخانه فرات بوده است، دولت عراق تقاضای کمک مالی درباره شروع ساختمان این سد از آلمان شرقی نموده است.

۴- چون دولت سوریه تهدید نموده است که چنانچه عراق مبلغ ۱۱۲ میلیون دلار طلب سوریه را که از شرکت نفت طلب کار است ندهد و این خسارت را تأمین ننماید، مالیات تنبیهی برای جبران این خسارت وضع خواهد کرد و ممکن است که در ارسال نفت از خاک سوریه اشکالاتی فراهم سازد، لذا عراق قصد دارد که به مصر متوسل گردد و ناصر را وادار سازد تا در نتیجه مذاکرات با مقامات سوریه راه حلی برای این موضوع پیدا نماید.

۵- طبق اطلاعات واصله، نقل و انتقالاتی و فعالیتهای تازه در نقطه (H3) واقع در خاک عراق و نزدیک مرز اردن دیده شده ولی از جزئیات این فعالیتها اطلاعی در دست نیست و بعید نمی باشد که جنبش فوق مربوط به حمله اخیر اسرائیل به اردن باشد و فرماندهی مشترک عرب بخواهد نشان دهد که هنوز این فرماندهی فعالیت دارد و حاضر است که در صورت لزوم دست بکار شود.

دوستان تقاضا دارند که در این مورد چنانچه اطلاعات بیشتری موجود است اعلام فرمایند.

۶- درباره خرید هواپیماهای فانتوم ۲ از آمریکا به ایران، دوستان اظهار خوشوقتی مینمایند و این اقدام را یک پیروزی درخشان برای ایران میدانند زیرا هواپیمای مزبور از بهترین و سریعترین نوع هواپیماهای بمب افکن و شکاری میباشد و به استثنای آمریکا و انگلستان کشورهای دیگر فاقد آن میباشند.

حیثیت ایران، بخصوص در خاورمیانه با خرید این هواپیما بمرحله عالی رسیده است و دولت آمریکا احترام فوق العاده برای ایران قائل است که در تحویل این هواپیما موافقت کرده است. (GH) اظهار داشت که اظهار این عقیده شخصی نبوده و از طرف سرویس این اظهارات را مینماید. تبصره- درباره ماده ۲ با اینکه از رویتراست ولی بعلت اهمیت خبر اطلاع دادند.

- آخرین خبر در ۴۵/۹/۱۹ مصادره اموال شرکت نفت داودیه توسط دولت سوریه میباشد.^۱

عدم همکاری نیروهای اطلاعاتی رژیم غاصب با نیروی اعزامی سازمان اطلاعات و امنیت ایران در یکی دیگر از گزارش های ساواک، به خوبی مشهود است:

بازگشت بشماره ۲۱۴/۱۳۱۸۴ مورخ ۴۵/۱۱/۱۵

قبلاً بعرض میرساند، چنانچه مأموری که در منطقه مربوطه بهتر به

اوضاع و احوال آشنایی دارد و مأموریت او کسب خبر از محل مأموریت، از نظر داخلی و خارجی است، قصد داشته باشد که با توجه به اوامر صادره از مرکز که اطاعت در اجرای آن لازم و واجب میباشد، با گزارش خلاف واقع مرکز را از جریان امر منحرف نماید، مرتکب خلاف گردیده و مستوجب هرگونه مؤاخذه و تنبیه میباشد.

گزارش یک مأمور مورد اطمینان، مبتنی بر نظریه و استنباط است منطبق با اوضاع و احوال منطقه و عوامل و مقدوراتی که دارد و ممکن است برخلاف نظر مرکز که احاطه بیشتر و کاملتری به امور دارد، باشد، ولی نایبستی این اختلاف نظر به سوءنیت از جهت امور دیگر، تعبیر گردد.

عرایض زیر در همین زمینه بوده در نتیجه مطالعات و استنباطی است که نمایندگی در مدت قریب ۱۷ ماه مأموریت در این منطقه «بخصوص» بعمل آورده و درباره سه مطلب بحث می‌گردد.

۱ - در امر تبادل اطلاعات بین دو سرویس «بلوط و سیکلمه» اطلاعیه‌های ارسالی دوستان بلوط تمام از منابع آشکار بوده و همین اخبار آشکار نیز بموقع اطلاع داده نمیشود و بعضی مربوط به گذشته است و رویهم رفته کمتر خبر قابل اهمیتی وجود دارد.

۲ - ارزش نسبی اخبار جراید این منطقه که منبعی است آشکار، با مقایسه با سایر کشورها به ملاحظات وضع خاص کشور، بهتر و قابل اطمینان‌تر و اکثر مقرون بصحت میباشد.

۳ - از نظر آشکار بودن پوشش نمایندگی نزد دوستان بلوط و امر تبادل اطلاعات - نبودن روابط رسمی بین دو کشور (عدم وجود سفارتخانه و معاشرت با دیپلماتها) - ورزیدگی سرویس اطلاعاتی دوستان که شاید به تناسب با کشور، یکی از بهترین سرویسهای اطلاعاتی است و لذا ایجاد شبکه مأمورین با توجه به آشکار بودن مأموریت غیرمقدور است، اطلاعات مکتسبه از منابع غیر آشکار تقریباً غیرممکن و در صورت فعالیت و امکان موفقیت جزئی، کسب اخبار از این منابع بهتر از اخباری که در جراید درج میگردد، نمی‌باشد.

توضیح درباره ماده ۱.

اطلاعات ارسالی دوستان بلوط در امر تبادل، اولاً کلیه از منابع آشکار است ثانیاً همین اخبار موقعی بدست متصدیان مربوطه دستگاه میرسد که خبر واقعاً کهنه شده و چه بسا اطلاعات کاملتر و بیشتری از آن خبر داشته باشند.

این جانب به خاطر ندارد که در اطلاعیه‌های مزبور در برابر، منبع، غیر از کلمه «Overt» نام منبع دیگری دیده باشد و این اخبار اکثر متکی به اخبار جراید محلی یا کشورهای عربی است. حال بدون آنکه نمایندگی قصد متهم نمودن دوستان بلوط را بعدم همکاری واقعی در تبادل اطلاعات داشته باشد (زیرا ظاهراً در همکاری صمیمی بوده و در جلسات هفتگی ابراز حسن نیت کامل مینمایند)، نمیدانند که آیا در توافق با دستگاه، قرار است که فقط اخبار منابع آشکار ارسال گردد؟ یا آنکه جداً به اخبار جراید متکی بوده و آنها را کافی میدانند (در ماده ۲ دلیل این اتکاء ذکر خواهد شد). بعنوان مثال چند خبر از اطلاعیه‌های شماره‌های ۵ فوریه ۱۹۶۷ و ۱۲ فوریه ۱۹۶۷ مطابق با ۱۶ و ۲۳ بهمن ۱۳۴۵ ذکر میگردد و اطلاعیه‌های ۲۳ بهمن هفته گذشته ارسال و چنانچه زود اقدام گردد سه شنبه ۲۵ بهمن بدست متصدیان مربوطه جهت بهره‌برداری میرسد. در اطلاعیه‌های ۵ فوریه، اولاً تمام اخبار از منابع آشکار است، ثانیاً اغلب اخبار را یک یا دو هفته قبل در جلسات هفتگی و بطور خلاصه به نمایندگی اظهار داشته که در همان موقع گزارش گردیده و پس از یک هفته که این خبر کهنه میگردد طی اطلاعیه ارسال مینمایند.

فرضاً گزارش «NO NW/340»، تاریخ این خبر دوم فوریه یا ۱۳ بهمن است و همین خبر (مذاکرات علی صبری با نمایندگان مجلس مصر) طی گزارش ۸۰۸ (۴۵/۱۱/۸) بعرض رسیده یعنی یک هفته قبل، البته گزارش دوستان مشروحتر میباشد.

و نیز خبر NO, NW 344 بهمین نحو دیر ارسال و کهنه میباشد.
درباره اطلاعیه‌های ارسالی ۱۲ فوریه ۱۹۶۷ مطابق با ۲۳ بهمن

۱۳۴۵ (ارسالی در هفته گذشته)

مجدداً کلیه از منابع آشکار است و خبر NO NW-355 (تشکیل حزب سوسیالیست سودان) در شماره ۹۰۸ (۴۵/۱۱/۸) نمایندگی یعنی ۱۵ روز قبل گزارش گردید.

خبر NO, NW-365, راجع به مسافرت اعلیحضرت ملک حسین است و مبنی به ورود معظم له بکویت و برنامه‌های بعدی ایشان است در حالیکه در ۲۳ بهمن اعلیحضرت دو روز است که در عربستان سعودی میباشند. خبر NO, NW-367, مربوط به مسافرت رئیس جمهور عراق به مصر بوده و مفاد آن حاکی نظریات عارف و ناصر در مذاکرات میباشد. گزارش نمایندگی درباره این خبر طی شماره ۴۳۰ (۴۵/۱۱/۱۴) است و در ۲۳ بهمن مسافرت خاتمه و اعلامیه نیز صادر گردیده است.

خبر No, NW-371, در مورد عدم شناسایی احمد شقیری و سازمان او از طرف اردن و حمایت مصر از شقیری است که قبلاً نمایندگی گزارش داده است و نیز خبر No, NW-411, خبری است کههنه و قبلاً گزارش گردیده است.

نمایندگی در اوایل از این موضوع اطلاع نداشت ولی بعداً با مطالعه روزانه ترجمه جراید و اخبار رادیو و در جریان بودن در اوضاع سیاسی روز و تشکیل جلسات هفتگی، به این مطلب پی برد. ضمناً بدون آنکه اطلاع حاصل باشد که منابع اطلاعیه‌های ارسالی دستگاه برای دوستان بلوط، آشکار یا غیر آشکار است، در مقایسه بنظر میرسد که ارزش این اطلاعیه‌ها بهتر و زیادتر از اطلاعیه‌های دوستان باشد (مطالب فوق تشخیص نمایندگی است، استدعا دارد که در صورت لزوم بررسی، صحت یا سقم آنرا از نظر راهنمایی ابلاغ فرمایند)

توضیح درباره ماده ۲.

با توجه به دو اصل، که یکی آزادی کامل و بدون هیچگونه محدودیت و دیگر مسئله سیاست خارجی اسرائیل و روابط او با کشورهای عربی است (که لازم می‌آید هر فرد اسرائیلی بطورکلی در جریان سیاست داخلی و

خارجی کشور باشد)، جراید و رادیوی این کشور آزادی قلم و بیان دارند^۱ و بارها دیده شده که در برابر یک مقاله یا خبر یکی از روزنامه‌ها که مخالف با نظر و سیاست داخلی یا خارجی، درج گردیده، دولت اقدامی نتوانسته بنماید و میتوان گفت که اگر نام این امر را نقطه ضعف بگذارند، دولت اسرائیل در برابر جراید ضعیف است. آزادی مطبوعات در قانون اساسی ذکر شده و سانسور وجود ندارد.

لذا با توجه به اصل دوم، یک فرد اسرائیلی که اکثر مهاجر بوده و پول و ثروت خود را به این کشور جدیدالتأسیس آورده چنانچه بطور صریح و حقیقت در جریان سیاست داخلی و خارجی کشور نباشند، با توجه به آزادی فردی، فرضاً تحمل مالیاتهای سنگین را ننموده و یا در موقع احضار کلیه افراد ذخیره در مدت چند ساعت حاضر نمی‌گردند و از همین نظر است که دستجات مختلف کشور بخصوص طبقه کارگر، توجه کاملی به روش سیاسی دولت داشته و اغلب برای احقاق حق در حال اعتصاب هستند. لذا جراید این کشور با آزادی کاملی که دارند وظیفه دارند تا مردم را بخصوص از نظر سیاست خارجی در جریان بگذارند که این امر در درجه اول مستلزم اطلاع از کشورهای عربی میباشد. جراید کشور در کلیه کشورهای بزرگ و کشورهای دیگر بهترین و ورزیده‌ترین خبرنگاران را دارند که اطلاعات و اخبار ارسالی آن غالباً قابل ملاحظه است. این جراید مفسرین سیاسی و ورزیده [ای] مانند «شموئل سگب مفسر سیاسی روزنامه معاریو» و «مولیری مفسر سیاسی هارتنس و عرب میباشد» دارند که همین «شموئل سگب» بیش از ۱۵ سال است این وظیفه را انجام میدهد و دوستان بلوط اهمیت زیادی برای تفسیرهای او قائل هستند و اگر اغراق نباشد اغلب مورد استفاده آنان واقع میگردد و قبلاً مدتی نیز در سرویس دوستان خدمت مینموده است.

با این عرایض بنظر میرسد که جراید کشور مخصوصاً دو روزنامه مهم و پرتیراژ روزانه «هارتنس» و «معاریو» به استثنای روزنامه نگاری، وظیفه

۱. به طور قطع این گونه آزادی‌ها در چهارچوب اهداف، برنامه‌ها و منافع اسرائیل بوده است.

یک سازمان کسب خبر را هم انجام میدهند، اکثر اطلاعاتی‌های دوستان و استناد آنان درباره اخبار، متکی به همین خبرهای جراید است و این مطلب را نیز قبلاً به نمایندگی اظهار داشته‌اند و قبلاً گزارش گردیده جراید بخصوص اخبار داخلی را، که حتی اگر اغراق نباشد گاهی مطالب سری دولت را (به استثنای امور امنیتی مربوط به ارتش که در این باره سانسور وجود دارد) منعکس می‌نمایند و چندین بار وزارت خارجه اسرائیل با مسئولین مربوطه جراید کلنجار رفته ولی نتوانست که از اقدامات آنان جلوگیری نماید. (موردی درباره ایران دیده شد که گزارش بعرض رسیده است) در تماسی که گاهی با یک دیپلمات و بیشتر با اعضای وزارت خارجه گرفته میشود ضمن مذاکرات، مفهوم میگردد که زمینه بحث و مذاکرات در اطراف اخبار جراید است و استناد آنان به اصل خبر مربوطه میباشد. با یک نظر اجمالی به اخباری که در چند ماه اخیر توسط «انوشه» ترجمه و ارسال گردیده معلوم خواهد شد که خبرهای مهم و دست اول در بین آنها میباشد که در صحت آنان و (انتشار قبل از منابع دیگر) تردیدی نیست و اینکه نمایندگی در گزارشات خبری در برابر منبع نام خبرنگار را ذکر مینماید (فرضاً ORIDAN خبرنگار روزنامه معاریو در پاریس) بجهت آن است که ارزش اخبار واصله این شخص پس از مدتی ارزیابی گردد و معلوم شود که اخبار تا چه حد مهم و مقرون به صحت است.

در جلسات هفتگی چون نمایندگی از اخبار مندرج در جراید اطلاع دارد، دوستان که اکثر اطلاعاتشان متکی بر این اخبار است نمیتوانند بعنوان یک خبر دست اول و بدون ذکر منبع اطلاع دهند، زیرا اظهار خواهد شد که این خبر در فلان روزنامه دیده شده است و لذا بیشتر وقت جلسات صرف بحث و مذاکرات و اخذ نتیجه و اظهار نظر میگردد.

معهداً به دلایل فوق و عرایضی که در ماده ۳ نیز خواهد گردید به اخبار و تغییرهای جراید این کشور نمیتوان صرفاً بنظر یک منبع آشکار عادی نگریست.

توضیح درباره ماده ۳

بوضع و مقدمات نمایندگی از نظر کسب خبر در کشور بلوط استحضار

دارند و تشریح بیشتر آن زاید است ولی بطور خلاصه بعرض میرساند که کسب خبر از طریق منابع غیر آشکار، یا توسط شبکه مأمورین مربوطه انجام میگردد (در صورتیکه پوشش نمایندگی از نظر دستگاه امنیتی کشور مخفی باشد) و یا آنکه با داشتن روابط رسمی و سفارتخانه و در نتیجه شرکت در کلیه جشنها و مهمانیهای رسمی با فعالیت در پیدا کردن عده‌از دوستان سیاسی، ضمن مذاکرات مختلف، اخباری کسب گردد (در این حال نمایندگی از نظر دستگاه امنیتی شناخته شده است و معرفی گردیده و تبادل اطلاعات بین دو طرف انجام میگردد). نام دو کشور در این دو حالت از نظر مرکز معلوم است. این نمایندگی شامل هیچ یک از دو حالت فوق نمیشود و فقط یک راه باقی میماند که در معاشرتهای خصوصی با اهالی و یا چند نفر دیپلمات که بطور خصوصی و اتفاقی آشنایی حاصل شده باشد، کسب خبر گردد و این اصلی بود که از روز ورود به بلوط فکر اینجانب را سخت مشغول نمود و ناراحتی دائمی تولید کرد نه از جهت حفظ مقام و شغل و مزایا، بلکه از نظر حیثیت شخصی و اداری زیرا که مسلم است فردی که از ابتدای تشکیل دستگاه در حساس‌ترین ادارات مربوطه خدمت نموده و هم قطارانی داشته که اکنون از نظر موقعیت منطقه و مقدرات در وضع بهتری قرار دارند، طبیعی است تلاش مینماید برای نگاه داشتن این حیثیت، رقابت شرافتمندانه با هم‌قطارانش بنماید تا بهره کار مفید و قابل استفاده ارائه دهد، از طرفی چون تنها استناد بعدم مقدرات کافی نبوده و اصولاً همین نداشتن هدف روزانه در کار اداری طاقت فرسا میگردید، لذا تمام عوامل مختلفی، را که امکان تهیه خبر از آنان میرفت در نظر گرفت و مورد آزمایش قرار داد و بالاخره به این نتیجه رسید که از جراید و مطبوعات و کتب مختلف و نشریاتی که فقط در انحصار عده معدودی میباشد و همچنین نشریات مخصوص وزارت امور خارجه که در دسترس عموم قرار داده نمیشود، استفاده گردد و از نظر اخبار خارجی و کشورهای عربی (با توجه به اینکه مقامات دولتی و محافل سیاسی خارجی مقیم نیز بدلیل ذکر شده در ماده ۲ از این اخبار استفاده مینمایند)، از جراید، و از نظر داخلی از نشریات مذکوره در فوق، استفاده

گردید و چنانچه ملاحظه میفرمایند چندین هفته است که گزارشات مرتبی درباره اوضاع جغرافیایی، فرهنگی، اجتماعی سیاسی شامل دولت و مجلس، احزاب، بیوگرافی افسران ارتش، وزرا و نمایندگان و غیره ارسال گردیده و ادامه دارد و متعاقباً مرتباً گزارش خواهد شد و این است وضع خدمتی نمایندگی در حال حاضر.

علیهذا با توجه به اوامر صادره که دستور کلی و اساسی است و بایستی در نهایت کوشش در اجرای آن اقدام گردد و فعالیت یک مأمور فقط در چهارچوب قوانین و مقررات وضع شده نبوده بلکه بایستی از هر طریق و راهی که ممکن باشد در بهتر نمودن بهره کار کوشش نماید، همانطوریکه مقرر فرمودند در صورت ارسال طرحی برای جمع آوری اطلاعات، متناوباً از دوستان بلوط خواسته خواهد شد که پاسخ دهند، ولی بدایلی که بعرض رسید، چنانچه موارد این طرح مربوط به مسائل داخلی باشد اشاره خواهند نمود که کلیه جریانات داخلی در روزنامه‌های کشور منعکس میگردد و لذا بنظر نمایندگی بهتر است که موارد این طرح درباره کشورهای عربی بوده و البته درباره امور داخلی شخصاً با وسایلی که قبلاً ذکر گردید و در دسترس میباشد سعی مینماید پاسخ لازم تهیه و بعرض برساند.

در خاتمه استدعا دارد، در صورتیکه قصد باشد درباره ماده ۱ این گزارش با دوستان مذاکراتی انجام گردد از نظر آنکه نمایندگی نیز چند بار اشاراتی در جلسات هفتگی در این باره نموده‌است، طوری اقدام فرمایند که ایجاد نگرانی نگردیده و به صمیمیتی که در جلسات مزبور نشان میدهند و واقعاً در بحث‌های مربوطه کوشش مینمایند که مطلب روشن گردد، خللی وارد نیاید. موکول بامر عالی است.^۱

در انتهای گزارش چنین افزوده شده است:

در بالا بعرض رسید که در مورد کسب اخبار از منابع آشکار، قبلاً در جلسات هفتگی بدوستان اشاره گردیده بود که پاسخ دادند، تمام اخبار از منابع آشکار نمی‌باشد و در برابر ارائه دو سری از اطلاعات ارسالی به

مرکز که همه از منبع آشکار بود اظهار دیگری نمودند. در آخرین جلسه ۴۵/۱۱/۲۸ چنانچه در گزارش ۱۰۰۳- (۴۵/۱۱/۲۹) این هفته ملاحظه میفرمایند اطلاعاتی درباره جزئیات استخراج نفت در مصر دادند که بایستی از منابع غیر آشکار باشد و بنظر میرسد که به نظریات نمایندگی توجه نموده باشند.^۱

اداره کل دوم ساوا ک نیز، بر اساس گزارش فوق، متنی آماده و ارسال می‌کند:
بعرض میرساند:

در اجرای پی‌نوشت تیمسار ریاست سازمان اطلاعات خارجی مبنی بر توجیه نمایندگی بلوط در مورد اطلاعات ارسالی مراتب طی نامه‌ای که به پیوست می‌باشد بنمایندگی بطور مشروح ابلاغ گردید اینک پاسخ واصله بشرح پیوست حاکیست:

۱) در امر تبادل اطلاعات بین دو سرویس «بلوط و سیکلمه» اطلاعاتی‌های ارسالی دوستان بلوط تمام از منابع آشکار بوده و همین اخبار آشکار نیز بموقع اطلاع داده نمیشود و بعضی مربوط به گذشته است و رویهمرفته کمتر خبر قابل اهمیتی وجود دارد.

۲) ارزش نسبی اخبار جراید این منطقه که منبعی است آشکار با مقایسه با سایر کشورها به ملاحظات وضع کشور بهتر و قابل اطمینان‌تر و اکثر مقرون بصحت می‌باشد.

۳) از نظر آشکار بودن پوشش نمایندگی نزد دوستان بلوط و امر تبادل اطلاعات نبودن روابط رسمی بین دو کشور (عدم وجود سفارتخانه و معاشرت با دیپلماتها) ورزیدگی سرویس اطلاعاتی دوستان که شاید به تناسب با کشور یکی از بهترین سرویس‌های اطلاعاتی است و لذا ایجاد شبکه مأمورین با توجه به آشکار بودن مأموریت غیر مقدور است. اطلاعات مکتسبه از منابع غیر آشکار تقریباً غیرممکن و در صورت فعالیت و امکان موفقیت جزئی ما کسب اخبار از این منابع بهتر از اخباری که در جراید درج میگردد نمی‌باشد.

مراتب فوق جهت استحضار عالی به عرض رسید.^۱

در ذیل گزارش، متن زیر درج گردیده است:

گرچه در نامه اداره کل نقطه ابهامی بنظر میرسد ولی البته مقصود از استفاده از منابع غیر آشکار نباید این تعبیر شود که [...] شبکه عملیات پنهانی مبادرت نمایند زیرا فعلاً لازم نیست بلکه با معاشرتهایی که باید (بصورت مقتضی) بوجود آورند اطلاعات ذیقیمتی بتوانند از عوامل سیاسی خارجی مقیم کسب نمود.^۲ - نباید به دوستان بلوط فقط گفت چه اخبار تازه دارند که بشما بدهند بلکه باید از آنها درباره مسائل و هدفهای مورد نیاز صریح سوال کرد البته اگر چندبار از دادن پاسخ امتناع کردند گزارش کنید که از طرق دیگر اقدام مقتضی بعمل آید ولی باید بطور وضوح بدانید که از آنها چه سوال کنید و چه بخواهید.

گزارش دیگر، حاکی از عدم اعتنای مقامات اسرائیلی به تقاضای نیروهای ساواک است:

نمایندگی سیاسی ایران در اسرائیل در منزل خود در ۵۰/۱۰/۱۵ مهمانی داده و وزیر جنگ اسرائیل و برخی از فرماندهان ارتش اسرائیل را دعوت کرده است همچنین نامبرده نیز مهمانی دیگری در ۵۰/۱۰/۲۲ ترتیب داده و گروهی از شخصیت‌های سیاسی و اجتماعی اسرائیل را دعوت کرده است نمایندگی سیاسی ایران در اسرائیل در مهمانی مزبور رئیس نمایندگی اسرائیل و وابسته نظامی ایرانی را در اسرائیل دعوت نکرده است. طبق اظهار نمایندگی سیاسی ایران ساواک از اسرائیل مقامات اسرائیلی به نامبرده پیشنهاد بازدید از کانال سوئز و سرزمین‌های اشغالی را داده‌اند ولی مقامات اسرائیلی به سوال رئیس نمایندگی اسرائیل درباره امکان بازدید از کانال سوئز پاسخ منفی داده‌اند. رئیس نمایندگی ساواک در اسرائیل.^۳

۱. گزارش ساواک، مورخ ۴۵/۱۲/۹.

۲. چند کلمه ناخوانا.

۳. گزارش ساواک، شماره ۳۳۳۷، مورخ ۵۰/۱۰/۲۴.

ضمائم

ضمیمه ۱۱

هدف: نمایندگی اسرائیل

الف: اسامی اعضای هدف [اسرائیل] که به طور رسمی شاغل میباشند

۱- مئیر عذری	سفیر ^۲
۲- آمنن بن یوهانان	وزیر مختار
۳- سرهنگ شموئیل گاو	وابسته نظامی
۴- گیدئون بن آمی	دبیر یکم
۵- یهوچول سیزراهی	دبیر دوّم
۶- مناهم ناوت	وابسته
۷- ابراهیم بارزیلای	وابسته
۸- اسحق بارزیلای	وابسته
۹- سرهنگ دوم افرائیم هود	معاون وابسته نظامی
۱۰- اسرائیل آگمن	کارمند
۱۱- شلومو کارمل	نماینده صنایع هواپیمایی
۱۲- سروان سامی کاتزاو	کارمند وابستگی نظامی
۱۳- دانیل پارپاری	کارمند (مسئول مخابرات)
۱۴- رافائل اوفر	کارمند (مسئول مخابرات)
۱۵- اوزی بارال	کارمند (رهبر عملیات و متصدی عکاسی)
۱۶- یوسف شموئلی	کارمند

۱. طرح شش ماه دوم سال ۵۱ رهبر عملیات ۸۲۴ ب ۱.

۲. در گزارشی دیگر از ساواک چنین آمده است: مئیر عذری سفیر [اسرائیل]

کارمند (عضو سرویس)	۱۷- ابراهام ایتان
کارمند (مترجم سرویس)	۱۸- حئیم گور
کارمند ^۱	۱۹- یهزگل شاویت

ب- اسامی اعضاء هدف [اسرائیل] که بطور غیر رسمی شاغل هستند (کارمندان محلی)

کارمند	۱- عذرا هوش
کارمند	۲- پروین حکیم زاده
کارمند	۳- استر مراد
کارمند	۴- مهرانگیز آقائی پور
تلفنچی	۵- نصیر آقاجی
راننده وابستگی نظامی	۶- محمد یزدی

۱. در گزارشی دیگر از ساواک چنین آمده است:

	الف- اسامی اعضاء هدف
سفیر اسرائیل	۱- منیر عزری
وزیر مختار	۲- آمن بن یوهانان
دبیر یکم	۳- گیدئون بن آمی
دبیر دوم	۴- یهوشول میزراهی
وابسته	۵- مناهم ناوت
وابسته	۶- ابراهیم بارزیلای
وابسته	۷- اسحق بارزیلای
وابسته نظامی	۸- سرهنگ افرائیم هود
کارمند وابستگی نظامی	۹- سروان سالی کاتزاو
نماینده صنایع هواییمانی	۱۰- اسرائیل آگمن
کارمند	۱۱- شلومو کارمل
مسئول مخابرات (بی سیم چی)	۱۲- دانیل پارپای
مسئول مخابرات (بی سیم چی)	۱۳- رافائل اوفر
کارمند	۱۴- اوزی بارال
کارمند	۱۵- یوسف شموئلی
کارمند	۱۶- حئیم گور
	۱۷- ابراهام ایتان
	۱۸- یهزگل شاویت
کارمند	۱۹- شوشنا اشکنازی

راننده	۷- آرشالوس ماکاریان
راننده سرویس	۸- علی قزوینیان
پیشخدمت	۹- منصور سیونیت
پیشخدمت تنظیف	۱۰- اباذر آستانه‌ای
پیشخدمت تنظیف	۱۱- شیمون ذکائی
پیشخدمت تنظیف ^۱	۱۲- ناصر غداری

موسسات وابسته به هدف [اسرائیل]

- الف- شرکت هواپیمایی ال‌عال
 ب- سوخنوت آژانس مهاجرت یهود
 پ- مؤسسه آرت
 ت- موسسه جوئینت امریکن

کارمندان خارجی شرکت هواپیمایی ال‌عال

نماینده شرکت ال‌عال	۱- هانوح هانس کرن
معاون رئیس ایستگاه (افسر حفاظتی)	۲- امیرام دوکاس
رئیس ایستگاه	۳- ابراهام جعفر
رئیس فروش (افسر حفاظتی)	۴- شلومو اشکنازی
تکنسین	۵- اوری کاربیک

۱. در گزارشی دیگر از ساواک چنین آمده است:

ب- کارمندان ایرانی نمایندگی اسرائیل

کارمند	۱- عذرا هوش
کارمند	۲- پروین حکیم‌زاده
کارمند	۳- استر مراد
کارمند	۴- مهرانگیز آقائی‌پور
کارمند	۵- میرنا گماره (کاماره)
کارمند	۶- رفیع یوسفی
کارمند	۷- امیر الیاسی

کارمندان محلی شرکت هواپیمایی ال‌عال

۱- محمود یوسف حکیمی	معاون تکسین
۲- استلاستر روچیلد	منشی
۳- امیل آوانسیان	رئیس حسابداری
۴- آلبرت حیم‌زاده	صندوق‌دار
۵- مسری کاجیک	کارمند حسابداری
۶- هانری کینگ	کارمند حسابداری
۷- یدیدیا حدوت	دفتردار
۸- لازار حسکیا	کارمند
۹- هوشنگ دلشاد	کارمند
۱۰- دوشیزه حنانی منصور	کارمند
۱۱- داود ذلیخائیان	کارمند
۱۲- ابراهیم یعقوبیان	راننده
۱۳- سعید گلشنی	راننده
۱۴- یوحنا تراشندگان	راننده
۱۵- مهناز توکلی	کارمند
۱۶- بنیامین رسیبی	کارمند و مترجم زبان عبری
۱۷- اسحق رفوآ	مترجم زبان عبری
۱۸- ژزف بخششیان	مترجم زبان عبری

هرگونه اطلاعات دیگر راجع به هدف [اسرائیل]:

هدف دارای وضع خاص و منحصر بفرديست، اکثر کارمندان ایرانی هدف را کلیمیان تشکیل می‌دهند که گرایش خاصی به هدف داشته و آمادگی هرگونه فداکاری در راه کشور هدف را دارند و وفاداری آنها برای کشور هدف باثبات رسیده و آموزش‌های حفاظتی لازم را دیده‌اند بنجویکه در اکثر تحقیقاتی که بعمل می‌آید از گفتن شغل و مشخصات خود ایبا دارند.

۱- فعالیت‌های اطلاعاتی

کشور هدف [اسرائیل] بنا به‌وضع و موقعیت خاص منطقه‌ای و سیاسی خود که ملهم از نحوه به وجود آمدن کشوری به نام اسرائیل می‌باشد ناچار است برای حفظ ثبات سیاسی و موجودیت خود یک سلسله فعالیت‌های حاد اطلاعاتی گسترده و همه‌جانبه‌ای را به‌عمل آورد که با هیچ یک از کشورهای دیگر منطقه قابل قیاس نیست.

از آنجایی که کشورهای عربی خاورمیانه اساساً منکر وجود کشوری بنام اسرائیل بوده و قلمرو تحت حکومت جدیدالناسیس اسرائیل را متعلق به اعراب (فلسطینی‌ها) میدانند و احساسات ناسیونالیستی عرب اجازه پذیرش و برقراری هیچگونه رابطه‌ای را اعم از سیاسی و اقتصادی با کشور مذکور رانداه و افکار عمومی کشورهای عرب به‌نحوست که چنانچه اگر احیاناً کشوری حمایت آشکارایی از اسرائیل داشته باشد و یا حتی دارای روابط دیپلماتیک با کشور اسرائیل باشد از میزان نفوذ و اعتبارش در میان بعضی از کشورهای عربی کاسته خواهد شد البته اخیراً تغییرات محسوسی در روش بعضی از کشورهای عربی نسبت به اسرائیل مشهود است که ناشی از ضررهای اقتصادی در اثر جنگ ژوئن ۱۹۰۷ [۱۲۸۶] است.

فعالیت‌های اطلاعاتی این کشور در درجه اول متوجه کشورهای عربی خاورمیانه بویژه مصر- سوریه - اردن - لبنان است که با درنظر گرفتن مندرجات فوق و نیاز اطلاعاتی اسرائیل به‌منظور حفظ موجودیت و برتری و تفوق نظامی خود مسلماً فعالیت‌های شدید اطلاعاتی این کشور از طریق سایر کشورها به ویژه کشورهای همجوار و همسایه کشورهای عربی خاورمیانه صورت می‌گیرد.

واضح و روشن است که فعالیت از کشورهای ثالثی که ضمن همجواری با کشورهای عربی دارای روابط حسنه‌ای با آنها بوده و از نظر مذهبی نیز دارای علائق با اعراب هستند متمرثرتر خواهد بود.

امکانات کشور هدف [اسرائیل] به‌منظور انجام فعالیت‌های اطلاعاتی

- ۱- وجود بیش از چهار هزار اقلیت یهودی در ایران
- ۲- وجود تعداد زیادی از کلیمیان کشورهای عربی به ویژه عراق که در اثر عدم پذیرش جوامع مذکور به ایران مهاجرت کرده و به تدریج به تابعیت دولت شاهنشاهی

۱. به نقل از گزارشی شاه.

ایران درآمده‌اند طبق سوابق موجود عده‌ای از این افراد قبلاً در کشورهای عربی به نفع اسرائیل همکاری داشته و در کشور شاهنشاهی ایران نیز ارتباط خود را با اعضاء سرویس زیتون [اسرائیل] و همچنین سایر اعضاء نمایندگی اسرائیل حفظ و فعالیت‌های اطلاعاتی نیز بعضاً از آنها مشاهده شده‌است.

۳- وجود دموکراسی و آزادی مذهب در کشور شاهنشاهی ایران به بهترین وجه برای کلیه اقلیت‌های مذهبی بویژه اقلیت کلیمی.

۴- اتکاء به ریشه‌های سیاسی و اقتصادی و مالی که جامعه یهود در طی سالیان دراز در اغلب کشورهای جهان بوجود آورده‌اند و استفاده و تغذیه کامل از کلیه این امکانات.

۵- استفاده از ایدئولوژی صهیونیسم در بین اقلیت کلیمی ایران.

۶- داشتن سازمانهای وسیع فرهنگی و مذهبی و تبلیغات در کلیه کشورهای جهان بویژه کشورهای اروپائی و آمریکائی و تغذیه مؤثر از این مؤسسات چه از نظر اقتصادی و سیاسی و مالی و تبلیغاتی

فعالیت‌های اطلاعاتی این کشور در سه زمینه، نظامی به خصوص و سیاسی و اقتصادی و تبلیغاتی به عموم صورت می‌گیرد. که فعالیت‌های اطلاعاتی نظامی کشور فوق‌الذکر منحصرأ متوجه کشورهای عربی و کسب اطلاع از وضع نظامی این کشورها و حفظ برتری و تفوق نظامی خویش به منظور حفظ موجودیت خود میباشد.

فعالیت‌های پنهانی هدف [اسرائیل] در ایران

فعالیت‌های پنهانی هدف [اسرائیل] در ایران منحصرأ متوجه اعراب بوده و تاکنون فعالیت پنهانی حادی علیه کشور شاهنشاهی ایران مشاهده نشده‌است. فعالیت‌های هدف در ایران بیشتر اقداماتی در امر مهاجرت کلیمیان عراقی و سایر کشورهای عربی از طریق ایران به اسرائیل و همچنین اقداماتی در امر مهاجرت کلیمیان ایرانی به اسرائیل و نفوذ دادن افراد اسرائیلی عرب زبان و نژاد عضو سرویس به کشورهای عربی و استخدام اتباع کشورهای عربی در ایران و نفوذ آنها به هدفهای موردنظر بمنظور بهره‌برداری‌های لازم و همچنین استخدام اتباع سایر کشورهایی که دارای روابط حسنه‌ای با کشورهای عربی می‌باشند و اعزام آنها به کشورهای عربی به منظور کسب اطلاعات مورد نیاز.

اعضاء هدف از وجود عده‌ای از کلیمیان عراقی و عرب زبان و نژاد که به تابعیت دولت شاهنشاهی ایران درآمده‌اند نهایت بهره‌برداری را می‌نمایند. عده‌ای از این افراد دارای

سوابق جاسوسی به نفع اسرائیل در کشورهای عربی بوده‌اند که پس از ایرانی شدن ارتباط خود را با سرویس زیتون [اسرائیل] حفظ و همکاری‌های صمیمانه‌ای با اعضاء سرویس اطلاعاتی هدف دارند. این افراد فعالیت‌های حادی علیه کشور شاهنشاهی ندارند فقط سرویس زیتون [اسرائیل] را در انجام پاره‌ای اقدامات اطلاعاتی کمک و مساعدت می‌نمایند. از وجود این افراد به‌عنوان نشان‌کننده و آدرس واسطه و همچنین جمع‌آوری اخباری بطور اتفاقی و پراکنده استفاده می‌نمایند.

فعالیت‌های جاسوسی

تاکنون قرائنی به دست نیامده که کشور مذکور دارای فعالیت جاسوسی ویژه‌ای بر علیه کشور شاهنشاهی ایران باشد لیکن با توجه به مطالبی که قبلاً به‌عرض رسید کسب اطلاعاتی در زمینه‌های روابط ایران با اعراب، اطلاعات عملیاتی، موقعیت اقتصادی، برای آنان بی‌فایده نخواهد بود. قرائن آشکاری به‌منظور تأیید مطالب مذکور وجود دارد.

فعالیت‌های تبلیغاتی

تقریباً می‌توان گفت اکثریت مردم کشور شاهنشاهی ایران به‌ویژه مردم عامی آمادگی پذیرش هیچگونه تبلیغاتی را از سوی این کشور ندارد لیکن فعالیت‌های تبلیغاتی هدف در میان اقلیت یهودی در خور توجه و دقت است و بیشتر بر مبنای موجه جلوه‌دادن اقدامات اسرائیل و نشان دادن موقعیت ممتاز سیاسی و اقتصادی بویژه قدرت نظامی آن کشور در منطقه و جلب حمایت‌های مادی و معنوی اقلیت کلیمی در ایران و همچنین در زمینه مهاجرت سرمایه‌داران کلیمی و انتقال سرمایه آنان به اسرائیل از طریق موسسات جهانی یهود در ایران انجام می‌گیرد.

کشور مذکور دارای یک برنامه رادیویی بزبان فارسی و دارای نشریه‌ای فارسی بنام ستاره شرق می‌باشد که در ایران چاپ و مجاناً توزیع می‌گردد.

یکی از موسسات تبلیغاتی این کشور به‌نام جوینت امریکن می‌باشد که بودجه آن از طرف جوامع یهودی آمریکا و سایر موسسات جهانی یهود تأمین می‌گردد و به ظاهر کانونی خیرخواه است که کارش کمک‌های پزشکی و درمانی و بهداشتی و تا حدودی مالی به یهودیان بی‌بضاعت خصوصاً و به سایر ایرانیان عموماً می‌باشد. نکته دیگری که قابل توجه و بررسی است دعوت دولت اسرائیل از بعضی از مقامات و سرمایه‌داران ایرانی

به منظور بازدید از کشور اسرائیل و مشاهده ترقیات بهداشتی و فرهنگی و بویژه کشاورزی در این کشور و ترغیب آنان مبنی بر همکاریهای مشترک در این زمینه و به خصوص در امر سرمایه‌گذاری و شرکت در طرح‌های عمرانی، میباشد.

اقدامات تبلیغاتی این کشور توسط مرکزی به‌نام سوخنوت (آژانس یهود) یا اداره جلب مهاجر بر مبنای وضع و موقعیت اقلیتهای کلیبی و اطلاعات مکتسبه و نقاط ضعف کشورها انجام می‌گیرد. این مرکز دارای تئوریسین‌های ورزیده‌ایست که بر مبنای ایدئولوژی صهیونیسم که اولین مرتبه توسط هر تسل اطریشی عنوان شده طرح‌ریزی می‌شود و دارای قسمت‌های آسیائی و آفریقائی و اروپائی و آمریکائی است.

فعالیت‌های نفوذی

مسئلاً فعالیت‌های نفوذی این کشور منحصر به نفوذ در جامعه اقلیت کلیبی نیست بلکه با توجه به وضع و موقعیت جغرافیائی و اقتصادی کشور هدف [اسرائیل] و نیاز اطلاعاتی آن مسلماً فعالیت‌هایی در این زمینه خواهد داشت.

اطلاعات واصله حاکیست که اعضاء هدف سعی دارند هرچه بیشتر به‌عده‌ای از مقامات و بازرگانان و همچنین ارباب جراید و مطبوعات آشنائی حاصل و در توسعه روابط و جلب حمایت آنان بکوشند.

فعالیت‌های اقتصادی

کشور مذکور در زمینه انتقال سرمایه‌داران کلیبی و مهاجرت آنها فعالیت‌هایی دارد که گزارشات متعددی در این مورد دریافت شده همچنین از طریق جوامع یهودی ایران کمک‌های مالی زیادی به‌صورت اعانه به کشور هدف [اسرائیل] می‌شود. نکته دیگری که بی‌ارتباط با مسائل اقتصادی و فعالیت‌های این کشور نخواهد بود وضع سیاسی و جغرافیائی و صنعتی کشور هدف [اسرائیل] است. این کشور از نظر پیشرفت‌های اقتصادی هیچ‌گونه تجانسی با کشورهای همجوار خود و حتی اغلب کشورهای آسیائی و آفریقائی ندارد. پیشرفت‌های این کشور در زمینه‌های کشاورزی و صنعتی بویژه کالاهای تولیدی مصرفی و صنایع سبک چشم‌گیر است و توسعه روزافزون این کشور در زمینه صنایع محسوس است و چون فاقد منابع طبیعی می‌باشد از این رو نیاز مبرمی به کالاهای مصرفی تولید بویژه موادخام و مواد نفتی بمنظور گردش و پیشرفت صنایع خود دارد.

با توجه به این مسئله که تولیدکنندگان مواد اولیه و کالاهای خام کشورهای آسیائی به خصوص کشورهای منطقه خاورمیانه می‌باشند که اغلب به علل سیاسی مناسباتی با کشور هدف [اسرائیل] ندارند لذا این کشور ناچار است که کالاهای مورد نیاز خود را از بازارهای اروپا و آمریکا به صورت دست دوم با قیمتی بیشتر از حد معمول که شامل هزینه‌های حمل و نقل و پورسانت‌ها و سود بازرگانی و گمرکی که به کالا تعلق میگیرد تهیه نماید. با توجه به موارد فوق است که می‌توان گفت این کشور فعالیت‌هایی در زمینه مسائل اقتصادی دارد که روز بروز در توسعه آن همت خواهدگماشت. مضافاً اینکه اخباری در تأیید فعالیت اقتصادی این کشور از منابع گوناگون دریافت شده که قرائنی برای صحت نظر فوق است.

فعالیت‌های آشکار

برابر اطلاعات واصله اعضاء هدف در حال حاضر فعالیت‌هایی را به منظور جمع آوری اخبار و اطلاعات از منابع آشکار دارند و بعضی از مطالب و مندرجات روزنامه‌ها و جراید را به کشور متبوعه ارسال و از طریق آژانس یهود و سرویس اطلاعاتی اقداماتی به منظور مهاجرت یهودیان عراقی و ایرانی به اسرائیل و همچنین اقداماتی در جمع آوری اعانه برای کشور متبوعه به عمل می‌آورند گزارشات واصله از منابع فنی بهروز- بهمن - همین^۱ حاکیست که اعضاء سرویس و وابستگی نظامی هدف بعضاً اقدام به تهیه بیوگرافی عددهای از رجال و شخصیت‌های نظامی نموده‌اند که به موقع گزارش شده‌است.

همانطور که طی گزارشات متعدد به استحضار رسیده‌است تعداد زیادی از کلبمیان عرب زبان و نژاد که به تابعیت کشور شاهنشاهی درآمده‌اند ضمن همکاری در مسائل فوق با اعضاء هدف با توجه به پوشش و خصوصیتی که دارند (مدتها در کشورهای عربی بوده و پس از پذیرفته شدن به تابعیت دولت ایران اغلب بشغل تجارت اشتغال دارند) وظایفی از قبیل نشان کردن یا یک عامل ارتباطی را به عهده دارند، از وجود عددهای دیگر نیز به عنوان آدرس واسطه استفاده می‌گردد که تعدادی از این افراد شناسائی شده‌اند. مسئله مورد توجه آنستکه علاوه بر اینکه مسائل مشترکی بین سرویس و ساواک در زمینه طرح کربستال وجود دارد مدارکی در دست است که سرویس زیتون [اسرائیل] بدون اطلاع ساواک رسماً اقدام به استخدام و جلب همکاری پاره‌ای از اتباع کشورهای عربی به ویژه فلسطینی‌ها که به وسیله همکاران خود نشان و آماده نموده‌اند می‌نماید.

ضمیمه ۲

درباره: کسب تکلیف در مورد چگونگی حمل دستگاههای اشعه ایکس

منظور: استحضار تیمسار قائم مقام ساواک و صدور اوامر

پیشینه: ۱- بنا بر درخواست مورخ ۵۳/۱۱/۲۹ اداره کل ششم سفارش خرید پنج دستگاه اشعه ایکس بوسیله سرویس اسرائیل داده شد.

۲- در تاریخ ۵۴/۹/۲۰ رابط سرویس اسرائیل اعلام داشت که دستگاههای سفارشی اشعه ایکس در کشور اسرائیل آماده تحویل است ولی بعلت حساس بودن آنها لازم است به نکات زیر پاسخ داده شود تا بتوان آنها را بتهران حمل نمود:

الف) آیا مایلید یک نفر از کارشناسان ساواک دستگاهها را ابتدا در اسرائیل تحویل گرفته و با جزئیات کار آنها با راهنمایی کارشناسان اسرائیلی آشنا شود؟

ب) آیا مایلید دستگاههای مورد نظر از طریق پیک سیاسی اسرائیل وارد تهران شود؟
پ) آیا مایلید برای حفاظت دستگاهها مأموری را همراه آنها اعزام دارید؟

۳- در تاریخ ۵۴/۹/۲۳ بمنظور اعلام نظریه مراتب به اداره کل ششم اعلام گردید.
۴- در تاریخ ۵۴/۱۰/۲۵ اداره کل ششم بقل از اداره کل سوم چنین اعلام داشت که:

«دستگاههای اشعه ایکس مورد نظر سفارش نیروی هوایی شاهنشاهی بوده که دو نمونه از آن عیناً در ساواک موجود و مورد بهره‌برداری عملیاتی قرار میگیرد. (یک دستگاه در اداره توزیع مراسلات اداره کل یکم و یک دستگاه در کمیته مشترک ضد خرابکاری). علیهذا از آنجائی که قبول سفارش و در ضمن تعمیر دستگاههای سفارشی و همچنین تعمیر دو دستگاه اشعه ایکس موجود با متخصصین فنی اداره کل پنجم میباشد در این مورد اصلاح است که مطابق پیشنهاد بند الف سرویس اسرائیل حمل [عمل] شده و دو نفر از متخصصین اداره کل پنجم که قبلاً نیز دوره‌ها را در مورد طرز کار دستگاههای اشعه

ایکس در کشور اسرائیل طی نموده‌اند (آقایان قجه‌وند و میهن‌دار) به کشور اسرائیل اعزام تا آموزشهای لازم را در مورد مونتاز و تنظیم و تعمیر دستگاههای مذکور فراگیرند در غیراینصورت همواره مشکل تنظیم و تعمیر دستگاههای سفارشی وجود داشته و برای هر نوبت تنظیم و یا تعمیر میبایستی مبالغی بابت درخواست و اعزام متخصصین اسرائیل هزینه گردد.»

با شرح مراتب بالا مستدعی است نظر عالی را در مورد چگونگی حمل دستگاههای اشعه ایکس بتهران امر بابلاغ فرمایند تا بهمان ترتیب به رابط سرویس اسرائیل پاسخ داده شود.

ضمیمه ۳

کتاب‌نامه

۱. آخرین سفر شاه، سرنوشت یک متحد آمریکا؛ ویلیام شوکراس؛ ترجمه عبدالرضا هوشنگ مهدوی؛ نشر البرز؛ تهران: ۱۳۷۱.
۲. ارتباط خطرناک (داستان ناگفته رابطه بنهان ایالات متحده و اسرائیل)؛ اندرو ولسلی کاکبورن؛ ترجمه محسن اشرفی؛ انتشارات اطلاعات؛ تهران: ۱۳۷۱.
۳. اسرار سازمان مخفی یهود؛ ژرر لامین؛ ترجمه مصطفی فرهنگ؛ نشر والعمصر.
۴. اسناد لانه جاسوسی، شماره ۱۱، آمریکا حامی اشغالگران قدس؛ دانشجویان مسلمان بیرو خط امام.
۵. اسناد لانه جاسوسی، شماره ۱۹، آمریکا حامی اشغالگران قدس؛ دانشجویان مسلمان بیرو خط امام.
۶. اسناد لانه جاسوسی، شماره ۳۶، اشغالگران قدس؛ دانشجویان مسلمان بیرو خط امام.
۷. اسناد لانه جاسوسی، شماره ۴۲، دخالت‌های آمریکا در کشورهای اسلامی، فلسطین: ۱؛ دانشجویان مسلمان بیرو خط امام.
۸. اسناد لانه جاسوسی، شماره ۴۳، دخالت‌های آمریکا در کشورهای اسلامی، فلسطین: ۲؛ دانشجویان مسلمان بیرو خط امام.
۹. اسناد لانه جاسوسی، شماره ۴۴، دخالت‌های آمریکا در کشورهای اسلامی، فلسطین: ۳؛ دانشجویان مسلمان بیرو خط امام.

۱۰. اسناد مهاجرت یهودیان ایران به فلسطین (۱۳۳۰-۱۳۵۱ش)؛ به کوشش: مریضه یزدانی؛ سازمان اسناد ملی ایران؛ چاپ اول: ۱۳۷۴.
۱۱. ایران و تمولات فلسطین؛ علی اکبر ولایتی؛ مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه؛ چاپ اول: ۱۳۸۰.
۱۲. ایران و مسأله فلسطین؛ علی اکبر ولایتی؛ دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ چاپ دوم: ۱۳۷۸.
۱۳. با بیست ساله‌ها (۶)، طرح‌های ضد ملی و ضد ایرانی تعقیب شده از سوی سازمان‌های اطلاعاتی یگانه؛ مرکز بررسی اسناد تاریخی؛ چاپ اول: زمستان ۱۳۷۷.
۱۴. بررسی تاریخی اختلافات مرزی ایران و عراق؛ اصغر جعفری ولدانی؛ مؤسسه چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه؛ چاپ سوم: ۱۳۷۶.
۱۵. پاسخ به تاریخ؛ محمد رضا بهلوی؛ ترجمه حسین ابوترکیان؛ ناشر: مترجم؛ چاپ اول: ۱۳۷۱.
۱۶. پروتکل‌های دانشوران صهیون؛ عجاج نویهض؛ ترجمه حمیدرضا شیخی؛ بنیاد پژوهش‌های اسلامی، آستان قدس رضوی؛ چاپ اول: ۱۳۷۳.
۱۷. تاریخ یک ارتداد؛ اسطوره‌های بنیانگذار سیاست اسرائیل؛ رژه گارودی؛ ترجمه مجید شریف؛ مؤسسه خدمات فرهنگی رسا؛ چاپ اول: ۱۳۷۵.
۱۸. تاریخ یهود ایران؛ حبیب لوی؛ کتابفرشی یهودا بروخیم؛ چاپ اول: ۱۳۳۹.
۱۹. تاریخ یهود - مذهب یهود؛ بار سنگین سه هزاره (گامی در تبیین آیدئولوژی یهودی)؛ اسرائیل شاهاک؛ ترجمه مجید شریف؛ انتشارات چاپخش؛ چاپ اول: ۱۳۷۶.
۲۰. تورپ برقی، عملیات اسرائیل در لبنان؛ شیمون شیفر؛ ترجمه محمود شمس؛ مؤسسه خدمات فرهنگی رسا؛ چاپ اول: ۱۳۶۸.
۲۱. جاسوس اسرائیلی؛ بن دان؛ ترجمه داوود وفایی؛ مؤسسه نشر و تحقیقات ذکر؛ چاپ دوم: پاییز ۱۳۷۶.
۲۲. جاسوسان خط آتش، عملیات سری واحد اطلاعات نظامی اسرائیل؛ ساموئل گاتز؛ ترجمه محسن اشرفی؛ انتشارات اطلاعات؛ چاپ اول: ۱۳۷۵.
۲۳. جانبداری، روابط سری آمریکا و اسرائیل؛ استیون گرین؛ ترجمه سهیل روحانی؛ چاپ و نشر بنیاد؛ چاپ اول: ۱۳۶۸.

۲۴. جنگ‌های نهانی اسرائیل؛ تاریخ ناگفته دستگاه جاسوسی اسرائیل؛ یان بلك، بنی موريس؛ ترجمه جمشید زنگنه؛ دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ چاپ اول: ۱۳۷۳.
۲۵. حماسه حسینی، ج ۱؛ مرتضی مطهری؛ انتشارات صدرا؛ چاپ چهاردهم؛ تابستان ۱۳۶۸.
۲۶. خاطرات دو سفیر، اسراری از سقوط شاه و نقش آمریکا و انگلیس در انقلاب ایران؛ نویسندگان: ویلیام سولیوان آخرین سفیر آمریکا در ایران، سرآنتونی پارسونز سفیر سابق انگلیس در ایران؛ ترجمه محمود طلوعی؛ انتشارات علم؛ ۱۳۷۲.
۲۷. خاطرات فاطمه باکروان، همسر سرلشکر حسن باکروان؛ افسر ارتش، رئیس ساواک، وزیر اطلاعات و سفیر؛ ترجمه اسماعیل سلامی؛ انتشارات مهراندیش؛ چاپ اول: ۱۳۷۸.
۲۸. خدمتگزار تخت طاووس؛ پرویز راجی؛ ترجمه ح. ۱. مهران؛ انتشارات اطلاعات؛ چاپ دهم: ۱۳۷۴.
۲۹. راه نیرنگ؛ ویکتور استروفسکی؛ ترجمه محسن اشرفی؛ انتشارات اطلاعات؛ تهران: ۱۳۷۶.
۳۰. رهبران اسرائیل؛ محمد شریفة؛ ترجمه و پژوهش بیژن اسدی، مسعود رجیبی؛ انتشارات کویر؛ چاپ اول: ۱۳۷۸.
۳۱. سازمان‌های جاسوسی جهان؛ جفری تی. ریچلسون؛ ترجمه بابک ساعدی؛ سازمان انتشارات کیهان؛ چاپ اول: تابستان ۱۳۷۴.
۳۲. سازمان‌های جاسوسی دنیا؛ احمد ساجدی؛ محراب قلم؛ چاپ اول: ۱۳۶۴.
۳۳. ساواک و نقش آن در تحولات داخلی رژیم شاه؛ تقی نجاری‌راد؛ مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛ چاپ اول: ۱۳۷۸.
۳۴. سراب یک ژنرال، بازشناسی نقش ارتشبد طوفانیان در حاکمیت پهلوی دوم؛ صفاءالدین تبرائیان؛ مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران بنیاد مستضعفان و جانبازان؛ چاپ اول: ۱۳۷۷.
۳۵. سیاست خارجی آمریکا و شاه، بنای دولتی دست نشانده در ایران؛ مارک ج. گازیوروسکی؛ ترجمه فریدون فاطمی؛ نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۱.
۳۶. سیاست خارجی ایران در دوران پهلوی؛ تألیف عبدالرضا هوشنگ مهدوی؛ نشر پیکان؛ چاپ چهارم: ۱۳۷۷.

۳۷. شبکه‌های جاسوسی جهان؛ گردآوری و ترجمه محمدرضا موحدی‌راد؛ ناشر: مترجم؛ چاپ اول: بی‌تا.

۳۸. شکست شاهانه، روانشناسی شخصیت شاه؛ ماروین زونیس؛ ترجمه عباس مخبر؛ طرح نو؛ چاپ اول: پاییز ۱۳۷۰.

۳۹. شناسایی و شکار جاسوس، خاطرات یک کارمند ارشد ضد جاسوسی؛ پیتر رایت؛ ترجمه محسن اشرفی؛ انتشارات اطلاعات؛ تهران: ۱۳۷۴.

۴۰. صبح امید، شامل شرحی مبنی بر: عوالم اسلام و یهود و مختصری از تاریخ ادیان و غیره؛ تألیف: عبدالله امین‌زاده ناسی؛ شماره نیت کتابخانه ملی ۵۴۸؛ مورخه ۵۱/۴/۲۱

۴۱. صحیفهٔ نور، مجموعهٔ رهنمودهای حضرت امام خمینی قدس سره‌الشریف با تجدید نظر و اضافات (جلد اول)؛ سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی؛ چاپ دوم: ۱۳۷۰.

۴۲. ظهور و سقوط سلطنت پهلوی، ج ۱، خاطرات ارتشید سابق حسین فردوست؛ انتشارات اطلاعات؛ چاپ چهارم؛ بهار ۱۳۷۱.

۴۳. ظهور و سقوط سلطنت پهلوی، ج ۲؛ جستارهایی از تاریخ معاصر ایران؛ مؤسسهٔ مطالعات و پژوهشهای سیاسی؛ چاپ چهارم؛ بهار ۱۳۷۱.

۴۴. علی (ع)، مجموعه آثار ۴۶؛ دکتر علی شریعتی؛ انتشارات نیلوفر؛ چاپ دوم؛ بهار ۱۳۶۳.

۴۵. غرب‌زدگی؛ جلال آل‌احمد؛ انتشارات رواق؛ چاپ دوم.

۴۶. قوم من، تاریخ بنی‌اسرائیل؛ ابابان؛ ترجمه: نعمت... شکیب‌اصفهان‌ای؛ شماره نیت: ۱۵۵۴، مورخ ۲/۱۱/۷۸؛ چاپخانه بانک ملی ایران.

۴۷. گزارش حقوق‌افانان عرب در الجزایر، مسئله فلسطین؛ ترجمه اسداله مبشری؛ انتشارات خوارزمی؛ چاپ دوم: ۱۳۷۵.

۴۸. گنگوی‌های من با شاه (خاطرات معرمانه امیراسدالله علم)؛ ترجمه گروه مترجمان انتشارات طرح نو؛ طرح نو؛ چاپ اول: بهار ۱۳۷۱.

۴۹. لولای سه قاره؛ شمس‌الدین رحمانی؛ انتشارات تربیت؛ چاپ اول: پاییز ۱۳۷۸.

۵۰. مسأله فلسطین و صهیونیسم، گزیده‌ای از پیام‌ها و بیانات حضرت آیت‌الله‌خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی؛ به کوشش: تقی‌پور - احمدی؛ دفتر رسانه‌ها، معاونت آموزش و پژوهش سازمان تبلیغات اسلامی.

۵۱. مصاحبه با شاه؛ مارگارت لاینگ؛ ترجمه اردشیر روشنگر؛ نشر البرز؛ چاپ دوم: ۱۳۷۱.
۵۲. موساد، مخوفترین سازمان جاسوسی جهان؛ ترجمه و تنظیم: بهرام نوایی (ب. نوید)؛ ناشر: چاپ حمید رشت؛ مورخ ۶۱/۵/۳.
۵۳. نخبه جاسوسان اسرائیل؛ استوارت استیون؛ ترجمه م. دانشمند؛ شرکت انتشاراتی پاژنگ؛ زمستان ۱۳۷۱.
۵۴. نیرنگ‌سازی صهیونیسم، خطوط کلی توطئه انزوای جمهوری اسلامی ایران؛ مهدی رضوی؛ دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ چاپ اول: ۱۳۷۹.
۵۵. ویرانی معبد دوم و اثرات آن بر سیر تاریخ یهود؛ داود شوفط؛ سازمان انتشاراتی دانش‌جویان یهود ایران؛ چاپ اول: ۱۳۴۷.
۵۶. یهودیان ایران در تاریخ معاصر؛ انتشارات مرکز تاریخ شفاهی یهودیان ایرانی؛ چاپ آمریکا؛ پاییز ۱۹۹۷ [۱۳۷۶].

۱۳۴، ۱۳۳، ۹۴	آرژانتین
۱۱۵	آریامهر (استادیوم)
۵۰	آزاد
۳۲۵، ۳۲۴، ۳۲۱، ۱۹۴	آزرمی، عباس ۱۹۴
۳۲۹	
۹۴	آژانس تلگرافی یهود
۶۳	آژانس یهود
۲۰	آستان قدس رضوی
۴۱۹	آستانه‌های، اباذر
۴۲۵، ۴۲۴، ۱۱۹، ۱۱۶، ۱۹، ۱۷	آسیایی
	آسیایی ← آسیا
۲۹، ۲۸	آشور
۴۲۴، ۴۰۳، ۱۹، ۱۷	آفریقا
۱۳۶، ۹۴	آفریقای جنوبی
	آفریقایی ← آفریقا
۴۱۹، ۴۱۸	آقائی‌پور، مهرانگیز

آ

۱۳۴	آئی سی ال
۳۴۰، ۳۳۸، ۳۰۸، ۶۳، ۶۲	آبادان
۳۵۶، ۳۵۲، ۳۵۱، ۳۴۶، ۳۴۵، ۳۴۳	
۳۷۸، ۳۶۴-۳۷۰، ۳۵۹-۳۶۲، ۳۵۷	
۲۴۳	آبادانا
	آتاتورک ← کمال، مصطفی
۲۱۶	آتن
۴۲۸، ۱۰۲، ۷۶	آخرین سفر شاه
۳۴۴	آدام، اکوتیل
	آدمونی، ناهام ← آدمونی، ناهام
۵۰	آدمیت
۱۵۲، ۱۵۱	آرام

۳۲۱، ۲۶۷، ۲۶۶	ابلهسن حاجی، حسین	۴۱۸	آقاجی، نصیر
۳۲۳، ۲۵۳	ابلهسن، حسین	۴۱۸، ۴۱۷	آگمن، اسرئیل
۲۰۷	ابوالحسن حاجی حسین، حسین	۴۳۱، ۲۵	آل احمد، جلال
۳۲۱	ابوالحسن، حسین	۳۸۳	آلگوم
۶۷	ابوالخطیب	۱۲۶، ۹۵	آلمان
۲۵۳	ابوتیر	۴۰۴، ۳۴۱، ۲۹۱، ۲۹۰، ۲۲۸، ۲۲۴	
۲۴۶، ۲۴۵	ابوظبی	۴۰۴	آلمان شرقی
۲۶۳، ۲۶۲، ۲۵۲، ۲۵۱، ۲۴۸		۱۵۳، ۹۵	آلموگ
۲۹۵	ابومحمد	۵۹، ۵۵، ۵۱، ۴۳، ۳۷، ۲۵، ۲۱	آمریکا
۳۴۰	اتیوپی	۹۰-۹۹، ۸۲-۸۷، ۷۳-۸۰، ۶۶، ۶۵	
۲۱۹	احمد	۱۰۱-۱۰۳، ۱۱۴، ۱۲۷، ۱۳۰، ۱۳۶	
۳۲۰	احمدابوزینه، سهیل	۴۰۵، ۳۹۵، ۳۲۲، ۲۶۷، ۲۵۴، ۲۲۴	
۲۲۱	احمدطلجی، امین	۱۳۳، ۱۷	آمریکای جنوبی
۲۱۳	احمد، عبدالجلیل	۹۸، ۱۷	آمریکای شمالی
۲۹۲، ۲۹۱، ۲۸۸	احمدمصطفی	۱۳۴	آمریکای لاتین
۱۴	احمدی	۴۲۵، ۴۲۴	آمریکایی
۳۸۱، ۲۸۶	اخوان المسلمین	۲۷	آموزگار
۳۶۱، ۳۶۰، ۱۳۸-۱۴۰، ۱۳۴	ادمونی	۹۲	آموس مانور
۴۲۸، ۱۲۶، ۹۱، ۹۰	ارتباط خطرناک	۳۹۶، ۲۱۴	آنکارا
۴۱، ۴۰، ۱۵	اردن	۴۲۰	آوانسیان، امیل
۲۴۴، ۲۱۹-۲۲۵، ۲۱۳-۲۱۶		۱۳۴	آیزنبرگ، سائول
۲۸۸-۲۹۱، ۲۷۷، ۲۷۱، ۲۷۰		۵۳، ۵۲	آیندگان
۴۲۱، ۴۰۸، ۴۰۳-۴۰۵، ۴۰۰، ۳۲۰			
۱۲۹، ۱۱۰	اردیبهشتی		
۵۹، ۱۹، ۱۷	اروپا		
۳۴۹، ۳۲۲، ۲۲۵، ۱۳۳، ۹۸		۳۲، ۳۱	ابان، ابا
۴۲۵، ۴۲۴، ۴۲۲، ۳۷۴، ۳۵۶، ۳۵۱		۲۷۶	ابراهیم
۲۲۶	اروپای غربی	۲۷۷، ۲۷۶	ابراهیمی
	اروپایی ← اروپا	۳۱۷، ۲۹۶-۳۰۸، ۲۸۵، ۲۸۰-۲۸۳	

۵۱	اکونومیست	۶۶	اروند
۱۴۰، ۱۳۷	اگزوست	۲۳	استر
۲۲۳	الازهر	۳۰۱، ۱۹۱	استرلینگ
۲۹۳	الاسود	۱۴۲، ۱۲۳، ۹۴، ۹۳	استروفسکی، ویکتور
۲۸۸	الامیر	۳۶۰	اسرائیلوفیل
۲۱۹	البصام، فاضل	۴۲۸	اسرار سازمان مخوف یهود
۲۱۷	التکریتی، عبدالرزاق	۲۱۲	اسعدالکبیبسی
۳۴۹، ۳۴۸، ۲۶۴، ۲۶۳، ۲۶، ۱۳	الجزایر	۳۲۶، ۳۲۲، ۲۵۷، ۲۵۳	اسکندریه
۲۱۵	الجمالی، عبدالحسین	۷۸	اسلامی، اسماعیل
۲۷۸	الجمهوریه	۲۲۳	اسماعیل، احمد
۲۰۹	الراوی، عبدالغنی	۲۲۲،	اسماعیل الخاروف، محمداحمد
۲۴۴، ۲۴۳، ۲۱۷، ۲۱۵، ۲۰۶	الرشید	۲۲۵، ۲۲۴، ۲۲۳	
۲۸۹-۲۹۱	الزعتری، احمدمصطفی	۲۹۲، ۲۹۱	اسمیت
۲۸۷	الزیتون		اسناد مهاجرت یهودیان ایران به
۲۴۸	الزین، موسی	۳۶	فلسطین
۳۴۰	السبوع	۳۰۲	اسود، زرر
۲۱۵	السکوتی، داود	۳۸۶	اسوشیتدپرس
۲۸۰، ۲۴۱، ۱۹۸	الصاوی، صلاح	۴۲۸، ۹۴، ۹۰، ۸۹	اشرفی، محسن
۳۱۵، ۳۱۰، ۳۰۸، ۳۰۶، ۲۸۷		۴۱۹	اشکنازی، شلومو
۴۲۰، ۴۱۹، ۳۹۱	ال عال	۴۱۸	اشکنازی، شوشنا
۲۴۴	العل	۳۸۴، ۶۲، ۴۹، ۲۳	اصفهان
۴۰	العهدالجديد	۱۱۹	اصفهانى، جلیل
۲۵۵	الفونتوهالرزقاء	۳۳۲	اصفی، علی
۳۴۰	الفی	۴۲۴، ۴۹	اطریش
۵۶	القانیان، داود	۵۱، ۵۰	اطلاعات (روزنامه)
۵۶	القانیان، صیون	۲۶، ۲۵	اعراب
۲۲۴	القصاص، محمدسعید	۱۲۷، ۸۷، ۸۲	اف بی آی
۲۸۷	القفاص، یوسف	۵۱	افشار، خسرو
۲۲۵	المجالى، فواز	۵۰	اقبال

۴۰۵، ۳۱۴، ۲۵۴، ۲۹۲، ۲۸۹، ۲۸۲		۲۱۴	المدنی، صباح
۲۱۹	انورگلی	۲۴۷	الهلا، محمدسعید
۵۶	انوستز	۴۱۹	الیاسی، امیر
۴۱۰	انوشه	۲۴۳	الیوشن
۱۹	اورال	۸۹، ۸۸	ام. آی. ۵
۲۳۳	اورسبز	۸۶	ام. آی. ۶
۱۲۴، ۹۱، ۵۶، ۲۹، ۲۳، ۲۲	اورشلیم	۳۵۳	امارات
۴۱۸، ۴۱۷	اوفر، رافائل	۲۴۶	امارات خلیج
۹۴	اوگاندا	۲۵۲، ۲۴۴	امارات عربی
۶۳	اوهب	۲۲۲	امامی
۳۶۴، ۳۳۷	اهواز		امام ← خمینی، روح‌الله
	ایالات متحده ← آمریکا	۶۹، ۶۸	امگا
۳۲۸، ۳۲۶، ۳۲۲، ۲۵۶، ۲۵۴	ایتالیا	۱۷۲-۱۷۶	امیت
۴۱۸	ایتان، ابراهام	۶۳	امیدوار، منوچهر
۶۷	ایرون	۱۳۴-۱۴۰	امیر
۹۴، ۴۹	ایریس	۱۳۵، ۵۶	امین
۳۴۴، ۳۴۳	ایکوتیل، یهودا	۲۴، ۲۱	امین‌زاده، عبدا...
۳۳۷، ۲۳	ایلام	۱۰۵	امین شهیدی، منوچهر
		۹۴	امین، عیدی
		۹۴، ۹۰، ۸۹، ۷۴، ۲۷	انتشارات اطلاعات
		۱۸	انتشارات تربیت
		۱۳۴	انرژی اتمی کانادا
		۱۵۳، ۹۵	انصاری
		۲۱۲	انصاری، عباس‌حسون
			انگلتون، جیمز ← جسون انگلتون، جیمز
			انگلستان ← انگلیس
		۷۳، ۴۵، ۴۴، ۲۲	انگلیس
		۱۰۳، ۹۵-۹۹، ۸۵-۹۰، ۷۵، ۷۴	
		۱۶۹، ۱۴۲، ۱۲۶، ۱۱۲، ۱۱۱، ۱۰۴	
		۲۲۶، ۲۰۸، ۲۰۵، ۱۸۸، ۱۸۱، ۱۷۰	

ب

۱۵۳، ۹۵	بابایی
۲۹، ۲۲	بابل
۱۰۵	باختری، حسین
۴۱۸، ۴۱۷	بارال، اوزی
۳۴۹، ۲۱۰	بارزانی
۳۵۰	بارزانی، مسعود
۴۱۸، ۴۱۷	بارزیلی، ابراهیم

۴۱۸، ۴۱۷	بن یوهانان، آمنن	۴۱۸، ۴۱۷	بارزیلای، اسحاق
۶۲	بواسحاقی	۳۹۶	بارگیورا
۲۴۴	بوریس	۱۴۲	بازوکا
۱۳۵، ۱۳۴	بولیوی	۱۱۰	باقریان
۳۴۱	بومبی	۵۲	بامشاد
۱۰۵	بهاری، حسین	۳۶	بانک بازرگانی
۲۱۵	بهجت، سیدموسی	۳۳۷	بانه
۴۲۵	بهروز	۶۷	بحراحر
۳۸۶	بهزاد	۳۴۱، ۳۳۸، ۲۵۱، ۲۴۶، ۲۴۴	بحرین
۳۸۶	بهشتی	۰، ۹۷، ۸۲، ۸۱، ۸۰، ۷۹، ۷۸، ۷۷	بختیار، تیمور
۴۲۵	بهمن	۱۵۲، ۱۵۰، ۱۴۹	
۵۰	بیانی	۴۲۰	بخششیان، ژوزف
۱۲۴، ۲۹	بیت المقدس	۳۵	برال
۳۴۱	بیت سخنوت	۶۲	برنت
۴۰۱، ۳۴۰، ۲۳۳، ۱۵۳	بیروت	۲۱	بروخیم، یهودا
۲۸۸	بیمارستان الامیری		بریتانیا ← انگلیس
۵۱	بینا	۱۰۷، ۶۶	بصره
		۳۷۹، ۲۸۵، ۲۸۴، ۲۵۹، ۱۰۸	
		۰، ۴۰، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۳۴	بغداد
		۳۸۰، ۳۷۹، ۳۷۸، ۳۷۶، ۳۴۰، ۲۳۵	
		۲۳۵	بگر صدقی
۲۹۵، ۲۴۲	پاپریکا	۳۹۵، ۳۹۱	بگین، مناخیم
۳۲۶-۳۲۸، ۳۲۴، ۳۲۳		۲۲۹، ۲۲۸	بن
۴۱۸، ۴۱۷	پارپاری، دانیل	۴۱۸، ۴۱۷	بن آمی، گیدئون
۲۳	پارت	۶۸	بندرعباس
۲۱۹	پارت دمکرات	۱۲۶	بن گورین
۷۵	پارسونز، سرآنتونی	۲۰	بنیاد پژوهش‌های اسلامی
۵۱	پارسی منگل پهلوی، احمد	۲۲۴	بنی کعب
۴۱۰، ۱۴۹، ۱۴۸، ۲۳	پاریس	۱۵	بنی موریس

۳۳	تاریخ یک ارتداد	۷۸، ۴۲	پاکروان، حسن
۳۵، ۲۴	تاریخ یهود ایران	۳۴۲، ۱۵۰، ۸۱، ۸۰	
۳۲	تاریخ یهود-مذهب یهود	۷۸	پاکروان، فاطمه
۱۳۹، ۱۰۳	تایوان	۲۲۵، ۱۰۳	پاکستان
۱۲۳	تبرائیان، صفاءالدین	۴۰۰، ۳۸۲، ۳۸۱، ۲۲۶	
۱۰۴	تجربش	۱۴۰	پاناما
۱۹۲، ۱۸۷، ۱۸۰	تحریر خوزستان	۳۹۶	پان امریکن
۲۴۳، ۲۳	تخت جمشید	۳۲	پرو
۱۲۶	تخت طاووس	۵۴، ۴۷، ۲۰	پروتکل دانشوران صهیون
۹۱	تدی کالک	۵۳	پژمان
۴۲۰	تراشندگان، یوحنا	۵۳	پژمان فر، ایرج
۴۹	ترانس اوشن	۳۸۰	پل سرویس
۱۸۲	ترک	۳۸۹	پوران
۳۸۸، ۳۸۶، ۲۷۸، ۱۲۴	ترکیه		پهلوی دوم ← پهلوی، محمدرضا
۲۹۷، ۲۳۴	تسنن	۱۹-۲۸، ۹-۱۱	پهلوی، محمدرضا
۱۴	تقی پور	۷۴-۷۶، ۶۱، ۶۰، ۵۶-۵۸، ۳۹، ۳۳	
۵۱	تقی زاده	۹۹، ۹۸، ۹۶، ۹۴، ۸۹، ۸۶، ۸۰، ۸۴	
۵۶، ۵۳، ۴۱، ۴۰، ۳۸، ۳۳	تل آویو	۱۳۵، ۱۳۰، ۱۲۷، ۱۲۳، ۱۰۱-۱۰۴	
۱۳۸، ۱۳۵، ۱۲۹، ۱۲۳، ۹۰، ۶۸		۳۴۵، ۳۴۱، ۳۳۷، ۱۴۹، ۱۴۸	
۱۴۸، ۱۴۷، ۱۴۲، ۱۴۰، ۱۳۹		۳۸۷، ۳۸۴، ۳۸۳، ۳۶۵، ۳۵۴-۳۵۶	
۳۸۶، ۳۸۵، ۳۰۱، ۲۲۴		۳۹۹، ۳۹۶، ۳۹۵، ۳۹۰-۳۹۳	
	توده ← حزب توده	۵۰	پیغام امروز
۲۴، ۲۳، ۲۲	تورات	۳۸۶	پیمانی
۴۲۰	توکلی، مهناز		
۲۸۹	توماس، آلبرت		
۲۶	تونس		
۳۵، ۳۳، ۳۰، ۲۹، ۲۷، ۲	تهران		
۶۵، ۶۳، ۵۳، ۵۲، ۵۰، ۴۹، ۴۳، ۴۰		۱۳۱، ۱۳۰	تاجبخش
۹۰، ۸۹، ۸۲، ۷۹، ۷۸، ۷۶، ۷۴، ۶۸		۲۰۲	تاجی

ت

۱۸۷، ۱۸۰	جبهه شبنم	۱۰۸، ۱۰۴، ۱۰۳، ۹۸، ۱۰۰، ۹۴، ۹
۲۹۳	جرج	۱۵۷، ۱۲۸، ۱۲۷، ۱۲۵، ۱۱۷-۱۲۳
۳۶، ۳۵	جروزالم پست	۱۷۷، ۱۷۳، ۱۷۲، ۱۶۲-۱۶۴، ۱۵۸
۱۲۵	جزیره کیش	۲۰۵-۲۰۸، ۲۰۳، ۲۰۲، ۲۰۰، ۱۹۸
۹۱، ۹۰	جسون انگلتون، جیمز	۲۲۳، ۲۲۱، ۲۱۹، ۲۱۶، ۲۱۲، ۲۱۱
۴۱۹	جعفر، ابراهام	۲۴۱، ۲۳۸، ۲۲۹-۲۳۳، ۲۲۷، ۲۲۴
۲۱۹	جلالیها	۲۹۰، ۲۸۰-۲۸۴، ۲۷۷، ۲۷۰، ۲۶۱
۱۵۵، ۱۵۴	ج.م.ع	۳۰۵، ۳۰۴، ۳۰۲، ۳۰۰، ۲۹۴، ۲۹۲
۳۸۲	جمودی الدراجی، شفیق	۳۲۷، ۳۱۹-۳۲۲، ۳۰۸، ۳۱۰، ۳۰۶
۱۴۹، ۱۴۸	جنگ‌های نهانی اسرائیل	۳۵، ۳۵۲، ۳۴۹، ۳۴۴، ۳۴۱، ۳۴۰
۱۰۲، ۱۰۱	جوان، محمدتقی	۳۶۹، ۳۶۷، ۳۶۵، ۳۶۱، ۳۶۰
۸۸	جورج	۴۳۱، ۴۳۰، ۴۲۶-۴۲۸، ۳۸۴-۳۹۲
۴۲۳، ۵۱	جوینت امریکن	۴۳۶، ۴۳۵
۹۱	جیم	۲۸۵

تی بی تی

ج

۳۱	چاپخانه بانک ملی ایران
۳۲	چاپخش
۲۲	چرچیل

ح

۳۹۶	حائری، ابوالقاسم
۲۳۲	حاج عبدالعلی بزاز، قاسم حسین
۳۲۱	حاجی حسین، ابوالحسن
۴۰۴، ۲۳۰، ۲۲۷	حافظ اسد

ث

۱۱۸، ۱۱۵	ثابتی
۲۲۴	ثلجی
۲۲۵	ثلجی، امین
۲۲۵	ثلجی، معاذ
۲۲۵	ثلجی، نجیب

ج

۱۹۲	جان
۳۷۵	جبهه خلق

۱۰۲، ۹۳، ۷۵	خاطرات دو سفیر	۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶	حبش، جورج
۶۹	خاطرات فاطمه پاکروان	۴۲۰	حدوت، یدیدیا
۴۹	خاکشور، الیاس	۴۰۴	حزب بعث
۱۹، ۱۴	خامنه‌ای، سیدعلی	۷۵، ۷۴	حزب توده
۲۲۱	خان یونس	۶۹	حزب رستاخیز
۱۷-۱۹، ۱۵، ۱۴، ۱۱	خاورمیانه	۵۰	حزب ملیون
۹۴، ۸۹، ۷۸، ۷۴، ۶۵، ۶۴، ۵۸، ۳۷		۲۲۵	حسان‌العربی
۱۵۰، ۱۴۸، ۱۴۷، ۱۲۸، ۱۰۰، ۹۵		۴۲۰	حسکیا، لازار
۳۳۲، ۳۱۰، ۲۳۷، ۱۹۸، ۱۹۱، ۱۵۵		۳۲۴-۳۲۹، ۳۲۱، ۲۹۹، ۲۵۵	حسین
۴۲۵، ۴۲۱، ۴۰۵، ۴۰۳، ۳۸۴، ۳۸۳		۱۲۹، ۱۱۰، ۱۰۹	حسین‌زاده
۲۷	خدمتگزار تخت طاووس	۵۱	حشمت‌الدوله (خیابان)
۳۶۴	خرمشهر	۴۱۹، ۴۱۸	حکیم‌زاده، پروین
۲۳	خشایارشاه	۲۳۴	حلق
۳۹۲، ۳۹۰، ۳۸۹	خفی	۴۸	حماسه حسینی
۳۴۰، ۲۴۸، ۱۷۳	خلیج	۲۸۸-۲۹۰	حمام، فواد
۲۵۲، ۲۵۱، ۲۴۷	خلیج (رستوران)	۵۱	حمزوی
۲۴۷	خلیج عربی	۲۵۲	حمزه
۱۶۹، ۱۹	خلیج فارس	۲۵۱	حمزه، کمال
۲۰۷، ۱۷۵، ۱۷۴، ۱۷۱		۲۰۴	حمص
۳۵۴، ۳۵۳، ۳۲۸، ۳۲۲، ۲۳۲، ۲۱۵		۳۰۷، ۳۰۲، ۳۰۱، ۲۹۳-۲۹۹	حنا
۱۰، ۹	خمینی، روح‌الله	۳۰۰، ۲۹۵	حناکاری
۱۳	خوارزمی	۴۲۰	حنانی منصور
۲۱۱	خورشیدنو	۴۲۰	حیم‌زاده، آلبرت
۳۳۸، ۳۰۶، ۲۲۴	خوزستان		
۳۵۷، ۳۵۶، ۳۴۸، ۳۴۷، ۳۴۵			
۳۷۹، ۳۷۸، ۳۶۵، ۳۶۰-۳۶۳			
۴۵، ۴۳، ۳۹، ۱۶	خوفی		
۲۴۷، ۲۵۱	خویص، مزید	۳۸۵	خادمی، محمد
۲۴۸، ۲۵۱	خویص، یوسف	۳۴۵، ۳۴۴، ۶۷	خارک

خ

۱۵	دفتر نشر فرهنگ اسلامی
۴۰۴، ۱۳۷، ۵۵	دلار
۴۲۰	دلشاد، هوشنگ
۳۰، ۲۹	دماوند
۲۹۶، ۲۹۴	دمشق
۴۹	دواديو
۲۴۸، ۲۴۵، ۲۴۱	دوبی
۲۵۲-۲۵۰، ۲۵۲، ۲۶۳، ۲۶۴	
۲۴۵	دوحه
۴۹، ۴۸	دوریل
۲۹۰	دوسلاروف
۴۱۹	دوکاس، امیرام
۲۲	دوگل
۲۰۵	دهلی
۲۰۶	دهلی‌نو
۲۸۴	دیانا
۱۴۱، ۱۳۴	دینا
۲۳۵	دیوانیه

ذ

۴۱۹	ذکائی، شیمون
۴۲۰	ذلیخائیان، داود

ر

۱۵۳، ۹۵	رابکین
---------	--------

۶۶	خین
	د
۷۶	داریوش
۲۴	داریوش اول
۲۱۵	داغستانی، خلیل
۶۲	دانش‌راد، عزیز
۲۲۴، ۲۲۳، ۵۱	دانشکده ادبیات
۲۳۵	دانشکده حقوق
۵۱، ۵۰	دانشکده علوم
۳۲۱، ۲۰۷	دانشگاه اسکندریه
۲۲۱، ۲۱۹، ۱۹۸	دانشگاه تهران
۳۱۰، ۳۰۸، ۳۰۶، ۲۴۱، ۲۲۴، ۲۲۳	
۲۲۸	دانمارک
۳۳۱	دانو، آلبرت
۲۳۷، ۱۹۴	دانوب
۲۱۶، ۲۰۷	دانوسر، آلبرت
۴۰۵	داودیه
۱۳	داوود
۳۸۶، ۹۳، ۴۲، ۴۰، ۳۹	دایان، موشه
۶۳	دروس
۱۹	دریای خزر
۱۹	دریای سیاه
۱۹	دریای مازندران
۶۲	دشتی
۵۱	دشتی، علی
۱۸۷، ۱۸۰	دفتر سرخ

۲۵	رواق	۳۹۵، ۳۹۳، ۴۴	رابین، اسحاق
۲۴۹	روپیه هندی	۲۷	راجی، پرویز
	روتشیلد، ویکتور ← روچیلد، ویکتور	۶۲	راد، ابراهیم
۵۴	روچیلد	۳۲۳-۳۲۸، ۳۲۱	راز
۴۲۰	روچیلد، استلاستر	۲۹۸، ۲۹۵	راسم
۱۲۵، ۸۹، ۸۸	روچیلد، ویکتور	۲۲۱	رام‌اله
۲۲۴	روحانی	۹۴، ۹۳	راه نیرنگ
۳۲	رود اردن	۲۷۴، ۱۴۳، ۱۴۲، ۱۴۱، ۱۲۴، ۱۲۳	
۲۵۳، ۱۵۰، ۸۳، ۷۵، ۶۰	روسی	۸۹، ۸۸	رایت، پیتر
۳۰	روم	۲۷۷	رباط، ژرژ
۴۰۵، ۴۰۴	رویتز	۵۳	رتاتیو
۱۲۵، ۸۹	ریپورتر، شاپور	۱۸	رحمانی، شمس‌الدین

ز

۲۳۳	زکی خالوق، امین	۲۸۵، ۲۸۰، ۲۴۳، ۲۴۲	رز
۲۳۴	زکی علی، امین	۳۱۷، ۳۰۳، ۲۴۲، ۲۹۸، ۲۹۷، ۲۹۲	
۲۳۴	زکی علی، حلوق	۳۰۲، ۲۹۶-۲۹۹، ۲۹۲	رز، موشی
۳۸۶	زندیه	۲۹۲-۲۹۷، ۲۴۱، ۱۹۸	رسلان، راسم
۱۵	زنگنه، جمشید	۳۰۹-۳۱۱، ۳۰۰-۳۰۷، ۲۹۹	
۲۲	زونیس، ماروین	۴۲۰	رسیبی، بنیامین
		۲۷	رشیدی مطلق، احمد
		۷۵، ۳۵، ۲۴	رضاشاه
		۶۲	رضوان پور، کورش
		۴۲۰	رفوآ، اسحق
		۲۳	رفورمیست

س

۳۹۵، ۳۹۴	سادات	۳۲۱، ۲۴۴، ۲۰۸، ۱۰۸	رفیع زاده
۱۹۲، ۱۸۷، ۱۸۰	سادات(السادات)، انور	۳۷۷، ۳۷۵، ۳۷۰، ۳۶۷، ۳۲۶، ۳۲۵	
	سازمان آمریکایی برای پیشرفت	۳۶۱، ۱۲۹، ۱۰۹	رفیع زاده، مجید
		۲۱۶	رمادی
		۲۸۶، ۱۹۸	رمضان، احمد
		۳۱۵، ۳۰۶، ۲۸۷	

۲۹۴، ۲۹۳، ۹۷، ۳۸	سوئیس	۷۶	بین‌المللی
۴۲۴، ۴۱۹، ۵۱، ۴۹	سوختوت	۳۶	سازمان اسناد ملی ایران
۴۰۸، ۱۵۴	سودان		سازمان انتشاراتی دانش‌جویان یهود در
۳۰۷، ۳۰۴، ۳۰۰، ۲۰۲	سوری	۳۱	ایران
۱۸۰، ۱۵۳-۱۵۵، ۲۶، ۱۵	سوریه	۱۴	سازمان تبلیغات اسلامی
۱۹۹، ۱۹۸، ۱۹۲، ۱۸۷، ۱۸۱		۲۳	ساسانیان
۲۲۷-۲۲۹، ۲۱۳-۲۱۷، ۲۰۷		۱۴۸	ساعد
۲۸۲، ۲۶۹-۲۷۲، ۲۶۴، ۲۶۳		۱۱۸	ساعدی، مهدی
۲۹۶، ۲۹۵، ۲۹۳، ۲۹۰، ۲۸۶		۲۹، ۲۸	سالامانازار
۳۵۳، ۳۵۲، ۳۳۸، ۳۳۳، ۳۰۱، ۲۹۹		۲۸	سامره
۴۲۱، ۴۰۴، ۴۰۰، ۳۹۴، ۳۸۱		۲۵۱، ۲۴۶، ۲۴۵	سامی، عاف
۷۵	سولیوان، ویلیام	۱۳۷-۱۳۹، ۱۳۵	سانتیاگو
۱۰۱، ۱۰۰	سومالی		ساواک و نقش آن در تحولات داخلی
۲۷۰، ۳۳۱، ۲۶۹، ۲۱۷	سهیل ابوزینه	۷۸	رژیم شاه
۸۲، ۷۸، ۷۶، ۷۵، ۱۶	سیا	۴۲۳، ۴۸	ستاره شرق
۹۷، ۹۱، ۹۰، ۸۷، ۸۳		۱۳	سراب یک ژنرال
۲۷۳، ۱۳۵، ۱۳۰، ۱۲۷، ۱۰۲، ۹۸		۱۳۶، ۹۴	سریلانکا
۸۳، ۷۹	سیاست خارجی شاه و آمریکا	۲۸۸-۲۹۰، ۲۸۴	سعدی
۱۳۰، ۱۲۷، ۱۰۱-۱۰۳، ۹۸، ۹۶، ۹۴		۲۸۹	سعودی
۵۱	سیاسی	۴۰۹	سگب، شموئل
۳۸۶	سیاوش	۳۹۶	سلا
۶۷	سپیه	۶۷	سلاله (شهر)
۱۰۳	سی.بی.اس	۶۲	سلامت‌بخش
۳۶۵	سیدان، ژوزف	۳۴۴، ۳۴۳	سلطانی، هایده
۴۱۷	سیزراهی، یهوچول	۲۵۹	سلمان، علی
۴۱۳، ۴۰۶	سیکلمه	۱۳	سلیمان
۳۹۵	سینا	۵۱، ۵۰	سنا
۹۴	سینهالی		سنی ← تسنن
۴۱۹	سیونیت، منصور	۱۹۲، ۱۵۸، ۱۴۷	سوئز

ش

۴۱۸، ۴۱۷	شموئلی، یوسف	۱۳۵	شاخه آل
۲۸۵	شمیران	۵۶	شادی، رفائیل
۹۰، ۸۹	شناسایی و شکار جاسوس	۲۶۴، ۲۶۳	شارجه
۲۴۴، ۹۱، ۸۴، ۷۴، ۱۹	شوروی	۳۴۳	شاکری
۲۳	شوش	۴۱۸	شاویت، یهزگل
۲۱۲	شوستر	۳۲	شاهاک، اسرائیل
۳۱	شوفط، داود	۲۴	شاهعباس کبیر
۱۰۲، ۷۶	شوکراس، ویلیام	۳۷۹	شاهین
۱۸۹، ۱۸۸، ۱۸۷، ۱۷۹	شهاب	شاه ← پهلوی، محمدرضا	
۴۳	شیان	۱۰۴	شای
۶۳، ۶۲	شیتای، داود	۶۲	شرکت سهامی کارتن ایران
۳۳۱، ۲۲۰	شیخ الاسلامی	۶۲	شرکت ملی ذوب آهن
۳۳۲	شیخ الاسلامی، هوشنگ	۵۱	شریعت، باقر
۲۵۱، ۲۴۸	شیخ سامی	۴۸	شریعتی، علی
۲۰	شیخی، حمیدرضا	۳۳، ۳۲	شریف، مجید
۳۳۹	شیدوش	۲۹۹، ۲۹۶	شعبانی
۳۸۴، ۱۲۹، ۱۰۱، ۶۸، ۵۳	شیراز	۳۱۸، ۳۱۷، ۳۰۶، ۳۰۰	
۱۰۹	شیرازی، محمود	۴۰۸	شقیری، احمد
۵۱	شیروانی، فضل‌اله	۲۲	شکست شاهانه
۱۲۷	شیعه	۳۱	شکیب‌اصفهانی، نعمت‌الله
۱۲۶	شیلوا	۸۹	شل
۱۳۹، ۱۳۸، ۱۳۶، ۱۳۵، ۱۳۴	شیلی	۴۱۸	شلومو، کارمل
۱۴۸، ۹۲	شین بت	۶۳، ۶۲	شمسا
		۱۸۸، ۱۸۷، ۱۸۱، ۱۸۰	شمعدانی
		۳۹۴	شمعون، کامیل

ص

۳۶۰-۳۶۲، ۳۴۳	صادقی
۳۶۹، ۳۶۸، ۳۶۷، ۳۶۶	

۲۳	طاق بستان	۲۰۶	صالح تکریتی، عبداله رثوف
۲۱۵	طراش، عدنان	۳۰، ۲۴، ۲۱	صبح امید
۲۲	طرح نو	۲۱۲	صبری
۲۲۱	طلجی، مائزاحمد	۴۰۷	صبری، علی
۷۵	طلوعی، محمود	۲۱۱	صبری، محمد
۱۲۳	طوفانیان	۱۹	صحرای سینا
	تهران ← تهران	۱۰	صحیفه نور
		۳۷۹	صدام حسین

ظ

۷۸، ۷۴	ظهور و سقوط سلطنت پهلوی	۴۸	صدرا
۸۰، ۸۱، ۸۴، ۹۴، ۹۷، ۹۸، ۱۲۵، ۱۲۷		۵۱	صدر عاملی
۱۳۱، ۱۴۸، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۴۲، ۳۴۶		۴۰۳، ۶۰، ۳۳	صدریه

ع

۴۰۸	عارف	۲۱۵	صراح، خالد
۲۱	عالم یهود	۳۰۹	صفر
۱۵۳	عالیخانی	۳۰۵، ۳۰۴، ۳۰۰، ۲۹۹	صفر، احمد
۲۴۸	عالیه	۳۰۷	صفر، محمد

۲۱۵	عبدالخالق سعدون، فهد	۲۳	صفوی
۱۹۴	عبدالرزاق	۱۹۸	صقر، محمد
۲۱۲	عبدالغنی، عبدالستار	۲۸۶	صلاح الصاوی، رمضان
۲۱۵، ۲۱۴	عبدالمالکی، عبدالکریم	۲۲۴	صلاحی
۲۵۷، ۲۵۳	عبدالمجید، انور	۸۶	صمدیانپور
۳۲۸، ۳۲۶، ۳۲۵، ۳۲۴، ۳۲۲، ۲۶۷		۳۸۶	صهبا

ض

۱۱۰، ۱۰۸، ۵۷، ۲۱	ضمیر
------------------	------

ط

۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۵، ۲۰۸، ۲۱۱، ۲۱۲	عبدالمجید، عدنان	۲۱۶
۲۱۷، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۳۰، ۲۳۱	عبدالناصر، جمال	۱۵۰، ۱۹۲
۲۶، ۱۵۴، عربستان سعودی	عبدالواحد، عبدالقادر	۲۳۳، ۲۴۲
۲۲۳، ۲۷۰، ۳۳۸، ۴۰۴، ۴۰۸	عبدالوهاب	۱۷۰
عربی ← عرب	عبدی، فائق	۲۱۴
عزرابوم	عبری	۲۴، ۹۰، ۳۲۵، ۳۲۶
عزیزخان	عبیدمحسن، عزیز	۳۳، ۲۱۶
عطارپور	عتلیت	۱۳۸
عطیه، محمد عصمت	عجمان	۲۶۳، ۲۶۴
عظیما	عدن	۱۶۴، ۳۷۷
عکو	عذری، ربی مثیر	۳۹، ۴۹
علم، اسدالله		۵۰، ۵۲، ۶۳، ۴۱۷، ۴۱۸
علم(انتشارات)	عراق	۱۸، ۳۶، ۴۹، ۶۱، ۶۴، ۶۶، ۸۰
علوان، فاروق		۸۱، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۲۴، ۱۳۲، ۱۵۷
علوی		۱۵۸، ۱۶۳، ۱۶۸، ۱۷۱، ۱۷۳-۱۷۵
علوی کیا		۱۷۸، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۷، ۱۹۱، ۱۹۹
علی خالوق، امین زکی		۲۰۴-۲۰۱، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۹-۲۲۰
علیخانی		۲۲۵، ۲۲۶، ۲۳۰، ۲۳۲-۲۳۴
علیزاده		۲۴۴-۲۴۲، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۳، ۲۶۴
۲۹۶، ۲۹۸، ۳۰۳، ۳۱۳، ۳۱۷، ۳۱۸		۲۷۲، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۸۰، ۲۸۱
علی(ع)		۲۸۶-۲۸۴، ۲۸۷، ۲۹۱، ۲۹۴، ۳۰۰
عمان		۳۳۳، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۶-۳۵۱، ۳۵۴
عیدان		۳۵۷، ۳۵۹، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۵، ۳۶۶
عین الشمس		۳۶۸، ۳۷۸-۳۸۲، ۴۰۰، ۴۰۴، ۴۰۵
عینی		۴۰۸، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۵

عراقی‌ها ← عراق

عراقی ← عراق

عرب

۱۳، ۱۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۶۰، ۱۶۶، ۱۷۰، ۱۷۴، ۱۹۸-۲۰۰

۲۹۶، ۲۸۵، ۵۱	فردوسی	۴۱۹	غداری، ناصر
۲۰	فروم، اریک	۲۵	غرب‌زدگی
۲۰	فروید	۲۲۱	غزه
۶۲	فرهنگ، پرویز	۳۷۷، ۳۷۶	غندوره، عبدالرحمن

فلسطین ۱۳، ۲۹، ۳۴، ۹۲، ۲۱۵، ۲۱۹،

۲۲۵-۲۲۰، ۲۴۴، ۲۵۲، ۲۷۷، ۲۸۸،

۲۸۹، ۲۹۱، ۲۹۵، ۳۴۰، ۳۵۵

فلسطینی ۴۲۱

فواد ۱۹۴

فوادیان ۲۳۳، ۲۳۴

فوادینی ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۴۴

فهمی، حسین ۲۳۵

فیا ۲۹۲

فیروز ۲۸۵، ۲۹۰

فیروزه ۲۸۹

فیصل ۲۳۵

ف

فارسی ۲۴، ۴۸، ۲۰۵، ۲۲۰، ۲۴۴،

۳۱۴، ۳۴۰، ۳۵۷، ۳۶۶، ۳۶۸، ۴۲۳

فاضل ۲۱۹

فاطمی، فریدون ۷۹

فتحی، احمد ۲۴۴

فتق، محمد ۲۹۵

فخیمی ۲۵۹

فرات ۴۰۴

فرازیان، علی‌اکبر ۱۶۴، ۱۷۲، ۱۷۶،

۱۸۴، ۱۸۵، ۲۰۵، ۲۱۵، ۲۱۹، ۲۳۳،

۲۴۲، ۲۵۹، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۸۰، ۲۸۱،

۲۸۲، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۵۲،

۳۶۱، ۳۶۷، ۳۶۹، ۳۷۶، ۳۸۰

فراماسون ۷۳

فرانسه ۳۱، ۸۳، ۹۵، ۹۸،

۱۰۳، ۱۲۶، ۱۳۳، ۲۵۳، ۲۵۴، ۴۰۲،

فرد، محمود ۱۰۵

فردوست، حسین ۷۴، ۸۰، ۸۱،

۸۳-۸۵، ۸۷، ۹۵، ۹۶، ۹۸،

۹۹، ۱۰۱، ۱۰۳، ۱۰۵، ۱۲۸،

۱۲۹، ۱۵۶، ۳۳۷، ۳۴۱، ۳۴۷

ق

قاجار ۱۳۰

قاهره ۲۲۳، ۲۳۲،

۲۵۷، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۸۷، ۳۵۳، ۴۰۴

قبرس ۳۸۳، ۳۸۶

قجه‌وند ۱۱۸، ۴۲۷

قریشی، جلال‌الدین ۲۱۳، ۲۱۴

قرین‌راد، ابراهیم ← راد، ابراهیم

قزوینیان، علی ۴۱۹

قصر ۲۶۳، ۲۶۴، ۳۵۳

۴۱۴، ۳۹۳	کانال سوئز	۲۵۳	قصرالمنزه
۱۵۳، ۹۵	کاوه	۱۹	قفقاز
۱۴۰	کا- هفت	۲۴۷	قم
۵۰	کتل	۳۲، ۳۱	قوم من
۳۸۲	کراچی	۳۸۳	قهری
۲۴۳	کرکوک		
۵۶، ۵۰	کرمانیان، موسی		
۱۳۴	کره جنوبی		
۴۸	کشفی، هوشنگ		
۱۴۲	کفرسیرکین	۴۱۸	کاتزوا، سالی
۹۴	کلمبیا	۳۸۹	کادیشای
۳۶۳، ۶۲، ۵۲، ۳۷، ۳۶، ۲۱	کلیم	۴۱۹	کارپیک، اوری
۴۲۲، ۴۲۱	کلیمیان	۶۲	کارخانه کود شیمیایی شیراز
۲۱۵، ۲۱۴	کمال، مصطفی	۲۴۵	کارلتون
۳۹۵، ۳۹۲	کمپ دیوید	۲۳۳	کارلتون
۱۴۷، ۶۶	کمونیسم	۴۱۸، ۴۱۷	کارمل، شلومو
۳۵۰، ۳۲۵، ۲۵۴، ۲۳۵		۲۹۹، ۲۹۲، ۲۸۶، ۲۸۵، ۱۶۵	کاروان
۲۹	کنعان	۱۴۸، ۱۵۰	کاروز، یعاکف
۲۵۳	کورتیش	۱۶۷، ۱۶۶	کارون
۵۰، ۴۹، ۲۹، ۲۴، ۲۳، ۲۲	کوروش	۲۷۶، ۲۷۵، ۱۷۳، ۱۷۰	
۲۰۷، ۲۰۶، ۱۹۶، ۱۹۲	کوشان	۲۵۳	کاسپا
۲۹۸، ۳۰۹، ۲۷۹-۲۸۳، ۲۷۶، ۲۶۰، ۲۳۹		۱۳۳	کاسپاروت
۳۲۶، ۳۲۵، ۳۱۹، ۳۱۸، ۳۱۷، ۳۱۴		۳۴۴، ۳۴۳	کاشانی، احمد
۱۳۵-۱۴۱	کونترراس	۲۱۳، ۲۱۲، ۱۰۱	کاشی
۳۸۲	کونکریت	۲۱۲، ۱۰۰	کاشی، بهمن
۱۹۴، ۱۷۱، ۱۷۰، ۲۶	کویت	۴۹	کاشی، شهناز
۲۴۹، ۲۴۶، ۲۳۴، ۲۳۳، ۲۳۲، ۲۰۷		۲۱۲	کاظمین
۲۸۸، ۲۸۳، ۲۷۸، ۲۶۶، ۲۶۱، ۲۵۹		۴۲۸، ۹۰	کاکبورن، اندروولسلی
۳۲۱، ۳۰۰، ۲۹۸، ۲۹۲، ۲۹۱، ۲۸۹		۱۳۴	کانادا

ک

۳۰، ۲۹

گیلیاد

۴۰۸، ۴۰۰، ۳۳۸، ۳۲۹، ۳۲۷

۶۲ کهن، رحمت‌اله

۶۲ کهن، عزیزاله

۲۹۹ کیان هتل

۱۴۰ کیدان

۳۸۳ کیدرون

۴۲۰ کینگ، هانری

۱۰۲، ۵۰ کیهان

ل

۳۲۷، ۲۸۸، ۲۸۷ لاله‌زارنو

۲۸۰، ۲۸۳، ۲۷۸ لباف، عبدالجلیل

۳۱۷، ۳۰۸، ۳۰۷، ۳۰۳، ۲۹۷، ۲۹۶

۲۰۷، ۲۰۶، ۱۵۴، ۱۵۳، ۱۵ لبنان

۲۴۷، ۲۴۵، ۲۳۳، ۲۳۲، ۲۲۵، ۲۱۷

۲۶۴، ۲۶۳، ۲۶۰، ۲۵۰، ۲۴۸

۲۹۵، ۲۸۲، ۲۸۷، ۲۷۱، ۲۷۰، ۲۶۹

۴۲۱، ۴۰۰، ۳۹۴، ۳۹۳، ۳۴۰

۱۹۸، ۱۲۳، ۸۶، ۶۸ لندن

۳۱۰، ۳۰۷، ۳۰۲، ۳۰۱

۱۹۴ لواسانی

۵۷، ۵۶ لوبرانی

۱۵۱ لویی

۹۷ لوزان

۲۲، ۱۹، ۱۸ لولای سه قاره

۳۵، ۲۴، ۲۱ لوی، حبیب

۳۸۰ لهستانی

۳۹۴، ۳۵۳، ۳۵۲، ۲۲۳، ۱۵۴ لیبی

۱۹۱ لیره

۱۴۰ لیلهامر

م

۱۳۸ گابریل

۳۳، ۳۲ گارودی، روزه

۱۰۲، ۷۹ گازیوروسکی، مارک.ج

۴۱۷ گاو، شموئیل

۳۱ گرجی

۶۳ گرویر

۲۶۵، ۲۳۲، ۱۹۶ گرین

۳۹۰ گرینویچ

۲۲ گفتگوهای من با شاه

۱۰۹ گلزاری، منصور

۴۲۰ گلشنی، سعید

۳۸۶ گلوروی

۴۱۹ گماره (کاماره)، میرنا

۴۱۸ گور، حثیم

۳۶۹، ۳۶۷، ۳۵۳، ۳۵۲، ۱۳۲ گورون

۲۹ گیلان

۲۳۳ گیلان‌نو

۴۵۰ / ساواک و دستگاه اطلاعاتی اسرائیل

۲۹۵، ۲۹۳	مسیحی	۲۰۵	ماتور، نارش
۳۰۸، ۳۰۴، ۲۹۷، ۲۹۰، ۲۸۱	مشهد	۲۹، ۲۳	ماد
۷۵	مصدق	۱۰۴	مارتین، زول
، ۱۴۷، ۱۳۲، ۲۶، ۱۵	مصر	۴۱۹	ماکاریان، آرشالوس
، ۱۸۱، ۱۸۰، ۱۷۸، ۱۷۴، ۱۵۳-۱۵۵		۱۳۵، ۱۳۴	مالات
، ۲۰۴، ۲۰۲، ۱۹۹، ۱۹۸، ۱۹۲، ۱۸۷		۲۱۳	مالکسیف
، ۲۴۱، ۲۳۱، ۲۳۰، ۲۲۴، ۲۲۳، ۲۰۷		، ۳۵۵، ۱۱۰، ۱۰۴	ماهان
، ۲۸۶، ۲۶۷، ۲۵۶، ۲۵۴، ۲۵۳، ۲۴۷		۳۷۴، ۳۷۰، ۳۶۴، ۳۶۰-۳۶۲، ۳۵۶	
، ۳۲۴-۳۲۹، ۳۱۰، ۳۰۸، ۳۰۶، ۲۸۷		۶۲	ماه گرفته، بنیاهو
، ۴۰۸، ۴۰۷، ۴۰۴، ۳۹۴، ۳۹۳، ۳۳۳		۸۶	ماهوتیان
۴۲۱، ۴۱۳		۱۴۹	مایر
۳۲۱، ۱۹۸، ۱۷۰	مصری	۳۴۱	م‌ایرانی
۲۱۴	مصطفی، فاضل	۱۴۹	مایر، گلدا
۴۸	مطهری، مرتضی	۱۴۰	متسازا
۴۱۰، ۴۰۹، ۴۰۳	معاربو	۳۵	مجلس شورای ملی
۳۴۲، ۲۱۳، ۱۹۵، ۱۷۲، ۱۶۹	معتضد		محمد رضا ← پهلوی، محمد رضا
۲۵۹	معیرزاده	۲۱۹	محمدقادر
۸۰	مقدم	۳۹۲، ۳۸۸، ۳۷۴	محیط
۳۹۶، ۳۹۲، ۹۶	مقدم، ناصر	۲۲	مخبر، عباس
۴۰۸، ۲۲۵	ملک حسین	۳۴۰	مدعی‌العمال
۱۷۴	ملک فیصل	۴۱۹، ۴۱۸	مراد، استر
، ۱۹۷-۱۹۹	ملکی	۲۳۱، ۲۲۹	مراکش
۳۱۳-۳۱۹، ۲۹۵-۳۱۰، ۲۸۰-۲۹۳		۲۳	مردخای
۳۸۶	منوچهر	۷۸	مرکز اسناد انقلاب اسلامی
۲۸۵	منوچهری	۲۱	مرکز تاریخ شفاهی یهودیان ایرانی
۲۵۳	منوره	۲۶۳	مروتی
۲۴۳	موصل	۲۸۴	مروی
۴۰۹	مولیری	۳۳۷	مربوان
۷۶	مهدوی، هوشنگ	۵۱	مسعودی، عباس

۲۸۴	ناصر خسرو	۲۱۳	مهدی، فائق
۱۴۷	ناصریسم	۷۸	مهراندیش
۲۰۰	ناوت	۲۷۸	مهیار
۴۱۸، ۴۱۷	ناوت، مناهم	۴۲۷	مهین‌دار
۱۲۴	ناوون، اسحاق	۲۹۹	میامی
۲۷۸، ۲۸۰، ۲۸۱	ناهید	۲۴۳	میراژ ۳
۳۵۲، ۳۱۸، ۳۱۷، ۲۸۳		۴۰۲	میرفندرسکی
۲۱۵	نجار، فائزه	۴۱۸	میزراهی، یهوشول
۷۸	نجاری‌زاده، تقی	۲۴۳، ۲۱، ۱۹، ۱۷	میگ
۳۶۱	نجومی	۳۷۶	میلان
۴۹	نسیان، یوسف	۱۱۸	میهن‌دار
۴۰۳	نشاط	۴۱۹	مؤسسه ارت
۷۶	نشر البرز	۴۱۹	مؤسسه جوینت امریکن
۷۹	نشر مرکز		مؤسسه چاپ و انتشارات وزارت
۲۲۱	نصراله جارون، عبدالله	۱۸	امور خارجه
۶۸، ۵۷، ۴۵، ۴۴، ۲۶	نصیری، نعمت‌اله	۳۳	مؤسسه خدمات فرهنگی رسا
۶۹، ۸۰، ۸۱، ۱۰۱، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۵۶			مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های
۱۵۷، ۱۶۹، ۱۷۲، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۹		۹۴، ۱۱	سیاسی
۱۹۵، ۲۱۱، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۸، ۲۴۱، ۲۶۷			
۲۷۹، ۳۴۳، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۴			
۳۵۶، ۳۶۳-۳۶۰، ۳۶۶-۳۶۶، ۳۷۶، ۳۷۹			
۳۸۲، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۷، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۵			
۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۹	نگهبانی	۲۰۹	نائف، عبدالرزاق
۱۸۴، ۱۷۶، ۱۷۲، ۱۷۱		۶۳	ناتان
۲۷۷	نمازی، محمدصادق	۶۳	ناخن
	نمرودی ← نیمرودی، یعقوب	۲۸۹، ۲۸۸	نادری
۳۳۱، ۳۳۰، ۲۳۲، ۲۲۰	نوذر	۲۷۳	ناسیونالیستی
۶۲	نورپرور، نوراله	۴۱	ناسیونالیسم عرب
۲۲۰	نوری‌عارف، محمد	۳۰	ناصرالدین شاه قاجار

۲۲۸	ونزوئلا	۱۴۰	نوریگا، آنتونیو
	ویرانی معبد دوم و اثرات آن بر سیر	۹۴	نوریگا، مانوئل
۳۱	تاریخ یهود	۲۰۶	نیرولا
۸۳	ویرجینیا، فورت پیری	۲۵۹	نیک‌بین، رخساره
۲۹۳	ویکتور	۶۱	نیکوبنیاد
۲۰۶، ۲۰۵	ویکتوریا	۱۳	نیل
		۴۸	نیلوفر
		۶۰، ۶۱، ۹۸	نیمرودی، یعقوب
		۳۴۱، ۱۲۵، ۱۲۴، ۹۹	
		۹۲	نیوز پابلیک
۴۰۹، ۴۰۳	هارتص	۱۳۹، ۱۳۷، ۱۳۵	نیویورک
۱۵۲، ۱۵۰	هارل		
	هارل، ایزر ← هارل، ایسر		
۱۴۹، ۱۴۷، ۲۲	هارل، ایسر		
۲۳۹، ۲۱۸، ۱۸۴، ۱۶۴-۱۷۳	هاشمی		
۲۵۹، ۲۶۰، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۸۰، ۲۸۱		۳۹۶، ۱۶	واشنگتن
۳۱۹، ۳۱۸، ۳۱۷، ۲۸۲		۸۹، ۸۸	وایت، دیک
۱۲۴	هاگان	۱۷۷، ۱۷۲، ۱۶۴	وحدانی
۸۸	هالیس	۶۳	وحیدکاشانی، خسرو
۴۱۹	هانس کرن، هانوح	۳۴۰	ودیع حداد
۲۳، ۲۲	هخامنشی	۱۸۵، ۱۸۴	ودیدی
۱۴۱، ۱۴۰	هراری، مایک	۳۸۳	ورد
۴۲۴، ۵۲، ۱۳	هرتصل، تئودور	۱۷۵، ۱۷۱-۱۷۳، ۱۶۵-۱۶۹، ۶۰	وردی
۵۱	هشترودی	۶۰، ۵۱	وزارت امور خارجه
۲۷	همایون	۵۱	وزارت فرهنگ
۵۳، ۵۲، ۲۶	همایون، داریوش	۴۶	وزارت کشاورزی
۲۴۳	هنتر	۴۹	وصال شیرازی
۱۰۳، ۹۴	هند	۲۲۷-۲۳۰	وفیق اسماعیل
۲۷، ۲۳	هندلر، اسپایس	۲۵	ولی‌عصر

۲۰۶، ۲۰۵	هندوستان
۴۱۸، ۴۱۷	هود، افرائیم
۴۱۹، ۴۱۸	هوش، عذرا
۴۲۸	هوشنگ مهدوی، عبدالرضا
۳۶۶-۳۶۹	هوفی
۲۹۹، ۲۹۸	هیلتون

ی

۹۷	یاستویچ
۱۸۸، ۱۸۷، ۱۸۱، ۱۸۰	یاسمن
۲۸۸	یافا
۱۷۳، ۱۶۵	یاگیل
۱۵	یان بلک
۳۷۴، ۲۹۰	یاوری
۱۰۴، ۱۰۳	یدیعوت احرونوت
۶۲	یروشلمی، موسی
۳۶	یزدانی، مرضیه
۴۱۸	یزدی، محمد
۱۴۸، ۱۲۴	یعقوب
۴۲۰	یعقوبیان، ابراهیم
	یکوتیل، یهودا ← ایکوتیل، یهودا
۲۴۹-۲۵۲، ۲۴۸	یوسف
۴۲۰	یوسف حکیمی، محمود
۴۱۹	یوسفی، رفیع
۲۴۴	یونس، حازم
۲۱	یهودیان ایران در تاریخ معاصر

گزارش اطلاعات داخل

موضوع: انجمنه سیاسی و ادبی
 محل: تهران
 تاریخ تدوین: ۲۹/۱/۳۱
 مشخصات: ...
 شماره سند: ۲۷/۱۳۱۱
 تاریخ: ...

ملاحظه شد که در تاریخ ۲۹ بهمن ماه ۱۳۱۰ در محل اجتماع انجمنه سیاسی و ادبی در تهران جلسه‌ای برگزار شد که در آن جلسه آقایان ...

در این جلسه آقایان ... در مورد ... بحث کردند و در نهایت ...

۱۳۱۰
 ۲۷/۱
 ۲۹/۱
 ۳۱

ضمیمه ۵ : اسناد

الف : اسناد مقدمه

۲۹/۱/۳۱

محرمانه

موضوع: ...

...
 ...
 ...
 ...
 ...

۲۱۵

۲۷/۱/۳۱

محرمانه

...
 ...
 ...
 ...

تکالیفات وارده

۱- کتبیته توسط کعبان	۲- کتبیته
۳- ۱۷۲۰	۳- تهران
۴- ۲۱/۷/۶۱	۴- تاریخ
۵- ۲۸۵۵	۵- شماره
۶- بران اطلاع بداد	۶- جهت ارسال کتبیته او و برگرداد

شماره پیوسته
۱۱۲۰۶۳۱

در صفحه اول جرایم روز ۷/۷ اردن از قبول خبرگزاری تلویزیونی
شد موشه امان وزیر کشاورزی کبختوان مهمان دولت اسرائیل
و سایر از آن کشور بدین جهت طبق یک خبریاتی قرار است در شماره
برقراری روابط کامل سیاسی بین ایران و اسرائیل با اطمینان
همچنین مذکور شد که این خبرگزاری اسرائیل نقل شده
بملا و سیاست اخیر دولت شاهنشاهی در باره روابط اسرائیل و
اسرائیل روشن نیست مزارع کشاورزی و مملکتیست در اسرائیل
جراجه و تبلیغات مخالفی که در این باره میشود چه باید کرد مفسر
فرمایند تکلیف صحیح اطلاع نمایند ...

۱۱۲/۱/۲۱-۱۱۲

وزیر امور خارجه
دکتر امین

- ۲ -

شعبه بیاض

کتابخانه در سال چند مرتبه اسرائیل صادر کرد بود که اینجانبان پس از طی
مرکز بیاض

توضیح آنکه این شهر روزی دارای پرواز می باشد که منظم و طبقه بندی
اینکه از چشم پوشیده می باشد از کشور خان و سایر اربابان با ایران مراجعت نمودند ...

تکالیفات وارده

۱- کتبیته توسط	۲- کتبیته
۳- ۱۱۴۵	۳- تهران
۴- ۲۱/۷/۶۱	۴- تاریخ
۵- ۲۸۵۵	۵- شماره
۶- بران اطلاع بداد	۶- جهت ارسال کتبیته او و برگرداد

شماره پیوسته
۱۱۲۰۶۳۱

روزنامه الحامد الجدید را چه بصالحات موشه امان با بیان احتمال
برقراری روابط سیاسی بین ایران و اسرائیل نوشته است ما بعد از
نخست وزیر ایران و اسرائیل روابط سیاسی برقرار خواهد کرد و
در مذاکره همکاری خواهد نمود برقراری کامل بین روابط و اطلاع خواهد نمود
ولی برای طیاره شهیدان ایران و از آن مملکتی که در اسرائیل
برادران ایرانی شهیدان دولت اسرائیل خواهد بود و احتمال دارد
حکومت اسرائیل نمایندگان کشورهای غیر جهت بررسی اجرای تحریم
کالا ها اسرائیل در بغداد تشکیل شود .

شماره پیوسته
۱۱۲۰۶۳۱

شماره پیوسته
۱۱۲۰۶۳۱

تکالیفات وارده

۱- کتبیته توسط کعبان	۲- کتبیته
۳- ۱۷۲۰	۳- تهران
۴- ۲۱/۷/۶۱	۴- تاریخ
۵- ۲۸۵۵	۵- شماره
۶- بران اطلاع بداد	۶- جهت ارسال کتبیته او و برگرداد

شماره پیوسته
۱۱۲۰۶۳۱

در صفحه اول جرایم روز ۷/۷ اردن از قبول خبرگزاری تلویزیونی
شد موشه امان وزیر کشاورزی کبختوان مهمان دولت اسرائیل
و سایر از آن کشور بدین جهت طبق یک خبریاتی قرار است در شماره
برقراری روابط کامل سیاسی بین ایران و اسرائیل با اطمینان
همچنین مذکور شد که این خبرگزاری اسرائیل نقل شده
بملا و سیاست اخیر دولت شاهنشاهی در باره روابط اسرائیل و
اسرائیل روشن نیست مزارع کشاورزی و مملکتیست در اسرائیل
جراجه و تبلیغات مخالفی که در این باره میشود چه باید کرد مفسر
فرمایند تکلیف صحیح اطلاع نمایند ...

۱۱۲/۱/۲۱-۱۱۲

وزیر امور خارجه
دکتر امین

کتابخانه اسناد و اسرار

سازمان اطلاعات و امنیت کشور

تاریخ: ۱۳۷۱ / ۱ / ۲۳

شماره: ۱۳۲

تعداد برگه: ۱

موضوع: ...

محل: ...

تاریخ: ۱۳۷۱ / ۱ / ۲۳

شماره: ۱۳۲

تعداد برگه: ۱

موضوع: ...

محل: ...

تاریخ: ۱۳۷۱ / ۱ / ۲۳

شماره: ۱۳۲

تعداد برگه: ۱

موضوع: ...

محل: ...

کتابخانه اسناد و اسرار

سازمان اطلاعات و امنیت کشور

تاریخ: ۱۳۷۱ / ۱ / ۲۳

شماره: ۱۳۲

تعداد برگه: ۱

موضوع: ...

محل: ...

تاریخ: ۱۳۷۱ / ۱ / ۲۳

شماره: ۱۳۲

تعداد برگه: ۱

موضوع: ...

محل: ...

کتابخانه اسناد و اسرار

سازمان اطلاعات و امنیت کشور

تاریخ: ۱۳۷۱ / ۱ / ۲۳

شماره: ۱۳۲

تعداد برگه: ۱

موضوع: ...

محل: ...

تاریخ: ۱۳۷۱ / ۱ / ۲۳

شماره: ۱۳۲

تعداد برگه: ۱

موضوع: ...

محل: ...

کتابخانه اسناد و اسرار

سازمان اطلاعات و امنیت کشور

تاریخ: ۱۳۷۱ / ۱ / ۲۳

شماره: ۱۳۲

تعداد برگه: ۱

موضوع: ...

محل: ...

۱۰ مرداد / ۳۵

تیمسار رشید نسیمی عزیز

اجازه می‌دهد از کنگره‌ای که مخفا* تجدید و نیز گامت سازمان شاهنشاهی
بازدید نموده و نیز با آن گروه و همچنین اقدامات فساد پرور انتقال و مالی
کارگزاران گمشده اسرائیلی افسان قیلا* شکر و هر دانی نامیم .
در حالت فعلی جنابعالی در اینگونه امور انگلیس و افسان و افسان و افسان
نزد یکی است که بین دو سره‌ساز در طول سالهای بسیار همکاری نموده
باشد است . من این شرفست را لزم نگندم آن احتمال مناجم و اطمینان دارم
که این امر برای هر دو سره‌ساز خواهد بود .
تیمسار نسیمی جناب* مایل است از فرصت استفاده نموده بخاطر
همچنانچه اینها منشی شد که نسبت به در ملاقات اخیر ابراز شده و نیز از
بهره‌مندی روح غلافی که این کار انجام گرفت از شما بمانی شکر نامیم .

دست‌نویس
ژنرال علی

-۲-

با کمال میل و احترام و با نهایت احترام کتبی از طرف شما
در تاریخ ۲۵/۷/۳۵
برای این که در صورت لزوم هر یک از شما

موضوع: ریاست ساواک

بزرگوارم
با کمال احترام و با نهایت احترام کتبی از طرف شما
در تاریخ ۲۵/۷/۳۵
برای این که در صورت لزوم هر یک از شما

۵۳
۲۸۶۸۰۶۲۹

۱۳۲۲

از نخست وزیر سابق اسرائیل
به تیمسار رشید نسیمی

جناب تیمسار رشید نسیمی محترم

در پایان دوران خدمت نظری اینجانب به منظور اعطای این نامه با اطمینان
تفکرات من خود را برای همکاری با شما در زمینه‌های مختلف که تا کنون در این زمینه
حاصل شده است اعلام می‌کنم .
خواهشمندم پس از اجازه در حدی من می‌توانم که شما در زمینه‌های مختلف
مهم اینک کرده‌اید در این زمینه‌ها همکاری کنید و من نیز در این زمینه‌ها
تلاش می‌کنم .
شما همیشه به من امیدوار بوده‌اید و من نیز همیشه به شما امیدوار بوده‌ام .
خواهشمندم در صورت امکان در این زمینه‌ها همکاری کنید و من نیز در این
بهره‌مندی .

دست‌نویس
ژنرال علی

General Isidore Hoff

17 August 1957

جناب تیمسار رشید نسیمی

Please permit me to express to you my heartfelt
thanks for and warmest appreciation of your personal
help and efficient organization on the visit of our
Prime Minister in your country and to the manner
in which you dealt with the transfer and release of
the crew of the Israeli vessel from Dan.

Your personal intervention in these matters was
a true reflection of the more than friendly relations
which have existed between our two services over many years
of cooperation. I welcome this encouraging process and
am certain that it is and will be to our mutual benefit.

I should also like to take this opportunity, dear
General Nasiri to thank you for your traditionally
kind hospitality which you extended to me during our
recent meeting, and for the frankness and constructive spirit
in which it was conducted.

دست‌نویس
ژنرال علی

۱۵ تیرماه ۱۳۲۱

جناب نیرالی اسحق راوی

از دریافت نامه صریح - از پیش شما بسیار متشکرم. کلیات صحبت آقای که در باره
تعمیر بن ایرازینده، بود به برام هم دلگرم کننده بود و هم تا با ملاحظه جنابعالی
در موردش و هنگامی بود.

من الحاحاً دارم که بیشتر است آلوده های مربوط به مساجد در کشور همین
روجه بر آگاری احساس مسئولیت جنابعالی در زمینه هدایت با برتری و اهمیت
میباشد. اعطای حد عید با ملاحظه کنم که من همیشه بعضی سعی و تلاش شدنی
شما تا حد اوقات صبح و عصری با جنابعالی و هنگامی را با هم داشتم. و
صمیمانه امید دارم که مساجد دوستانه کثیر میان دو کشور که نتیجه مستقیم حالها
کاوشی است مشترک می باشد در آینده از تمام بیشتر بر خود ابراز کند.

خواهشمندم بهترین آرزوهای مرا برای سلامتی و کامیابی خود در حال و آسایش
آینده بفرمایید.

د. پستدار، آرتشید نصیری

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ
ՄԱՐԻՄԻ ՆԱԽԱՐԱՐ

20th June 1977.

H.E. Army General Hamatollah Khasri,

At the end of my tenure as Prime Minister, in parting
with you I would like to express my deep thanks for the close and
fraternal cooperation which characterized the years of our good
relations.

Please allow me to point out the important role you played
in developing great joint operations in which we together invested
much energy and good-will.

You always knew the right moment at which to offer the
necessary aid so that our mutual relations would continue with
the required momentum.

Please accept my best wishes for your good health, happiness
and success.

Yours sincerely,

Y. Rabin
Yitzhak Rabin.

شماره پرونده: ۱۷۷۶۳
تاریخ: ۱۳۲۱/۰۶/۱۵
موضوع: ...

وزارت امور خارجه

وزارت امور خارجه - اداره امور روابط عمومی و امور بین المللی

روحانیه و در بهار دارد برپوشد "اسپاسر صدر" ...

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՄԱՐԻՄԻ ՆԱԽԱՐԱՐ

شماره پرونده: ۱۷۷۶۳

تاریخ: ۱۳۲۱/۰۶/۱۵

موضوع: ...

... (transcription of the Persian text follows) ...

Handwritten signatures and stamps in Persian script.

Army General H. Khasri
Min. of Army in the Republic of Iran
No. Tehran, U.S.S.R.

July 6, 1977

H.E. Gen. Yitzhak Rabin,

Your Excellency,

This is to express thanks for your letter
of June 30, 1977. Your kind words about the progress of
us were both heartening and an indication of your ex-
cellency's kindness toward us and my colleagues.

I am confident that the credit for much
of the achievements in the relations between the two
nations goes to your sense of dedication and responsi-
ble attitude toward a cause of such dimensions and
importance. Let me assure you, Your Excellency, that
I shall always remember with immeasurable depth the
invaluable assistance of frank and sincere discussions
with you and your colleagues. It is my sincere hope
that the present state of cordial relations between our
two nations which is the direct result of many years of
mutual work and good-will shall continue to move from
strength to strength.

Please accept my best-wishes wishes for
your Excellency's success and health in the years to
come.

Yours sincerely,

General H. Khasri

Handwritten Persian notes and signatures.

'עבודת ה' (Eved Ha')
 אוריאל בן-ציון (Uriel Ben-Zion)
 מורה ב' (Teacher B)
 תלמידי 'עבודת ה' (Students of Eved Ha')

מוסדות 'עבודת ה' (Institutions of Eved Ha')
 'עבודת ה' (Eved Ha')
 תל אביב (Tel Aviv)

THE JEW AND PARADISE
 Abstracted Lecture in English
 by Dr. Ezer Shtrommer, Dept. of Hebrew
 Union College, Cincinnati, Ohio.
 CHASIDIMITY SE. GENE
 will present the presentation
 THE POWER OF THE HEAVS IN THE AFTER

'עבודת ה' (Eved Ha')
 אוריאל בן-ציון (Uriel Ben-Zion)
 מורה ב' (Teacher B)
 תלמידי 'עבודת ה' (Students of Eved Ha')

מוסדות 'עבודת ה' (Institutions of Eved Ha')
 'עבודת ה' (Eved Ha')
 תל אביב (Tel Aviv)

وزارت آموزش عالی (Ministry of Higher Education)

۱۳۳۱-۱۳۳۲
 ۱۳۳۱-۱۳۳۲
 ۱۳۳۱-۱۳۳۲
 ۱۳۳۱-۱۳۳۲

'עבודת ה' (Eved Ha')
 אוריאל בן-ציון (Uriel Ben-Zion)
 מורה ב' (Teacher B)
 תלמידי 'עבודת ה' (Students of Eved Ha')

מוסדות 'עבודת ה' (Institutions of Eved Ha')
 'עבודת ה' (Eved Ha')
 תל אביב (Tel Aviv)

THE JEW AND PARADISE
 Abstracted Lecture in English
 by Dr. Ezer Shtrommer, Dept. of Hebrew
 Union College, Cincinnati, Ohio.
 CHASIDIMITY SE. GENE
 will present the presentation
 THE POWER OF THE HEAVS IN THE AFTER

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
دفتر اسناد و کتابخانه ملی

شماره: ۲۴۴/۱۲/۹ - ۱۳۸۴/۸۵۲۱ - ۲۴۴/۱۲/۹
تاریخ: ۲۵/۱/۱۳۸۴

موضوع: ارسال اسناد و کتابخانه ملی

بسم الله الرحمن الرحيم
این اسناد و کتابخانه ملی در راستای اهداف خود در زمینه توسعه و ارتقای فرهنگ و آگاهی عمومی و همچنین در راستای سیاست‌های کلی اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران اقدام به ارسال اسناد و کتابخانه ملی به مراکز اسناد و کتابخانه ملی در سراسر کشور نموده است. بدین جهت خواهشمند است نسبت به دریافت و نگهداری این اسناد و کتابخانه ملی اقدام فرمایید.

شماره ثبت: ۲۴۴/۱۲/۹ - ۱۳۸۴/۸۵۲۱
شماره ثبت: ۲۴۴/۱۲/۹ - ۱۳۸۴/۸۵۲۱

معاونت اسناد و کتابخانه ملی
سید علی حسینی

ب: اسناد آموزش و تجهیز

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
دفتر اسناد و کتابخانه ملی

شماره: ۲۴۴/۱۲/۹ - ۱۳۸۴/۸۵۲۱
تاریخ: ۲۵/۱/۱۳۸۴

موضوع: ارسال اسناد و کتابخانه ملی

بسم الله الرحمن الرحيم
این اسناد و کتابخانه ملی در راستای اهداف خود در زمینه توسعه و ارتقای فرهنگ و آگاهی عمومی و همچنین در راستای سیاست‌های کلی اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران اقدام به ارسال اسناد و کتابخانه ملی به مراکز اسناد و کتابخانه ملی در سراسر کشور نموده است. بدین جهت خواهشمند است نسبت به دریافت و نگهداری این اسناد و کتابخانه ملی اقدام فرمایید.

شماره ثبت: ۲۴۴/۱۲/۹ - ۱۳۸۴/۸۵۲۱
شماره ثبت: ۲۴۴/۱۲/۹ - ۱۳۸۴/۸۵۲۱

معاونت اسناد و کتابخانه ملی
سید علی حسینی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
دفتر اسناد و کتابخانه ملی

شماره: ۲۴۴/۱۲/۹ - ۱۳۸۴/۸۵۲۱
تاریخ: ۲۵/۱/۱۳۸۴

موضوع: ارسال اسناد و کتابخانه ملی

بسم الله الرحمن الرحيم
این اسناد و کتابخانه ملی در راستای اهداف خود در زمینه توسعه و ارتقای فرهنگ و آگاهی عمومی و همچنین در راستای سیاست‌های کلی اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران اقدام به ارسال اسناد و کتابخانه ملی به مراکز اسناد و کتابخانه ملی در سراسر کشور نموده است. بدین جهت خواهشمند است نسبت به دریافت و نگهداری این اسناد و کتابخانه ملی اقدام فرمایید.

شماره ثبت: ۲۴۴/۱۲/۹ - ۱۳۸۴/۸۵۲۱
شماره ثبت: ۲۴۴/۱۲/۹ - ۱۳۸۴/۸۵۲۱

معاونت اسناد و کتابخانه ملی
سید علی حسینی

سری

تحت شماره نشریه ۱۳۶۳ که در تاریخ ۱۳۶۳/۱۰/۲۵ در تهران و خلاصه آن پس از تصدیق (ب) از طرف مجری است.

توسعه یافتن و گسترش خدمات تخصصی اسرائیلی اظهار شده که در مجال حاکمیت اسرائیل گویای مفهوم خود بیشتر که قادر باشد مثلا "بروند کش" نظریات ایدئولوژیک و فلسفی و سایر دستاوردهای ادوات خود که باید به طرفداران و طرفداران مشتاقان ملاحظه شود.

۱۷۵

سری

تحت شماره نشریه ۱۳۶۳ که در تاریخ ۱۳۶۳/۱۰/۲۵ در تهران و خلاصه آن پس از تصدیق (ب) از طرف مجری است.

توسعه یافتن و گسترش خدمات تخصصی اسرائیلی اظهار شده که در مجال حاکمیت اسرائیل گویای مفهوم خود بیشتر که قادر باشد مثلا "بروند کش" نظریات ایدئولوژیک و فلسفی و سایر دستاوردهای ادوات خود که باید به طرفداران و طرفداران مشتاقان ملاحظه شود.

۱۷۵

سری

تحت شماره نشریه ۱۳۶۳ که در تاریخ ۱۳۶۳/۱۰/۲۵ در تهران و خلاصه آن پس از تصدیق (ب) از طرف مجری است.

توسعه یافتن و گسترش خدمات تخصصی اسرائیلی اظهار شده که در مجال حاکمیت اسرائیل گویای مفهوم خود بیشتر که قادر باشد مثلا "بروند کش" نظریات ایدئولوژیک و فلسفی و سایر دستاوردهای ادوات خود که باید به طرفداران و طرفداران مشتاقان ملاحظه شود.

۱۷۵

سری

تحت شماره نشریه ۱۳۶۳ که در تاریخ ۱۳۶۳/۱۰/۲۵ در تهران و خلاصه آن پس از تصدیق (ب) از طرف مجری است.

توسعه یافتن و گسترش خدمات تخصصی اسرائیلی اظهار شده که در مجال حاکمیت اسرائیل گویای مفهوم خود بیشتر که قادر باشد مثلا "بروند کش" نظریات ایدئولوژیک و فلسفی و سایر دستاوردهای ادوات خود که باید به طرفداران و طرفداران مشتاقان ملاحظه شود.

۱۷۵

موضوع : دوره بررسی درصده اطلاعات

استاد : زوی مارین (نماینده سرویس زیتون)

مدت : دو الی سه هفته

تاریخ شروع : ۰۰/۱/۲۲

محل تشکیل دوره :

شرکت کنندگان :

از اداره کل هشتم پلختر افراد نامبرده زیر که در دوره درج شده مشخص و رئیس دایره هستند در دوره نیز شرکت خواهند کرد :

۱ - محمود قسوق رئیس بخش ۸۱۵

۲ - شوپهرامین شجیدی رئیس بخش ۸۱۱

۳ - حسین باغتری رئیس دایره یک بخش ۸۱۵

در ضمن سرکار ...

وزارت اطلاعات

سازمان اطلاعات بیروت

تاریخ

موضوع

استاد

موضوع : بررسی درصده اطلاعات

استاد : زوی مارین (نماینده سرویس زیتون)

مدت : دو الی سه هفته

تاریخ شروع : ۰۰/۱/۲۲

محل تشکیل دوره :

شرکت کنندگان :

از اداره کل هشتم پلختر افراد نامبرده زیر که در دوره درج شده مشخص و رئیس دایره هستند در دوره نیز شرکت خواهند کرد :

۱ - محمود قسوق رئیس بخش ۸۱۵

۲ - شوپهرامین شجیدی رئیس بخش ۸۱۱

۳ - حسین باغتری رئیس دایره یک بخش ۸۱۵

در ضمن سرکار ...

سری

شماره قلمرو ۲۲۲

موضوع : بررسی درصده اطلاعات

تاریخ : ۰۵/۹/۲۰

موضوع : بررسی درصده اطلاعات

تاریخ : ۰۵/۹/۲۰

موضوع : بررسی درصده اطلاعات

تاریخ : ۰۵/۹/۲۰

سری

شماره قلمرو ۲۲۲

موضوع : بررسی درصده اطلاعات

تاریخ : ۰۵/۹/۲۰

موضوع : بررسی درصده اطلاعات

تاریخ : ۰۵/۹/۲۰

موضوع : بررسی درصده اطلاعات

تاریخ : ۰۵/۹/۲۰

وزارت امور خارجه
معاونت امور کنسولی و امور اتباع و مهاجرین خارجی
اداره امور اتباع و مهاجرین خارجی
تهران

شماره: ۴۴۱-۵۶۱
تاریخ: ۱۳۶۰/۱۰/۲۶

بسم الله الرحمن الرحیم

موضوع: درخواست صدور ویزا برای آقایان ...

اینجانب به موجب این سند به شما اطلاع می‌دهم که ...

تاریخ: ۱۳۶۰/۱۰/۲۶

معاونت امور کنسولی و امور اتباع و مهاجرین خارجی
اداره امور اتباع و مهاجرین خارجی
تهران

وزارت امور خارجه
معاونت امور کنسولی و امور اتباع و مهاجرین خارجی
اداره امور اتباع و مهاجرین خارجی
تهران

شماره: ۴۴۱-۵۶۱
تاریخ: ۱۳۶۰/۱۰/۲۶

بسم الله الرحمن الرحیم

موضوع: درخواست صدور ویزا برای آقایان ...

اینجانب به موجب این سند به شما اطلاع می‌دهم که ...

تاریخ: ۱۳۶۰/۱۰/۲۶

معاونت امور کنسولی و امور اتباع و مهاجرین خارجی
اداره امور اتباع و مهاجرین خارجی
تهران

وزارت امور خارجه
معاونت امور کنسولی و امور اتباع و مهاجرین خارجی
اداره امور اتباع و مهاجرین خارجی
تهران

شماره: ۴۴۱-۵۶۱
تاریخ: ۱۳۶۰/۱۰/۲۶

بسم الله الرحمن الرحیم

موضوع: درخواست صدور ویزا برای آقایان ...

اینجانب به موجب این سند به شما اطلاع می‌دهم که ...

تاریخ: ۱۳۶۰/۱۰/۲۶

معاونت امور کنسولی و امور اتباع و مهاجرین خارجی
اداره امور اتباع و مهاجرین خارجی
تهران

وزارت امور خارجه
معاونت امور کنسولی و امور اتباع و مهاجرین خارجی
اداره امور اتباع و مهاجرین خارجی
تهران

شماره: ۴۴۱-۵۶۱
تاریخ: ۱۳۶۰/۱۰/۲۶

بسم الله الرحمن الرحیم

موضوع: درخواست صدور ویزا برای آقایان ...

اینجانب به موجب این سند به شما اطلاع می‌دهم که ...

تاریخ: ۱۳۶۰/۱۰/۲۶

معاونت امور کنسولی و امور اتباع و مهاجرین خارجی
اداره امور اتباع و مهاجرین خارجی
تهران

کتابخانه

کتابخانه عمومی شهرداری منطقه ۲ تهران
 آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰، طبقه ۱
 تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸

این کتابخانه جهت اطلاع رسانی و پاسخگویی به درخواستهای شما، از طریق سامانه اینترنتی خود، در دسترس شما قرار داده شده است. برای استفاده از این سامانه، لطفاً به آدرس اینترنتی www.library2.tehran.ir مراجعه نمایید.

شماره کارت: ۶۰۰۰ ۰۰۰۰ ۰۰۰۰ ۰۰۰۰
 شماره حساب: ۶۰۰۰ ۰۰۰۰ ۰۰۰۰ ۰۰۰۰

ساعات کار: شنبه تا چهارشنبه، ساعت ۸ صبح تا ۴ عصر
 پنجشنبه، ساعت ۸ صبح تا ۳ عصر
 جمعه و تعطیلات، ساعت ۸ صبح تا ۳ عصر

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
 معاونت اسناد و کتابخانه عمومی

کتابخانه

کتابخانه عمومی شهرداری منطقه ۲ تهران
 آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰، طبقه ۱
 تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸

این کتابخانه جهت اطلاع رسانی و پاسخگویی به درخواستهای شما، از طریق سامانه اینترنتی خود، در دسترس شما قرار داده شده است. برای استفاده از این سامانه، لطفاً به آدرس اینترنتی www.library2.tehran.ir مراجعه نمایید.

شماره کارت: ۶۰۰۰ ۰۰۰۰ ۰۰۰۰ ۰۰۰۰
 شماره حساب: ۶۰۰۰ ۰۰۰۰ ۰۰۰۰ ۰۰۰۰

ساعات کار: شنبه تا چهارشنبه، ساعت ۸ صبح تا ۴ عصر
 پنجشنبه، ساعت ۸ صبح تا ۳ عصر
 جمعه و تعطیلات، ساعت ۸ صبح تا ۳ عصر

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
 معاونت اسناد و کتابخانه عمومی

کتابخانه

کتابخانه عمومی شهرداری منطقه ۲ تهران
 آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰، طبقه ۱
 تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸

این کتابخانه جهت اطلاع رسانی و پاسخگویی به درخواستهای شما، از طریق سامانه اینترنتی خود، در دسترس شما قرار داده شده است. برای استفاده از این سامانه، لطفاً به آدرس اینترنتی www.library2.tehran.ir مراجعه نمایید.

شماره کارت: ۶۰۰۰ ۰۰۰۰ ۰۰۰۰ ۰۰۰۰
 شماره حساب: ۶۰۰۰ ۰۰۰۰ ۰۰۰۰ ۰۰۰۰

ساعات کار: شنبه تا چهارشنبه، ساعت ۸ صبح تا ۴ عصر
 پنجشنبه، ساعت ۸ صبح تا ۳ عصر
 جمعه و تعطیلات، ساعت ۸ صبح تا ۳ عصر

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
 معاونت اسناد و کتابخانه عمومی

کتابخانه

کتابخانه عمومی شهرداری منطقه ۲ تهران
 آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰، طبقه ۱
 تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸

این کتابخانه جهت اطلاع رسانی و پاسخگویی به درخواستهای شما، از طریق سامانه اینترنتی خود، در دسترس شما قرار داده شده است. برای استفاده از این سامانه، لطفاً به آدرس اینترنتی www.library2.tehran.ir مراجعه نمایید.

شماره کارت: ۶۰۰۰ ۰۰۰۰ ۰۰۰۰ ۰۰۰۰
 شماره حساب: ۶۰۰۰ ۰۰۰۰ ۰۰۰۰ ۰۰۰۰

ساعات کار: شنبه تا چهارشنبه، ساعت ۸ صبح تا ۴ عصر
 پنجشنبه، ساعت ۸ صبح تا ۳ عصر
 جمعه و تعطیلات، ساعت ۸ صبح تا ۳ عصر

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
 معاونت اسناد و کتابخانه عمومی

مخبره‌های سازمان اسناد و کتابخانه ملی

کتابخانه

کتابخانه عمومی شهرداری منطقه ۱۲ تهران
میدان شهید بهشتی، تهران
تلفن: ۸۸۰۰۰۰۰۰
ساعت کار: ۸:۰۰ تا ۱۷:۰۰

کتابخانه عمومی شهرداری منطقه ۱۲ تهران
میدان شهید بهشتی، تهران
تلفن: ۸۸۰۰۰۰۰۰
ساعت کار: ۸:۰۰ تا ۱۷:۰۰

کتابخانه

تلفن: ۸۸۰۰۰۰۰۰
ساعت کار: ۸:۰۰ تا ۱۷:۰۰

کتابخانه

کتابخانه عمومی شهرداری منطقه ۱۲ تهران
میدان شهید بهشتی، تهران
تلفن: ۸۸۰۰۰۰۰۰
ساعت کار: ۸:۰۰ تا ۱۷:۰۰

۰۰۰ ۰۰۰ ۰ ۰۰

کتابخانه عمومی شهرداری منطقه ۱۲ تهران

کتابخانه

تلفن: ۸۸۰۰۰۰۰۰
ساعت کار: ۸:۰۰ تا ۱۷:۰۰

کتابخانه

کتابخانه عمومی شهرداری منطقه ۱۲ تهران
میدان شهید بهشتی، تهران
تلفن: ۸۸۰۰۰۰۰۰
ساعت کار: ۸:۰۰ تا ۱۷:۰۰

کتابخانه عمومی شهرداری منطقه ۱۲ تهران
میدان شهید بهشتی، تهران
تلفن: ۸۸۰۰۰۰۰۰
ساعت کار: ۸:۰۰ تا ۱۷:۰۰

کتابخانه

تلفن: ۸۸۰۰۰۰۰۰
ساعت کار: ۸:۰۰ تا ۱۷:۰۰

در باره : شبهات اطلاعاتی است که از سوی «سپهر» کدایت میگرد

مقدمه

- ۱- این گزارش خلاصه مذاکرات قبل و بعد از مجمع بلا واسطه صحابه و دربار سرور و در شهر زیتون در تاریخ ۱۹۶۶ میلادی است.
- ۲- هدف از اینست که آنگاه که در این گزارش آمده میگردد استفاده صحیح از این سند به وسیله یگانهای در شهر سبز است که بتوانند اطلاعاتی درباره ملاحظه اطلاعات کابینه داخلی و سیاسی در آن بدین جهت ترتیب سازند و یا اطلاعاتی تعیین کنند که خط عمل سیاسی و پشتیبان اطلاعاتی را برگزیند.

اسکاتات موجود و توضیحات

- ۱- همه امر قابل توجهی از اوضاع آن در شهر سبز در آن میگذرد. اسرائیل که در آن هدف از امر برای ملاحظه ملاحظه به سبز میآید. این جمیع اطلاعات و اسناد را در این ملاحظه ملاحظه به سبز میآید. این جمیع اطلاعات و اسناد را در این ملاحظه ملاحظه به سبز میآید.

نتیجه

- ۱- برای اینکه بتوان از اسکااتات بلا واسطه استفاده را خود باید به براساس اطلاعاتی کاسی را مورد مطالعه قرار داد و به سبب اسرائیل است.
- ۲- برای آنکه این ملاحظه ملاحظه به سبز میآید که گفته شود به سبب اسرائیل میگرد به جهت اسرائیل از امر در شهر سبز میگذرد.
- الف - تا اینکه تا زمانه در دور
- ب - تا اینکه تا زمانه در دور
- ج - تا اینکه تا زمانه در دور
- ۳- ادارات دور و دهنده خواهد بود تا اینکه تا اطلاعاتی ملاحظه ملاحظه به سبز میآید که در آن است.
- ۴- این ملاحظه که در آن ادارات مربوط به ملاحظه ملاحظه به سبز میآید که در آن است.

پودجه

- ۱۱- ملاحظه ملاحظه در ادارات مورد بحث قرار گرفته و سپس ملاحظه ملاحظه به سبز میآید که در آن است.

نتیجه

- ۱۲- برای هرگونه توضیح دیگری که بخواهید ملاحظه ملاحظه به سبز میآید که در آن است.

شماره

گروه

فرمانده

شماره

پیوست

دست خاور میانه
سازمان اطلاعاتی وزارت کشور

موضوع

موضوع

در امرای بی نیتان یساربان اطلاعاتی ملاحظه ملاحظه به سبز میآید که در آن است.

۱- ملاحظه ملاحظه به سبز میآید که در آن است.

الف - ملاحظه ملاحظه به سبز میآید که در آن است.

ب - ملاحظه ملاحظه به سبز میآید که در آن است.

ج - ملاحظه ملاحظه به سبز میآید که در آن است.

د - ملاحظه ملاحظه به سبز میآید که در آن است.

ه - ملاحظه ملاحظه به سبز میآید که در آن است.

شماره

گروه

فرمانده

شماره

پیوست

دست خاور میانه
سازمان اطلاعاتی وزارت کشور

موضوع

موضوع

در امرای بی نیتان یساربان اطلاعاتی ملاحظه ملاحظه به سبز میآید که در آن است.

۱- ملاحظه ملاحظه به سبز میآید که در آن است.

الف - ملاحظه ملاحظه به سبز میآید که در آن است.

ب - ملاحظه ملاحظه به سبز میآید که در آن است.

ج - ملاحظه ملاحظه به سبز میآید که در آن است.

د - ملاحظه ملاحظه به سبز میآید که در آن است.

ه - ملاحظه ملاحظه به سبز میآید که در آن است.

 مرکز اسلامی فاروق
 اداران خواتین اسلام آباد

بھنگی سوری

۱۔ تاریخ : ۱۹/۱۰/۲۰۱۹ء
 ۲۔ وقت : ۱۲ بجے

یہ تقریب خواتین کے لیے منعقد کی گئی ہے۔ اس وقت ہجرت کی تیسری سالگرہ منانے کی مناسبتاً مسلمانوں کو اپنی زندگی میں بہترین اور سچے اور جادو سے لبریز اور نیک اور شادمانہ زندگی گزارنے کی تلقین کی جائے گی۔ اس موقع پر نیک اور شادمانہ زندگی گزارنے کی مختلف باتیں اور احادیث کا تذکرہ کیا جائے گا۔

بھنگی سوری

۱۹/۱۰/۲۰۱۹ء

ادراپگاہ: ۲

 مرکز اسلامی فاروق
 اداران خواتین اسلام آباد

بھنگی سوری

۱۔ تاریخ : ۱۹/۱۰/۲۰۱۹ء
 ۲۔ وقت : ۱۲ بجے

یہ تقریب خواتین کے لیے منعقد کی گئی ہے۔ اس وقت ہجرت کی تیسری سالگرہ منانے کی مناسبتاً مسلمانوں کو اپنی زندگی میں بہترین اور سچے اور جادو سے لبریز اور نیک اور شادمانہ زندگی گزارنے کی تلقین کی جائے گی۔ اس موقع پر نیک اور شادمانہ زندگی گزارنے کی مختلف باتیں اور احادیث کا تذکرہ کیا جائے گا۔

بھنگی سوری

۱۹/۱۰/۲۰۱۹ء

ادراپگاہ: ۲

 مرکز اسلامی فاروق
 اداران خواتین اسلام آباد

بھنگی سوری

۱۔ تاریخ : ۱۹/۱۰/۲۰۱۹ء
 ۲۔ وقت : ۱۲ بجے

یہ تقریب خواتین کے لیے منعقد کی گئی ہے۔ اس وقت ہجرت کی تیسری سالگرہ منانے کی مناسبتاً مسلمانوں کو اپنی زندگی میں بہترین اور سچے اور جادو سے لبریز اور نیک اور شادمانہ زندگی گزارنے کی تلقین کی جائے گی۔ اس موقع پر نیک اور شادمانہ زندگی گزارنے کی مختلف باتیں اور احادیث کا تذکرہ کیا جائے گا۔

بھنگی سوری

۱۹/۱۰/۲۰۱۹ء

ادراپگاہ: ۲

 مرکز اسلامی فاروق
 اداران خواتین اسلام آباد

بھنگی سوری

۱۔ تاریخ : ۱۹/۱۰/۲۰۱۹ء
 ۲۔ وقت : ۱۲ بجے

یہ تقریب خواتین کے لیے منعقد کی گئی ہے۔ اس وقت ہجرت کی تیسری سالگرہ منانے کی مناسبتاً مسلمانوں کو اپنی زندگی میں بہترین اور سچے اور جادو سے لبریز اور نیک اور شادمانہ زندگی گزارنے کی تلقین کی جائے گی۔ اس موقع پر نیک اور شادمانہ زندگی گزارنے کی مختلف باتیں اور احادیث کا تذکرہ کیا جائے گا۔

بھنگی سوری

۱۹/۱۰/۲۰۱۹ء

ادراپگاہ: ۲

TABLETS

- 1. SYRIA.
- 2. IRAQ.
- 3. TURKEY.

ASSIGNMENTS.

A. IRAQ.

- a. Presidency and Prime-Minister's Office.
- b. Ministry of Defence and security services.
- c. G.R.Q. and AIR.
- d. G.R.Q. on its principal departments 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.
- e. Naval G.R.Q.
- f. Air Force G.R.Q.
- g. Ground Force G.R.Q. with emphasis on armour.

B. TURKEY.

- a. Office of APHAN HADDET (the office which coordinates submarine activities abroad).
- b. G.R.Q. and J.C.C.

C. SYRIA.

- a. G.R.Q. on all its branches.
- b. NAZI National Leadership.

FINANCE.

- 7. To be based, composed of representatives of the departments and G.O. D.F. to all operations in accordance with requirements and in the strictest accordance with competent authority.
- 8. The work to be assigned, in accordance with the requirements of the various departments, expenditures, etc. to be controlled.

۴۷۷
۱۰/۲/۳۰

بسی سری

دستور کار اداره جنگ

دستور کار در جنگ جاری شدن تا زمانیکه ضرورت به طرح عملیات است
مشاوره کار فرود در زمان زمین جهت بررسی ارسال کرده به جبهه میروند و پس از
مواجهه با جبهه و مشورت بر مبنای آن عملیات شده که آنجا از فرمان و بودجه
در دست بررسی و پس از آن کار عملیات اقدام و نتیجه را در دست خود درگنجه
امریای اعلام دارند.

دستور کار اداره دوم - جنگی

۴۷۷
۱۰/۲/۳۰

نگلی سری

از جناب جنرال مشرفه من ساوان و دوستان زمین

گزارش

شکلها برای مراحل عملیاتی طرح همکاری مشترک بین ساوان و دوستان زمین
با استفاده از منابع همکاریهای گذشته با سلطه روسیهای لازم توسط این اداره کل و ادارات
مدتم محترم به جهت یاد همکاری مشترک و به یک رنگ روی باید شامل [اهداف] - وظائف -
آموزشها یا تشداتی - امور مالی و دستورات کلیه امرای : در به برگ با دستنما
و در یک اساسی نالک فیزی و در حد امکان و با یک همجواری و در یک رنگ میروند که در دست
نگه دارند.

با هر سرانگ تمام محافظت نامه در این امری طرح تقدیم خود تا بدین اداره گسی
با در اول خدمت ساخته مراتب اشتغال و حضور نه تا زمانیکه مورد توجه وای طالب
فرمانده طرح میروند ترسیم و برای صرفه جویی زمین ارسال پس از آن امری
تبدیل خود ارسال دارند.

اداره گسی دوم

امضا شد - ۱۰/۲/۳۰
۴۷۷
۱۰/۲/۳۰

نگلی سری

9. The administrative machinery to be kept at absolute minimum at the start and may be increased as and when need arises.

FINANCE.

10. Budget tentatively worked out on provisional basis for first three months with possibility to amend in accordance with requirements.

بگلی سوری
 فهرست اسامی رمزنگاران

ایران	جوز
اسرائیل	زیتون
اداره کل دوم	سالار
اداره کل هشتم	شهاب
سرازم	یاسمن
مصر	شمعدانی
سوریه	پلنگه
جبهه تحریر فلسطین	چیمه تنیم
دفتر انوار المسادات	د تترسین

ابگلی سوری

-۳-

- ۱- تاریخ اسناد امنی ایرانی می باشد .
- ۲- تاریخ اسناد امنی همه بگلی سوری می باشد .
- ۳- تاریخ اسناد امنی از گارتدان تا پانزده آبان سیاسی همه گنبره های حد فایم می باشد و گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد .
- ۴- برای حد فایم اسناد امنی که در گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد و گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد .
- ۵- تا شانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد (جویز) می باشد .

- ۱- اداره کل هشتم - مسما - سرپرست اسامی گنبره های حد فایم می باشد تا پانزده آبان و مسما - سرپرست اسامی گنبره های حد فایم می باشد تا پانزده آبان .
- ۲- گنبره های اسناد امنی که در گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد و گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد .
- ۳- گنبره های اسناد امنی که در گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد و گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد .
- ۴- گنبره های اسناد امنی که در گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد و گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد .
- ۵- گنبره های اسناد امنی که در گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد و گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد .

۱- اسامی رمزنگاران که در گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد .

بگلی سوری

-۴-

- بگلی سوری در اسناد امنی می باشد تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد .
- ۱- تاریخ اسناد امنی ایرانی می باشد .
  - ۲- تاریخ اسناد امنی همه بگلی سوری می باشد .
  - ۳- تاریخ اسناد امنی از گارتدان تا پانزده آبان سیاسی همه گنبره های حد فایم می باشد و گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد .
  - ۴- برای حد فایم اسناد امنی که در گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد و گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد .
  - ۵- تا شانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد (جویز) می باشد .
- ۱- اداره کل هشتم - مسما - سرپرست اسامی گنبره های حد فایم می باشد تا پانزده آبان و مسما - سرپرست اسامی گنبره های حد فایم می باشد تا پانزده آبان .
  - ۲- گنبره های اسناد امنی که در گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد و گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد .
  - ۳- گنبره های اسناد امنی که در گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد و گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد .
  - ۴- گنبره های اسناد امنی که در گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد و گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد .
  - ۵- گنبره های اسناد امنی که در گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد و گارتدان تا پانزده آبان گنبره های حد فایم می باشد .

بگلی سوری

بگلی سوری
 فهرست اسامی رمزنگاران

ایران	جوز
اسرائیل	زیتون
اداره کل دوم	سالار
اداره کل هشتم	شهاب
سرازم	یاسمن
مصر	شمعدانی
سوریه	پلنگه
جبهه تحریر فلسطین	چیمه تنیم
دفتر انوار المسادات	د تترسین

بگلی سوری

نگلی مسری

روابط با همکاری همکاران بین (جوهر و زینب)

الف - استخدام صاحب پرورد خان با ...
ب - همکاری (جوهر و زینب) ...
ج - همکاری ...
د - همکاری ...

توضیح - عمل ...
ب - همکاری ...
ج - همکاری ...

ب - همکاری ...
ج - همکاری ...

ب - همکاری ...
ج - همکاری ...

ب - همکاری ...
ج - همکاری ...

الف - همکاری

- ۱- همکاری
- ۲- همکاری
- ۳- همکاری

توضیح - عمل ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ج - همکاری

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

نگلی مسری

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

نگلی مسری

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

ب - همکاری ...

نگلی مسری

بگلی مسری
- ۲ -

نقطة نفوذی در سوریه .

- ۱- ادارات امنیتی - شهریهائی - سازمان امنیت
- ۲- ستاد کل ارتش
- ۳- رکن دوم ستاد ارتش
- ۴- اداره عملیات ستاد کل
- ۵- وزارت خارجه اداره روابط کشورهای خارجی . ی

جوسه شماره ۱

نقطة نفوذی در عراق .

- ۱- تالیفات و مستندات
- ۲- درخواست و بررسی
- ۳- وزارت دفاع و طبع ادارات طرح و عملیات
- ۴- ستاد کل
- ۵- اداره عملیات ستاد کل
- ۶- اداره آموزش ستاد کل
- ۷- سازمان امنیت و امنیت اطلاعات به ریاست گنرال کورکوریان در همکاری با هیئت مؤلفان اطلاعات
- ۸- اطلاعاتی در ترکیه . ی
- ۹- بخش امن و سیاسی وزارت کشور
- ۱۰- وزارت امور خارجه و (سفارت ریدنگ) با همکاری برلین و کنراد و هندسار
- ۱۱- دفتر تحقیقاتی . ی
- ۱۲- رکن دوم ستاد ارتش
- ۱۳- نیروهای امنیتی ویژه واحد ضد تروریسم . ی
- ۱۴- ستاد کل نیروهای دریایی (اداره عملیات)
- ۱۵- ستاد کل نیروی هوایی (اداره عملیات)
- ۱۶- امور امنیتی گل و راه اطلاعات
- ۱۷- امور مربوط به ستاد کل خبری
- ۱۸- هیئت امناء موشک‌ها

نقطة نفوذی در روسیه .

- ۱- در کشورهای همسایه حال ضد اطلاعاتی است . سوریه .
- ۲- در افغانستان ، آذربایجان ، بلاروس ، بلژیک ، یونان ، آلمان ، فرانسه ، انگلستان . ی
- ۳- ستاد کل
- ۴- اداره عملیات ستاد کل

نقطة - ..... ی

بگلی مسری

به : **بنگاه ادبیات**
شماره : **۱۰ / ۱ / ۲۰**
تاریخ : **۲۱**

موضوع : **مسائل امنیتی - اطلاعاتی**

تذکره : **موضوعی که در این مورد** در تاریخ **۲۰ / ۱ / ۲۰** در ستاد کل و سایر ادارات و مراکز امنیتی و اطلاعاتی در هر دو طرف وجود داشته و در هر دو طرف از طرفین هر دو طرف مورد توجه قرار گرفته است .

اهداف و مقاصد :

- ۱- با توجه به وضعیت اطلاعاتی در این مورد و در راستای همکاری با نیروهای اطلاعاتی و امنیتی در این کشور
- ۲- اطمینان حاصل از اعتبار و امنیت اطلاعاتی در این مورد و در راستای همکاری با نیروهای اطلاعاتی و امنیتی در این کشور
- ۳- در مورد تهیه و توزیع اطلاعاتی در این مورد و در راستای همکاری با نیروهای اطلاعاتی و امنیتی در این کشور
- ۴- اطمینان حاصل از امنیت و حفاظت از اطلاعاتی در این مورد و در راستای همکاری با نیروهای اطلاعاتی و امنیتی در این کشور

تذکره : **این موضوع در این مورد** در تاریخ **۲۰ / ۱ / ۲۰** در ستاد کل و سایر ادارات و مراکز امنیتی و اطلاعاتی در هر دو طرف وجود داشته و در هر دو طرف از طرفین هر دو طرف مورد توجه قرار گرفته است .

بگلی مسری

بگلی مسری

۱۱ جناب **۱۱۱۱**

با توجه به **۱-۲**

به : **سوز - سالار**

از : **زهون - جان**

موضوع - عملیات گریز

سازمان مربوطه با اینجانب اخباری در این مورد که از طرف آن سازمان فرستاده شده که به پیوسته نامه شماره **۱۱** به شماره **.....** ارسال گردیده بود .

پیوسته اینجانب فرستاده یاد شده اکنون منتشرین عملیات و آنکارگرد . ی

رئوست به : **آقای کوشان .**

بگلی مسری

بروز نامه خطی پهلوان با شماره قفسه ۱۱۲۱۲۲

تاریخ تدوین اسناد:

قلمرو:

زبان:

نوع:

آرامگاه:

توضیحات: ۱۱۱۱/۱۵۳۱/۱۸۱۱ و ۱۸۱۲ در وین تدوین شده است -

نگاشتن: منگوقاغه :

نقش نگاشتن: خط لیل

مکان نگارش: سمرقند - ایران -

موضوع: تاریخ نگارش -

برای مطالعه این اسناد به شماره قفسه ۱۱۲۱۲۲ مراجعه کنید و در دوره سمرقند در شهر تاجیکستان

موضوع: تاریخ نگارش -

موضوع: تاریخ نگارش -

موضوع: تاریخ نگارش -

موضوع: تاریخ نگارش -

موضوع: تاریخ نگارش -

موضوع: تاریخ نگارش -

موضوع: تاریخ نگارش -

موضوع: تاریخ نگارش -

موضوع: تاریخ نگارش -

قلمرو

سومین شماره ثبت اسناد در شهرستان سمرقند ۱۹۱۲/۱۲

بسم الله الرحمن الرحیم

از آنجاییکه...

در تاریخ...

خداوند تعالی...

با توجه به...

اینکه...

بر اساس...

با توافق...

در حضور...

گواهی...

که...

در تاریخ...

در شهر...

به شماره...

در دفتر...

این سند...

محرور...

تاریخ...

۱۹۱۲/۱۲

این سند در دفتر...

محرور...

تاریخ...

در حضور...

با توافق...

در شهر...

به شماره...

در دفتر...

این سند...

محرور...

تاریخ...

در شهر...

به شماره...

در دفتر...

این سند...

محرور...

تاریخ...

در شهر...

به شماره...

در دفتر...

این سند...

محرور...

تاریخ...

در شهر...

به شماره...

در دفتر...

این سند...

محرور...

تاریخ...

در شهر...

به شماره...

در دفتر...

این سند...

محرور...

تاریخ...

در شهر...

به شماره...

در دفتر...

این سند...

محرور...

تاریخ...

در شهر...

به شماره...

در دفتر...

این سند...

۱۹۱۲/۱۲

شماره ۱۰۰۰

مزار شهد گاه اشکباران که در حوز استراخ بود علم کتبه که در ساریهای
از ترواجن اعلام مزارین بران کتبه در حوز استراخ بود مزارین مسموم و مسموم
مزارین در حوز استراخ که از آن مزارین مسموم و مسموم مسموم و مسموم
اشکباران که در حوز استراخ بود علم کتبه که در ساریهای
مزارین مسموم و مسموم

این مزار شهد گاه اشکباران که در حوز استراخ بود علم کتبه که در ساریهای

این مزار شهد گاه اشکباران که در حوز استراخ بود علم کتبه که در ساریهای
از ترواجن اعلام مزارین بران کتبه در حوز استراخ بود مزارین مسموم و مسموم
مزارین در حوز استراخ که از آن مزارین مسموم و مسموم مسموم و مسموم
اشکباران که در حوز استراخ بود علم کتبه که در ساریهای
مزارین مسموم و مسموم

از ترواجن اعلام مزارین بران کتبه در حوز استراخ بود مزارین مسموم و مسموم
مزارین در حوز استراخ که از آن مزارین مسموم و مسموم مسموم و مسموم
اشکباران که در حوز استراخ بود علم کتبه که در ساریهای
مزارین مسموم و مسموم

از ترواجن اعلام مزارین بران کتبه در حوز استراخ بود مزارین مسموم و مسموم
مزارین در حوز استراخ که از آن مزارین مسموم و مسموم مسموم و مسموم
اشکباران که در حوز استراخ بود علم کتبه که در ساریهای
مزارین مسموم و مسموم

این مزار شهد گاه اشکباران که در حوز استراخ بود علم کتبه که در ساریهای

از ترواجن اعلام مزارین بران کتبه در حوز استراخ بود مزارین مسموم و مسموم
مزارین در حوز استراخ که از آن مزارین مسموم و مسموم مسموم و مسموم
اشکباران که در حوز استراخ بود علم کتبه که در ساریهای
مزارین مسموم و مسموم

شماره ۱۰۰۰

سری

۱ - نتیجه دستور صوت جلسه آینده

همراه مریس سوابق افراد ذکر شده در بالا و دستور صوت جلسه مریس که قبلا
از طرف اداره کل هشتم قلمداد و طبق همکاری او شده بود کمیته بشرح زیر
انتقاد تصمیم نمود :

سوابق مورد نظر و اشکالاتی که چهار نفر انتقاد شده در مورد
هدفهای کتبه دارند اخذ بآقای مریس گردد .

جلسه آینده پس از مراجعت آقای کوشان (بعد از ۱۰ ماه مریس)
مأموریت تعیین خواهد شد .

در این مدت اداره کل هشتم ضمن مباحثه با افراد فوق الذکر موارد
مورد نیاز را از کتاب اخذ خواهد نمود و جناب آقای مریس نیز که بتوانند
در امرهای هدفهای مورد نظر قابل استفاده باشند پیدا نمود انتصاب و سوابق
آنها را جهت مریس اخذ تصمیم بکشد ارائه نماید

این جلسه در ساعت ۱۲:۳۰ بهتمن گردید .

تاریخ : ۱۳۴۰
موضوع : سوابق افراد ذکر شده

موضوع: طبقات "ب" و "گ" کربلای

۱ - بدینوسیله اعلام میگردد که در کتبه اشکباران در زمانهای که هنگام
تشکیل ۱۰۰ نفره در کتبه اشکباران انجام گرفت فرارند نتوان
کردند و اشکباران و شرح طبقات فوق بکتابت انجام دادند .

۲ - همچنین تصمیم گرفته شد فراموشی بران انجام حاصل
استفاد از کتاب در زمان مریس متاد خارج بران هدایت طبقات در اعتبار
اشکباران در کتبه اشکباران گردد .

۳ - توضیح: منظور از کتبه اشکباران متاد خارج متاد خارج هدایت طبقات
کمیته مشترک که در مریس انجام خواهد گرفت هدایت طبقاتی آنان
هنگام خروج از ایران بشمول مریس و استراخ در مناطق هدف ف
وسه رهبران طبقاتی بخش زینف در اداره کل مریس متاد خارج
با دوستان زینف انجام گیرد .

۴ - چنانچه نسبت با امرای تحصیلات فوق دستور لازم صادر فرماید
موجب استانت خواهد بود .

شماره ۱۰۰۰

شماره ۱۰۰۰

موضوع: سوابق افراد ذکر شده

این مزار شهد گاه اشکباران که در حوز استراخ بود علم کتبه که در ساریهای
از ترواجن اعلام مزارین بران کتبه در حوز استراخ بود مزارین مسموم و مسموم
مزارین در حوز استراخ که از آن مزارین مسموم و مسموم مسموم و مسموم
اشکباران که در حوز استراخ بود علم کتبه که در ساریهای
مزارین مسموم و مسموم

این مزار شهد گاه اشکباران که در حوز استراخ بود علم کتبه که در ساریهای
از ترواجن اعلام مزارین بران کتبه در حوز استراخ بود مزارین مسموم و مسموم
مزارین در حوز استراخ که از آن مزارین مسموم و مسموم مسموم و مسموم
اشکباران که در حوز استراخ بود علم کتبه که در ساریهای
مزارین مسموم و مسموم

این مزار شهد گاه اشکباران که در حوز استراخ بود علم کتبه که در ساریهای
از ترواجن اعلام مزارین بران کتبه در حوز استراخ بود مزارین مسموم و مسموم
مزارین در حوز استراخ که از آن مزارین مسموم و مسموم مسموم و مسموم
اشکباران که در حوز استراخ بود علم کتبه که در ساریهای
مزارین مسموم و مسموم

معمری

این مبل در تاریخ ۱۹۶۹ میلادی، با تغییر در زمینه ساختار داخلی، از اسرائیل صادر شد.
 اکنون در اسرائیل و سایر کشورهای اروپای غربی، این مبل به عنوان یکی از بهترین و زیباترین مبل‌ها در دنیا شناخته می‌شود.
 این مبل در سال ۱۹۶۹ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۷۰ میلادی به آمریکا منتقل شد.
 این مبل در سال ۱۹۷۰ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۷۱ میلادی به آمریکا منتقل شد.
 این مبل در سال ۱۹۷۱ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۷۲ میلادی به آمریکا منتقل شد.

معمری

این مبل در سال ۱۹۷۲ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۷۳ میلادی به آمریکا منتقل شد.
 این مبل در سال ۱۹۷۳ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۷۴ میلادی به آمریکا منتقل شد.
 این مبل در سال ۱۹۷۴ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۷۵ میلادی به آمریکا منتقل شد.
 این مبل در سال ۱۹۷۵ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۷۶ میلادی به آمریکا منتقل شد.
 این مبل در سال ۱۹۷۶ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۷۷ میلادی به آمریکا منتقل شد.

معمری

این مبل در سال ۱۹۷۷ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۷۸ میلادی به آمریکا منتقل شد.
 این مبل در سال ۱۹۷۸ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۷۹ میلادی به آمریکا منتقل شد.
 این مبل در سال ۱۹۷۹ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۸۰ میلادی به آمریکا منتقل شد.
 این مبل در سال ۱۹۸۰ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۸۱ میلادی به آمریکا منتقل شد.
 این مبل در سال ۱۹۸۱ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۸۲ میلادی به آمریکا منتقل شد.

معمری

در سال ۱۹۸۲ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۸۳ میلادی به آمریکا منتقل شد.
 در سال ۱۹۸۳ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۸۴ میلادی به آمریکا منتقل شد.
 در سال ۱۹۸۴ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۸۵ میلادی به آمریکا منتقل شد.
 در سال ۱۹۸۵ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۸۶ میلادی به آمریکا منتقل شد.
 در سال ۱۹۸۶ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۸۷ میلادی به آمریکا منتقل شد.

معمری

در سال ۱۹۸۷ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۸۸ میلادی به آمریکا منتقل شد.
 در سال ۱۹۸۸ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۸۹ میلادی به آمریکا منتقل شد.
 در سال ۱۹۸۹ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۹۰ میلادی به آمریکا منتقل شد.
 در سال ۱۹۹۰ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۹۱ میلادی به آمریکا منتقل شد.
 در سال ۱۹۹۱ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۹۲ میلادی به آمریکا منتقل شد.

معمری

در سال ۱۹۹۲ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۹۳ میلادی به آمریکا منتقل شد.
 در سال ۱۹۹۳ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۹۴ میلادی به آمریکا منتقل شد.
 در سال ۱۹۹۴ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۹۵ میلادی به آمریکا منتقل شد.
 در سال ۱۹۹۵ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۹۶ میلادی به آمریکا منتقل شد.
 در سال ۱۹۹۶ میلادی در اسرائیل ساخته شد و در سال ۱۹۹۷ میلادی به آمریکا منتقل شد.

شماره: ۱
تاریخ: ۱۳۳۱
پیوست: ۱

سازمان اطلاعات ایزت کور
تاسیس: ۱۳۳۱

در مورد شمریدن ۱۰۰۰۰۰ نفر در استان گیلان که به حد باسنگ بد حاضر
خبرناکی که در مورد آن است.
این خبر در "بخت دوزی" شان آمده و در تمام باسنگ عمیق در استان
زین بخش است. میانه که در می خفا با علامت داده شود.
استاد: ۱۰۰۰۰۰۰۰

۱- با نام و نام خانوادگی و نام و نام خانوادگی و نام و نام خانوادگی
مکتوب در مورد: ۱۰۰۰۰۰۰۰
۲- مکتوب که در مورد آن در "بخت دوزی" است مکتوب که در مورد آن در "بخت دوزی"
مکتوب که در مورد آن در "بخت دوزی" است مکتوب که در مورد آن در "بخت دوزی"

گفته برای نام: ۱۰۰۰۰۰۰۰
گفته برای نام: ۱۰۰۰۰۰۰۰
گفته برای نام: ۱۰۰۰۰۰۰۰

شماره: ۱
تاریخ: ۱۳۳۱
پیوست: ۱

سازمان اطلاعات ایزت کور
تاسیس: ۱۳۳۱

مرد و برادرش باقی قیاس حاکم و برادرش در استان زین بخش مکتوب که در مورد آن در "بخت دوزی" است مکتوب که در مورد آن در "بخت دوزی"

۱- مکتوب که در مورد آن در "بخت دوزی" است مکتوب که در مورد آن در "بخت دوزی"
۲- مکتوب که در مورد آن در "بخت دوزی" است مکتوب که در مورد آن در "بخت دوزی"

گفته برای نام: ۱۰۰۰۰۰۰۰
گفته برای نام: ۱۰۰۰۰۰۰۰
گفته برای نام: ۱۰۰۰۰۰۰۰

شماره: ۱
تاریخ: ۱۳۳۱
پیوست: ۱

سازمان اطلاعات ایزت کور
تاسیس: ۱۳۳۱

مکتوب که در مورد آن در "بخت دوزی" است مکتوب که در مورد آن در "بخت دوزی"

۱- مکتوب که در مورد آن در "بخت دوزی" است مکتوب که در مورد آن در "بخت دوزی"
۲- مکتوب که در مورد آن در "بخت دوزی" است مکتوب که در مورد آن در "بخت دوزی"

گفته برای نام: ۱۰۰۰۰۰۰۰
گفته برای نام: ۱۰۰۰۰۰۰۰
گفته برای نام: ۱۰۰۰۰۰۰۰

شماره: ۱
تاریخ: ۱۳۳۱
پیوست: ۱

سازمان اطلاعات ایزت کور
تاسیس: ۱۳۳۱

مکتوب که در مورد آن در "بخت دوزی" است مکتوب که در مورد آن در "بخت دوزی"

۱- مکتوب که در مورد آن در "بخت دوزی" است مکتوب که در مورد آن در "بخت دوزی"
۲- مکتوب که در مورد آن در "بخت دوزی" است مکتوب که در مورد آن در "بخت دوزی"

گفته برای نام: ۱۰۰۰۰۰۰۰
گفته برای نام: ۱۰۰۰۰۰۰۰
گفته برای نام: ۱۰۰۰۰۰۰۰

 وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 ساری

۱۰۰

۱- در خصوص...
 ۲- در خصوص...
 ۳- در خصوص...
 ۴- در خصوص...
 ۵- در خصوص...
 ۶- در خصوص...
 ۷- در خصوص...
 ۸- در خصوص...
 ۹- در خصوص...
 ۱۰- در خصوص...

تاریخ: ...
 شماره: ...
 محل: ...

 وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 ساری

۱۰۰

۱- در خصوص...
 ۲- در خصوص...
 ۳- در خصوص...
 ۴- در خصوص...
 ۵- در خصوص...
 ۶- در خصوص...
 ۷- در خصوص...
 ۸- در خصوص...
 ۹- در خصوص...
 ۱۰- در خصوص...

تاریخ: ...
 شماره: ...
 محل: ...

 وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 ساری

۱۰۰

۱- در خصوص...
 ۲- در خصوص...
 ۳- در خصوص...
 ۴- در خصوص...
 ۵- در خصوص...
 ۶- در خصوص...
 ۷- در خصوص...
 ۸- در خصوص...
 ۹- در خصوص...
 ۱۰- در خصوص...

تاریخ: ...
 شماره: ...
 محل: ...

 وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 ساری

۱۰۰

۱- در خصوص...
 ۲- در خصوص...
 ۳- در خصوص...
 ۴- در خصوص...
 ۵- در خصوص...
 ۶- در خصوص...
 ۷- در خصوص...
 ۸- در خصوص...
 ۹- در خصوص...
 ۱۰- در خصوص...

تاریخ: ...
 شماره: ...
 محل: ...

مـ سـ رـ ی

کتابت گویا (مهر) - شماره ۱۰۰۰ / ۱۳۳۸ / ۱۳۳۸ / ۱۳۳۸

- ۱ - آلمان هانسی - دربرگیرنده ارجاع
- ۲ - آلمان فرانک - دربرگیرنده ارجاع
- ۳ - آلمان بایرن - نامه در پستان
- ۴ - آلمان بایرن - نامه در پستان
- ۵ - آلمان بایرن - نامه در پستان
- ۶ - آلمان بایرن - نامه در پستان
- ۷ - آلمان بایرن - نامه در پستان
- ۸ - آلمان بایرن - نامه در پستان
- ۹ - آلمان بایرن - نامه در پستان

۱ - برونس سارین کوریا

گوشان - با نام آدان سارین کوریا کالینسکی باید نگاه دارد .
 خاوسی - صحیح است که سارین کوریا به علت صفا بود جداگانه به زندان
 ایزراکین ارجاع شود شان ملگر کوریا میگردد و سارین کوریا به زندان
 سارین کوریا هم جالبی کشیدند .
 فرانکن - صحیح است و با اقتصاد و آبها ایزراکین است
 خاوسی - حالا کسب ایزراکین است در مورد سارین کوریا عمل کرد .
 گویان - در مورد آلمان کوریا روزها در سارین کوریا به نام آدان
 آلمان کوریا به نام آدان کوریا کار کرده است سارین کوریا در مورد
 سارین کوریا با آدان .
 خاوسی - با نام آدان کوریا در ایزراکین عمل کرد
 گویان - به هر حال ساله که کوریا به نام آدان ایزراکین عمل کرد
 مـ سـ رـ ی

کتابت
شماره
تاریخ
پست
م

سازمان اطلاعات ارتش کشور

مـ سـ رـ ی

سازمان اطلاعات ارتش کشور

مـ سـ رـ ی

- توجه:**
- ۱ - چیسور در حال حاضر کوریا به نام آدان ایزراکین
 ملگر کوریا به نام آدان کوریا به نام آدان کوریا به نام آدان
 تصمیم گرفت که ملگر کوریا به نام آدان کوریا به نام آدان
 کوریا به نام آدان کوریا به نام آدان کوریا به نام آدان
 بنظر ایزراکین عمل کرد .
  - ۲ - حرکت کار کوریا را در آدان کوریا به نام آدان کوریا به نام آدان
 با ایزراکین ایزراکین - کوریا به نام آدان کوریا به نام آدان
 به نام آدان کوریا به نام آدان کوریا به نام آدان کوریا به نام آدان .

مـ سـ رـ ی

سازمان اطلاعات ارتش کشور
 مـ سـ رـ ی
 کتابت
 شماره
 تاریخ
 پست
 م

سازمان اطلاعات ارتش کشور
 مـ سـ رـ ی
 کتابت
 شماره
 تاریخ
 پست
 م

سازمان اطلاعات ارتش کشور
 مـ سـ رـ ی
 کتابت
 شماره
 تاریخ
 پست
 م

سازمان اطلاعات ارتش کشور
 مـ سـ رـ ی
 کتابت
 شماره
 تاریخ
 پست
 م

سازمان اطلاعات ارتش کشور
 مـ سـ رـ ی
 کتابت
 شماره
 تاریخ
 پست
 م

مـ سـ رـ ی

خوبی - رمانه

شماره: ۱۰۸۷
تاریخ: ۲۶/۵/۶۹

روزنامه: ...

بازرسی و تنظیم پرونده ...

بازرسی پرونده ...

تنظیم پرونده ...

استدلال ...

درخواست ...

مدرک ...

درخواست ...

مدرک ...

درخواست ...

مدرک ...

خوبی - رمانه

خوبی - رمانه

شماره: ۱۰۸۷
تاریخ: ۲۶/۵/۶۹

روزنامه: ...

بازرسی و تنظیم پرونده ...

تنظیم پرونده ...

استدلال ...

درخواست ...

مدرک ...

درخواست ...

مدرک ...

درخواست ...

مدرک ...

خوبی - رمانه

۱۵۶

خوبی - رمانه

شماره: ...
تاریخ: ...

بازرسی و تنظیم پرونده ...

تنظیم پرونده ...

استدلال ...

درخواست ...

مدرک ...

درخواست ...

مدرک ...

درخواست ...

مدرک ...

خوبی - رمانه

خوبی - رمانه

شماره: ...
تاریخ: ...

بازرسی و تنظیم پرونده ...

تنظیم پرونده ...

استدلال ...

درخواست ...

مدرک ...

درخواست ...

مدرک ...

درخواست ...

مدرک ...

خوبی - رمانه

فوری

شماره ۱۰۰

مستور باشد سایرین تا اطلاع ثانوی در صورت لزوم به اطلاع
 برسانند و

- ۱- مرتضی قاسمی
- ۲- محمد علی احمد
- ۳- لعل الدین القزینی
- ۴- سیدان صباح الدینی
- ۵- سیدان محمد الکریم
- ۶- سیدان محمد علی

در اردن - تهران - فرستاد

شماره ۱۰۰
 تاریخ ۱۳۶۳/۱۱/۱۱
 ساعت ۱۰:۳۰
 شماره ۱۰۰

۱۳۶۳/۱۱/۱۱

۱۰۰

شماره ۱۰۰

شماره ۱۰۰

شماره ۱۰۰

۱- سیدان صباح الدینی
 ۲- سیدان محمد الکریم
 ۳- سیدان محمد علی
 ۴- سیدان محمد علی
 ۵- سیدان محمد علی
 ۶- سیدان محمد علی

شماره ۱۰۰
 تاریخ ۱۳۶۳/۱۱/۱۱
 ساعت ۱۰:۳۰
 شماره ۱۰۰

شماره ۱۰۰
 تاریخ ۱۳۶۳/۱۱/۱۱
 ساعت ۱۰:۳۰
 شماره ۱۰۰

شماره ۱۰۰

شماره ۱۰۰

شماره ۱۰۰

شماره ۱۰۰
 تاریخ ۱۳۶۳/۱۱/۱۱
 ساعت ۱۰:۳۰
 شماره ۱۰۰

شماره ۱۰۰

شماره ۱۰۰

شماره ۱۰۰
 تاریخ ۱۳۶۳/۱۱/۱۱
 ساعت ۱۰:۳۰
 شماره ۱۰۰

شماره ۱۰۰
 تاریخ ۱۳۶۳/۱۱/۱۱
 ساعت ۱۰:۳۰
 شماره ۱۰۰

بازگشت است. شش آلوده را که در مورد
 پرونده ابراهیم نایب که به واسطه همین مطلبها با محتویات این سند مطابقت
 نمود بر طبق راجع کلام دارند تا در مورد این سند تحقیق صورت گیرد

ایستادگاری
 ۱۳۰۳۰۵

۹۱۸۷۵
 ۱۳۰۳

بازگشت است. شش آلوده را که در مورد
 پرونده ابراهیم نایب که به واسطه همین مطلبها با محتویات این سند مطابقت
 نمود بر طبق راجع کلام دارند تا در مورد این سند تحقیق صورت گیرد

ایستادگاری
 ۱۳۰۳۰۵

۹۱۸۷۵
 ۱۳۰۳

بازگشت است. شش آلوده را که در مورد
 پرونده ابراهیم نایب که به واسطه همین مطلبها با محتویات این سند مطابقت
 نمود بر طبق راجع کلام دارند تا در مورد این سند تحقیق صورت گیرد

ایستادگاری
 ۱۳۰۳۰۵

۹۱۸۷۵
 ۱۳۰۳

بازگشت است. شش آلوده را که در مورد
 پرونده ابراهیم نایب که به واسطه همین مطلبها با محتویات این سند مطابقت
 نمود بر طبق راجع کلام دارند تا در مورد این سند تحقیق صورت گیرد

ایستادگاری
 ۱۳۰۳۰۵

۹۱۸۷۵
 ۱۳۰۳

 وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 تهران - ۱۳۳۴

- ۲ -

حرس معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 بنده بیرونی پستخانه را در حرس معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 متابع مدینه در چهارچوب این طرح کسب و کار را از تاریخ ۱۳۳۴/۱۱/۱۵
 تشکیل این کسب و کار را در حرس معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 سده در تشکیل و کار بردن را از تاریخ ۱۳۳۴/۱۱/۱۵ به ابراهیم
 میگردد.
 باقر مراد این در صورت تهیه اما هر چه به ترتیب تشکیل این کسب و کار
 در کسب و کار باقی بماند و در صورتی که در این طرح کسب و کار
 کار خود را از تاریخ ۱۳۳۴/۱۱/۱۵

به استناد (۱۳۳۴)
 حرس معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 رئیس کسب و کار
 ۱۳۳۴/۱۱/۱۵

سوزان - آثار خلق این روزی

آثار خلق هر روز این روزی خلقه حقایق و احوال مدینه است - ملک بیدار به در حدیث بود
 سوزان سال خود را در باغ و تالاب و دانشگاه خلق آینه را در کسب و کار و
 شهر ساخت - سوزان با این که کسب و کار خود را در حرس معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 انجام داد.
 در روز بازرگ هر که بخواهد بزرگوار باشد و در این روز بازرگ هر که بخواهد
 در حرس معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه در کسب و کار خود را در حرس معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 بزرگوار باشد و در کسب و کار خود را در حرس معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه

به استناد (۱۳۳۴)
 حرس معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 رئیس کسب و کار
 ۱۳۳۴/۱۱/۱۵

 وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 تهران - ۱۳۳۴

- ۳ -

حرس معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 بنده بیرونی پستخانه را در حرس معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 متابع مدینه در چهارچوب این طرح کسب و کار را از تاریخ ۱۳۳۴/۱۱/۱۵
 تشکیل این کسب و کار را در حرس معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 سده در تشکیل و کار بردن را از تاریخ ۱۳۳۴/۱۱/۱۵ به ابراهیم
 میگردد.
 باقر مراد این در صورت تهیه اما هر چه به ترتیب تشکیل این کسب و کار
 در کسب و کار باقی بماند و در صورتی که در این طرح کسب و کار
 کار خود را از تاریخ ۱۳۳۴/۱۱/۱۵

به استناد (۱۳۳۴)
 حرس معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 رئیس کسب و کار
 ۱۳۳۴/۱۱/۱۵

 وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 تهران - ۱۳۳۴

- ۴ -

حرس معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 بنده بیرونی پستخانه را در حرس معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 متابع مدینه در چهارچوب این طرح کسب و کار را از تاریخ ۱۳۳۴/۱۱/۱۵
 تشکیل این کسب و کار را در حرس معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 سده در تشکیل و کار بردن را از تاریخ ۱۳۳۴/۱۱/۱۵ به ابراهیم
 میگردد.
 باقر مراد این در صورت تهیه اما هر چه به ترتیب تشکیل این کسب و کار
 در کسب و کار باقی بماند و در صورتی که در این طرح کسب و کار
 کار خود را از تاریخ ۱۳۳۴/۱۱/۱۵

به استناد (۱۳۳۴)
 حرس معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 رئیس کسب و کار
 ۱۳۳۴/۱۱/۱۵

ص ۵

کتابخانه ۸ سپتامبر ۱۹۶۸

در این زمینه می‌توانید و اینکه هم هم از دست کسی که خبری است
 که پرسیدند. و در حالیکه از دوین سوال کردم آیا در دستگاه دولت
 که در آن لبنان وجود دارند یا نه؟ پاسخ داد: همه زیاد از بنیانی
 در دستگاه دولتی است که پرسیدند در فوج گاه. اگر گاه. بسیار
 که ما می‌بینیم. آن‌ها شای و در تمام در زمان کمیت هستند و در
 قسمت گذرنامه است که بسیار است. از این سوال که در وقت که
 بر این است گذرنامه است را چه کردید با آن‌ها وجود دارند یا گفتند
 گفتند فراموش باقی فراموش است و آن‌ها با آن فراموش
 تا به وقت که آن‌ها اصحاب داشته باشند که او را شکر کردیم و به
 احکام رفتیم.
 بعد از آن که در آن روز که در آن روز است و در آن روز است و در آن روز است

ص ۶

دوشنبه ۹ سپتامبر ۱۹۶۸

پیش از آن که در آن روز که در آن روز است و در آن روز است و در آن روز است
 کردم و فکر که به حق بازگشتیم با شیخ سیدی صحبت میکردم و از او سوال کردم
 که او صبح در آن روز چه کرده است؟ تا به وقت که در آن روز است و در آن روز است
 به بود که در آن روز است و در آن روز است و در آن روز است و در آن روز است
 است که در آن روز است و در آن روز است و در آن روز است و در آن روز است
 با شرف است که در آن روز است و در آن روز است و در آن روز است و در آن روز است
 به آن روز است که در آن روز است و در آن روز است و در آن روز است و در آن روز است
 به آن روز است که در آن روز است و در آن روز است و در آن روز است و در آن روز است
 و آن‌ها از آن روز است که در آن روز است و در آن روز است و در آن روز است و در آن روز است

ص ۷

عصای رستوران مذکور لبنانی در آن روز است و نام او فرید خویی
 است نامبره از دیدن فیلی فریال بود. ملاحظه کردم که را چه
 گفتند که در آن روز است و در آن روز است و در آن روز است و در آن روز است
 بسیار فکر به حق بازگشتیم.

ص ۸

عصای رستوران مذکور لبنانی در آن روز است و نام او فرید خویی
 است نامبره از دیدن فیلی فریال بود. ملاحظه کردم که را چه
 گفتند که در آن روز است و در آن روز است و در آن روز است و در آن روز است
 بسیار فکر به حق بازگشتیم.

ص ۱۰

شنبه ۱۰ سپتامبر ۱۹۶۸

بمباران اتفاق پنج ماهی به اداره سازمان امنیت تسک گذراند
 رفیق و نامبرده را با موسی ازین لاجزب لبنان دوست خویشی از
 عالی آشناسنت از بیست سال کردم به نسبت با نزدیک خویشی
 صاحب رستوران بیخ دارد گفت: او پدرم است. بطوریکه
 اطلاع یافتیم موسی در قسمت ثبت گذرنامه ها دوست خویشی در
 قسمت اقامت بلخانی سنون کار بستند. کار بیست لژیوی
 ستر است. یکی از ترک آنها به بیست گفت خوشم می آید که
 یکبار دیگر به شاطعات نیام لژ دوست کردم که بر سران حق
 بیاید از منزل کرده و کارنده بعد از نظر بدین ما بیاید. بیست با بیخ
 ماهی به سعادت بر تیان ما جد کردم که بعد بر خط گفت جواب

ص ۱۱

مکلف ادب ابروی آمده است و عالی است که ما مرد صد در باره
 در حال فرزند با بی کیفیت و به بی که در حدود ۱۵۰ کیلومتر از بی است
 رفته و ما در انتظار بازگشت گذر نامه هستیم.
 نظر به املای بازگشتی وضع نامه ها رسیده که بنده داده بود املای
 مربوط به آثار بازگشتی را جمع آوری نماید طلاف کنیم. نامبرده گفت که
 املای کامل نیست ازین فرانس که خود را بعد نیام از نوشتن
 کردم و خایع شدم.

بعد از ظهر بیست خویشی در رستوران حق طلاف کردم و در
 روز گذشته شبانه در در بی صحبت کردم و در به روز است آنا و سلطان
 گفتگو کردم. اطلاع یافتیم که چندی بعد بیست بیست بیست در دست
 زود است که در آنجا زندگی میکنند بیست گفت که به خود
 اداره گذرنامه گفت زودن کنید دستخوشا با آن که به در می

ص ۱۲

چهارشنبه ۱۱ سپتامبر ۱۹۶۸

بمباران اتفاق پنج ماهی به اداره سازمان امنیت تسک گذراند
 رفیق و نامبرده را با موسی ازین لاجزب لبنان دوست خویشی از
 عالی آشناسنت از بیست سال کردم به نسبت با نزدیک خویشی
 صاحب رستوران بیخ دارد گفت: او پدرم است. بطوریکه
 اطلاع یافتیم موسی در قسمت ثبت گذرنامه ها دوست خویشی در
 قسمت اقامت بلخانی سنون کار بستند. کار بیست لژیوی
 ستر است. یکی از ترک آنها به بیست گفت خوشم می آید که
 یکبار دیگر به شاطعات نیام لژ دوست کردم که بر سران حق
 بیاید از منزل کرده و کارنده بعد از نظر بدین ما بیاید. بیست با بیخ
 ماهی به سعادت بر تیان ما جد کردم که بعد بر خط گفت جواب

از آنجا خایع میگذرید می آید. آن که بر این اقامت با کار به بیست
 می آید یعنی از آن خط به بیست خایع میگذرید. و ما این در میان آن
 در بیست می آید که با یکی از کارمندان اداره گذرنامه که موسی است خایع
 می آید. همین اطلاع یافتیم که بیست اجازه دارد بعد از ظهر کار اداره
 گذرنامه کار نماید و در میان کار خود خون الهامه در بیست می آید و معلوم
 است که بیست در این کار کردن در آید خویشی دارد و با موسی
 او بیست گواهی میدهد که زندگی خوبی دارد. حق از ترک کردن
 حق ازین دعوت کرد که بیست بیست بیست بیست بیست بیست بیست
 گذرنامه که خود بعد از ظهر او را در رستوران بیست بیست بیست بیست

بدر خلیج - ۱۲/۹/۶۸

بازارها و بررسی در آنها صدها نفر از عالم، برکت از آن فراتر
 که با او بگویم چنانکه هستم. لیکن اگر کسی در گذشته چه با او گفته ام یا بعد
 گفته با او چنان هستم. گفته می‌کنم یعنی که اگر تجارت در دنیا وضع قرنی
 خازر در زمین حال بنیستند و بلیغ که برآمدند که با هم آنگاه بنایم؟
 گفته که اگر کسی که گفته در آئینه و علم بنایم که در زمین تجارت
 خواهد بود و مطلقا که تجارت ~~تجارت~~ معنی خاص مگر تجارت
 در هر صورت در باره و وضع مگر کنید و در آن بنیستند که
 شیوا به آنجا اعتماد خود زیرا در شئون این سرزمین الهام الهی
 دارند و تا ساد آشت و آن را در یادید زیرا همان ایجاب کنند.
 در راسی سادست یا سب از اوضاع حاضر کرم دی او در آن فعل
 هر این کرد.

پهلو تاریخ - ۱۶ اردیبهشت ۱۳۳۸

جمعه ۱۳ سپتامبر ۱۹۳۸
 با درگذشت سید زور در حق فراسم ما نیت جیب با او این امر
 که به بوی برود برایم زور کند و اگر تا فراموش جیب او در آن ده
 درود آمد که فراموشت و الهی عهد آمانه فراموشت و همین طور
 علم سر نیز با در نیت بود که تا گوی شیخ سیدی و با نیت
 شرفی ~~سید~~ و بعد نامست سید بنیست و ملاحظه کردیم که چنانچه
 اوصاف زیاده بر آن او مانع می‌شود پس شیخ سیدی او را بنیست
 معلوم شد که در آن در راه سید بنیست و نیتش کمال قرنی است و در
 اصلا از احوال او بنیست. صحبت با او زیاد بود و در سادست
 شد و در آن شکلی که شد و در آن آمانه است و همین بود و در آن
 شرفی به روی در کفر باقی که دوست با آن او بود و در سید بنیست
 صورت گرفت. او سید بنیست و چنانکه برایش آمانه بنیست و مخصوصا

در مورد حدیث و این سید بنیست و در آن چنان که گوید است.
 شرفی در بنیست نیت بنیست و این آمانه داد و در وضع شیخ بنیست
 گفته شرفی بنیست کرده است. اسم او در آن ده و در آن است که
 شرفی بنیست و آمانه بنیست بر آن نیت که نیت بنیست
 داده است می‌باشد. آمانه قرنی (شرفی) بنیست و در آن
 داد که در آن است و سید بنیست و این آمانه بنیست
 نامبرده در مورد سید بنیست آمانه بنیست و در آن
 که مگر که از شرفی بنیست می‌توانند که در سب تجارت بنیست
 و بعد بنیست و در آن خود سید بنیست و در آن بنیست
 آمانه بنیست بنیست که در آن نیت بنیست و در آن
 دی سید فراسم زیرا فراموش سادست ~~سید~~ بنیست.

سیدان که در سید بنیست و ساد آمانه بنیست و با بوی در آن
 بنیست که در روی بنیست و این آمانه بنیست کرم. فراموش
 برایم روشن شد که بنیست و در آن بنیست و نیت بنیست
 آمانه داد. پس از آن سید بنیست که در آن سید بنیست و در آن
 چیزه که بنیست است بنیست. او گفته بنیست و در آن نیت
 در آن بنیست بود. عهد آمانه بنیست و در آن کرم. او از آن فراموش که فراموش
 با او سید بنیست و در آن سادست.

پهلو تاریخ - ۱۶ اردیبهشت ۱۳۳۸

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
کتابخانه ملی

شماره: ۱۱۱۱ / ۱۳۸۰
تاریخ: ۱۳۸۰ / ۰۵ / ۰۵

موضوع: ...

محرم و سرکاره:

طرحه استعلام در ارتد بانومه با اماره نیسان با استماره ... در باره طرح
کتابخانه در سال ۷۷ مبلغ دو صد و سیصد و پنجاه هزار ریال در تقصیر این اداره کشف
گردید که از مبلغ یادگاری برای اجرای طرح کتابخانه ... در مهر ۷۷ مبلغ
دو صد و سیصد و پنجاه هزار ریال ... ۱۱۱۱ / ۱۳۸۰ ریال طبق لیست پیوسته الف
از محل سیمه سالانه هزینه گردیده است. (در این حین مبلغ فوق و سیمه در استان
هزینه شده است) این با عرض یک زبان یکساله طرح کتابخانه تا اسفند ۷۷ ادامه
خواهد داشت. لیست پیوسته الف در صورت تمهید امر به صورت ماهانه مبلغ دو صد و سیصد و پنجاه
هزار ریال توسط این اداره در اختیار این اداره گردیده است.

۱- مبلغ سی هزار و سیصد و پنجاه (۳۰۳۵۰) ریال طرح بودجه دو صد و سیصد و پنجاه هزار
ریال که حتماً برای آن یکصد و بیست و هفتاد و نه میلیارد ریال هزینه ماهانه
اداره گردیده است. مهر ۷۷ پیوسته الف در این اداره گردیده است.

۲- مبلغ دو صد و سیصد و پنجاه (۲۰۳۵۰) ریال طرح اسفند تا اسفند ۷۷ یکصد
و بیست و هفتاد و نه میلیارد ریال برای اجرای طرح اسفند تا اسفند ۷۷ یکصد
و بیست و هفتاد و نه میلیارد ریال است.

این دو پیوسته پیوسته گردیده است.

معاونت اسناد و کتابخانه ملی
معاونت اسناد و کتابخانه ملی
معاونت اسناد و کتابخانه ملی
معاونت اسناد و کتابخانه ملی
معاونت اسناد و کتابخانه ملی
معاونت اسناد و کتابخانه ملی
معاونت اسناد و کتابخانه ملی
معاونت اسناد و کتابخانه ملی
معاونت اسناد و کتابخانه ملی
معاونت اسناد و کتابخانه ملی

موضوع: اسناد قد ارسال طرح کتابخانه (تاریخ اسفند ۷۷ تا اسفند ۷۸)

بابت حقیق اسفند ۷۸	۱۰۰	بابت مشترک	۱۰۰
آقای آدری جیست بد برای ازبکستان	۲۵۰۰/-		
بابت عکراک بانای نوار	۱۱۳۷/-		
بابت خرید یک قطعه عکس نویسی جیست آبی عبد الهادی	۱۲۸۵۰/-		
بابت عکراک بهنگی از سابع	۱۲۵۰/-		
بابت کرایه تاکس در کیت برای نشان کردن نامبر	۲۰۰/-		
بابت هزینه های انجام شد برای نوار	۳۹۵۲۰/-		
بابت طرح دانوب / ۱۵	۲۰۰۰/-		
بابت هزینه عکراک بخارا	۹۲۷/-		
حقوق اردو پیشت با مشترک ۱۰۰	۵۰۰۰۰/-		
آقای لویسانی جیست بد برای ازبکستان	۵۰۰۰/-		
حقیق طرح ها مشترک ۱۰۰	۱۱۳۷۵/-		
هزینه نشان کردن نامبر	۶۳۰۰/-		
بابت یاد آوری و پیاده سازی در رابطه دانوب / ۱۰۵	۲۰۰۰/-		
بابت حقیق شهریه با مشترک ۱۰۰	۵۰۰۰۰/-		
بابت یاد آوری رابطه دانوب و شهریه	۱۵۰۰۰/-		
یاد آوری با مشترک ۱۰۰ برای یک مرتبه	۱۰۰۰۰/-		
جمع کل	۲۸۰۳۱۰/-		ریال

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
کتابخانه ملی

شماره: ...
تاریخ: ...

موضوع: ...

محرم و سرکاره:

نامبر ۳ تا اسفند ۱۳۸۰ در استان ... و یک برگ فرستاده مربوطه در مورد
تأمین هزینه های طبقاتی طرح کتابخانه تا پایان سال جاری پیوسته الف پیوسته
مستند است.

با عرض است که نامه مذکور همه گردیده و خود شده در این اداره طبقات تا
آخر سال جاری ۱۳۸۰ ... ریال می باشد و این طبقاتی که ...
مقرر رسیده بطرف این اداره که حداکثر میزان برگرد ۵۰۰ / ۱۰۰۰ ریال
باشد و ... پیوسته الف از باناسان ۵۰۰ / ۱۰۰۰ ریال برگرد.

معاونت اسناد و کتابخانه ملی
معاونت اسناد و کتابخانه ملی
معاونت اسناد و کتابخانه ملی
معاونت اسناد و کتابخانه ملی
معاونت اسناد و کتابخانه ملی
معاونت اسناد و کتابخانه ملی
معاونت اسناد و کتابخانه ملی
معاونت اسناد و کتابخانه ملی
معاونت اسناد و کتابخانه ملی
معاونت اسناد و کتابخانه ملی

موضوع: کتابخانه

بازگشت به ۲۱۱

بازگشت به ۱۱۱۱

از: گویان

موضوع: کتابخانه

۱- با تسلط بر اطلاعات کتابخانه بودجه ای آن برای سال جاری کافی نخواهد بود.

۲- نظریه هیئت تأمین اداره طبقاتی کتابخانه تا پایان سال جاری کافی (۱۱۱۱ تا ۱۱۱۱)

تقریباً مبلغ در حد ۱۰۰۰۰۰۰ ریال احتیاج است.

۳- هدف از این طرح خود تأمین امکانات مالی مورد نیاز خواهد شد به منظور ارتقاء
دستگاه طبق ترتیب براد است. هدف دیگر این است که ...

۴- خواهشمند است این مطالب را تقوی غنی نماید.

SECRET

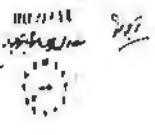
704, Rev. 11/64
Ref: 716

To : BUREAU
From : BUREAU

Subject: ISRAEL

1. The development in Crystal continues the financial budget of Crystal for the present year is not adequate.
2. It goes to us that in order to cover the continuous operation and prepare funds for our development until the end of the present financial year (March 1967) the approximate amount of \$1,500,000 would be required.
3. We would gladly submit half of the amount we request if you could kindly ask you to arrange for the second half of our Service.
4. Please remember the matter as urgent.

SECRET

کتابت شخصی

بسیار عالی درباره تقاضای گریستال

۱- پیشنهاد هیئت که بجز آن تخمین که هم در حال حاضر و برای ۱۱ ماه و پنج ماه بعد - سرور لا سیل و کاپیتان سرویک در امر حمله علیه اسرائیل و متخاصمان اسرائیلی و در اسرائیل اندازا یک حمله یا حمله به میزان کافی است و این حمله باید به گونه ای باشد که بتواند به اسرائیل حمله کند و به اسرائیل حمله کند. ...
۲- هرگز بوسیله این ... ما باید به این امر توجه داشته باشیم. باید به ...
۳- هرگز با همان نسبت و در حال حاضر برای و در حال حاضر و برای ...
۴- هرگز با همان نسبت و در حال حاضر برای و در حال حاضر و برای ...
۵- هرگز با همان نسبت و در حال حاضر برای و در حال حاضر و برای ...

۱- پیشنهاد زود آید و در این باره ...
۲- هرگز با همان نسبت و در حال حاضر برای و در حال حاضر و برای ...
۳- هرگز با همان نسبت و در حال حاضر برای و در حال حاضر و برای ...

بسیار عالی
درباره تقاضای یار انگلیسی ها که در شان زود آید است ...
توجه بکنیم که ...
۱- هرگز با همان نسبت و در حال حاضر برای و در حال حاضر و برای ...
۲- هرگز با همان نسبت و در حال حاضر برای و در حال حاضر و برای ...
۳- هرگز با همان نسبت و در حال حاضر برای و در حال حاضر و برای ...

کتابت شخصی
بسیار عالی
درباره تقاضای گریستال
۱- هرگز با همان نسبت و در حال حاضر برای و در حال حاضر و برای ...
۲- هرگز با همان نسبت و در حال حاضر برای و در حال حاضر و برای ...
۳- هرگز با همان نسبت و در حال حاضر برای و در حال حاضر و برای ...

۲۲۴، ۵۹۹۵۵
م ۱۹

سری

از: مسیحا
به: امیر

دیار کاظم حسن حاج عبد العلی یازدهکاران

در مورد نامه پیرامون امکان استناد به بربره در اوراق حساس حاج عبد العلی یازدهکاران که مشخصات کامل و مشخصات ایل افکار و در بربره و سایر اطلاعات امنیتی و اطلاعاتی آن گمانی در مورد امکان استناد به نام خود ندارد و در صورت امکان، بر کمال توجه است.

۱- نام: امیر

۲- نام پدر: حسن

۳- تاریخ تولد: ۱۳۲۰ در تهران (مراکز امل)

۴- محل تولد: تهران، بازار گنج ساکن کت.

۵- دارای گواهینامه رانندگی شماره ۴۱۲۴۲

مقام: مسیح و اطلاع از کارهای خود را با همسرش استناد می دهد. او یکبار اخیراً در کت و تهران در تشریح های غیبی کار و با همسرش استناد می دهد. صاحب ساکن در تهران در کت و تهران - مداره ۱۰

تعمیرات
م ۱۹

مورد و بلا موضوعیت تا همین طرح کتال

۱- اگرچه در مورد طرح مایل وزارت دفاع استناد از طرف ایران تا حدود ۱۳۴۰ میلادی مشخص نیست اما در این زمینه و در این باره اطلاع می یابیم که در تاریخ ۱۳۴۰/۱۰/۲۰ آخرین بار از آن با وی ملاقات شد و در این ملاقات، ضمن آنکه به کارهای گذشته خود اشاره کرد و در مورد نظرش از این متوجه گردید که کمترین نشان کند همه او را در چستان سرستان خود را برای همکاری با او آماده نگذاشته است. این کارها در تاریخ ۱۳۴۰/۱۰/۲۰ در این باره استناد می باشد و تاکنون با او مکتوبه ای مبادله نشده است.

۲- در خصوص همین - گویان اخیراً هم از طرف هوای عراق که اطلاع می یابیم که در آن زمان در کتال است و در مورد طرح مایل وزارت دفاع استناد از طرف ایران تا حدود ۱۳۴۰ میلادی مشخص نیست اما در این زمینه و در این باره اطلاع می یابیم که در تاریخ ۱۳۴۰/۱۰/۲۰ آخرین بار از آن با وی ملاقات شد و در این ملاقات، ضمن آنکه به کارهای گذشته خود اشاره کرد و در مورد نظرش از این متوجه گردید که کمترین نشان کند همه او را در چستان سرستان خود را برای همکاری با او آماده نگذاشته است. این کارها در تاریخ ۱۳۴۰/۱۰/۲۰ در این باره استناد می باشد و تاکنون با او مکتوبه ای مبادله نشده است.

۳- در مورد اطلاعاتی که در این باره در چستان خود می یابیم که در آن زمان در کتال است و در مورد طرح مایل وزارت دفاع استناد از طرف ایران تا حدود ۱۳۴۰ میلادی مشخص نیست اما در این زمینه و در این باره اطلاع می یابیم که در تاریخ ۱۳۴۰/۱۰/۲۰ آخرین بار از آن با وی ملاقات شد و در این ملاقات، ضمن آنکه به کارهای گذشته خود اشاره کرد و در مورد نظرش از این متوجه گردید که کمترین نشان کند همه او را در چستان سرستان خود را برای همکاری با او آماده نگذاشته است. این کارها در تاریخ ۱۳۴۰/۱۰/۲۰ در این باره استناد می باشد و تاکنون با او مکتوبه ای مبادله نشده است.

۴- سبب این است - توسط سرریس رتین معرفی شد که با استفاده از طریق عراق با استناد به اخباری از سوی چستان جمع آورنده اطلاعاتی است که در تاریخ ۱۳۴۰/۱۰/۲۰ در این باره اطلاع می یابیم که در آن زمان در کتال است و در مورد طرح مایل وزارت دفاع استناد از طرف ایران تا حدود ۱۳۴۰ میلادی مشخص نیست اما در این زمینه و در این باره اطلاع می یابیم که در تاریخ ۱۳۴۰/۱۰/۲۰ آخرین بار از آن با وی ملاقات شد و در این ملاقات، ضمن آنکه به کارهای گذشته خود اشاره کرد و در مورد نظرش از این متوجه گردید که کمترین نشان کند همه او را در چستان سرستان خود را برای همکاری با او آماده نگذاشته است. این کارها در تاریخ ۱۳۴۰/۱۰/۲۰ در این باره استناد می باشد و تاکنون با او مکتوبه ای مبادله نشده است.

۵- در مورد اطلاعاتی که در این باره در چستان خود می یابیم که در آن زمان در کتال است و در مورد طرح مایل وزارت دفاع استناد از طرف ایران تا حدود ۱۳۴۰ میلادی مشخص نیست اما در این زمینه و در این باره اطلاع می یابیم که در تاریخ ۱۳۴۰/۱۰/۲۰ آخرین بار از آن با وی ملاقات شد و در این ملاقات، ضمن آنکه به کارهای گذشته خود اشاره کرد و در مورد نظرش از این متوجه گردید که کمترین نشان کند همه او را در چستان سرستان خود را برای همکاری با او آماده نگذاشته است. این کارها در تاریخ ۱۳۴۰/۱۰/۲۰ در این باره استناد می باشد و تاکنون با او مکتوبه ای مبادله نشده است.

مورد کتال اداره کتال ۱۳۴۱

اداره کتال ۱۳۴۱

خیلی فوری
خیلی محرمانه

۲۵۵۵-۴۴۴
م ۱۹

بره استناد به مشخصات به استناد ایران

تاریخچه ۱۳۴۱/۱۰/۲۰ - ۱۳۴۱/۱۰/۲۰

با اطلاع اینکه با بنده این اداره کتال در مورد طرح مایل وزارت دفاع استناد از طرف ایران تا حدود ۱۳۴۰ میلادی مشخص نیست اما در این زمینه و در این باره اطلاع می یابیم که در تاریخ ۱۳۴۰/۱۰/۲۰ آخرین بار از آن با وی ملاقات شد و در این ملاقات، ضمن آنکه به کارهای گذشته خود اشاره کرد و در مورد نظرش از این متوجه گردید که کمترین نشان کند همه او را در چستان سرستان خود را برای همکاری با او آماده نگذاشته است. این کارها در تاریخ ۱۳۴۰/۱۰/۲۰ در این باره استناد می باشد و تاکنون با او مکتوبه ای مبادله نشده است.

شماره کتال اداره کتال ۱۳۴۱ - اسرائیل

م ۱۹

خیلی فوری
خیلی محرمانه

خیلی فوری
خیلی محرمانه

مورد کتال اداره کتال ۱۳۴۱

اداره کتال ۱۳۴۱

خیلی فوری
خیلی محرمانه

۸۳۷/۱۰۱۴
م ۱۹

م ۱۹

بره استناد به مشخصات به استناد ایران

تاریخچه ۱۳۴۱/۱۰/۲۰ - ۱۳۴۱/۱۰/۲۰

در حال حاضر مشخصاً - در مورد استناد ایران تا حدود ۱۳۴۰ میلادی مشخص نیست اما در این زمینه و در این باره اطلاع می یابیم که در تاریخ ۱۳۴۰/۱۰/۲۰ آخرین بار از آن با وی ملاقات شد و در این ملاقات، ضمن آنکه به کارهای گذشته خود اشاره کرد و در مورد نظرش از این متوجه گردید که کمترین نشان کند همه او را در چستان سرستان خود را برای همکاری با او آماده نگذاشته است. این کارها در تاریخ ۱۳۴۰/۱۰/۲۰ در این باره استناد می باشد و تاکنون با او مکتوبه ای مبادله نشده است.

م ۱۹

شماره کتال اداره کتال ۱۳۴۱ - اسرائیل

خیلی فوری
خیلی محرمانه

خیلی فوری
خیلی محرمانه

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
سازمان اسناد و کتابخانه ملی

سری
کتابخانه مرکزی

اختصاصی: بخش فهرست‌نویسی

دو کتابچه ۱۰۰۰ شماره کتاب (۱۳۶۶ و ۱۳۶۷) در سال ۱۳۶۶ در کتابخانه مرکزی تهران شماره ۱۰۰۰ که شماره ثبت فهرست کتابخانه مرکزی تهران است، در تاریخ ۱۳۶۶ در فهرست کتابخانه مرکزی تهران ثبت گردید. این دو کتابچه در فهرست کتابخانه مرکزی تهران ثبت گردیدند و در تاریخ ۱۳۶۶ در فهرست کتابخانه مرکزی تهران ثبت گردیدند. این دو کتابچه در فهرست کتابخانه مرکزی تهران ثبت گردیدند و در تاریخ ۱۳۶۶ در فهرست کتابخانه مرکزی تهران ثبت گردیدند.

سری

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
سازمان اسناد و کتابخانه ملی

سری
کتابخانه مرکزی

اختصاصی: بخش فهرست‌نویسی

دو کتابچه ۱۰۰۰ شماره کتاب (۱۳۶۶ و ۱۳۶۷) در سال ۱۳۶۶ در کتابخانه مرکزی تهران شماره ۱۰۰۰ که شماره ثبت فهرست کتابخانه مرکزی تهران است، در تاریخ ۱۳۶۶ در فهرست کتابخانه مرکزی تهران ثبت گردید. این دو کتابچه در فهرست کتابخانه مرکزی تهران ثبت گردیدند و در تاریخ ۱۳۶۶ در فهرست کتابخانه مرکزی تهران ثبت گردیدند.

سری

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
سازمان اسناد و کتابخانه ملی

سری
کتابخانه مرکزی

اختصاصی: بخش فهرست‌نویسی

دو کتابچه ۱۰۰۰ شماره کتاب (۱۳۶۶ و ۱۳۶۷) در سال ۱۳۶۶ در کتابخانه مرکزی تهران شماره ۱۰۰۰ که شماره ثبت فهرست کتابخانه مرکزی تهران است، در تاریخ ۱۳۶۶ در فهرست کتابخانه مرکزی تهران ثبت گردید. این دو کتابچه در فهرست کتابخانه مرکزی تهران ثبت گردیدند و در تاریخ ۱۳۶۶ در فهرست کتابخانه مرکزی تهران ثبت گردیدند.

سری

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
سازمان اسناد و کتابخانه ملی

سری
کتابخانه مرکزی

اختصاصی: بخش فهرست‌نویسی

دو کتابچه ۱۰۰۰ شماره کتاب (۱۳۶۶ و ۱۳۶۷) در سال ۱۳۶۶ در کتابخانه مرکزی تهران شماره ۱۰۰۰ که شماره ثبت فهرست کتابخانه مرکزی تهران است، در تاریخ ۱۳۶۶ در فهرست کتابخانه مرکزی تهران ثبت گردید. این دو کتابچه در فهرست کتابخانه مرکزی تهران ثبت گردیدند و در تاریخ ۱۳۶۶ در فهرست کتابخانه مرکزی تهران ثبت گردیدند.

سری

SECRET

11th April 1973
0025
154

To : Director 2nd Dep.
From : Jaber.

Subject: Spelling and recruiting an agent.

1. It is in our mutual interest to have a high level agent in Iraq.
2. We think that in addition to all the efforts which were done by both SERVICES in various SILEC COUNTRIES, we also have to make here an effort to recruit an AGENT with a good approach to IRAQ.
3. This agent will be used by us, with a suitable cover to the target country for spelling and if possible recruiting a high level Iraqi, an agent.
4. We can cooperate on this subject in the framework of CRYSTAL.
5. If you agree to the main principle of this note, and you are interested to push forward this plan, a meeting is suggested to be held between you, the SAJ Day and us. On this meeting we can outline the detailed plan for this operation.
6. As I will leave on the 21 April for home visit - could you be so kind and fix the date of the meeting before my departure, in order that I will be able to discuss our conclusions at home.

Copy: Director 2nd Dep.

SECRET

سازمان اطلاعاتی اسرائیل

11 آوریل 1973
154

موضوع: تلفظ و جذب کردن یک عامل

- 1 - ما متفق هستیم که در جهت داشتن یک عامل در عراق در راستای عملیات مشترک ما و سرویس اطلاعاتی اسرائیل در کشورهای مختلف مدول داشته ایم و همچنین در این کشورها فعالیت می‌کنیم و ما سعی می‌کنیم در عراق نیز فعالیت کنیم.
- 2 - این عامل می‌تواند به عنوان یک عامل در عراق استفاده شود و ما می‌توانیم با همکاری شما در جهت جذب کردن یک عامل در عراق فعالیت کنیم.
- 3 - ما می‌توانیم با همکاری شما در جهت جذب کردن یک عامل در عراق فعالیت کنیم.
- 4 - ما می‌توانیم با همکاری شما در جهت جذب کردن یک عامل در عراق فعالیت کنیم.
- 5 - ما می‌توانیم با همکاری شما در جهت جذب کردن یک عامل در عراق فعالیت کنیم.
- 6 - ما می‌توانیم با همکاری شما در جهت جذب کردن یک عامل در عراق فعالیت کنیم.

گزاره در اول گل منتظر.

نام کامل: تاجران باقری در تهران. در 25/1/73 در تهران. سن 35 ساله - مجری
ملیت هندی.
ساعات کار و شماره های تلفن: الف - هتل ویکتوریا بین 1000 تا 2200 شماره تلفن
ب - 1000 تا 1100 تلفن 218811
ج - منزل (شیراز): آدرس کامل وی معلوم نیست - 222151
زبانها: که می‌داند: انگلیسی بسیار عالی، فارسی و اردو.
در هندوستان نیز در هتل های مختلف به سفارتخانه ها و مراکز دولتی داشته که یکی از این
هتلها هتل نیرو در 25/1/73 در تهران بوده است.
دو سال با ایران آمده ابتدا در سفارت هندوستان و پس از چند روز در هتل ویکتوریا مشغول
کار شده است.
سایر مشخصات: برای جمع آوری پول در نظر دارد دوش در ایران بماند و سپس برای تأسیس
هتل در هندوستان بآن کشور بازگردد. طالب احساس وی به رفتاری از غرب است. بسیار
اجتناب است عملی با صورت. تاجر خوبی است. خود را وقف کارش نموده و بسیار مخلصیت
طلبی است.

مدیریت کل اداره هشتم
۸۲۱
اداره کل درج - ۲۴۲

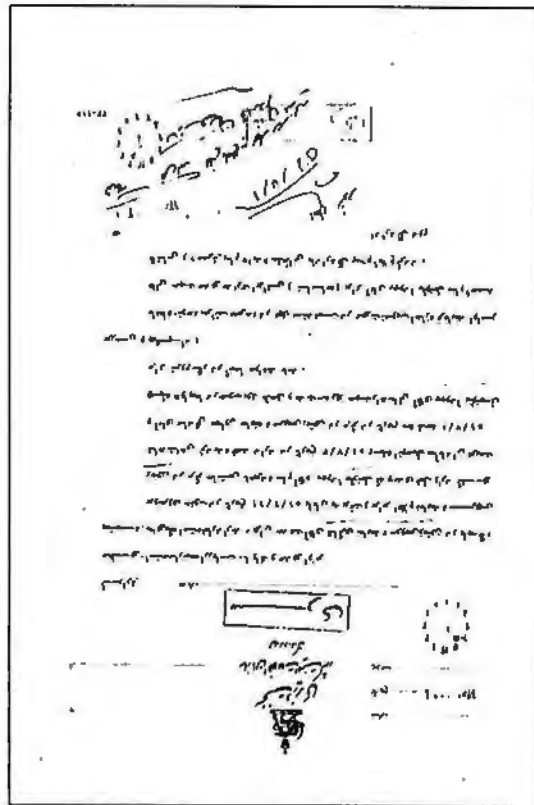
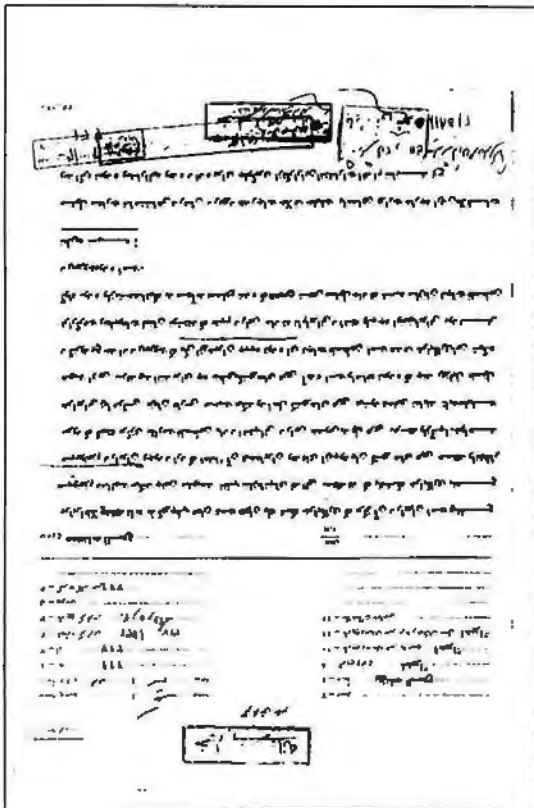
پیشنهاد سرویس اسرائیل

موضوع شماره 25/7/73 - 222/25025

بدینوسیله مشخصات بیشتر نتایج توسط رهبر عملیات در استان زنجان
که در مسافرت اخیر خود در تهران نشان و معرفی نموده است به
هیئت اطلاع می‌گردد. با توجه اینکه رهبر عملیات اخیر اظهار نظر
نموده است که نامبرده برای همکاری آماده می‌باشد خواهشمند است
در صورت فرمایش چنانچه بهره برداری از نتایج عملیات صورت گیرد در هر
یک از عملیات که کار کنند جهت آن اداره کل خود بطور حوسه
اقدامات لازم معمول دارند.

مدیرکل ادراک دوم - تاجران

222/25025
25/7/73
222/25025
تاریخ: 25/7/73

روشنی بنگاه برهنه زن : استناد

جمهوری اسلامی ایران

وزارت اطلاعات

گزارش

موضوع: ...

استاد ارشد و رئیس هیئت استواران و صد و دو نفر دیگر ...

در روز ... ساعت ... در محل ...

با حضور ...

موضوع: ...

محل: ...

تاریخ: ...

شماره: ...

گزارشگر: ...

جمهوری اسلامی ایران

وزارت اطلاعات

گزارش

موضوع: ...

استاد ارشد و رئیس هیئت استواران و صد و دو نفر دیگر ...

در روز ... ساعت ... در محل ...

با حضور ...

موضوع: ...

محل: ...

تاریخ: ...

شماره: ...

گزارشگر: ...

موضوع: ...

محل: ...

تاریخ: ...

شماره: ...

گزارشگر: ...

موضوع: ...

محل: ...

تاریخ: ...

شماره: ...

گزارشگر: ...

موضوع: ...

محل: ...

تاریخ: ...

شماره: ...

گزارشگر: ...

موضوع: ...

محل: ...

تاریخ: ...

شماره: ...

گزارشگر: ...

سری

خبرگزاری فارس - تهران - ۱۳۹۸/۱۲/۳۱
شماره: ۱۳۹۸/۱۲/۳۱

لا حوزتین است ساواک بانان کومت شترک
(اداره پانجا)

تبرکات از بود که ۵۱۱ گون رخص جمع آوری سرریس
اسرائیل با خبرگاران آره در روز ۱۳۹۸/۱۲/۳۱
بلاغات نماید . مراتب اجری حصران است معلوم
ساواک گذشت بی نوبت فرود نه . ۵۱۱ نامید
جای آن نرا بان بلاغات نماید وگنید که اینسان
در ماهیت خارج از کشور میباشند .
طبقه ۱ متن است در اینجای اول بر صافه اقدام لازم
مسئول دارند .

خبرگزاری فارس است ساواک - ۱۳۹۸

۱۳۹۸/۱۲/۳۱

سری

۱۳۹۸/۱۲/۳۱

سری

خبرگزاری فارس - تهران - ۱۳۹۸/۱۲/۳۱
شماره: ۱۳۹۸/۱۲/۳۱

لا حوزتین است ساواک بانان کومت شترک
(اداره پانجا)

تبرکات از بود که ۵۱۱ گون رخص جمع آوری سرریس
اسرائیل با خبرگاران آره در روز ۱۳۹۸/۱۲/۳۱
بلاغات نماید . مراتب اجری حصران است معلوم
ساواک گذشت بی نوبت فرود نه . ۵۱۱ نامید
جای آن نرا بان بلاغات نماید وگنید که اینسان
در ماهیت خارج از کشور میباشند .
طبقه ۱ متن است در اینجای اول بر صافه اقدام لازم
مسئول دارند .

خبرگزاری فارس است ساواک - ۱۳۹۸

۱۳۹۸/۱۲/۳۱

سری

۱۳۹۸/۱۲/۳۱

سری

خبرگزاری فارس - تهران - ۱۳۹۸/۱۲/۳۱
شماره: ۱۳۹۸/۱۲/۳۱

لا حوزتین است ساواک بانان کومت شترک
(اداره پانجا)

تبرکات از بود که ۵۱۱ گون رخص جمع آوری سرریس
اسرائیل با خبرگاران آره در روز ۱۳۹۸/۱۲/۳۱
بلاغات نماید . مراتب اجری حصران است معلوم
ساواک گذشت بی نوبت فرود نه . ۵۱۱ نامید
جای آن نرا بان بلاغات نماید وگنید که اینسان
در ماهیت خارج از کشور میباشند .
طبقه ۱ متن است در اینجای اول بر صافه اقدام لازم
مسئول دارند .

خبرگزاری فارس است ساواک - ۱۳۹۸

۱۳۹۸/۱۲/۳۱

سری

۱۳۹۸/۱۲/۳۱

سری

خبرگزاری فارس - تهران - ۱۳۹۸/۱۲/۳۱
شماره: ۱۳۹۸/۱۲/۳۱

لا حوزتین است ساواک بانان کومت شترک
(اداره پانجا)

تبرکات از بود که ۵۱۱ گون رخص جمع آوری سرریس
اسرائیل با خبرگاران آره در روز ۱۳۹۸/۱۲/۳۱
بلاغات نماید . مراتب اجری حصران است معلوم
ساواک گذشت بی نوبت فرود نه . ۵۱۱ نامید
جای آن نرا بان بلاغات نماید وگنید که اینسان
در ماهیت خارج از کشور میباشند .
طبقه ۱ متن است در اینجای اول بر صافه اقدام لازم
مسئول دارند .

خبرگزاری فارس است ساواک - ۱۳۹۸

۱۳۹۸/۱۲/۳۱

سری

۱۳۹۸/۱۲/۳۱

دولت اسلامی ایران
وزارت امور خارجه
سازمان حقوق بشر

شماره پرونده: ۵۲۷۹۹۹۹
 تاریخ: ۱۳۹۵/۱۱/۲۵
 مکان: تهران

سازمان حقوق بشر

بزرگواران! با احترام و درود فراوان به شما عرض می‌کنم که این نامه را در خصوص وضعیت حقوق بشر در ایران در اختیار شما قرار می‌دهم. در این نامه به مواردی که در گزارش‌های حقوق بشری سازمان ملل متحد و سایر نهادهای بین‌المللی در مورد ایران ذکر شده است، اشاره کرده‌ام. امید است که با مطالعه این نامه، شما بتوانید با آگاهی بیشتر از وضعیت حقوق بشر در ایران، اقدامات لازم را در جهت بهبود آن انجام دهید. اگر نیاز به توضیح بیشتری دارید، لطفاً با ما تماس بگیرید. با احترام مجدد،

[محل امضا و مهر]

[محل امضاء]

بزرگواران! با احترام و درود فراوان به شما عرض می‌کنم که این نامه را در خصوص وضعیت حقوق بشر در ایران در اختیار شما قرار می‌دهم. در این نامه به مواردی که در گزارش‌های حقوق بشری سازمان ملل متحد و سایر نهادهای بین‌المللی در مورد ایران ذکر شده است، اشاره کرده‌ام. امید است که با مطالعه این نامه، شما بتوانید با آگاهی بیشتر از وضعیت حقوق بشر در ایران، اقدامات لازم را در جهت بهبود آن انجام دهید. اگر نیاز به توضیح بیشتری دارید، لطفاً با ما تماس بگیرید. با احترام مجدد،

[محل امضا و مهر]

[محل امضاء]

دولت اسلامی ایران
وزارت امور خارجه
سازمان حقوق بشر

شماره پرونده: ۵۲۷۹۹۹۹
 تاریخ: ۱۳۹۵/۱۱/۲۵
 مکان: تهران

سازمان حقوق بشر

بزرگواران! با احترام و درود فراوان به شما عرض می‌کنم که این نامه را در خصوص وضعیت حقوق بشر در ایران در اختیار شما قرار می‌دهم. در این نامه به مواردی که در گزارش‌های حقوق بشری سازمان ملل متحد و سایر نهادهای بین‌المللی در مورد ایران ذکر شده است، اشاره کرده‌ام. امید است که با مطالعه این نامه، شما بتوانید با آگاهی بیشتر از وضعیت حقوق بشر در ایران، اقدامات لازم را در جهت بهبود آن انجام دهید. اگر نیاز به توضیح بیشتری دارید، لطفاً با ما تماس بگیرید. با احترام مجدد،

[محل امضا و مهر]

[محل امضاء]

دولت اسلامی ایران
وزارت امور خارجه
سازمان حقوق بشر

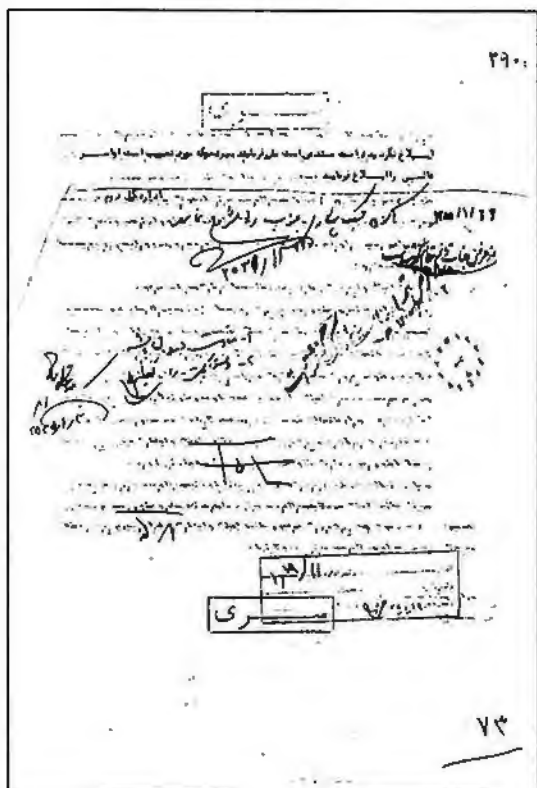
شماره پرونده: ۵۲۷۹۹۹۹
 تاریخ: ۱۳۹۵/۱۱/۲۵
 مکان: تهران

سازمان حقوق بشر

بزرگواران! با احترام و درود فراوان به شما عرض می‌کنم که این نامه را در خصوص وضعیت حقوق بشر در ایران در اختیار شما قرار می‌دهم. در این نامه به مواردی که در گزارش‌های حقوق بشری سازمان ملل متحد و سایر نهادهای بین‌المللی در مورد ایران ذکر شده است، اشاره کرده‌ام. امید است که با مطالعه این نامه، شما بتوانید با آگاهی بیشتر از وضعیت حقوق بشر در ایران، اقدامات لازم را در جهت بهبود آن انجام دهید. اگر نیاز به توضیح بیشتری دارید، لطفاً با ما تماس بگیرید. با احترام مجدد،

[محل امضا و مهر]

[محل امضاء]

سری

۱۰) تسلط کامل میان فرس و شرافت کامل به حرب که جنواهد از بر سر بودک
۱۱) پوشش افغان و آستانان از اراضی حبیثه خاصه بر سر بود ار استند بر آستانان
۱۲) در کد طلیان بودید آید که نه جنبه ایران داشته باشد و نه جنبه فرس
۱۳) وضع خانوادگی کارمند باید بطوری باشد که با سنجگون تمام میزبند میان
۱۴) باشد (زندگی پوشش در آید ان وضو)

در ماه جولای ۱۹۲۶ بین تیمسار ارتشبد نصیری و ژنرال حوئی ملاقاتی در تهران انجام شد که
ضمن آن ژنرال حوئی به تیمسار ارتشبد نصیری بطور شفاهی نتیجه گیری گزارش صافی را اظهار
داشت و به اطلاع تیمسار ارتشبد نصیری رسانید که در حال حاضر سرورس اسرائیل کارند ی که حاضر
تمام شرایط لازم را ندارد و در آینده اورد. گوش حوئی که فرد حاضر را از این بابت دانسته ولی این امر
مشکل است خیلی شگاف باشد. و ژنرال حوئی اضافه نمود که چنین یکی از کارندان اشیا سرورس
اسرائیل در تهران در سفارت امور امور سرورس اسرائیل است بهر آنکه برای مدت کوتاهی این امر
به حسب مرسوم بطوریکه او نباید تا آزادانه در آزادان گنجه نماند. تیمسار ارتشبد نصیری
با این پیشنهاد و اظهار حوئی موافقت نمود و امر آنکه تیمسار ارتشبد نصیری نمایندگان سرورس اسرائیل
و نمایندگان اداره کل در هر مرحله با هم میزند.

در اول ماه اکتبر سال ۱۹۲۶ آقای کورن از ایران بازنده نمود پس از سفر از آبادان در
ملاقاتی که با تیمسار ارتشبد نصیری و ایدت پشیمان در آن ژنرال حوئی و راه تیمسار ارتشبد نصیری نمود
تکرار سرد ۱ - سه باره ابرام یکی از کارندان اشیا سرورس اسرائیل به آبادان از تهران میزند پس
آبادان اتمام و ایدت پشیمان و ایدت پشیمان در آن ژنرال حوئی در آن سال انجام شده بود
در آن طرح تکمیل شده بود.

تیمسار ارتشبد نصیری در آن وقت نمود و پیشنهاد نمود که موضوع بین آقای رفیع زاده و باغبان است
(اشیا) سرورس و کشتی از کرد.

فرد خود بطریق آنکه است که بطوریکه صورت موافقت در آن اخبار اول و در کتبه میزبانان ابرام
نمود و ما سرورس که اگر ابرام تمام آبادان تکمیل نمود نتایج بسیار کمترین در هر خواهد داشت.

سری

اسناد

۱ - استوار نامه سرورس اسرائیل در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۲ - استوار نامه سرورس اسرائیل در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۳ - استوار نامه سرورس اسرائیل در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۴ - استوار نامه سرورس اسرائیل در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۵ - استوار نامه سرورس اسرائیل در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۶ - استوار نامه سرورس اسرائیل در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۷ - استوار نامه سرورس اسرائیل در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۸ - استوار نامه سرورس اسرائیل در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۹ - استوار نامه سرورس اسرائیل در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۱۰ - استوار نامه سرورس اسرائیل در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)

تیمسار ارتشبد نصیری در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
تیمسار ارتشبد نصیری در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
تیمسار ارتشبد نصیری در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
تیمسار ارتشبد نصیری در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
تیمسار ارتشبد نصیری در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)

رئیس سازمان اطلاعات و ایدت افغان
خودشان
اداره کل در ۲۱۲

۲۹/۱۱/۴۷
۵/۱۱/۴۷

سری

۱ - در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۲ - در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۳ - در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۴ - در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۵ - در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۶ - در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۷ - در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۸ - در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۹ - در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۱۰ - در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)

تیمسار ارتشبد نصیری در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
تیمسار ارتشبد نصیری در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
تیمسار ارتشبد نصیری در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
تیمسار ارتشبد نصیری در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
تیمسار ارتشبد نصیری در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)

اسناد

۲۹/۱۱/۴۷
۵/۱۱/۴۷

۱ - در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۲ - در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۳ - در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۴ - در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۵ - در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۶ - در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۷ - در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۸ - در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۹ - در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
۱۰ - در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)

تیمسار ارتشبد نصیری در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
تیمسار ارتشبد نصیری در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
تیمسار ارتشبد نصیری در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
تیمسار ارتشبد نصیری در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)
تیمسار ارتشبد نصیری در تاریخ ۱۳۲۶ / ۱۲ / ۱۹۴۷ (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶) (۱۹۲۶)

سند شماره ۳۴۷۷۱
 سند شماره ۳۴۷۷۱
 آن در ...
 مع ...
 در ...
 یک ...

**ب : اسناد بهره برداری،
 سود یک سویه و ضمایم**

سری ۱۵

- مجموعه اسنادی شامل:
- ۱۱) شیر خدای
  - ۱۲) آتش بن برهان
  - ۱۳) سگت خنجر گار
  - ۱۴) گلشن با آبی
  - ۱۵) بروجی بیاضی
  - ۱۶) نم نوبت
  - ۱۷) ارباب اسوی
  - ۱۸) اسن بروجی
  - ۱۹) سگت تمام اسن
  - ۲۰) اسن آسن
  - ۲۱) سدر کاسی
  - ۲۲) اسن سالی گنزار

سری

سری

لمح نشر ماهه در ۳۰ سال ۱۳۵۲

سری

سپهری

(۱۷) آرتیس باگدان	مانده
(۱۸) می ترونیان	مانده
(۱۹) سفید ریخت	بیتروت
(۲۰) لادر آرتناوه	بیتروت تلخ
(۲۱) شیرین زکائی	بیتروت تلخ
(۲۲) امر ملدی	بیتروت تلخ

شهرت داشته‌اند
اصول حرکت حزبین ال‌ال
ب - معرفت آذله‌ی معرفت بود
پ - نرسه دوت
ت - نرسه معرفت لری
کوشان سایه حرکت حزبین ال‌ال
(۱) جانج جان کوفت   معرفت ال‌ال
(۲) ایوان ککاس   مدن فیر ایگی (افروتنی)

سپهری

سپهری

(۱۳) دابیل پارایا	کومند (مشاوره‌ها)
(۱۴) دابیل اوز	کومند (مشاوره‌ها)
(۱۵) اوزما ایال	کومند (بهرینه‌بندی‌های صلبی)
(۱۶) یوسف شرفی	کومند
(۱۷) ابراهام ایان	کومند (صبر صلبی)
(۱۸) شیم مگر	کومند (ترجم صلبی)
(۱۹) بیگول شاریت	کومند

- اسرائیل ایضا هفتاد و نه نفر می‌باشند (کامیون‌های صلبی)

(۱) عندا حوش	کومند
(۲) پتی کیمزله	کومند
(۳) ایستر ناز	کومند
(۴) ماکسیم آتالیپ	کومند در اسرائیل
(۵) نصیر آتام	تیمی
(۶) مر زدها	دارنده دانگین‌های

----- ۱۵۰

شاپوری

(۱۱) لادر	زایمان	کومند
(۱۲) ایوان	بیتروت	مانده
(۱۳) سمیه	گفتنی	مانده
(۱۴) پنا	نارنگیان	مانده
(۱۵) سازه	کوهی	کومند
(۱۶) نیسی	بیرسا	کومند (ترجم صلبی)
(۱۷) انسی	نفا	ترجم صلبی
(۱۸) نند	بیتروتیان	ترجم صلبی

یک - معرفت لری کیم جمع - صلب

حرف طرایخ خاص و معرفت بیتروت از کاروان بیتروت لری
شکل بریده در کولین خاص و معرفت لری که در اسرائیل در کاروان حرف لری
دندان‌های او را می‌کنند حرف بیتروت که در اسرائیل در کاروان حرف لری
از جنبه‌ی دید می‌تواند گفتن نقل صلبی است خود ۱۱ لری
توجه به این امر که

شاپوری

سپهری

(۱۳) ابراهام صیف	بیرس ایگی
(۱۴) شومر لکنده	بیرس نیش (اقتضای)
(۱۵) اوزما کاپیک	گفتنی

کوشان صلبی حرکت حزبین ال‌ال

(۱۶) محمد یوسف کیم	سازگاری
(۱۷) استوا هتزر جید	شبی
(۱۸) ایس آرافیان	بیرس صلبی
(۱۹) آنسرت صیم لدر	مستطیل
(۲۰) یسری کاپیک	کومند صلبی
(۲۱) حاری کیت	کومند صلبی
(۲۲) مریدا حدت	مستطیل
(۲۳) قارله شکا	کومند
(۲۴) شکت دناد	کومند
(۲۵) دیشره حای سفید	کومند

15

Handwritten text in Arabic script, appearing to be a list or a set of instructions. The text is dense and covers most of the page.

Handwritten text in Arabic script, appearing to be a list or a set of instructions. The text is dense and covers most of the page.

Handwritten text in Arabic script, appearing to be a list or a set of instructions. The text is dense and covers most of the page.

Handwritten text in Arabic script, appearing to be a list or a set of instructions. The text is dense and covers most of the page.

مهری

مهری

برقیته: ۸۲۴-۱

مهری

مهری

مهری

۱- اسفند ماهی

۲- اسفند ماهی

۳- اسفند ماهی

۴- اسفند ماهی

۵- اسفند ماهی

۶- اسفند ماهی

۷- اسفند ماهی

۸- اسفند ماهی

۹- اسفند ماهی

۱۰- اسفند ماهی

۱۱- اسفند ماهی

۱۲- اسفند ماهی

۱۳- اسفند ماهی

۱۴- اسفند ماهی

مهری

مهری

- ۱- اسفند ماهی
- ۲- اسفند ماهی
- ۳- اسفند ماهی
- ۴- اسفند ماهی
- ۵- اسفند ماهی
- ۶- اسفند ماهی
- ۷- اسفند ماهی
- ۸- اسفند ماهی
- ۹- اسفند ماهی
- ۱۰- اسفند ماهی
- ۱۱- اسفند ماهی
- ۱۲- اسفند ماهی
- ۱۳- اسفند ماهی
- ۱۴- اسفند ماهی
- ۱۵- اسفند ماهی
- ۱۶- اسفند ماهی
- ۱۷- اسفند ماهی
- ۱۸- اسفند ماهی
- ۱۹- اسفند ماهی
- ۲۰- اسفند ماهی

مهری

مهری

مهری

۱- اسفند ماهی
 ۲- اسفند ماهی
 ۳- اسفند ماهی
 ۴- اسفند ماهی
 ۵- اسفند ماهی
 ۶- اسفند ماهی
 ۷- اسفند ماهی
 ۸- اسفند ماهی
 ۹- اسفند ماهی
 ۱۰- اسفند ماهی
 ۱۱- اسفند ماهی
 ۱۲- اسفند ماهی
 ۱۳- اسفند ماهی
 ۱۴- اسفند ماهی
 ۱۵- اسفند ماهی
 ۱۶- اسفند ماهی
 ۱۷- اسفند ماهی
 ۱۸- اسفند ماهی
 ۱۹- اسفند ماهی
 ۲۰- اسفند ماهی

مهری

معموری

معموری
کتابت در حقیقت...

- ۱. در این باره...
- ۲. در این باره...
- ۳. در این باره...
- ۴. در این باره...
- ۵. در این باره...
- ۶. در این باره...

معموری

معموری

معموری
کتابت در حقیقت...

معموری
کتابت در حقیقت...

معموری

معموری

معموری
کتابت در حقیقت...

معموری
کتابت در حقیقت...

معموری

معموری

معموری
کتابت در حقیقت...

معموری
کتابت در حقیقت...

معموری

قرری

۱

مقامت عالی قشود

کتاب درجه نجات از امام رضا علیه السلام که در این کتاب در بیان آداب و فضیلت نماز و اهمیت آن در کمال کمال است...

قرری

قرری

۲

مقامت عالی قشود

مقامت عالی قشود در خصوص این امر که در این کتاب در بیان آداب و فضیلت نماز و اهمیت آن در کمال کمال است...

Handwritten notes and signatures in the bottom left corner of the page.

Official header of the Ministry of Defense, including the coat of arms and the text 'وزارت دفاع'.

درباره این که هر چه در این کتاب در بیان آداب و فضیلت نماز و اهمیت آن در کمال کمال است...

Official header of the Ministry of Education, including the coat of arms and the text 'وزارت آموزش عالی'.

درباره این که هر چه در این کتاب در بیان آداب و فضیلت نماز و اهمیت آن در کمال کمال است...

Handwritten header text in Arabic script, possibly a title or reference.

Handwritten text block, likely the beginning of a letter or document.

Main body of handwritten text in Arabic script, consisting of several lines.

Small handwritten text or signature at the bottom of the page.

Handwritten header text in Arabic script.

Handwritten text block, likely the beginning of a letter or document.

Handwritten text block, continuing the letter or document.

Handwritten text block, continuing the letter or document.

Handwritten text block, continuing the letter or document.

Small handwritten text or signature at the bottom of the page.

Small handwritten text or signature at the bottom right of the page.

Handwritten header text in Arabic script, possibly a title or reference.

Handwritten text block, likely the beginning of a letter or document.

Main body of handwritten text in Arabic script, consisting of several lines.

Small handwritten text or signature at the bottom of the page.

Handwritten header text in Arabic script.

Handwritten text block, likely the beginning of a letter or document.

Handwritten text block, continuing the letter or document.

Handwritten text block, continuing the letter or document.

Handwritten text block, continuing the letter or document.

Small handwritten text or signature at the bottom of the page.

Small handwritten text or signature at the bottom right of the page.

Subject: IRACI MILITARY PARADE

1. THE ARABIC MILITARY PARADE WILL TAKE PLACE IN BAGDAD ON Sunday 1st May.

2. THE PARADE WILL BE BROADCAST BY IRACI TELEVISION.

3. Could you kindly photograph this parade during its transmission on an VIDEO.

۱۳۱۱
۳۳۳
۳۳۳
۱۳۱۱/۱۱

۷۵/۲۵

ارشد

موضوع: مراسم ارتش عراق

۱- مراسم ارتش عراق در بغداد، روز یکشنبه ۱۳۱۱

۲- مراسم از تصویر برداری می شود

۳- مراسم از این مراسم یادداشت کنید / اری

۱۹۷۵ در بغداد / اری

۳۴۶۲۷۲ شماره : تاریخ : ۱۹ / ۳ / ۷۵

از : گسترش به : بسیار

SECRET

در باره : مراسم روز ارتش عراق

مارکت به یادداشت مورخه ۷۵/۲/۵

به بنویسید بعد از مطالعه فیلم و تذکره از مراسم آن روز

ارتش عراق گرفته شده به پیوست ارسال می گردد خواهشمند است پس از بهره برداری نسبت به بازگشت آن طبق دستورالعمل لازم معمول دارید . . .

۱۳۱۱/۱۱

۱۳۱۱

۱۳۱۱/۱۱

سری

از سازمان

تاریخ و شرح :

تاریخ و محل تهیه شرح :

تاریخ و محل تهیه شرح :

گزارش :

ارتباط ۲۱۴۵ الف ۲۲۴۵ تاریخ ۱۳۱۱ و بعد از دریافت کامل روز واحد عراق

مستند ارتش عراق در بغداد ۱۳۱۱ و در بعد از اتمام شده بود از بهترین به صورت

تمام با شمارهای مختلف به واسطه پیوسته از هر طرف از هر طرف شرفی شمال عراق به نظر -

گرفته در این روز از سیدهای درین ارتش عراق از سیدهای مختلف رهن و جوانی ، خوب

و جوانهای برآب گرفته شده از سیدها اشتغال آنها - در مقابلان مختلف تاکنکسی

بر این سیدها داشته اینجایی رهن و سیدها از هر طرف های اشتراکی و نظریات

مختلف ، روز پس - تاکنکسی و سیدها در هر روز - تاکنکسی و سیدها در هر روز - تاکنکسی و سیدها در هر روز

و تکرار پس این مختلف در هر روز و سیدها در هر روز - تاکنکسی و سیدها در هر روز - تاکنکسی و سیدها در هر روز

روز تمام باکنکسی و سیدها در هر روز - تاکنکسی و سیدها در هر روز - تاکنکسی و سیدها در هر روز . . .

شماره : ۱۳۱۱/۱۱

تاریخ : ۱۳۱۱/۱۱

سری

سرک
 ۳۹۴ / ۱۳۵۷
 ۳۵ / ۳ / ۱۹
 شخصاً متفرح فرمائید
 (اداره صبا نیا)
 پیوسته به سرپرست اسرائیل

سرپرست اسرائیل پیشنهاد کرده که منظور توفیر در سازمان
 فلسطینی وابسته به جرح حین عملیات مشترک راساً
 ساواک انجام داده و طی آن به نظر اسرائیل را از کسب
 گروهبانان دست چپ اروپا در سازمان مذکور توفیر دهند .
 تیسار ریاست ساواک با نظر توفیر در اداره کل دوم حسن
 بررسی موضوع و تماس با سرپرست اسرائیل منظور تنظیم طرح
 عملیاتی مورد نظر را در اداره کل سوم منظور توفیر -
 استفاده نماید .
 خواهشمند است دستور فرمایید در اجرای ابوابه ام لازم
 حصول درت .

سرپرست ریاست ساواک
 گریه :
 در صورت کل اداره سوم جهت اطلاع ابوابه ام لازم

۳۵-۱۲

تاریخ: ۲۸/۱/۱۳۵۷
 ملاقات شنبه: آقای ماهان
 ملاقات کنندگان: نماینده اداره کل دوم آقای فیضی، نماینده اداره کل سوم آقای باقری .
 محل ملاقات: ساختمان دی، ایماط ۱۰۰۰ تا ۱۰۲۰

استدلالی پیشنهاد سرپرست اسرائیل درباره توفیر در سازمان آزاد بنظر فلسطینی توفیر
 بایست به دن حین توفیر آقایان دره حین و پس از آن باقری باقری دارند که فعلاً
 ساواک در ایران باید شرایطی در ادیتارند از اینکه این قبیل افراد از اسرائیل
 در خارج از کشور بجهت در ادیتارند که تا در وقت کار با این افراد از این سرپرستان
 در بعضی توفیر، آقای ماهان در جواب باقری داد که تماس و پیشه همکاران این افراد بجهت
 سرپرست اسرائیل امکان پیدا بر حین توفیر است که ساواک راساً همکاران فیصل
 افراد را باید که در نتیجه هر اینست بعد از آن فرارند از طریق اداره کل سوم توفیر و باید
 شرایط استناد پس بر برای توفیر داده همکاران ایماط از محل آمده .

سرپرست اسرائیل پیشنهاد کرده که منظور توفیر در سازمان
 فلسطینی وابسته به جرح حین عملیات مشترک راساً
 ساواک انجام داده و طی آن به نظر اسرائیل را از کسب
 گروهبانان دست چپ اروپا در سازمان مذکور توفیر دهند .
 تیسار ریاست ساواک با نظر توفیر در اداره کل دوم حسن
 بررسی موضوع و تماس با سرپرست اسرائیل منظور تنظیم طرح
 عملیاتی مورد نظر را در اداره کل سوم منظور توفیر -
 استفاده نماید .
 خواهشمند است دستور فرمایید در اجرای ابوابه ام لازم
 حصول درت .

سرپرست ریاست ساواک
 گریه :
 در صورت کل اداره سوم جهت اطلاع ابوابه ام لازم

۳۵-۱۲

سرپرست کل اداره دوم
 ۳۹۴ / ۱۳۵۷
 ۳۵ / ۳ / ۱۹
 شخصاً متفرح فرمائید
 (اداره صبا نیا)
 پیوسته به سرپرست اسرائیل

سرپرست اسرائیل پیشنهاد کرده که منظور توفیر در سازمان
 فلسطینی وابسته به جرح حین عملیات مشترک راساً
 ساواک انجام داده و طی آن به نظر اسرائیل را از کسب
 گروهبانان دست چپ اروپا در سازمان مذکور توفیر دهند .
 تیسار ریاست ساواک با نظر توفیر در اداره کل دوم حسن
 بررسی موضوع و تماس با سرپرست اسرائیل منظور تنظیم طرح
 عملیاتی مورد نظر را در اداره کل سوم منظور توفیر -
 استفاده نماید .
 خواهشمند است دستور فرمایید در اجرای ابوابه ام لازم
 حصول درت .

سرپرست ریاست ساواک
 گریه :
 در صورت کل اداره سوم جهت اطلاع ابوابه ام لازم

۳۵-۱۲

سری

۱۳۳۱

در باره ...

رابط سرهیس اسرائیل صبح روز ۲۶ بهاره ۱۳۳۱ شماره داشت .
 طبق اطلاع واسله از کتبه حیوانات حیوان صوره در تاریخ ۲۵/۳/۳۱
 هنگام شب با یک فروند هواپیمای اختصاصی وارد ایران شده و بعد از ظهر
 در بند (۶ بهاء ۳۶) تهران را به دست کشش ترک خواهد کرد .
 حیوان اینچنین وارد کرد در صورت تصویب عمل از طریق پسته شنیده
 ۲۶ بهاء ۳۶ به دستگاه اطلاع صحت همان شاهنشاه آریامهرت صواب
 گرد . - خطوط به اراده عالی است .

مستند
 سر وقت در صحت و صحت
 ...
 ۲۶/۳/۳۱

سری

۲۵۳۶/۵/۱۸

مختار " بشر صریح پیشگاه مبارک طوگانه برساند .

رابط سرهیس اسرائیل روز ۱۲/۳/۳۱ شماره ۲۵۳۶ اطلاع داشت همانطور
 که اطلاع صحت همان شاهنشاه آریامهرت از بهرحمت فرودند از تهران به تهران
 و نیز با هواپیمای اسرائیل پیشگاه در کرده که در یکی از روزهای ۱۸ تا ۲۲/۳/۳۱
 (پنجشنبه و جمعه) به ایران سافرت کرده و بعد از آن با شاهنشاهی به پیشگاه
 شاهنشاه نایل گردد .

مراعات از سر صریح پیشگاه مبارک طوگانه میگردد تا بهر سو که اراده و سلیقه
 طوگانه و فراتر رود عمل شود .

جان بنار از تشنه صوری

روز ۲۸ بود در تهران به همین متن است

سری

۱۳۳۱

در باره ...

مدیریت کل اداره بکم
 (اداره تشرف و نظارت بر انبیا)
 حوزه تیمسار ریاست ساواک
 (اداره پیمانها)

پیمان صوره

پرو شماره ۱۳۳۰/۱۰۰۰/۱۰۱/۱۰/۲۱

کالمان پرواز بود نظر H - Y - B - X - 4 - عیاشه و سایر
 اشخاص و نیازهای هواپیمای برابر بازنده های فلی -
 استند -

حوزه تیمسار ریاست ساواک - محیط

سری

۱۳۳۱

در باره ...

مدیریت کل اداره بکم (تشرف و نظارت بر انبیا)
 حوزه تیمسار ریاست ساواک (اداره پیمانها)

پیمان صوره

۲۱/۳/۳۱ - ۱۰۰۰/۱۷/۳۱ - ۱۱۰۰
 رابط سرهیس اسرائیل روز ۱۰/۳/۳۱ اطلاع داد که حیوان صوره در ساعت ۱۱:۰۰
 بوقت صبح روز ۱۰/۳/۳۱ با یک فروند هواپیمای اختصاصی وارد تهران خواهد شد
 و کماقت قبل از ورود به تهران از هواپیمای ایران بزرگه صحر خواهد کرد روز ۱۰/۳/۳۱
 در ساعت ۱۳:۰۰ بوقت صبح تهران را ترک خواهد کرد . و مشخصات هواپیمای
 اعلام خواهد شد . - حیوانات هواپیمای وارد از
 حیوان بود سگ - دستا و پیمان - نامیده و او بعد سرهیس اطلاعاتی صوره - مستند
 حاکمات حیوان - بزرگارنده صحت طی و که در آنجا در هواپیمای خواهد ماند و فرود بگر
 در صحت حدت هواپیمای خواهد بود . - و در صحت هواپیمای
 صحت طوگانه و در صحت و (فرود بزرگه) و نیز با هواپیمای ایران بزرگه در ارسال الاغی که ساواک
 تعیین نماید سگ خواهد کرد و تعیین نماید در هواپیمای خواهد ماند . به همین است
 هرگز به تشرف و نظارت بر انبیا در این زمانه صریح اعلام خواهد شد .
 خواهد شد است و دستور فرمایند پس از کتبه و سگ و در صحت تیمسار ریاست ساواک پیش
 پس از آن صحت و اولاد .

حوزه تیمسار ریاست ساواک - محیط

سری

سری

وزارت امور خارجه
جمهوری اسلامی ایران
تهران

مژگان افشاری

پیشگاه مبارک المصطفی هاشمی شاهنشاه آریامهر

جناباً بفرموده میسراند .

تبرکات "سری" رئیس هیئت اسرائیل در خواست کرده که در تاریخ ۱۰ مه ۱۳۵۷ وارد تهران کند و بعد از ملاقات با آقا محمد باقر در تاریخ یکشنبه ۱۲ آبان ماه تهران را قصد کنونی ترک نماید .

برائیت حسب استحضار خاطر طیگانه .

سری میگردد .

جان تبار - صورت با هم تنظیم

 رئیس هیئت اسرائیل در خواست کرده است .
 مبداء
 ۱۲/۵/۵۷

سری

سری

وزارت امور خارجه
جمهوری اسلامی ایران
تهران

مژگان افشاری

پیشگاه مبارک المصطفی هاشمی شاهنشاه آریامهر

جناباً بفرموده میسراند .

راخ هیئت اسرائیل در ولایت و زیر بارگشته ۱۲/۵/۵۷ الحیا را "سری" صاحب بگین .

نخست وزیر اسرائیل الحیا را برای نمود در مسوولت که رای امور طیگانه استخرایه بود و بعد از آن در تاریخ ۱۲ آبان ماه ۱۳۵۷ در تهران بهرامین خوابگاه در گذران "سری" در هیئت هیئت اسرائیل مسافرت کرده و بعد پیشگاه المصطفی هاشمی شاهنشاه آریامهر ترمیم نمود . راخ هیئت اسرائیل حاضرین است

ساعت که تاریخ این مسافرت بهرینکه از ادب همه طیگانه تعین پذیرد تعین بود و وقت اسرائیل شاهنشاه خواهد شد .

سری به از ادب همه تا فاصله است .

تاریخ استخرایه میسراند .

جان تبار - صورت با هم تنظیم

 رئیس هیئت اسرائیل در خواست کرده است .
 تاریخ استخرایه میسراند .
 ۱۲/۵/۵۷

سری

سری

 جناباً بفرموده پیشگاه مبارک طیگانه میسراند .

نخست وزیر اسرائیل بهرینکه ای امور خود به حضور المصطفی هاشمی شاهنشاه آریامهر و بعد از آن در تاریخ ۱۲ آبان ماه ۱۳۵۷ در تهران بهرامین خوابگاه در گذران "سری" در هیئت هیئت اسرائیل مسافرت کرده و بعد پیشگاه المصطفی هاشمی شاهنشاه آریامهر ترمیم نمود .

ساعت که تاریخ این مسافرت بهرینکه از ادب همه طیگانه تعین پذیرد تعین بود و وقت اسرائیل شاهنشاه خواهد شد .

سری به از ادب همه تا فاصله است .

جان تبار - آرتمید میسراند